

Република Србија

Основна Школа „Сестре Павловић“

Бука Караџића 27

14 246 Белановица

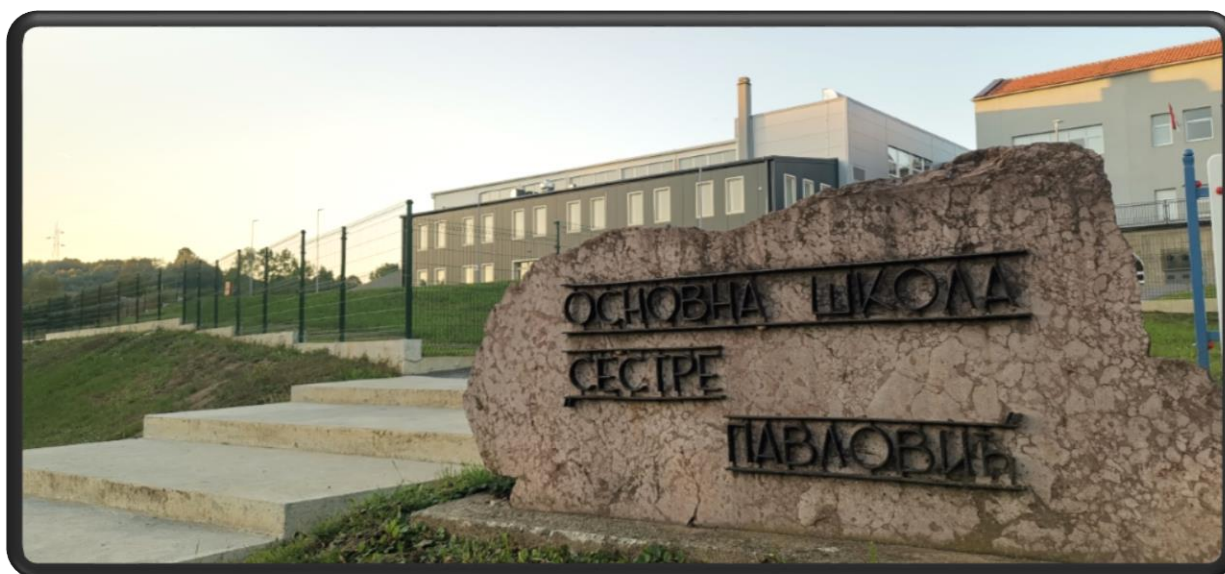
Контакт телефон:

014 / 3449 - 118

Емаил:

osbelanovica@gmail.com

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШКОЛСКУ ШКОЛСКУ 2022/2023. – 2025/26. ГОДИНУ

СЕПТЕМБАР, 2022.

САДРЖАЈ

УВОД	3
ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ	4
ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	6
НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА	11
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	12
ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	16
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ	18
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	19
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И	20
ЗАНеМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И	20
ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	20
ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	22
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	24
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	26
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	28
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	30
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	33
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	34
ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	35
ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	38
ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	40
ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА	42
ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА	43
ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКОГ САЈТА	49
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	51
ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА	52
ДРУГИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА	52

УВОД

<i>Пун назив школе</i>	Основна школа “Сестре Павловић“
<i>Адреса</i>	Бука Караџића бр.27
<i>Директор школе</i>	Дејан Станојевић
<i>Телефони</i>	014/3449-118, 014/3449-117
<i>Web-site</i>	ossestrepavlovic.nasaskola.rs
<i>E-mail</i>	osbelanovica@gmail.com
<i>Дан школе</i>	24. мај
<i>Број ученика</i>	113
<i>Издвојена одељења</i>	Козељ, Пољанице, Шутци, Калањевци, Живковци
<i>Број запослених</i>	42
<i>Језици који се уче у школи</i>	Енглески и немачки језик
<i>Број смена у школи и начин измене смена</i>	Прва смена

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" број 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021)
- Закону о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – други закон, 10/19, 129/2021)
- **Правилник о вредновању квалитета рада установе**(„Службени гласник РС“, број 20/19)
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања («Службени гласник РС-Просветни гласник» бр.10/17-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18)
- Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања («Службени гласник РС-Просветни гласник» бр. 10/04, 20/04 и 1/05, 1/06, 15/06, 2/08, 2/10,7/10,3/11,1/13, 11/14, 11/16, 12/18)
- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за први разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС – Просветни гласник» бр. 3/2011,1/2013.4/2013,11/2016 ,6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018)
- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр.11/2016, 3/2018. 12./2018)
- Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр.8/2013, 11/2016, 12/2018, 3/2019, 12/2019)
- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр. 2/2010,3/2011,8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018)
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање осеби и другима за основну школу («Просветни гласник» бр. 5/01,8/03, 10/03, 20/04, 1/05, 9/05, 15/05, 6/06, 7/07,4/07,6/08.)
- Правилник о наставном плану и програму Верска настава за први разред основне школе («Просветни гласник», бр.5/01, 10/2004, 23/04, 9/05, 1/2006,7/08.)
- Правилник о изменама и допуни Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први рзред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник бр. 2/2020)
- Правилнику о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи ("Просветни гласник" РС 11/12, 15/13, 2/16,10/16, 11/16. 2/17, 3/17, 13/18, 11/19)
- Правилнику о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи ("Просветни гласник" РС 2/92,2/2000.)
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 34/2019 од 17.5.2019. године)
- Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби („Просветни гласник“ бр.42/2016.)
- Правилник о плану уџбеника („Просветни гласник“ бр. 9/2016, 10/2016)
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму основног

образовања („Просветни гласник“ бр.9/2016. и 10/2016-испр.)

- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за други циклус основног образовања и васпитања и наставног програма за пети разред („Просветни гласник“бр. 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018)
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.2/2010 и7/2010, 3/2011, 7/2011, 1/2013, 4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017, 12/2018)
- Правилник о Општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Службени гласник РС“, број 78/17)
- Правилник о општим стандардима постигнућа- образовни стандарди за крај обавезног образовања („Просветни гласник“бр.5/2010.)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног и васпитања и наставном програму за трећи разред („Просветни гласник“бр.1/2013, 11/14, 11/2016, 12/18)
- **Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи** („Службени гласник РС“, број 30/19)
- Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.7/2010.)
- Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете: српски језик, математика и природа и друштво („Просветни гласник“бр.5/2011.)
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Просветни гласник“бр.67/2013.)
- Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017, 12/2018)
- Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.1/2013, 11/14, 11/2016, 7/2017)
- Правилник о наставном плану и програму за први, други , трећи и четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.7/2011, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 12/2018)
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, број 80/18)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивања права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 74/2018)
- Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 46/19)
- **Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада** („Службени гласник РС, бр. 68/18)
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, број 65 од 24.августа 2018.)
- Развојни план школе, „Сава Керковић“ Љигна период од 2020/2021–2022/2023.
- Извештај о раду школе у претходној школској години;
- Услови рада у школи;
- Образовне потребе ученика, родитеља, локалне заједнице.
- Стручно упутство за организацију и реализацију образовно – васпитног рада у основној школи у школској 2022/2023. години.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм урађен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

1. Циљеве школског програма;
2. Наставни план основног образовања и васпитања;
3. Програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
4. Изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
5. Програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
6. Програм допунске и додатне наставе;
7. Програм културних активности школе;
8. Програм школског спорта и спортско рекреативних активности;
9. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програми спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;
10. Програм ваннаставних активности ученика;
11. Програм професионалне оријентације;
12. Програм здравствене заштите;
13. Програм социјалне заштите;
14. Програм заштите животне средине;
15. Програм сарадње са локалном самоуправом;
16. Програм сарадње са породицом;
17. Програм излета, екскурзија и наставе у природи;
18. Програм рада школске библиотеке;
19. Програм безбедности и здравља на раду
20. Програм рада Ученичког парламента;
21. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма. (Овај прилог ради се кад и ако се за њим укаже потреба.)

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА:

- Пун и усклађен интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- Стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова, језичке, математичке, научне, уметничке, културне, медијске, техничке, финансијске и информатичке писмености, неопходних за наставак школовања и активну укљученост у живот породице и заједнице;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности;
- Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење медија I информационокомуникационих технологија;

- Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу;
- Развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота;
- Развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
- Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву;
- Развој и практиковање здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- Формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националног и светског културног наслеђа;
- Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрасне равноправности и толеранције Школски програм ОШ „Сестре Павловић“, Белановица за 2022-2026. годину

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2022/2023. године до краја школске 2025/2026. године.

Основна школа „Сестре Павловић“ Белановица реализује наставни програм од I – VIII разреда основног образовања и васпитања. Школа реализује и индивидуални образовни план почев од школске 2010/2011. Године за ученике којима је услед сметњи у развоју, односно социјалне ускраћености, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању.

Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу. У првој години уписа у Школу индивидуални образовни план се доноси и вреднује тромесечно, а у свим наредним годинама на почетку сваког полугодишта.

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику и сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и поменуте табеле ће се изменити.

ИСХОДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
- 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
- 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Стандарди образовања и васпитања представљају скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања, и то:

- 1) стандарди образовних постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) стандарди квалитета уџбеника;
- 4) стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;

- 5) стандарди компетенција директора;
- 6) стандарди компетенција секретара установе;
- 7) стандарди квалификација.

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;
- 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;
- 3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резонување, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);
- 4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;
- 7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;
- 8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима - музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према окоolini;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

У овом документу представљен је Школски програм ОШ „Сестре Павловић“ Белановица за први и други циклус основног образовања и васпитања. Израдио га је Стручни актив за развој Школског програма.

Програм се дноси на период од четири године и почеће да се примењује од школске 2022/23. године .

Целокупан програм остварује се на српском језику.

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовно-васпитни рад наше школе те представља основу на којој ће сви наставници и стручни сарадници запослени у ОШ „Сестре Павловић“ Белановица, планирати и реализовати свој рад у наредне четири године.

Поједини делови школског програма, према потреби, иновираће се у току његовог остваривања.

Школа реализује и индивидуални образовни план почев од школске 2010/2011. године за ученике којима је услед сметњи у развоју, односно социјалне ускраћености, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању.

Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу. У првој години уписа у Школу индивидуални образовни план се доноси и вреднује тромесечно, а у свим наредним годинама на почетку сваког полугодишта.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Основна “Сестре Павловић“ на својој листи предмета имаће предмете који су прописани на националном нивоу и активности које је сама предложила. Школски програм садржи обавезне предмете и изборне програме за први и други циклус основног образовања и васпитања и слободне наставне активности за други циклус основног образовања и васпитања. Обавезни део школског програма садржи наставне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања.

Изборни део школског програма обухвата изборне програме и садржаје по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више према својим склоностима. Један од обавезних изборних програма јесте верска настава или грађанско васпитање.

Ученик се обавезно опредељује за један од та два изборна програма. Ученици 1-4. разреда имају само један обавезан изборни програм (грађанско васпитање/верска настава), ученици 5-8. разреда имају два изборна програма (грађанско васпитање/верска настава и други страни језик), а опредељују се и за једну од три понуђене слободне наставне активности. Слободне наставне активности се бирају сваке школске године. Садржаје слободних наставних активности школа је правила према реалним потребама ученика, родитеља и локалне средине и водила је рачуна да у школи постоје кадрови који могу да реализују целокупну наставу понуђених слободних наставних активности.

Садржаји ваннаставних активности реализују се кроз секције и друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности.

Остали облици образовног – васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети су редовна, допунска, додатна и припремна настава.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематарњи језик ²	2	72	2	72	2	72	3	108
3.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	-	-
8.	Пројектна настава	-	-	-	-	-	-	1	36
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108

УКУПНО: А		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³⁻⁴	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик /говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	1	34
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	2-3*	72-108*
УКУПНО :А+Б		21-23*	756-828*	22-24*	792-864	22-25*	792-900	22-25*	792-900

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни наставни програми

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792 - 900*
4.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
5.	Додатни рад	-	-	-	-	1	36	1	36
6.	Настава у природи **	7 - 10 дана		7 – 10 дана		7 – 10 дана		7 -10 дана	
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ^б	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1 дан годишње		1 данагодишње		1 дан годишње		1 дан годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³⁻⁴ Ученик бира један од понуђених наставних програма / Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета..

⁴ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.

⁵ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик ¹	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Српски језик ²	3	108	3	108	3	108	2	68
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	72
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање ³	2	72+54 ³	2	72+54 ³	3	108	3	102
УКУПНО: А		24-27*	918- 1026*	25 -28*	954-1062*	28-31*	1008-1116*	28-30*	952-1020*
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМ								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ⁴	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други старни језик - Немачки језик ⁵	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁶	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		3 – 5*	108-180*	3- 5*	108-180*	3-5*	108-180*	3-5*	102-170*
УКУПНО: А+Б		27-30*	1026-1134*	28-31*	1062-1170*	31-34*	1116-1224*	31-34*	1054-1122*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27-30*	1026-1134*	28-31*	1062-1170*	31-34*	1116-1224*	31-33*	1122*
2.	Слободне наставне активности ⁷	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатни рад	1	36	1	36	1	36	1	34
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности ⁸	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³ Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.

⁴ Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

⁵ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

⁶ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај предмет али није у обавези.

⁷ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди.

⁸ Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Допунска настава

Циљеви и задаци:

- стицање основних појмова
- савладавање мањих проблема
- овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма
- решавају једноставније задатке
- повезивање градива,
- примена наученог

Програмом допунске наставе реализују се они садржаји које ученици спорије и теже савладавају, за које је потребно време за увежбавање, они који ће користити као основа за даљи рад.

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

После програма обавезних и изборних предмета првог и другог циклуса налазе се у прилогу планови допунске наставе.

Додатна настава

Циљеви и задаци:

- припрема ученика за школско, општинско, међуопштинско и републичко такмичење
- описивање и именовање предмета;
- изражавање припадности;
- развијање културе усменог и писменог изражавања, истраживачког духа
- проширивање знања,
- развијање стваралачког и критичког мишљења

Програмом додатне наставе реализују се у зависности од наставног предмета одређује се садржај из редовног наставног плана који се проширују у складу са узрастом и интересовањима ученика

Додатна настава обухвата ученике са посебних интересовања за одређене предмете. Ангажоване ученике стога треба стимулисати додатном литературом,новим изворима знања,развијањем такмичарског духа.За ученике припремити похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења која се организују као и за учествовање у различитим активностима.

После програма обавезних и изборних предмета другог циклуса налазе се у прилогу планови додатне наставе наставника

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

Програм културних активности школе обухвата активности које доприносе културном развоју ученика у школском окружењу и сарадњу са установама културе и сличним организацијама ради обogaћивања културног живота ученика и запослених.

Општи циљ програма јесте развијање свести ученика о значају ширења културе у свим периодима човековог развоја и подстицање њиховог личног културног развоја, развијање самопуздања и личне одговорности у подизању културне свести заједнице из које потичу.

Посебни циљеви културне делатности школе:

- развијање свести о националној припадности и неговању културно-историјског наслеђа;
- развијање толеранције према другим народа и њиховим тековинама;
- развијање естетских и културних вредности;
- јачање осећања припадности колективу (одељењу, школи);
- подстицање креативности ученика;
- подстицање тимског и истраживачког рада;
- сарадња са установама културе као вид заједничког деловања на подизање културне свести ученика;
- обезбеђивање учешћа ученика, наставника и школе као целине у културном и друштвеном животу средине;
- промовисање културног развоја ученика и запослених;
- утицај на подизање културне свести заједнице уопште.

Садржаји програма:

- Обележавање почетка школске године и свечани пријем првака;
- Активности у оквиру Дечије недеље;
- Обележавање значајних датума (Међународног дана писмености, Европског дана страних језика, Међународног дана толеранције, Међународног дана борбе против вршњачког насиља, Међународног дана матерњег језика, Светског дана вода, Светског дана књиге, Дана заштите животне средине, Дана планете земље и др.);
- Планирање и реализација тематских недеља;
- Организовање и укључивање у различите видове такмичења (едукативно-забавни квизови, пројекти, литерарни и ликовни конкурси, смотре рецитатора);
- Културно-едукативне активности инициране од стране Ученичког парламента;
- Учешће у такмичењима едукативног и забавног карактера ван школе;
- Организовање школских приредби и прослава (поводом Савиндана, Дана школе, Дана жена);
- Обележавање новогодишњих празника (одељењске прославе и приредбе, креативне радионице, изложбе радова);
- Посете институцијама културе (позоришту, музејима, библиотекама);
- Гостовање позоришних представа у школи;
- Обележавање завршетка школске године кроз реализацију адекватних културних садржаја;
- Организовање хуманитарних акција и других врста хуманитарних активности (приредбе, турнири, изложбе).

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Циљеви и задаци програма

Циљ: Укључивање физичке активности у свакодневном животу ученика, пропорционално интересовању и могућностима.

Разумевање значаја физичке активности за психофизички развој и квалитет здравља уз примену правилне исхране . Квалитетни међуљудски односи и развој осећаја за тимски рад и сарадњу са другим људима.

Задаци:

- развијање позитивног односа према свакодневном физичком вежбању
- стицање знања о одабиру и примени намирница за правилну исхрану и развој
- самовољно укључивање у спортска друштва и клубове према сопственим афинитетима
- свакодневна интеракција са наставницима физичког васпитања по питању унапређивања психофизичких способности, упућивање у здравствену установу ради отклањања евентуалних аномалија

Ученици наше школе врло активно учествују у свим такмичељима које расписује Министарство просвете, у свим обележавањима важних датума који подразумевају спортске активности, и бројном другим ангажовањима у циљу промовисања спорта и здравог живота. Поред редовне наставе физичког и здравственог васпитања и и других објеката, секција и слободних наставних активности школа „Сестре Павловић“ афирмише спорт и спортске активности у које су укључени од 1. до 8. разреда. Поред ученика активно учешће узимају и наставници и родитељи.

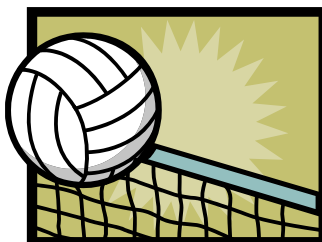
Детаљна евиденција и анализа сваког такмичења налази се у документацији у школи.

У оквиру спортских активности реализоваће се:

- Дан здраве исхране
- Светски дан спорта
- Светски дан здравља
- Крос РТС
- кроз тематске недље
- поводом Дана школе турнир у фудбалу, одбојци, кошарци, полигон.

Дугогодишње учествовање у пројектима за промоцију спорта:

- „Спорт у школе“ – сарадња са Савезом за школски спорт Србије
- „Играјмо фудбал“ – сарадња са Фудбалским савезом Србије и Савезом за школски спорт Србије

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Делокруг рада(укратко): Сензибилизација колектива школе и ученика о проблему вршњачког насиља; Едукација о проблемима насиља; Уочавање и међусобно информисање о случајевима вршњачког насиља у школи; Тимски рад на смањењу количине насиља у школи; Комуникација са надлежним службама (Центар за социјални рад, МУП, Здравствени центар).

У складу са основним принципима и циљевима Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања, ОШ „Сестре Павловић“ у Белановици је донела овај Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Овим програмом планиране су активности као позитивна искуства која имамо као једна од првих сертификованих школа у УНИЦЕФ-овом програму „Моја школа – школа без насиља“.

ЦИЉЕВИ:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања
- Развијање и неговање богатства различитости и културе понашања у оквиру васпитно – образовних активности .
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад школе за препознавање насиља.
- Спровођење поступака реаговања у ситуацијама насиља.
- Успостављање система ефикасне заштите.
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља.
- Саветодавни рад са ученицима са циљем превенције и ублажавања последица насиља – Израђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина

ЗАДАЦИ:

- Израда, реализација и евалуација Програма заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- Идентификовање и информисање о случајевима насиља злостављања и занемаривања;
- Праћење и евидентирање свих врста насиља;
- Сарадња са установама и институцијама спољашње заштитне мреже;
- Извештавање Наставничког већа и Школског одбора о реализацији Програма заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- Превентивни рад у оквиру наставних и ваннаставних активности са ученицима и родитељима;
- Промовисање примера добре праксе.

Школа треба да омогући пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика. Она треба да буде безбедно место за све ученике, да допринесе развоју здравих стилова живота, усвајању социјално пожељних облика понашања и прихватању друштвених норми средине.

Да би могла да испуни ове задатке у школи мора бити добро осмишљен рад на превенцији насилничког понашања, наркоманије, алкохолизма и малолетничке делинквенције.

Остваривање ових задатака може се реализовати кроз: 1. рад са ученицима, 2. рад са родитељима, 3. рад са наставницима, 4. сарадњу са полицијом, 5. сарадњу са установама из области здравства и социјалне заштите. Циљ ових активности је смањење учесталости и интензитета насилних ситуација међу ученицима, предупређивање и смањење присуства негативних видова понашања као што су наркоманија, алкохолизам и малолетничка делинквенција.

Садржаји овог програма се реализују кроз различите наставне и ваннаставне активности. Један део садржаја реализује се кроз наставне предмете (српски језик, страни језици, свет око нас, природа и друштво, ликовна култура, музичко васпитање, биологија, историја, географија, православна веронаука, грађанско васпитање) и кроз часове одељенских заједница, док се други део активности реализује кроз активности Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, Тима за школски спорт и спортске активности, Тима за заштиту животне средине, Ученичког парламента, Школску заједницу ученика, Хуманитарне активности и сарадњу са Црвеним крстом, као и кроз слободне активности (драмска, литерарна, новинарска секција).

Реализоване активности треба да допринесу развоју интересовања ученика, да омогуће њихово испољавање и афирмацију, организовано и квалитетно провођење слободног времена, подстицање на укључивање у различите акције и манифестације у школи и локалној средини.

Акциони планови Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, Тима за школски спорт и спортске активности, Тима за заштиту животне средине, Ученичког парламента, као и планови слободних активности саставни су део Годишњег плана рада школе.

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

1 – часа недељно   34 – 36 часа годишње

Слободне наставне активности (СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од три програма СНА који школа нуди што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма. Ученици и њихови родитељи се пре избора упознају са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др. Сврха СНА је да допринесу остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних и општих међупредметних компетенција потребним за сналажење у свакодневном животу. Осим тога, подршка су професионалном развоју ученика који на крају основне школе доносе важну одлуку о наставку школовања у контексту новог концепта средње школе у којој се полажу општа и стручна матура.

Начин остваривања програма и улога наставника

Програми СНА су тако конципирани да фаворизују активност ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Програми СНА реализују се комбиновањем различитих техника рада са ученицима, као што су: презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога, креативне радионице, рад у групи на платформама за учење, повезивање са вршњацима из других школа или држава, гостовања стручњака, учење у другим установама, посете разним дешавањима, укључивање у акције... Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно у томе да уведу ученике у тему, представе им кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују.

Програми СНА које је припремио Завод дати су у две групе. Прву чине програми намењени ученицима 5. и 6. разреда, а другу 7. и 8. У првој групи су *Вежбањем до здравља*, *Животне вештине* и *Медијска писменост*, а у другој *Предузетништво*, *Моја животна средина* и *Уметност*. Стручна друштва су за ученике 5. и 6. разреда припремила *Домаћинство*, *Цртање сликање и вајање*, *Чувари природе*, *Музиком кроз живот* и *Сачувајмо нашу планету*, а за ученике 7. и 8. разреда *Филозофија са децом*.

СЕКЦИЈЕ

Слободне активности се групишу у четири подручја и то:

а) предметне (научно-истраживачке) секције

млади математичари,
млади физичари,
млади биолози,
млади хемичари,
млади историчари,
млади географи,

б) културно уметничке секције

драмско-рецитаторска,
ликовна.

в) техничке и радно - производне секције

саобраћајна,

г) спорта секција

одбојка,
кошарка,
фудбал,

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Пројекат Професионална оријентација на прелазу у средњу школу, под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Deutsche Gesellschaft fuer Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, има за циљ подстицање развоја личности ученика до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирања каријере и укључивања у свет рада.

Циљеви програма

- Упознати ученике са што већим бројем занимања, указати на њихове захтеве и развијатиспособности и интересовања за поједине делатности.
- Створити код ученика реалан став према сопственим способностима и у складу саспособностима усмеравати њихово интересовање.
- Откривање ученика који заостају у развоју (физиолошком и психолошком) и рад нањиховом професионалном усмеравању.
- Сарадња са средњим школама и радним организацијама у циљу прикупљања података озанимањима различитог профила.
- Деловање на усклађивању жеља и захтева родитеља са способностима, могућностима ижељама детета.
- Професионално васпитање и информисање ученика
- Развијање код ученика реалне слике о себи, својим особинама, образовним и радним аспирацијама
- Оспособљавање ученика за самостално доношење одлуке о свом професионалном путу и рационалан избор школе и занимања
- Стицање знања о различитим информационим понудама о школи и занимању, као и оспособљавање ученика да активно и самостално користе расположиве информације.
- Упознавање ученика са начинима информисања о могућностима школовања.
- Упознавање са светом рада и опробавање ученика у аутентичним ситуацијама у свету рада

Основни општи задаци програма професионалне оријентације су:

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да и сами свесно доприносе сопственом развоју
- упознавање ученика са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања
  - формирање правилних ставова према раду
  - подстицање ученика на испитивачко, истраживачко понашање према себи и свету
- оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања
- успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика.

Концепт програма који ће се реализовати у нашој школи подразумева пет корака:

- **Самоспознаја** – препознавање сопствених потенцијала, спремност за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења кроз часове редовне наставе и часове одељенске заједнице / одељенског старешине,
- **Информисање о занимањима и каријери** – припрема расположивих информација о занимањима на радионицама које ће реализовати одељенске старешине и стручни сарадници,
- **Упознавање са путевима образовања** – мрежом школа – кроз радионице са стручним сарадницима и сајмове образовања у школи и округу ,
- **Реални сусрети са стручњацима из различитих области** кроз трибине занимања, где ће ученици у непосредном контакту са представницима занимања који су се пријавили за волонтере на родитељским састанцима сазнати све што их интересује,
- **Доношење одлуке о избору школе и занимања** – самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе и занимања.

Програм професионалне оријентације ученика 7. и 8. разреда биће реализован на следећи начин:

- **Рад са ученицима** - одељенске старешине и стручни сарадници на часовима одељенских заједница, предметни наставници на часовима, родитељи – волонтери на Трибинама занимања – од септембра до јуна
- **Рад са родитељима** – одељенске старешине и стручни сарадници на родитељским састанцима и индивидуалним разговорима ,Савету родитеља, Школском одбору – од септембра до јуна

Представљање средњих школа на Сајму образовања – март, април

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Општи циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравственог васпитања, који представљају основу за формирање одговорног односа према сопственом здрављу, као и здрављу других.

Остали циљеви и задаци наставе здравственог васпитања јесу:

- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
- развијање здраве личности, одговорне према сопственом и туђем здрављу;
- подстицање позитивног односа према здравом начину живота и здравственој култури;
- мотивисање и оспособљавање ученика као активних учесника у очувању свог и туђег здравља;
- подстицање хуманог односа према болесним особама и спремност да им се пружи помоћ;
- препознавање штетних утицаја по здравље и овладавање вештинама заштите.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну знања о развојном периоду адолесценције, посебно о полном сазревању и репродуктивном здрављу;
- сазнају све факторе ризика који доводе до нарушавања здравља у овом периоду;
- унапреде комуникацију значајну за очување здравља;
- развијају комуникативне способности, вештине ненасилне комуникације и конструктивног решавања сукоба са одраслима и са вршњацима;
- формирају правилне одбрамбене механизме понашања у циљу препознавања и супростављања факторима ризика;
- стекну знања о здравој исхрани и болестима које настају као последица неправилне исхране;
- схвате значај и улогу физичке активности у очувању здравља;
- знају последице злоупотребе психоактивних супстанци;
- препознавањем примера и задатака из свакодневног живота развију здраву личност која ће бити одговорна за сопствено здравље.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

- Полно сазревање и репродуктивно здравље.
- Последице неправилне исхране.
- Поремећај раста и развоја услед недовољне физичке активности.
- Болести зависности (злоупотреба психоактивних супстанци, „компјутерска“ зависност, хазардске игре). Превенција злоупотребе психоактивних супстанци.
- Препознавање и супротстављање факторима ризика одговорним за нарушавање здравља младих.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Школа као образовно-васпитна установа има задатак да, поред образовања ученика ствара услове за васпитни развој здраве личности детета. Организованим и педагошки осмишљеним радом, применом разноврсних видова образовно-васпитне делатности, код ученика треба утицати на усвајање здравих стилова живота, развијање позитивног, активног односа према здравом начину живота, формирању потреба за чувањем и унапређивањем фитичког, менталног и социјалног здравља. Код младих људи школа мора да формира и развије механизме одбране који ће им помоћи да се супроставе свим факторима ризика које савремено друштво нуди, а који могу да наруше здравље.

Носиоци здравствено-васпитног рада у школи су просветни и здравствени радници. Директор обезбеђује сарадњу са установама и предавачима ван школе као и стручно усавршавање запослених. Улога директора је да успостави успешне и позитивне релације са родитељима, друштвеним организацијама, институцијама из окружења и појединцима који могу дати свој допринос у реализацији овог програма.

Реализација програма се остварује на нивоу школе, разреда и одељења. Реализатори су наставници, родитељи, ученици, масовни медији и специјализовани стручњаци. Садржаји програма се реализују кроз обавезне и изборне наставне предмете, часове одељенског старешине, додатни рад, секције и остале слободне активности, сарадња са родитељима и локалном заједницом и рад стручних сарадника. Наставници биологије, географије, српског језика, ликовне и музичке културе, физичког васпитања као и други наставници, дају ученицима основне информацуије из програма здравствено васпитање.

Свака одељенска заједница у свом програму активности реализује садржаје према плану и програму. У оквиру слободних активности школа ће радити на стварању и унапређивању услова живота и рада, као и успешне реализације садржаја програма. У одржавању здравствено-хигијенских услова учешће ученика ће бити добровољно, а школа ће обезбедити ментора и услове за рад.

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ и задаци: Програмом социјалне заштите остварује се социјална безбедност породице ученика, подстиче солидарност и узајамна помоћ и остварују права у оквиру сарадње са надлежним институцијама.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

Остваривање адекватне социјалне заштите ученика.

Активности којима би се бавили у будућем периоду су.

- Идентификовање ученика којима је потребна помоћ
- Подршка ученицима у прилогођавању
- Подршка породицама ученика
- Хуманитарни рад
- Сарадња са установама
- омогућити свим ученицима оптималне услове за развој личности.
- школа у сарадњи с надлежним установама, брине о социјаној заштити ученика.
- сарадња Центра за социјални рад и школе у пружању социјалне заштите ученика(дописи, лично),
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица,
- упознавање и праћење социјалних прилика ученика и помоћ за децу која живе у тешким условима – упућивање у остваривање социјално-заштитних мера,
- упућивање родитеља на начине остварења права,
- упућивање родитеља на извршење родитељских обавеза.
- пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању,
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима,
- сарадња са установама и организацијама које се бави социјалним питањима,
- упознавање и праћење социјалних прилика ученика / упућивање у остваривање социјално-заштитних мера,
- утврђивање социоекономског статуса родитеља,
- упућивање родитеља на остваривање права,
- развијање вредности пријатељства, солидарности и колегијалности.

Намера нам је пружање помоћи ученицима и родитељима у остваривању плана социјалне заштите, као и пружање помоћи ученицима с проблемима у понашању и породицама где се појави сумња да постоји злостављање, алкохолизам, итд., а све у сарадњи са Центром за социјални рад.

Начин реализације активности се одвија у школи где одељењске старешине и стручни сарадници, уз сарадњу других наставника детектују социјални проблем независно од тога

да ли је повезан с понашањем ученика и/или чланова његове породице. Одељењске старешине прво позивају родитеље на разговор о уоченим проблему, а потом директор школе путем дописа, у сарадњи са стручним сарадницима и одељењским старешинама, обавештава Центар за социјалну рад, који даље ради по свом протоколу. Када утврде потребне чињенице, реализују одређене социјалне и законске мере, те пружају социјалну заштиту ученицима и њиховим породицама. У циљу ефикасније сарадње школе и Центра за социјални рад, запослени у школи директор и/или стручни сарадник, ступа и лично у контакт са Центром за социјални рад. Могућ је и долазак радника Центра за социјални рад у школу.

Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

План и програм рециклажног програма ОШ „Сестре Павловић“ базиран је на Основним начелима у васпитању и образовању за одрживи развој (УН) и Стратегији развоја образовања у Србији до 2020.године - „Службени гласник РС“ број 107/2012.

ШКОЛСКИ РЕЦИКЛАЖНИ ПРОГРАМ И ЧЕП ЗА ХЕНДИКЕП

Свесни растућег проблема отпада и чињенице да је у Србији један од највећих еколошких проблема неодговарајуће поступање са отпадом, охрабрени важношћу улоге школе у образовању еколошки одговорних грађана, у ОШ „Сестре Павловић“ развили смо програм рециклаже, како би ученицима дали могућност да кроз праксу уче о природним ресурсима, економским ефектима управљања отпадом и значају еколошких тема.

- **Шта су школски рециклажни програми?**

Ови програми садрже информације о начину сакупљања и разврставања отпада, о производима који могу да се рециклирају а који не, како се припремају за прераду и тржиште и како све то доприноси смањењу загађења животне средине.

- **Које су користи од увођења програма рециклаже у школе?**

- Примена знања у пракси
- Смањењем отпада и рециклажом штедиме и зарађујемо новац
- Помажемо животној средини (уштеда енергије, спречавање загађења, очување природних ресурса, смањење простора потребног за изградњу депоније).
- Помажемо особама са инвалидитетом рециклирањем пластичних чепова, подиже се свест о заштити животне средине и хуманост на делу .

- **Програмски садржаји рециклажног програма имају за циљ:**

- очување и унапређење животне средине и усвајање доброг односа према околини, као једне од основних животних и васпитних вредности
- развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине
- упознавање појма и основних елемената животне средине
- уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину
- развијање одговорног односа према себи и животној средини
- развијање навика за рационално коришћење природних богатстава
- развијање емпатије према другим особама.

- **Задаци рециклажног програма:**

- опредељење школе –ангажовање целе школе, свих њених радника и ученика;

- васпитно-образовни рад усмерити на потребе ученика и свих осталих учесника и усвајање вредности;
- континуирано истраживање могућности унепређења;
- образовати и мотивисати све запослене да у своје активности укључе бригу о животној средини и према њој се одговорно односе;
- планирати активности на темељу процене стања, тј.уочених проблема, занимљивих и подстицајних тема;
- развијати и спроводити активности бринући о ефикасној потрошњи енергије и воде, смањивању неповољних утицаја на животну средину, смањењу, избегавању и сигурном одлагању отпада, заштити природе и о континуираном информисању у школи и локалној заједници;
- отворити се и повезати са другим васпитно-образовним установама и сарађивати на заједничким пројектима;
- повезати се са свим релевантним партнерима (јединице локалне самоуправе, фирме које се баве заштитом животне средине, невладине организације, средства јавног информисања, родитељи ученика и др.) ради веће ефикасности у остваривању креираних програма;
- редовно пратити и вредновати проверу програма у духу ових начела те усклађеност за захтевима одговарајућег функционисања школе и правном регулативом.

- **Увођење програма рециклаже**

Доношење и спровођење рециклажног програма подразумева:

1. **Организовање тима.** Тим треба да буде састављен од ученика, наставника, других радника школе. Улога тима је да планира, промовише, надгледа и врши евалуацију програма.
2. **Анализа стања отпада у школи.** Утврдити порекло, врсту и количину отпада како би планирали ефикасан рециклажни програм. Очекивано је да се у школи производи највише папирног отпада.
3. **Упознавање тржишта.** Утврдити да ли је у локалној средини на располагању тржиште за продају одређене врсте отпада или већ постоји програм ком се школа може прикључити. Распитати се да ли они школу снабдевају посудама за одлагање отпада, да ли имају одређене едукативне и пропагандне материјале и друго. Склопити уговор који треба да садржи цену, врсту и класу материјала који се продаје, начин испоруке отпада, временска динамика и услуге које пружају купац и продавац.
4. **Успостављање система за сакупљање и одлагање отпада.** Подразумева одговарајуће посуде за одлагање отпада, просторију или просторије за складиштење, обезбеђење хигијенских и других мера заштите.
5. **Постављање циљева.** Треба почети са реалним циљевима који могу бити остварени у датој средини током једне школске године. Можда је потребно направити посебне циљеве за ученике нижег и вишег узраста.
6. **Едукација ученик, наставника и заједнице.** Потребно је сав наставни кадар, особље, родитеље и ученике обавестити о рециклажном програму. Припремити предлог начина укључивања и одговарајући промотивни материјал. Предложити начине инкорпорације у

наставне часове, јер ако ученици схвате важност рециклаже биће мотивисани да учествују у програму. Осмислити и организовати различите едукативно-промотивне активности.

7. **Успостављање система награђивања.** Нагласити да рециклажа помаже очувању животне средине и да је уживање у здравом окружењу само по себи велика награда. Наградни систем ће додатно мотивисати ученике да раде и дају све од себе. Приликом успостављања наградног система потребно је водити рачуна да план буде такав да свим разредима и појединцима даје подједнаке шансе за победу.

Планиране активности (опционо):

- Обележавање Светског дана чишћења
- Обележавање Дана заштите животиња, подизање свести о важности и значају заштите животиња
- Викенд храњења птица
- Обележавање светског дана климатских промена
- Обележавање дана заштите од пожара
- Обележавање Светског дана борбе против сиде – едукација о значају превенције и проблемима дискриминације особа оболелих од сиде
- Национални дан без дуванског дима
- Светског дана заштите шума и вода
- Дана Планете земље
- Обележавање Светског дана заштите биодиверзитета
- Светског дана борбе против пушења
- Светског дана заштите животне средине- упознавање са стањем животне средине, важности очувања животне средине и могућностима и значајем рециклаже

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом активно се реализује кроз разноврсне активности. Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржаје и начине сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Циљ сарадње школе са локалном самоуправом је унапређивање образовноаспитног рада, резултата тог рада и општег културног и образовног нивоа живота и рада у друштвеној средини. Из овог циља проистичу следећи задаци школе:

- обезбедити сарадњу са породицом и свим чиниоцима друштвене средине;
- активно деловати на младе у својој средини;
- обезбедити учешће друштвене средине у остваривању циљева, задатака и садржаја рада у школи (учешће културних и друштвених институција);
- прилагодити облике и садржаје културне и јавне делатности улози школе и потребама друштвене средине;
- анимирати све чиниоце да стварају материјалне и друге услове за рад у школи;
- стално доприносити подизању и развијању културе рада и живљења.

Основна подручја деловања (узајамног) школе и друштвене средине биће:

- укључивање представника друштвене средине у одлучивање о условима рада школе, усклађеном васпитном деловању на ученике и у процесу демократског развоја;
- активно учешће представника локалне самоуправе у орган управљања, стручне активне тимове;
- коришћење услова у сарадњи са друштвеном средином, установама и организацијама у свим областима;
- сарадња школе са заинтересованим лицима и организацијама, као и са родитељима за друштвене, културно-уметничке и спортске активности.

Посебно интензивна сарадња ће се одвијати са:

- основним, средњим и високим школама, као и са факултетима,
- Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Школском управом - Ваљево,
- Општинском управом Љиг
- Градском библиотеком Љиг,
- вртић „Каја“ Љиг
- Домом здравља Љиг
- Центар за социјални рад Љиг
- средствима јавног информисања,
- спортским клубом Качер,
- Полицијском управом Љиг,
- Националном службом за запошљавање,
- Ватрогасном службом,

Ове задатке школа остварује кроз:

- сарадњу са родитељима, деловањем у друштвеној средини, кроз активности тимова као што су Тим за културне активности школе, Тим за маркетинг, Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тим за школски спорт и спортске активности, Тима за заштиту животне средине, Тим за инклузивно образовање, Тим за професионалну оријентацију ученика, Ученички парламент, ученика, као и кроз учешће у пројектима који се реализују у локалној средини.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ: Успостављање успешне сарадње родитеља у школе, међусобно уважавање и поверење како би заједнички што боље деловало на развој ученика.

Сарадња ће се остваривати:

- **индивидуално** - индивидуалним разговорима наставника, сртучних сарадника и директора о напредовању ученика, њиховом понашању у породици и у школи и проблемима у учењу. У контакту са родитељима поштоваће се личност родитеља, пружаће се потребне информације уз коректно понашање и очување угледа школе; Сваки наставник ће према својим могућностима које су објективне природе (рад у две школе) предложити дан „отворених врата“, а на огласним таблама сваке школе биће истакнуто време (час) када одељењске старешине и други наставници примају родитеље.
- **писмено** – контакти са родитељима- за правдање изостанака; молбе; поруке;
- **групно** – групни разговори биће организовани за родитеље ученика код којих се јављају тешкоће у напредовању (учењу и понашању) како би се заједнички пронашла што боље решења. Разговор ће организовати одељењски старешина у сарадњи са директором и школским педагогом и психологом, односно специјалним педагогом.
- **класичним родитељским састанцима** – сазиваће их, припремати и водити одељењски старешина. Одржаваће се према плану одељењског старешине, а обавеза је најмање четири родитељска састанка у току године. Евиденција о одржаним састанцима водиће се у дневницима рада.

Школа ће сачинити распоред индивидуалних састанака и разговора са родитељима. Они ће садржати следеће елементе: име и презиме наставника, дан одређен за ову активност, време– сатница, просторија у којој ће примати родитеље на индивидуалан разговор. Овај распоред биће истакнут на огласној табли школе. С обзиром да је наша школа мала по броју ученика и да су родитељи принуђени да до школе препешаче више километара, разредни наставници ће примати родитеље и ван времена предвиђеног за ту активност уколико то не ремети њихове радне обавезе.

Сарадња са родитељима ученика оствариће се кроз следеће активности:

- активан рад Савета родитеља школе у коме ће родитељи моћи преко својих представника да узму учешће у организацији рада школе, у решавању евентуалних проблема организационе природе
- редовне родитељске састанке на којима ће се родитељи упознати са актуелном ситуацијом, као и са постигнутим успехом своје деце
- индивидуални разговори са разредним старешином
- саветодавни рад са родитељима, по потреби, ради усмеравања ученика конструктивнијем и осмишљенијем провођењу слободног времена, развијање талената и способности обдарене деце
- присуство родитеља приредбама и другим облицима дечјих активности, како би родитељи имали увид у напредак своје деце
- заједничке акције (еколошке, унапређење и уређење школске средине, заједничке посете изложбама...).

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ екскурзија и излета јесте да допринесу остваривању образовања и васпитања, као и упознавању са културним, историјским и духовним наслеђем наше земље. Садржај програма екскурзија мора бити у складу са наставним планом и програмом, школским програмом и правилником о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзује у основној школи (Службени гласник РС, бр.30/2019).

Циљеви наставе у природи су:

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима;
- развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.

Задаци наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе.

Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;

- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Садржаји наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења из којег се издвајају они садржаји који су погодни за остваривање циљева и задатака наставе у природи, а одговарају условима у којима се она реализује.

У програмима наставе и учења за поједине предмете могу се наћи садржаји који експлицитно или имплицитно упућују на погодност овог облика образовно-васпитног рада.

Садржаји наставе у природи остварују се и на основу школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе.

Настава у природи се организује за ученике разредне наставе од 1. до 4. разреда у трајању до 7 дана.

Настава у природи за ученике млађих разреда биће презентована ученицима и родитељима посредством Тима за планирање излета, екскурзија и наставе у природи, Савета родитеља, одељењских старешина на потенцијалне дестинације: Златибор, Тара, Соко Бања, Врњачка Бања, Гоч, Дивчибаре у 7/6 дневном термину.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, а у циљу остваривања образовно-васпитне улоге школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и еколошке навике; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, као и позитивним социјалним односима.

Садржаји екскурзије остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и саставни су део школског програма и годишњег плана рада школе.

Садржаји екскурзије у првом циклусу основног образовања и васпитања су посебно:

- уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије;
- посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња);
- посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.);
- упознавање с прошлoшћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи - научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника и др.);
- развијање способности оријентације у простору и времену;
- обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).

Садржаји екскурзије у другом циклусу основног образовања и васпитања су посебно:

- посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Републике Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Републици Србији и др.);
- обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум - војни логор, Гамзиград - Царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви Ступови, Жича, Милешева, Сопoћани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски Карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Телескула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевшница, Текериш, Струганик, Шумарице и др.);
- обилазак Београда, престонице Републике Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј Српске православне цркве, Музеј Првог српског устанка - Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, Храм Светог Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничка башта "Јевремовац", зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности и др.);
- обилазак установа културе у Републици Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у Крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен-куће и др.);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у области прехранбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике и др.);
- подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Делокруг рада: образовно-васпитна, библиотечко-информативна, културна и јавна делатност

Циљеви: Подстицање и промовисање читања и самосталности ученика у учењу; развој информационе писмености, медијске и информатичке, сарадња и заједничко планирање активности наставника, библиотекарa и локалне самоуправе

Програм школске библиотеке треба да буде носилац дугорочних и краткорочних циљева развоја библиотеке у оквиру школске установе. Програм рада школске библиотеке јесте заснован на темељима рада школе, те је у складу са тим и саставни део школског програма сваке школе. Програмом се тачно одредеђују сви расположиви потенцијали библиотеке, материјални и људски, тј. кадровски. Програм библиотеке биће реализован и остварив уколико га сви учесници у основношколском образовном процесу подрже и допринесу постизању дугорочних и краткорочних циљева који су програмом предвиђени. Из тог разлога, писању програма рада за школску библиотеку приступа већи број корисника библиотечких услуга.

ФУНКЦИЈЕ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

1. Школска библиотека нуди помоћ при учењу, одабир адекватне литератур и изворе који свим учесницима образовног процеса у школи омогућавају да развију критичко мишљење, али и да делотворно користе информације у свим облицима и на свим медијима.
2. Поседује коришћење књига и других извора и информација, у распону од уметничких до документарних, од штампаних до електронских на лицу места и на даљину. Извори допуњују и обогаћују садржај уџбеника, наставних материјала и методике наставе.
3. Амбијент школске библиотеке подстиче, који чине књиге и остала лијература, подстиче на стваралаштво чиме се развија културу рада, реда и понашања у модерном духу;
4. Школска библиотека пружа информације и сазнања која су неопходна за успешно учествовање у савременом друштву заснованом на информативијама и знању;
5. Школска библиотека је доступна и пружа услуге подједнако свим учесницима образовног процеса, без обзира на узраст, расу, пол, веру, националност, језик, професионални или друштвени статус, чиме се охрабрује интелектуални дијалог и потпомаже културна разноликост.
6. Школска библиотека треба да буде место које омогућава ученицима да овладају вештинама за учење током читавог живота, место које развија њихову стваралачку машту и место које ће утицати на то да буду одговорни грађани.
7. Школска библиотека је место које је опремљено тако да прати реализацију наставног просеса ради квалитетног пружања услуга корисницима библиотечног књижног фонда.
8. Школска библиотека је место припремања и организовања културних догађаја школе: одабир песама за рецитаторску секцију, одабир прикладних драмских текстова, организовање сусрета са познатим дечијим писцем или песником и слично.

Библиотечко особље у школској библиотеци

Школски библиотекар је припадник стручног, квалификованог особља, одговоран за планирање рада и управљање школском библиотеком. Стручни сарадник – школски библиотекар, својим стручним ангажовањем, доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у основним и средњим школама, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима. Програм рада школског библиотекара обухвата задатке и послове из области образовања и васпитања, као и библиотечко-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката образовања. Он подстиче промовисање читања и самосталност ученика у учењу, даје свој пун допринос развоју информационе писмености (медијске и информатичке) за ученике и наставнике, остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника, школског

библиотекара и локалне самоуправе, обезбеђује електронске изворе и приступ ка њима, што омогућава ученицима да овладају вештинама налажења и критичког процењивања датих информација и перманентност учења током читавог живота. Библиотечко особље, тј. школски библиотекар постаје посредник и главна спона између читалаца и књига, читалаца и електронске базе података, читалаца и онлајн читања, наставника и стручне, али и опште литературе.

Циљеви библиотечког особља у школској библиотеци:

Следећи циљеви су неопходни за унапређивање писмености, информатичке писмености, подучавања, учења и за подизање културног нивоа и представљају соновне услуге школске библиотеке:

1. Подршка и побољшање образовних циљева наведених у наставном плану и програму школе;
2. Развијање и неговање навике и уживања у читању и учењу код деце, као и навике коришћења библиотеке током читавог живота;
3. Пружање прилике да се искуси стварање и коришћење информација у циљу стицања знања, познавања развијања маште и уживања;
4. Подстицање свих ученика да стичу и користе вештине вредновања и коришћења информација, без обзира на облик, формат или медиј, као и да овладају начинима друштвене комуникације;
5. Обезбеђивање приступа локалним, регионалним, националним и глобалним изворима и могућностима, што оне који уче доводи у додир са различитим идејама, искуствима и ставовима;
6. Организовање активности које јачају друштвену и културну свест;
7. Сарадња са ученицима, наставницима, управом и родитељима да би се остварили циљеви школске библиотеке, рада школског библиотекара али и школе у целини;
8. Заступање начела да су слобода мишљења и приступ информацијама неопходни предуслови за делотворно и одговорно учење у грађанском демократском друштву.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Да сви запослени буду оспособљени за безбедан и здрав рад а на основу домаћих и Стратегија ЕУ, а водећи рачуна посено о примени прописа из области МОР-а.

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА:

- Теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме;
- Упознавање ученика са планом евакуације и противпожарне заштите,
- Вежба евакуације ученика и запослених у случају пожара и других екстремних ситуација,
- Безбедност здравља на раду запослених и ученика –заштита од пожара,
- Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика школе,
- Одржавање безбедним школски простор и околину током зиме,
- Реализација дежурстава,
- Реализација активности предвиђеним планом Тима за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Средства и опрема за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације одржавају се редовно и правилно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених, периодичне прегледе и провере исправности врше лица са одговарајућим лиценцама.

Израђен је акт о процени ризика. Процена ризика се заснива на систематском евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада, сировина и материјала у радном процесу, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената који могу да изазову ризик од повреда на раду, оштећење здравља или обољење.

Послодавац је дужан да изврши теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад. Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Одељењски старешина и наставници који с ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје обавезни су да ученике упознају са опасностима с којима се могу суочити за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује Школа, као и с начином понашања којим се те опасности избегавају или отклањају.

Одржавају се радионице на часовима ЧОС-а, изводе се вежбе евакуације, врши се редовна контрола противпожарних апарата, планирано је покретање иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају постављањем лежећих полицајаца на прилазима школе, организовање предавања о саобраћају, одржавање часова на тему: „ Безбедност у саобраћају“.

Организује се чишћење снега и леда на прилазима школи и скидање леденица са крова на улазима школе, редовно дежурство наставника према утврђеном распореду, редовно вођење књиге дежурства са белешкама о догађајима, реализација активности

предвиђених планом Тима за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Ради спровођења мера безбедности и здравља, Школа сарађује са државним органима и органима локалне самоуправе, као и другим субјектима с којима је таква сарадња потребна, а посебно са:

1. Министарством просвете, науке и технолошког развоја,
2. Министарством унутрашњих послова,
3. Органима града Љиг,
4. Центром за социјални рад у Љигу и другим градовима и општинама из којих ученици долазе.

ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

На основу члана 105. Закона о основама система образовања и васпитања у школи је оформљен Ученички парламент. Ученички парламент сачињен је од по два представника ученика VII и VIII разреда по одељењима. Чланови Ученичког парламента састају се једном месечно или по указаној потреби.

Активности Ученичког парламента: присуство седницама Наставничког већа и Школског одбора, учешће у изради Годишњег програма рада школе, Правилника, изради и реализацији Школског развојног плана, процесу самовредновања рада школе.

САСТАВ ПАРЛАМЕНТА И НАЧИН ИЗБОРА

1. Чланове Тачког парламента сачињавају представници из одељења VII и VIII разреда.
2. Мандат посланика траје једну школску годину.
3. Посланике бира одељење тајним гласањем.
4. Парламент бира председника, потпредседника и записничара.
5. Председник и потпредседник се бирају тајним гласањем између пројављених кандидата.
6. Записничара именује председник.

НАЧИН РАДА ПАРЛАМЕНТА

1. Парламент се састаје два пута месечно.
2. Радом парламента руководи председник у складу са статутом.
3. Парламент расправља по одређеним темама.
4. Члан парламента говори када добије реч од председника.
5. Члан парламента има право да о одређеној теми говори до пет минута.
6. Члан парламента има право на приговор у трајању од два минута.
7. Члан парламента има право да даје предлоге по појединим темама.

ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА

1. Парламент одлучује о предлозима парламента.
2. Одлуке парламента се доносе већином гласова.
3. Парламент може да формира групе са циљем да се спроведу одлуке парламента.

ПРОБЛЕМИ КОЈИМА ЋЕ СЕ БАВИТИ ПАРЛАМЕНТ

1. Организација културног и забавног живота у школи.
2. Односи ученик – ученик.
3. Односи ученик – наставник.
4. Понашање ученика у школи.
5. Слободне активности школе.
6. Хигијена школе.
7. Учење.

ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Школа планира и реализује активности које се односе на инклузију у складу са одредбама **Закон о основама система образовања и васпитања Републике Србије** („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018) који прописује право на образовање детета и ученика и одраслог коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, као и право на прилагођен начин образовања ученику који постиже резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа (чл. 76) и према **Правилнику о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање** (“Сл. гласник РС”, бр. 74/2018).

Полазиште у изради програма инклузивног образовања су основна начела инклузије, која подразумевају да сва деца могу да уче и имају право на образовање и васпитање, да деца најбоље уче у природној вршњачкој групи и да им зато треба омогућити образовање у редовним предшколским, основним и средњошколским установама, при чему наставници и школе треба да прилагоде начин рада тако да излазе у сусрет образовним потребама деце.

Школа обезбеђује инклузивно образовање планирајући:

- начине праћења образовних потреба ученика;
- процедуре и поступке израде и доношење ИОП-а;
- улоге и одговорности у поступку примене и вредновања ИОП-а.

Циљ инклузије у образовању је обезбеђивање квалитетног образовања за сваког ученика, да се сваки ученик развија према својим способностима и темпу који му одговара. Циљ наше инклузивне праксе у наредном периоду јесте постизање оптималних образовно-васпитних постигнућа ученика са посебним образовним потребама и њихово оспособљавање за квалитетан и самосталан живот у заједници.

Инклузија је у нашој школи присутна већ дужи низ година и захтева озбиљно планирање активности у овој области с обзиром на чињеницу да се годишње идентификује све већи број ученика којима је потребна додатна подршка у образовању. Наша школа нема дефектолога и логопеда, а немамо ни психолога, па у складу са тим планирамо стручно усавршавање наставника у области инклузије, али и сарадњу са стручњацима споменутих профила из других специјализованих установа. Такође, планира се и обезбеђивање посебних услова рада са ученицима који се образују по ИОП-у: отклањање физичких баријера, обезбеђивање опреме и додатних наставних средстава.

Исходи програма инклузивног образовања:

- Индивидуални образовни планови за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању, као и ученике са изузетним способностима;
- Посебни услови за ученике који се школују по ИОП-у (адаптиран простор, одговарајућа учила, увођење ИКТ у наставу, обезбеђивање личних пратилаца и педагошких асистената у настави);
- Вршњачка подршка (помоћ у раду и кретању, укључивање у живот групе, учествовање и ваннаставним активностима);
- Едуковани наставници оспособљени за квалитетну опсервацију постигнућа ученика којима додатна подршка у образовању, израду и реализацију свих врста ИОП-а;
- Повезаност различитих нивоа васпитно-образовног система у обезбеђивању континуитета ИО ученика (повезаност предшколског, основношколског и средњошколског образовања).

ПРАЋЕЊЕ ОБРАЗОВНИХ ПОТРЕБА УЧЕНИКА

Образовне потребе ученика прате се током целе школске године. Идентификација ученика којима је потребна додатна подршка у образовању или пак ученика чије способности захтевају обогаћен програм учења врши се применом механизма и инструмената праћења које дефинише наставник разредне наставе односно предметни наставник током реализације наставе, у сарадњи са стручним сарадником и родитељима. Током опсервације образовних потреба ученика прикупљају се подаци и формира документација која ће бити саставни део ИОП-а. Према чл. 3 ИОП правилника наставник разредне наставе (односно учитељ), наставник, односно стручни сарадник прати развој и процес учења детета односно ученика, кроз области: вештине за учење, социјалне и комуникацијске вештине, самосталност и брига о себи. Ако се у поступку праћења утврди да постоје физичке, комуникацијске или социјалне препреке које неповољно утичу на добробит и развој ученика и на очекиване исходе образовања и васпитања, приступа се прикупљању података ради формирања документације у сврху пружања одговарајуће подршке у образовању и васпитању. Прикупљају се подаци из различитих извора: од родитеља, односно другог законског заступника, стручњака ван образовне установе који добро познаје ученика, од вршњака и самог детета, при чему се користе различити инструменти и технике (систематско посматрање активности ученика у различитим ситуацијама, разговор, тестирање, интервју и упитник за ученика и друге који познају дете, односно ученика; по потреби прибављање медицинске документације). На основу прикупљених података и документације стручни сарадник координира израду и у сарадњи са наставником и родитељем израђује педагошки профил ученика, који садржи опис његове образовне ситуације и основ је за планирање индивидуализованог начина рада са учеником.

УТВРЂИВАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ИОП

Према чл. 2 ИОП правилника **право на прилагођен начин образовања по ИОП-у** има дете, ученик односно одрасли који:

- 1) има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи у учењу или проблема у понашању и емоционалном развоју);
- 2) има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или сметње из спектра аутизма);
- 3) потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи);
- 4) из других разлога остварује право на подршку у образовању (ако ти разлози утичу на остваривање исхода образовања и васпитања или представљају ризик од раног напуштања школовањ);
- 5) ученик са изузетним способностима који стиче основно и средње образовање и васпитање (у смислу проширивања и продубљивања садржаја учења).

Према чл. 5 ИОП правилника **предлог за утврђивање права на ИОП** директору установе подноси **тим за инклузивно образовање**, на основу процене коју даје учитељ, наставник, стручни сарадник или родитељ, након што су претходно примењиване, евидентиране и вредноване мере индивидуализације. Предлог садржи наводе и образложене разлоге за подношење предлога за утврђивање права на ИОП, као и доказе о претходно примењеним мерама индивидуализације. Школа писменим путем обавештава родитеља/другог законског заступника да је поднет предлог, а он својим потписом потврђује да је упознат са предлогом и да је сагласан да се приступи изради ИОП-а.

Према чл. 8 ИОП правилника уколико родитељ неоправдано одбије учешће у изради или давању сагласности на ИОП, школа о томе обавештава надлежну установу социјалне заштите у циљу заштите најбољег интереса детета, односно ученика.

Мере индивидуализације обухватају:

- Прилагођавање простора и услова тј. организаје рада,
- Прилагођавање наставних материјала и учила,
- Прилагођавање метода, техника и облика рада,
- Прилагођавање испитивања и оцењивања,
- Прилагођавање наставних садржаја и исхода и стандарда постигнућа (сажимање или обогаћивање садржаја).

ВРСТЕ ИОП-а

Према чл. 7 ИОП се израђује према образовним потребама детета, ученика, односно одраслог и може да буде:

1) ИОП1 - прилагођени програм наставе и учења у коме се планира циљ пружања подршке, прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса, односно активности у васпитној групи, њихов распоред као и лица која пружају подршку;

2) ИОП2 - измењени програм наставе и учења у којем се, поред прилагођавања која се односе на ИОП1, планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете;

3) ИОП3 - проширен и продубљен програм наставе и учења који се примењује за ученике са изузетним способностима и који ће омогућити његово напредовање у складу са изузетним способностима.

Према чл. 8 ИОП правилника, за доношење ИОП-а (ИОП2) са измењеним програмом тим за инклузивно образовање прибавља **мишљење интерресорне комисије** за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком и подноси доказе о претходном доношењу, примени и вредновању ИОП-а са прилагођеним програмом (ИОП1). Правилник о раду ИРК-е регулише ситуације у којима су за остваривање права на ИОП потребна додатна финансијска средства (лични пратилац или педагошки асистент) или када је потребно донети ИОП са измењеним програмом. Школа и родитељи упућују захтев за покретање поступка процене који се пише на обрасцу бр. 1 из *Правилника о раду ИРК* („Сл. гласник РС”, бр. 80/2018).

Индивидуални образовни план (ИОП) је посебан акт установе којим се планира додатна подршка у образовању уколико мере индивидуализације нису довеле до остваривања исхода образовања и васпитања или до задовољавања образовних потреба ученика са изузетним способностима. ИОП је писани документ установе, пише се у обрасцима, који су саставни део ИОП правилника и који садрже:

- **Личне податке о ученику и податке о тиму за додатну подршку** (Образац 1);
- **Педагошки профил ученика** (Образац 2) – основни документ од кога се полази у планирању образовне подршке за конкретног ученика; изради педагошког профила претходи прикупљање података и опис образовне ситуације који је написан из угла различитих актера (родитељи, наставници, вршњаци, стручни сарадник или сам ученик);
- **План мера индивидуализације** (Образац 3) – концепт укупне образовне подршке (видови подршке/прилагођавања, у којим активностима или областима/предметима се примењују прилагођавања, које су конкретне мере прилагођавања, које циљеве желимо да остваримо, ко их реализује, а ко прати);

- **Персонализовани програм наставе и учења** са дефинисаним областима, очекиваним исходима, корацима и њиховим трајањем и учесталосту, као и начином процене постигнућа (Образац 4);
- **Подаци о праћењу и вредновању ИОП-а** (образац 5);
- **Сагласност родитеља/другог законског заступника** (образац 6).

ИОП-ом се за одређеног ученика и у датом временском периоду, коригује или модификује у већој или мањој мери прописани школски програм у циљу постизања оптималних образовно-васпитних постигнућа ученика и његовог оспособљавања за квалитетан и самосталан живот у заједници (ИОП1, ИОП2) односно у циљу напредовања у складу са изузетним способностима (ИОП3).

Према чл. 6 ИОП правилника персонализовани програм наставе и учења доноси се за област у оквиру наставног предмета, један наставни предмет, групу наставних предмета или све наставне предмете за разред који ученик похађа.

ИОП може да садржи и:

- 1) план транзиције – план подршке детету и ученику при укључивању у образовање, при преласку на други ниво образовања или при преласку у другу образовну установу (Образац 7);
- 2) план превенције раног напуштања образовања за децу и ученике у ризику од раног напуштања школе (Образац 8).

ИЗРАДА И ДОНОШЕЊЕ ИОП-а

УЛОГЕ И КОРАЦИ:

- **ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ** формира тим за инклузивно образовање, по предлогу формираног тима утврђује право на ИОП, прибавља сагласност родитеља/другог законског заступника и формира појединачне тимове за додатну подршку сваком ученику за кога је потреба за додатном подршком утврђена (ИОП тимове), одобрава друге предлоге тима за инклузивно образовање у вези са применом и вредновањем ИОП-а;
- **ПЕДАГОШКИ КОЛЕГИЈУМ** доноси ИОП на предлог тима за инклузивно образовање односно усваја израђен ИОП и доноси одлуку о даљој примени и изменама ИОП-а или престанку потребе за њим;
- **ТИМ ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ** предлаже све стручне одлуке у вези са инклузивним образовањем и ИОП-ом (које подноси директору или педагошком колегијуму на усвајање), ствара услове потребне за реализацију ИО и ИОП-а у установи и надгледа примену донесених одлука и донетих ИОП-а. Формира га директор установе и чини га директор, стручни сарадници и одељењске старешине ученика који наставу похађају по ИОП-у – професори разредне наставе и предметни наставници (највише 5 чланова). Тим за инклузивно образовање подноси предлог за утврђивање права на ИОП директору школе и предлаже чланове ИОП тимова, а директор их формира;
- **ТИМ ЗА ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИКУ (ИОП тим)** израђује, примењује и вреднује ИОП у сарадњи са тимом за инклузивно образовање; чине га наставник разредне наставе, односно одељењски старешина и предметни наставници, стручни сарадник, родитељ/други законски заступник, а по потреби педагошки асистент, односно лични пратилац детета (на предлог родитеља, односно одраслог, члан Тима може бити и стручњак ван установе који добро познаје ученика).

ПРИМЕНА ИОП-а

Према члану 9 ИОП правилника ИОП се првенствено остварује у оквиру заједничких активности у одељењу, а изузетно, може да се оставрује и ван одељења/установе. У току примене ИОП-а у установи активно учествују сви чланови ИОП тима. Ако примена ИОП-а захтева личног пратиоца односно педагошког асистента установа упућује писмени захтев интерресорној комисији за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету или ученику.

Примена ИОП-а у школи подразумева и прилагођавање организације рада и распореда активности:

- доношење функционалног распореда часова (спајање одељења уз тимски рад наставника у извођењу појединих наставних јединица);
- увођење механизма хоризонталног учења (размена примера добре праксе, посете часовима, саветодавни и менторски рад) и планирање стручног усавршавања запослених;
- укључивање родитеља у наставу;
- организовање вршњачког подучавања.
- онлајн допунска и додатна настава.

Примену ИОП-а прате наставници који га реализују, као и координатор ИОП тима или тима за инклузивно образовање у зависности од тога како је праћење дефинисано у ИОП-у. Критеријуми праћења:

- степен реализованости активности обухваћених персонализованим планом наставе и учења;
- проблеми у реализацији појединих корака и могућности њиховог превазилажења;
- степен напредовања ученика у погледу самопоуздања и нивоа ангажмана, укључености у заједничке активности, учења и стицања конкретних знања/вештина предвиђених ИОП-ом;
- делотворност примењених метода учења и стратегија прилагођавања.

Оцењивање ученика који се образују по ИОП-у:

Према члану 9 ИОП правилника, ученик који стиче образовање у току примене ИОП-а оцењује се према ИОП-у, а то значи да се постигнућа ученика процењују на начин и према исходима дефинисан у ИОП-у, а не према прописаним стандардима постигнућа за тај узраст. Не оцењује се само ниво остварености исхода (усвојена знања и вештине), већ и степен ангажовања и истрајности ученика у раду, као и напредовање у односу на претходна постигнућа.

Школа планира активности у вези са преласком ученика у другу образовну установу односно преласком са једног нивоа образовања на други (уписивањем средње школе). Тим за инклузивно образовање у сарадњи са ИОП тимом прави **акциони план за планирање и спровођење завршног испита** и организује припрему посебних тестова за ученике који завршавају осми разред похађајући наставу по ИОП2.

Према чл. 11 ИОП правилника уколико се покреће васпитно-дисциплински поступак за ученика који се образује по ИОП-у, тим за инклузивно образовање и тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања заједно анализирају да ли је школа спровела мере које су предвиђене ИОП-ом, утврђују ефекат планираних и

предузетих мера и, по потреби, уводе нове мере подршке и мењају стратегије рада са учеником. Сачињавају се план појачаног васпитног рада, односно план заштите уколико ученик трпи насиље, при чему се води рачуна о областима из педагошког профила ученика у којима је ученику потребна подршка.

ВРЕДНОВАЊЕ ИОП-а

Према чл. 11 ИОП правилника, вредновање ИОП-а врши се ради процене остварености циљева и исхода утврђених ИОП-ом.

Спољашње вредновање ИОП-а врши просветни саветник, односно саветник спољни сарадник у току стручно-педагошког надзора. Утврђује се испуњеност услова у поступку доношења ИОП-а, вреднује се садржај и примена ИОП-а.

Вредновање ИОП-а унутар установе врши ИОП тим, према унапред утврђеној динамици у ИОП-у и према указаној потреби, и то у првој години уписа најмање тромесечно, а у наредним годинама на крају/почетку сваког полугодишта, односно године.

На основу резултата вредновања ИОП тим допуњује педагошки профил у складу са актуелном образовном ситуацијом и израђује предлог измена и допуна ИОП-а. Измена ИОП-а врши се у складу са развојем детета, односно напредовањем ученика. Ученик може постићи планиране исходе пре очекиваног рока, може изостати оствареност већине планираних исхода или могу настати промене у понашању и/или у окружењу. На крају евалуације ИОП тим пише препоруке о наставку образовања и резултате вредновања доставља тиму за инклузивно образовање и педагошком колегијуму.

Вредновањем тј. евалуацијом ИОП-а обухваћена су два основна поступка:

1. Процена степена остварености циљева и исхода који су дефинисани у оквиру персонализованог плана наставе и учења;
2. Процена степена делотворности појединачних видова и стратегија прилагођавања који су предвиђени ИОП-ом и примењивани током образовно-васпитног процеса.

ИОП тим процењује да ли је за ученика, за кога је био израђен ИОП, даље потребно:

- ревидирати постојећи ИОП;
- писати нови ИОП – увести додатна прилагођавања уколико изостаје оствареност већине планираних исхода;
- укинути ИОП и израдити План мера индивидуализације – уколико су сви планирани исходи остварени и процењује се да ученик може да постигне прописане исходе, односно стандарде постигнућа, уз постојећа или нека додатна прилагођавања.

Одлука о наставку спровођења ИОП-а, према чл. 14 ИОП правилника, доноси се ако се утврди да планиране активности одговарају потребама ученика или да се резултати могу очекивати након одређеног периода рада. Време спровођења ИОП-а продужује се уз сагласност родитеља, односно сругог законског заступника.

Вредновање ИОП-а је основа доброг планирања наставка образовања и успешне реализације основних начела инклузије.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКОГ САЈТА

Поседовање школског сајта је веома битно за статус школе, подизање квалитета сарадње, учења и поучавања. Основни циљеви у дизајнирању школског Web сајта су представљање школе, објављивање радова ученика, постављање ресурса и пружање података који покривају различите сфере интересовања. Представљање школе треба да обезбеди ефикасно и темељно упознавање рада школе. Објављивање ученичких радова има снажно мотивационо дејство, утиче на позитиван однос према наставним садржајима, на повећање успешности у учењу и омогућава да ученици боље сагледају сврху свог рада. Школски сајт пружа квалитетне ресурсе за наставнике, ученике и родитеље. Један од битних задатака је подршка учењу и поучавању. То се постиже подстицањем наставника да креирају презентације, радне листове, квизове и друге дигиталне дидактичке ресурсе који ће бити постављени на сајт. Ученици, такође, треба да буду укључени у креирање садржаја за сајт кроз наставне и ваннаставне активности.

Сагласност родитеља да се фотографије ученика, снимци и њихови радови могу поставити на сајт школе је неопходна, о чему ће администратор сајта са стручним сарадницима школе и секретаром сваке године спровести процедуру давања сагласности.

Све већи је број породица које имају приступ Интернету што се може искористити за укључивање родитеља у образовање деце и остваривање партнерских односа између школе и родитеља. Школски сајт наше школе је у процесу израде, избора најквалитетнијих садржаја који ће представити школу на најбољи начин и омогућити остваривање циљева сајта

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У процес праћења и остваривања школског програма укључени су: наставници, ученици, родитељи, стручни сарадници, стручне институције, директор, инспекцијски и стручно-педагошки органи, у складу са законом.

Праћење остваривања школског програма у целини може се остварити кроз:

- самовредновање рада школе
- сталне састанке стручног актива
- праћење постигнућа исхода
- консултације са надзорницима за осигурање квалитета
- посете суседним школама и разменом искустава са њима
- реорганизацију циљева, исхода, садржаја, активности и метода
- израду тестова...

Податке и запажања о напредовању и развојним потребама ученика добићемо на основу следећих питања:

- Да ли су ученици учили успешно?
- Да ли је брзина учења била прилагођена ученицима у одељењу и разреду?
- Да ли су активности биле прилагођене ученицима?
- Да ли су наставна средства била прилагођена ученицима?

Одговори на ова питања добиће се на основу: посматрања ангажованости, активности, кооперативности ученика, креативности и испитивања.

Испитивање ће бити:

- усмено (разговором, усменим излагањем ученика на задате теме, ученичким објашњавањем појава, појмова и процеса, јавним презентирањем самосталног или групног рада, дискусијом, расправама, летећим усменим испитивањем целе групе или одељења у форми кратких питања и одговора и сл.)
- писмено (диктати, краће писмено одговарање, контролни задаци, пригодни неформални тестови)
- домаћим радовима
- разговором са ученицима у свим сегментима процеса учења и наставе.

Тим за развој школског програма прати реализацији у квалитет школског програма кроз своје годишње планове рада и предлаже мере за унапређивање на годишњем нивоу које могу бити основа за евентуалне анексе програма.

ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА

- У прилогу документа.

ДРУГИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА

- У прилогу докумен

**ОСНОВНА ШКОЛА „СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ“
БЕЛАНОВИЦА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/23-2025/26. године

Фонд часова за први разред по предметима

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180
2	Енглески језик	2	72
3	Математика	5	180
4	Свет око нас	2	72
5	Ликовна култура	1	36
6	Музичка култура	1	36
7	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		20	720
Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1	Верска настава - православни катихизис (веронаука)	1	36
2	Грађанско васпитање	1	36
Укупно : А+Б		21	792
Редни број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	21	792
2	Допунска настава	1	36
3	Настава у природи		7-10
Укупно : А+Б+В		22	828
Редни број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељењског старешине	1	36
2	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1	36
3	Екскурзија		1
Укупно : А+Б+В+Г		24-25	900

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај првог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. Обавезни наставни предмети

СРПСКИ ЈЕЗИК - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 180

ЦИЉ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

ЗАДАЦИ наставе српског језика у првом разреду су:

Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује. Основно описмењавање на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика. Поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика. Упознавање језичких појмова и појава овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика. Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца). Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза. Увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког). Оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова. Упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу. Поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста. Развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално слиже као извором сазнања, набикавање на самостално коришћење библиотеке. Упознавање, развијање, чување и поштовање властитог, националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења. Развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује. Подстицање ученика на самостално језичко, литрарно и сценско стваралаштво. Васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности. Развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци: Усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи иреченица. Савладавање технике читања и писања на ћириличном писму. Навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању. Формирање навике за читко, уредно и лепо писање. Поступно увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова. Уочавање врста књижевних дела према захтевима програма. Оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање према захтевима програма.

Наставна тема / област	Број Часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци запости зање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Почетно читање и писање	90	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; -Влада основном техником читања и писања ћириличног текста; -Разуме оно што прочита; 	<p>1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1СЈ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1СЈ.1.3.1. пише писаним / и штампаним/ словима ћирилице 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише 1 СЈ.3.2.2. повезује и обједињује информације</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Појединачно шчитавање и логичко читање Читање хорски,</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>

			исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ);		само повремено (у циљу подстицања ученика који заостају у савладавању читања ку) Гласно читање уз аналитичку и критич процену;	
Књижевност	45	Активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; -препозна песму, причу и драмски текст; -одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; -уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; -изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; -препозна загонетку и разуме њено значење; -препозна басну и разуме њено значење;	1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.2. одређује	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера

			<p>фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1СЈ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога 1СЈ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст</p>			
Језик	10	<p>-Разликује слово, реч и реченицу; -Правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају; -Правилно употреби велико слово;</p>	<p>1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности и (потврдне и одричне) 1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>

			<p>комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности /одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику</p> <p>1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене;</p> <p>1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);</p>		<p>евалуације и самоевалуације</p>	
<p>Језичка култура</p>	<p>35</p>	<p>-Учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима;</p> <p>-Усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; усмено описује ствари из непосредног окружења;</p> <p>-Бира и користи одговарајуће речи у говору;</p> <p>-На правилан начин користи нове речи у свакодневном говору;</p> <p>-Напамет говори краће књижевне текстове;</p> <p>- Учествује у</p>	<p>1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике</p> <p>1СЈ.0.1.2. користи форме учтивног обраћања</p> <p>1СЈ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења" или „скандирања"</p> <p>1СЈ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p>

		сценском извођењу текста;	делова или занимљивих детаља 1СЈ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање		ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	
--	--	---------------------------	--	--	---	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 72 часа

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

Настава страног језика треба да :

- подстакне потребу за учењем страних језика,
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика,
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција,
- стимулише машту,креативност и радозналост,
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Општи стандарди Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући друге, стиче свест о значају свог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина:

Разумевање говора

Ученик треба да:

- препознаје гласове(посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу,акценат,ритам и интонацију,
- разуме вербални садржај уз помоћ невербалне комуникације,
- разуме кратке дијалоге,приче и песме о познатим темама које чује уживо или са аудио-визуелних записа.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- препознаје слова,написане речи и реченице у вези са познатим појмовима,
- поштује правописне знеке приликом читања,
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове акцентује речи,поштује ритам и интонацију при говору и читању,
- даје основне информације о себи и свом окружењу,самостално и уз наставникову помоћ,
- описује кратким и једноставним исказима себе и друге у познатим ситуацијама,

-репродукује,сам или у групи,кратке рецитације или бројалице и познате песме.

Интеракција

Ученик треба да :

- реагује вербално и невербално на постављена упутства и питања,
- поставља једноставна питања,
- изражава допадање и недопадање,
- учествује у заједничким активностима на часу,
- поставља питања и тражи разјашњење када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да :

- поштујући правопис,преписује,допуњава и пише речи и краће реченицеу вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем,
- пише личне податке(име,презиме и адресу),
- прави спискове са разлишитим наменама(куповина,прославе рођендана,обавезе у току дана...),
- допуњава честитку.

Знања о језику

Ученик треба да:

- препознаје основне граматичке елементе,
- користи језик у складу са нивоом формалности и комуникативне ситуације(на пр. Форме учтивости),

Наст авна тема	Садржај	Број часова		
		за обраду	за друге типове	по нас. теми
I HELLO	Hello! I'm...*introductions Numbers 1-5 Colours Bike and boat Colours and boats Greetings	4	3	7
II SCHOOL	School objects In the classroom In the classroom Nice to meet you School objects and colours Show what you can do 1-2	3	5	8
III PETS	Pets Story: The Mouse The mouse is sad Ghost story Magic	3	4	7
IV TOYS	Toys Presents I've got... Instructions Dad's got Show what you can do 3-4	3	4	7

V PARTY	Party A party for princess You are a magician Role play I'm a magician Numbers and colours	2	4	6
VI WEATHER	Christmas Weather Snowman Clothes and seasons Clothes Weather reports Butterfly Rainbow experiment Show what you can do 5-6	4	5	9
VII HOME	Rooms Rooms Home and furniture My room I'm hungry Fruit	3	3	6
VIII HEALTH	Daily routines Get out of bed At the dentist Healthy food Role play Health Show what you can do 7-8	3	3	7
IX FOOD	Food I like The spider What's for breakfast? Pizza What do you like?	3	3	6

X ANIMALS	The lion is ill Animals What can animals do Guessing game Picnic Animal song Who lays eggs? Show what you can do 9-10 Poster	4	5	9
	Прво полугодиште	18	22	40
	Друго полугодиште	14	18	32
	Укупно	32	40	72

МАТЕМАТИКА - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 180

ЦИЉ наставе математике у основној школи је да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

ЗАДАЦИ наставе математике у првом разреду су:

- Да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу; - стицање основне математичке културе потребне за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима чове- кове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад; - да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења; - да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава; - стицање навика и обучавање у коришћењу разноврсних извора знања; - омогућавање разумевања одговарајућих садржаја природних наука и доприношење радном и политехничком васпитању и образовању; - изграђивање позитивних особина ученикове личности, као што су : истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад; - да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју ученика; - стицање способности изражавања математичком језиком, јасноћа и прецизност изражавања у писменом и усменом облику; - усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима; - савладавање основних операција с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основних закона тих операц; - упознавање најважнијих равних и просторних геометријских фигура и њихових узајамних односа;

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
<p align="center">Предмети у простору и односи међу њима</p>	<p align="center">10</p>	<p><i>Ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - одређује међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упоређује предмете и бића по величини; - уочава и именује геометријске облике предмета 	<p>1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност);</p> <p>1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникација; - решавање проблема. 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у водни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - монолошка - фонетичка - метода рада на тексту - вербална - илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни 	<p>Посматрање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ченика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски Тестови - Самооцењивање ученика

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Линија и област	14	<ul style="list-style-type: none"> -разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; -црта праву линију и дуж помоћу лењира; 	<p>1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте</p>	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -решавањепроблема 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> -у водни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> -дијалогска - монолошка - фонетичка - метода рада на тексту вербална -илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -рад у пару - индивидуални 	<p>Посматрање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивањеученика од стране наставника и ченика - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски Тестови -Самооцењивање ученика
Класификација предмета према својствима	6	<ul style="list-style-type: none"> -именује геометријска тела и фигуре; -групише предметеи бића са заједничким својством; -слоаже/разло же фигуру која се састоји од познатих облика 	<p>у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност);</p>	<p>компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> -комуникација; -решавањепроблема. 		

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Природни бројеви до 100	144	<ul style="list-style-type: none"> -броји унапреди уназад са прескоком; -чита,записује, и упоређује и уређује бројеве прве стотине и приказује их на бројевној правој; -користи редне бројеве; -разликује парне и непарне бројеве, одреди најмањи и највећи број, претходник и следбеник; -користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилец, разлика; -сабира и одузима два једноцифрена броја 	<p>1.МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на да-тој бројевној полуправој;</p> <p>1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања до 100;</p> <p>1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом;</p> <p>1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине;</p> <p>1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем;</p> <p>1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза;</p> <p>1МА.2.1.4. рачуна вредност израза</p>	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; решавае проблема; -компетенција сарадње 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> -у водни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> -дијалогска - монолошка - фонетичка - метода рада на тексту вербална -илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -рад у пару -индивидуални 	<p>Посматрање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ченика - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски Тестови -Самооцењивање ученика

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Природни бројеви до 100		броја не записујући поступак; -сабира и одузима до 100 без прелазно преко десетице; -раставља број на сабирке и примењује замену места и здруживање сабирака а ради лакшег рачунања; -решава текстуални задатак са једном операцијом; -разликује новчане апоене до 100 динара и упоређује њихову вредност;	1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције; 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака; 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени; 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске	-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -решавање проблема; -компетенција сарадње	Типови часа: -у водни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање Наставне методе: -дијалошка - монолошка - фонетичка - метода рада на тексту вербална -илустративна Облици рада: -фронтални -групни -рад у пару -индивидуални	Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски Тестови -Самооцењивање ученика

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Природни бројеви до 100		<ul style="list-style-type: none"> -уочава правило и одређује следећи члан започетог низа; -чита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; 	<p>1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени;</p> <p>1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске</p>	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; решавае проблема; -компетенција сарадње 	<p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -рад у пару -индивидуални 	<p>Посматрање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика
Мерење и мере	6	<ul style="list-style-type: none"> -мери дужину задатом, нестандардном јединицом мере; -пресликава тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатаг упутства. 	<p>1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе</p> <p>1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине;</p> <p>1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица;</p> <p>1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна саноцем у једноставним ситуацијама;</p>	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; решавае проблема; -компетенција сарадње 	<p>Посматрање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски Тестови -Самооцењивање ученика 	<p>од стране наставника и ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски Тестови -Самооцењивање ученика

СВЕТ ОКО НАС - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 72

ЦИЉ интегрисаног наставног предмета Свет око нас је да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, и истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају као и шире друшт-вене заједнице.

ЗАДАЦИ:

- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- очување природне дечје радозналости за појаве у окружењу и подстицање интересовања и способности за упознавање појава кроз активне истраживачке делатности;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог чувања и рационалног коришћења и дограђивања;
- развијање свести о потреби и могућностима личног учешћа и доприноса у заштити животне средине и одрживог развоја.
- формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;
- овладавање почетним техникама сазнајног процеса: посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање, именовање;
- подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно-развијним способностима;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање уочавања једноставних узрочно-последичних веза, појава и процеса, слободног исказивања својих запажања и предвиђања;

Наставна тема / област	број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
<p align="center">Ја и други</p>	<p align="center">9</p>	<p><i>На крају часа ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Препознаје и исказује радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; -правовремено и примерено ситуацији исказује своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; - се помача тако да уважава и поштује различитост других људи; 	<p>1ППД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови;</p> <p>1ПД.1.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова;</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама;</p> <p>1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности;</p> <p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима;</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују;</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Компетенција за сарадњу</p> <p>Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Компетенција за одговорно понашање према околини</p> <p>Комуникација за рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Тип часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> -уводни час - обрада - утврђивање - процена ученичких знања, умења, навика <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> индивидуални - фронтални - у пару - групни - радионица <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> -молошка -дијалоска -рад на тексту пројектне - партиципативне -кооперативне -Примена ИКТ -Метод решавања проблема - вербална драматизација игровне активности Илустративна 	<p>Ученички радови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Посматрање -Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и Ченика <p>Самооцењивање ученика</p> <p>Полугодишњи и годишњи тестови</p>

<p>Жива и нежива природа</p>	<p>42</p>	<p>- препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: рвнице, брда, планине.</p> <p>- идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневним функционисању и сазнавању окружења - штеди воду и одлаже отпад на одређеном месту;</p>	<p>1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу;</p> <p>1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад.</p>	<p>Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Компетенција за одговорно понашање према околини Комуникација за рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Еколошка компетенција Брига за здравље</p>	<p>Тип часа: - уводни час - обрада - утврђивање - процена ученичких знања, умења, навика</p> <p>Облици рада: индивидуални - фронтални - у пару - групни - радионица</p> <p>Наставне методе: - монолошка - дијалогска - рад на тексту - пројектне - партиципативне - кооперативне - примена ИКТ - Метод решавања проблема - вербална - драматизација Игровне активности - илустративна</p>	<p>Ученички радови</p> <p>- Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењивање ученика Полугодишњи и годишњи тестови</p>
-------------------------------------	-----------	---	---	--	---	---

		-се понаша тако да не угрожава и животиње у непосредном окружењу; -повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.		Дигитална компетенција Еколошка компетенција Брига за здравље	Тип часа: -уводни час - обрада - утврђивање - процена ученичких знања, умења., навика Облици рада: индивидуални - фронтални - у пару - групни - радионица	
Оријентација у простору и времену	10	-снађе се у простору помоћу просторних одредница напред назад,лево, десно,горе-доле и карактеристичних објеката; -одреди време својих активности помоћу временских одредница:деловид ана,обданица и ноћ,дани у недељи,пре,сад,после ,јуче,данас,прекјуче,прекосутра.	1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, карактеристични објекти; 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век; 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара;	Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву Компетенција за одговорно понашање према околини Комуникација за рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Вештина сарадње	Наставне методе: -молошка -дијалозна -рад на тексту -пројектне - партиципативне - кооперативне - примена ИКТ - метод решавања проблема - вербална драматизација Игровне актив. илустративна	Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењивање ученика Полугодишњи и годишњи тестови
Култура живљења	11	-придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -сарађује са вршњацима у	1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу;	Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву Компетенција за одговорно	Тип часа: -уводни час - обрада - утврђивање - процена ученичких знања, умења., навика Облици рада: индивидуални	Ученички радови -Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењива

		заједничким активностима.	1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад.	понашање према околини Комуникација за рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенцијанстративна - игра улога - дијалогска - радионичарска - текстуална - илустративна	- фронтални - у пару - групни - радионица Наставне методе: -монологска -дијалогска -рад на тексту пројектне - партиципативне -кооперативне -примена ИКТ -Метод решавања проблема - вербална - драматизација - игровне актив. - илустративна	ње ученика Полугодишњи и годишњи тестови
--	--	---------------------------	---	--	--	---

ЛИКОВНА КУЛТУРА - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 36

ЦИЉ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактера овог наставног предмета.

ЗАДАЦИ:

- Настава Ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи. - Оспособљавати ученике да се служе средствима и техникама ликовно-визуелног изражавања који су доступни његовом узрасту. - Стварати услове за креативно опажање и тумачење предвиђених садржаја (облике и њихове квалитете, односе у видном пољу, светло и сенку, тактилност, цртани филм и обликовање материјала или предмета њиховим спајањем) - Мотивисати ученика да се слободно ликовно - визуелно изражава, својствено узрасту и индивидуалној способности и да маштовито представља свет око себе. - Развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности. - Да ствара интересовања и потребу за посматрањем изложби, галерија, музеја, чување културних добара.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Облици и њихови квалитети	6	<i>На крају часа ученик ће бити у стању да:</i> - опише својим речима визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката и облицима		компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; - комуникација; - решавање проблема.	Облици рада: индивидуални фронтални рад у пару групни рад Наставне методе: - демонстративна, - илустративна, - кооперативна	Испитивање посматрање ученички радови

		из природе и окужења;				
Односи у видном пољу	10	-опише својим речима визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметни чким делима, изг- ледупредмета и облицима из окужења; - одреди, самос- тално и у сарадњи са другима, поло- жај облика у простору и у равни; - користи мате- ријал и прибор у складу са инструкцијама - изрази, матери- јалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје утиске, сећања и опажања;	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност	-компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема.	демонстративна, илустративна, кооперативна	Испитивање посматрање ученички радови

Временски и просторни низови	4	-слуша,разговара -црта и обликује -мисли - опише, својим речима визуелне карактеристике по Којима препознаје облике и простор; -преди	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност	компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема	демонстративна, илустративна, кооперативна	испитивање посматрање ученички радови
Светло и сенка	5	-посматра -истражује -закључује -црта и слика	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност	компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема	демонстративна, илустративна, кооперативна	испитивање посматрање ученички радови
Тактилност	3	- посматра - додирује - асоцира - закључује - црта, слика, обликује	-координира -развија кооперативност		демонстративна, илустративна, кооперативна	испитивање посматрање ученички радови
Изглед употребних предмета	4	- слуша - уочава - црта, лепи и обликује	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише	компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема.	демонстративна, илустративна, кооперативна	испитивање посматрање ученички радови

Одређени предмети као подстицај за рад	2	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - опажа - имитира - прави 	<ul style="list-style-type: none"> -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема. 	демонстративна, илустративна, кооперативна	
Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем	2	<ul style="list-style-type: none"> - опажа - обликује - закључује 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; -комуникација; - решавање проблема. 	демонстративна, илустративна, кооперативна	испитивање посматрање ученички радови

МУЗИЧКА КУЛТУРА - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 36

ЦИЉ предмета Музичка култура заснива се на развијању интересовања, музичке осетљивости и креативности. Оспособљавања за разумевање могућности музичког истраживања, развијање осетљивости за музичке вредности уметничке традиције и културе овога и других народа.

ЗАДАЦИ:

- Неговање способности навике слушања музике, разумевање музичких порука и извођења музике (певање/свирање). - Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима и развијање критичког мишљења, (исказивање осећања). - Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности и садржаја музичке културе. - Певање по слуху; певање и извођење музичких игара - Слушање вредних дечјих – уметничких и народних музичких дела

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
					<p>Облици рада: Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Тип часа: обрада утврђивање</p> <p>Наставне методе: демонстрација, дијалoшка, монолошка, примена ИКТ</p>	<p>посматрање праћење ученички радови Заједничко оцењивање формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>

<p>Слушање музике Слушање музике</p>	<p>13</p>	<p>- објасни својим речима утиске ослушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; - раазликује одабран езвукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; - препозна музички почетак и крај и понављање теме</p>		<p>Компетенција за учење; -естетичка компетенција; - комуникација; -решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција</p>	<p>Облици рада: Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Тип часа: обрада утврђивање</p> <p>Наставне методе: демонстрација, дијалогска, монолошка, примена ИКТ</p>	<p>посматрање праћење ученички радови Заједничко оцењивање формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
--	-----------	--	--	--	--	--

		<p>- повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; - поштује договорена правила понашања при слушању музике; - користи самостално или уз помоћ драслихдоступне носиоце звука.</p>		<p>Компетенција за учење; -естетичка компетенција; - комуникација; -решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција</p>	<p>Облици рада: Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Тип часа: обрада утврђивање</p> <p>Наставне методе: демонстрација, дијалогска, монолошка, примена ИКТ</p>	<p>посматрање праћење ученички радови Заједничко оцењивање формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
<p>Стварање музике</p>	<p>3</p>	<p>- направи дечје ритмичке инструменте; - ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука,</p>		<p>-компетенција за учење; -естетичка компетенција; - комуникација; -решавање проблема; - сарадња; -предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Облици рада: Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Тип часа: обрада утврђивање</p>	<p>посматрање праћење ученички радови Заједничко оцењивање</p>

	<p>- ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, Ритмичку пратњу бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи зада ти текст;</p> <p>изабере према садржају лите-дела одговарајући музички садржај.</p>		<p>Компетенција за учење; -естетичка компетенција; - комуникација; -решавање проблема; - сарадња; -дигитална компетенција.</p>	<p>Наставне методе: демонстрација, дијалoшка, монолошка, примена ИКТ</p>	<p>формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
--	---	--	---	---	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 108

ЦИЉ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно - образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневном и специфичним условима живота и рада.

ЗАДАЦИ наставе физичког васпитања су:

- подстицање раста, развоја и утицаја на правилно држање тела; - развој и усавршавање моторичких способности; - стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање; - усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно- образовног подручја; - формирање морално-вољних квалитета личности; - оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневном животу и раду; - стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Опште међупредметне компетенције	Начин и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа циљева
Ходање и трчање	20	<p><i>На крају часа ученик ће бити способан да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ходаја и трчи на различите начине - ради вежбе обликовања - игра се дечјих игара - хода и трчи користећи препреке - брзо трчи из различитих положаја 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>- Естетска компетенција</p>	<p>Тип часа: обучавање увежбавање провера</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Наставне методе: метода обучавања, увежбавања, демонстративна,</p>	<p>Посматрање</p> <p>-Испитивање</p> <p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <p>-Ученичке активности</p> <p>-Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>

Скакања и прескакања	17	<ul style="list-style-type: none"> - скаче у месту на различите начине и у различитим положајима - скаче у кретању на различите начине - скаче удаљ - скаче увис - прескаче дугу вијачу на различите начине - скакање и прескакање увежбава кроз игру "ластиша" 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска Компетанција - Вештина сарадње 	<p>објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p>	<p>Посматрање -Испитивање</p> <p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика -Ученичке активности</p>
Бацања и хватања	16	<ul style="list-style-type: none"> - баца лопту на различите начине - баца лопту у различите циљеве - води лопту у месту и ходању - додаје и хвата лопту на различите начине - примењује бацања и хватања у различитим играма 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетанција - Вештина сарадње 	<p>Тип часа: обучавање увежбавање провера</p> <p>Облици рада: групни, рад пару, индивидуални</p> <p>Наставне методе: Метода обучавања, увежбавања, демонстративна</p>	<p>-Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
Вишења, упори и пењања	6	<ul style="list-style-type: none"> - пењу се на различите начине и уз раличите предмете и справе - пењу се у комбинацији са другим кретањима 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетанција - Вештина сарадње 	<p>објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p>	<p>Посматрање -Испитивање</p>

Вежбе на тлу	10	<ul style="list-style-type: none"> - клечи - чучи - четвороножно се креће - изводи "свећу" - изводи колут напред - ради вежбе обликовања - изводи колут назад - игра се кроз мале полигоне са вежбама на тлу 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетенција <p>-Вештина сарадње</p>		<p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ученичке активности -Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика
Вежбе (скакања и прескакања)	5	<ul style="list-style-type: none"> - одскачу, наскачу и шведску клупу 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетенција <p>-Вештина сарадње</p>	<p>Тип часа: обучавање увежбавање провера</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p>	<p>Посматрање -Испитивање</p> <p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ученичке активности -Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика
Вежбе равнотеже	8	<ul style="list-style-type: none"> - ходају по линији на различите начине и различитим темпом - ходају по шведској клупи: напред, уназад и у страну - лагано трче по шведској клупи или ниској греди - учествују у такмичењима 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетенција <p>-Вештина сарадње</p>	<p>Наставне методе: метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, Такмичарски метод</p>	<p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ученичке активности -Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика

Вежбе реквизитима	12	<ul style="list-style-type: none"> - раде вежбе обликовања користећи палице, обруче и вијаче - трче и скачу заобилазећи реквизите - дижу и носе коцке на различите начине - играју се коришћењем реквизита 		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска Компетанција <p>-Вештина сарадње</p>		
Ритмичке вежбе и народни плесови	14	<ul style="list-style-type: none"> - ритмички ходају и трче са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и одговарајућу музику - прескачу вијачу - увежбавају плес и коло 		<p>. Компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације; - Решавање проблема; <p>- Естетска компетанција</p> <p>-Вештина сарадње</p>	<p>Тип часа: обучавање увежбавање провера</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Наставне методе: метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњање, спортски тренинг, Такмичарски метод</p>	<p>Посматрање -Испитивање</p> <p>-Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <p>-Ученичке активности</p> <p>-Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>

ДИГИТАЛНИ СВЕТ – 36 часова

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Редни број н. теме	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног” дигиталног уређаја; – наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине;	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Естетичка компетенција; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	<ul style="list-style-type: none"> – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности;	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Рад с подацима и информацијама;

		<ul style="list-style-type: none"> – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; 	Сарадња.
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	<ul style="list-style-type: none"> – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); – доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја. 	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња.

Б. Обавезно изборни наставни предмети

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) оухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и неколико обилазака неког од храмова , у зависности од објективних могућности (удаљеност, време, итд).

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начини извођења активности	Циљеви и задаци садржаја програма
Човек је икона Божија (човек има својство да љубављу чини нешто да постоји, слично као што то може Бог)	6	навести пример љубави искуства деце која указују на заједништво са другима - приче - цртежи које ће деца цртати (представљена бића у односу) - дружење и игре које указују на заједницу - Указивање на Литургију	Ученици треба да уоче да у хришћанству нема сукоба и искључивости између једног и многих.	Фронтално индивидуално	- Схватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са духовом личношћу - уоче да се кроз љубав према неком тај неко постаје за нас неком тај неко постаје за нас јединствен и непо и непоновљив
Бог је заједница личности Оца ,Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	6	Појмови се објашњавају са становишта Литургијске заједнице Тумачења литургије, структуре радњи на Литургији	- Расвијање код деце осећаја за припадност заједници и литургијском начину живота.	Фронтално индивидуално	- науче да је човек икона Божија управо због тога што може да друга бића чини непоновљивим
Човек као биће заједнице	4	- конкретни примери из живота	Критички размишља и доноси закључке	Фронтално индивидуално	- уоче да од онога зависи и наше постојање
Бог је из љубави створио свет заједно са Сином и Духом	6	- Тумачење у оквиру Литургије - Упућивање да се Бог сусреће и види кроз чланове Литургије	-Схвата повезаност својстава створене природе и Божије благодати	Фронтално индивидуално	- да се једнство остварује у Богу

Исус Христос је посредник између Бога и створене природе	3	- објашњење на основу искуства љубави према другом бићу	- Отворено и радознано поставља питања.	Фронтално индивидуално	- уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање
Црква је заједница свих људи и целе природе кроз Христа са Богом	7	- пример љубави према другом - Објашњење крштења као улазак у Цркву као заједницу Христа са Богом Оцем Одлазак на Литургију	Развијање вере и наде код ученика у ишчекивању онога што ће доћи царства Небеског.	Фронтално индивидуално	- уоче да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор начег постојања
Православна иконографија показује свет и човека у заједници са Богом	4	Показивање и објашњење икона - Указивање на разлику између слике и иконе - скретање пажње на светиње	Ученици треба да буду свесни разлике између појмова природе и личности.	Фронтално индивидуално	- уоче да иконе приказују свет и човека у јединству љубави

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА 36

ЦИЉ предмета Сазнање о себи и другима је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика трећег разреда основне школе. Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге.

ЗАДАЦИ:

– олакшавање процеса адаптације на школску средину и подстицање социјалне интеграције - успостављање и развијање односа другарства и сарадње са вршњацима и одраслима; – подстицање развоја сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету и особености, самопоштовања и самопоуздања; – проширивање знања и умења за решавање индивидуалних проблема, учење техника за превладавање непријатних емоционалних стања; учење видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других; – подстицање социјалног сазнања, разумевања и прихватања међусобних разлика; – подстицање групног рада, споразумевања и сарадње; – развијање комуникативне способности и конструктивног разрешавања сукоба са вршњацима и одраслима; – развијање креативног изражавања; – упознавање ученика са дечјим правима; – подстицање и оспособљавање за активну партиципацију у животу

школе при чему је битно да све што ученици раде, раде из унутрашње, позитивне мотивације, а не због принуде и послушности засноване на страху

Садржаји програма	Број Час.	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Олакшавање процеса адаптације на шк. средину и подст. соц. интеграције	2	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - упознаје се 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалошка - радионичарска 	<ul style="list-style-type: none"> - помоћи ученику да се што лакше прилагоди на школску средину - упознати ученика са садржајем предмета и начином рада - развијати однос другарства
Подстицање развоја сазнања о себи, о сопственим осећањима и потребама, свести о личном индетитету и особености, самопоштовања и самопоуздања	8	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - препознаје своја осећања и потребе - изражава своја искуства - игра се 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалошка - радионичарска - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицати развој сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном индетитету - развијати самопоштовање и самопоуздање

<p>Изражавање и комуникација осећања; проширивање знања и умења за решавање инд. проблема, учење технике за превладавање непријатних емоц. стања</p>	10	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - илуструје - користи технике опуштања и вежбе - игра асоцијације 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - илустративна дијалогска радионичарска истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - решавати индивидуалне проблеме - савлађивати непријатне емоције - уважавати мишљење других
<p>Подстицање социјалног сазнања, разумевање и прихватање међусобних разлика; учење видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других</p>	3	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - закључује - препознаје - игра се 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска дијалогска истраживачка игра улога 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати толеранцију - подстицати групни рада - развијати смисао за разумевање туђих потреба без агресивности
<p>Развијање комуникативне способности, конструктивног разрешавања сукоба са вршњацима и одраслима</p>	5	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - проверава - комуницира - разговара - игра се - имитира 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска дијалогска демонстративна игра улога 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати прихватање туђих ставова и мишљења - активно саслушати другог - развијати креативно изражавање
<p>Упознавање ученика са дечјим правима и подстицање и оспособљавање ученика за активну партиципацију у животу школе</p>	4	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - игра се 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстицање - дискутује 	<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска дијалогска истраживачка игра 	<ul style="list-style-type: none"> - упознати ученика са дечјим правима - развијати унутрашњу позитивну мотивацију за све што раде - развијати креативност
<p>Евалуација</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> - разговара - процењује - презентује 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира - мотивише - координира 	<ul style="list-style-type: none"> - монолошка дијалогска демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати способност процењивања и критичког мишљења о свом раду

			-наводи на повезивање и примену знања		- упознати родитеље са резултатима оствареног програма
--	--	--	---------------------------------------	--	--

В. Облик образовно- васпитног рада

ДОПУНСКА НАСТАВА - СРПСКИ ЈЕЗИК Циљ и задаци допунске наставе српског језика су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
учење читања и писања	10	- именује и чита слова, - прави речи од слова, - прави од речи реченице, - чита текстове,	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем	- демонстративна - текстуална - дијалогска	- правилно изговорати гласове - правилно интонирати реченицу
граматика	4	препознаје слова, речи, реченице игра се мењањући гласове у речима, вежба у изговарању обавештења, питања и заповести вежба у изговору и писању гласова ч, ћ, ђ, х, р	- подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - усмерава	- демонстративна - текстуална - дијалогска	- правилно употребљавати велико слово на почетку реченице у писању имена и презимена и имена једночланих назива - правилно употребљавати тачку, упитник и узвичник
правопис	4	започиње реченицу великим словом - пише лична имена и презимена и	- наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем	- демонстративна - текстуална - дијалогска - демонстративна - текстуална	- правилно употребљавати велико слово на почетку реченице у писању имена и презимена и имена једночланих назива

		једночлана имена насеља -употребљава тачку, упитник и узвичник	-подстиче -дискутује -анализира	- дијалoшка	- правилно употребљавати тачку, упитник и узвичник
		- пише по диктату - започиње реченицу велики словом - пише лична имена и презимена и једночлана имена насеља - употребљава тачку, упитник и узвичник - пише по диктату	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише- координира -наводи на повезивање и примену знања		

ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА Циљ и задаци допунске наставе математике су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Предмети у простору и односи међу њима	3	- посматра - уочава - именује	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише	- демонстративна - дијалoшка - илустративна - истраживачка	- орјентисати се у простору користећи одреднице горе, доле, изнад, испод, лево, десно... - разликовати и именовати геометријска тела - одређивати положај

Линија и област	3	<ul style="list-style-type: none"> - разликује - именује 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна <ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - илустративна - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - разликовати и именовати тачку, дуж и линију - умети да их нацрта - овладати руковањем геометријским прибором - упоређивати по облику и дужини
Природни бројеви до 100	10	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - групише - пребројава - броји - сређује по редоследу 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалогска - игра - истраживачка - текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> - користити математичке термине: скуп, елемент - уочити једноставне правилности - читати, писати и упоређивати бројеве од 0 до 100 - употребљавати знаке једнакости и неједнакости - савладати сабирање и одузимање до 100 - схватити појам 0
Мерење и мере	2	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује - мери и процењује 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује 	<ul style="list-style-type: none"> - илустративно - демонстративна - експериментална - игра 	<ul style="list-style-type: none"> - упознати метар, динар, пару - знати вредност новчаница и поступак плаћања - мерити дужину: стопом,

			<ul style="list-style-type: none"> -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност		кораком...
--	--	--	---	--	------------

Г. Остали обилици васпитно-образовног рада

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РЕД. БРОЈ	САДРЖАЈ
СЕПТЕМБАР	1	Срећан почетак драги прваци
	2	Конституисање одељењске заједнице. Упознавање са кућним редом школе
	3	Другарство у одељењској заједници (заједно за столом).
	4	Игре кроз одељењску заједницу – најмилије игре (видим, чујем, осећам)
ОКТОБАР	5	Радне навике, однос према обавезама
	6	Оспособљавање за самостално учење.
	7	Дневни план рада. Један мој радни дан, животне ситуације
	8	Ко се брине о мом здрављу, причање ученика о свом здрављу.
НОВЕМБАР	9	Заједништво у одељењској заједници
	10	Помоћ у раду. Организација дана - израда колаж постера
	11	Уз игру се лепше расте
	12	Ведри састанак
ДЕЦЕМБАР	13	Сарадња са другим одељењским заједницама
	14	Шта се ради у дому здравља и болници.
	15	Како се организовати да бисмо боље учили
	16	Радујемо се Новој години
ЈАНУАР	17	Прослава Светог Саве
ФЕБРУАР	18	Зимске радости
	19	Како корисно искористити слободно време
МАРТ	20	Развијање одговорности према себи и другима.
	21	Однос дечака и девојчица у одељењу.
	22	Анализа рада одељењске заједнице.
	23	Марљивост и истрајност у учењу
АПРИЛ	24	Израдићу поклон, обрадоваћу маму
	25	Мој омиљени јунак цртаног филма

	26	Забавни живот и могућности села. Хигијена дворишта, улица, игралишта и зелених површина.
	27	Како корисно искористити слободно време
МАЈ	28	Дружимо се са природом – изађимо у природу, чување средине
	29	Треба имати одговоран однос према природи
	30	Поздрав животу и здрављу. Лична хигијена
	31	Упознајмо околину
	32	Акција на уређењу школског простора
	33	Сусрети одељењских заједница
ЈУН	34	Сарадња и узајамно подржавање
	35	Излет – шта нам прича поток
	36	Радујмо се распусту

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ, КУЛТУРНЕ И ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ - 36 ЧАСОВА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Културне активности	9	<ul style="list-style-type: none"> - учествује - пева - пере - рецитије - прави - црта 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - сугерише - ствара ситуацију - подстиче - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - текстуална - илустративна - дијалогска - стваралачка 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати креативност, оригиналност и стваралаштво - развијати општу културу
Цртамо и правимо	9	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - уочава - анализира - ствара - процењује 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - сугерише - ствара ситуацију - подстиче - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - стваралачка - игра 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати машту, оригиналност, и смисао за лепо

Пишемо и казујемо	10	<ul style="list-style-type: none"> слуша - чита - пише - преписује - бележи - описује - рецитије 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - сугерише - ствара ситуацију - подстиче - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> текстуална - илустративна - дијалогска - стваралачка - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - богати речник - увежбати писмено и усмено изражавање - неговати и развијати дечје стваралаштво и креативност
Певамо, свирамо, играмо	8	<ul style="list-style-type: none"> - пева - слуша - свира - игра - ствара 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - сугерише - ствара ситуацију - подстиче - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> аудио - стваралачка - демонстративна - игра 	<ul style="list-style-type: none"> - развијати музичку писменост - неговати ритам - подстицати стваралачке способности - развијање осећаја за припадност колективу

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера	7	<ul style="list-style-type: none"> - шетање - уочавање - учење - препознавање - прикупљање биљака, гранчица, каменчића - прављење хербаријума 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање 	<ul style="list-style-type: none"> - излагања - дијалогска - очигледности - практичних радова 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање правилног односа према природи и њеном очувању - Развијање спретности и кондиције у природи - Стицање нових знања - Примена стечених знања на очигледним, природним објектима - Боравак на шистом ваздуху ради очувања

			и примену знања		здравља
КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	7	<ul style="list-style-type: none"> - играње - певање - креирање маски и фризура - имитирање - такмичење у знању, умењу и вештинама 	<ul style="list-style-type: none"> усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна -експериментална - практичних радова 	<ul style="list-style-type: none"> - Неговање лепоте и задовољства у дружењу - Развијање такмичарског духа - Подстицање оригиналности и креативности -Препознавање склоности ученика и карактеристичних особина

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљ организовања наставе у природи је остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из наставног програма основне школе у климатски погодном месту, из образовно-васпитних, здравствено-рекреативних и других разлога.

Задаци и садржај наставе у природи се заснивају а наставном плану и програму образовно-васпитног рада.

Настава у природи се организује за ученике разредне наставе од 1. до 4. разреда у трајању до 7 дана.

Уколико буде заинтересованих ученика, настава у природи ће се реализовати у седмодневној варијанти на дестинацији Белановица – Златибор - Белановица.

РАЗРЕД	ВРЕМЕ
Млађи разреди 1.,2.,3.,4.	новембар-децембар 2022. година

На основу предлога Савета родитеља, одељенских савета родитеља и мишљења Школског одбора, директор школе у оквиру својих овлашћења и важећих законских прописа закључује уговор о реализовању наставе у природи са туристичком агенцијом која поседује потрбну лиценцу.

Они су посебно задужени и одговорни за:

Животну, здравствену и материјалну безбедност деце
 Реализацију наставног плана и програма
 Смештај у превозу, објекту и објекту за исхрану
 Понашање ученика
 Организацију активности ученика у слободном времену
 Хигијену, облачење ученика и остало
 Одељенске старешине упознају родитеље са извештајем на родитељском састанку..
 Трошкове за организовање и реализацију наставе у природи сnose родитељи ученика.
 Школа је дужна да за ученике који не одлазе на саставу у природи организује редовну наставу.
 Школа у природи се може организовати ако се за њу изјасни 60% ученика одељења.

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
СРПСКИ ЈЕЗИК	6	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - текстуална - писаних радова - излагања 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање способности посматрања и уочавање богатства облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, ...) - Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој - Богађење речника - Упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања изражена у књижевним текстовима - Изражавање сопственог утиска

МАТЕМАТИКА	5	<ul style="list-style-type: none"> - упоређивање - процењивање - израда задатака - уочавање - мерење - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развиј кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна - писаних радова - текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена стечених знања о мерењу и јединицама мера - Утврдити и продубити стечена знања о сабирању и одузимању двоцифрених бројева - Примена стечених знања кроз решавање текстуалних задатака из свакодневних ситуација
СВЕТ ОКО НАС	4	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - уочавање сличности и разлика - препознавање - именовање - уређивање окружења - одржавање хигијене 		<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна - очигледности - практичних радова - писаних радова - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних временских одредница – сналажење у времену и простору - Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини - Развијање одговорног односа према окружењу - Уочавање и именовање различитих временских промена
МУЗИЧКА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче - анализира - мотивише - координира - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - Извођење народних дечјих игара - Учење нове песме - Развијање осећаја за ритам и мелодију - Подстицање расположења и ведрине
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	5	<ul style="list-style-type: none"> - шетање - трчање - такмичење - савладавање природних препрека - одржавање личне 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалогска - самосталног рада 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање издржљивости, истрајности и упорности - Упознавање ученика за коришћење „трима” за саморекреацију - Развијање хигијенских навика ради ефикаснијег

		хигијене			очувања здравља, повећања отпорности организма од штетног утицаја савременог начина живота - Развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге
ЛИКОВНА КУЛТУРА	2	- посматрање - уочавање - прикупљање природног материјала - преобликовање	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - развија кооперативност	- дијалoшка - демонстративна - експериментална	- Развијање код ученика смисла за спајање различитих облика и материјала и предмета како би добили нову, занимљиву целину, и то посматрањем и прикупљањем материјала и предмета из непосредног природног окружења - Подстицање оригиналности и креативности код ученика
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	- причање - препознавање својих осећања и осећања других	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања	- дијалoшка - демонстративна	- Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба

<p>ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ</p>	<p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - причање - размена искустава - прилагођавање - учење правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - анализира проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира 	<ul style="list-style-type: none"> - излагања - демонстративна - дијалогска 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарских односа - Прилагођавање новим условима живота - Подстицање на културно понашање у различитим животним ситуацијама (у посети, шетњи, игри, у ресторану, купатилу, соби, дискотеци, продавници...) - Развијање осећања припадања у групи - Развијање толеранције и сарадње
-------------------------------------	----------	---	---	--	--

**ОСНОВНА ШКОЛА „СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ“
БЕЛАНОВИЦА**

2

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/23-2025/26. године

Фонд часова за други разред и предмети

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ДРУГИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Свет око нас	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		21	756
Ред.	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1	Верска настава	1	36
2	Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		2	72
Укупно : А+Б		23	828
Ред.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	23	828
2	Допунска настава	1	36
3	Настава у природи		7-10
Укупно : А+Б+В		24	864
Ред. број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељенског старешине	1	36
2	Екскурзија		1
3	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1	36
Укупно : А+Б+В+Г		24-25	936

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај другог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика другог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. Обавезни наставни предмети

СРПСКИ ЈЕЗИК - 180 часова

Циљ наставе српског језика је да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усменог, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељенске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

- уочавање и схватање реченице као основне језичке категорије; препознавање и разумевање главних реченичних делова;
- савладавање нових програмских захтева из правописа;
- овладавање техником читања и писања латиницом;
- мотивисање, подстицање и усмерење начитање лектире;
- увежбавање читања наглас; усавршавање читања у себи у функцији тумачења текста;
- овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавања и неговања језичке културе;
- систематско и доследно реализовање програмских и њима сличних вежбања у говору и писању

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Књижевност - лирика - епика - драма	70	- разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; - одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; - одреди редослед догађаја у тексту;	1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.1.2.3. препознаје	Компетенција сарадња Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктивни, аргументовани начин. Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Компетенција одговорно учешће у демократском	Типови часа: - уводничас - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање Наставне методе: - слоговна метода - фонографска - фонетичка - дијалогска - монолошка - метода писаних радова - метода рада на тексту	Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењивање ученика

	<p>- уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине;</p> <p>- разликује стих и строфу;</p> <p>- уочи стихове који се римују;</p> <p>- објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни;</p> <p>- наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота;</p> <p>- чита текст поштујући интонацију реченице/стиха;</p> <p>- изражајно рецитије песму</p>	<p>да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту</p> <p>1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)</p> <p>1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста</p> <p>1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста</p> <p>1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста</p> <p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p> <p>1CJ.2.2.1. чита текст</p>	<p>друштву</p> <p>Негује своју националну, културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p>Компетенција решавање проблема</p> <p>Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара. Сечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.</p> <p>Проверава применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама</p>	<p>- вербална драматизација</p> <p>- игровне активности</p> <p>- илустративна</p> <p>Облици рада:</p> <p>- фронтални</p> <p>- групни</p> <p>- у пару</p> <p>- индивидуални</p> <p>индивидуализована настава</p> <p>Активности наставника: прати, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају.</p> <p>Активности ученика: активно приступа усвајању новог градива и изради задатака на часу, практично примењује стечена знања, самопроцењује напредак, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим</p>	<p>- Полугодишњи и годишњи тестови</p> <p>- Критеријумски тестови</p> <p>- Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације</p> <p>- Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак</p>
--	---	---	--	--	---

		<p>природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије</p> <p>1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)</p> <p>1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту</p> <p>1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на</p>		<p>областима, ослања се на претходно искуство. У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави, нагласак на очигледности, личном искуству, интеракцији.</p> <p>- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког)</p> <p>- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевно уметничких дела разних жанрова</p> <p>- поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање</p>	
--	--	---	--	--	--

		<p>илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни 1CJ.2.2.10. вреднује</p>		<p>текста - развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи</p>	
--	--	--	--	---	--

			примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације			
--	--	--	--	--	--	--

Језик - граматика - правопис	70	- изводи драмске текстове; - износи своје мишљење о тексту; - разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; - разликује врсте речи у типичним случајевима; - одређује основне граматичке категорије именица и глагола; - разликује реченице по облику и значењу; - поштује и примењује основна	1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1СЈ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ) 1СЈ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста vs. мишљења учесника у догађају) 1СЈ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују;	Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Комуникација Естетичка компетенција Рад са подацима и информацијама	- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика - упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика - савладавање читања и писања латинице	

	<p>правописна правила;</p> <ul style="list-style-type: none"> - влада основном техником читања и писања латиничког текста; - пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); - користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; - правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; - учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; 	<p>резимира наративни текст</p> <p>1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)</p> <p>1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.)</p> <p>1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)</p> <p>1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)</p> <p>1CJ.2.4.2. препознаје</p>			
--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); - изражајно чита ћирилички текст 	<p>подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)</p> <p>1СЈ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу</p> <p>1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго</p> <p>1СЈ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат</p> <p>1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности /одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику</p>			
Језичка култура	40	<p>препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;</p> <ul style="list-style-type: none"> - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; - варира језички израз; - попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; - разликује формални од неформалног говора (комуникације); - учествује у разговору поштујући уобичајена 	<p>лице, род и број личних заменица у номинативу</p> <p>1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго</p> <p>1СЈ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат</p> <p>1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности /одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику</p>	<p>Компетенција комуникација</p> <p>Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин</p> <p>Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и слиског израза - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника) 	

		правила комуникације и пажљиво слуша саговорника	1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише 1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о		
--	--	--	---	--	--

			<p>томе куда иде, зашто касни, и сл.)</p> <p>1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)</p> <p>1СЈ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>1СЈ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)</p> <p>1СЈ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима</p> <p>1СЈ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној / неформалној)</p> <p>1СЈ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>1СЈ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1СЈ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање)</p> <p>1СЈ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)</p> <p>1СЈ.2.3.10. уме да</p>		
--	--	--	---	--	--

			попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење) 1СЈ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира			
--	--	--	---	--	--	--

Језичка култура	40	<ul style="list-style-type: none"> - влада основном техником читања и писања латиничког текста; - пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); - користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; - правилно састављује дужу и потпуну реченицу и споји 			<ul style="list-style-type: none"> - дијалошка - стрип - амбијентална - посматрачка 	
----------------------------	----	---	--	--	---	--

	<p>више реченица у краћу целину;</p> <p>- учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника;</p> <p>- разликује основне делове текста (наслов, пасус, и аутора, садржај);</p> <p>- изражајно чита ћирилички текст</p> <p>чита текст поштујући интонацију реченице /стиха;</p> <p>- изражајно рецитије песму;</p> <p>- изводи драмске текстове;</p> <p>- износи своје мишљење о тексту</p>				
--	---	--	--	--	--

Кључни појмови садржаја:

Књижевност: поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни текст, народна књижевност, наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике.

Језик: Реченица, реч, слог, глас, слово, субјекат, предикат, именице врста (род и број), глаголи (прошло, садашње и будуће време), придеви (описни); обавештајна, упитна, заповедна и узвичну реченица.

Језичка култура: фабула – редослед догађаја, препричавање, причање, описивање, аутодиктат

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 72 часа

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

Настава енглеског језика треба да:

- подстакне потребу за учењем страних језика,
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика,
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција,
- стимулише машту, креативност и радозналост,
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Општи стандарди - Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући друге, стиче свест о значају свог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задачи на нивоу језичких вештина:

Разумевање говора

Ученик треба да:

- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију,
- разуме вербални садржај уз помоћ невербалне комуникације,
- разуме кратке дијалог, приче и песме о познатим темама које чује уживо или са аудио-визуелних записа.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- препознаје слова, написане речи и реченице у вези са познатим појмовима,
- поштује правописне знеке приликом читања,
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговорно изговара гласове акценатује речи, поштује ритам и интонацију при говору и читању,
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ,
- описује кратким и једноставним исказима себе и друге у познатим ситуацијама,
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације или бројалице и познате песме.

Интеракција

Ученик треба да :

- реагује вербално и невербално на постављена упутства и питања,
- поставља једноставна питања,
- изражава допадање и недопадање,
- учествује у заједничким активностима на часу,
- поставља питања и тражи разјашњење када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да :

- поштујући правопис, преписује, допуњава и пише речи и краће реченицеу вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем,
- пише личне податке (име,презиме и адресу),
- прави спискове са разлишитим наменама(куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана...),
- допуњава честитку.

Знања о језику

Ученик треба да:

- препознаје основне граматичке елементе,
- користи језик у складу са нивоом формалности и комуникативне ситуације (на пр. Форме учтивости),
- разуме везу измене сопственог знања и залагања и постигнућа у језичким активности

1. ПОЛУГОДИШТЕ

Месец	Редни број теме	Назив теме	Обрада	Утврђивање	Вежбање	Провера	Израда пројекта	Укупна н број часова
СЕПТЕМБАР	1.	We're back	1,5	0,5	4	1	1	8
ОКТОБАР	1.	We're back	/	0,5	0,5	/	/	1
	2.	Party time	1,5	1	3,5	1	1	8
НОВЕМБАР	3.	Home and family	1,5	1	3,5	1	1	8
ДЕЦЕМБАР	4.	You and me	3	/	3	1	1	8
ЈАНУАР	4.	You and me	/	1	/	/	/	1
	5.	Animals	2	1	2,5	0,5	/	6
УКУПНО ПРВО ПОЛУГОДИШТЕ:			9,5	5	17	4,5	4	40

2. ПОЛУГОДИШТЕ

ФЕБРУАР	5.	Animals	/	1	/	/	1	2
	6.	My town	2	/	/	/	/	2
МАРТ	6.	My town	1	2,5	2	0,5	1	7
	7.	My favourite food	1	/	1	/	/	2
АПРИЛ	7.	My favourite food	2	/	3	1	/	6
МАЈ	7.	My favourite food	/	1	/	/	1	2
	8.	Clothes	3	/	4	/	/	7
ЈУН	8.	Clothes	/	2	/	1	1	4
УКУПНО ДРУГО ПОЛУГОДИШТЕ:			9	6,5	10	2,5	4	32
УКУПНО:						40 + 32 =		72

МАТЕМАТИКА - 180 часова

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања; као и за самообразовање; као и да допринесе развоју менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивања у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опаааажаања и логичког, криричког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку реалност у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геомеријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовање;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

Оперативни задаци:

- сабирање и одузимање до 100;
- множење као сабирање једнаких самирака, одговарајући термини знак множења;
- операција дељења, термини и знак дељења;
- таблица множења једноцифрених бројева и одговарајући случајеви дељења;

- слово као ознака за непознати број;
- решавање текстуалних задатака с једном и две рачунске операције, као и једначине с једном операцијом;
- појам половине;
- правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи;
- мере за дужину (m, dm, cm) и време (час, минут, дан седмица, месец)

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу оствареност и постигнућа и циљева
Природни бројеви до 100	147	<ul style="list-style-type: none"> - одреди десетице најближе датом броју; - усмено сабира и одузима бројеве до 100; - користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; - примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; - усмено 	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и прикаже број на датој полуправој;</p> <p>1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве стотине,</p> <p>1МА.1.1.3. множи и дели без остатка у оквиру прве</p>	<p>Комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене <p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користи различите изворе информација и има критички однос према њима - Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уводни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слоговна метода - фонографска - фонетичка - дијалогска - монолошка - метода писаних радова - метода рада на тексту - вербална драматизација - игровне активности - илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални 	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем бележењем постигнућа ученика</p>

	<p>множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; – одреди делове (облика $1/n$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским</p>	<p>стотине; 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; 1МА.1.1.5. уме да одреди непознат чинилац, дељеник, делилац; СРЕДЊИ НИВО 1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, предходни, следећи број) и разуме декадни бројевни систем; 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу најближу датом броју; 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза; 1МА.2.1.4.</p>	<p>открива и повезује нова знања. Сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада. Решавање проблема - Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих,- Планира стратегију решавања проблема, Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Дигитална</p>	<p>- групни - у пару - индивидуални индивидуализована настава</p> <p>Активности наставника: прати, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају.</p> <p>Активности ученика: запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство, практична примена стечених знања активно учешће у раду, самопроцењивање напретка</p>	<p>оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
--	---	---	---	--	---

		<p>цифрама и напише дати број римским цифрама; - прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;</p>	<p>рачуна вредност израза с највише две операције; 1МА.2.1.5. уме да решава задатке са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем; НАПРЕДНИ НИВО 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака; 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени; 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција поштујући приоритет; 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске</p>	<p>компетенција - Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. Рад са подацима и информацијама - Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p>		
--	--	--	---	--	--	--

			задатке дате у текстуалној форми;			
<p style="text-align: center;">Геометријски облици</p>	<p style="text-align: center;">22</p>	<p>- разликује дуж, полуправу и праву; - одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); - одреди обим геометријске фигуре; - нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; - уочи подударне фигуре на датом цртежу; - уочи симетричне фигуре; - допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске облике у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник и тачка); 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине (m, cm, dm) и њихове односе; 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине линије приказане на слици; СРЕДЊИ НИВО 1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни; 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине (m, cm, dm); 1МА.2.2.6.</p>			

Мерење и мере	11		<p>препознаје мрежу коцке и квадрa; НАПРЕДНИ НИВО 1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење (m, cm, dm) из већих у мање; 1МА.3.2.2. зна да нацрта мрежу коцке и квадрa;</p>			<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
		<p>Изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама; 1МА.1.4.2. зна да решава једноставне задатке са применом m, cm, dm; 1МА.1.4.3. уме да чита једноставније графиконе и табеле;</p>	<p>Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Дигитална компетенција - Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. Рад са подацима и информацијама - Користи информације у</p>		

**СРЕДЊИ
НИВО**

1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама;
1МА.2.4.2. зна јединице за време (минут и сат) и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама;
1МА.2.4.3. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставнијих задатака;

**НАПРЕДНИ
НИВО**

1МА.3.4.1. зна јединице за време (минут и сат) и уме да пореди временске интервале у сложенијим

различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.

СВЕТ ОКО НАС - 72 часа**Циљеви и задаци:**

- формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;
- овладавање почетним техникама сазнајног процеса и почетним методама и техникама учења;
- подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно – развојним способностима;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање уочавања узрочно – последичних веза, појава и процеса, на основу различитих параметара;
- описивање и симулирање неких појава и моделовање једноставних објеката у свом окружењу;
- слободно исказивање својих запажања и предвиђања и самостално решавање једноставних проблем – ситуација;
- развијање различитих социјалних вештина и прихватање основних људских вредности за критеријум понашања према другима;
- развијање одговорног односа према окружењу као и интересовања и спремности за његово очување .

Оперативни задаци

Ученици треба да :

- прошире знања о животу и раду у школи; породици; насељу
- упознају културно-историјске споменике свог краја, главне саобраћајнице
- науче да се сналазе у својој улици, насељу...
- упознају основне облике рељефа и водене токове свог краја
- упознају временске одреднице и делове године: годишња доба и активности људи свог краја у зависности од годишњег доба
- упознају врсте, својства и понашање материјала под одређеним условима и потребе људи за производима људског рада у свом крају
- упознају биљни и животињски свет свог краја; њихову међусобну зависност и повезаност али и повезаност са неживом природом као условом живота живог света нашег краја.

Наставна тема/ област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Други и ја	6	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; - оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; - се понаша тако да уважава различитости других људи; - прихвати последице када прекрши правила понашања групе; - сарађује са другима у групи на заједничким 	<p>ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови; 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; СРЕДЊИ НИВО</p>	<p>Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења, негује и развија лична интересовања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обрада, - утврђивање, - проверавање знања, умења и навика, - понављање <p>Наставне методе: – вербално-текстуална метода, – метода демонстрације, – самосталан рад ученика, – метода руковођења самосталним радом ученика–краткотрајни огледи, – проблемска настава, – метода сценске комуника</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови.</p>

1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова;
1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама;
НАПРЕДНИ НИВО
1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима;
1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују;

Комуникација
Естетичка компетенција;
Рад са подацима и информацијама;
Дигитална компетенција

ције,
- кооперативна метода
- амбијентално учење
- партиципативне методе
- решавање проблемских ситуација
- истраживање
– радионице
– метода игре.

Облици рада:
фронтални,
групни,
у пару,
индивидуални
индивидуализовани

Активности наставника:
наставник као извор знања,
креатор,
организатор и координатор активности,
мотиватор,
планира и прати,
подстиче,
оцењује...

Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усне и писмене провере степена знања Свеске ученика и њихови практични радови. Активност ученика, питања ученика, контролни задаци, посматрање,

		<p>активностима; - разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; – препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика;</p>			<p>негује позитивну климу у одељењу</p> <p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Описивање - Процењивање - Груписање - Праћење - Бележење - Практиковање - Експериментисање - Истраживање - Сакупљање - Креирање - Играње - Активности у оквиру мини-пројекта <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	<p>праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке</p>
<p>Култура живљења</p>	<p>25</p>	<p>- повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – одржава личну хигијену – руку, зуба и</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље људи и основне мере</p>	<p>Компетенција за учење - има позитиван и одговоран однос према учењу Одговорно учешће у демократском друштву-</p>		

		<p>чулних органа; – примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – безбедно поступа пре и током временских непогода.</p>	<p>заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике СРЕДЊИ НИВО: 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности</p>	<p>промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима акције против болести зависности, злостављања животиња итд. Естетичка компетенција Препознаје природну и културну баштину</p>		
<p>Човек ствара</p>	<p>8</p>	<p>- истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; - одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; - пронађе нову намену коришћеним предметима;</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице</p>	<p>Естетичка компетенција Препознаје природну и културну баштину Дигитална компетенција Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Одговоран однос према здрављу Познаје улогу и значај воде, намирница,</p>		

садрже различите састојке
1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала:
тврдоћа,
еластичност,
густина,
растворљивост,
провидност,
намагнетисаност
1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу
1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха
СРЕДЊИ НИВО
1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха:
агрегатно стање и кретање
1ПД.2.3.2. зна да су различита

примењује мере личне хигијене и хигијене простора.

			<p>својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује тражене информације на ленти времена</p>			
--	--	--	---	--	--	--

**Кретање и
орјентација
у простору и
времену**

11

- наводи примере различитих облика кретања у окружењу;
- одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће;
- измери растојање које тело пређе током свог кретања;
- пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе / карактеристичних објеката;
- именује занимања људи у свом насељу са околином;
- одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину;
- забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена;

**ОСНОВНИ
НИВО**

1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама

1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти

1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца

1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век

1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара

СРЕДЊИ НИВО

1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2.

**Естетичка
компетенција;
Рад са подацима и
информацијама;
Дигитална
компетенција**

			<p>зна да се светлост креће праволинијски 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена НАПРЕДНИ НИВО 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова</p>		
--	--	--	---	--	--

Разноврсност природе

22

- разликује облике рељефа у свом насељу и околини;
- разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини;
- идентификује заједничке особине живих бића;
- на примерима из окружења;
- повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама;
- разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла;
- разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране;
- наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека;
- штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама;
- разврста отпад на предвиђена места;
- негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу;
- препозна примере повезаности живих бића са условима за

ОСНОВНИ НИВО

1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада
1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу
1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића
1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања
1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића
1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима

СРЕДЊИ НИВО
1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним

Сарадња - поштује друге као равноправне чланове групе
Одговоран однос према раду
Естетичка

живот;
- повеже промене у
природи и активности
људи са годишњим
добима;
- изведе једноставне
огледе пратећи
упутства;
- повеже резултате рада
са уложеним трудом.

примерима
1ПД.2.1.2. зна
основне разлике
између биљака,
животиња и људи
1ПД.2.1.3.
примењује
вишеструке
критеријуме
класификације
живих бића
1ПД.2.1.4. зна
улогу основних
делова живих
бића
1ПД.2.1.5. разуме
повезаност услова
живота и живих
бића у станишту
1ПД.2.1.6. разуме
међусобну
зависност живих
бића у животној
заједници
**НАПРЕДНИ
НИВО**
1ПД.3.1.1. разуме
повезаност живе
и неживе природе
на мање
очигледним
примерима
1ПД.3.1.2. разуме
функционалну
повезаност
различитих
делова тела
живих бића

ЛИКОВНА КУЛТУРА - 72 часа

Циљ наставе ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократски опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета

Задаци:

- да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно – визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, трму помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- схвате ликовно визуелни рад као израз индивидуалног осећања, доживљаја и стваралачке имагинације;
- опажају, сећају се, објашњавају и реконструишу појаве или ситуације;
- стекну искуства о: оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика у кретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;
- развију навику лепог писања;
- развију осетљивост за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Облици	24	<p>По завршетку теме, ученик ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу. 		<p>Естетичка компетенција, препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност</p> <p>Компетенција ас арадња</p> <ul style="list-style-type: none"> – активно и конструктивно учествује у раду групе или пар 	<p>Наставне методе: демонстративна, илустративна, кооперативна наставник - ученик и ученик - ученик</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару</p> <p>Улога наставника: креатор, организатор и координатор активности, мотиватор</p> <p>Улога ученика: повезује, развија функционална знања, развија креативност, иницијативу и ангажовање током наставе, али и код куће кроз истраживачке и проблемске задатке</p> <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, разумевање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</p>
Споразумевање	12	<ul style="list-style-type: none"> – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у 				

		свакодневном животу;			
Ликовне игре	18	– изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; - упоређује свој и туђи естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела;			поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.
Простор	18	- повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.			

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја

МУЗИЧКА КУЛТУРА - 36 часова

Циљ:

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавања музичке традиције и културе свога и другог народа.

Задаци:

- неговање способности извођења музике;
- стицање навика слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- певање песама по слуху;
- слушање вредних дела уметничке и народне музике;
- свирање на дечијим музичким инструментима;
- извођење дечије, народне и уметничке музичке игре.

Оперативни задаци:

- певање песама по слуху;
- слушање вредних дела уметничке и народне музике;
- свирање на дечијим музичким инструментима;
- извођење дечије, народне и уметничке музичке игре.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Извођење музике певањем и свирањем	24	- објасни својим речима утиске о слушаном делу,		- Компетенција комуникација	Наставне методе: демонстративна, илустративна,	

<p>Слушање музике</p>	<p>8</p>	<p>особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; – разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима;</p>		<p>Компетенција од ворно учешће у демократском друштву Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетичка компетенција</p>	<p>кооперативна наставник-ученик и ученик - ученик Облицирада: групни рад у пару, индивидуални Активности наставника креатор, организатор и координатор активности, мотиватор</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу Препознавање слушане музике Разговор са учеником Усмено испитивање</p>
<p>Музичко стваралаштво</p>	<p>4</p>	<p>– издвоји основне музичке изражајне елементе; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и</p>		<p>- Компетенција комуникација Компетенција од ворно учешће у демократском друштву Компетенција за учење Компетенција за сарадњу</p>	<p>Активности ученика: -пева -импровизује игру/покрет на одређену музику, – израђује дечје ритмичке инструменте од различитих материјала, – музичке импровизације, – музичка питања и одговоре, – компоује мелодије на задати текст, – илуструје доживљај музике, У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства,</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу Препознавање слушане музике Разговор са учеником Усмено</p>

<p>Музичко стваралаштво</p>		<p>традиционалне игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, – повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; – повезује ритам са графичким приказом; – објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – учествује у школским приредбама и манифестацијама – направи дечје ритмичке инструменте; – осмисли покрет уз музику; – осмисли ритмичку пратњу</p>		<p>Естетичка компетенција</p> <p>- Компетенција комуникација</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Компетенција за</p>	<p>способности, потребе интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности.</p> <p>Примена ИКТ у настави</p> <p>Активности ученика: - пева - импровизује игру/покрет на одређену музику, – израђује дечје ритмичке инструменте од различитих материјала, – музичке импровизације, – музичка питања и одговоре, – компоњује мелодије на задати текст, – илуструје доживљај музике,</p> <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе</p>	<p>испитивање</p> <p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Препознавање слушане музике</p> <p>Разговор са учеником</p> <p>Усмено испитивање</p>
------------------------------------	--	---	--	--	--	---

**Музичко
стваралаштво**

за бројалице,
песме и музичке
игре помоћу
различитих
извора звука;
– осмисли
одговор на
музичко питање;
– осмисли
једноставну
мелодију на
краћи задати
текст;

– према
литерарном
садржају изабере
од понуђених,
одговарајући
музички садржај;
- поштује
договорена
правила понашања
при слушању и
извођењу музике;
– користи
самостално или уз
помоћ одраслих,
доступне носиоце
звуча

сарадњу
Естетичка
компетенција

Компетенција
комуникација
Компетенција
одговорно учешће
у демократском
друштву
Компетенција за
учење
Компетенција за
сарадњу
Естетичка
компетенција

интересовања. Настава се
усклађује са принципима активне
наставе, индивидуализације,
диференцијације, поступности,
систематичности.
Примена ИКТ у настави

Активности ученика:

- пева
- импровизује игру/покрет на
одређену музику,
– израђује дечје ритмичке
инструменте од различитих
материјала,
– музичке импровизације,
– музичка питања и одговоре,
– компоује мелодије на задати
текст,
– илуструје доживљај музике,
У раду се уважавају предзнања
ученика, њихова искуства,
способности, потребе
интересовања. Настава се
усклађује са принципима активне
наставе, индивидуализације,
диференцијације, поступности,
систематичности.
Примена ИКТ у настави

Посматрање
ангажованости на
часу
Препознавање
слушане музике
Разговор са
учеником
Усмено
испитивање

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ - 108 часова

Циљ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су, као садржаји, утврђени програмом физичког и здравственог васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког и здравственог васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Оперативни задаци:

- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и играм;
- развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања "моторичко описмењавање";
- стварање услова за социјално прилагођавање

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постицање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
------------------------	-------------	--------	----------------------------	----------------------------	---	--

Ходање и трчање	19	<p>- примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; комбинује усвојен моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилно држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на</p>	<p>ФВ.1.1.1. Унапређује моторичке способности ФВ.1.1.2. Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита ФВ.1.1.3. Разуме значај правилног држања тела за здравље ФВ.2.1.1.Примењује самостално научени комплекс јутарње гимнастике ФВ.3.1.1. Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела</p>	<p>Компетенција за учење; Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућност ваншколског учења, негује и развија лична интересовања. Има позитиван и одговоран однос према учењу. Има позитиван став према учењу. Користи различите изворе информација и има критички однос према њима. Комуникација; Уважава саговорника реагујући оно што говори, а не на његову личност. Уме да саслуша саговорника до краја и без упадица. Одговоран однос према</p>	<p>- Наставне методе: метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Активности наставника: показује, прати, објашњава, подстиче, охрабрује, мотивише, координира, вреднује, организује, помаже</p> <p>Активности ученика: учествује, вежба, прати упутства, поштује правила, одржава хигијену, води рачуна о свом здрављу</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању који обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествује на часовима физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. Приказ једног комплекса усвојених опште припремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак ученика</p>
Скакање и прескакање	18					
Бацање и хватање	13		<p>ФВ.1.2.1. Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат ФВ.1.2.2. Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока ФВ.1.2.3. Зна</p>		<p>Наставне методе: метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p>	

просторима за вежбање;
– поштује мере безбедности током вежбања;
– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање;
– поштује правила игре;
– навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа;
– прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења;
– уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања;
– уочава улогу делова тела у вежбању;
– уочи промене у расту код себе и других;
– препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан;
– примењује здравствено-хигијенске мере

правилно да скаче увисваријантом технике маказице
ФВ.1.2.4. Правилно изводи вежбе на тлу
ФВ.1.2.5. Правилно изводи вежбе на греди и шведској клупи
ФВ.1.2.6. Познаје правила спортских елементарних игара
ФВ.2.2.1. Правилно изводи прескоке

околини;
Одговоран је према квалитету сопственог живота, што обухвата и однос према околини и однос према здрављу.
Одговоран однос према здрављу; Бира стил живота и навике имајући у виду добре стране и ризике тог избора.

Разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој избор.
Сарадња;
Естетичка компетенција:
Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су:
уметничко

Активности наставника:
показује, прати, објашњава, подстиче, охрабрује, мотивише, координира, вреднује, организује, помаже

Активности ученика:
учествује, вежба, прати упутства, поштује правила, одржава хигијену, води рачуна о свом здрављу

Наставне методе:

метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод

Облици рада:

групни,
рад у пару,
индивидуални

Активности наставника:
показује, прати, објашњава,

		<p>пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује успех у вежбању;</p>		стваралаштво,	<p>подстиче, охрабрује, мотивише, координира, вреднује, организује, помаже</p> <p>Активности ученика: учествује, вежба, прати упутства, поштује правила, одржава хигијену, води рачуна о свом здрављу</p>	
--	--	--	--	---------------	---	--

Вишења и пењања	12	-				
Вежбе на тлу и равнотеже са реквизитима	24					
Ритмичке вежбе и народни плесови	8					
Елементарне игре	14					

ДИГИТАЛНИ СВЕТ - 36 часова

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	13	7	20
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	5	2	7
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	5	4	9
УКУПНО		23	13	36

Наставна тема/област	Број часова	Компетенције	Исходи	Начини и поступци остваривања садржаја	Садржаји
ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	20	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Естетичка компетенција; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -преди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; -користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); -самостално користи дигиталне уџбенике за учење; -креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; -својим речима објасни појам покретне слике; -креира елементе покретне слике; -креира једноставан графички дигитални материјал намењен	Разговор са ученицима на тему онлајн учења: – какав је то вид учења; – по чему се разликује, а по чему је сличан учењу у школи; – које су предности, а које слабе стране једног и другог облика учења. - Ученицима демонстрирати основне могућности школске платформе за онлајн учење. , наставник бира одговарајућу једноставну апликацију за цртање и упознаје ученике са радним окружењем. Наставник унапред	Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.
БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	7	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -преди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; -користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); -самостално користи дигиталне уџбенике за учење; -креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; -својим речима објасни појам покретне слике; -креира елементе покретне слике; -креира једноставан графички дигитални материјал намењен	Разговор са ученицима на тему онлајн учења: – какав је то вид учења; – по чему се разликује, а по чему је сличан учењу у школи; – које су предности, а које слабе стране једног и другог облика учења. - Ученицима демонстрирати основне могућности школске платформе за онлајн учење. , наставник бира одговарајућу једноставну апликацију за цртање и упознаје ученике са радним окружењем. Наставник унапред	Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон. Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја. Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и

			<p>познатој публици;</p> <p>- својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет;</p> <p>- наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;</p> <p>- објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја;</p> <p>- разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету;</p> <p>- реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;</p> <p>- наведе неке од начина на које корисници</p>	<p>припрема датотеке у којима ће ученици радити. Упућује их како да их отворе, ураде задатак и сачувају свој рад, не улазећи у детаље везане за организацију података на дигиталном уређају. Другим речима, када ученици користе дигитални уређај у оквиру извођења наставе или самосталног рада, ученицима треба објаснити, корак по корак, „где да кликну” или обезбедити да</p>	<p>заштита животне средине.</p>
<p>АЛГОРИТАМСК И НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>9</p>	<p>Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Решавање</p>	<p>- наведе неке од начина на које корисници</p>	<p>Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема.</p>	

		<p>проблема; Рад с подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Предузимљивос т и предузетничка компетенција</p> <p>Сарадња.</p>	<p>дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; - предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; - својим речима објасни појам алгоритам; - анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; - креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; - анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; 		<p>Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен.</p> <p>Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>
--	--	---	--	--	--

			<p>- уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички);</p> <p>- креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.</p>		
--	--	--	---	--	--

Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.

Б. Обавезно изборни наставни предмети

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) оухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и неколико обилазака неког од храмова, у зависности од објективних могућности (удаљеност, време, итд)

Садржаји програма	број часова	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Начини извођења наставе	Циљеви и задци садржаја програма
Бог је заједница личности Оца, Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	6	Опис структуре Литургије, радњи на Литургији показује се присутност Св. Тројице - дечија искуства која указују да је постојање израз заједнице тј. да је личност заједница са другом личношћу; кроз приче цртеже на којима ће указивати на заједницу са другима - литургијска заједница	Уочи правила понашања у Цркви и активно учествује у настави. - Отворено и радознано поставља питања.	фронтални индивидуални	- схватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са другом личношћу - схватање да је Бог заједница конкретних личности : Оца, Сина и Светога Духа
Литургија као икона будућег века, Царства Божијег	6	Опис литургије као иконе будућег царства Божијег -игре за децу које осликавају будуће царство - указати на разлике између Литургије и свакодневног живота	Развијање вере и наде код ученика у ишчекивању онога што ће доћи царства Небеског.	фронтални индивидуални	- уоче да литургија није обичан догађај - да је Бог жива личност која је постала човек и зато среће преко човека на Литургији
Литургија откривење Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице)	11	Појмови се тумаче на основу искуства заједнице и литургијског заједништва - Бог – тумачење у оквиру литургије, структуре и радњи које сеодвијају на литургији	Развијање код деце осећаја за припадност заједници и литургијском начину живота.	фронтални индивидуални и групни	- уоче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина – Христа и Светог Духа - да богољубље истовремено значи човекољубље

Садржаји програма	број часова	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Начини извођења наставе	Циљеви и задаци садржаја програма
Структура Литургије – цркве (епископ, свештеници, ђакон и народ)	7	одлазак на литургију	Благодари Творцу за живот свој, својих родитеља и предака.	фронтални индивидуални	- упознају структуру Литургије - пазликују редње на Литургији - постану чланови Литургијске заједнице
Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинио да је Он присутан међу нама на литургији иако је физички одсутан)	3	Искуство личности, односно заједнице слободе љубави са другом личношћу однос према Христу прима чекајући Николу Коришћење и приказивање икона, архитектуре, књижевности, епских песама итд. Показивање и објашњење икона	-Схвата повезаност својстава створене природе и Божије благодати Поставља питања о пролазности живота и бесмртности душе.	фронтални индивидуални и фронтални индивидуални и	- уоче да је Исус Христос, и ако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према Њему - уоче да иконе сликају будуће стање људи и природе у Царству Божијем
Православна иконографија показује стање света и човека у будућем веку	3	- указивањем на разлику између садашњег и будућег века - скретање пажње на приказ природе			

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - 36 часова

Циљ наставе грађанског васпитања јесте подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе. Овај наставни предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.

Оперативни задаци:

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја самосвести, самопоштовања и уважавања других;
- развијање комуникативне способности, вербалне и невербалне комуникације и вештина ненасилне комуникације;
- оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком поседовању;
- развијање креативног изражавања;
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да активно учествују у њиховом остваривању;
- развијање и неговање основних људских вредности.

Наставна тема/ област	Број часова	Исходи	Стандарди/ број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Подстицање групног рада, договарање о сарадњи са вршњацима и одраслима	2	– разликује понашања појединаца која доприносе или		Компетенција комуникација Изражава своје ставове, мишљења, осећања. Уме да слуша излагање	- Наставне методе: кооперативна наставник- ученик, ученик-ученик, илустративна, демонстративна,	Начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како

Подстицање развоја самосвести, самопоштовања и уважавања других	3	ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге;		саговорника до краја и без упадица. Компетенција одговорно учешће у демократском друштву Зна дечја и основна људска права и одговорности, уме да препозна њихово кршење	игровне активности	аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.
Оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потреба и њихову међусобну повезаност и да штите и остварују своје потребе на начин на који не угрожава друге	7	– препозна и уважи осећања и потребе других;		Компетенција одговорно учешће у демократском друштву: Понаша се одговорно, хумано и толерантно. Компетенција сарадња: Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених. Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.	Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални Активности наставника: бодри, мотивише, координира, подстиче, организује Активности ученика: -изражавају осећања, бележе, запажају, упоређују, износе ставове и закључке, учествују, сецкају, лепе, слушају, дискутују, поштују правила...	
Развијање комуникационе невербалне и вербалне вештине ненасилног решавања сукоба и вршњачком посредовању	4	– наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у		Компетенција сарадња: Одговорно и	Заступљене међупредметне компетенције (компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација	
Оспособљавање ученика за примену вештине ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању	4					

<p>Оспособљава ученике да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему и да активно доприносе развоју школе по мери детета да препознају и разумеју сопствена осећања; да штите и остварују своје потребе и начин на који не угрожава друге</p>	<p>4</p>	<p>Конвенцији о дечјим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима;</p>		<p>савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених. Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару. Компетенција комуникација: Уме да слуша излагање саговорника до краја и без упадица. Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Познаје различите облике комуникације и њихове одлике.</p>	<p>одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција)</p>	<p>Наставник, такође, прати и вреднује како ученици сарађују како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.</p>
<p>Оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању</p>	<p>6</p>	<p>– наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима</p>				
<p>Развијање и неговање основних људских</p>	<p>4</p>	<p>групе на</p>				

вредности		примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа;				
Евалуација	2	<p>– саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем;</p> <p>– даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу</p> <p>– представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе;</p> <p>– се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика;</p> <p>– наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи;</p>				

	<p>– препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета;</p> <p>– сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи;</p> <p>– износи мишљење, образлаже идеје,</p>			
--	---	--	--	--

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

1.	Сусрет родитеља, наставника и ученика
2.	Упознавање ученика са садржајем предмета и начином рада
3.	Репортери
4.	Поносим се што...
5.	Изражавање захвалности другоме
6.	Речник осећања
7.	Како се ко осећа
8.	О стиду и срамоти

9.	Љубомора
10.	Кривица
11.	Ја и љубав
12.	Моје потребе
13.	Како да ти кажем
14.	Слушање и неслушање
15.	Да ли се чујемо
16.	Чујем ти срце
17.	Кад ја нећу
18.	Посредовање у сукобу између дечака и девојчица
19.	Посредовање у сукобу између ученика истог пола
20.	Посредовање у сукобу између родитеља и деце
21.	Породично стабло
22.	Жирафе у учионици
23.	Шта се коме допада
24.	Шта можемо да урадимо
25.	Дечја права
26.	Моја одговорност
27.	Кад деца крше дечја права
28.	Кад родитељи крше дечја права
29.	Кад одрасли у школи крше дечја права
30.	Различити смо, али су нам права иста
31.	Ја то већ умем
32.	Шта кад се то деси?
33.	Мој омиљени јунак из приче, бајке, филма
34.	Сарадња
35.	Ја пре – Ја после
36.	Презентација рада родитеља

В. Облик образовно-васпитног рада

ДОПУНСКА НАСТАВА - СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Наставна тема/ област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
1. Књижевност	4	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем различите текстове; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – разликује народну од ауторске бајке; – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке;	Методе рада: монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови. Облици рада: индивидуални приступ, рад у пару, групи, вршњачка едукација.	Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
2. Језик – граматика и правопис	8	<ul style="list-style-type: none"> – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;		
3. Култура изражавања (усмено и писмено)	6			

ДОПУНСКА НАСТАВА - МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Понављамо градиво првог разреда	2	– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој;	Методе рада: молошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови. Облици рада: индивидуални приступ, рад у пару, групи, вршњачка едукација.	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
Природни бројеви до 100	10	– прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000);		
Геометријски облици	3	– изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000);		
Мерење и мере	3	– подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем;		

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљ организовања наставе у природи је остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из наставног програма основне школе у климатски погодном месту, из образовно-васпитних, здравствено-рекреативних и других разлога. Задаци и садржај наставе у природи се заснивају а наставном плану и програму образовно-васпитног рада.

Настава у природи се организује за ученике разредне наставе од 1. до 4. разреда у трајању до 7 дана.

Уколико буде заинтересованих ученика, настава у природи ће се реализовати у седмодневној варијанти на дестинацији Белановица – Златибор - Белановица.

На основу предлога Савета родитеља, одељенских савета родитеља и мишљења Школског одбора, директор школе у оквиру својих овлашћења и важећих законских прописа закључује уговор о реализовању наставе у природи са туристичком агенцијом која поседује потрбну лиценцу.

РАЗРЕД	ВРЕМЕ
Млађи разреди 1.,2.,3.,4.	новембар-децембар 2022. године

Они су посебно задужени и одговорни за:

Животну, здравствену и материјалну безбедност деце

Реализацију наставног плана и програма

Смештај у превозу, објекту и објекту за исхрану

Понашање ученика

Организацију активности ученика у слободном времену

Хигијену, облачење ученика и остало

Одељенске старешине упознају родитеље са извештајем на родитељском састанку..

Трошкове за организовање и реализацију наставе у природи сnose родитељи ученика.

Школа је дужна да за ученике који не одлазе на саставу у природи организује редовну наставу.

Школа у природи се може организовати ако се за њу изјасни 60% ученика одељења.

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
СРПСКИ ЈЕЗИК	6	<ul style="list-style-type: none"> • посматрање • уочавање • причање • описивање • писање • читање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалoшка • текстуална • писаних радова • излагања 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање способности посматрања и уочавање богатства облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, ...) • Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој • Богађење речника • Упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања изражена у књижевним текстовима • Изражавање сопственог утиска
МАТЕМАТИКА	5	<ul style="list-style-type: none"> • упоређивање • процењивање • израда задатака • уочавање • мерење • закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалoшка • демонстративна • писаних радова • текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> • Примена стечених знања о мерењу и јединицама мера • Утврдити и продубити стечена знања о сабирању и одузимању двоцифрених бројева • Примена стечених знања кроз решавање текстуалних задатака из свакодневних ситуација

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
СВЕТ ОКО НАС	4	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - уочавање сличности и разлика - препознавање - именоване - уређивање окружења - одржавање хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче - анализира - мотивише - координира - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна - очигледности - практичних радова - писаних радова - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних временских одредница – сналажење у времену и простору - Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини - Развијање одговорног односа према окружењу - Уочавање и именоване различитих временских промена
МУЗИЧКА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - слушање 		<ul style="list-style-type: none"> • дијалогска • демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> • Извођење народних дечјих игара • Учење нове песме • Развијање осећаја за ритам и мелодију • Подстицање расположења и ведрине
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	5	<ul style="list-style-type: none"> • шетање • трчање • такмичење • савладавање природних препрека • одржавање личне хигијене 		<ul style="list-style-type: none"> • демонстративна • дијалогска • самосталног рада 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање издржљивости, истрајности и упорности • Упознавање ученика за коришћење „трима” за саморекреацију • Развијање хигијенских навика • Развијање координације, гипкости, равнотеже и експлозивне снаге

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
ЛИКОВНА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - прикупљање природног материјала - преобликовање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање код ученика смисла за спајање различитих облика и материјала и предмета како би добили нову, занимљиву целину, и то посматрањем и прикупљањем материјала и предмета из непосредног природног окружења - Подстицање оригиналности и креативности код ученика
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	<ul style="list-style-type: none"> - причање - препознавање својих осећања и осећања других 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба

Г. Остали облици образовно-васпитног рада

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ТЕМА	АКТИВНОСТ ВЕЗАНА ЗА ТЕМУ		САРАДНИЦИ	
Септембар	1. Тема – Ја и други	1.	Поново у школи – повратак у школу	Педагог, родитељи	
		2.	Наш знак одељења – стварамо знак одељења	Педагог, родитељи	
		3.	Наши дланови – представљање себе	Педагог, родитељи	
		4.	Мој страх – причамо о страху и како да превазиђемо страх	Педагог, родитељи	
		5.	Моји снови – о чему често сањамо	Педагог, родитељи	
Октобар		6.	Моје жеље – које су нам жеље	Педагог, родитељи	
		7.	Лица и осећања – наша осећања	Педагог, родитељи	
		8.	Кад сам срећан	Педагог, родитељи	
		9.	<i>Д</i> као <i>друг</i> рство..... – како да будемо добри другари	Педагог, родитељи	
Новембар	2. Тема – Бонгон	10.	Семафор лепих речи	Педагог, родитељи	
		11.	Како да будемо добри... – покажимо како да будемо добри једни према другима	Педагог, родитељи	
		12.	Помози старијима – у којим све ситуацијама можемо да помогнемо старијима	Педагог, родитељи	
		13.	Помоћ или нешто друго – шапутање на часу – да ли је помоћ или нешто друго	Педагог, родитељи	
		14.	Мој портфолио – упознавање са портфолиом ученика	Педагог, родитељи	
Децембар		2. Тема – Бонгон	15.	Дужности редара – које су дужности редара	Педагог, родитељи
			16.	Уредимо учионицу – како да уредимо и чувамо и како да се понашамо у учионици и школи. Уређивање паноа	Педагог, родитељи
			17.	Дочекајмо Нову годину – припремили смо одељенску приредбу и приказујемо родитељима	Педагог, родитељи
			18.	Дочекајмо Нову годину – припремили смо одељенску приредбу и приказујемо родитељима	Педагог, родитељи
Јануар	2. Тема – Бонгон		19.	Како смо прославили празнике – представом приказујемо одлике Божића и Божићних празника	Педагог, родитељи
			20.	Празници некада и сада – представљамо представом како се некад празник славило, а како сада	Педагог, родитељи
			21.	Кад порастем бићу... – шта ће бити кад порасту, шта деца воле	Педагог, родитељи

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ТЕМА	АКТИВНОСТ ВЕЗАНА ЗА ТЕМУ		САРАДНИЦИ
Фебруар		22.	Кад старији говоре – поштујемо старије када говоре	Педагог, родитељи
		23.	Реч је..... – које су нам ружне навике	Педагог, родитељи
Март	3. Моја осећања и ја	24.	Честитка за маму, баку – правимо честитку за маму или баку поводом осмог марта	Педагог
		25.	Изабран је..... – бирамо хигијеничара у одељењу, благајника...	Педагог
		26.	Чувајмо здравље – како да сачувамо своје здравље	Педагог
		27.	Бавимо се спортом – зашто је добро да се бавимо спортом	Педагог
		28.	У сусрет пролећу – чувајмо природу	Педагог
		29.	Форе и фазони – први април – Дан шале	Педагог, родитељи
Април	3. Моја осећања и ја	30.	Мобилни телефон – како и када користимо мобилни телефон	Педагог, родитељи
		31.	Хало ко је тамо? – како користимо телефон	Педагог, родитељи
		32.	Како да користим компјутер – када и како користимо компјутер	Педагог, родитељи
Мај	3. Моја осећања и ја	33.	Пратим црвени кружић – које емисије треба да гледамо на телевизији	Педагог
		34.	Шта треба да читам – развијамо љубав према читању	Педагог
Јун	3. Моја осећања и ја	35.	Научили смо – шта нам се највише допало на часовима одељенске заједнице током ове школске године	Педагог
		36.	Желим да се представим – припремамо приредбу за крај школске године	Педагог
Прво полугодиште				20
Друго полугодиште				16
Укупно				36

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ, КУЛТУРНЕ И ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ- 36 ЧАСОВА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Културне активности	9	- учествује - пева - пере - рецитије - прави - црта	-усмерава -сугерише -ствара ситуацију	- текстуална - илустративна - дијалогска - стваралачка	- развијати креативност, оригиналност и стваралаштво - развијати општу културу
Цртамо и правимо	9	- посматра - уочава - анализира - ствара - процењује	-подстиче -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	- демонстративна - стваралачка - игра	- развијати машту, оригиналност, и смисао за лепо
Пишемо и казујемо	10	слуша - чита - пише - преписује - бележи - описује - рецитије		- текстуална - илустративна - дијалогска - стваралачка - демонстративна	- богати речник -увежбати писмено и усмено изражавање -неговати и развијати дечје стваралаштво и креативност
Певамо, свирамо, играмо	8	- пева - слуша - свира - игра - ствара		- аудио - стваралачка -демонстративна - игра	-развијати музичку писменост - неговати ритам - подстицати стваралачке способности - развијање осећаја за припадност колективу

**ОСНОВНА ШКОЛА „СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ“
БЕЛАНОВИЦА**

3

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/23-2025/26. године

Фонд часова за трећи разред и предмети

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180
2	Енглески језик	2	72
3	Математика	5	180
4	Природа и друштво	2	72
5	Ликовна култура	2	72
6	Музичка култура	1	36
7	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		21	756
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1	Верска настава / Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
Ред. број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додатна настава	1	36
4	Настава у природи		7-10
Укупно : А+Б+В		24	864
Ред. број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељенског старешине	1	36
2	Екскурзија		1 дан
3	Ваннаставне активности	1-2	36
Укупно : А+Б+В+Г		24	936

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај трећег разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика трећег разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. Обавезни наставни предмети

СРПСКИ ЈЕЗИК - 180

Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних

књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Књижевност	80	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем различите текстове; - опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време 	<p>Основни ниво</p> <p>1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме;</p> <p>1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну);</p> <p>1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевно уметничком тексту;</p> <p>1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевно-уметничком тексту.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме;</p> <p>1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице);</p> <p>1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми;</p> <p>1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникативна компетенција - компетенција за учење - компетенција за сарадњу - естетичка компетенција - дигитална компетенција - решавање проблема 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уводни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слоговна метода - фонографска - фонетичка - дијалогска - монолошка - метода писаних радова - метода рада на тексту - вербална драматизација 	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Самооцењивање ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски тестови - Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио

	<p>и место дешавања у прочитаном тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; - уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); - разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; - разуме идеје књижевног дела; - уочи основне одлике народне бајке; - разликује народну од ауторске бајке; - представи главне особине јунака; 	<p>ликова; и односе међу ликовима у књижевно уметничком тексту;</p> <p>1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевно уметничком тексту);</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога;</p> <p>1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевно уметничком тексту.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст;</p> <p>1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту;</p> <p>1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевно уметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - игровне активности - илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - у пару - индивидуални индивидуализована настава <p>Активности наставника:</p> <p>прати, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају.</p> <p>Активности ученика:</p> <p>активно приступа</p>	<p>ученика) и давање благовремене повратне информације</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак
--	---	---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - уочи основне одлике народне епске песме; - уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; - разликује опис од приповедања у књижевном делу; - покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; - уочихумор у књижевном делу. 			<p>усвајању новог градива и изради задатака на часу, практично примењује стечена знања, самопроцењује напредак, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство. У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализац</p>	
Језик	60	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије 	<p>Основни ниво</p> <p>1СЈ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);</p> <p>1СЈ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица);</p> <p>1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности / одричности (потврдне и одричне).</p>			

		<p>именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила.</p>	<p>Средњи ниво 1СЈ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); 1СЈ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве); 1СЈ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу; 1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго; 1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности / одричности (потврдне и одричне); 1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику.</p> <p>Напредни ниво 1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе).</p> <p>Лексикологија</p> <p>Основни ниво 1СЈ.1.4.4. препознаје антонимију;</p>		<p>ије, диференцијације, поступности, систематичности Примена ИКТ у настави, нагласак на очигледности, личном искуству, интеракцији.</p>	
--	--	--	---	--	--	--

			<p>1СЈ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.).</p> <p>Средњи ниво 1СЈ.2.4.8. препознаје синонимију; 1СЈ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава.</p> <p>Напредни ниво 1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

Средњи ниво

1СЈ.2.4.8. препознаје синонимију;
1СЈ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава.

Напредни ниво

1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени.

– препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;
– извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости;
– варира језички израз;
– попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке;
– разликује формални од неформалног говора (комуникације);
– учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника

Говорна култура

Основни ниво

1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и окончага; пажљиво слуша своје саговорнике;
1CJ.0.1.2. користи форме учтивног обраћања;
1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице / стиха, безтзв. „певушења” или „скандирања”;
1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде планатекста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља;
1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) даописује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације;
1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање;
1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју;
1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став.

Писано изражавање

Основни ниво

1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице;
1СЈ.1.3.2. уме да се потпише;
1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком;
1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе;
1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре;
1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме;
1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи);
1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава;
1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.);
1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданск упрославу, забаву), разгледницу (салетовања, зимовања, екскурзије).

Средњи ниво

1СЈ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу);
1СЈ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин,-ски/-чки/-шки); правилно

пише гласове ħ, ч, ђ, ц; правилн
опише сугласник ј у интервокалској
позицији; правилно пише речцу ли и
речцу не; употребљава запету при
набрајању;
1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним
реченицама; варира језички израз
(ред речи у реченици, типове
реченица, дужину реченице...);
1СЈ.2.3.4.држи се теме; излагање
организује око основне идеје текста
коју поткрепљује одговарајућим
детаљима;
1СЈ.2.3.5. језички израз прилагођава
комуникативној ситуацији
(формалној / неформалној);
1СЈ.2.3.6. саставља кратак наративни
текст;
1СЈ.2.3.7. саставља кратак
дескриптивни текст;
1СЈ.2.3.8. користи фонд речи
примерен узрасту; употребљава
синониме (нпр. Да избегне
понављање);
1СЈ.2.3.9. исправља свој текст
(критички чита написано, поправља
текст и исправља грешке);
1СЈ.2.3.10.уме да попуни једноставан
образац са основним подацима о себи
(име, презиме, име родитеља, година
рођења, адреса, телефон; школа,
разред, одељење);
1СЈ.2.3.11. пише писмо (приватно) и
уме да га адресира.

Напредни ниво

1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене;
1СЈ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса;
1СЈ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста;
1СЈ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст;
1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);
1СЈ.3.3.6. издваја пасусе.

Вештина читања и разумевања прочитаног

Основни ниво

1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста;
1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.);
1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту;

1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, имеаутора; садржај, речник);
1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста;
1CJ.1.2.6. разумедословно значење текста;
18 1CJ.1.2.7. разликује књижевно уметнички од информативног текста;
1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате.

Средњи ниво

1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице / стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије;
1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољиматабеле);
1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту;
1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном

и нелинеарном тексту (нпр. Проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму);

1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену;

1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту;

1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака / актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.);

1CJ.2.2.8. износи својстиво садржају текста и образлаже зашто му се допада / недопада, због чега му је занимљив / незанимљив; да ли се слаже / не слаже са поступцима ликована;

1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни;

1CJ.2.2.10. вредну је примереност илустрација које пратетекст; наводи разлоге за избор одређене илустрације.

Напредни ниво

1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације изразличитих делова дужег текста;

1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим

			<p>симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ);</p> <p>1СЈ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. Мишљење аутора текста и мишљења учесника у догађају);</p> <p>1СЈ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст;</p> <p>1СЈ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке изтекста у дату табелу или дијаграм);</p> <p>1СЈ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. Који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.);</p> <p>1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. Објашњава зашто је лик поступио наодређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања екста, или износи својстав о догађајима изтекста).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКА ЛЕКТИРА:

Поезија:

1. Душан Костић: *Септембар*
2. Григор Витез: *Какве је боје поток*/
Десанка Максимовић: *Вожња*
3. Душан Васиљев: *Зима*
4. Мирослав Антић: *Шта је највеће*/
Ф. Г. Лорка: *Луцкаста песма*
5. Драган Лукић: *Свакога1088 одана*/
Шта је отац
6. Бранислав Црнчевић: *Љутиито мече*/
Љубивоје Ршумовић: *Аждаја своје чеду тепа*
7. Милован Данојлић: *Љубави апесма*
8. Љубивоје Ршумовић: *Домовина се брани лепотом*
9. **Химна Светоме Сави**
10. Бранко Стевановић: *Занимање Марка Краљевића*
11. Народне песме: *Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића*

Проза

1. Ла Фонтен: *Цврчак и мрав* / Езоп: *Корњача и зец*
2. Народна приповетка: *Свети Сава и сељак без среће*
3. Народна бајка: *Чардак ни на небу ни на земљи*
4. Народна приповетка: *Свијету се неможе угодити*
5. Бранко Ћопић: *Изокренута прича*
6. Оскар Вајлд: *Себични џин*
7. Светлана Велмар Јанковић: *Златно јагње (одломак)*
8. Бранко В. Радичевић: *Прича о дечаку и Месецу*
9. Ијан Макјуен: *Реч-две о Питеру (одломак)*
10. Јохана Шпири: *Хајди(одломак)*
11. Народна бајка: *Баш-Челик(читање у наставцима)*
12. Јасминка Петровић: *Одчитања се расте (читање у наставцима)*

Драмски текстови

1. Душан Радовић: *А зашто он вежба*
2. Александар Поповић: *Лед се топи*
3. Јованка Јоргачевић: *Никад два добра*
4. Лаза Лазић: *Суђење*

Популарни и информативни текстови

Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српско гјезика, књижевности и културе (Милева Ајнштајн, Михаило Пупин), знаменита завичајна личност и др.

ДОМАЋА ЛЕКТИРА

1. Бранко Топић: *Доживљаји Мачка Тоше*
2. Избор из поезије Душана Радовића (*Замислите, Да ли ми верујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне ђачке исповести, Здравница, Плави зеци друге песме*)
3. Браћа Грим: *Бајке (по избору)*– драмска радња

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	Welcome	3	0	3
2.	Nature	8	4	4
3.	Me	9	4	5
4.	Pets	8	4	4
5.	Home	8	4	4
6.	Festival: Christmas	1	0	1
7.	Clothes	9	4	5
8.	Sports	8	4	4
9.	Festival: Easter	1	0	1
10.	Food	8	4	4
11.	Things we do	9	4	5
Укупно		72	32	40

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Наставне методе и наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ПОЗДРАВЉАЊЕ						
<p>– поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;</p>	<p><i>Hi/Hello, how are you today? I'm fine, thank you, and you? I'm very well, thanks./Not great.</i></p> <p><i>Good morning/afternoon/evening/night.</i></p> <p><i>Goodbye./Bye. See you later/tomorrow/on Monday.</i></p> <p><i>Have a nice day /weekend/holiday! Thanks, same to you!</i></p> <p>Личне заменице – <i>I, you ...</i></p> <p>Глагол <i>to be – the Present Simple Tense</i></p> <p>Императив</p> <p>(Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Игра улога</p> <p>Понављање</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте</p>	<p>Реаговање на усмени импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); успостављање контакта при сусрету и усмено изражавање прикладних поздрава приликом разговора.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање</p>
Наставна тема: ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ. ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ТРАЖЕЊЕ О ДРУГИМА						
<p>- представи себе и другог; разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;</p>	<p><i>Hi, I'm Andrija. Hello, I'm Alex. How old are you? I'm (nine). I'm in Year 3. Where are you from? I'm from Serbia. How do you spell your name? It's A-N-D-R-I-J-A. Have you got any brothers or sisters? Yes, I have/I've got one sister. No, I'm an only child. How many aunts/uncles have you got? This is my cousin/sister Vanja. Nice to meet you. Nice to meet you, too. What's your/his/her/their address? It's 12, Zvezdarskih jelki Street, Belgrade. What's your/his/her/their phone number? It's oh/zero-six-four-double five/five-five... I'm 10 today. How old is your mum/dad? She/He's 32. Where are your parents</i></p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Игра улога</p> <p>Понављање</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање</p> <p>Домаћи задаци</p>

today? Are they at work? No, they're at home. Are your friends at school now? Yes, they are. This is my friend Ana. She's/She is in my class. That's Tea's dog. Its name is Spot. This is our teacher, Mr/Miss/Mrs Jones. That is Mr Turner. He's/He is a policeman. Who are those children? They're our neighbours. What are their names? Pavle and Milica. Who's the boy in the picture? It's my Brazilian pen pal, Bruno. Tell me about your family/country. Write soon!

Личне заменице – *I, you...*

Присвојни придеви – *my, your...*

Показне заменице – *this/that, these/those*

Have got/Have за изражавање поседовања

Питања са *Who/What/Where/How (old/many)*

Предлози за изражавање места – *from, in...*

Саксонски генитив са именицама у једнини

Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом

Императив

Основни бројеви (0-100)

Алфабет

(Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; конвенције у писању личних заменица; конвенције у саопштавању телефонских бројева и адреса; употреба титула уз презимена (*Mr, Mrs, Miss*); разлике између српске азбуке и енглеског алфавета;

у пару

	конвенције у писању разгледница и писама.					
Наставна тема: РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА						
- разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге;	<i>Listen, point and repeat. Listen again. Match the words with the things/people in the picture. Order the lines. Ask and answer questions about the photo on page 38. Spell your name. Ask your friend to spell his/her name. Write/Circle the letters/numbers. Write/Say true or false. Complete the sentences/dialogue. Complete the table with ticks and crosses. Read the story. Read and check. Think of a place/person. Come and help! Wait and see! Watch out! Hurry up! Close/Open the door/a window, please! Smile! It's my/your/Oliver's turn!</i> Императив Присвојни придеви – <i>my, your...</i> Алфабет Бројеви 0-100 (Интер)културни садржаји: Поштовање основних норми учтивости.	Комуникативна Аудитивна Слушање налога и упутстава и реаговање на њих. Тотални физички одговор индивидуални фронтални у пару у групи	Уџбеник Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Писмена провера
Наставна тема: ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ						
- разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;	<i>Can we meet on Saturday and play football? I'm sorry, I've got a music class on Saturday, but we can meet on Sunday. Really? Sunday is ok for me too! Great! See you at the park!</i> <i>It's hot today. Let's go to the beach! Sorry, but I can't swim!</i> <i>I'm very tired. Let's go home!</i>	Комуникативна Аудитивна Игра улога Певање	Уџбеник Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	Слушање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира,	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Ученички радови и продукти

	<p><i>Come and meet my friends!</i></p> <p><i>Listen to the music!</i></p> <p>Модални глагол <i>can</i> за изражавање предлога и способности Императив</p> <p>(Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода.</p>	индивидуални и фронтални у пару		заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих израза.	посматра, бележи	ученичких активности
--	--	--	--	--	------------------	----------------------

Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА

<p>- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; упути кратке и једноставне молбе; - исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;</p>	<p><i>Can you spell that again, please?/ Can you write it on the board, please?</i></p> <p><i>Can /May I read the story? Of course you can.</i></p> <p><i>Can/May I sit here, please? No, it's Nina's seat.</i></p> <p><i>Can/May I borrow your dictionary? Yes, here you are. Thank you/Thanks. You're welcome.</i></p> <p><i>Thanks for your help.</i></p> <p>Модални глаголи за изражавање молбе – <i>can/may</i></p> <p>Саксонски генитив са именицама у једнини</p> <p>(Интер)културни садржаји: Правила учтиве комуникације.</p>	<p>Комуникативна</p> <p>Аудитивна</p> <p>Слушање и реаговање на команде</p> <p>Понављање</p> <p>Игре погађања</p> <p>индивидуални и фронтални у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД, флеш карте</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и извињења.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Усмено испитивање Домаћи задаци</p> <p>Драматизација улога</p> <p>Писмена провера</p>
--	---	--	---	--	---	--

Наставна тема: ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА, РОЂЕНДАНА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА

<p>- разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; упути једноставне честитке;</p>	<p><i>Welcome to my birthday party! Happy birthday to you! Thanks! How many candles are there on your birthday cake?</i></p>	<p>Комуникативна</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p>	<p>Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства,</p>	<p>Усмено испитивање</p>
--	--	----------------------	------------------------------------	--	---	--------------------------

	<p><i>Happy New Year!/Merry Christmas!/Happy Valentine's Day!/Happy Easter! Thanks, same to you! Let's have a party. Let's celebrate! What do you do on New Year's Day? We open our presents and watch films about Santa Claus and his reindeer. At Easter we decorate Easter eggs. Children dress up for Halloween. Look at the fireworks!</i></p> <p>Императив</p> <p><i>The Present Simple Tense</i> за описивање уобичајених радњи (само као опција, рецептивно)</p> <p>Питања са <i>What/How many</i></p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе.</p>	<p>Аудитивна</p> <p>Слушање и реаговање на команде</p> <p>Понављање</p> <p>Игре погађања</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>ЦД, флеш карте</p> <p>Видео материјал</p>	<p>празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.</p>	<p>припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Домаћи задаци</p> <p>Драматизација улога</p> <p>Писмена провера</p>
--	--	--	--	---	--	--

Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА

<p>- препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења;</p> <p>- разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>- опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;</p>	<p><i>Who's this? It's Johnny Depp, my favourite actor. He's American. That's a photo of my family. Look, they're all smiling. How many teeth has your baby brother got? What colour are his eyes? I've/I have got two hands. She's/She has got black hair. He's/He has got big ears. She's/She is tall and slim. My dad's new car is fast and cool. What are these? They're my new felt tip pens. Belgrade is the capital of Serbia. Our city is old, but very nice. There are a lot of beautiful mountains and lakes in my country. What's the capital of England? London buses are red, but its taxis are black. Where are you in this photo? I'm in Sydney, it's a big city in Australia. There are a lot of strange animals and funny birds.</i></p> <p>Глаголи <i>have got, to be</i> за давање описа</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Цртање по диктату</p> <p>Певање</p> <p>Класирање и упоређивање</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање краћих једноставних описа бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање</p> <p>Домаћи задаци</p> <p>Сликовни диктати</p> <p>Писмена провера</p>
---	---	--	--	---	---	--

	<p>Показне заменице – <i>this/that, these/those</i></p> <p>Егзистенцијално <i>There is/are...</i></p> <p>Питања са <i>Who/What/Where/How many...</i></p> <p>Правилна множина именица: <i>pen – pens, bus – buses, city – cities...</i></p> <p>Неправилна множина основних именица: <i>tooth – teeth...</i></p> <p>Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом.</p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Познате личности из области спорта, глуме, музике...; престонице земаља енглеског говорног подручја; препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.</p>			<p>вези са описом бића, предмета и места.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА

<p>- разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;</p> <p>- изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;</p>	<p><i>She's tired/bored. She wants to go home. Is he hungry/thirsty? Does he want a sandwich/a glass of orange juice? They're not cold, they're hot! Are you OK? Is he happy? No, he's sad. His dog is lost.</i></p> <p><i>The Present Simple Tense (be, want)</i></p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Правила учтиве комуникације.</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Игра улога</p> <p>Игре погађања</p> <p>Понављање</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на туђа.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање Домаћи задаци</p> <p>Цртање по диктату. Тест слушања и повезивања</p>
--	--	--	---	---	---	--

Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ

<p>- разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;</p>	<p><i>They're at the cinema/museum. Where's your brother? He's in bed. Where's my English dictionary? It's here on my desk. Where are my trainers? They are over there, under the bed. Where's the Statue of Liberty? It's in New York. The London Eye is next to the River Thames.</i></p> <p>Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>here, there, in, on, at, next to, under...</i></p> <p>Питања са <i>Where</i></p> <p>Употреба и изостављање одређеног члана у изразима <i>at the park/beach/cinema/museum, at home/school/work, in bed...</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање Домаћи задаци</p> <p>Тест слушања и повезивања</p>
---	--	--	--	---	---	---

Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА

<p>-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време</p>	<p><i>What time is it? It's twelve (o'clock). It's a quarter to/past twelve. It's half past twelve. What day is it today? It's Wednesday. It's a nice, sunny day. Is it snowy? No, but it's rainy and windy today. I've got a basketball game at a quarter to four/on Saturday.</i></p> <p>Питања са <i>What/When</i></p> <p>Предлози за изражавање времена: <i>at, on, to, past...</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: радна недеља и викенд.</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Слушање и реаговање на команде</p> <p>Понављање</p> <p>Игре погађања</p> <p>индивидуалн и</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ужем комуникативном контексту.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	
---	--	--	--	---	---	--

Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА

<p>-разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;</p>	<p><i>It's Alex's guitar. Is that Anna's bag? These are not their jackets. Sophie's mum and dad have got/have a big house. My friend hasn't got/doesn't have any brothers or sisters. Have you got/Do you have a bike?</i></p> <p>Присвојни придеви <i>my, your...</i></p> <p>Показне заменице – <i>this/that, these/those</i></p> <p><i>Have got/Have</i> за изражавање припадања/поседовања</p> <p>Саксонски генитив са именицама у једнини</p> <p>(Интер)културни садржаји: породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини.</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Понављање</p> <p>Игра улога</p> <p>Певање</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање Домаћи задаци</p> <p>Писмена провера</p>
--	--	--	--	---	---	---

Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА

<p>-разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;</p>	<p><i>Does he like music? Yes, he loves it./No, he doesn't. Who's your favourite tennis player? What's your favourite hobby? It's an amazing poster! Those computer games are fantastic!</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> глагола <i>be/like/love</i></p> <p>Питања са <i>Who/What</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: интересовања, хобији</p>	<p>Комуникатив на</p> <p>Аудитивна</p> <p>Цртање</p> <p>Повезивање</p> <p>Певање</p> <p>Понављање</p> <p>Мануелне и физичке активности</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу</p> <p>Усмено испитивање Домаћи задаци</p> <p>Драматизација улога</p>
--	---	---	--	--	---	---

Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ

<p>- разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности;</p> <p>- тражи информацију о туђим способностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради;</p>	<p><i>My brother can play football, but he can't act. How many languages can your dad speak? Can you play the guitar? I can't ride a bike.</i></p> <p><i>We are late for our school bus.</i></p> <p><i>Look! She's/She is wearing a dress. Is he wearing jeans? Yes, he is. No, he isn't. What are you doing? I'm/I am eating a biscuit. What are they doing? They are not/aren't playing, they're watching TV.</i></p> <p>Модални глагол <i>can</i> за изражавање способности</p> <p><i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних радњи</p> <p>Питања са <i>What/Where/When/How many...</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности.</p>	<p>Комуникативна</p> <p>Аудитивна</p> <p>Слушање и реаговање на команде</p> <p>Понављање</p> <p>Игре погађања</p> <p>Индивидуални, у пару</p> <p>фронтални</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање једноставних исказа који говоре о способностима; постављање питања у вези са способностима и одговарање на њих, усмено.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Усмено испитивање Писмена провера</p>
---	---	--	--	--	---	--

Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА И КОЛИЧИНЕ

<p>- разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.</p>	<p><i>How many children are there in your class? There are 11 boys and 14 girls.</i></p> <p><i>How many classes have we got today? We've got four classes.</i></p> <p><i>Her granny is 65.</i></p> <p>Правилна множина именица: <i>boy-boys, girl-girls, class-classes...</i></p> <p>Неправилна множина основних именица: <i>child-children...</i></p> <p>Питања са <i>How much/many</i></p> <p>Основни бројеви 0-100</p>	<p>Комуникативна</p> <p>Аудитивна</p> <p>Слушање и реаговање на команде</p> <p>Понављање</p> <p>Игре погађања</p> <p>индивидуални</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>Уџбеник</p> <p>Радна свеска</p> <p>ЦД</p> <p>Флеш карте,</p> <p>Видео материјал</p>	<p>Слушање једноставних исказа који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено.</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи</p>	<p>Усмено испитивање Праћење на часу Диктат бројева</p>
--	---	--	--	---	---	---

МАТЕМАТИКА - 180 часова

Циљ наставе математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Обнављање градива другог разреда	6			<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација	Типови часа: <ul style="list-style-type: none"> - уводни час - обрада новог градива - утврђивање градива Проверавање знања, умења и навика <ul style="list-style-type: none"> - понављање	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - испитивање - тестирање - ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) <ul style="list-style-type: none"> - заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика <ul style="list-style-type: none"> - полугодишњи и годишњи тестови
Бројеви до хиљаду (први део)	65	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000) - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000)	Основни ниво: <ul style="list-style-type: none"> 1.МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој; 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања до 1000; 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; 1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине;	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетска компетенција	Наставне методе: <ul style="list-style-type: none"> - вербалне (метода усменог излагања, метода дијалога, метода монолога) - текстуалне (метода самосталног рада ученика, метода	

- процени вредност израза са једном рачунском операцијом

- израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције

- одреди десетице и стотине најближе датом броју

- реши једначину са једном рачунском операцијом

- одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем

- реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину

- уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа

- чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм)

1МА.1.4.4. уме дачита једноставније графиконе, табеле и дијаграме;

Средњи ниво:

. 1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем;

1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу и стотину најближу датом броју;

1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза;

1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције;

1МА.2.1.5. уме да решава задатке са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем

Напредни ниво:

1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака;

1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени;

1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задаткедате у текстуалној форми;

писмене речи, метода решавања задатака)

- илустративне (цртеж, симбол, скица, схематд.)

- демонстративне (показивање предмета у функцији циља часа)

- метода сценске комуникације

Наставни облици рада:

- фронтални

- групни

- у пару

- индивидуални индивидуализовани

Активности наставника:

- извор знања, креатор, организатор и координатор активности, мотиватор, упознаје ученике са циљевима и садржајима програма, са правилима рада, критеријумима

- критеријумски тестови

- самооцењивање ученика

- константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације.

- подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.

			1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција поштујући приоритет; 1.MA.3.1.5. Уме да одреди решења неједначине са једном операцијом.		оцењивања по областима - редовно прати рад и залагање ученика на часу - води рачуна о индивидуализацији приступу ученику - подстиче код ученика развој мишљења и разумевања - менторска улога наставника - негује позитивну климу у одељењу - омогућава подстицајну средину за рад и учење - охрабрује,
Геометрија (први део): праве и углови	10	- црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат - именује елементе угла	Основни ниво: 1MA.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, дуж, права, полуправа) Средњи ниво: 1MA.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни; Напредни ниво: 1MA.3.2.2. Уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника.	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетска компетенција	помаже и подстиче ученике - омогућава ученицима да сами изводе закључке - подстиче ученике на учење - инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада, практичној
Бројеви до хиљаду (други део)	52	- подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат - разликује врсте углова	Основни ниво: 1MA.1.1.3. множи и дели без остатка у оквиру прве хиљаде; 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; 1MA.1.1.5. уме да одреди непознат чинилац, дељеник, делилац; Средњи ниво : 1MA:2.1.5. уме да решава задатке са непознатим	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетска компетенција	

			<p>чиниоцем, дељеником или делиоцем</p> <p>Напредни ниво: 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака; 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени; 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција поштујући приоритет; 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми;</p>		<p>примени стечених знања - оцењивањем мотивише ученике за учење, процењује ниво постигнућа ученика - самовредновање реализације програма - планира новине и измене за следећу школску годину</p> <p>Активности ученика: -запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство, практична примена стечених знања активно учешће у раду, самопроцењивање напретка</p>	
<p>Мерење и мере</p>	<p>14</p>	<p>- резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом - чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена - упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време) - измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником,</p>	<p>Основни ниво: 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе; 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица; 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама; 1МА.1.4.2. Зна коју јединицу мере да Употреби за мерење задате запремине течности(l, dl, ml).</p>	<p>– компетенција за учење – комуникација – решавање проблема – сарадња – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција - естетскакомпетенција</p>		

		<p>квадратом и троуглом) - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама</p>	<p>1МА.1.4.3. Зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t). 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе и табеле;</p> <p>Средњи ниво: 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине; 1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама; 1МА.2.4.2. зна јединице за време(минут и сат) и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама; 1МА.2.4.3. уме да користи податке приказане графички и табеларно у решавању једноставнијих задатака 1МА.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање.</p> <p>Напредни ниво: 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности. 1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе..</p>		<p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	
<p>Геометрија (други део): геометријске фигуре</p>	<p>19</p>	<p>- именује елементе правоугаоника, квадрата, троугла и круга</p>	<p>Основни ниво: 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао,</p>	<p>– компетенција за учење – комуникација</p>		

- разликује врсте троуглова
- опише особине правоугаоника и квадрата
- одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца
- конструише троугао и круг
- преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање

правоугаоник, дуж, права, полуправа)
1.МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе.
1.МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта приказаног на слици, при чему је дата јединица мере.
1.МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици при чему је дата мерна јединица.

Средњи ниво:

1.МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине.
1.МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама.
1.МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама.

Напредни ниво:

1.МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника.
1.МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника
1.МА.3.2.4. уме да израчуна обим сложених фигура у

– решавање проблема
– сарадња
– рад са подацима и информацијама
– дигитална компетенција
– естетска компетенција

			равни када су подаци дати у истим мерним јединицама.			
Бројеви до хиљаду (трећи део): разломци	6	<p>- уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$)</p> <p>- упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким именицима</p>	<p>Основни ниво: 1МА.1.3.1. Уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ.</p> <p>Средњи ниво: 1МА.2.3.1. Уме да препозна разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) када је графички приказ на фигури подељен на b делова. 1МА.2.3.2. Уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$).</p> <p>Напредни ниво: 1МА.3.3.1. Уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) и препозна његов графички приказ. 1МА.3.3.2. Зна да израчуна део a/b ($b \leq 10, a < b$).</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- сарадња</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- дигитална компетенција</p> <p>- естетска компетенција</p>		
Утврђивање градива трећег разреда	8			<p>- решавање проблема</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- комуникација</p> <p>- сарадња</p>		

ПРИРОДА И ДРУШТВО – 72 часа

Циљ учења **Природе и друштва** је упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијања способности за одговоран живот у њему.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Природа и друштва мог краја	15	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - идентификује облике рељефа у свом крају; - идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; - илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; - примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; - повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живе; - представи резултате истраживања; 	<p>Основни ниво: 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови; 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу; 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике</p> <p>Средњи ниво: 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникативна компетенција - компетенција за учење - дигитална компетенција - компетенција за сарадњу - за одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција 	<p>Типови часа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уводни час, - обрада, - утврђивање, - проверавање знања, умења и навика, - понављање <p>Наставне методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вербално-текстуална метода, - метода демонстрације, - самосталан рад ученика, - метода руковођења самосталним радом ученика - краткотрајни огледи, - проблемска настава, 	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски тестови Само оцењивање ученика

		<p>- повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи;</p> <p>- примени правила безбедног понашања у саобраћају;</p> <p>- повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>	<p>различитим друштвеним групама</p> <p>1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међу зависност различитих људских делатности</p> <p>1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини.</p> <p>1.ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији.</p> <p>1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода, климе и делатности људи</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи.</p> <p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>		<p>– метода сценске комуникације,</p> <p>- кооперативна метода</p> <p>- амбијентално учење</p> <p>- партиципативне методе</p> <p>- решавање проблемских ситуација</p> <p>- истраживање</p> <p>– радионице</p> <p>– метода игре.</p> <p>Облици рада:</p> <p>фронтални,</p> <p>групни,</p> <p>у пару,</p> <p>индивидуални</p> <p>индивидуализовани</p> <p>Активности наставника:</p> <p>наставник као извор знања, креатор, организатор и координатор активности, мотиватор, планира и прати, подстиче, оцењује... негује позитивну климу у одељењу</p>	<p>- Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације.</p> <p>Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.</p>
<p>Услови за живот у мом крају</p>	<p>18</p>	<p>- разликује чврсто, течност и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу;</p> <p>- повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха;</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада</p> <p>1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта</p> <p>1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу</p>	<p>- комуникативна компетенција,</p> <p>- компетенција за учење,</p> <p>- дигитална компетенција,</p>		

- очита вредност температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра;
 - прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране;
 - илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини;
 - примени поступке (мере) заштите од заразних болести;
 - сарађује са другима у групи на заједничким активностима;
 - представи резултате истраживања;
 - повеже резултате рада са уложеним трудом

1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима
 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе
 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите
 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља

Средњи ниво:

1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима
 1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића
 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту
 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници
 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса
 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање
 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде,

- компетенција за сарадњу, за одговорно учешће у демократском друштву,
 - одговоран однос према околини,
 - одговоран однос према здрављу

Активности ученика:

- Посматрање
 - Описивање
 - Процењивање
 - Груписање
 - Праћење
 - Бележење
 -Практиковање
 Експериментисање
 - Истраживање
 - Сакупљање
 - Креирање
 - Играње
 -Активности у оквиру мини-пројекта

У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања.

Настава се усклађује са принципима

активне наставе, индивидуализације, диференцијације,

			<p>ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити</p> <p>Напредни ниво: 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи</p>		<p>поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	
<p>Оријентација у времену и простору</p>	<p>16</p>	<p>- се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; - опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; - идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; - користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости</p>	<p>Основни ниво: 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p>	<p>- комуникативна компетенција, - компетенција за учење, - дигитална компетенција, - компетенција за сарадњу, - за одговорно учешће у демократском друштву, - одговоран однос према околини,</p>		

		<p>- прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; - повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>	<p>Средњи ниво: 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч</p> <p>Напредни ниво: 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова</p>	<p>- рад са подацима и информацијама</p>		
<p>Кретање</p>	<p>12</p>	<p>- доводи у везу брзину падања тела са обликом;</p>	<p>Основни ниво: 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама</p>	<p>- комуникативна компетенција,</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> - повеже јачину деловања на тело са пређеним растојањем; - разликује природне и вештачке изворе светлости; - повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; - повеже промену јачине звука са променом удаљености од г извора; - изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем / закључком; - представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др.); - сарађује са другима на заједничким активностима. 	<p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p> <p>Средњи ниво: 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела</p> <p>Напредни ниво: 1.ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значење картографских знакова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење, - дигитална компетенција, - компетенција за сарадњу, - за одговорно учешће у демократском друштву, - одговоран однос према околини, - одговоран однос према здрављу 		
<p>Материјали</p>	<p>11</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује повратне и неповратне промене материјала; - уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност; боја; густина; 	<p>Основни ниво: 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке</p> <p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење, - дигитална компетенција, - естетичка компетенција, 		

- одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу;
- објасни како рециклажа помаже очувању природе;
- изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем / закључком;
- повеже резултате рада са уложеним трудом;
- представи резултате истраживања.

1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу
1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха

Средњи ниво:

1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од них који то нису

1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу

1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала

1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали

Напредни ниво:

1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

- рад са подацима и информацијама,
- одговоран однос према околини

ЛИКОВНА КУЛТУРА - 72 часа

Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Материјали	28	<ul style="list-style-type: none"> - поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; - повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију;		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и предузетништво	Наставне методе: демонстративна, илустративна, кооперативна наставник - ученик и ученик - ученик Облици рада: групни, рад у пару Улога наставника: креатор, организатор и координатор активности, мотиватор Улога ученика: повезује, развија функционална	Посматрање Испитивање Истраживање Ученички радови Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика
Композиција	24	<ul style="list-style-type: none"> - укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; - изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама		

<p>Споразумевање</p>	<p>12</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; 		<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>знања, развија креативност, иницијативу и ангажовање током наставе, али и код куће кроз истраживачке и проблемске задатке</p> <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима: активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	<p>формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
<p>Простор</p>	<p>8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; - разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; - учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; - разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. 		<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву</p>

МУЗИЧКА КУЛТУРА - 36 часова

Циљ наставе и учења **Музичке културе** је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за изање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Зналци музикалци	2	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - наведе особине тона; - свира по слуху ритмичку и мелодијску пратњу своје омиљене песме; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; - коментарише своје и туђе извођење музике; 		<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка; - Сарадња; - Дигитална компетенција; - Рад са подацима и информацијама; - Компетенције за учење; - Рад са подацима и информацијама; - Решавање проблема 	<p>Наставне методе: демонстративна, илустративна, кооперативна наставник-ученик и ученик - ученик</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Активности наставника: креатор, организатор и координатор активности, мотиватор</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Праћење - Ученички радови - Заједничко оцењивање - Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика - Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене
		Ухвати ритам		9	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; 	<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка; - Сарадња;

		<ul style="list-style-type: none"> - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и карактера; - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; - комуницира са другима кроз извођење музичких игара; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара текст песме у ритму, уз покрет; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст - коментарише своје и туђе извођење музике; - повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементом; - развој активног слушања и ритмичке меморије уз помоћ музичке приче. 		<p>Дигитална компетенција; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема;</p>	<p>Активности ученика: -пева -импровизује игру/покрет на одређену музику, – израђује дечје ритмичке инструменте од различитих материјала, – музичке импровизације, – музичка питања и одговоре, – компонује мелодије на задати текст, – илуструје доживљај музике,</p> <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства,</p>	<p>повратне информације.</p> <p>Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.</p>
Музикалне степенце	12	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - пева по слуху песме различитог карактера и расположења; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - коментарише своје и туђе извођење музике; 		<p>Естетичка; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенције за учење;</p>	<p>способности, потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима: активне наставе, индивидуализације, диференцијације,</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; - повезује почетне тонове песаме – модела са тонском висином; - свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; - комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара; - осмисли музички одговор на музичко питање 		<p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p>	<p>поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	
<p>На крилима песме</p>	<p>8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - пева по слуху песме различитог карактера и расположења; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - коментарише своје и туђе извођење музике; - осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; - учествује у школским приредбама и манифестацијама. - комуницира са другима кроз извођење музичких игара; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; 		<p>Естетичка; Сарадња; Комуникација; Дигитална компетенција; Компетенције за учење; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Одговорно учешће удруштву.</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> - разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; - повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима 				
Србија, наша најлепша	4	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - пева по слуху песме различитог карактера и расположења; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - коментарише своје и туђе извођење музике; - комуницира са другима кроз извођење традиционалних игара уз покрет; - повезује почетне тонове једноставних наменских песама са тонском висином; - свира из нотног текста мелодијску пратњу; 		<p>Естетичка; Сарадња; Компетенције за учење;</p> <p>Решавање проблема. Естетичка; Сарадња; Дигитална компетенција; Компетенције за учење; Комуникација; Одговорно учешће у друштву;</p>		
Музички бонтон	1	<ul style="list-style-type: none"> - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације. 		<p>Предузимљивост оријентација ка предузетништву; Рад са подацима и информацијама;</p>		

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ - 108 часова

Циљ наставе и учења **Физичког и здравственог васпитања** је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постижање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу оствареност и постигнућа и циљева
Физичке способности	6	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - прати промене у тежини и висини код себе и других; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; 	<p>Основни ниво: ФВ.1.1.1. Унапређује моторичке способности ФВ.1.1.2. Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита ФВ.1.1.3. Разуме значај правилног држања тела за здравље</p> <p>Средњи ниво: ФВ.2.1.1. Примењује самостално научени комплекс јутарње гимнастике</p> <p>Напредни ниво: ФВ.3.1.1. Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - естетска компетенција - брига за здравље 	<p>Наставне методе:</p> <p>Метода обучавања, увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p>	<p>Посматрање</p> <p>Испитивање</p> <p>Заједничко оцењивање ученика од Стране наставника и ученика</p> <p>Ученичке активности</p> <p>Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине	102	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у 	<p>Основни ниво: ФВ.1.2.1. Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - вештина комуникације 	<p>Активности наставника: показује, прати, објашњава, подстиче,</p>	

игри и свакодневном животу;
 - одржава равнотежу у различитим кретањима;
 - правилно подиже, носи и спушта терет;
 - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;
 - изведе дечји и народни плес;
 - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима;

ФВ.1.2.2. Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока
 ФВ.1.2.3. Зна правилно да скаче увисваријантом технике маказице
 ФВ.1.2.4. Правилно изводи вежбе на тлу
 ФВ.1.2.5. Правилно изводи вежбе на греди и шведској клупи
 ФВ.1.2.6. Познаје правила спортских елементарних игара
Средњи ниво:
 ФВ.2.2.1. Правилно изводи прескоке
 ФВ.2.2.2. Правилно изводи вежбе на вратилу
 ФВ.2.2.3. Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбал и “Између четири ватре”, примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других
 ФВ.2.2.4. Правилно изводи основне ритмичке вежбе са лоптом и вијачом
 ФВ.2.2.5. Правилно изводи плес и народно кола предвиђена за трећи разред
Напредни ниво:
 ФВ.3.2.1. Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбали “Између четири ватре”, примењујући виши ниво технике, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен

- решавање проблема
 - естетска компетенција
 - вештина сарадње

охрабрује, мотивише, координира, вреднује, организује, помаже
Активности ученика:
 учествује, вежба, прати упутства, поштује правила, одржава хигијену, води рачуна о свом здрављу

			<p>сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других</p>			
<p>Физичка и здравствена култура</p>		<ul style="list-style-type: none"> - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује здравствено - хигијенске мере пре, у току и након вежбања и у другим животним ситуацијама; 	<p>Основни ниво: ФВ.1.3.1. Зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.3.2. Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици ФВ.1.3.3.Примењује здравствено-хигијенске мере</p> <p>Средњи ниво: ФВ.2.3.1. Зна основна правила Мини - рукомета, “Футсала” и “Између четири ватре” ФВ.2.3.2. Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстицање свих учесника у игри</p> <p>Напредни ниво: ФВ.3.3.1. Зна утицај физичког вежбања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - вештина за живот у демократском друштву - естетска компетенција -вештина сарадње - брига за здравље 		

	<ul style="list-style-type: none"> - уредно одржава простор у коме живи и борави; користи здраве намирнице у исхрани; - повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању;				
--	--	--	--	--	--

ДИГИТАЛНИ СВЕТ - 36 часова

Циљ наставе и учења предмета **Дигитални свет** јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	9	11	20
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	3	2	5
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	4	7	11
УКУПНО		16	20	36

Наставна тема/област	Број часова	Компетенције	Исходи	Начини и поступци остваривања садржаја	Садржаји
Дигитално друштво	20	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Естетичка компетенција; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.	По завршетку трећег разреда, ученик ће бити у стању да: – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже;	Показати ученицима простор (виртуелни лист папира) у оквиру којег ће се приказати слова и знакови откупани помоћу физичке или виртуелне тастатуре. Показати унос текста на слику наглашавајући да се акције примењиване у програму за обраду текста на исти начин спроводе у програму за цртање. Ученицима давати задатке који подразумевају додавање текста на слике ради додатног	Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps Lock, Delete, Backspace тастера). Селектовање и основно едитовање текста (брисање, додавање). Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање. Додавање текстуалног објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање. Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге). Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. Коришћење технологије ван школе- примери дигитализације у свакодневном животу у чијој је основи вештачка интелигенција.
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	5	Компетенција за учење;	прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже;	подразумевају додавање текста на слике ради додатног	Дигитални углед. Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом корисника.

		<p>Дигитална компетенција;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Одговоран однос према околини;</p> <p>Рад с подацима и информацијама;</p> <p>Сарадња.</p>	<p>– осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје;</p> <p>– објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета;</p> <p>– објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету;</p> <p>– објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин;</p> <p>– наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;</p> <p>– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује;</p> <p>– одабира дигиталне садржаје на основу PEGI</p>	<p>појашњавања онога што је на сликама приказано.</p> <p>Добро би било да слике имају директну везу са наставним садржајима које ученици изучавају у оквиру других наставних предмета.</p> <p>Показати унос текста на слику наглашавајући да се акције примењиване у програму за обраду текста на исти начин спроводе у програму за цртање.</p> <p>Ученицима давати задатке који подразумевају додавање текста на слике ради додатног појашњавања онога што је на сликама приказано.</p>	<p>Дигитално насиље.</p> <p>Примерена комуникација у дигиталном окружењу.</p> <p>Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.</p>
--	--	---	---	--	--

			<p>ознаке у складу са својим узрастом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; 	<p>Добро би било да слике имају директну везу са наставним садржајима које ученици изучавају у оквиру других наставних предмета. Наставник треба да предочи да садржајима са интернета морамо да приђемо критички.</p> <p>Дељењем информација на интернету, остављамо <i>дигиталне трагове</i> који се тешко могу обрисати. Оно што поделимо на интернету доступно је великом броју особа (познатих и непознатих) и једном када нешто поделимо</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање;</p>	<p>губимо контролу над тим (неко може да то сачува и касније злоупотреби).</p>	
<p>Алгоритамски начин размишљања</p>	<p>11</p>	<p>Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Предузимљивост и предузетничка компетенција Сарадња.</p>	<p>– наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно);</p> <p>– наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања;</p> <p>– примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање;</p> <p>– објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.</p>	<p>Ученици у специфичним окружењима за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе). Појам гранања у програмима наставник не треба да уведе експлицитно, већ кроз проблемски оријентисан приступ. Најбоље је да се ученици сусретну са</p>	<p>Осмишљавање алгоритама са гранањем који води до решења једноставног проблема.</p> <p>Оператори поређења и аритметички оператори.</p> <p>Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>

				<p>овим принципом кроз рад у неком од специфичних окружења за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org), у оквиру којих ће се бавити једноставним проблемима чије решавање захтева гранање. Наставник приказује ученицима блокове који садрже аритметичке операторе и подстиче их да размисле и предвиде резултат њиховог извршавања. Подстиче ученике да примене блокове</p>	
--	--	--	--	---	--

				аритметичких оператора при креирању програма у визуелном програмском језику који садрже гранање.	
--	--	--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

Б. Обавезни изборни наставни предмети

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - 36 часова

Циљ наставе и учења програма **Грађанско васпитање** је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Људска права Сви различити, а сви равноправни	8	<ul style="list-style-type: none"> – својим понашањем показује да прихвата различитост; – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи; – понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; 	<p>Наставне методе: кооперативна наставник-ученик, ученик-ученик, илустративна, демонстративна, игровне активности</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Активности наставника: бодри, мотивише, координира, подстиче, организује</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење - Посматрање - Ученички радови - Заједничко оцењивање
Демократско друштво Ја и други у локалној заједници	14	<ul style="list-style-type: none"> – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; 		<ul style="list-style-type: none"> - Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика

<p>Процеси у савременом свету</p> <p>Снага узајамне помоћи</p>	<p>6</p>	<p>– препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;</p> <p>– укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка;</p> <p>– наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце;</p> <p>– тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права;</p>	<p>Активности ученика:</p> <p>-изражавају осећања, бележе, запажају, упоређују, износе ставове и закључке, учествују, сецкају, лепе, слушају, дискутују, поштују правила...</p>	<p>-Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације. Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.</p>
<p>Грађански активизам</p> <p>Акција солидарности у локалној заједници</p>	<p>8</p>	<p>– заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.</p>	<p>Заступљене међупредметне компетенције:</p> <p>Компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву,</p> <p>Естетичка компетенција,</p> <p>решавање проблема, сарадња,</p> <p>Дигитална компетенција</p>	

ВЕРСКА НАСТАВА – 36 часова

Циљ Верске наставе у трећем разреду је да ученику укаже да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац слободно, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље. Код ученика треба развити свест да свет, зато што је створен ни из чега, не може постојати сам за себе, мимо заједнице са Богом. Стога је Бог на крају створио човека по "икони и подобију Божијем" са циљем да он сједини сва бића међу собом и да их сједини са Богом тако што ће се сам сјединити с Њим.

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Уводни час- свет је створен за тебе, чувај га	1	1	/
2.	Бог ствара свет и човека	7	5	2
3.	Бог нас воли	7	5	2
4.	Заједница Бога и света кроз човека	7	4	3
5.	Литургија- преображени свет	7	5	2
6.	Човек и природа	7	4	3
Укупно		36	24	12

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставне методе и наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна област: УВОД						
<i>Когнитивни аспект:</i> - моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <i>Афективни аспект:</i> - ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе	1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање, преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

Наставна област: БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА

<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - препознати неке елементе библијске повести о стварању света; - моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; - моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; - моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; - моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; - уочити да је човек сличан Богу. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; - развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи. 	<p>2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света 3. Света некада уопште није било (1. и 2. дан стварања) 4. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања) 5. Све врви од живота (5. и 6. дан стварања) 6. Створен сам да личим на Бога</p>	<p>Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације</p> <p>Индивидуални Фронтални Групни</p>	<p>Табла Маркер Рачунар Интернет Библије</p>	<p>Читање, рецитовање</p> <p>Писање,преписивање, допуњавање</p> <p>Слушање</p> <p>говорење</p> <p>Причање, препричавање, описивање,</p> <p>цртање, бојење</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља</p>	
--	--	---	--	---	--	--

Наставна област: БОГ НАС ВОЛИ

<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; - препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; - увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; 	<p>7. Бог ствара свет из љубави 8. Бог, људи и природа 9. Свет не може без Бога 10. Бог се брине о свету 11. Божићни весници</p>	<p>Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације</p> <p>Индивидуални Фронтални Групни</p>	<p>Табла Маркер Рачунар Интернет Библије</p>	<p>Читање, рецитовање</p> <p>Писање,преписивање, допуњавање</p> <p>Слушање</p> <p>говорење</p> <p>Причање, препричавање, описивање,</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља</p>	
---	---	---	--	---	--	--

<p>- увидети да Бог жели да свет постоји вечно; - увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздељени; - увидети различитост која постоји између Бога и створеног света;</p> <p>- знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; - упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; - уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; - упознати садржај молитве Анђелу чувару; - усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“.</p> <p><i>Афективни аспект:</i> - бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; - бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит).</p>				цртање, бојење		
--	--	--	--	----------------	--	--

Наставна област: ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА

<p><i>Когнитивни аспект:</i> - уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; - проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; - уочити да нема љубави без служења ближњима; - упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима.</p>	<p>12. Човек домаћин и свештеник у свету 13. Свети Сава 14. Свети Сава брине о нама 15. Радост служења</p>	<p>Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације</p> <p>Индивидуални Фронтални Групни</p>	<p>Табла Маркер Рачунар Интернет Библије</p>	<p>Читање, рецитовање</p> <p>Писање, преписивање, допуњавање</p> <p>Слушање говорење</p> <p>Причање, препричавање, описивање,</p> <p>цртање, бојење</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља</p>	
--	---	---	--	--	--	--

<p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - бити подстакнут да љубав препознаје као служење; - знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 						
--	--	--	--	--	--	--

Наставна област: ЛИТУРГИЈА - ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ

<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - препознати да је Литургија захвалност Богу; - уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; - уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; - увидити везу Литургије и спасења човека и света; - проширити своја знања о празнику Васкрсења; - увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; - усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; - бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима. 	<p>16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији)</p> <p>17. Литургија - преображај света</p> <p>18. Литургија – молитва за спасење човека и света</p> <p>19. Васкресење Лазарево</p> <p>20. Васкрсење Христово</p>	<p>Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације</p> <p>Индивидуални Фронтални Групни</p>	<p>Табла Маркер Рачунар Интернет Библије</p>	<p>Читање, рецитовање</p> <p>Писање, преписивање, допуњавање</p> <p>Слушање</p> <p>говорење</p> <p>Причање, препричавање, описивање,</p> <p>цртање, бојење</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља</p>	
--	--	--	--	--	--	--

Наставна област: ЧОВЕК И ПРИРОДА

<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - препознати личну одговорност за творевину; - увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; 	<p>21. Све чека на љубав човека</p> <p>22. Чувамо дарове Божије љубави</p> <p>23. Стварање света у православној иконографији</p>	<p>Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације</p> <p>Индивидуални</p>	<p>Табла Маркер Рачунар Интернет Библије</p>	<p>Читање, рецитовање</p> <p>Писање, преписивање, допуњавање</p> <p>Слушање</p> <p>говорење</p>	<p>Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља</p>	
---	---	---	--	---	--	--

<p>- увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека;</p> <p>- препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света;</p> <p>- уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе.</p> <p><i>Афективни аспект:</i></p> <p>- бити подстакнут на очување природе и своје животне средине;</p> <p>- бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину;</p> <p>- ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света</p>	<p>24. Икона света створеног за мене</p>	<p>Фронтални Групни</p>		<p>Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење препознаје, именује</p>		
---	---	-----------------------------	--	---	--	--

В. Облик образовно-васпитног рада

ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ допунске наставе српског језика је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Књижевност	У зависности од карактеристика одељења	– чита са разумевањем различите текстове; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – разликује народну од ауторске бајке; – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;	Методе рада: монолошка, дијалoшка, рад натексту, писани радови Облици рада: индивидуални приступ, рад у пару, групи, вршњачка едукација	- Праћење рада и постигнућа ученика наредовној настави. - Белешке о напредовању ученика
Језик (граматика, правопис, ортоепија)				
Језичка култура (говорење, слушање, писање, читање)				

ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

Циљ допунске наставе математике је надокнађивање пропуштеног градива; усвајање наставног садржаја који ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Бројеви	У зависности од карактеристика одељења	– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем;	Методе рада: монолошка, дијалогска, рад на тексту, писани радови Облици рада: индивидуални приступ рад у пару, групи,вршњачка едукација	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
Геометрија				
Мерење и мере				

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

Циљ додатне наставе математике је проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Скуп природних бројева	У зависности од карактеристика одељења	– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој;	Методе рада: монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови Облици рада: индивидуални приступ рад у пару, групи, вршњачка едукација	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика - Учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења
Мерење и мере		– прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000);		
Геометрија		– изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем;		

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљ организовања наставе у природи је остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из наставног програма основне школе у климатски погодном месту, из образовно-васпитних, здравствено-рекреативних и других разлога.

Задаци и садржај наставе у природи се заснивају а наставном плану и програму образовно-васпитног рада.

Настава у природи се организује за ученике разредне наставе од 1. до 4. разреда у трајању до 7 дана.

Уколико буде заинтересованих ученика, настава у природи ће се реализовати у седмодневној варијанти на дестинацији Белановица – Златибор - Белановица.

РАЗРЕД	ВРЕМЕ
Млађи разреди 1, 2, 3, 4.	новембар-децембар 2022. године

На основу предлога Савета родитеља, одељењских савета родитеља и мишљења Школског одбора, директор школе у оквиру својих овлашћења и важећих законских прописа закључује уговор о реализовању наставе у природи са туристичком агенцијом која поседује потребну лиценцу.

Они су посебно задужени и одговорни за:

Животну, здравствену и материјалну безбедност деце

Реализацију наставног плана и програма

Смештај у превозу, објекту и објекту за исхрану

Понашање ученика

Организацију активности ученика у слободном времену

Хигијену, облачење ученика и остало

Одељенске старешине упознају родитеље са извештајем на родитељском састанку..

Трошкове за организовање и реализацију наставе у природи сnose родитељи ученика.

Школа је дужна да за ученике који не одлазе на саставу у природи организује редовну наставу.

Школа у природи се може организовати ако се за њу изјасни 60% ученика одељења.

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
СРПСКИ ЈЕЗИК	6	<ul style="list-style-type: none"> • посматрање • уочавање • причање • описивање • писање • читање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалогска • текстуална • писаних радова • излагања 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање способности посматрања и уочавање богатства облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, ...) • Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој • Богаћење речника • Упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања изражена у књижевним текстовима • Изражавање сопственог утиска

МАТЕМАТИКА	5	<ul style="list-style-type: none"> • упоређивање • процењивање • израда задатака • уочавање • мерење • закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалoшка • демонстративна • писаних радова • текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> • Примена стечених знања о мерењу и јединицама мера • Утврдити и продубити стечена знања о сабирању и одузимању двоцифрених бројева • Примена стечених знања кроз решавање текстуалних задатака из свакодневних ситуација
Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
ПРИРОДА И ДРУШТВО	4	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - уочавање сличности и разлика - препознавање - именованје 		<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - очигледности - практичних радова - писаних радова 	<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних временских одредница – сналажење у времену и простору - Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини

		<ul style="list-style-type: none"> - уређивање окружења - одржавање хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију 	<ul style="list-style-type: none"> - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање одговорног односа према окружењу - Уочавање и именовање различитих временских промена
МУЗИЧКА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - сугерише - подстиче - анализира - мотивише - координира - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалoшка • демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> • Извођење народних дечјих игара • Учење нове песме • Развијање осећаја за ритам и мелодију • Подстицање расположења и ведрине
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	5	<ul style="list-style-type: none"> • шетање • трчање • такмичење • савладавање природних препрека • одржавање личне хигијене 		<ul style="list-style-type: none"> • демонстративна • дијалoшка • самосталног рада 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање издржљивости, истрајности и упорности • Упознавање ученика за коришћење „трима” за саморекреацију • Развијање хигијенских навика • Развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге
Наставне области	Број часова	Активности ученика у	Активности наставника у	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма

		образовно – васпитном раду	образовно – васпитном раду		
ЛИКОВНА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - прикупљање природног материјала - преобликовање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - експериментална - дијалoшка - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање код ученика смисла за спајање различитих облика и материјала и предмета како би добили нову, занимљиву целину, и то посматрањем и прикупљањем материјала и предмета из непосредног природног окружења - Подстицање оригиналности и креативности код ученика - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	<ul style="list-style-type: none"> - причање - препознавање својих осећања и осећања других 	<ul style="list-style-type: none"> - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба

Г. Остали облици образовно-васпитног рада

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Садржај рада Планиране активности	Оријентационо време реализације или учесталост
1. У трећем разреду – упознавање са планом и програмом	СЕПТЕМБАР
2. Мој портфолио	
3. Ово сам ја – представљам себе другима	
4. Уговор ученика одељења	
5. Планирање активности за текућу школску годину	ОКТОБАР
6. Погледај у себе – сагледавање личних особина	
7. У сусрет Дечијој недељи	
8. Рад у школи – самопроцена	
9. Други о мени	
10. Кад порастем бићу...	НОВЕМБАР
11. Ово си ти – колико се познајемо	
12. Значај очувања природне средине	
13. Како да откријем своје способности	ДЕЦЕМБАР
14. Како да учимо	
15. Како да учимо – мапе ума	ДЕЦЕМБАР
16. Планирање дневних активности	
17. Весело одељенско дружење - новогодишња журка	

18. Планирање дневних активности	ЈАНУАР
19. Навике и понашања за здрав живот	
20. Упознајмо људе са различитим потребама	
21. Дрога, алкохол и пушење	ФЕБРУАР
22. Како разрешити конфликт	
23. Моји кораци на путу до успеха	МАРТ
24. Пројекат: Рециклирај не фолирај	
25. Пројекат: Рециклирај не фолирај	
26. 22. март – Дан вода (акција)	АПРИЛ
27. 22. март – Дан вода (акција)	
28. Дан планете Земље	
29. Лепа реч и гвоздена врата отвара	
30. Припремамо се за екскурзију	МАЈ
31. Лепо понашање: на улици, у школи, породици, биоскопу...	
32. Рефлексија	
33. Да ли сам задовољан постигнутим успехом	
34. Шта сам планирао, шта сам остварио	ЈУН
35. Одељењска изложба Портфолија ученика	
36. Мала одељењска прослава звршетка школске године	

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Ученици усавршавају и примењују умења, навике и неопходна теоријска знања у свакодневним условима живота и рада (у пракси) и тиме задовољавају основне дечје потребе за потврђивањем, групним присуством, усвајају етичке вредности и подстичу своје предиспозиције, развијају такмичарски дух, препознају и изграђују склоности према науци, уметности и спорту.

Наставна тема/област	Број часова	Специфични циљеви и задаци	Време реализације
Спортске активности	6	Да се задовоље основне дечје потребе за кретањем и игром уз развијање спретности, издржљивости и такмичарског духа.	У току школске године
Друштвене активности	14	Посете културно - просветним установама и културно - историјским споменицима, развијање љубави према књизи, позоришту, музеју, уметности и неговање лепог понашања.	
Културне активности	10	Развијати изражајно говорништво, дикцију и читање. Упутити ученике да пишу разноврсне текстове, да глуме и рецитију.	
Хуманитарне активности	6	Учествовање у хуманитарним акцијама на нивоу школе и локалне заједнице, подстицање и развијање хуманости.	

**ОСНОВНА ШКОЛА „СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ“
БЕЛАНОВИЦА**

4

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/23-2025/26. године

Фонд часова за четврти разред и предмети

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180
2	Енглески језик	2	72
3	Математика	5	180
4	Природа и друштво	2	72
5	Ликовна култура	2	72
6	Музичка култура	1	36
7	Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно : А		20	720
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1	Верска настава / Грађанско васпитање	1	36
2	Пројектна настава	1	36
Укупно : Б		2	72
Укупно : А+Б		22	792
Ред. број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додатна настава	1	36
4	Настава у природи		7-10
Укупно : А+Б+В		23	864
Ред. број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељенског старешине	1	36
2	Екскурзија		1 дан
3	Ваннаставне активности	1-2	36
Укупно : А+Б+В+Г		24	936

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај четвртог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика четвртог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. Та потреба да се образовање и васпитање усмере ка развијању компетенција био је један од разлога увођења и пројектне наставе као облика образовно-васпитног рада. Пројектна настава се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и, како показују резултати најновијих истраживања, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. Обавезни наставни предмети

СРПСКИ ЈЕЗИК - 180

Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Књижевност	70	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – чита са разумевањем различите врсте текстова; – укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; – разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст;	Основни ниво 1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1СЈ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту Средњи ниво 1СЈ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1СЈ.2.5.3. песми; препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања,	комуникативна компетенција - компетенција за учење - компетенција за сарадњу - естетичка компетенција - дигитална компетенција - решавање проблема	Типови часа: - уводни час - обрада - утврђивање - проверавање знања, умења и навика - обнављање Наставне методе: - слоговна метода - фонографска - фонетичка - дијалогска	- Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењивање ученика - Полугодишњи и годишњи тестови -Критеријумски тестови - Константно бележење рада

	<p>– одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту;</p> <p>– именује позитивне и негативне особине ликова;</p> <p>– уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам);</p> <p>– тумачи идеје књижевног дела;</p> <p>– препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима;</p> <p>– уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу;</p> <p>– разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу;</p> <p>– преприча текст из различитих</p>	<p>изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога</p> <p>1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту</p> <p>Напредни ниво</p> <p>1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст</p> <p>1CJ.3.5.2. уочава узрочно - последичне везе међу догађајима у тексту</p> <p>1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст</p>		<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - метода писаних радова - метода рада на тексту - вербална драматизација - игровне активности - илустративна <p>Облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - у пару - индивидуални <p>индивидуализована настава</p>	<p>и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације</p> <p>- Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак</p>
--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> улога/перспектива ; – уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); – уочи супротстављеност лица у драмском тексту; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела; 			<p>Активности наставника: прати, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају</p> <p>Активности ученика:</p> <p>активно приступа усвајању новог градива и изради задатака на часу, практично примењује стечена знања, самопроцењује напредак, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на</p>	
Језик	40	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује речи које мењају облик 	<p>ГРАМАТИКА Основни ниво 1СЈ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1СЈ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур)</p>			

(именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику;

- одреди основне реченичне чланове;
- разликује врсту речи од службе речи у реченици;
- поштује и примени основна правописна правила;
- правилно пише сва три модела управног говора;
- употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање;
- употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика;

1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

Средњи ниво

1СЈ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)

1СЈ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)

1СЈ.2.4.6 одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности / одричности (потврдне и одричне)

1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику

Напредни ниво

1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе)

претходно искуство.

У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности.

Примена ИКТ у настави, нагласак на очигледности, личном искуству, интеракцији.

			<p>ЛЕКСИКОЛОГИЈА</p> <p>Основни ниво 1СЈ.1.4.4. препознаје антонимију 1СЈ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)</p> <p>Средњи ниво 1СЈ.2.4.8. препознаје синонимију 1СЈ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава</p> <p>Напредни ниво 1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени</p>			
<p>Језичка култура</p>	<p>70</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу,</p>	<p>ГОВОРНА КУЛТУРА</p> <p>Основни ниво 1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике 1СЈ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања 1СЈ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију</p>			

честитку,
приватно писмо;
– прилагоди
језички израз
комуникативној
ситуацији –
формалној
и неформалној;
– повеже
информације
исказане у
линеарном и
нелинеарном
тексту и на основу
њих изводи
закључак;
– правилно
структурира
текст;
– учествује у
предлагању
садржаја и начина
рада.

реченице/стиха, без тзв.
„певушења” или „скандирања“
1СЈ.0.1.4. уме да преприча
изабрани наративни или краћи
информативни текст на основу
претходне израде плана текста и
издвајања значајних делова или
занимљивих детаља
1СЈ.0.1.5. уме самостално (својим
речима) да описује и да прича на
задату тему: држи се теме, јасно
структурира казивање (уводни,
средишњи и завршни део
казивања), добро распоређујући
основну информацију и додатне
информације
1СЈ.0.1.6. уме на занимљив начин
да почне и заврши своје причање
1СЈ.0.1.7. уме у кратким цртама да
образложи неку своју идеју
1СЈ.0.1.8. уме да одбрани своју
тврдњу или став

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Основни ниво

1СЈ.1.3.1. пише писаним словима
ћирилице
1СЈ.1.3.2. уме да се потпише
1СЈ.1.3.3. почиње реченицу
великим словом, завршава је
одговарајућим интерпункцијским
знаком

			<p>1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе</p> <p>1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p> <p>1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме</p> <p>1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)</p> <p>1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава</p> <p>1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)</p> <p>1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)</p>			
--	--	--	---	--	--	--

* Књижевност – 80 часова, Језик – 50 часова и Језичка култура 50 часова.

ШКОЛСКА ЛЕКТИРА

Поезија

1. Шаљива народна песма Женидба врапца Подунавца
2. Војислав Илић: Јесен/Владислав Петковић Дис: Зима
3. Момчило Мошо Одаловић: Молитва за маму

4. Мирослав Антић: Космонаутска песма
  5. Бранко Миљковић: Песма о цвету
  6. Добрица Ерић: Завичај/Отаџбина је наша очевина/Момчило
Мошо Одаловић: Птице косовчице
  7. Мирослав Антић: Прва љубав/Најљубавнија песма/Алексије
Марјановић: Љубав
  8. Бранко Ћопић: Месец и његова бака/Десанка Максимовић:
Пауково дело
  9. Бранислав Црнчевић: Кад би мени дали један дан
  10. Владимир Андрић: Дај ми крила један круг
  11. Народна песма Милош у Латинима
  12. Народна песма Јетрвица адамско колено
- Проза
1. Народна прича о животињама: Међед, свиња и лисица
  2. Народна приповетка: Најбоље задужбине
  3. Народна приповетка: Ветар и сунце
  4. Народна бајка: Пепељуга
  5. Бранислав Нушић: Прва љубав (одломак из Аутобиографије)
  6. Бранислав Црнчевић: Босоноги и небо
  7. Гроздана Олујић: Стактарева љубав
  8. Светлана Велмар Јанковић: Стефаново дрво
  9. Лав Николајевић Толстој: Врабац и ласте/Два мрза
  10. Драган Алексић: Позориште на небу

11. Весна Алексић: Детективско срце

12. Ханс Кристијан Андерсен: Ружно Паче – читање у наставцима

Драмски текстови

1. Гвидо Тартаља: Подела улога

2. Љиљана Крстић: Кад пролеће дође

3. Дејан Алексић: Слава

Научнопопуларни и информативни текстови

(из књига, енциклопедија и часописа за децу)

- о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама;
- о природним лепотама и културним знаменитостима Србије;
- о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету
- бонтон.

ДОМАЋА ЛЕКТИРА

1. Милован Данојлић: Избор из поезије за децу

2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу

3. Јасминка Петровић: О дугмету и срећи

4. Рене Гијо: Бела Грива

5. Ерик Најт: Леси се враћа кући

6. Александар Поповић: Пепељуга

ДОПУНСКИ ИЗБОР

(са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела)

1. Избор драмских текстова за децу

2. Бранко В. Радичевић: Песме о мајци
3. Светлана Велмар Јанковић: Књига за Марка/Очаране наочаре
4. Горан Петровић: Разлике
5. Едмондо де Амичис: Срце
6. Јохана Шпири: Хајди
7. Михаел Енде: Бескрајна прича (одломак)
8. Астрид Линдгрен: Пипи Дуга Чарапа
9. Златко Васић: Чаробно путовање
10. Урош Петровић: Мартинина велика загонетна авантура
11. Гордана Тимотијевић: Сличице/Владимир из чудне приче
12. Угљеша Шајтинац: Чарна и Несвет
13. Момо Капор: Сања
14. Весна Алексић: Брљиво срце

Књижевни појмови:

- шаљива народна песма,
- прича о животињама,
- особине народне епске песме,
- приповетка,
- роман за децу,
- персонификација,
- опис природе и ликова,
- приповедање у 1. и 3. лицу,
- сукоб драмских лица.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 72 часа

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

Настава енглеског језика треба да:

- подстакне потребу за учењем страних језика,
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика,
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција,
- стимулише машту, креативност и радозналост,
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Општи стандарди - Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући друге, стиче свест о значају свог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина:

Разумевање говора

Ученик треба да:

- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију,
- разуме вербални садржај уз помоћ невербалне комуникације,
- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама које чује уживо или са аудио-визуелних записа.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- препознаје слова, написане речи и реченице у вези са познатим појмовима,
- поштује правописне знаке приликом читања,
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговорно изговара гласове акцентује речи, поштује ритам и интонацију при говору и читању,
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ,
- описује кратким и једноставним исказима себе и друге у познатим ситуацијама,
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације или бројалице и познате песме.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално и невербално на постављена упутства и питања,
- поставља једноставна питања,
- изражава допадање и недопадање,
- учествује у заједничким активностима на часу,
- поставља питања и тражи разјашњење када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- поштујући правопис, преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем,
- пише личне податке (име, презиме и адресу),
- прави спискове са различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана...),
- допуњава честитку.

Знања о језику

Ученик треба да:

- препознаје основне граматичке елементе,
- користи језик у складу са нивоом формалности и комуникативне ситуације (на пр. Форме учтивости),

-разуме везу измене сопственог знања и залагања и постигнућа у језичким активностима

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
<p>1. ABOUT ME Личне заменице: I, you... Глагол to be – the Present Simple Tense. Присвојни придеви: my, your... Показне заменице: this/that, these/those. Have got за изражавање поседовања. The Present Simple Tense. Питања са Who/What/Which/Where/When/How (old/many). Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Основни бројеви 0–20. Редни бројеви (Интер)културни садржаји:</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> – поздрави и отпоздрави, примењујући једноставнија језичка средства; – представи себе и другог; – разуме једноставнија питања личне природе и одговара на њих; – поставља једноставнија питања личне природе; – у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на права детета; 	<p>Основни ниво 1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. 1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. 1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. 1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се</p>	<p>комуникативна компетенција - компетенција за учење - компетенција за сарадњу - естетичка компетенција - дигитална компетенција - решавање проблема</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - аудио-визуелна - илустративна - метода рада на тексту - демонстративна - игре 	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика Самооцењивање ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски и тестови - Константно бележење рада и

<p>Породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини. (Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. Модални глагол can за изражавање предлога и способности.</p>		<p>– разуме једноставнија упутства, налоге и упозорења и реагује на њих; – саопшти једноставнија упутства, налоге и упозорења уз одговарајуће образложење; – разуме позив на заједничку активност и реагује на одговарајући начин; – упуту позив на заједничку активност; – разуме кратке и једноставније молбе и реагује на њих уз одговарајуће образложење; – упуту кратке и једноставније молбе; – исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – разуме једноставније исказане честитке и одговори на њих; – упуту једноставније честитке; – разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе</p>	<p>односе на познате/блиске теме. 1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. 1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. 1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће</p>			<p>напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације - Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак</p>
<p>2. PEOPLE Императив The Present Simple Tense. The Present Continuous Tense. Присвојни придеви: my, your... Показне заменице: this/that, these/those. Have got за изражавање припадања/поседовања.</p>	12					
<p>3. ENVIRONMENT The Present Simple Tense. Питања са Who/What/Which/Where/When/How (old/many). Предлози са прилошким одредбама за време: in, on... Основни бројеви 0–20., Редни бројеви 1–30. Предлози за изражавање времена: at, on, to, past, between... Употреба/изостављање чланова у изразима in the morning/afternoon/evening, at the weekend/at weekends, have breakfast/lunch/dinner, by bus/car/bike, go on holiday и сл., као и са редним бројевима, месецима, годишњим добима и називима празника.</p>	13					

<p>(Интер)културни садржаји: Конвенције у писању/изговору датума; конвенције у саопштавању времена; радна недеља и викенд.</p>		<p>рођендана и празника; – именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставнија обавештења о положају у простору и реагује на њих; – тражи и пружи једноставнија обавештења о положају у простору; – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време;</p>	<p>илустративне елементе. 1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.) 1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе 1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе,</p>			
<p>4. SHOPPING Предлози са прилошким одредбама за место: from, in, on... Основни бројеви 0–100. Глаголи have got, to be за давање описа. Показне заменице: this/that, these/those. Егзистенцијално There is/are. Питања са Who/What/Which/Where/How many... Предлози, прилози и прилошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: in, on, at, next to, under, in front of, behind, between, opposite, here, there, downstairs, upstairs, (on the) left/right, straight on/past... Питања са Where. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. (Интер)културни садржаји: Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама енглеског</p>	<p>13</p>					

<p>говорног подручја и њихове ознаке</p>		<p>– разуме једноставније исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; – тражи и даје једноставнија обавештења која се односе на Припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање;</p>	<p>предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. 1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. 1.1.15. Формулише молбе и извињења. 1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. 1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

транспарената,
јеловника...)

1.1.22. На
матерњем језику
саопштава основну
тему и најопштији
садржај кратког
усменог исказа на
страном језику.

1.1.23. На
матерњем језику
саопштава основну
тему и најопштији
садржај кратког
писаног текста на
страном језику.

1.2.1. Препознаје и
разумљиво
изговара
једноставније
гласове и најчешће
гласовне групе и
познаје основне
интонацијске
схеме (нарочито
упитну)

1.2.2. Правилно
записује познату
лексику.

1.2.3. Познаје и
користи ограничен
број фреквентних
морфолошких
облика и
синтаксичких
структура у оквиру
наученог
репертоара

језичких
средстава.

1.2.4. Користи
елементарне и
најфреквентније
речи и изразе за
обављање
основних
комуникативних
активности.

1.3.1. Познаје
основне појаве
свакодневног
живота циљних
култура (нпр.
начин исхране,
радно време,
навике, празници,
разнода).

Средњи ниво

2.1.1. Разуме краће
низове (2-3)
саопштења,
упутстава, молби
који се односе на
његове потребе и
интересовања

2.1.2. Разуме
основни смисао и
главне
информације из
разговора двоје
или више
(са)говорника о
блиским и
познатим темама,
уколико се говори

			<p>разговетно и умереним темпом.</p> <p>2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације спорих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања</p> <p>2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.</p> <p>2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно</p>			
--	--	--	--	--	--	--

адекватним
темама.

2.1.12. Успева да
поведе и/или
одржи разговор на
блиске и познате
теме.

2.1.13. Уз краће
паузе и минималну
помоћ
саговорника,
размењује
информације,
тражи одређени
предмет,
објашњење,
услугу, повезујући
неколико краћих
исказа у смислену
целину

2.1.20. Писаним
путем доставља /
тражи или преноси
детаљније
информације,
обавештења или
податке о себи и
другима.

2.3.2. Познаје
основне елементе
у области умећа
живљења (начин
обраћања и
поздрављања,
тачност,
конвенције и сл.)

<p>5. FREE TIME</p> <p>Правилна множина именица: daughter-daughters, son-sons...</p> <p>Неправилна множина основних именица: child – children...</p> <p>Правилна множина именица: book-books, notebook- notebooks... Множина именица које се заврша вају на -у, -о, f/fe: photo-photos, knife-knives...</p> <p>Модални глаголи за изражавање молбе и дозволе: can/may. Познате личности из области спорта, глуме, музике, књижевности, националне историје; престонице и препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја. The Present Simple Tense глагола be/like/love/hate.</p> <p>Питања са Who/What/Which/How.</p> <p>Употреба/изостављање чланова са називима игара/хобија/спортова/ празника.</p>	12					
<p>6. THE WORLD AROUND US</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА И ОСЕЋАЊА</p> <p>Модални глаголи и изрази за изражавање предлога и способности.</p> <p>Питања са What/Which/Whose/How many/much...</p> <p>Прикладно позивање и прихватање/одбијање позива;</p>	10					

МАТЕМАТИКА - 180 часова

Циљ наставе математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Бројеви	134	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$; – састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења;	Основни ниво: 1.1.1; зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1.1.2; рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у	- решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетска компетенција	Типови часа: - уводни час - обрада новог градива - утврђивање градива - проверавање знања, умења и навика - понављање Наставне методе: - вербалне (метода усменог излагања, метода дијалога, метода монолога) - текстуалне (метода самосталног рада ученика, метода писмене речи,	- посматрање - испитивање - тестирање - ученички радови и истраживања (истраживачи задаци) - заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика

– реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину;
 – процени вредност израза са једном рачунском операцијом;
 – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју;
 – прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$;
 – упореди разломке облика са једнаким бројиоцима или имениоцима;
 – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима;
 – запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале;
 – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале;
 – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима;
 – формира низ на основу упутства;
 – реши задатак применом различитих начина представљања проблема;

оквиру прве хиљаде
 1.1.4; уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом
 1.1.5; уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде

Средњи ниво:

2.1.1; уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем
 2.1.2; уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју
 2.1.3; сабира и одузима, рачуна вредност израза
 2.1.4; . рачуна вредност израза с највише две операције

метода решавања задатака)
 - илустративне (цртеж, симбол, скица, схема итд.)
 - демонстративне (показивање предмета у функцији циља часа)
 - метода сценске комуникације

Наставни облици рада:

- фронтални
 - групни
 - у пару
 - индивидуални индивидуализовани

Активности наставника:

- извор знања, креатор, организатор и координатор активности, мотиватор, упознаје ученике са циљевима и садржајима програма, са правилима рада, критеријумима оцењивања по областима

- полугодишњи и годишњи тестови

- критеријумски тестови
 самооцењивање ученика

- константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације.

- подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.

			<p>2.1.5. уме да решава једначине</p> <p>Напредни ниво: 3.1.1; уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 3.1.2; зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени 3.1.3; уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 3.1.4; уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом</p>		<ul style="list-style-type: none"> - редовно прати рад и залагање ученика на часу - води рачуна о индивидуализацији приступа ученику - подстиче код ученика развој мишљења и разумевања - менторска улога наставника - негује позитивну климу у одељењу - омогућава подстицајну средину за рад и учење - охрабрује, помаже и подстиче ученике - омогућава ученицима да сами изводе закључке - подстиче ученике на учење - инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада, практичној примени стечених знања - оцењивањем мотивише ученике за учење, процењује ниво постигнућа ученика 	
Геометрија	14	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – именује елементе и опише особине квадрата и коцке;	Основни ниво: 1.2.2; зна јединице за мерење дужине и њихове односе	– компетенција за учење – комуникација		

– црта мреже и прави моделе квадра и коцке;
– препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна;

1.2.3; користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица
1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица

Средњи ниво:

2.2.1; уочава међусобне односе геометријских објеката у равни
2.2.2; претвара јединице за мерење дужине
2.2.3; зна јединице за мерење површине и њихове односе
2.2.5; уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама

– решавање проблема
– сарадња
– рад са подацима и информацијама
– дигитална компетенција
– естетска компетенција

- самовредновање реализације програма
- планира новине и измене за следећу школску годину

Активности ученика:
- запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство, практична примена стечених знања активно учешће у раду, самопроцењивање напретка

			2.2.б. препознаје мрежу коцке и квадрата и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама			
Мерење и мере	32	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења. 	<p>Основни ниво:</p> <p>1.2.1; уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)</p> <p>1.2.2; зна јединице за мерење дужине и њихове односе</p> <p>1.2.4 користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – комуникација – решавање проблема – сарадња – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – естетска компетенција 		

дата мерна
јединица

Средњи ниво:

2.2.1; уочава
међусобне односе
геометријских
објеката у равни
2.2.2.; претвара
јединице за
мерење дужине
2.2.3; зна јединице
за мерење
површине и
њихове односе
2.2.5. уме да
израчуна
површину
квадрата и
правоугаоника
када су подаци
дати у истим
мерним
јединицама

Напредни ниво:

3.2.1; претвара
јединице за
мерење површине
из већих у мање

			3.2.2; уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника			
--	--	--	---	--	--	--

Бројеви (132; 42 + 90)

Геометрија (12; 4 + 8)

Мерење и мере (28; 9 + 19)

ПРИРОДА И ДРУШТВО – 72 часа

Циљ учења Природе и друштва је упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијања способности за одговоран живот у њему.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Природне и друштвене одлике Србије	37	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих	Основни ниво: 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода	- комуникативна компетенција - компетенција за учење - дигитална компетенција - компетенција за сарадњу	Типови часа: - уводни час, - обрада, - утврђивање, - проверавање знања, умења и навика, - понављање	- Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови и

		<p>насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија</p>	<p>1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу</p> <p>Средњи ниво: 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса</p>	<p>- за одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција</p>	<p>Наставне методе: – вербално-текстуална метода, – метода демонстрације, – самосталан рад ученика, – метода руковођења самосталним радом ученика– краткотрајни огледи, – проблемска настава, – метода сценске комуникације, - кооперативна метода - амбијентално учење - партиципативне методе - решавање проблем-ситуација - истраживање – радионице – метода игре.</p> <p>Облици рада: фронтални, групни, у пару, индивидуални индивидуализовани</p>	<p>истраживања (истраживачи задаци) - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски тестови Самооцењивање ученика - Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације. Подстицање ученика да прате</p>
--	--	--	---	---	---	--

		<p>препознатљива у свету;</p>	<p>1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода, климе - и делатности људи</p> <p>Напредни ниво: 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>		<p>Активности наставника: наставник као извор знања, креатор, организатор и координатор активности, мотиватор, планира и прати, подстиче, оцењује... негује позитивну климу у одељењу</p> <p>Активности ученика: - Посматрање - Описивање - Процењивање - Груписање - Праћење - Бележење - Практиковање Експериментисање - Истраживање - Сакупљање - Креирање - Играње - Активности у оквиру мини-пројекта</p>	<p>и процењују свој напредак.</p>
<p>Човек-природно и друштвено биће</p>	<p>9</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – у дискусији даје предност коришћењу локалних производа,</p>	<p>Основни ниво: 1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања</p>	<p>- комуникативна компетенција, - компетенција за учење, - дигитална компетенција,</p>	<p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности,</p>	

		<p>производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;</p> <p>– повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем;</p> <p>– планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје;</p> <p>– затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу;</p>	<p>1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови</p> <p>1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи</p> <p>1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића</p> <p>1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића</p> <p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p>	<p>- компетенција за сарадњу, за одговорно учешће у демократском друштву,</p> <p>- одговоран однос према околини,</p> <p>- одговоран однос према здрављу</p>	<p>потребе и интересовања.</p> <p>Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.</p>	
Материјали	9	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем,</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала</p> <p>1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке</p>	<p>- комуникативна компетенција,</p> <p>- компетенција за учење,</p>		

		<p>одливањем, цеђењем и испаравњем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара;</p>	<p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>Средњи ниво: 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>Напредни ниво: 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу</p>	<p>- дигитална компетенција, - компетенција за сарадњу, - за одговорно учешће у демократском друштву, - одговоран однос према околини, - рад са подацима и информацијама</p>		
<p>Прошлост Србије</p>	<p>17</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прикаже хронолошки на ленти времена</p>	<p>Основни ниво: 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости</p>	<p>- комуникативна компетенција, - компетенција за учење,</p>		

значајне историјске догађаје и личности;
– опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација;
– представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.);
– пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних);
– повеже резултате рада са уложеним трудом;
– сарађује са другима у групи на заједничким активностима;
– учествује у друштвено-корисним

1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их

Средњи ниво:

1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности
1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад
1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода
1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч

Напредни ниво:

1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

- дигитална компетенција,
- компетенција за сарадњу,
- за одговорно учешће у демократском друштву,
- одговоран однос према околини,
- одговоран однос према здрављу

		акцијама уз подршку одраслих.				
--	--	-------------------------------	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА - 72 часа

Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди/број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Композиција	40	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације 	<p>Основни ниво: ЛК. 1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК. 1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове</p>	<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и предузетништво</p>	<p>Наставне методе: демонстративна, илустративна, кооперативна наставник - ученик и ученик - ученик</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару</p> <p>Улога наставника: креатор, организатор и координатор активности, мотиватор</p> <p>Улога ученика: повезује, развија функционална знања, развија</p>	<p>Посматрање</p> <p>Испитивање</p> <p>Истраживање</p> <p>Ученички радови</p> <p>Заједничко оцењивање ученика од стране</p>

		као подстицај за стваралачки рад;	других (нпр. исказује утисак)		креативност, иницијативу и ангажовање током наставе, али и код куће кроз истраживачке и проблемске задатке	наставника и ученика
Споразумевање	16	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела	ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама	У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства, способности, потребе и интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, поступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.	формативно оцењивање и бележење напредовања ученика
Наслеђе	6	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја;		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, одговорно учешће у демократском друштву		
Сцена	10	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама,		

--	--	--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА - 36 часова

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Стандарди/број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Извођење музике	23	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање;	Основни ниво: МК.1.2.1 музичке изражајне елементе МК.1.2.2 извођачки састав МК.1.2.3 музичке жанрове МК.1.2.4 српски музички фолклор	- Естетичка; - Сарадња; - Дигитална компетенција; - Рад са подацима и информацијама; - Компетенције за учење; - Рад са подацима и информацијама;	Наставне методе: демонстративна, илустративна, кооперативна наставник - ученик и ученик - ученик Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални Активности наставника креатор, организатор и	- Посматрање - Праћење - Ученички радови - Заједничко оцењивање -Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика

		<ul style="list-style-type: none"> – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; 		<p>- Решавање проблема</p>	<p>координатор активности, мотиватор</p> <p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> -пева -импровизује игру/покрет на одређену музику, – израђује дечје ритмичке инструменте од различитих материјала, 	<p>-Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације.</p> <p>Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.</p>
<p>Слушање музике</p>	<p>11</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; 		<p>Естетичка; Сарадња; Дигитална компетенција; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема;</p>	<p>различитих материјала, – музичке импровизације, – музичка питања и одговоре, – компонује мелодије на задати текст, – илуструје доживљај музике,</p> <p>У раду се уважавају предзнања ученика, њихова искуства,</p>	

Музичко стваралаштво	2	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације: – учествује у школским приредбама и манифестацијама.		Естетичка; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема;	способности, потребе и интересовања. Настава се усклађује са принципима активне наставе, индивидуализације, диференцијације, доступности, систематичности. Примена ИКТ у настави.	
----------------------	---	---	--	---	---	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ - 108 часова

Циљ наставе и учења **Физичког и здравственог васпитања** је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставна тема / област	Број часова	Исходи	Стандарди / број стандарда	Међупредметне компетенције	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Физичке способности	6	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Основни ниво: ФВ.1.1.1. Унапређује моторичке способности	- компетенција за	Наставне методе: метода обучавања,	Посматрање Испитивање

		<p>– примени опште припремне вежбе (вежбе обликовања);</p> <p>– правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p> <p>– комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;</p> <p>– одржава равнотежу у различитим кретањима;</p> <p>– правилно држи тело;</p> <p>– самостално коригује неправилно држање;</p> <p>– правилно подиже, носи и спушта терет;</p>	<p>ФВ.1.1.2. Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита</p> <p>ФВ.1.1.3. Разуме значај правилног држања тела за здравље</p> <p>ФВ.2.1.1. Правилно изводи прескоке</p>	<p>целоживотно учење</p> <p>- естетска компетенција</p> <p>- брига за здравље</p>	<p>увежбавања, демонстративна, објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p> <p>Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални</p> <p>Активности наставника: показује, прати, објашњава, подстиче, охрабрује, мотивише, координира, вреднује, организује, помаже</p>	<p>Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <p>Ученичке активности</p> <p>Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
<p>Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине</p>	<p>102</p>	<p>- По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>- изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;</p> <p>– изведе дечји и народни плес;</p> <p>– користи терминологију вежбања;</p> <p>– поштује правила понашања на вежбалиштима;</p> <p>– поштује мере безбедности током вежбања;</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>ФВ.1.2.1. Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат</p> <p>ФВ.1.2.2. Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока</p> <p>ФВ.1.2.3. Зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице</p> <p>ФВ.1.2.4. Правилно изводи вежбе на тлу</p> <p>ФВ.1.2.5. Правилно изводи вежбе на греди и шведској клупи</p> <p>ФВ.1.2.6. Познаје правила спортских елементарних игара</p>	<p>- компетенција за целоживотно учење</p> <p>- вештина комуникације</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- естетска компетенција</p> <p>- вештина сарадње</p>	<p>Активности ученика: учествује, вежба, прати упутства, поштује правила, одржава хигијену, води рачуна о свом здрављу</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – поштује и примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – сагледа резултате физичких способности; 	<p>Средњи ниво: ФВ.2.2.1. Правилно изводи прескоке ФВ.2.2.2. Правилно изводи вежбе на вратилу ФВ.2.2.4. Правилно изводи основне ритмичке вежбе са лоптом и вијачом ФВ.2.2.5. Правилно изводи плес и народна кола предвиђена за трећи разред</p>			
<p>Физичка и здравствена култура</p>		<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борава; 	<p>Основни ниво: ФВ.1.3.1. Зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.3.2. Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици ФВ.1.3.3. .Примењује здравствено-хигијенске мере</p> <p>Средњи ниво: ФВ.2.3.1. Зна основна правила Мини - рукомета, “Футсала” и “Између четири ватре” ФВ.2.3.2. Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - вештина за живот у демократском друштву - естетска компетенција - вештина сарадње - брига за здравље 		

– увиди значај правилне исхране за вежбање;
– повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље;
– препозна лепоту покрета и кретања;
– користи научена вежбања у рекреацији породице;
– правилно реагује у случају повреде у школи;
– вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању;
– учествује у предлагању садржаја и начина рада.

подстицање свих учесника у игри

Напредни ниво:
ФВ.3.3.1. Зна утицај физичког вежбања

Б. Обавезно изборни наставни предмети

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) оухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже измђу заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Садржаји програма	број часова	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Начини извођења наставе	ИСХОДИ ученик ће бити у стању да:
Увод	1	Опис градива који ученици треба да савладају у предстојећој години	Подстицати повезивање предходног и предстојећег градива	фронтални индивидуални	Препозна у кратким цртама са чиме ће се сусрести у овом разреду
Моје место у цркви	6	- указати на разлике између Литургије и свакодневног живота - Указати на пуноправност деце у Цркви	Развијање код деце осећаја за припадност заједници и литургијском начину живота.	фронтални индивидуални	- уоче да литургија није обичан догађај - да је Бог жива личност која је постала човек и зато среће преко човека на Литургији
Литургиске службе и њихов смисао	6	Појмови се тумаче на основу искуства заједнице и литургијског заједништва - Бог – тумачење у оквиру литургије, структуре и радњи које сеодвијају на литургији	Препознају Божију љубав која се човеку даје на Литургији	фронтални индивидуални групни	-Уоче да се на Литургији пројављује Бог - дефинише Литургиске службе и зашто су оне за нас важне
Живот у цркви-лепота празника	8	одлазак на литургију	Благодари Творцу за живот свој, својих родитеља и предака.	фронтални индивидуални	- упознају структуру Литургије - пазликују редње на Литургији - уоче који је празник највећи

Трпеза Господња	5	Указивање на Литургију, и објашњење зашто је то трпеза Господња	Опише свој први одлазак на Литургију	фронтални индивидуални	уоче да је Исус Христос, и ако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према Њему
Света Литургија – прослава Васкрсења	5	Престављање Васкрса као празника радости, живота, обнове детета у сваком човеку	Описује обичаје за Васкрс и прославу празника у своме дому.	фронтални индивидуални	Наведу у најкраћим цртама важност празника Васкрса за цели свет
Икона – прозор у вечност	5	Приказ иконе и њених основних елемената	Поставља питања везана за икону своје славе	фронтални индивидуални	Увиди лепоту иконе и њено инспиративно дејство

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - 36 часова

Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Људска права Ја и други у различитим групама	7	– својим понашањем показује да прихвата различитост; – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи; – понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама;	Наставне методе: кооперативна наставник-ученик, ученик-ученик, илустративна, демонстративна, игровне активности	- Праћење - Посматрање - Ученички радови - Заједничко оцењивање

		<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; 	Облици рада: групни, рад у пару, индивидуални	
<p>Демократско друштво</p> <p>Школа као заједница</p>	11	<ul style="list-style-type: none"> – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; 	<p>Активности наставника: бодри, мотивише, координира, подстиче, организује</p> <p>Активности ученика: -изражавају осећања, бележе, запажају, упоређују, износе ставове и закључке, учествују, сецкају, лепе, слушају, дискутују, поштују правила...</p>	<p>- Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p> <p>-Константно бележење рада и напредовања ученика (педагошка свеска, портфолио ученика) и давање благовремене повратне информације. Подстицање ученика да прате и процењују свој напредак.</p>
<p>Процеси у савременом свету</p> <p>Школа као безбедно место</p>	13	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; 	<p>Заступљене међупредметне компетенције (компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	
<p>Грађански активизам</p> <p>Школа као безбедно место за све</p>	5	<ul style="list-style-type: none"> – заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању. 		

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

1.	Родитељски састанак: сусрет родитеља, наставника и ученика
2.	Уводни час: упознавање ученика са садржајем предмета и начином рада
3.	Дрво дечјих права
4.	Правимо рекламни штанд - Конвенције о дечјим правима 1
5.	Правимо рекламни штанд - Конвенције о дечјим правима 2
6.	Сви различити – сви једнаки 1
7.	Сви различити – сви једнаки 2
8.	Неправда је кад...
9.	Ставови о правди 1
10.	Ставови о правди 2
11.	Права, дужности, правила 1
12.	Права, дужности, правила 2
13.	Ми одређујемо правила у нашој учионици
14.	Права, дужности, правила – процедура договарања
15.	Сви ми имамо предрасуде 1
16.	Сви ми имамо предрасуде 2
17.	Да сам чаробњак, ја бих... 1
18.	Да сам чаробњак, ја бих... 2
19.	Ставови о моћи 1
20.	Ставови о моћи 2
21.	Сукоби и превазилажење сукоба – преговарање 1
22.	Сукоби и превазилажење сукоба – преговарање 2
23.	Тимски рад 1
24.	Тимски рад 2
25.	Да се чује наш глас 1
26.	Да се чује наш глас 2
27.	Делујемо јединствено
28.	Аргументујемо и заступамо наше интересе 1
29.	Аргументујемо и заступамо наше интересе 2
30.	Тражимо закон за ... 1
31.	Тражимо закон за ... 2
32.	Међузависност
33.	Мрежа живота
34.	Бринемо о биљкама и животињама
35.	Ја пре – ја после
36.	Презентација резултата рада родитељима

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА (36 часова)

Циљеви: стицање знања и оспособљавање ученика да та знања примене у животу, решавање актуелних проблема из животног окружења, самостално коришћење различитих извора ради стицања знања, подстицање интересовања за истраживање и истраживачки приступ учењу ,развој интересовања за уметност, културу и демократију, развој комуникацијских вештина.

Пројектном наставом развијају се опште међупредметне компетенције уз употребу ИК технологија. Усмерена је на исхода који се о односе на логичко и критичко мишљење, као и припрему ученика за сналажење у свету технике, технологије и рачунарства у свакодневном животу и у процесу учења. У складу је са општим исходима образовања и васпитања и у функцији је когнитивног, афективног и социјалног развоја ученика.

Наставна тема/област	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
<p>Теме које ће се обрађивати на часовима пројектне наставе планирају се на глобалном/годишњем нивоу кроз планове учитеља. Теме се бирају у складу са интересовањима ученика, актуелним дешавањима и могућностима које пружа школа</p>	<p>На крају четвртог разреда ученик би требало да буде у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно рукује ИКТ уређајима; – предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а; – користи одговарајуће алатке програма за цртање и сачува свој цртеж; – уреди краћи текст и сачува га на рачунару; – направи једноставну презентацију користећи мултимеди-јалне садржаје; – користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог; – критички бира садржаје са интернета и затражи помоћ 	<p>Садржаји се реализују кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе детета на млађем школском узрасту.</p> <p>Кораци у реализацији пројектне наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; – планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; – реализацију планираних активности; – приказ добијених резултата и продуката пројекта; – вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта) <p>Теме које ће се обрађивати на часовима пројектне наставе планирају се на глобалном/годишњем нивоу кроз планове учитеља. Теме се бирају у складу са интересовањима ученика, актуелним дешавањима и могућностима које пружа школа.</p> <p>Активност ученика:</p>	<p>Начин рада и учешће ученика у пројектним задацима.</p> <p>Ангажовање и заинтересованост ученика.</p> <p>Тимски рад.</p> <p>Продукти пројеката и њихова презентација/представљање (представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...).</p> <p>Самоевалуација наставника (рефлексција) и ученика /вреднују свој рад, сарадњу,..</p>

	<p>уколико се суочи са непримереним садржајима; – зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја; – безбедно користи интернет и по потреби пријави и/или затражи помоћ одраслог.</p>	<p>Ученике треба стављати у ситуације да одређују редослед активности у решавању пројектних задатака, што, осим развијања самосталности, представља увод у алгоритамски начин размишљања Сло Активност наставника: Наставник је организатор активности. Треба да дефинише тип пројекта, одреди циљ, исходе, област којом се бави и повезаност са наставним предметима, садржаје, активности, средства, динамику рада</p>	
--	--	--	--

V. Облик образовно- васпитног рада

ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
<p>Књижевност</p> <p>Језик (граматика, правопис, ортоепија)</p> <p>Језичка култура (говорење, слушање, писање, читање)</p>	<p>У зависности од карактеристика одељења</p>	<ul style="list-style-type: none"> - увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког) - поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање текста - развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи - поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика - савладавање читања и писања латинице - развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и слиског израза 	<p>Методе рада: монолошка, дијалогска, рад на тексту, писани радови</p> <p>Облици рада: индивидуални приступ рад у пару, групи, вршњачка едукација</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика

ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА - циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Бројеви	У зависности од карактеристика одељења	<ul style="list-style-type: none"> – прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; – упореди разломке облика са једнаким именицима; – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена 	<p>Методе рада: монолошка, дијалогска, рад на тексту, писани радови</p> <p>Облици рада: индивидуални приступ рад у пару, групи, вршњачка едукација</p>	<p>- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави.</p> <p>- Белешке о напредовању ученика</p>
Геометрија				
Мерење и мере				

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА - циљ додатне наставе је развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака. Развијање способности учечавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање проблема.

Наставна тема/област	Број часова	Исходи	Начини и поступци за постизање исхода (дидактичко-методичка решења, активности)	Начин и поступци за процену и проверу остварености постигнућа и циљева
Бројеви	У зависности од карактеристика одељења	<ul style="list-style-type: none"> - примењују својства рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачун олакшица - знају да читају, састављају и израчунавају вредност израза са више операција - знају да речавају сложеније задатке помоћу једначина и дијаграма у скупу природних бројева - успешно решавају задатке логичке и комбинаторне задатке - претварају јединице у мање и веће јединице мере - решавање сложених текстуалних задатака - примењују стечена знања кроз решавање текстуалних проблемских задатака 	<p>Методe рада:</p> <p>монолошка, дијалoшка, рад на тексту, писани радови</p> <p>Облици рада: индивидуални приступ рад у пару, групи, вршњачка едукација</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
Геометрија				
Мерење и мере				

Г. Остали облици образовно-васпитног рада

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ТЕМА	АКТИВНОСТ ВЕЗАНА ЗА ТЕМУ		САРАДНИЦИ
Септембар		1.	Поново у школи – повратак у школу	Педагог, родитељи
		2.	Наш знак одељења – стварамо знак одељења	Педагог, родитељи
		3.	Наши дланови – представљање себе	Педагог, родитељи
		4.	Мој страх – причамо о страху и како да превазиђемо страх	Педагог, родитељи
		5.	Моји снови – о чему често сањамо	Педагог, родитељи
Октобар		6.	Моје жеље – које су нам жеље	Педагог, родитељи
		7.	Лица и осећања – наша осећања	Педагог, родитељи
		8.	Кад сам срећан	Педагог, родитељи
		9.	<i>Д</i> као <i>другство</i> ..... – како да будемо добри другари	Педагог, родитељи
Новембар		10.	Семафор лепих речи	Педагог, родитељи
		11.	Како да будемо добри... – покажимо како да будемо добри једни према другима	Педагог, родитељи
		12.	Помози старијима – у којим све ситуацијама можемо да помогнемо старијима	Педагог, родитељи
		13.	Помоћ или нешто друго – шапутање на часу – да ли је помоћ или нешто друго	Педагог, родитељи
		14.	Мој портфолио – упознавање са портфолиом ученика	Педагог, родитељи
Децембар		15.	Дужности редара – које су дужности редара	Педагог, родитељи
		16.	Уредимо учионицу – како да уредимо и чувамо и како да се понашамо у учионици и школи. Уређивање паноа	Педагог, родитељи
		17.	Дочекајмо Нову годину – припремили смо одељенску приредбу и приказујемо родитељима	Педагог, родитељи
		18.	Дочекајмо Нову годину – припремили смо одељенску приредбу и приказујемо родитељима	Педагог, родитељи
Јануар		19.	Како смо прославили празнике – представом приказујемо одлике Божића и Божићних празника	Педагог, родитељи
		20.	Празници некада и сада – представљамо представом како се некад празник славило, а како сада	Педагог, родитељи
		21.	Кад порастем бићу... – шта ће бити кад порасту, шта деца воле	Педагог, родитељи
Фебруар		22.	Кад старији говоре – поштујемо старије када говоре	Педагог, родитељи

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ТЕМА	АКТИВНОСТ ВЕЗАНА ЗА ТЕМУ		САРАДНИЦИ
		23.	Реч је..... – које су нам ружне навике	Педагог, родитељи
Март		24.	Честитка за маму, баку –правимо честитку за маму или баку поводом осмог марта	Педагог
		25.	Изабран је..... – бирамо хигијеничара у одељењу, благајника...	Педагог
		26.	Чувајмо здравље – како да сачувамо своје здравље	Педагог
		27.	Бавимо се спортом – зашто је добро да се бавимо спортом	Педагог
		28.	У сусрет пролећу – чувајмо природу	Педагог
		29.	Форе и фазони – први април – Дан шале	Педагог, родитељи
Април		30.	Мобилни телефон – како и када користимо мобилни телефон	Педагог, родитељи
		31.	Хало ко је тамо? – како користимо телефон	Педагог, родитељи
		32.	Како да користим компјутер – када и како користимо компјутер	Педагог, родитељи
Мај		33.	Пратим црвени кружић – које емисије треба да гледамо на телевизији	Педагог
		34.	Шта треба да читам – развијамо љубав према читању	Педагог
Јун		35.	Научили смо – шта нам се највише допало на часовима одељенске заједнице током ове школске године	Педагог
		36.	Желим да се представим – припремамо приредбу за крај школске године	Педагог
Прво полугодиште				17
Друго полугодиште				29
Укупно				36

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Ученици усавршавају и примењују умења, навике и неопходна теоријска знања у свакодневним условима живота и рада (у пракси) и тиме задовољавају основне дечје потребе за потврђивањем, групним присуством, усвајају етичке вредности и подстичу своје предиспозиције, развијају такмичарски дух, препознају и изграђују склоности према науци, уметности и спорту.

Наставна тема / област	Број часова	Специфични циљеви и задаци	Време реализације
Спортске активности	6	Да се задовоље основне дечје потребе за кретањем и игром уз развијање спретности, издржљивости и такмичарског духа.	
Друштвене активности	4	Посете културно - просветним установама и културно - историјским споменицима, развијање љубави према књизи, позоришту, музеју, уметности и неговање лепог понашања.	

Културне активности	1 0	Развијати изражајно говорништво, дикцију и читање. Упутити ученике да пишу разноврсне текстове, да глуме и рецитију.	У току школске године
Хуманитарне активности	6	Учествовање у хуманитарним акцијама на нивоу школе и локалне заједнице, подстицање и развијање хуманости.	

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљ организовања наставе у природи је остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из наставног програма основне школе у климатски погодном месту, из образовно-васпитних, здравствено-рекреативних и других разлога.

Задаци и садржај наставе у природи се заснивају а наставном плану и програму образовно-васпитног рада.

Настава у природи се организује за ученике разредне наставе од 1. до 4. разреда у трајању до 7 дана.

Уколико буде заинтересованих ученика, настава у природи ће се реализовати у седмодневној варијанти на дестинацији Белановица – Златибор - Белановица.

РАЗРЕД	ВРЕМЕ
Млађи разреди 1,2,3,4.	новембар-децембар 2022. година

На основу предлога Савета родитеља, одељенских савета родитеља и мишљења Школског одбора, директор школе у оквиру својих овлашћења и важећих законских прописа закључује уговор о реализовању наставе у природи са туристичком агенцијом која поседује потребну лиценцу.

Они су посебно задужени и одговорни за:

Животну, здравствену и материјалну безбедност деце

Реализацију наставног плана и програма

Смештај у превозу, објекту и објекту за исхрану

Понашање ученика

Организацију активности ученика у слободном времену

Хигијену, облачење ученика и остало

Одељенске старешине упознају родитеље са извештајем на родитељском састанку..

Трошкове за организовање и реализацију наставе у природи сnose родитељи ученика.

Школа је дужна да за ученике који не одлазе на саставу у природи организује редовну наставу.

Школа у природи се може организовати ако се за њу изјасни 60% ученика одељења.

Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
СРПСКИ ЈЕЗИК	6	<ul style="list-style-type: none"> • посматрање • уочавање • причање • описивање • писање • читање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалогска • текстуална • писаних радова • излагања 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање способности посматрања и уочавање богатства облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, ...) • Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој • Богаћење речника • Упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања изражена у књижевним текстовима • Изражавање сопственог утиска
МАТЕМАТИКА	5	<ul style="list-style-type: none"> • упоређивање • процењивање • израда задатака • уочавање • мерење • закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> • дијалогска • демонстративна • писаних радова • текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> • Примена стечених знања о мерењу и јединицама мера • Утврдити и продубити стечена знања о сабирању и одузимању двоцифрених бројева • Примена стечених знања кроз решавање текстуалних задатака из свакодневних ситуација

<p>ПРИРОДА И ДРУШТВО</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - уочавање сличности и разлика - препознавање - именовање - уређивање окружења - одржавање хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче - анализира - мотивише - координира - развија 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - очигледности - практичних радова - писаних радова - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних временских одредница - сналажење у времену и простору - Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини - Развијање одговорног односа према окружењу - Уочавање и именовање различитих временских промена
<p>МУЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - слушање 	<p>кооперативност</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дијалoшка • демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> • Извођење народних дечјих игара • Учење нове песме • Развијање осећаја за ритам и мелодију • Подстицање расположења и ведрине
<p>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</p>	<p>5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • шетање • трчање • такмичење • савладавање природних препрека • одржавање личне хигијене 		<ul style="list-style-type: none"> • демонстративна • дијалoшка • самосталног рада 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање издржљивости, истрајности и упорности • Упознавање ученика за коришћење „трима” за саморекреацију • Развијање хигијенских навика • Развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге

ЛИКОВНА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - прикупљање природног материјала - преобликовање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање код ученика смисла за спајање различитих облика и материјала и предмета како би добили нову, занимљиву целину, и то посматрањем и прикупљањем материјала и предмета из непосредног природног окружења - Подстицање оригиналности и креативности код ученика
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	<ul style="list-style-type: none"> - причање - препознавање својих осећања и осећања других 		<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба

**ОСНОВНА ШКОЛА "СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ"
БЕЛАНОВИЦА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

ШКОЛСКА 2022/2023-2025/2026. године

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

ФОНД ЧАСОВА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик ¹	5	180
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Енглески језик	2	72
4.	Ликовна култура	2	72
5.	Музичка култура	2	72
6.	Историја	1	36
7.	Географија	1	36
8.	Физика	-	-
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	-	-
12.	Техника и технологија	2	72
13.	Информатика и рачунарство	1	36
14.	Физичко и здравствено васпитање ³	2	4
Укупно: А		24-27*	918- 1026*

Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ⁴	1	36
2.	Други старни језик - Немачки језик ⁵	2	72
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁶	2	72
Укупно:Б		3-5*	108-180*
Редни број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Редовна настава	27-30*	1026-1134*
2.	Слободне наставне активности ⁷	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатни рад	1	36
Редни број	В. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁸	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.

4 Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

5 Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

6 Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај предмет али није у обавези.

7 Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди.

8 Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за други циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај петог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика петог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе учбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
I	Језик	74	39	28	5	2
	Граматика	57	29	21	5	2
	Правопис	12	8	4	0	0
	Ортоепија	5	2	3	0	0
II	Књижевност	68	46	20	0	2
	Лирика	14	12	2	0	0
	Епика	25	13	10	0	2
	Драма	6	3	3	0	0
	Домаћа лектира	20	15	5	0	0
	Научно-популарни и информативни текстови	3	3	0	0	0
III	Језичка култура	38	2	32	4	0
Укупан број часова		180	87	80	9	4

СРПСКИ ЈЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊ А ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<p>Граматика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деklinацију; - разликује основне функције и значења падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима). <p>Правопис:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање). <p>Ортоепија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара речи водећи рачуна о месту 	<p>Граматика:</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; непроменљиве речи: прилози и предлози. Именице - значење и врсте именица. Промена именица (деklinација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа. Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице – личне заменице. Бројеви - врсте и употреба: главни и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид, глаголски род; глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив, презент, перфекат, футур I. Предикатска реченица -</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>CJ.1.2.1; CJ.1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ.1.3.3; CJ.1.3.4; CJ.1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10;</p> <p>CJ.2.2.5; CJ.2.3.1; CJ.2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8;</p> <p>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.3; CJ.3.3.4;</p>	<p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посматра, - слуша, - анализира, - уочава језичке законитости на примерима, - доноси самосталне закључке, - усваја нова знања, - примењује претходно стечено знање, - користи различите изворе информација. <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планира и припрема час, - презентује, - израђује дидактички

		<p>акцента и интонацији реченице; - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове.</p>	<p>предикат (глаголски, именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција. Правопис: Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација; велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца НЕ уз именице, придеве и глаголе; речца НАЈ у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору). Ортоепија: Место акцента у вишесложним речима. Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица.</p>		<p>CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5.</p>	<p>материјал, -подстиче на размишљање и закључивање, - упућује, - објашњава, - дефинише појмове, - процењује, - вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, - развија такмичарски дух у примени знања, - континуирано повезује знања о језику са непосредном говорном праксом. Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка, - текстовна, -демонстративна; - фронтални рад, - индивидуални рад, - рад у групи; - пројектни задаци.</p>
--	--	---	---	--	--	---

II	КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са разумевањем и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одређује род књижевног дела и књижевну врсту; - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле - поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава); - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - процењује основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, 	<p>Лирика: Народна песма: <i>Вила зида град</i>; Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор); Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i>; Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i>; Душан Васиљев: <i>Домовина</i>; Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i>; Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i>; Милован Данојлић: <i>Шљива</i>; Десанка Максимовић <i>Сребрне плесачице</i>; Пеђа Трајковић: <i>Кад књиגע буду у моди</i>.</p> <p>Епика: Народна песма: <i>Свети Саво</i>; Народна песма: <i>Женидба Душанова</i>; Народне новеле: <i>Еро с онога свијета</i>, <i>Дјевојка цара надмудрила</i>; Милован Глишић: <i>Прва бразда</i>; Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак); Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i>; Иво Андрић: <i>Мостови</i>; Данило Киш: <i>Дечак и пас</i>; Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> (први одломак приче „Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци „Можеш сматрати да си задобио венац славе" и „Мрави су вукли велике трошице тишине");</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, читалачке компетенције, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу</p>	<p>CJ.1.1.1; CJ.1.1.7; CJ.1.2.5; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.4; CJ.1.3.9; CJ.1.4.1; CJ.1.4.2; CJ.1.4.3; CJ.1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9;</p> <p>CJ.2.1.5; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.4.1; CJ.2.4.2; CJ.2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ.2.4.8; CJ.2.4.9;</p> <p>CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.</p>	<p>Активности ученика: - чита, - уочава, - анализира, - самостално закључује, - исказује властите судове и емоције приликом анализе дела. Активности наставника: -презентује, -усмерава активности ученика, - упућује ученика на самостално проналажење информација, - дефинише појмове, - подстиче на креативност у приступу књижевном делу. Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка, - рад на тексту; - илустративна, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - индивидуални рад,</p>
----	------------	--	---	---	--	--

		<p>ведар, тужан и сл.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одређује тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - наводи примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упоређује књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст. 	<p>Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i>.</p> <p>Драма: Бранислав Нушић: <i>Кирија</i>; Душан Радовић: <i>Капетан Џон Пиплфокс</i>; Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i>.</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг); Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке); Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i>; Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа); Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевих и просјак/Доживљаји Тома Сојера</i>; Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)); Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i>; Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)</p> <p>Допунски избор: Иван Цанкар: <i>Десетица</i>; Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зрчке из античке Грчке</i> (избор)/Густав Шваб: <i>Приче из старине</i>;</p>			<ul style="list-style-type: none"> - рад у групи, - истраживачки рад; - компаративни приступ; - пројектни задаци.
--	--	--	---	--	--	---

			<p>Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци); Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор)/<i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор). Научнопопуларни и информативни текстови: Вук Ст. Караџић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>); Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i>; М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци); Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак); Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; 	<p>Језичка култура: Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма. Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као ужа тематска целина и његове</p>	Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према околини	CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1;	Активности ученика: - препричава, - приповеда, - описује, - чита у складу с природом различитих текстуалних жанрова, - пише различите облике текстова, - осмишљава причу, - користи различите изворе информација, - дискутује,

		- напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.	композицијско-стилске функције. Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.		<p>CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.3.7; CJ.2.3.10; CJ.2.3.11; CJ.2.4.1;</p> <p>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.3.7; CJ.3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</p>	- увежбава технике у изради писменог састава. Активности наставника: - презентује, - усмерава активности ученика, - подстиче на креативност и самосталност у изражавању. Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка, - текстовна, - демонстративна, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - индивидуални рад; - пројектни задаци.
--	--	--	---	--	---	--

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	- разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује врсте и подврсте променљивих речи	Граматика: Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; непроменљиве речи:	Комуникативна компетенција, компетенција за учење,	CJ.2.2.5; CJ.2.3.1; CJ.2.3.3; CJ.2.3.5;	Активности ученика: - примењује претходно

	<p>- разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију</p> <p>- разликује основне функције и значења падежа</p> <p>- употребљава падежне облике у складу са нормом</p> <p>- употребљава глаголске облике у складу са нормом</p> <p>- разликује основне реченичне чланове (у сложенијим примерима)</p> <p>- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</p> <p>- користи правопис (школско издање)</p>	<p>прилози и предлози. Именице</p> <p>- значење и врсте именица.</p> <p>Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа.</p> <p>Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице – личне заменице. Бројеви - врсте и употреба: главни и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид, глаголски род; глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив, презент, перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица - предикат (глаголски, именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p> <p>Правопис:</p> <p>Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација; велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца НЕ уз именице, придеве и</p>	<p>дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8;</p> <p>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5.</p>	<p>стечена знања, -овладава новим граматичким и правописним правилима, - уочава на примерима, - упоређује, -изводи закључке. Активности наставника: - презентује наставни садржај; - мотивише за рад, закључивање и упоређивање; - оспособљава ученика за практичну примену знања; - подстиче ученика на истраживачки рад. Наставне методе и облици рада: -дијалошка, -молошка метода; -рад на тексту; -рад у групама, -тимски рад, -истраживачки рад.</p>
--	--	---	---	---	--

			<p>глаголе; речца НАЈ у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p> <p>Ортоепија: Место акцента у вишесложним речима. Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица.</p>			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>- упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности;</p> <p>- упоређује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији;</p> <p>- анализира елементе композиције лирске песме, епског дела у стиху и у прози, драмског дела;</p> <p>- разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;</p> <p>- увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p> <p>- одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;</p> <p>- развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела;</p>	<p>Лирика: Народна песма: <i>Вила зида град</i>; Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор); Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i>; Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i>; Душан Васиљев: <i>Домовина</i>; Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i>; Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i>; Милован Данојлић: <i>Шљива</i>; Десанка Максимовић <i>Сребрне плесачице</i>; Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i>.</p> <p>Епика: Народна песма: <i>Свети Сава</i>; Народна песма: <i>Женидба Душанова</i>; Народне новеле: <i>Еро с онога свијета, Дјевојка</i></p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, читалачке компетенције, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу</p>	<p>CJ.2.1.5; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.4.1; CJ.2.4.2; CJ.2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ.2.4.8; CJ.2.4.9;</p> <p>CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.</p>	<p>Активности ученика: - чита, промишља, анализира и интерпретира дела по свом избору и избору наставника; - уочава стилске особености текста; - анализира филм по избору, - развија креативан приступ тумачењу књижевних дела и подстиче стваралачко мишљење. Наставне методе</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упоређује књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 	<p><i>цара надмудрила;</i> Милован Глишић: <i>Прва бразда</i>; Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак); Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i>; Иво Андрић: <i>Мостови</i>; Данило Киш: <i>Дечак и пас</i>; Горан Петровић: <i>Месећ над тепсијом</i> (први одломак приче „Бели хлеб од претеривања“ и крај приче који чине одељци „Можеш сматрати да си задобио венац славе“ и „Мрави су вукли велике трошице тишине“); Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i>.</p> <p>Драма: Бранислав Нушић: <i>Кирија</i>; Душан Радовић: <i>Капетан Џон Пиплфокс</i>; Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i>.</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг); Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке); Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i>; Данијел Дефо: <i>Робинсон Крузо</i> (одломак о изградњи склоништа); Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера</i>; Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана</p>		<p>и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -дијалогска, -монологска, -рад на тексту, -аналитичко-синтетичка метода; -фронтални рад, -рад у групама, -тимски рад, -индивидуални рад, -истраживачки рад; - пројектни задаци.
--	--	--	--	--	--

			<p>Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)); Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i>; Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) Допунски избор: Иван Цанкар: <i>Десетица</i>; Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зврчке из античке Грчке</i> (избор)/Густав Шваб: <i>Приче из старине</i>; Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци); Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор)/<i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор). Научнопопуларни и информативни текстови: Вук Ст. Караџић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>); Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i>; М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци); Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак); Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове сложенијег текста и организује га у</p>	<p>Језичка култура: Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма. Богаћење речника: синоними и антоними; некрњижевне</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за</p>	<p>CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.3.7; CJ.2.3.10; CJ.2.3.11;</p>	<p>Активности ученика: - увежбава технике у изради писменог састава и анализира</p>

		<p>смисаоне целине; - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у сложенијем књижевном и некњижевном тексту.</p>	<p>речи; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као ужа тематска целина и његове композицијско-стилске функције. Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>	<p>сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према околини</p>	<p>CJ.2.4.1; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.3.7; CJ.3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</p>	<p>стилске грешке оцењених радова; - уочава и реазликује форме приповедања; - обогаћује културу писменог изражавања кроз самосталан стваралачки рад. Активности наставника: - подстиче ученике на креативност у сфери усменог и писменог изражавања; - негује стваралачко мишљење ученика. Наставне методе и облици рада: - дијалoшка, - монолошка, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - индивидуални рад, - истраживачки рад.</p>
--	--	--	--	--	---	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе енглеског језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Стога, циљ наставе страног језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивних односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи.

Општи стандарди

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да разуме усмену поруку исказану савременим језиком, без непотпуних синтаксичких и лексичких тешкоћа, не дуже од две до три минуте. Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (приповедање, разговор) а треба да буде способан и да идентификује различите врсте исказа (изјавне, упитне и заповедне), да реконструише непознато на основу контекста и да запамти кључне елементе поруке.

Усмено изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде оспособљен да савременим језиком, примереним свакодневној комуникацији, исказе једноставну усмену поруку, да буде у стању да учествује у једноставном разговору, да једноставно и јасно исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да прочита и разуме једноставне поруке, знакове, информације, да разуме, глобално, селективно и на нивоу имплицитног, једноставније аутентичне текстове писане савременим језиком, у вези са свакодневним ситуацијама и из домена његовог интересовања.

Писано изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде способан да напише своје личне податке, да напише честитку, једноставну поруку и краће неформално писмо, да опише неки доживљај и место у којем живи, да напише нешто о себи и својим интересовањима, да напише кратак резиме о ономе што је чуо, видео или прочитао и изнесе лични став (допадање, недопадање, слагање, неслагање и друго).

Дијалог

Ученик треба да да је способан да користи научене фразе и изразе док води дијалог са наставником, другим учеником или евентуално говорником коме је енглески матерњи језик.

Развијање социо-културне компетенције

Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију, културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да стекне увид, у оквиру поља свог интересовања и искуства, у сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација), обичајима, менталитету и институцијама између наше земље и земаља чији језик учи.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	HELLO	0	3	0	3
2	SCHOOL DAYS	3	5	0	8

3	PEOPLE	4	5	0	9
4	TIME OUT	2	3	0	5
5	THE FIRST WRITTEN TEST	0	3	0	3
6	PLACES	3	6	0	9
7	FOOD	3	5	0	8
8	CELEBRATIONS	3	4	0	7
9	HOLIDAY	3	5	0	8
10	THE SECOND WRITTEN TEST	0	3	0	3
11	OUR WORLD	3	6	0	9
Укупно:		24	48	0	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Hello Поздрављање; Представљање себе и других и тражење/давање информација о себи и другима; разумевање и коришћење молби и захтева	- разумеју и користе исказе који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставна језичка средства; - у неколико везаних исказа	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре What's your name? I'm... What's your phone number? Two bins. (Plurals, regular –s) a door, an apple (a vs an) This is an umbrella. What's that? It's a chair. (this/that) What colour is this? It's...	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19.	Комуникација	Наставни програм оријентисан је на исходе који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Исходи се операционализују преко језичких вештина (слушање, читање, писање, говор), које треба перманентно и истовремено увежбавати. Важно је развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина. Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15

		<p>саопште информације о себи и другима; - уз дуже паузе, описују предмете из непосредног окружења - разумеју једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - опишу жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - постављају и одговарају на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разумеју и реагују на једноставне молбе.</p>	<p>Open your books. (Imperative) Именовање предмета и боја.</p>	<p>2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>		<p>минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење</p>
2.	<p>School days Представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима; давање информација о себи и другима; изражавање интересовања, допадања/недопа-</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - разумеју, траже и</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Family members, animals, parts of the body, I'm... You're... My, your Where... from? am, is, are (the verb be), How old...?</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.</p>	<p>Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење</p>

	<p>дања; изражавање хронолошког времена;</p>	<p>дају једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; -уочавају сличности и разлике у култури становања у БВ и САД.</p>	<p>Who? What? текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>		<p>илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, пројекти ученика.</p>
--	--	---	---	--	--	---

3.	<p>People Описивање живих бића, предмета и места и положаја у простору; изражавање припадања и поседовања; давање информација о себи и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту;</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; -разумеју једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - уочавају сличности и</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре My best friend's name is Anya. (possessive case) Whose?Whose bag is that? Is that your brother? (possessive adjectives) He's got dark brown hair. (the verb have got) These are caps. (these/those), The children have got lots of bikes. (plurals, regular/irregular) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација</p>	
----	---	---	---	---	---------------------	--

		разлике у култури становања.				
4.	Time out Описивање догађаја у садашњости; изражавање допадања/недопадања; тражење/давање основних информација о себи и другима;	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу дневни /	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре My brother rides his bike every day. Do you like comedies? We don't play basketball every day. (The Present Simple Tense) at the weekend (prepositions of time), I love listening to pop music. (like, love, hate, enjoy + noun/- ing form) Helen is often late for school. (adverbs of frequency) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Комуникација Рад с подацима и информацијама	

		недељни распоред активности; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење.				
5.	The first written test Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/уобичајених догађаја/активности; изражавање интересовања, допадања/недопадања.	- опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на жеље, интересовања и изражавање допадања и недопадања; - опишу своје и туђе жеље и интересовања и изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 и 4; задатке слушања, читања и вођеног писања.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање	

6.	<p>Places Описивање карактеристика места; описивање способности у садашњости; описивање живих бића, предмета и места и положаја у простору; изражавање молби, захтева; исказивање предлога;</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих; - упуते једноставан предлог; -разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на способности; - опишу сталне способности у садашњости користећи неколико везаних</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре The TV is on the table. (prepositions of place) There's a cinema in the city. There are two banks near my house. (There is.../There are...) There is a fire station in my town. The fir station is in Bond Street. (a/an vs the) She can swim. (the verb can) Let's go to the zoo. (Let's) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема</p>	
----	--	--	--	---	--	--

		исказа.				
7.	Food Исказивање потреба, осета и осећања; изражавање присуства/одсуства нечега; изражавање допадања/ недопадања; изражавање молби, захтева, захвалности; исказивање количина;	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама и осећањима; - изразе, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставне исказе који се односе на присуство/одсуство нечега и реагују на њих; -разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описвање допадања и недопадања; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре There are some apples, too. (countable and uncountable nouns), There's an orange and some ice cream in the fridge. (a(n)/some) There is some bread on the table. Is there any milk in the fridge? (some/any) Would you like some soup? (would like + noun) How much water do you drink? How many eggs have we got? (How much... / How many...) Can you see him? (object personal pronouns) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	Комуникација Одговоран однос према здрављу	

		<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и једноставне молбе и захтеве и реагују на њих; - упуте једноставне молбе и захтеве; - затраже и пруже кратко обавештење; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; - питају и кажу колико нечега има/нема, користећи једноставија језичка средства; - на једноставан начин наруче јело и/или пиће у ресторану; - уоче сличности и разлике у начину исхране у различитим земљама света. 				
8.	<p>Celebrations</p> <p>Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/ уобичајених догађаја/ активности; изрицање обавеза; исказивање метеоролошког времена; описивање и</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње; 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре</p> <p>They are sitting outside in the garden. (Present Progressive Tense) Why are you wearing that old jacket? Because I like</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	

	<p>честитање празника и рођендана.</p>	<p>- размене информације које се односе на тренутне радње/активности; - разумеју и и размене информације које се односе на тренутне и сталне /уобичајене радње/активности - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и реагују на своје и туђе обавезе; - размене једноставније информације које се односе на своје и туђе обавезе и правила понашања; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на жеље, интересовања и изражавање допадања и недопадања; - разумеју честитку и одговоре на њу;</p>	<p>it. (Why...? / Because...) I ususally read comics in my free time. I'm reading a great book now. (Present Simple Tense vs Present Progressive Tense) Police officers have to wear wear a uniform. (have to) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - упуте пригодну честитку; - разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, опишу начин прославе рођендана, као и време и начин прославе празника у земљама енглеског говорног подручја; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове. 				
9.	Holiday Описивање догађаја способности у прошлости.	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези 	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре He visited his grandparents last week. We went swimming yesterday. (Past Simple Tense – regular and irregular verbs), Where was Charlie two days ago?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1.	Комуникација	

		са догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај.	He was at the cinema. (time expressions) They travelled by car. (by+ means of transport) I lived in France in 2015. (in+years) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.7. 2.3.8.		
10.	The second written test	- разумеју једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 6, 7, 8 и 9; задатке слушања, читања и вођеног писања.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема	

		климатске услове.		2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.		
11.	Our world Исказивање жеља, планова и намера; изрицање обавеза; позив на заједничку активност; описивање живих бића и предмета;	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју жеље планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопште шта они или неко други желе, планирају, намеравају; - разуме и реагују на своје и туђе обавезе; -упоређују предмете и жива бића; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства.	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре I'm going to visit my cousins. (Future- be going to) I'm having a party this Saturday. (Present Progressive Tense with future meaning) tomorrow/tonight/next month/on an hour/soon (time expressions) You mustn't shout. You're in the library. (must/mustn't) I'm hungry. I will make a sandwich. (Future- will) Paul is taller than his sister. Hilary is the best student in our class. (comparative and superlative forms) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.	Комуникација	

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљеви и задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци:

- поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање;
- поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја;
- поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета,
- даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање,
- проширивањесазнања и искустава ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања;
- мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се на заштиту и унапређење човекове природне и културне средине.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Слободно ритмичко компоновање	6	4	4	10
2	Линија	10	10	10	20
3	Облик	16	12	12	28
4	Визуелно споразумевање	8	6	6	14
Укупно:		40	32	32	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Слободно ритмичко компоновање (6+4)	-описе ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима -гради првилан, неправилан и слободан визуелни ритам	Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине Материјали из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине)	Ученици одговарају на постављено питање, посматрају и уочавају ритмичка понављања елемената на показаним примерима, слушају одговоре, коментаришу их.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	-фронта-лно, индиви-дуално, рад у пару -вербална, демонстративна,
2.	Линија (10'+10)	-описе линије уочава у природи, окружењу и уметничким делима -гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала -користи одабране садржаје као подстицај за стварање	Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика. Својства линије у апликативном програму за цртање, цртање светлом. Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж.	Ученици различитим ликовним карактеристикама линија приказују и изглед нерватуре листа и контурну линију листа.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	-фронта-лно, индиви-дуално, рад у пару -вербална, демонстративна
3.	Облик (16+12)	-гради апстрактне и/или фантастичне облике корестећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад - наслика реалне	Дводимензионални и тродимензионални облици. Својства, величина, боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Светлост као услов за	Ученици током процеса учења увежбавају и развијају своје способности за међусобну сарадњу (према	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	-фронта-лно, индиви-дуално, рад у пару -вербална, демонстративна

		<p>облике у просторусамостално мешајући боје до добијања жељеног тона</p> <p>-комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену</p>	<p>опажање облика. Изгледа облика посматраног из различитих углова.</p> <p>Стилизовање облика.</p> <p>Статични облици.</p> <p>Кретање облика.</p> <p>Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окупљењу, етно наслеђе).</p>	<p>одређеним правилима).</p>		
4.	<p>Визуелно споразумевање (8+6)</p>	<p>-пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас</p> <p>-обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу</p> <p>-изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом</p> <p>-тумачи једноставне визуелне информације</p> <p>-објасни зашто је наслеђе културе важно</p>	<p>Различите врсте комуникације од праисторија до данас.</p> <p>Невербална комуникација- читање информација, израз лица и карактеристичан положај тела.</p> <p>Читање визуелних информација(декодирање).</p> <p>Визуелно изражавање.</p> <p>Уметничко наслеђе- значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>	<p>Разговор о репродукцијама на странама уџбеника.</p> <p>-Утврђивање и примена научених појмова.</p>	<p>Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.</p>	<p>-фронтално, индивидуално, рад у пару</p> <p>-вербална, демонстративна,</p>

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци музичке културе

- неговање способности извођења музике певањем и свирањем
- неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање)

- стицање навике за слушање музичког дела
- развијање способности за доживљај музичког дела
- развијање способности за разумевање музичког дела
- развијање критичког мишљења
- подстицање стваралачког ангажовања ученика
- развијање музичке креативности
- развијање способности за импровизацију мелодије

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
I	ЧОВЕК И МУЗИКА	2	2	/	4
II	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	4	2	/	6
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	16	5	/	21
IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	33	7	/	40
V	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру сваког часа)	0	1	/	1
Укупно:		56	16	/	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЧОВЕК И МУЗИКА	На крају теме/области ученик ће бити у стању да: -наведе начине и средства музичког	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи	МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких	Историја (Основи проучавања прошлости, Праисторија) Географија (Човек и географија) Српски језик (Књижевност)	- користити мултимедијалне садржаје; - упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата и кратких

	<p>изражавања у праисторији и античком добу; -објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; -искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; -реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; -идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и слично);</p>	<p>музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антикe Божанска природа музике: - митолошка свест античког човека; - музички атрибути богова; -музика и држава. Музика у храму и музика на двору Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника</p>	<p>жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>Ликовна култура (Ритам, Облик, Визуелно споразумевање) Музичка култура (све области)</p>	<p>излагања - бирати одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - наставу реализовати тако да ученици долазе до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе</p>
2.	<p>На крају теме/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; Удараљке – настанак, првобитни</p>	<p>МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2. опише основне</p>	<p>Историја (Основи проучавања прошлости, Праисторија)</p>	<p>Долазак до информација о инструменту путем непосредног</p>

	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<p>-класификује инструменте по начину настанка звука; -описе основне карактеристике удараљки; -препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; -користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</p>	<p>облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске удараљке;</p>	<p>карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже</p>	<p>Српски језик (Књижевност) Ликовна култура (Ритам, Облик,) Музичка култура (све области)</p>	<p>искуства (слушање и опажање) -за инструменте средњег века примена аудитивних и визуелних записа - народне инструменте повезати са народном песмом одређеног краја - информације о инструментима треба да буду сведене на начин добијања тона и техничке могућности и примену - повезивање избора инструмента и догађаја, тј. када се и на који начин музика изводила - примена ИКТ-а</p>
--	--------------------------------	--	--	--	--	---

				свој суд МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)		
3.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>На крају теме/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -изражава се покретима за време слушања музике; -вербализује свој доживљај музике; -идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; -анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; -илуструје 	<p>Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокалноинструменталних и кратких инструменталних композиција домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика, расположења, као и музичких прича</p>	<p>МК.1.2.1. музичке изражајне елементе МК.1.2.2.извођачки састав МК.1.2.3.музичкежанрове МК.1.2.4.српски музички фолклор МК.2.2.1.опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК.2.2.2. препозна структуру одређеног музичког жанра МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК.3.2.2.жанровским и историјско-стилским</p>	<p>Историја (Основи проучавања прошлости) Географија (Човек и географија) Српски језик (Књижевност) Ликовна култура (Визуелно споразумевање) Музичка култура (све области)</p>	<p>Користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - примена различитих метода и облика рада - долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажње) - начин извођења прилагодити датом историјском контексту - примена ИКТ технологије</p>

		<p>примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);</p> <p>-критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;</p> <p>-понаша се у складу са правилима музичког бонтона;</p> <p>- користи могућности ИКТ-а за слушање музике</p>		<p>контекстом звучног примера МК.3.2.3.контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора</p>		
4.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>На крају теме/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>-пева и свира самостално и у групи;</p> <p>-примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање</p>	<p>Певање по слуху самостално и у групи;</p> <p>Певање песама из нотног текста солмизацијом;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем;</p> <p>Певање песама у комбинацији са покретом</p>	<p>МК.1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције</p> <p>МК.1.3.2.изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту</p> <p>МК.3.3.1.изводи разноврсни музички</p>	<p>Српски језик (Књижевност)</p> <p>Ликовна култура (Визуелно споразумевање)</p> <p>Музичка култура (све области)</p>	<p>Користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - примена различитих метода и облика рада - долазак до</p>

	<p>тела, артикулација);</p> <p>-кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику;</p> <p>-користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;</p> <p>-искаже своја осећања у току извођења музике;</p> <p>-примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>-учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>-користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење</p>	<p>Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на Орфовим инструментима и/или на другим инструментима;</p> <p>Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечјих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом.</p>	<p>репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима</p>		<p>информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - начин извођења прилагодити датом историјсоми контексту - примена ИКТ технологије</p>
--	--	--	---	--	--

		матрица, караоке програма, аудио снимака...)				
5.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру свих часова)	<p>На крају теме/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -изражава своје 	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задани текст; Импровизација дијалога на Орфовим и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација</p>	<p>МК.1.4.1.направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК.1.4.2.осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК.1.4.3.изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.3.4.1.осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК.3.4.2.импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3.осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс</p>	<p>Српски језик (Књижевност, Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама - ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.) Ликовна култура (Ритам, Визуелно споразумевање) Музичка култура (све области)</p>	<p>Избор најупечатљивијих музичких примера -примена ИКТ; упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника... - ученици планиране стваралачке задатке реализују по слуху уз запис - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације; - одабир информација које су у служби разумевања света музике</p>

		емоције осмишљавањем мањих музичких целина; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;				
--	--	--	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци

Циљ изучавања наставног предмета Историја је развијање историјске свести, културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе Историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена и историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе Историје су да ученици, уочавајући узрочно – последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...) као и историју суседних народа и држава.

Оперативни задаци:

Разумевање појма прошлости;

Упознавање начина и значаја проучавања прошлости;

Разумевање основних одлика праисторије и старог века;

Разумевање основних временских одредница (деценија, век, миленијум)

Оспособљавање за коришћење историјске карте;

Стицање знања о догађајима и личностима који су обележили епоху старог века;

Упознавање са основним одликама античке културе

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3	1		4
2	ПРАИСТОРИЈА	2	1		3
3	СТАРИ ИСТОК	3	1	1	5
4	АНТИЧКА ГРЕЧКА	6	5	1	12
5	АНТИЧКИ РИМ	6	5	1	12
		29	13	3	36

Р.БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Ученик ће бити у стању да: – разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); – лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; – разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; – именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; – разврста историјске изворе према њиховој основној подели; – повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);	-разумевање појма прошлости -уознавање начина и значаја проучавања прошлости -примењивање временских одредница: деценија,век,миленијум.	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.6. ИС.1.2.4. ИС.3.2.5.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Решавање проблема 	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања
2.	ПРАИСТОРИЈА	Ученик ће бити у стању да: ☐ именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; ☐ користи основне историјске појмове; ☐ наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; ☐ разликује основне одлике каменог и металног доба;	-разумевање појма праисторије -разумевање основних одлика праисторије -разумевање поделе прошлости на праисторију и историју -познавање културе и начина живота људи у праисторији	– И С.1.1.6. – И С.1.1.2. – И С.1.1.9. – И С.2.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Комуникација • Решавање проблема • Рад са подацима и информацијама • Сарадња • Дигитална компетенција 	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања
3.	СТАРИ ИСТОК	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик ће бити у стању да: • – лоцира на историјској карти најважније 	-примењивање временских одредница -стицање знања о личностима које су	ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.2.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Комуникација 	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“

		<p>цивилизације и државе Старог истока;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; – одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; – наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; – идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; – разликује врсте писама цивилизација Старог истока; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у 	<p>обележиле епоху старог века</p> <p>-оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа</p> <p>-упознавање основних одлика античке култур</p>	<p>ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.2.5.</p>	<p>ја</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Рад са подацима и информацијама • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>кратка писмена провера знања</p>
--	--	---	---	--	---	-------------------------------------

		<p>одговарајући миленијум или век;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; – прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; – визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; 				
4.	АНТИЧКА ГРЧКА	<ul style="list-style-type: none"> Ученик ће бити у стању да: – опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; – лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; – приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој; 	<p>-примењивање временских одредница</p> <p>-стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века</p> <p>-оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа</p> <p>-упознавање основних одлика античке култур</p>	<p>ИС 1.1.6.</p> <p>ИС 1.1.8.</p> <p>ИС 1.1.9.</p> <p>ИС.1.2.3</p> <p>ИС 1.2.4.</p> <p>ИС.1.2.5.</p> <p>ИС.2.1.1.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.1.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из удбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • – идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; • – истражи основна обележја и значај религије старих Грка; • – разликује легенде и митове од историјских чињеница; • – наведе значај и последице освајања Александра Великог; • – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; • – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; • – израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; • – користи основне историјске појмове; • 				
--	--	--	--	--	--	--

5.	АНТИЧКИ РИМ	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик ће бити у стању да: • – лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; • – наведе основне разлике између античке римске републике и царства; • – разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; • – истражи основна обележја и значај религије античког Рима; • – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; • – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; • – наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; • – лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; • • – користећи дату информацију или 	<p>-примењивање временских одредница</p> <p>-стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века</p> <p>-оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа</p> <p>-уознавање основних одлика античке култур</p>	<p>ИС 1.1.6. ИС 1.1.8. ИС 1.1.9. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.3.1.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Комуникација • Решавање проблема • Рад са подацима и информацијама • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања</p>
----	-------------	---	---	--	--	---

		ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.				
--	--	--	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљ и задаци наставе географије

Циљ наставе географије је усвајање знања о природно - географским и друштвено - географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету. Задаци наставе географије су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и разумевања, умења и ставове према светским и националним вредностима и достигнућима.

Настава географије треба да допринесе:

- стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- картографском описмењавању, употреби географских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања и у свакодневном животу;
- стицање знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- разумевању узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
- развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међу- условљености географских појава и процеса у простору и времену;
- развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- стицању знања о основним појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавању њиховог просторног размештаја;
- разумевању утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
- стицању знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
- стицању знања о основним географским одликама ваневропских континената и њихових регија;
- упознавању улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних, културних и хуманитарних проблема у савременом свету;
- стицању знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним целинама;
- развијању ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијању толеранције, националног, европског и светског идентитета;
- стицању знања, развијању вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
- развијању опште културе и образовања ученика.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- упознају предмет проучавања, поделу и значај географије као наставног предмета и науке уопште;
- стекну најосновнија знања о васioni и васионским телима и њиховим основним својствима;
- стекну основна знања о Сунчевом систему;
- стекну основна знања о Земљи-планети, њеном постанку, облику и величини;
- стекну основна знања о Земљиним кретањима и њиховим последицама;
- стекну основна знања и вештине из картографије и да се оспособе за коришћење географске карте као извора информација и оријентације;
- схвате унутрашњу грађу Земље и да разумеју данашњи распоред копна и мора и изглед рељефа;
- разумеју антропогене утицаје на рељеф;
- стекну основна знања о структури и саставу атмосфере;
- стекну основна знања о времену и метеоролошким елементима, клими, климатским факторима и основним типовима климе на Земљи;
- разумеју потребу очувања и заштите атмосфере;
- се оспособе за коришћење географске литературе, Интернета и различитог илустративног материјала у сврху лакшег савлађивања наставног градива;
- развијају способности за активно стицање и примену знања из географије кроз самостално учење и истраживање

Ред. бр. теме	Наставна тема	обрада	утврђивање и провера	системаизација	Укупно
1	Човек и географија	2	1	0	3
2	Васиона	2	0	1	3
3.	Планета Земља	19	9	2	30
3.1.	Облик Земље и структура њене површине	1	1	0	2
3.2.	Земљина кретања	2	1	0	3
3.3.	Унутрашња грађа и рељеф Земље	7	3	1	11
3.4.	Ваздушни омотач Земље-Атмосфера	4	1	1	6

3.5.	Воде на Земљи-Хидросфера	3	2	0	5
3.6.	Биљни и животињски свет на Земљи-Биосфера	2	1	0	3
	Укупно часова	23	10	3	36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи; 	Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.	ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад с подацима и информацијама, дигитална и естетичка предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према околини.	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
2.	ВАСИОНА	разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев	Васиона, галаксија, Млечни пут,	ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у	Међ: комуникација Сарадња Рад са подацима и	Посматрање ангажованости ученика,

		<p>систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;</p>	<p>звезде, сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори.</p>	<p>Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања</p>	<p>информацијама Дигитална и естетичка</p>	<p>провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
3.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА					
3.1.	Облик Земље и структура њене површине	<p>помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;</p>	<p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.</p>	<p>: ГЕ.1, . ГЕ 1.2.2. описује облик Земље</p>	<p>учењ Комуникација, Сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
3.2.	Земљина кретања	<p>- разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом</p>	<p>Ротација Земље и последица ротације: смена</p>	<p>ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје</p>	<p>3 Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања</p>

		<p>дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;</p>	<p>обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.</p>	<p>појаве и процесе везане за њена кретања</p>		<p>кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
3.3.	Унутрашња грађа и рељеф Земље	<p>- разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликује</p>	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p>	<p>Обра ГЕ.1.2.3, ГЕ.2.1., ГЕ.3.2.2. Г.Е.2.1.3.</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		<p>хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); 	<p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>			
3.4.	Ваздушни омотач Земље	<ul style="list-style-type: none"> - опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање 	<p>Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве</p>	<p>ГЕ.2.1.3, ГЕ.1.2.3, ГЕ.2.2.2, ГЕ.3.1.1.</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање</p>

		<p>ваздуха...);</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује појам времена од појма клима; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; - наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); 	<p>(температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>			<p>домаћих задатака.</p>
3.5.	Воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> - уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске 	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост,</p>	<p>ГЕ.2.1 ГЕ.2.1.3 ГЕ.1. ГЕ.3.1.1, ГЕ.2.1.3,</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање,</p>

		<p>воде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода - поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>			<p>задавање домаћих задатака.</p>
3.6.	<p>Билни и животињски свет на Земљи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај 	<p>Распростирање билног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.</p>	<p>ГЕ.2.1.3, ГЕ.3.1.1, ГЕ.1.2.3, ГЕ.2.2.2.</p>	<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка, предузимљивост и орије орјентација ка предупредузелништву.</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи.				

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци

Ученике треба оспособити:

- да формирају и графички приказују скупе и њихове подскупове, изводе скуповне операције и правилно употребљавају одређене знакове.
- препознају геометријске фигуре:права(нормалне и паралелне), дуж, полуправа, раван, кружница, круг и друго),као и неке односе међу њима.
- упознају углове уз трансверзалу паралелних правих,углове са паралелним и нормалним крацима,суплементне и комплементне углове.
- упознају дељивост и основна правила дељивости природних бројева ,одређују најмањи заједнички садржалац и највећи заједнички делилац,као и примена дељивости у конкретним проблемским ситуацијама
- схвате појам разломака ,записивање разломка на разне начине , упоређују разломке, илуструју на бројевној правој, стекну знање у извођењу основних операција са разломцима,да примене бројеве и бројевне изразе у конкретним проблемским ситуацијама.
- могу да читају ,состављају и израчунавају мање сложене бројевне изразе.Умеју да реше једноставније једначине и неједначине у вези са разломцима.
- упознају осу симетрију и њена својства,као и да умеју да изводе конструкције симетрале дужи,симетрале угла и нормале на дату праву кроз дату тачку

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	13	18	4	35

2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	8	9	1	18
3.	УГАО	9	10	2	21
4.	РАЗЛОМЦИ	29	28	2	59
5.	ОСНА СИМЕТРИЈА	4	6	1	11
Укупно:		63	71	10	144

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	Ученик ће бити у стању да: - Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза у $\mathbb{N}_0$ и реши једноставну линеарну једначину или неједначину; - Решити једноставан проблем из	Први део - Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу $\mathbb{N}_0$. - Дељење са остатком у скупу $\mathbb{N}_0$ (једнакост $a = bq + r$, $0 \leq r < b$). - Својства	М.А.1.1.1. М.А.1.1.2. М.А.1.1.3. М.А.1.1.4. М.А.1.1.5. М.А.2.1.1. М.А.2.1.2. М.А.2.1.3. М.А.2.1.4. М.А.3.1.1. М.А.3.1.3.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију - сарадња -	- Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. МЕТОДЕ РАДА:

		<p>свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину у N_0 ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - Разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - Одреди и примени НЗС и НЗД; - Изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; <p>Правилно користи речи <i>и</i> , <i>или</i> , <i>не</i> , <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу</p>	<p>дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. - Дељивост са 4 и 25. - Дељивост са 3 и 9. - Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. <p>Други део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прости и сложени бројеви. - Ератостеново сито. - Растављање природних бројева на просте чиниоце. - Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Заједнички и садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС. 			<p>вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела,</p>
--	--	--	--	--	--	--

						цртежи, панои, наставни листићи
2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; - Опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; - Нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; - Упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; - Преслика дати геометријски објекат централном симетријом и 	<ul style="list-style-type: none"> - Тачке и праве; - Односи припадања и распореда. - Однос правих у равни; паралелност. - Мерење дужине и једнакост дужи. - Кружница и круг. - Кружница и права. - Преношење и надовезивање дужи. - Централна симетрија. <p>Вектор и транслагација.</p>	<p>М.А.1.3.1. МА.1.3.2. М.А.1.3.3. МА.1.4.1. МА.1.4.1. М.А.2.3.1. МА.2.4.1. МА.3.3.0. М.А.3.3.1. МА.3.4.1.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини,</p>

		<p>транслацијом,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правилно користи геометријски прибор. 				<p>партитативно учење, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, разне фотографије, цртежи, панои, наставни листићи</p>
3.	УГАО	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; - Нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; - Измери дату угао и нацрта угао задате мере; - пореди, сабере и 	<ul style="list-style-type: none"> - Угао, централни угао; једнакост углова. - Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова - Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. - Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни 	<p>М.А.1.3.1. М.А.1.4.1. М.А.1.4.4. М.А.2.3.1. МА.2.4.1 МА.3.3.1. М.А.3.4.1.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p>

		одузме углове рачунски и конструктивно,	углови. - Углови на трансверзали. Транслација и углови			<p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видео пројектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи</p>
--	--	---	--	--	--	--

4.	РАЗЛОМЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - Прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; - Одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, - Заокругли број и процени грешку заокругљивања; - Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи 	<p>Први део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). - Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. - Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. - Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). <p>Упоређивање бројева у децималном</p> <ul style="list-style-type: none"> - запису. - Заокругљивање бројева. <p>Други део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. - Изрази. - Једначине и неједначине у 	<p>М.А.2.1.1. М.А.2.1.2. М.А.2.1.4. М.А.2.2.5. М.А.3.1.1. М.А.3.1.3. М.А.3.2.5.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - комуникацију; - компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију; - решавање проблема; 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење</p>
----	----------	---	---	--	--	---

		<p>бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p> <p>- Одреди проценат дате величине;</p> <p>- Примени размеру у једноставним реалним ситуацијама;</p> <p>- Примени аритметичку средину датих бројева;</p>	<p>скупу разломака.</p> <p>- Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера).</p> <p>- Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>			<p>практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи</p>
5.		<p>- Идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије;</p> <p>- Симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор;</p> <p>- Конструираше</p>	<p>- Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>- Оса симетрије фигуре.</p> <p>- Симетрала дужи и конструкција нормале.</p> <p>Симетрала угла.</p>	<p>МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.4.4. М.А.1.3.6. М.А.2.3.6. МА.2.3.0. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.2.5.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенциј; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и

	<p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p>	<p>симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; - Конструуше праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.</p>			<p>компетенцију.</p>	<p>дијаграма; - Истраживачки задачи. МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар,</p>
--	---------------------------	---	--	--	----------------------	---

						видеопроектор, модел геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
--	--	--	--	--	--	---

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

НАЧИН ПРАЋЕЊА:

- Иницијална процена нивоа на коме се ученик налази.
- Свакодневна посматрања. Активност на часу.
- Учествовање у разговору и дискусији.
- Самосталан рад.
- Рад у групи.
- Тестови.
- Решавање разних практичних проблема;
- Квизови знања;
- Демонстративна метода;
- Презентација;
- Посматрање;
- Усмене провере;
- Ученички радови;
- Домаћи задаци;
- Писмене провере;
- и др.

НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА:

- Вреднују се процес и продукти учења.
- У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).
- Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

- Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
- Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили.
- Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу.
- На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА САДРЖАЈА ПРОГРАМА:

- Вербално-текстуална дијалогска, илустративна, демонстративна, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима.
- Пројектна настава
- Проблемска настава
- Решавање разних практичних и теоријских проблема;
- Квизови знања;
- Коришћење табела и дијаграма;
- Истраживачки задаци.
- Излагање садржаја теме.
- и др.

ЕВАЛУАЦИЈА НАСТАВНИКА/процена остварености рада:

- праћењем резултата рада на часу,
- праћењем резултата рада на писменим и усменим проверама,
- разговором са ученицима,
- путем упитника за процену часа (самовредновање),
- и др.

*За ученике који прате наставу према ИОП-има прилагођаваће се начини и услови рада, или циљеви и начини остваривања програма и исхода, а где је потребно прошириваће се и продубљивати садржаји.

Кључни појмови у оквиру тема:

Природни бројеви и дељивост:

Бројевни израз, променљива, израз са променљивом, придруживање, скуп, елемент скупа, Венов дијаграм, подскуп, празан скуп, једнакост скупова, бесконачан скуп, унија, пресек, разлика, делилац, садржалац, прост и сложен број, заједнички делилац, највећи заједнички делилац, узајамно прости бројеви, заједнички садржалац, најмањи заједнички садржалац.

Основни појмови геометрије:

Тачка, права, раван, полуправа, дуж, паралелност правих, област, изломљена линија, троугао, четвороугао, паралелограм, кружница, круг (њихови елементи), кружни лук, тетива, тангента, сечица, обим затворене изломљене линије, усмерене дужи, вектор (интензитет, правац, смер), централно симетрична фигура.

Угао

Угао, централни угао, кружни лук, тетива, једнакост углова, преношење углова, врсте углова, графичко и рачунско сабирање и одузимање углова, суседни, упоредни и унакрсни углови, угао између две праве, нормалност правих, комплементни, суплементни, суседни, упоредни, унакрсни углови, трансверзала, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима.

Разломци

Разломак, бројилац, именилац, прави и неправи разломак, мешовити број, несводљив и сводљив разломак, децимални разломци, бројевна полуправа, децимални запис разломка, периодичан децимални запис, процентни запис, бројевни изрази и његове вредности, приближна вредност броја, двојни разломак, једнакост, аритметичка средина, једначина, решење једначине, неједнакост, неједначина, решење неједначине, размера.

Осна симетрија

Осносиметрична фигура, оса симетрије, симетрала угла, симетрала дужи.

БИОЛОГИЈА

Циљ наставе биологије у петом разреду:

Циљ наставе:

Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Задаци наставе биологије су да ученици:

- схвате улогу и значај биологије за развој и напредак човечанства и одрживог развоја;
- буду оспособљени за руковање једноставним лабораторијским прибором, лупом и микроскопом, као и да умеју да израде једноставније, привремене препарате;
- упознају основну јединицу грађе живих бића;
- упознају разноврсност живих бића;
- упознају пеилагођавање живих бића условима животне средине;
- упознају и знају да објасне процес наслеђивања са родитеља на потомство,
- знају разлике између полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности;
- схвате разноврсност живих бића и њихове заједнице;

- упознају утицај човека на природу, шта ми можемо да учинимо;
- науче како да буду здрави ;
- развијају здраве навике, дневни ритам, спавање и рекреације;
- упознају изазове и како да се носе са одрастања, пубертет и репродуктивно здравље .
- упознају одрастања опасне навике
- Смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијом из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из биологије и других предмета;
- Проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релативних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- Дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- Критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
- Кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Понављ.	Вежбе	Провера	УКУПНО
I	Порекло и разноврсност живота	17	11	9	/	37
II	Јединство грађе и функција као основ живота	6	6	1	/	13
III	Наслеђивање и еволуција	2	2	2	/	6
IV	Живот у екосистему	3	3	2	/	8
V	Човек и здравље	4	3	1	/	8
УКУПНО:		32	25	15	/	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост.	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење
----	-------------------------------------	---	---	---	--	---

			<p>Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост</p>			закључака.
2.	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>- идентификује основне прилагођеност и спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p>	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота. Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	<p>БИ. 1.4.2. БИ.1.4.4. БИ.2.1.2. БИ. 2.4.1.</p>	<p>- компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околина; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују,</p>

						структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских 	<p>Преношење особина са родитеља на потомке.</p> <p>Разлике родитеља и потомака.</p> <p>Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности.</p> <p>Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: Наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	<p>БИ.1.4.3.</p> <p>БИ.1.4.4.</p> <p>БИ.1.6.1.</p> <p>БИ.1.6.3.</p> <p>БИ.2.4.3.</p> <p>БИ.2.4.4.</p> <p>БИ.2.6.1.</p> <p>БИ.2.6.2.</p> <p>БИ.3.6.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околина; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике</p>

		<p>фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата 				<p>који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, 	<p>Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне</p>	<p>БИ.1.5.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.5.4 БИ.3.6.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околина; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник</p>

		учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; илуструје примерима деловање људи на животну средину и схвата последице таквих дејстава	животиње)			инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	БИ.1.5.3. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4. БИ.3.5.5.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и

						<p>усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	--

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ васпитно — образовног рада је да допринеси:

- техничко - технолошком васпитању и образовању ученика; формирању стваралачке личности; стицању основних техничко - технолошких знања, умења и вештина и оспособљавању за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу; стицању радних навика; развијању интересовања и способности за техничко стваралаштво и проналазаштво; упознавању економских, социјалних, техничко — технолошких, еколошких и етичких аспеката рада и производње и њиховог утицаја на развој друштва.

Задаци наставе технике и технологије су:

- да помаже схватању законитости природних и техничких наука,
- да даје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- да помаже развоју стваралачког и критичког мишљења,
- да помаже развоју општих техничких склоности и способности,
- да помаже савладавању основних принципа руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- да развија прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- да стекну радне навике и оспособе се за међусобну сарадњу и тимски рад,
- да навикну на правилну примену одговарајућих мера заштите на раду и стичу знања о потреби
- заштите радне и животне средине,
- да помаже избору струке и занимања.

Оперативни задаци

Ученици треба да се:

- упознају са програмом технике и технологије,
  - упознају са организацијом рада у кабинету за техничко образовање и мерама заштите.
  - стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водни и ваздушни,
- стекну знање о начинима регулисања друмског саобраћаја,
- упознају пут од идеје до реализације,
- упознају елементе техничког цртања,
- науче приказивати своје идеје помоћу скице,
  - науче како се врши избор материјала за реализају своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала,
  - упознају основну конфигурацију рачунара и науче повезати основне елементе конфигурације рачунара,
    - науче укључити рачунар у рад и функцију тастатуре, упознају неке могућности употребе рачунара са готовим програмима.
    - реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената.
  - упознају врете и карактеристична својства лако обрадивих материјала: дрво, картон, кожа, пластичне масе,
  - упознају основне принципе механичке обраде материјала,
  - науче правилно да користе прибор и алат за механичку обраду материјала.
    - упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде,
    - се навикавају на штедњу енергије.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	5	1		6
2.	САОБРАЋАЈ	2		12	14
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	2		14	16
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	8		12	20
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ			16	16
Укупно:		17	1	54	72

Р · Б Р ·	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХО ДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМ ЕТНЕ КОМПЕТЕНЦ ИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање. – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју. – наводи занимања у области технике и технологије. 	<p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије Правила понашања и рада у кабинету Организација радног места у кабинету и примена мера заштита на раду Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животног радном окружењу</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -узнају формате папира -развијају вештину коришћења прибора и алата за ручну обраду дрвета, хартије, влакана, коже и пластике 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама 	<p>Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о техници и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима. - Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. - Уз активну улогу ученика и примену</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – процењује сопствена интересовања у области технике технологије. – организује радно окружење у кабинету. – правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу. 				<p>мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p>
2	САОБРАЋАЈ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени, – наводи професије 	<p>Улога, значај и историјски развој саобраћаја</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени</p> <p>Професије у подручју рада саобраћаја</p> <p>Употреба информационих</p>	<p>-знају поделу саобраћаја и саобраћајних средстава</p> <p>-упознају начине регулисања саобраћаја</p> <p>-разумеју значај поштовања правила у саобраћају</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама 	<p>-Фронтални, индивидуални и групни -Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине регулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће. Тежиште ове теме је на: ☐</p> <p>безбедном понашању и</p>

		<p>у подручју рада саобраћаја</p> <ul style="list-style-type: none"> – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија, – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила, – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају, – користи заштитну 	<p>технологија у савременом саобраћају</p> <p>Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон</p> <p>Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају</p> <p>Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима</p>			<p>преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и □ употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. - За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности као и коришћењем рачунарске симулације</p>
--	--	---	--	--	--	--

		<p>опрему за управљање бициклом и дечијим возилима,</p> <ul style="list-style-type: none"> – аргументу је неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник, – повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика, – одговорно се понаша као путник у возилу, – показује поштовање према другим				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>учесници ма у саобраћај у,</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира симулира ну саобраћај ну незгоду на рачунару и идентифи кује ризично понашање пешака и возача бицикла, – користи заштитну опрему за управљањ е бициклом и дечијим возилима. 				
3	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самосталн о црта скицом и технички м цртежом једностав нији предмет, 	<p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар) Формати цртежа (А3, А4). Размера Типови и дебљине</p>	<p>-умеју да формирају, упамте и штампају документ -умеју да израде минипројекат рачунаром умеју правилно да укључе и искључе рачунар -познају основни изглед екрана у Windows окружењу</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама – Дигитална компетенција 	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Увежбати изражавање идеје скицом и техничким цртежом . Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – преноси податке између ИКТ уређаја, – користи текст процесор за креирање докумената, – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару, – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима, – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуника 	<p>линија (пуна дебела линија, пуна танка линија, пуна танка линија извучена слободном руком, испрекидана танка линија, црта тачка црта танка линија) Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника) Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника) Елементи</p>			<p>форматима папира, размером, правилима котирања... -</p> <p>Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развоју вештине њиховог коришћења. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. - Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. - Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја</p>
--	--	--	---	--	--	--

		<p>циону технологију и софтвер,</p> <p>– користи интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима .</p>	<p>котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност)</p> <p>Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност)</p> <p>Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање)</p> <p>Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање)</p> <p>Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет,</p>			<p>(мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Реализовати једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет</p>
--	--	---	--	--	--	---

			<p>смартфон, дигитални фотоапарат) Апликација за дигиталну обраду слике. Операција подешавања осветљености и контраста слике, издвајање дела слике Креирање документа у програму за обраду текста Форматирање текста, уметање слике и графике</p>			
4	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује својства природних материјала са применом, – објасни технологије прераде и обраде дрвета и 	<p>Интернет претрага и приступ онлајн ресурсима Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине) Врсте,</p>	<p>-развију вештину мерења дужина -знају врсте,важна својства и примену:техничког дрвета, хартије, влакана,коже и пластике -упознају изворе енергије -знају неке претвараче енергије</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама – Дигитална компетенција 	<p>- Фронтални, индивидуални, групни - Надограђујући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима. - Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље.</p>

		<p>коже, производњу папира, текстила и коже,</p> <ul style="list-style-type: none"> – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета, – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку у обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега), – направи план управљања отпадом, – самостално израђује једноставан модел, – самостално проналази информације 	<p>својства и примена природних материјала</p> <p>Технологија прераде и обраде дрвета</p> <p>Технологија прераде и обраде коже.</p> <p>Текстилна технологија обрада</p> <p>Технологија производње папира</p> <p>Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета</p> <p>– сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање)</p>			<p>Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца. - Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење</p>
--	--	--	--	--	--	--

		потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и интернет сервисе.				ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. - Упознавати ученике са професијама из ове области. - На крају ове области, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела. Програм се реализује у форми предавања и вежби.
5	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ уређаје и Интернет сервисе, – одабира материјале и алате за израду 	Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем	-развијају вештину коришћења прибора и алата за ручну обраду дрвета, хартије, влакана, коже и пластике -умеју да израде и конструишу моделе од дрвета, хартије, коже, пластике	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Сарадња 	- Пројекте реализовати у паровима или малим групама. - У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационокомуникационе технологије, налазе решење,

		<p>предмета/ модела,</p> <ul style="list-style-type: none"> – мери, обележава и оцртава предмет/м одел, – ручно израђује једностава н предмет/м одел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарај уће технике, поступке и алате, – користи текст процесор за креирање докуменат а реализова ног решења, – самосталн о представљ а пројектну идеју, поступак 	<p>одговарајући х техника, поступака и алата Приказивање идеје, поступка израде и решења/прои звода</p>			<p>формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продуктима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења.</p>
--	--	--	---	--	--	--

		<p>израде и решење/п роизвод,</p> <ul style="list-style-type: none"> – показује иницијати ву и јасну оријентац ију ка остварива њу циљева и постизању успеха, – планира активност и које доводе до остварива ња циљева укључујућ и оквирну процену трошкова, – активно учествује у раду пара или мале групе у складу са својом улогом и показује поштовањ е према сарадници ма, – пружи помоћ у раду 				<p>Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.</p>
--	--	--	--	--	--	---

		другим ученицима, – процењује остварен резултат и развија предлог унапређења.				
--	--	--	--	--	--	--

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ и задаци

Циљ образовно-васпитног рада изборног предмета је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара и креативан рад на рачунару, оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Задаци образовно-васпитног рада:

упознавање ученика са применом рачунара у различитим областима људске делатности;
развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
подстицање креативног рада на рачунару;

Оперативни задаци:

- упознавање ученика са графичким радним окружењем оперативног система;
- упознавање ученика са организацијом дискова, датотека и директоријума;
- упознавање ученика са подешавањем околине за рад на српском језику;
- упознавање ученика са инсталацијом додатних уређаја и програма;
- упознавање ученика са радом у програму за обраду текста;
- упознавање ученика са основним програмима за рад у мултимедији;
- оспособљавање ученика за самостално коришћење рачунарских програма.
- упознавање ученика са основама програмирања.

Ред.бр.	Наставна тема	Укупно
1.	ИКТ - „ Windows“	9
2.	Дигитална писменост „ Internet“	5
3.	Рачунарство - „ Scratch“	16

4.	Пројектна настава	6
	У К У П Н О	36

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
1. ИКТ - „ Windows“ - увод у оперативни систем - windows explorer - контролна табла - прибор - вируси - обрада текста - презентације	- фронтални рад - практичан рад - индивидуални рад	- укључивање и искључивање рачунара - копирање и премештање - креирање фолдера и фајла. - креирање једноставног текстуалног документа и презентације. -ученик уме да објасни како се креира и едитује дигитална слика	- коришћење контролне табле - коришћење прибора. - израда сложенијих текстова и презентација. -ученик уме да креира и едитује поједине дигиталне слике	- самосталан рад на windows – самостална израда самосталних текстуалних докумената и презентација. -ученик креира и едитује сложене дигиталне слике
2. Дигитална писменост „ Internet“ - безбедност - проналажење информација - ризик зависности - пројектни задатак.	- фронтални рад - практичан рад - индивидуални рад	- конектује се на интернет - претражује мрежу - разуме појам безбедности и зависности на интернету.	- успешно претражује мрежу - скида податке са интернета - добро схвата појам безбедности и зависности на интернету.	- самостално ради на интернету. - познаје рад на друштвеним мрежама. - преузима материјал са интернета и обрађује га. - сасвим безбедно користи интернет
3. Рачунарство - „ Scratch“ - увод у програмирање - израда програма - пројектни задатак	- фронтални рад - практичан рад - индивидуални рад	- разуме појам програмирања - израђује једноставне програме -уме да објасни алгоритам -уме да објасни блокове наредби	- добро разуме појам програмирања. - израђује сложеније програме -уме да примени алгоритме на поједине примере -уме да објасни и примени блокове наредби на поједине примере	- одлично се сналази у „ Scratch“ окружењу. - самостално израђује сложене програме. -разуме и примењује алгоритме за решавање сложених задатака -у потпуности примењује блокове наредби на новим примерима
4. Пројектна настава	- фронтални рад	-уз помоћ наставника и других	-ученик добро разуме све	- ученик има идеје које уме

-припрема за израду пројекта и одабир теме -израда пројекта -презентовање и евалуација пројекта	- групни рад - практичан рад - индивидуални рад	напреднијих ученика, ученик учествује у свим фазама израде пројекта- -ученик презентује поједине етапе пројекта, са посебним нагласком на оне делове где је било његово пуно учешће	фазе израде пројекта - ученик добро презентује поједине фазе пројекта и његове продукте	да спроведе у праксу по одређеном алгоритму - ученик прави једноставније алгоритме и програме који решавају одређени програмски задатак
---	---	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци:

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физичког и здравственог васпитања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физичког и здравственог васпитања буду у пуној мери реализовани,
- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела,
- Развој и усавршавање моторичких способности,
- Стицање моторичких умења, која су као садржаји утврђени програмом физичког и здравственог васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање,
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког и здравственог васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја,
- Формирање морално-вољних квалитета личности,
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада,
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Оперативни задаци:

- . Усмерени развој основних моторичких способности: брзине, снаге, гипкости и координације;
- Стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом физичког и здравственог васпитања;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичења и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем групним поистовећивањем и сл;
- Естетско изражавање покретом и кретањима и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
1.1.РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ	2	72

ВАСПИТАЊА		
2. ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ 2.1 СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ(секције) 2.2 АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ 2.3 КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИ РАД 2.4 ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА	1,5	54

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ -ТЕСТОВИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	/	16		16
2.	АТЛЕТИКА -ВИСОКИ И НИСКИ СТАРТ -СПРИНТЕРСКО ТРЧАЊЕ -БАЦАЊЕ ЛОПТИЦЕ	5	6		11
3.	РУКОМЕТ -ХВАТАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ЛОПТЕ -ВОЂЕЊЕ ЛОПТЕ -ШУТИРАЊЕ НА ГОЛ -НАПАД И КОНТРАНАПАД -ОДБРАНА	10	10		20
4.	ГИМНАСТИКА -КОЛУТ НАПРЕД И НАЗАД -СТАВ О ПЛЕЋИМА	6	10		16

	-СТАВ О ШАКАМА -МОСТ -КОРАЦИ И ПОСКОЦИ				
5.	ПОЛИГОНИ -ГИМНАСТИЧКИ ПОЛИГОНИ	/	5		5
6.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА -УТИЦАЈ ВЕЖБАЊЕ -ИСХРАНА -ЗДРАВСТВЕНО- ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ	/	4		4
Укупно:		21	51		72

	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	10	3	7	/	/
АТЛЕТИКА	13	4	9	/	/
ГИМНАСТИКА	27	8	19	/	/
СПОРТСКА ИГРА РУКОМЕТ	17	6	11	/	/
МЕРЕЊЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	5	5	/	/	/
УКУПНО	72	26	46	/	/

1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ -ТЕСТОВИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	-провера физичких способности -напредак ученика током године	снага, покретљивост, брзина, аеробна издржљивост, координација		-компетенција за учење -естетска компетенција -решавање проблема -сарадња	батерија тестова
2.	АТЛЕТИКА -ВИСОКИ И НИСКИ СТАРТ -СПРИНТЕРСКО ТРЧАЊЕ -БАЦАЊЕ ЛОПТИЦЕ	-користи научене вежбе у спорту и свакодневном животу -разликује атлетске дисциплине -примењује научене вежбе у самосталном вежбању	штафетно трчање, скок у даљ, бацање кугле од 2 кг, истрајно трчање, припрема за крос, скок у вис (опкорачна техника)	ФВ.1.1.3 ФВ.1.1.5 ФВ.1.1.7 ФВ.1.1.9	-одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компетенција -решавање проблема -сарадња	провера знања кроз технику атлетских дисциплина
3.	РУКОМЕТ -ХВАТАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ЛОПТЕ -ВОЂЕЊЕ ЛОПТЕ -ШУТИРАЊЕ НА ГОЛ -НАПАД И КОНТРАНАПАД -ОДБРАНА	-изводи елементе рукометне технике -примењује основна правила рукометне игре -користи елементе рукомета у	хватање лопте, додавање лопте, вођење лопте, скок шут, шутирање на гол, кретање у нападу и одбрани, контранапад, игра	ФВ.2.1.1 ФВ.2.1.2 ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2	-компетенција за учење -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -комуникација	рукометна игра

		<p>игри</p> <ul style="list-style-type: none"> -примењује основне елементе рукометне игре у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима 				
4.	<p>ПОЛИГОНИ</p> <p>-ГИМНАСТИЧКИ ПОЛИГОНИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -побољшава своје физичке способности -одговорно се односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и значај примене вежби на здравље 	<p>Реализују се у складу са реализованим моторчким садржајем</p>		<ul style="list-style-type: none"> -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компетенција -решавање проблема -сарадња -комуникација 	<p>осмишљени полигони на основу обрађених области</p>
5.	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> -УТИЦАЈ ВЕЖБАЊЕ -ИСХРАНА -ЗДРАВСТВЕНО-ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ 	<p>утицај вежбања на здравље</p> <ul style="list-style-type: none"> -користи здраве намернице у исхрани -примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању 	<p>основна правила вежбања, фер плеј, вежбање и естетика, физичка активност и здравље, зачај вежбања, здравствено-хигијенске мере, употреба воћа и повћа у исхрани</p>		<ul style="list-style-type: none"> --компетенција за учење -естетска компетенција --комуникација -одговоран однос према здрављу -одговоран однос према околини 	
6.	<p>ГИМНАСТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> -КОЛУТ НАПРЕД И НАЗАД -СТАВ О ПЛЕЋИМА 	<ul style="list-style-type: none"> -изводи кретање у различитом ритму 	<p>вага, мост, став о шакама, прамет странце, разношка, згрчка, валцеров корак</p>	<p>ФВ.2.1.9</p> <p>ФВ.2.1.18</p> <p>ФВ.3.1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење 	

	-СТАВ О ШАКАМА -МОСТ -КОРАЦИ И ПОСКОЦИ	-одржава равнотежу у различитим кретањима -изводи ротације тела -схвата вредност гимнастике за сопствени развој -користи вежбе у самосталном вежбању			-естетска компетенција -решавање проблема -сарадња	извођење вежби уз музичку пратњу, вежбе са веквизитима и на справама
--	---	---	--	--	---	---

Број наст. теме	Наставни садржај	Број часова	Обука	Увежбавање	Провера	Технике оцењивања Ученичких постигнућа	Исходи	
1	Уводни час	1	1	-	--	-	- објасни својим речима сврху и значај вежбања - користи основну терминологију вежбања	
2	МАЛИ ФУДБАЛ	18	6	12	-	Практичне вежбе,	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри	
3	АТЛЕТИКА	3	1	2		Практичне вежбе	-доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	
4	РУКОМЕТ	7	-	7	-	Практичне вежбе	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри	
5	СТОНИ ТЕНИС	7	4	3	-	Практичне вежбе	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри	
	УКУПНО	36	12	24	-			
6	ИЗЛЕТ	8	ШЕТЊА КРОЗ ТУНЕЛЕ					

7	ТАКМИЧЕЊА	10	ТАКМИЧАРСКЕ ИГРЕ ИЗМЕЂУ ОДЕЉЕЊА
	УКУПНО	18	
	УКУПНО ОФА	54	

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљеви и задаци:

Учења слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* је да ученик влада знањима, развије вештине и формира ствове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Редни бр.	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
1	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА	12	10	1	1	

2	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ	10	8	1	1	
3	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД	7	5	1	1	
4	У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ	7	5	1	1	
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА		36	28	4	4	

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛА СТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПИ ОСТВАРИВАЊ А ПРОГРАМА
1	ВЕЖБАЊЕ , ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА	-дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље -упореди специфичности вежања у спорту и ван њега -разликује правилног од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу	Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на раст и развој. Људско тело и вежбање- кости, зглобови и мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта.		-Компетенција за целоживотно учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Сарадња -Одговоран однос према здрављу -Одговоран однос према околини -Одговорно учешће у	-дебата -рад у пару -рад у групи

		<p>са потребама; -има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; -препозна ситуације у којима не сме да вежба; -повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; -постује еколоска правила у средини где вежба; -правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; -преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером;</p>	<p>Правилно и неправилно вежбање.</p> <p>Мотивација за вежање и фактори који утичу на одустаање.</p> <p>Када не треба вежбати.</p> <p>Вежбање и имунитет.</p> <p>Значај вежбања на чистом ваздуху.</p> <p>Вебање и очување животне средине.</p> <p>Повреде при вебању и прва помоћ.</p>		демократском друштву	
2	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ	<p>-користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физики изглед; -препозна разлике гојазности и мршавости; -наведе принципе правилне исхране и</p>	<p>Исхрана као извор енергије.</p> <p>Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање.</p> <p>Гоазност и мршавост-ризици и</p>			<p>-дебата -рад у пару -рад у групи -израда анкете и анализа</p>

		<p>примењуе их у свом свакодневном животу;</p> <p>-критички се односи према рекламираним производима ивотних намирница;</p> <p>-аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неогдговарајућих дијета;</p>	<p>компликације.</p> <p>Како и где се информишемо о здравом начону исхране.Производи који се рекламирају а треба их избегавати.</p> <p>Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти.</p> <p>Правилна исхрана пре и после вебања.</p>			
3	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД	<p>-препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље</p> <p>-критики вреднује идеале физиччког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање;</p> <p>-разликуе добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела;</p>	<p>Идеал физичког изгледа некад и сад.</p> <p>Правилно држање тела и физички изглед.</p> <p>Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед.</p> <p>Утицај вежања и здравих начина живота на физички</p>			<p>-дебата</p> <p>-рад у пару</p> <p>-рад у групи</p> <p>-израда анкете и анализа</p>

			изглед.			
4	У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ	-доведе у везу вежбање са правима детета; -аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; -постује потребе и могућности различитих учесника у вебању и наводе примере равноправности и неравноправности у спорту;	Остваривање права детета на раст, развој, здравље, и гру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вебање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у равоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.			-дебата -рад у пару -рад у групи

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

БРОЈ НАСТАВНИХ ТЕМА	7
Годишњи фонд часова	36
За обраду новог градива	22
За друге типове часа	14

Р.бр.	Наставни садржај	Бр.часова	За обраду	За утврђивање/ понављање
1.	Увод	1	/	1
2.	Религија и култура старог света	3	2	1
3.	Откривење – свет Библије	4	2	2
4.	Стварање света и човека	7	4	3

5.	Старозаветна историја спасења	7	5	2
6.	Закон Божији	4	3	1
7.	Месијанска нада	8	6	2
8.	Евалуација	2	/	2
Укупно часова		36	22	14

	Бр. час	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Исходи
Увод	1	илустративна дијалошка	Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању. Ученик може да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; Ученик може да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	Моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току петог разреда основне школе
Религија и култура старог света	3	монолошка дијалошка радионичарска Илустративна демонстративна	Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века. Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. Припремити ученике за сусрет са Откровењем Истинитог Бога. Ученик може да именује неке политеистичке религије. Ученик може да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	Моћи да именује неке политеистичке религије; уочава разлику између политеистичких и монотеистичких религија

Откривење - свет Библије	4	молошка дијалогска радионичарска илустративна демонстративна игра	Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије Ученик може да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; Ученик може да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; Ученик може да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка Ученик може да разликује Стари и Нови Завет Ученик је подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	Моћи да објасни да је Рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; прави разлику између Старог и Новог Завета
Стварање света и човека	7	илустративна молошка дијалогска радионичарска	Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање; Оспособити ученике за разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света. Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама; Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја; Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује. Ученик може да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије Ученик може да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле Ученик може да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан Ученик је подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; Ученик може да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; Ученик може да преприча неку од библијских прича до Аврама; Ученик може да повеже причу о Нојевој барци са Црквом Ученик је подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;	Моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама
Старозаветна историја спасења	7	радионичарска молошка дијалогска демонстративна	Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији. Ученик може да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и	Моћи да наведе неке од старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних праотаца и

			<p>догађаја</p> <p>Ученик може да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом</p> <p>Ученик може да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта</p> <p>Ученик може да извуче моралну поуку из библијских приповести</p> <p>Ученик може да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.</p>	<p>патријараха са Христом</p> <p>-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести</p>
Закон Божји	4	радионичарска дијалогска демонстративна монолошка игра	<p>Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија;</p> <p>Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи;</p> <p>Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави</p> <p>Ученик може да преприча библијски опис давања Десет Божјих заповести Мојсију;</p> <p>Ученик може да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести;</p> <p>Ученик може да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу;</p> <p>Ученик је подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.</p>	<p>Моћи да преприча библијски опис давања Десет Божјих заповести Мојсију;</p> <p>моћи да наведе Десет Божјих заповести;</p> <p>препознаје потребу за Десет Божјих заповести у савременом друштву</p>
Месијанска нада	8	радионичарска монолошка дијалогска демонстративна	<p>Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“</p> <p>Објаснити ученицима значај старозаветне Скинине и Храма</p> <p>Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка</p> <p>Указати ученицима на лепоту Давидових псалама</p> <p>Објаснити ученицима појам Месије</p> <p>Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост</p> <p>Ученик може да препозна на слици Ковчег Завета и Скинине и да у једној реченици каже шта је мана</p> <p>Ученик може да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи</p> <p>Ученик може да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства</p> <p>Ученик зна да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију</p> <p>Ученик може да наведе неке од старозаветних пророка</p> <p>Ученик може да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије</p> <p>Ученик увиђа значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на</p>	<p>Моћи да препозна на слици Ковчег завета и Скинине и да у једној реченици кажу шта је „мана“;</p> <p>моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи;</p> <p>зна да каже пар речи о цару Давиду и цару Соломону</p>

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Људска права Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; 	<ul style="list-style-type: none"> Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици Правила рада у учионици Доношење групних правила Права детета у документима о заштити Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима 		Српски језик, Ликовна култура, информатика, ликовна култура, музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. - Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање

	<p>- аргументује потребу посебне заштите права детета;</p> <p>- на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;</p> <p>- наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;</p> <p>- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;</p> <p>поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовој одељењу/школи</p> <p>препозна ситуације кршења своји и права других;</p>	<p>детета.</p> <p>Врсте права.</p> <p>Показатељи остварености и кршења дечијих права.</p> <p>Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.</p>			<p>ученика.</p> <p>- Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу.</p> <p>- Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности</p>
--	---	---	--	--	---

		индетификује кршење права у неком историјском догађају				заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.
2.	Демократско друштво Школа као заједница	<p>- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе;</p> <p>- поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва;</p> <p>- искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице;</p> <p>- понаша се у складу са правилима и дужностима у школи;</p> <p>- наводи начине</p>				<p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима:</p> <p>радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција</p>

		<p>демократског одлучивања;</p> <p>- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;</p> <p>- објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;</p> <p>- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;</p>				<p>као и да сами осмисле неке друге активности.</p> <p>За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе.</p> <p>Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста</p>
3.	Процеси у савременом свету сукоби и насиље	<p>- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи;</p> <p>- прихвата друге ученике и уважава њихову</p>	<p>Наши индетитети Наше сличности и разлик(раса, пол, национална припадност друштвено порекло, вероисповест,</p>			

		<p>различитост;</p> <p>-проналази пример моралних постпака у књижевним делима које чита, у медијима и свакодневном животу, наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама;</p> <p>-пролази примере нетолеранције у књижевним делима које чита;- препозн и објасни врсте насиља;</p> <p>Прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;</p> <p>-заштита од дигиталног насиља у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа,</p>	<p>политичка или друга</p> <p>уверења, имовно стање,</p> <p>култура, језик, старост и инвалидитет).</p> <p>Стереотипи и предрасуде.</p> <p>Дискриминација.</p> <p>Толеранција.</p> <p>Сукоби и насиље</p> <p>Сукоби и начини решавања сукоба.</p> <p>Предности конструктивног решавања сукоба.</p> <p>Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално,</p> <p>сексуално, дигитално.</p> <p>Реаговање на насиље.</p> <p>Начини заштите</p>			<p>- Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве.</p> <p>- Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика.</p> <p>- Важно је истаћи везу међу свим</p>
--	--	---	---	--	--	---

		дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира	од насиља			овим обаластима зато што се све оне интегришу. - Важно је да ученици стекну вештине применљиве у
4.	Грађански активизам	Препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван сат према томе; Индетификује проблем у својој школи; прикупља податке о проблемима користећи различите изворе и технике; Предвиђа могуће ефекте; активно учествује у тиму поштујући правила тимског рада (у групној дискусији, осмишљава акције, процењује њихову	Планирање и извођење акција у школама у корист права детета Учешће ученика у школи. Избор проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције Завршна анализа акције и вредновање ефеката Приказ и анализа групних радова			

		<p>изводљивост и заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин).</p> <p>Учествује у доношењу одлука у тиму у грпи поштујући договорене процедуре и правила; учествује у извођењу акција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процењује ефекте спроведене акције и индетификује пропусте и грешке - презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређење живота у школи 				
--	--	--	--	--	--	--

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	NEU HIER	3,5	2,5	3	9
2.	MEINE KLASSE	4	2	3	9
3.	TIERE	3,5	2,5	3	9
4.	MEIN TAG	3,5	3,5	3	10
5.	HOBIBS	3,5	1,5	4	9
6.	MEINE FAMILIE	3	2	4	9
7.	WAS KOSTET DAS	3	2	5	10
8.	TEST			4	4
9.	SYSTEMATISIERUNG			3	3
Укупно:		24	16	32	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Neu hier Поздрављање и представљање себе; тражење и давање	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају: - Изразе и речи	1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7 1.1.10. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за

	основних информација о себи; изражавање допадања и недопадања;	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - поздраве и отпоздраве, представе себе користећи једноставна језичка средства - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе - разуме и реагује на једноставне исказе, који се односе на изражавање допадања/недопадања - да кажу шта воле/не воле - попуњавају формулар са основним информацијама о себи - напишу кратак текст о себи -разумеју и примењују правила учтиве комуникације 	које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie heißt du? Wie geht's dir/Ihnen? Woher kommst du?/ Wo wohnst du?/ Was magst du?</i> - Презент глагола kommen, wohnen, machen, heißen, mögen, sein у облицима за ich, du, Sie - Упитне речи: wie, wo, woher. - мелодију реченице	1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.		<p>информацијама из различитих извора,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту.
2.	Meine Klasse Тражење и давање основних	питају за број телефона - користе бројеве до 100 да би исказали број телефона и старост	Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie ist deine</i>	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема,

	информација о себи и другима; описивање предмета; изражавање допадања и недопадања;	<ul style="list-style-type: none"> - представе друге - питају и кажу шта воле / не воле - именују школски прибор - именују школске предмете и изнесу став о њима - разумеју кратку презентацију на тему - направе кратку презентацију на тему - уочавају сличности и разлике у изгледу школског простора у земљи циљне културе и код нас 	<i>Handynummer?</i> <i>Was ist das? Wie heißt das auf Deutsch? Mathe ist super! Magst du...?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Презент глагола у свим лицима - Одређени члан der, die, das у номинативу - Неодређени члан: ein, eine, ein у номинативу - Присвојни члан: mein, dein у номинативу - Акцентовање речи - Мелодија реченице / питања 	1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.		<ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.
3.	Tiere Тражење и давање основних информација о себи и другима; описивање карактеристика живих бића; изражавање допадања и	именују животиње <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставнији опис животиња - опишу карактеристике животиње користећи једноставна језичка средства - преносе исказе у трећем лицу - разумеју текст на тему 	Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре: <i>Ich habe... Mein Lieblingstier ist... Hast du ein Haustier? Was ist dein Lieblingstier? Woher kommt...?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Одређени члан der, die, das у 	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком

	недопадања;	животиња - користе множину именица у описивању животиња - разумеју постављена питања на тему животиња - поставе и одговоре на афирмативна питања на тему животиња - разумеју кратку презентацију на тему омиљене животиње - направе кратку презентацију на тему омиљене животиње - уочавају сличности и разлике у односу према кућним љубимцима	акузативу - Неодређени члан: ein, eine, ein у акузативу - Негација: kein у акузативу - Изговор кратких и дугих вокала - Постављање питања и одговора са ja и nein - множину именица			језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.
4.	. Mein Tag Исказивање хронолошког времена; описивање догађаја у садашњости; изражавање допадања / недопадања; описивање карактеристика	- разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају једноставна обавештења о хронолошком времену - опишу дневни / недељни распоред активности - говоре о школским предметима	Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie viel Uhr ist es?</i> <i>Wann beginnt der Unterricht? Um wie viel Uhr kommst du nach Hause? Mein Lieblingsfach ist...</i> <i>Geschichte ist nicht so toll.</i> - Исказивање шта	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику,

	предмета;	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју текст на тему - напишу текст на тему - разумеју презентацију на тему - направе презентацију на тему - размењују информације на тему - уоче карактеристике живота у школи – наставних и ваннаставних активности 	воле / не воле - Временске прилоге - Временске предлоге - Вођење дијалога на тему	1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.		<ul style="list-style-type: none"> - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.
5.	Hobbys Тражење и давање информација о себи и другима; Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; изражавање молби	разумеју краће текстове на тему - питају и дају информације у вези са темом - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих - упуте једноставан предлог - пруже одговарајући изговор или оправдање - договоре састанак са другом / другарицом - кажу шта знају / не знају - разумеју једноставна питања којима се тражи дозвола и питају за	- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Was machst du gerne?</i> <i>Kommst du mit? Ich habe keine Zeit.</i> <i>Kannst du ...?</i> - Употребу неправилних глагола, глагола са раздвојним префиксима и глагола <i>können</i> - Употребу глагола <i>können</i> - Ред речи у реченици - Вокал <i>ö</i>	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих

		<p>дозволу</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју и тумаче статистику - размењују информације на тему - уочавају сличности и разлике у интересовањима својих вршњака у земљи циљне културе и код нас 	- Вођење дијалога на тему			<p>наставних метода,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Различите мануелне активности, <p>Игре примерене узрасту.</p>
6.	<p>Meine Familie Описивање карактеристика живих бића; исказивање просторних односа; изражавање припадања и поседовања;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис особа - описују особе користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на тему и одговарају на њих - разумеју обавештења о простору - дају обавештења о продтору - разумеју и формулишу једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност - разумеју текст на тему - разговарају на тему - напишу текст на тему - размењују 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему: <i>Das ist meine Familie. Das ist mein / meine Oma / Oma...</i> - Изражавање на тему - Занимања у мушком / женском роду: <i>der Lehrer / die Lehrerin</i> - Разговор о омиљеним занимањима - Употребу присвојног члана у номинативу: <i>mein / meine; dein / deine...</i> - Употребу прилога за место: <i>vorne,</i> 	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите

		информације на тему - упознају се са породичним односима у земљи циљне културе	<i>hinten, rechts, links</i> - Вођење дијалога на тему			мануелне активности, Игре примерене узрасту.
7.	Was kostet das Изражавање количине, бројева и цена; исказивање жеља; изражавање мишљења;	разумеју једноставне изразе који се односе на количини нечега - питају и кажу колико нечега има - на једноставан начин затраже артикле - питају и кажу колико нешто кошта - разумеју жеље и реагују на њих - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама - саопште шта они или неко други жели - разумеју и формулишу једноставне исказе којима се тражи мишљење - упознају се са валутом немачког говорног подручја	- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Ich möchte.../Ich hätte gern... Was kostet...? Das ist aber teuer. Wie viel Taschengeld bekommst du? Ich finde das...</i> - Разговор на тему - Исказивање жеља - Употребу неправилних глагола - Употребу модалног глагола <i>möchten</i> - Ред речи у реченици - Изговор дифтонга <i>ei, ai, eu</i> - Различите технике читања	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм је оријентисан на исходе. Полазећи од датих исхода, садржаја и препоручених језичких активности у комуникативним ситуацијама наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи дефинисани по областима, тј. комуникативним функцијама, усмеравају наставника да операционализује исходе на нивоу једне или више наставних јединица. Наставник за сваку област има дефинисане исходе и од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и припреме часа, дефинише исходе имајући у виду ниво постигнућа ученика. То значи да исходе треба класификовати од оних које би сви ученици требало да достигну, преко оних које остварује већина па до оних које достиже мањи број ученика са високим степеном постигнућа.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комуникативна настава **језик** сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним **релативним** критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање "текућих проблема" у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

"Превођење" исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);

- препознавање везе између група слова и гласова;

- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;

- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

- Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;

- замењивање речи цртежом или сликом;

- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично);

- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;

- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);

- писање честитки и разгледница;

- писање краћих текстова.

- Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда **једног** писменог задатка у току школске године.

Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; - разликује основна значења падежа; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); - доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и 	<p>Граматика: Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; непроменљиве речи: прилози и предлози. Именице - значење и врсте именица. Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа. Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и</p>	Компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама	CJ.1.2.1; CJ.1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ.1.3.3; CJ.1.3.4; CJ.1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10;	Активности ученика: слуша, записује, усваја и примењује основна знања из граматике и правописа. Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика. Наставне методе и облици рада: <ul style="list-style-type: none"> - монолошка, - дијалогска метода, - рад на тексту, - демонстративна; - фронтални и индивидуални рад.

		<p>растављеног писања речи; интерпункцијских знакова (у типичним случајевима);</p>	<p>компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице – личне заменице. Бројеви - врсте и употреба: главни и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид, глаголски род; глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив, презент, перфекат, футур I. Предикатска реченица - предикат (глаголски, именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Правопис: Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација; велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца НЕ уз именице, придеве и глаголе; речца НАЈ у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>- разликује књижевни од некњижевног текста; - чита са разумевањем и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела; - одређује род књижевног дела и књижевну врсту; - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - одређује тему и главне мотиве књижевног дела; - илуструје особине ликова примерима из</p>	<p>Лирика: Народна песма: <i>Вила зида град;</i> Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор); Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу;</i> Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму;</i> Душан Васиљев: <i>Домовина;</i> Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина;</i> Војислав Илић: <i>Зимско јутро;</i> Милован Данојлић: <i>Шљива;</i> Десанка Максимовић <i>Сребрне плесачице;</i> Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди.</i> Епика: Народна песма: <i>Свети Саво;</i> Народна песма:</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, читалачке компетенције, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу</p>	<p>CJ.1.1.1; CJ.1.1.7; CJ.1.2.5; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.4; CJ.1.3.9; CJ.1.4.1; CJ.1.4.2; CJ.1.4.3; CJ.1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9;</p>	<p>Активности ученика: - чита, разговара, анализира, закључује; -развија способност запажања битних појединости у књижевноуметничком тексту. Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика. Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалогска метода; - рад на тексту, - илустративна; - фронтални, индивидуални, истраживачки рад.</p>
----	------------	---	--	---	--	--

		текста;	<p><i>Женидба Душанова;</i> Народне новеле: <i>Еро с онога свијета,</i> <i>Дјевојка цара</i> <i>надмудрила;</i> Милован Глишић: <i>Прва бразда;</i> Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак); Бранко Ћопић: <i>Поход на</i> <i>Мјесец;</i> Иво Андрић: <i>Мостови;</i> Данило Киш: <i>Дечак</i> <i>и нас;</i> Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> (први одломак приче „Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци „Можеш сматрати да си задобио венац славе" и „Мрави су вукли велике трошице тишине"); Антон Павлович Чехов: <i>Шала.</i></p> <p>Драма: Бранислав Нушић:</p>			
--	--	---------	--	--	--	--

			<p><i>Кирија; Душан Радовић: Капетан Џон Пиплфокс; Љубиша Ђокић: Биберче.</i></p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг); Народне бајке, новеле, шaljиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке); Бранислав Нушић: <i>Хајдуци;</i> Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа); Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји</i></p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p><i>Тома Сојера;</i> Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)); Игор Коларов: <i>Аги и</i> <i>Ема;</i> Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) Допунски избор: Иван Цанкар: <i>Десетица;</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме</i> <i>и зврчке из античке</i> <i>Грчке</i> (избор)/Густав Шваб: <i>Приче из</i> <i>старине;</i> Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци); Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор)/<i>Кога се</i></p>		
--	--	--	---	--	--

			<p><i>тиче како живе приче (избор).</i></p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Вук Ст. Карацић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>); Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i>; М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци); Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак); Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
Ш	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>- препознаје различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове</p>	<p>Језичка култура: Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма.</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање</p>	<p>CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8;</p>	<p>Активности ученика: увежбава технике у изради писменог састава и пише побољшане верзије радова. Активности наставника:</p>

	<p>текста и организује га у смисаоне целине; - саставља говорени или писани текст на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>	<p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама). Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>	<p>проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према околини</p>	<p>CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1;</p>	<p>мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика. Наставне методе иу облици рада: -дијалошка, -молошка, -текстовна, -аналитичко-синтетичка метода; -фронтални и индивидуални рад.</p>
--	--	---	--	---	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	School days	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Family members, I'm... You're... My, your Where... from? am, is, are (the verb)	1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7 1.1.10. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на
2	People	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре My best friend's name is Anya. (possessive case) Whose? Whose bag is that? Is that your	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на

			<p>brother? (possessive adjectives) He's got dark brown hair. (the verb have got)</p>			<p>пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених облика усменог и писменог изражавања; - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење</p>
--	--	--	---	--	--	--

						различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту.
3	Time out	- разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - опишу сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре My brother rides his bike every day. Do you like comedies? We don't play basketball every day. (The Present Simple Tense) at the weekend (prepositions of time),	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација Рад с подацима и информацијама	

4	Food	<p>- разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; - питају и кажу колико нечега има/ нема, користећи једноставија језичка средства; - на једноставан начин наруче јело и/или пиће у ресторану;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре There are some apples, too. (countable and uncountable nouns), There's an orange and some ice cream in the fridge. (a(n)/some) There is some bread on the table. Is there any milk in the fridge? (some/any) Would you like some soup? (would like + noun) How much water do you drink? How</p>	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>	<p>Комуникација Одговоран однос према здрављу</p>	
---	------	--	--	--	---	--

			many eggs have we got? (How much... / How many...)			
5	Celebrations	- разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње; - размене информације које се односе на тренутне радње/активности;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре They are sitting outside in the garden. (Present Progressive Tense)	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговорно учешће у демократском друштву	
6	Holiday	- размене информације у вези са догађајима и способностима у прошлости;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4.	Комуникација	

			структуре He visited his grandparents last week. We went swimming yesterday. (Past Simple Tense – regular and irregular verbs),	1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.		
--	--	--	---	--	--	--

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Neu hier	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју краће текстове који се односе на представљање и	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају: - Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре	1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7 1.1.10. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих

		<p>тражење/давање информација личне природе</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздраве и отпоздраве, представе себе користећи једноставна језичка средства - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе - разуме и реагује на једноставне исказе, који се односе на изражавање допадања/недопадања - да кажу шта воле/не воле - попуњавају формулар са основним информацијама о себи -разумеју и примењују правила учтиве комуникације 	<p><i>Wie heißt du? Wie geht's dir/Ihnen? Woher kommst du?/ Wo wohnst du?/ Was magst du?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Презент глагола kommen, wohnen, machen, heißen, mögen, sein у облицима за ich, du, Sie - Упитне речи: wie, wo, woher. - мелодију реченице 			<ul style="list-style-type: none"> - извора, Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту.
2.	Meine Klasse	<p>питају за број телефона</p> <ul style="list-style-type: none"> - користе бројеве до 20 да би исказали број телефона и старост - представе друге - питају и кажу шта воле / не воле - именују школски прибор - именују школске предмете - уочавају сличности и разлике у изгледу школског простора у земљи циљне културе и код нас и о томе говоре на матерњем језику 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре</p> <p><i>Wie ist deine Handynummer? Was ist das? Wie heißt das auf Deutsch? Mathe ist super! Magst du...?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Презент глагола у једнини - Одређени члан der, die, das у номинативу - Неодређени члан: ein, eine, ein у номинативу 	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење

			<ul style="list-style-type: none"> - Присвојни члан: <i>mein, dein</i> у номинативу - Акцентоване речи - Мелодија реченице / питања 			<ul style="list-style-type: none"> различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, <p>Игре примерене узрасту.</p>
3.	Tiere ;	<ul style="list-style-type: none"> именују животиње - разумеју једноставни опис животиња - опишу карактеристике животиње користећи једноставна језичка средства - преносе исказе у трећем лицу - разумеју текст на тему животиња - разумеју постављена питања на тему животиња - разумеју кратку презентацију на тему омиљене животиње 	<ul style="list-style-type: none"> Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре: <i>Ich habe... Mein Lieblingstier ist... Hast du ein Haustier? Was ist dein Lieblingstier? Woher kommt...?</i> - Одређени члан <i>der, die, das</i> у акузативу - Неодређени члан: <i>ein, eine, ein</i> у акузативу - Негација: <i>kein</i> у акузативу - Изговор кратких и дугих вокала - Постављање питања и одговора са <i>ja</i> и <i>nein</i> 	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	<ul style="list-style-type: none"> Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка 	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, <p>Игре примерене узрасту.</p>
4.	Mein Tag	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају једноставна обавештења о хронолошком времену 	<ul style="list-style-type: none"> Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie viel Uhr ist es? Wann beginnt der Unterricht? Um wie</i> 	1.1.2. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10.	<ul style="list-style-type: none"> Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка 	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама

		<ul style="list-style-type: none"> - опишу дневни / недељни распоред активности - говоре о школским предметима - разумеју текст на тему - напишу текст на тему - разумеју презентацију на тему - размењују информације на тему - уоче карактеристике живота у школи – наставних и ваннаставних активности 	<p><i>viel Uhr kommst du nach Hause? Mein Lieblingsfach ist... Geschichte ist nicht so toll.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Исказивање шта воле / не воле - Временске прилоге - Временске предлоге 	<p>1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>		<ul style="list-style-type: none"> из различитих извора, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, <p>Игре примерене узрасту.</p>
5.	Хоббис	<p>разумеју краће текстове на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - питају и дају информације у вези са темом - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих - упуте једноставан предлог - кажу шта знају / не знају <p>- размењују информације на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочавају сличности и разлике у интересовањима својих вршњака у земљи циљне културе и код нас и о томе говоре на 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <p><i>Was machst du gerne? Kommst du mit? Ich habe keine Zeit. Kannst du ...?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Употребу глагола können - Ред речи у реченици - Вокал ö 	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода,

		матерњем језику				<ul style="list-style-type: none"> - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.
6.	Meine Familie ;	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис особа - описују своју породицу користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на тему и одговарају на њих - разумеју текст на тему - разговарају на тему - напишу пар исказа на тему - размењују информације на тему - упознају се са породичним односима у земљи циљне културе и томе говоре на матерњем језику 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему: <i>Das ist meine Familie. Das ist mein / meine Opa / Oma...</i> - Изражавање на тему - Занимања у мушком / женском роду: <i>der Lehrer / die Lehrerin</i> - Разговор о омиљеним занимањима - Употребу присвојног члана у номинативу: <i>mein / meine; dein / deine...</i> 	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, Игре примерене узрасту.
7.	Was kostet das	<ul style="list-style-type: none"> разумеју једноставне изразе који се односе на количини нечега - питају и кажу колико нечега има - на једноставан начин затраже артикле - питају и кажу колико нешто кошта 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Ich möchte.../Ich hätte gern... Was kostet...? Das ist aber teuer. Wie viel Taschengeld bekommst du? Ich</i> 	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација

		<p>- саопште шта они или неко други жели</p> <p>- упознају се са валутом немачког говорног подручја</p>	<p><i>finde das...</i></p> <p>- Исказивање жеља</p> <p>- Употребу модалног глагола <i>möchten</i></p> <p>- Ред речи у реченици</p> <p>- Изговор дифтонга <i>ei, ai, eu</i></p> <p>- Различите технике читања</p>	<p>1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>		<p>на немачком и матерњем језику,</p> <p>- Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>Игре примерене узрасту.</p>
--	--	---	--	------------------------------------	--	---

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Циљеви: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Исходи:

- Разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру);
- лоцира одређену временску одредницу на временској ленти;
- разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости;
- именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје;
- разврстава историјске изворе према њиховој основној подели;
- повезује врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);

- наводи главне проналаске и описује њихов утицај на начин живота људи у праисторији;
- разликује основне одлике каменог и металног доба
- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока;
- користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока;
- одређује место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице;
- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;
- наводи најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;
- идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока;
- разликује врсте писама цивилизација Старог истока;
- користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век;
- изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом;
- визуелне и текстуалне информације повезује са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом
- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;
- приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;
- идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;
- разликује легенде и митове од историјских чињеница;
- наводи значај и последице освајања Александра Великог;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију;
- користи основне историјске појмове; историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	РАЧУНАЊЕ ВРЕМЕНА	- Разумевањ е познавања различитих	-разумевање појма прошлости -упознавање начина и значаја проучавања	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.6.	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	Наративни, дијалогски, илустративни

		начина рачунања времена у прошлости	прошлости -примењивање временских одредница: деценија,век,миленијум.	ИС.1.2.4. ИС.3.2.5.		
2	СТАРИ ИСТОК	- Разумевање стварања првих држава, различитих религија и настанка првих писама у државама Старог истока	-разумевање појма праисторије -разумевање основних одлика праисторије -разумевање поделе прошлости на праисторију и историју -познавање културе и начина живота људи у праисторији	ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.2.1.4. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.2.5	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Наративни, дијалогски, илустративни
3	СТАРА ГРЧКА	- Усвајање основних чињеница о историји античке Грчке као и њеној религији и култури	-примењивање временских одредница -стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века -оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа -упознавање основних одлика античке култур	ИС 1.1.6. ИС 1.1.8. ИС 1.1.9. ИС.1.2.3 ИС 1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.3.1.2. ИС.3.1.5. ИС.3.2.5	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Наративни, дијалогски, илустративни
4	СТАРИ РИМ	- Усвајање основних чињеница о	-примењивање временских одредница -стицање знања о	ИС 1.1.6. ИС 1.1.8. ИС 1.1.9.	Компетенција за учење Комуникација	Наративни, дијалогски, илустративни

		историји Старог Рима као и његовој религији и култури	личностима које су обележиле епоху старог века -оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа -упознавање основних одлика античке културе	ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.3.1.5.	Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	
--	--	---	--	--	---	--

Начин и поступак остваривања програма:

У остваривању наставе историје припрема за часове је од изузетне важности. Наставник усмерава рад ученика и развија креативно и критичко мишљење код ученика. Треба да се обезбеди корелација са сродним предметима. Фронтални облик рада у историји као наративном предмету, мора бити основни облик рада, али не и једини. Усмено излагање наставника и разговор са ученицима имају важно место. Користити обавезно историјску карту, истор.текстове и сл. Од наставних средстава треба користити чешће истор.карте, илустрације, архивски материјал....

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

Основне и проширене садржаје чине најважнији догађаји, појаве и процеси, као и знамените личности које су обележиле најстарији период историје. Обим проширених садржаја прилагођава се могућностима и интересовањима ученика. Програм се може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су у функцији остваривања исхода предвиђених програмом.

- Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: *проблемски*: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација,...
- *дивергентно*: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- *критички*: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
- *кооперативно*: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника

– *смислено*: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;

У планирању и припремању наставе, наставник планира не само своје, већ и активности ученика на часу. Поред уџбеника, као једног од извора знања, на наставнику је да ученицима омогући увид и искуство коришћења и других. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави *историје* имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека.

Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Кроз посете музејима, историјским локалитетима ученици ће имати целовиту слику о догађајима из прошлости а план обиласка музеја манастира, историјских локалитета оствариваће се сваке године путем екскурзија, једнодневних излета као и организоване посете ученика Народном, Етнографском, Афричком музеју и другим музејима на територији града Београда.

Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. Б Р.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	- <i>По завршеној теми/области ученици су у стању да:</i> - на примерима покажу значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликују одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима	Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.	ГЕ 1.1.1. зна да географија проучава и природу и људско друштво ГЕ 1.1.2.зна основну поделу географије(физичка, друштвена и регионална)	учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад с подацима и информацијама, дигитална и естетичка предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према околини.	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
2.	ВАСИОН А	<i>По завршеној теми/области ученици су у стању</i>	Васиона, галаксија, , звезде, Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене,	ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује	комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална и естетичка	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих

		<p>да :</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликују појмове васиона , - разликују небеска тела и наводе њихове карактеристике; - одреде положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене; 		<p>облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања</p>		<p>задатака.</p>
3.	ПЛАНЕТ А ЗЕМЉА					
3. 1.	Облик Земље и структура њене површине	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да:</p> <p>Помоћу глобуса опишу облик Земље и наведу доказе о њеном облику;</p> <ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте опишу распоред копна и воде на Земљи и наведу називе континента и океана; 	<p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи</p>	<p>ГЕ 1.2.3. на карти света уме да покаже распоред копна и мора</p> <p>ГЕ 1.2.2. описује облик Земље</p>	<p>Комуникација, Сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

3. 2.	Земљина кретања	<p>- По завршеној теми/области ученици су у стању да:</p> <p>разликују и објасне Земљина кретања и њихове последице; - повежу револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти</p>	<p>Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба,</p>	<p>ГЕ 1.2.1. зна појам ротације и револуције</p> <p>ГЕ 1.2.2. зна да опише обртање Земље око њене замишљене осе</p> <p>ГЕ 1.2.3. зна да опише обртање Земље око Сунце</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
3. 3.	Унутрашња грађа и рељеф Земље	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да:</p> <p>- разликују основне омотаче унутрашње грађе Земље; - опишу (вулканизам, земљотресе, набирање и раседање);</p>	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне,</p>	<p>ГЕ 1.2.1. Зна унутрашњу грађу Земље (језгро, омотач језгра, Земљина кора) на моделу зна да наведе унутрашње делове ГЕ 1.2.2. именује стене које улазе у састав Земљине коре (магматске, седиментне, метамо</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		<p>Разликују хипоцентар и епицентар - Наведу поступке које ће предузети за време земљотреса ; - разликује основне врсте стена;</p>	<p>метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>	<p>рфне)</p>		
3. 4.	<p>Ваздушни омотач Земље</p>	<p>- По завршеној теми/области ученици су у стању да : опишу структуру атмосфере; - разликују појам времена од појма клима; - наведу климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице</p>	<p>Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>	<p>ГЕ 1.2.1. именује слојеве атмосфере (тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера) ГЕ 1.2.2. може да наведе загађиваче атмосфере ГЕ 1.2.3. разликује време и климу ГЕ 1.2.4. именује временске елементе</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		таквог понашања;				
3. 5.	Воде на Земљи	<p>- По завршеној теми/области ученици су у стању да :</p> <p>уочавају и разликују на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе;</p> <p>- наведу и опишу својства морске воде;</p> <p>- наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);</p> <p>- разликује типове језерских басена према начину постанка;</p> <p>- наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;</p> <p>-</p>	<p>Светско море својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.</p> <p>Човек и вода - поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>	<p>ГЕ 1.2.2. зна однос копнених и водених површина на Земљи</p> <p>ГЕ 1.2.3. зна да је светско море јединствена водена површина коју чине океани, мора, заливи и мореузи.</p> <p>ГЕ 1.2.4. може да препозна и именује океане и већа мора на Земљи</p>	<p>Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		наведе примере утицаја човека на загађивање				
3. 6.	Биљни и животињс ки свет на Земљи	- По завршеној теми/области ученици су у стању да : помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи.	Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.	ГЕ 1.2.1. именује биосферу и препознаје њене одлике ГЕ 1.2.2. зна да наведе основне природне зоне ГЕ 1.2.3. може да објасни појам биосфере	, комуникација, ња, решавање проблема, подацима и омацијама, дигитална, чка, вимљивост и орије гација ка предузетништву.	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

МАТЕМАТИКА

Р. БР .	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋ А УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊ А ПРОГРАМА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза у $\mathbb{N}_0$ и реши једноставну линеарну једначину или неједначину; - Разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим - Користи одговарајуће скуповне ознаке; 	<p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу $\mathbb{N}_0$. Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви.</p>	<p>МА.1.1.0. МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.5.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију. 	<p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p>

2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<p>-Опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</p> <p>- Нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;</p> <p>- издваја основне елементе кружнице и круга, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор</p> <p>-разуме односе међу датим елементима геометрије</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Тачке и праве; - Односи припадања и распореда. - Однос правих у равни; паралелност. - Мерење дужине и једнакост дужи. - Кружница и круг. - Кружница и права. 	<p>М.А.1.3.1. М.А.1.3.2. М.А.1.3.3. МА.1.4.1. МА.1.4.2.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, партитативно учење, комбиновано учење)</p>

						НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, разне фотографије, цртежи, панои, наставни листићи
3.	УГАО	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; - Измери дати угао и нацрта угао задате 	<ul style="list-style-type: none"> - Угао, централни угао; једнакост углова. - Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). <p>Упоредни углови; врсте углова -Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Угао између две праве; нормалне 	<p>М.А.1.3.1. М.А.1.3.2. М.А.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачк и задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА:</p>

		<p>мере;</p> <ul style="list-style-type: none"> - претвара веће јединице дужине у мање - пореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, 	<p>праве; унакрсни углови.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Углови на трансверзали. 			<p>вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери,</p>
--	--	---	--	--	--	--

						рачунар, видео пројектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
4.	РАЗЛОМЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - Прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; - Одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, - Заокругли број; - Израчуна вредност 	<p>Први део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). - Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. - Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. - Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). <p>Упоредивање бројева у децималном</p>	<p>М.А.1.1.1. М.А.1.1.2. М.А.1.1.4.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачк и задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација;</p>

		<p>једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; - Одреди проценат дате величине; 	<ul style="list-style-type: none"> - запису. - Заокружљивање бројева. <p>Други део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. - Изрази. - Једначине и неједначине у скупу разломака. 			<p>практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, модели</p>
--	--	---	--	--	--	--

						геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
5.	ОСНА СИМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификује оносиметричн у фигуру и одреди њену осу симетрије; - Симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; - Конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; - Конструише праву која је нормална на 	<ul style="list-style-type: none"> - Осна симетрија у равни и њене особине. - Оса симетрије фигуре. - Симетрала дужи и конструкција нормале. <p>Симетрала угла.</p>	<p>МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.4.4. М.А.1.3.6.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачк и задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА:</p>

		дату праву или паралелна датој прави.				<p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела, цртежи, панои,</p>
--	--	---------------------------------------	--	--	--	---

						наставни листићи
--	--	--	--	--	--	------------------

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.1.1.5.. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p>

			<p>енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање.</p> <p>Надражљивост.</p> <p>Покретљивост– кретање.</p> <p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће. Дужина живота.</p> <p>Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост</p>		<p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим</p>
--	--	--	--	--	-------------------------------	--

						знањем, извођење закључака.
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне 	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	БИ. 1.4.2. БИ.1.4.4.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за</p>

		детаље				<p>учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--------	--	--	--	---

3.	<p style="text-align: center;">НАСЛЕЂИВАЊ Е И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прикупља податке о варијабилности и организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине 	<p>Преношење особина са родитеља на потомке.</p> <p>Разлике родитеља и потомака.</p> <p>Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности.</p> <p>Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност)</p> <p>– узроци варијабилности:</p> <p>Наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	<p>БИ.1.4.3. БИ.1.4.4. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна а метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа,</p>
----	--	--	---	--	---	---

		<p>живих бића и критички сагледава резултате;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата 				<p>наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсност 	<p>Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.</p> <p>Заштита живих бића и животне средине.</p>	<p>БИ.1.5.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални,</p>

	<p>и живих бића на Земљи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; илуструје примерима деловање људи на животну средину и схвата последице таквих 	<p>Пројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>Дивље животиње као кућни љубимци</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње)</p>		<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p>групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче</p>
--	--	--	--	--	--

		дејстава				закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	БИ.1.5.3. БИ.2.5.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; 	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративн

					<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција	а метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију,
--	--	--	--	--	--	--

						повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
--	--	--	--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК ДОДАТНИ РАД:

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује врсте и подврсте променљивих речи - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају дефлексију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава 	<p>Грамматика: Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; непроменљиве речи: прилози и предлози. Именице - значење и врсте именица. Промена именица (дефлексија): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа. Придеви - значење и</p>	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама	CJ.2.2.5; CJ.2.3.1; CJ.2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3;	Активности ученика: - примењује претходно стечена знања, - овладава новим граматичким и правописним правилима, - уочава на примерима, - упоређује, -изводи закључке. Активности наставника: - презентује наставни садржај;

	<p>глаголске облике у складу са нормом</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује основне реченичне чланове (у сложенијим примерима) - доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање) 	<p>врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице – личне заменице. Бројеви - врсте и употреба: главни и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид, глаголски род; глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив, презент, перфекат, футур I. Предикатска реченица - предикат (глаголски, именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину);</p>	<p>CJ.3.4.4; CJ.3.4.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - мотивише за рад, закључивање и упоређивање; - оспособљава ученика за практичну примену знања; - подстиче ученика на истраживачки рад. Наставне методе и облици рада: - дијалогска, - монолошка метода; - рад на тексту; - рад у групама, - тимски рад, - истраживачки рад.
--	--	--	--------------------------------	--

			<p>апозиција.</p> <p>Правопис: Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација; велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца НЕ уз именице, придеве и глаголе; речца НАЈ у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p> <p>Ортоепија: Место акцента у вишесложним речима. Интонација и</p>		
--	--	--	--	--	--

			паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица.			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - упоређује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције лирске песме, епског дела у стиху и у прози, драмског дела; - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у 	<p>Лирика: Народна песма: <i>Вила зиди град</i>; Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор); Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i>; Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i>; Душан Васиљев: <i>Домовина</i>; Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i>; Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i>; Милован Данојлић: <i>Шљива</i>; Десанка Максимовић <i>Сребрне плесачице</i>; Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i>. Епика:</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, читалачке компетенције, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу</p>	<p>CJ.2.1.5; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.4.1; CJ.2.4.2; CJ.2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ.2.4.8; CJ.2.4.9;</p> <p>CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.</p>	<p>Активности ученика: - чита, промишља, анализира и интерпретира дела по свом избору и избору наставника; - уочава стилске особености текста; - анализира филм по избору, - развија креативан приступ тумачењу књижевних дела и подстиче стваралачко мишљење. Наставне методе и облици рада: - дијалогска, - - монолошка, - рад на тексту, -аналитичко-синтетичка</p>

	<p>књижевноуметничком тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању 	<p>Народна песма: <i>Свети Саво</i>;</p> <p>Народна песма: <i>Женидба Душанова</i>;</p> <p>Народне новеле: <i>Еро с онога свијета</i>, <i>Дјевојка цара надмудрила</i>;</p> <p>Милован Глишић: <i>Прва бразда</i>; Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак); Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i>;</p> <p>Иво Андрић: <i>Мостови</i>;</p> <p>Данило Киш: <i>Дечак и пас</i>;</p> <p>Горан Петровић: <i>Месећ над тензијом</i> (први одломак приче „Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци „Можеш сматрати да си задобио венац славе" и „Мрави су вукли велике трошице тишине");</p> <p>Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i>.</p>			<p>метода; -</p> <p>фронтални рад, -</p> <p>рад у групама, -</p> <p>тимски рад, -</p> <p>индивидуални рад,</p> <p>-истраживачки рад;</p> <p>- пројектни задаци.</p>
--	--	---	--	--	---

		<p>читалачких компетенција; - упоређује књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;</p>	<p>Драма: Бранислав Нушић: <i>Кирија</i>; Душан Радовић: <i>Капетан Дон Пиплфокс</i>; Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i>.</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг); Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке); Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i>; Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа); Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера</i>;</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)); Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i>;</p> <p>Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)</p> <p>Допунски избор: Иван Цанкар: <i>Десетица</i>;</p> <p>Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зврчке из античке Грчке</i> (избор)/Густав Шваб: <i>Приче из старине</i>;</p> <p>Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци); Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор)/<i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор).</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Вук Ст.</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Карацић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>); Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i>; М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци); Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак); Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове сложенијег текста и организује га у смисаоне целине; - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из</p>	<p>Језичка култура: Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма. Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи; уочавање и отклањање</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос</p>	<p>CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.3.7; CJ.2.3.10; CJ.2.3.11; CJ.2.4.1; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5;</p>	<p>Активности ученика: - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова; - уочава и реазликује форме приповедања; - обогаћује културу писменог</p>

	<p>свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у сложенијем књижевном и некњижевном тексту.</p>	<p>безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као ужа тематска целина и његове композицијско-стилске функције. Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>	<p>према околини</p>	<p>CJ.3.3.6; CJ.3.3.7; CJ.3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</p>	<p>изражавања кроз самосталан стваралачки рад. Активности наставника: - подстиче ученике на креативност у сфери усменог и писменог изражавања; - негује стваралачко мишљење ученика. Наставне методе и облици рада: - дијалогска, - монолошка, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - индивидуални рад, - истраживачки рад.</p>
--	---	---	----------------------	--	---

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

ПЛАНИРАНИ САДРЖАЈИ	Време	Носиоци	ИСХОДИ
1.Present Tenses Review 2.Past Tenses Review 3.Grammar Practice-Tenses 4.Vocabulary-Word formation 5. Vocabulary –Practice 6. Reading Practice 7. Grammar Test 8.Vocabulary Test 9. Conditionals 10.If only.../ I wish... 11.Prepositions 12. Articles 13. Grammar and Vocabulary Test 14.Vocabulary: Physical Appearance / Character 15. Various Grammar Exercises	у току школске године	Предметни наставник, ученици	Ученици су упознати са и разумеју наставни садржај који је опширнији од оног предвиђеног планом и програмом. Ученице су утврдиле и савладале граматичке и друге садржаје предвиђене планом и програмом. Припрема ученика за такмичење.

ИСТОРИЈА

Циљеви: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
-----------	-------------	--------	----------------------	------------------------------------	-------------------------------	---

компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

1	РАЧУНАЊЕ ВРЕМЕНА	- Разумевањ е познавања различитих начина рачунања времена у прошлости	-разумевање појма прошлости -упознавање начина и значаја проучавања прошлости -примењивање временских одредница: деценија, век, миленијум.	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.6. ИС.1.2.4. ИС.3.2.5.	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	Наративни, дијалогски, илустративни
2	СТАРИ ИСТОК	- Разумевањ е стварања првих држава, различитих религија и настанка првих писама у државама Старог истока	-разумевање појма праисторије -разумевање основних одлика праисторије -разумевање поделе прошлости на праисторију и историју -познавање културе и начина живота људи у праисторији	ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.2.1.4. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.2.5	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Наративни, дијалогски, илустративни
3	СТАРА ГРЧКА	- Усвајање основних чињеница о историји античке Грчке као и њеној религији и култури	-примењивање временских одредница -стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века -оспособљавање за коришћење историјске карте, атласа -упознавање основних одлика античке култур	ИС 1.1.6. ИС 1.1.8. ИС 1.1.9. ИС.1.2.3 ИС 1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.3.1.2. ИС.3.1.5.	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Наративни, дијалогски, илустративни

				ИС.3.2.5		
4	СТАРИ РИМ	- Усвајање основних чињеница о историји Старог Рима као и његовој религији и култури	-примењивање временских одредница -стицање знања о личностима које су обележиле епоху старог века -оспособљавање за коришћење историјске карте,атласа -упознавање основних одлика античке културе	ИС 1.1.6. ИС 1.1.8. ИС 1.1.9. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.3.1.5.	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Наративни, дијалогски, илустративни

*ученици сами бирају тему или област на додатној настави, имају право избора, нема потребе за строгим поштовањем плана додатне наставе

Начин и поступак остваривања програма: У остваривању наставе историје припрема за часове је од изузетне важности. Наставник усмерава рад ученика и развија креативно и критичко мишљење код ученика. Треба да се обезбеди корелација са сродним предметима. Фронтални облик рада у историји као наративном предмету, мора бити основни облик рада, али не и једини. Усмено излагање наставника и разговор са ученицима имају важно место. Користити обавезно историјску карту, истор.текстове и сл. Од наставних средстава треба користити чешће истор.карте, илустрације, архивски материјал....

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

Основне и проширене садржаје чине најважнији догађаји, појаве и процеси, као и знамените личности које су обележиле најстарији период историје. Обим проширених садржаја прилагођава се могућностима и интересовањима ученика. Програм се може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су у функцији остваривања исхода предвиђених програмом.

– Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи:

проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација,...

– *дивергентно:* предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;

– *критички:* поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;

– *кооперативно:* кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника

– *смислено:* повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;

У планирању и припремању наставе, наставник планира не само своје, већ и активности ученика на часу. Поред уџбеника, као једног од извора знања, на наставнику је да ученицима омогући увид и искуство коришћења и других. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави *историје* имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у

учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека.

Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Кроз посете музејима, историјским локалитетима ученици ће имати целовиту слику о догађајима из прошлости а план обиласка музеја манастира, историјских локалитета оствариваће се сваке године путем екскурзија, једнодневних излета као и организоване посете ученика Народног, Етнографском, Афричком музеју и другим музејима на територији града Београда.

Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

ГЕОГРАФИЈА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	- <i>По завршеној теми/области ученици су у стању</i>	Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети	ГЕ 3.1.1. shvata interesovanje prvih ljudi za Zemlju i ostala nebeska tela ГЕ 3.1.2. uočava povezanost geografije sa drugim naukam ГЕ 3.1.3. разуме међузависност природе и људског друштва ГЕ 3.1.4. уочава значај географије	комуникација, сарадња, одан однос према околини, рад с подацима и информацијама, дигитална и естетичка предумљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према околини.	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено

		<p>да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на примерима покажу значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликују одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима 	Земљи.	за опште образовање и културу		испитивање, задавање домаћих задатака.
2.	ВАСИОНА	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању</p> <p>да :</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликују појмове васиона , - разликују небеска тела и наводе њихове карактеристике; - одреде положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене; 	Васиона, галаксија, , звезде, Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене,	<p>ГЕ 3.2.1. уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезује са Земљиним кретањима</p> <p>ГЕ 3.2.2. уме да се оријентише помоћу Великих и Малих кола звезде Северњаче</p> <p>ГЕ 3.2.3. препознаје и именује Месечеве мене</p>	<p>комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална и естетичка</p>	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

3.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА					
3.1	Облик Земље и структура њене површине	По завршеној теми/области ученици су у стању да: Помоћу глобуса опишу облик Земље и наведу доказе о њеном облику; - помоћу карте опишу распоред копна и воде на Земљи и наведу називе континената и океана;;	Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи	, ГЕ 3.2.1. може да опише последице Ротације -смену обданице и ноћи,разлике у времену ГЕ 3.2.2. може да опише последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе,разуме смену годишњих доба ГЕ 3.2.3. разуме и објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године	Комуникација, Сарадња,решавање проблема,рад са подацима и информацијама,дигитална	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
3.2	Земљина кретања	- По завршеној теми/области ученици су у стању да: разликују и објасне Земљина кретања и њихове последице; - повежу револуцију Земље са сменом	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, Револуција Земље и последице револуције: неједнака	, ГЕ 3.2.1. може да опише последице Ротације -смену обданице и ноћи,разлике у времену ГЕ 3.2.2. може да опише последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе,разуме смену годишњих доба ГЕ 3.2.3. разуме и објашњава узроке неједнаке дужине	Учење,комуникација,решав ање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		годишњих доба на северној и јужној полулопти	дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба,	обданице и ноћи током године		
3.3	Унутрашња грађа и рељеф Земље	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликују основне омотаче унутрашње грађе Земље; - опишу (вулканизам, земљотресе, набирање и раседање); <p>Разликују хипоцентар и епицентар - Наведу поступке које ће предузети за време земљотреса ;</p> <p>-</p>	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа</p>	<p>. ГЕ 3.2.1. разуме да је кретање литосферних плоча условљено кретањем магме у омотачу језгра</p> <p>ГЕ 3.2.2. именује унутрашње силе Земље и описује њихов утицај на постанак рељефа на Земљиној површини</p> <p>ГЕ 3.2.3. зна како долази до набирања и раседања Земљине коре</p> <p>ГЕ 3.2.4. зна да су вулканизам и земљотреси последице рада унутрашњих сила и може да објасни последице њихове активности</p> <p>ГЕ 3.2.5. разликује ерозивне(речно корито,долина,цирк,вал,вртача,увала,красно поље,пећина,јама,аккумулятивне облике рељефа(аде,делте,жала,песковите пустиње,дине,морене)</p> <p>ГЕ 3.2.6. примењује стечена знања у различитим ситуацијама</p>	Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		разликује основне врсте стена;	процесима набирања и раседања, планине, низије, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).			
3.4 .	Ваздушни омотач Земље	<p>- По завршеној теми/области ученици су у стању да :</p> <p>опишу структуру атмосфере;</p> <p>- разликују појам времена од појма клима;</p> <p>- наведу климатске елементе и чиниоце и основне типове климе;</p>	<p>Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура , притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни</p>	<p>ГЕ.3.2.1објашњава међусобну условљеност метеоролошких елемената.</p> <p>ГЕ 3.2.2. анализира клима дијаграме и табеле и доноси закључке</p> <p>ГЕ 3.2.3.именује основне типове климе на планети и описује њихове одлике</p> <p>ГЕ3.2.4. уме да уцрта зонални распоред типова климе на некој карти бојењем</p> <p>ГЕ 3.2.5. разликује позитивне и негативне утицаје као и глобалне последице човековог деловања на атмосферу и именује загађиваче атмосфере</p> <p>ГЕ 3.2.6 разуме важност и могућност личног учешћа у заштити и обнови атмосфере и животне средине..</p>	Учење,комуникација,решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		- наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;	типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).			
3.5	Воде на Земљи	<p>- По завршеној теми/области ученици су у стању да :</p> <p>уочавају и разликују на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе;</p> <p>- наведу и опишу својства морске воде;</p> <p>- наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);</p> <p>- разликује типове</p>	<p>Светско море својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.</p> <p>Човек и вода - поплаве и бујице,</p>	<p>.ГЕ3.2.1. разуме значај мора за живот људи и њихове делатности razumeće značaj mora za život ljudi i njihove delatnosti</p> <p>ГЕ 3.2.2. разумеће важност и могућност личног учешћа у заштити и обнови вода и животне средине.</p> <p>ГЕ 3.2.3. моћи ће да објасни поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера</p> <p>ГЕ 3.2.4. моћи ће да користи различите изворе информација (уджбеник, научно популарну литературу, енциклопедије, интернет ..)</p>	Учење, комуникација, решавање проблема рад с подацима и информацијама, дигитална, естетичка	Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		<p>језерских басена према начину постанка;</p> <p>- наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;</p> <p>- наведе примере утицаја човека на загађивање</p>	<p>заштита вода од загађења.</p>			
3.6	<p>Биљни и животињски свет на Земљи</p>	<p>-</p> <p>По завршеној теми/области ученици су у стању да :</p> <p>помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;</p> <p>- помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан</p>	<p>Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.</p>	<p>ГЕ 3.2.1. објашњава физичке законитости у биосфери</p> <p>ГЕ 3.2.2. разумеће утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред, знаће природне зоне на Земљи</p> <p>ГЕ 3.2.3. умеће да покаже на географској карти света зонални распоред биљног и животињског света</p> <p>ГЕ 3.2.4. моћи ће да опише међусобну повезаност и законитости биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека.</p> <p>ГЕ 3.2.5. моћи ће да схвати узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет</p>	<p>, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад с колегама и информацијама, естетичка, еколошка осетљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>Посматрање ангажованост и ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи.		на Земљи.		
--	--	--	--	-----------	--	--

МАТЕМАТИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	Ученик ће бити у стању да: - примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама у проблемским ситуацијама - одреди вредност сложенијег	Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу $\mathbb{N}_0$. Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне	М.А.2.1.3. М.А.2.1.4. М.А.3.1.1. М.А.3.1.2. М.А.3.1.3.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију	МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;

		<p>бројевног израза.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оперише појмом делјивости у проблемским ситуацијама - користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама - одређује вредност сложенијег бројевног израза 	<p>операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви Реалне проблемске ситуације.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема; - сарадња. 	
2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<p>-на основу централног растојања може нацртати тачку, праву, и кружницу у односу на дату кружницу -исцртава тангенту кружнице користећи додирни полупречник -примењује наведено у реалним ситуацијама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Тачке и праве; - Односи припадања и распореда. - Однос правих у равни; паралелност. - Мерење дужине и једнакост дужи. - Кружница и круг. - Кружница и права. 	<p>М.А.3.3.1. М.А.3.4.1. М.А.3.3.0.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p>

						фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, партитативно учење, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, разне фотографије, цртежи, панои, наставни листићи
3.	УГАО	- Идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали,	- Угао, централни угао; једнакост углова. - Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно	М.А.2.3.1. МА.3.3.1. М.А.3.4.1.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција;	- Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање;

		<p>углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Измери дати угао и нацрта угао задате мере; - претвара веће јединице дужине у мање - пореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, 	<p>упоређивање, сабирање и одузимање углова).</p> <p>Упоредни углови; врсте углова -Мерење угла, сабирање и одузимање мере угла.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. - Углови на трансверзали. - Транслација и углови. 		<ul style="list-style-type: none"> - комуникацију; - компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачк и задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно</p>
--	--	--	--	--	---	--

						учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видео пројектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
4.	РАЗЛОМЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - Заокругли број и процени грешку заокругљивања; - Израчуна вредност сложенијег бројевног израза - Реши 	<ul style="list-style-type: none"> - Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). - Упоређивање бројева у децималном - запису. - Заокругљивање 	М.А.3.1.1. М.А.3.1.3.	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење

		<p>сложенију линеарну једначину и неједначину;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реши проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; - Одреди проценат дате величине; - Примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; - Примени аритметичку средину датих бројева; 	<p>бројева.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. - Изрази. - Једначине и неједначине у скупу разломака. - Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). 		<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема. 	<p>табела и дијаграма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истраживачк и задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ, ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење</p>
--	--	---	---	--	--	--

						(учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
5.	ОСНА СИМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Закључује на основу својства симетрале дужи и симетрале угла; - Користи својства симетрале дужи и симетрале угла у комплекснијим конструкцијама ; - Користе 	<ul style="list-style-type: none"> - Осна симетрија у равни и њене особине. - Оса симетрије фигуре. - Симетрала дужи и конструкција нормале. - Симетрала угла. 	МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.5.	Ученик развија: <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију. 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачк

		<p>наведено решавајући проблемске ситуације из релног живота.</p>				<p>и задаци.</p> <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ.</p>
--	--	---	--	--	--	--

						СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
--	--	--	--	--	--	---

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатног рада:

Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост,	БИ.3.1.4. БИ.3.1.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; 	<i>Облици рада:</i> фронтални,

		<p>размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми.</p> <p>Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију.</p> <p>Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића).</p> <p>Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање.</p> <p>Надражљивост.</p> <p>Покретљивост– кретање.</p> <p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће. Дужина живота.</p> <p>Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост</p>	<p>БИ.3.6.2. .</p> <p>БИ.2.6.3.</p> <p>БИ.3.6.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p>индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и</p>
--	--	---	--	--	---

						извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	- идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе	Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота. Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом –	БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2.	- компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i>

		<p>исхране и распрострањење; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p>	<p>изглед, прилагођености на начин живота.</p>		<p>орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративн а метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности</i></p>
--	--	---	--	--	---	---

						ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
3.	НАСЛЕЂИВАЊ Е И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - прикупља податке о варијабилност и организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из 	<p>Преношење особина са родитеља на потомке.</p> <p>Разлике родитеља и потомака.</p> <p>Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности.</p> <p>Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност)</p> <p>– узроци варијабилности:</p> <p>Наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p>

		<p>свакодневног живота;</p> <ul style="list-style-type: none"> - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата 			<p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим</p>
--	--	--	--	--	-------------------------------	--

						знањем, извођење закључака.
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсност и живих бића на Земљи; - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује 	<p>Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.</p> <p>Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>Пројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>Дивље животиње као кућни љубимци</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње)</p>	БИ.2.6.2. БИ.3.5.4 БИ.3.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и орјентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и</p>

		са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; илуструје примерима деловање људи на животну средину и схвата последице таквих дејстава				модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима	БИ.3.5.5.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција; - одговоран однос 	

		<p>сопствене животне навике и избегава ризична понашања</p>	<p>и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.</p>		<p>према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - сарадња естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално</p>
--	--	---	---	--	--	---

						<p>истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	---

Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

МЕСЕЦ	РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	ТЕМА
СЕПТЕМБАР	1.	Упознавање ученика са календаром рада, распоредом часова и кућним редом школе
	2.	Конституисање одељењске заједнице
	3.	Сада сам ученик петог разреда – моји утисци

	4.	Породица и школа – јединственост ставова
ОКТОБАР	5.	Обележавање Дечије недеље (планиране активности)
	6.	Дечија права
	7.	Однос наставник – ученик
	8.	Самопоуздање (лични развој ученика)
	9.	Брига о здрављу , развијање одговорности о хигијени тела
НОВЕМБАР	10.	Потребе – упознавање својих потреба и потреба других
	11.	Индивидуални разговори са ученицима
	12.	Успех ученика на првом тромесечју
	13.	Сараднички однос у групи
ДЕЦЕМБАР	14.	Да ли знамо саслушати друге?
	15.	Слободно време – како га квалитетно провести?
	16.	Шта гледамо, читамо, слушамо . . . (безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа)
	17.	Новогодишња одељењска прослава
ЈАНУАР	18.	Утисци о протеклим празницима
	19.	Понашање на јавном месту
	20.	Обележавање школске славе – Дан Светог Саве
ФЕБРУАР	21.	Анализа успеха и владањана карају првог полугодишта.
	22.	Проблеми у учењу и савлађивању градива – грађење модула за превазилажење.
	23.	Помоћ ученицима при укључивању у такмичења.
МАРТ	24.	Решавање сукоба међу вршњацима.
	25.	Развијање културе понашања.
	26.	Хуманизација односа међу половима.
	27.	Анализа успеха и владања на крају трећег класификационог периода
	28.	Бонтон – како се понашамо на јавним местима.
АПРИЛ	29.	Мојаосећања.
	30.	Слободна тема по избору ученика.

	31.	Припрема за екскурзију. *Упознавање ученика са кодексом облачења у школи
МАЈ	32.	Дан школе.
	33.	Хуманост и хуманитарни рад.
	34.	Анализа успеха и владања на крају школске године
ЈУН	35.	Индивидуални разговор са ученицима (перманентно)
	36.	Сређивање педагошке администрације (перманентно)

**ОСНОВНА ШКОЛА "СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ"
БЕЛАНОВИЦА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/2023-2025/2026. године

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

ФОНД ЧАСОВА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРДМЕТИ	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик ¹	4	144
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Енглески језик	2	72
4.	Ликовна култура	1	36
5.	Музичка култура	1	36
6.	Историја	2	72
7.	Географија	2	72
8.	Физика	2	72
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	-	-
12.	Техника и технологија	2	72
13.	Информатика и рачунарство	1	36
14.	Физичко и здравствено васпитање ³	2	72+54 ³
Укупно: А		25-28*	954-1062*

Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ⁴	1	36
2.	Други старни језик - Немачки језик ⁵	2	72
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁶	2	72
Укупно:Б		3-5*	108-180*
Редни број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Редовна настава	28-31*	1062-1170*
2.	Слободне наставне активности ⁷	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатни рад	1	36
Редни број	В. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁸	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³ Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.

⁴ Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

⁵ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

⁶ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај предмет али није у обавези.

⁷ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди.

⁸ Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за други циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај шестог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика шестог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
I	Језик	53	26	17	6	4
	Граматика	46	22	14	6	4
	Правопис	5	2	3	0	0
	Ортоепија	2	2	0	0	0
II	Књижевност	54	40	13	0	1
	Лирика	10	9	1	0	0
	Епика	14	10	3	0	1
	Драма	5	3	2	0	0
	Домаћа лектира	22	15	7	0	0
	Научно-популарни и информативни текстови	3	3	0	0	0
III	Језичка култура	37	7	25	4	1
Укупан број часова		144	73	55	10	6

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--	-------------------	------------------------------------	-------------------------------	---

I	ЈЕЗИК	<p>Граматика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одређује врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији. <p>Правопис:</p> <ul style="list-style-type: none"> – доследно примењује правописну норму; – користи правопис (школско издање). <p>Ортоепија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи. 	<p>Граматика: Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште,</p>	<p>CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9; CJ. 1.3.10;</p> <p>CJ.2.2.5; CJ. 2.3.3; CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.7; CJ. 2.3.8;</p> <p>CJ. 3.2.5; CJ. 3.3.4; CJ. 3.3.5; CJ.3.3.6</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посматра, - слуша, - анализира, - уочава језичке законитости на примерима, - доноси самосталне закључке, - усваја нова знања, - примењује претходно стечено знање, - користи различите изворе информација. <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планира и припрема час, - презентује, - израђује дидактички материјал, - подстиче на размишљање и закључивање, - упућује, - објашњава, - дефинише појмове, - објашњава, - процењује,
---	-------	--	--	---	--	---

			<p>одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. Правопис: Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. Ортоепија: Правилан изговор гласова ч, ћ, ц, ч, р. Дуги и кратки акценти.</p>			<p>- вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, - развија такмичарски дух у примени знања, - континуирано повезује знања о језику са непосредном говорном праксом.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка, - текстовна, -демонстративна; - фронтални рад; -индивидуални рад.</p>
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>– повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразирано прочитано и</p>	<p>Лирика: Обредне лирске народне песме (избор); Ђура Јакшић: <i>Вече</i>; Јован Дучић: <i>Село</i>; Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i>; Вељко Петровић: <i>Ратар</i>; Десанка</p>	<p>CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ. 1.4.8; CJ. 1.4.9;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција,</p>	<p>Активности ученика: - чита, - уочава, - анализира, - самостално</p>

		<p>описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одређује род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактичне, олфакторне елементе песничке слике; – одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује 	<p>Максимовић: <i>Грачаница</i>; Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i>; Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пено Крста</i>; Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i>.</p> <p>Књижевни термини и појмови: Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре: контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне).</p> <p>Епика: Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i>; Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i>; Петар Кочић: <i>Јаблан</i>; Исидора Секулић: <i>Буре</i> (одломак)/Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i>; Иво Андрић: <i>Аска и вук</i>; Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i>;</p>	<p>СЈ. 2.4.1; СЈ. 2.4.2; СЈ. 2.4.3; СЈ. 2.4.4; СЈ.2.4.5; СЈ.2.4.6; СЈ.2.4.7; СЈ. 2.4.8; СЈ. 2.4.9;</p> <p>СЈ. 3.4.2; СЈ. 3.4.3; СЈ. 3.4.4; СЈ. 3.4.5; СЈ. 3.4.6; СЈ.3.4.7.</p>	<p>дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини</p>	<p>закључује, - исказује властите судове и емоције приликом анализе дела.</p> <p>Активности наставника: -планира и припрема час, -презентује, -усмерава активности ученика, - упућује ученика на самостално проналажење информација, - дефинише појмове, - подстиче на креативност у приступу књижевном делу.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалогска, - рад на тексту, - демонстративна, - аналитичко-синтетичка метода; - индивидуални</p>
--	--	---	--	---	--	---

		<p>истакнуте идеје које текст нуди;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручује књижевно дело уз кратко образложење; упоређује књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 	<p>Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из Књиге за Марка).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: наратија (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића)</p> <p>Драма: Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак); Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак); Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет).</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме о Косовском боју (избор); Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор); Бранислав Нушић:</p>			<p>рад;</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални рад; - истраживачки рад; - компаративни приступ; - пројектни задаци.
--	--	--	---	--	--	---

Аутобиографија; Анђела Нанети: Мој дека је био трешња; Весна Алексић: Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло); Бранко Топић: Орлови рано лете; Ференц Молнар: Дечаџи Павлове улице.

Допунски избор:

Добрица Ерић: Месечеви миљеници (песме о свицима) (избор); Тиодор Росић: Приче старог чаробњака (једна прича по избору); Вилијем Саројан: Зовем се Арам; Хенрик Сјенкијевич: Кроз пустињу и прашуму; Џејмс Крис: Тим Талир или Продати смех; Џек Лондон: Зов дивљине/Бели очњак; Реј Бредбери: Маслачково вино (избор); Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу; Александар Поповић: Снежана и седам патуљака, драмска бајка.

Научнопопуларни и информативни текстови:

Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: Божјић (одломак);

			<p><i>Бурђевдан</i> (одломак); <i>Додоле, прпоруше и чарошце</i> (одломци); Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор); Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору); Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ти</i> (избор).</p>			
Ш	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> – употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и 	<p>Језичка култура: Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе (нпр. Избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр. текст као подстицај</p>	<p>CJ.1.1.6; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ. 1.2.6; CJ. 1.2.7; CJ. 1.2.8;</p> <p>CJ.2.2.1; CJ. 2.2.2; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5;</p> <p>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ 3.4.3.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према околини</p>	<p>Активности ученика: - препричава, - приповеда, - описује, - чита у складу с природом различитих текстуалних жанрова, - пише различите облике текстова, - осмишљава причу, - користи различите изворе информација, - дискутује, - увежбава технике у изради писменог састава.</p> <p>Активности</p>

		<p>неуметничком тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; – изражајно чита обрађене књижевне текстове. 	<p>за сликовито казивање; ситуациони предлогак за тражење погодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			<p>наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планира и припрема час, - презентује, - усмерава активности ученика, - подстиче на креативност и самосталност у усменом и писменом изражавању. <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка, - дијалoшка, - текстовна; - фронтални рад; - индивидуални рад.
--	--	--	---	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе енглеског језика у основним школама остварује се овладавањем комуникативних вештина и разбијањем способности и метода учења страног језика. Стога, циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивних односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи.

Општи стандарди

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознавајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да разуме усмену поруку исказану савременим језиком, без непотпуних лексичких и синтаксичких тешкоћа, не дуже од две до три минуте. Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (приповедање, разговор), а треба да буде способан и да идентификује различите врсте усмених порука (изјавне, упитне и заповедне), да реконструише непознато на основу контекста и да запамти кључне елементе поруке.

Усмено изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде оспособљен да савременим језиком, примереним свакодневном комуникацији, искаже једноставну усмену поруку и да буде у стању да учествује једноставном разговору, да једноставно и јасно исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да прочита и разуме једноставне поруке, знакове, информације, да разуме глобално, селективно и на нивоу имплицитног, једноставније аутентичне текстове писане савременим језиком у вези са свакодневним ситуацијама и из домена њиховог интересовања.

Писано изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде способан да напише своје личне податке, да напише честитку, једноставну поруку и краће неформално писмо, да опише неки доживљај, да напише нешто о себи и својим интересовањима, да напише кратак резиме о ономе шта је чуо, виде или прочитао и изнесе лични став (допадање, недопадање, слагање, неслагање и друго)

Дијалог

Ученик треба да је способан да користи научене фразе и изразе док води дијалог са наставником, другим учеником или или евентуално говорником коме је енглески матерњи језик.

Развијање социо-културне компетенције

Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да створи увид, у оквиру поља свог интересовања и искуства уочи сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација), обичајима, менталитету и институцијама наше земље и земаља чији језик учи

Медијација

У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (л1) и циљног језика (л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

Знања о језику и стратегије учења

Ученик треба да:

- 1) препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом
- 2) поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине
- 3) користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације
- 4) уочава сличности и разлике између страног и матерњег језика
- 5) примењује компензационе стратегије као што су:

~ усмерава пажњу на оно што разуме

~ покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна

~ обраћа пажњу на речи које се више пута понављају

~ обраћа пажњу на разне невербаалне елементе (гестови, мимика итд.)

~ размишља да ли одређена реч коју не разуме личи на неку из матерњег језика

~ тражи значење у речнику

~ уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција и позитивни трансфер).

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	HELLO	0	4	0	4
2	MY LIFE	3	5	0	8
3	BELIEVE IT OR NOT	4	6	0	10
4	A VISIT TO A CITY	3	4	0	7
5	THE FIRST WRITTEN TEST	0	3	0	3
6	SCIENCE MATTERS	4	5	0	9
7	DANGER	4	7	0	11
8	NOWADAYS	3	6	0	9
9	THE SECOND WRITTEN TEST	0	3	0	3
10	FEELING GOOD	3	5	0	8
Укупно:		24	48	0	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

1.	<p style="text-align: center;">Hello</p> <p>Поздрављање; Представљање себе и других и тражење/давање информација о себи и другима;; тражење/давање основних информација о себи и другима; изражавање припадања и поседовања; изражавање хронолошког времена.</p>	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размене једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре How old...?/What...? Where... from? What.. ? When... ?(Question words) What's your name? I'm... What year are you in? I'm in year 6 (The verb be) What's the time? Have you got any brothers or sisters? Yes, I've got... / No, I haven't. (The verb have got) Can you speak French? (The verb can) How many skateboards are there? (How many?) There are two skateboards?(There is/are, Plural forms) Look at the board.. (Imperative) (Интер)културн и садржаји:</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација Рад с подацима и информацијама</p>	<p>Наставни програм оријентисан је на исходе који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Исходи се операционализују преко језичких вештина (слушање, читање, писање, говор), које треба перманентно и истовремено увежбавати. Важно је развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина. Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе,</p>
----	---	---	--	---	--	--

			устаљена правила учтиве комуникације. Именовање чланова породице, држава, националности, дана и месеци.			утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, пројекти ученика.
2.	My life Описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности;	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разумеју једноставније текстове	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Jack wakes up at 7 a.m. every morning (Present	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учешће у демократском	

	<p>тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.</p>	<p>у којима се описују способности и умећа; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагују на њих; - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност;</p>	<p>Simple), I usually play football on Friday afternoon. (Adverbs of frequency), How often do you do the washing-up? Once a day. What about you?(How often?), at the weekend (Prepositions of time), Sorry, I can't go out now. I'm doing my homework. (Present Progressive), My brother and I are going to a concert tonight. We go to a concert once a month. (Present Simple vs Present Progressive), see, like, love, hate, want, think, need, understand (Stative verbs), Have we got anything to eat? There isn't any food in the fridge. (Some /</p>	<p>1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>друштву</p>	
--	--	---	---	---	----------------	--

		- питају и кажу шта неко има/нема и чије је нешто;	Any / No / Every), They are rollerblading. Look at them. (Subject pronouns, Object pronouns), Janet and I have got new bikes. My bike is red and hers is blue. (Possessive adjectives, Possessive pronouns), Whose computer is that? It's my parent's / parents'. (Possessive case, Question words) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).			
3.	Believe it or not Описивање радњи у прошлости.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Where were you last night? B: I was at my cousin's house. You see, I	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	

		<p>информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл.</p>	<p>couldn't sleep so I went there and we played computer games. (Past Simple, The verb could) It was raining and Sam was walking in the forest. (Past Progressive), While I was listening to music, my mum came home. I was walking in the forest when it started raining. (Past Simple - Past Progressive, Time clauses: when, while), She's a terrible singer. She sings terribly. They're very good artists. They paint well. (Adverbs of manner), I used to play football when I was a child. (used to), текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају,</p>	<p>1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>		
--	--	---	--	---	--	--

			читају, говоре и пишу).			
4.	<p>A visit to a city</p> <p>Описивање бића, предмета, места, појава; разумевање и давање упутстава: исказивање просторних односа и упуштава за оријентацију у простору; изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих.</p>	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>- пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>- разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих;</p> <p>- затраже и разумеју обавештења о</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре</p> <p>Can you help me with the cleaning? May I open the door? (can / could / may / might), in front of behind, opposite, between, next to (Prepositions of place), up, down, into, out of, through, across, along, from to around (Prepositions of movement), Let's... / Why don't we...? / Shall we...? / Would you like...? / Do you want...? / How about...? / What about...?, My room is cleaner than my brother's. (Comparative forms), Maria is as beautiful as</p>	<p>1.1.1. 1.1.2.</p> <p>1.1.3. 1.1.4.</p> <p>1.1.5. 1.1.6.</p> <p>1.1.7. 1.1.8.</p> <p>1.1.9. 1.1.10.</p> <p>1.1.11. 1.1.12.</p> <p>1.1.13. 1.1.14.</p> <p>1.1.18. 1.1.20.</p> <p>1.1.21. 1.1.22.</p> <p>1.1.23. 1.2.1.</p> <p>1.2.2. 1.2.3.</p> <p>2.1.2. 2.1.1.</p> <p>2.1.2. 2.1.3.</p> <p>2.1.5. 2.1.6.</p> <p>2.1.7. 2.1.8.</p> <p>2.1.9. 2.1.11.</p> <p>2.1.12. 2.1.13.</p> <p>2.1.14. 2.1.15.</p> <p>2.1.16. 2.1.17.</p> <p>2.1.18. 2.1.19.</p> <p>2.1.20. 2.1.21.</p> <p>2.1.22. 2.1.23.</p> <p>2.1.24. 2.1.25.</p> <p>2.1.26. 2.2.1.</p> <p>2.2.2. 2.2.3.</p> <p>2.2.4. 2.3.1.</p> <p>2.3.2. 2.3.3.</p> <p>2.3.5. 2.3.7.</p> <p>2.3.8.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	

		<p>оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања;</p> <p>- опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;</p> <p>- разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;</p> <p>- упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;</p> <p>- затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;</p> <p>- разумеју уобичајене молбе и захтеве и реагују на њих;</p>	<p>her mother. (as + adjective + as), Geography is less interesting than history. (less + adjective + than), Which is the most expensive means of transport? (Superlative forms), This is the least interesting book of the three. (the least + adjective), Which sights can I visit? (Which...?)</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>			
5.	<p>The first written test</p> <p>Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/уобичајених</p>	<p>- опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју једноставније изразе</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p>	

	<p>догађаја/активности ; изражаваће интересовања, допадања/недопадања.</p>	<p>који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих.</p>	<p>функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 и 4; задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	<p>1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8.</p>	<p>Решавање проблема</p>	
--	--	--	--	--	--------------------------	--

6.	<p>Science matters</p> <p>Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности.</p>	<p>- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима;</p> <p>- саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа;</p> <p>- честитају, захвале се и извине се користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>- пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота.</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре</p> <p>If you eat a lot, you get fat. (Zero Conditional),</p> <p>What are you going to do tomorrow afternoon? (Future be going to), I can't find my cat anywhere.</p> <p>- I'll help you look for it. (Future will (offers, promises, requests, on-the-spot decisions, warnings, threats), I believe he will be late again. (Future will (predictions), If you come to the party, you'll have a great time. (Conditional Sentences Type 1),</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају,</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p>	
----	--	--	---	--	---	--

			читају, говоре и пишу).			
7.	Danger Описивање бића, предмета, места, појава: описивање радњи у прошлости.	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости.	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Have you ever tried bungee jumping? (Present Perfect Simple), Have you ever visited Italy? - Yes, I have. I've visited Rome twice but I've never visited Venice. (Time expressions ever, never, before, always, just, so far, once, twice), I've visited Spain twice so far. I visited Spain two years ago. (Present Perfect Simple vs Past Simple), I have already bought the tent. (Time expressions (yet, already), How long has he been a mechanic? For twenty years. (How long?, for, since),	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	

			текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).			
8.	Nowadays Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза; изражавање количине, бројева и цена; Описивање бића, предмета, места, појава;.	- разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; - саопште правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену; - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - питају/кажу/израчунај	структуре A new clothes shop opened last week. Steve bought an expensive car. The shop is in Park Street. (A/An, The), Can you give me my trainers?- Which ones? (One / Ones), How much / How many does this laptop cost? - €595.90.; I've got a lot of old CDs. Lots of people surf the Internet nowadays. (How much? / How many? / Much / Many / A lot of / Lots of / Loads of / A few / A little), That's the girl who/that lives next door. (Relative	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговорно учешће у демократском друштву	

		<p>у колико нешто кошта:</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.</p>	<p>pronouns: who / which / that / whose), The building where he works is next to the library. (Relative adverb: where), You mustn't use your mobile phone on a plane. (Must / Have to)</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.</p>		
9.	The second written test	<p>- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније забране, правила</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 6, 7 и 8; задатке слушања, читања и вођеног писања</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p>	

		<p>понашања, своје и туђе обавезе</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену; - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства. 		<p>2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.</p>		
10	<p>Feeling good</p> <p>Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања; изражавање мишљења; изношење предлога и савета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражавају 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре You should stay in bed. You shouldn't go to school. (Should), Running is good for your health. (-ing form), I've decided to visit Germany this year. We may get a hamster for a pet. (Full Infinitive / Bare Infinitive) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19.</p>	<p>Комуникација Одговоран однос према здрављу</p>	

	мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности.	(слушају, читају, говоре и пишу).	2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.		

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци

Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа; да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци образовно- васпитног рада у настави ликовне културе састоје се у стварању разноврсних могућности кроз различите садржаје и облике рада и развијању ученикових способности за:

- коришћење свих ликовних елемената,
- ликовни стваралачки рад,
- коришћење различитих материјала и медијума,
- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење,
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине, за препознавање савремених кретања у уметности свог и других народа,
- визуелну перцепцију и аперцепцију,
- критичко мишљење,
- оплемењивање животног и радног простора,
- активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине,
- активно естетско унапређење своје околине и очување природе, баштине завичаја и домовине,
- неговање укупних људских достигнућа,

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Слободно ритмичко компоновање	3		1	4
2.	Визуелно споразумевање	2		1	3
3.	Текстура	5		2	7
4.	Светлина	5		2	7
5.	Боја	12		3	15
Укупно:		27		9	36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Слободно ритмичко компоновање	Слободно ритмичко изражавање	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама,	Ученици различитим ликовним карактеристикама	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима	дијалогско - демонстративна

			линијама, светлинама, облицима и волуменом	слободног компоновања стварају	за остварење, развој и даље учење.	
2.	Визуелно споразумевање	Препознавање доброг дизајна	Подстаћи ученике да сами пронађу примере добро осмишљеног дизајна у свом окружењу	Ученици током процеса учења увежбавају и развијају своје способности за међусобну сарадњу и схватање своје околине.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	фронтални и индивидуални
3.	Текстура	Стварање текстуре	Текстуралне и тактилне вредности површине и облика	Разговор о репро-дукцијама на странама уџбени-ка.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	фронтални и индивидуални
4.	Светлина	Препознати тонске разлике	Тонске разлике	Утврђивање и примена науче- них појмова.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	фронтални и индивидуални
5.	Боја	Посматрати и пре свега осећати њихове међусобне односе а не руководити се општим правилима	Хроматски и ахроматски скуп	Ученици различитим ликовним карактеристикама боја приказују простор.	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	фронтални и индивидуални дијалошко - демонстративна

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци музичке културе:

- неговање способности исвођења музике певањем и свирањем
- неговање смисла за колективно музицирање
- стицање навика за слушање музичког дела
- развијање способности за доживљај музичког дела
- развијање способности за разумевање музичког дела
- развијање критичког мишљења
- подстицање стваралачког ангажовања ученика
- развијање музичке креативности
- развијање способности за импровизацију мелодије

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
I	ЧОВЕК И МУЗИКА	5	2	/	7
II	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	4	1	/	5
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	9	2	/	11
V	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру сваког часа)	2	1	/	3
Укупно:		28	8	/	36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

I	Човек и музика	<p>У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција барока и класицизма; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; – објасни како је музика повезана са 	<p>Средњи век:</p> <p>Ранохришћанска музика.</p> <p>Византијско певање.</p> <p>Грегоријански корал. Рани облици вишегласја - мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери.</p> <p>Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији.</p> <p>Музика средњег века као инспирација за популарну музику.</p> <p>Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал.</p> <p>Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо.</p> <p>Инструментална музика ренесансе.</p>	<p>МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености</p> <p>МК.1.1.2.опише основне карактеристике музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва</p> <p>МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером)</p> <p>МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми)</p> <p>МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>9. Одговоран однос према околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<p>- користити мултимедијалне садржаје; - упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата и кратких излагања - бирати одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - наставу реализовати тако да ученици долазе до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе</p>
---	----------------	--	--	---	--	--

		<p>другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p>				
II	Музички инструменти	<p>објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија); - технологија записивања, штампања нота; - извођачке и техничке могућности инструмената; – одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; – препозна</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. • Народни инструменти. 	<p>МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>-користити мултимедијалне садржаје; - применити различите методе и облике рада -долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - народне инструменте повезати са народном песмом одређеног краја - начин реализације часова прилагодити датом историјском периоду (игра улога, радионице, игровне активности) - радити на</p>

		инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;		народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)		остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– Ученик уме да на основу слушања музичких примера да именује музичке изражајне елементе; – извођачке саставе и и открије везу опажених карактеристика;	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне барокне и класичне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних	МК.1.2.1.музичке изражајне елементе МК.1.2.2.извођачки састав МК.1.2.3.музичке жанрове МК.1.2.4.српски музички фолклор МК.2.2.1.опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу	-користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне музичке примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја

		<p>– музичке жанрове;</p> <p>– српски музички фолклор;</p> <p>– Ученик уме да опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>– препозна структуру одређеног жанра;</p> <p>– жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера;</p> <p>– контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.</p>	<p>композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.</p>	<p>резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре.</p> <p>МК.2.2.2.препозна структуру одређеног музичког жанра</p> <p>МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера</p> <p>МК.3.2.2.жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера</p> <p>МК.3.2.3.контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора</p>	<p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>музичког укуса и интересовања ученика -упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата, паноа и кратких записа</p>
--	--	--	--	--	---	--

IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>– Препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>– Опише основне карактеристике музичких инструмената, историјат стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва.</p> <p>– пева једноставне дечје, народне и популарне композиције;</p> <p>– пева једноставне дечје, народне и популарне композициј бар на једномн инструменту;</p> <p>– зна функције елемената музичке писмености и извођачких</p>	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих</p>	<p>МК.1.3.1.пева једноставне дечје, народне или популарне композиције</p> <p>МК.1.3.2.изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту</p> <p>МК.3.3.1.изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>9. Одговоран однос према околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<p>- користити мултимедијалне садржаје; - применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања - примењивати кооперативно учење - повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара</p>

		<p>састава у оквиру музичког дела;</p> <p>– разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора;</p> <p>– критички и аргументовано изражава свој суд.</p>	музичких примера у вези са обрађеном темом			
V	СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <p>– Ученик уме да направи музичке инструменте, користећи предмете из окружења;</p> <p>– осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела;</p> <p>– изводи пратеће ритмичке и мелодијско - ритмичке деонице</p>	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука.</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе.</p> <p>Стварање мелодије на задати текст.</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог</p>	<p>МК.1.4.1.направи музичке инструменте користећи предмете из окружења</p> <p>МК.1.4.2.осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>МК.1.4.3.изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима</p> <p>МК.3.4.1.осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>МК.3.4.2.импровизује и/или компонује мање</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p> <p>11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>-избор најупечатљивијих музичких примера - примена ИКТ; упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника... - ученици планиране стваралачке задатке реализују по слуху уз запис - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације; - одабир информација које</p>

		<p>на направљеним инструментима;</p> <p>– учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст;</p> <p>– Ученик уме да осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте;</p> <p>– импровизује и (или) компоује мање музичке целине – ритмичке и мелодијске у оквиру различитих жанрова;</p> <p>– осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилубарока и класицизма</p>	<p>музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3.осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс</p>		<p>су у служби разумевања света музике</p>
--	--	--	--	--	--	--

Корелација:

Српски језик и књижевност
 Историја
 Страни језици
 Математика
 Биологија
 Географија
 Ликовна култура
 Физичко и здравствено васпитање
 Информатика и рачунарство
 Верска настава

ИСТОРИЈА

Циљ изучавања наставног предмета историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су да ученици, уочавајући узрочно-последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...), као и историју суседних народа и држава.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Основи проучавања прошлости	2	1		3
2.	Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	10	8		18
3.	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	19	17		36

4.	Европа, свет и српске земље у раном новом веку	8	7		15
укупно		39	33		72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Основи проучавања прошлости	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са 	<p>Основне одлике средњег века (појам „средњи век“, хронолошки и просторни оквири, светске цивилизације у периоду средњег века).</p> <p>Основни историјски извори за историју средњег века (писани – повеље, писма, записи, натписи, хронике, летописи, житија светих, биографије владара и др.; материјални – предмети, новац, печати, ликовна уметност, архитектура и др.)</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција • Рад с подацима и информацијама 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „прровери своје знање“ кратка</p>

		<p>посебним освртом на оне у локалној средини;</p> <ul style="list-style-type: none"> • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе. 		<p>ИС.3.1.6. ИС.3.2.2.</p>		<p>писме на провера знања</p>
2.	Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и 	<p>Велика сеоба народа и Франачка држава (германске државе на територији Западног римског царства, христјанизација Германа, Карло Велики, улога викинга).</p> <p>Хришћанска црква (црквена организација, монаштво, манастири</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенциј а за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбен</p>

		<p>развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у 	<p>као средишта ране средњовековне културе и писмености, процеси покрштавања, Велики раскол и његове последице).</p> <p>Византија до XII века (грчко и римско наслеђе, Константин Велики,</p> <p>оснивање Цариграда, Јустинијан I и покушаји обнове Римског царства,</p> <p>успон царства у доба македонске династије и у доба Комнина; привредни,</p> <p>културни и верски утицај на суседне народе – Бугаре, Србе, Русе и др.).</p> <p>Исламски свет у раном средњем веку (Мухамед – појава исламске религије, настајање муслиманске државе у Арабији и арапска освајања,</p> <p>особеност државног и друштвеног уређења, распад јединствене</p>	<p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.2.1.1.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	<p>ика „провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провара знања</p>
--	--	---	--	--	---	--

		<p>периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно- 	<p>државе, арапско-исламска култура и њен утицај на културу народа Европе).</p> <p>Настанак феудалног друштва (формирање феудалне друштвене структуре – витезови и кметови, пирамидална хијерархија власти, вазални односи, рурално друштво)</p> <p>Словени и њихово насељавање Балканског полуострва (живот Старих Словена у прапостојбини, словенски обичаји и веровања, узроци и правци сеобе, насељавање Балканског полуострва).</p> <p>Јужни Словени према староседеоцима и суседима (Авари, Франачка и Византија, однос према староседеоцима, формирање племенских савеза, насељавање Бугара и Мађара и настанак њихових</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних 	<p>држава, Прво бугарско царство, Самуилова држава).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p>историјских извора и литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 				
3.	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> На крају часа ученик ће бити у стању да: образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у 	<p>Развој и структура феудалних држава (средњовековне монархије – примери Француске, Енглеске и Немачке, однос државе и цркве).</p> <p>Крсташки ратови (ходочашћа – света места, најзначајнији походи и најпознатији учесници –</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Компетенциј а за целоживотно учење Вештине за живот у демократском друштву Вештина комуникације Дигитална компетенција Решавање 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника</p>

		<p>Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и 	<p>Ричард Лавље Срце, Саладин, Фридрих Барбароса, Луј IX Свети; витешки редови, улога Млетачке републике у четвртм крсташком походу, судари и сусрети цивилизација).</p> <p>Постанак и развој средњовековних градова (привредни напредак у доба развијеног феудализма, развитак градова, занатства и трговине, зачеци робне привреде, борба градова за самоуправу, градови као културна и просветна средишта).</p> <p>Свакодневни живот у средњем веку (владар, двор и дворски живот, свакодневни живот на селу и граду, положај жене у средњем веку).</p> <p>Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, културне области,</p>	<p>ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.5.</p>	<p>проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама 	<p>„пров ери своје знање “</p> <p>кратка писме на прове ра знања</p>
--	--	--	--	--	--	--

		<p>раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких открића у 	<p>школе и универзитети, проналасци, опште одлике</p> <p>уметности и књижевности)</p> <p>Србија у XII и почетком XIII века (Рашка између Византије и Угарске, борба за осамостаљивање државе – Стефан Немања, Стефан Првовенчани, аутокефалност српске цркве – свети Сава).</p> <p>Успон српске државе у XIII и почетком XIV века и Византија Палеолога (привредни развој – Урош I, ширење државе – Милутин, Стефан</p> <p>Дечански и битка код Велбужда, значај Дубровника у привредном и културном животу српских земаља).</p> <p>Српско царство (Душанова освајања, успостављање патријаршије и проглашење царства,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p>периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и 	<p>уређење државе).</p> <p>Друштво у држави Немањића (подела друштва, друштвени слојеви</p> <p>и односи, везе српске властеле и властеле околних држава – повезивање по друштвеној хоризонтали)</p> <p>Крај српског царства (слабљење царства у време цара Уроша, обласни господари и њихови сукоби).</p> <p>Постанак и развој средњовековне босанске државе (Кулин бан,</p> <p>борба са Угарском, босанска црква, успон и проглашење краљевства –</p> <p>Твртко I).</p> <p>Средњовековна култура Срба (језик и писмо, значај Мирослављевог јеванђеља, књижевност – свети Сава, Теодосије,</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 	<p>монахиња Јефимија и др.; најзначајније задужбине, хералдика, правни споменици – Светосавски номоканон и Душанов законик и њихов историјски значај).</p>			
4.	<p>Европа, свет и српске земље у раном новом веку</p>	<ul style="list-style-type: none"> На крају часа ученик ће бити у стању да: образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; на основу датих 	<p>Турци Османлије и њихова освајања на Балкану (друштвено и државно уређење османске државе, немоћ Византије, Србије и Бугарске, битка на Марици, личност краља Марка).</p> <p>Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија (кнез Лазар, бој на Косову, косовска легенда – историјски ликови и ликови у ле генди Вука</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Компетенциј а за целоживотно учење Вештине за живот у демократском друштву Вештина комуникације Дигитална компетенција Решавање проблема Рад с подацима и 	<p>испит ивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „проекти своје знање</p>

		<p>примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);</p> <ul style="list-style-type: none"> • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне 	<p>Бранковића и Милоша Обилића).</p> <p>Држава српских деспота и околне земље (кнегиња Милица, кнез и деспот Стефан Лазаревић, односи према Османском царству и Угарској, деспот Ђурађ Бранковић и слабљење Србије, пад Цариграда и пропаст Византије, пад Смедерева, сеобе Срба у Угарску, слабљење и пад Босне, Зета за време Балшића и Црнојевића, личности Влада Цепеша Дракуле и Ђурђа Кастриота Скендербега и њихов отпор Османлијама).</p>	<p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.2.1.1.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.4.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>	<p>информацијама</p>	<p>“ кратка писме на провера знања</p>
--	--	---	---	---	----------------------	--

		<p>државности и издваја најистакнутије владарске породице;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; • идентификује основне одлике и промене у 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; • повеже визуелне и текстуалне информације са 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 				
--	--	---	--	--	--	--

Начин и поступак остваривања програма :

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

Основне и проширене садржаје чине најважнији догађаји, појаве и процеси, као и знамените личности које су обележиле најстарији период историје. Обим проширених садржаја прилагођава се могућностима и интересовањима ученика. Програм се може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су у функцији остваривања исхода предвиђених програмом.

- главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: *проблемски*: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација,...
- *дивергентно*: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- *критички*: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
- *кооперативно*: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења;
- *смислено*: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;

У планирању и припремању наставе, наставник планира не само своје, већ и активности ученика на часу. Поред уџбеника, као једног од извора знања, на наставнику је да ученицима омогући увид и искуство коришћења и других.

Наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљ предмета и дефинисане исходе. Редослед исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање циља предмета. Између исхода, како у оквиру једне, тако и више тема, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода.

Многи од исхода су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода и обраде различитих садржаја. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави *историје* имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја

. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе „како је уистину било”, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле.

Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору.

Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека.

Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебну пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Poweрpoint презентација, коришћење дигиталних аудио-визуелних материјала и израда реферата).

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, такође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Једино тако наставник може да сагледа слабе и јаке стране сваког свог ученика.

Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци географије

Циљ наставе географије је усвајање знања о природно - географским и друштвено - географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.

Задаци наставе географије су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и разумевања, умења и ставове према светским и националним вредностима и достигнућима.

Настава географије треба да допринесе:

- стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- картографском описмењавању, употреби географских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања и у свакодневном животу;
- стицању знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- разумевању узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
- развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену;
- развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- стицању знања о основним појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавању њиховог просторног размештаја;
- разумевању утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
- стицању знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
- упознавању улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних, културних и хуманитарних проблема у савременом свету;
- стицању знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним целинама;
- развијању ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијању толеранције, националног, европског и светског идентитета;
- стицању знања, развијању вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
- развијању опште културе и образовања ученика

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- упознају основне појаве, процесе и феномене у хидросфери и географски размештај хидрографских објеката, као и њихове одлике;
- схвате значај вода за живот на Земљи;
- упознају биљни и животињски свет, утицај природних фактора и човека на њихов развој, хоризонтални и вертикални распоред, као и међусобну условљеност и значај;
- упознају људске активности које утичу на квалитет животне средине и схвате неопходност њеног очувања, унапређивања и заштите;
- упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство;
- схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије;
- стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја;
- упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој;
- разумеју значај и домете међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима;
- упознају најважније природне, друштвене и економскогеографске одлике Европе и специфичности њених регија и држава;
- самостално користе географску карту као извор географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу;
- се оспособе за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самостални рад;
- поседују осећање социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познају традицију и учествују у њеном очувању;
- познају и поштују традицију и идентитет других народа, заједница и социјалних група.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА				

		2	1		3
	ГЕОГРАФСКА КАРТА	8	5		13
	СТАНОВНИШТВО	7	3		10
	НАСЕЉА	4	3		7
	ПРИВРЕДА	7	5		12
	ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСЕ	9	7		16
	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	7	4		11
	Укупно часова	45	27	/	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Друштво и географија	Успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката појава и процеса.	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.		Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција,	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

					предузимљивост и оријентација ка предузетништву	
2.	Географска карта	Одређује математичко географски положај на Земљи; анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитско навигационе системе	Географска картографска мрежа. Географска ширина и дужина, часовне зоне. Појам карте и њен развој кроз историју. Елементи карте (географски, математички и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи.	ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом	Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
3.	Становништво	Доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање	Основни појмови о становништву, демографски развој и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва.	ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група.	Структуре становништва биолошке и друштвено-економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету.	(природно и механичко) и структуре становништва ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст) ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности	оријентација ка предузетништву	
4.	Насеља	Анализира географски положај насеља; објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са	Појам и настанак руралних насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град-унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.	ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;			оријентација ка предузетништву	
5.	Привреда	Уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај природних делатности; доводи у везу размештај природних објеката и квалитет животне средине; вреднује алтернативе за одрживи развој у локалној средини, Србији, Европи и свету	Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.	ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
6.	Држава и интеграциони процеси	Објасни политичко-географску структуру државе; представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света	Појам и настанак првих држава. Географски положај државе. Величина и компактност територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичко-географска карта Европе после Другог светског		Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, комуникација	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

			рата. Политичко-географска карта света после Другог светског рата. Територијални интегритет и спорови. Интеграциони процеси.			
7.	Географија Европе	Објасни како се издвајају географске регије; илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе	Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе.	ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике	Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

ФИЗИКА

Сврха, циљеви и задаци школског програма образовања и васпитања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци школског програма образовања и васпитања

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима.
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина
- омогућавање, укључивање у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавања, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналост и отвореност за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етичке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавње понашања који нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски развијеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности

Циљеви и задаци:

Ученик треба да:

- кроз већи број занимљивих и атрактивних демонстрационих огледа, који манифестују појаве из различитих области физике, схвати како физика истражује природу и да је материјални свет погодан за истраживања и постављање бројних питања
- уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина: метарска трака, лењир са милиметарском поделом, хронометар, мензура, вага, динамометар
- само се упозна са појмом грешке и значајем релативне грешке а да зна шта је апсолутна грешка и како настаје грешка при читавању скала мерних инструмената
- користи јединице SI система за одговарајуће физичке величине: m, s, kg, N, m/s, Pa...
- усвоји основне предсаве о механичком кретању и зна величине које карактеришу равномерно кретање и средњу брзину као карактеристику променљивог праволинијског кретања
- на основу појава узајамног деловања тела схвати силу као меру узајамног деловања тела која се одређује интензитетом, правцем и смером
- усвоји појам масе и тежине и прави разлику између њих
- уме да одреди густину чврстих тела и густину течности мерењем њене масе и запремине

-усвоји појам притиска, схвати преношење спољњег притиска кроз течност и гасове и разуме Паскалов закон

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

Настава физике остварује се кроз следеће основне облике:

- 1.Излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе
- 2.Решавање квалитативних и квантитативних задатака
- 3.Лабораторијске вежбе
- 4.Коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја тема(домаћи задаци, читање популарне литературе из историје физике и сл.)
- 5.Систематско праћење рада сваког појединачног ученика

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Увод у физику	2	2	/	4
2	Кретање	6	7	/	13
3	Сила	7	7	1	15
4	Мерење	7	8	1	16
5	Маса и густина	4	5	2	11
6	Притисак	5	7	1	13
Укупно:					72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<p>– повезује физичке величине које описују осцилације и таласе;</p> <p>– описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука;</p>	Таласно кретање, математичко и физичко клатно, з.о. енергије	<p>Основни ФИ(1.2.1, 1.7.1, 1.7.2)</p> <p>Средњи , ФИ(2.2.3, 2.6.1, 2.7.3)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.2.5, 3.7.1)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- - Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- - Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- - Дигитална компетенција</p> <p>- Културолошка експресија</p>	Тестове, смена и писмена испитивања
2	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	<p>анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп;</p> <p>– демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела</p>	Светлост, закон одбијања и преламања светлости, сабирна и расипна сочива	<p>Основни ниво ФИ(1.7.1 1.7.2)</p> <p>Средњи ниво ФИ(2.7.2, 2.7.3, .2.5)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.2.6, 3.7.1)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- - Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- - Интерперсоналне и</p>	Тестове, смена и писмена испитивања

		<p>обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова;</p> <p>– демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида;</p> <p>– примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p>			<p>грађанске компетенције</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Културолошка експресија</p>	
3	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	<p>демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи;</p> <p>– прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља</p>	Електрично поље, потенцијал, рад, кондензатори	<p>Основни ниво ФИ (1.1.2)</p> <p>Средњи ниво ФИ (2.4.1, 2.6.1)</p> <p>Напредни ниво , ФИ(3.7.1 , 3.7.2)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Културолошка експресија</p>	Тестове, смена и писмена испитивања

4	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	<p>објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и</p> <p>упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика;</p> <p>– наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже;</p> <p>– познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже,</p> <p>изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и</p>	Електрична струја, Омов закон, Ђжул Ленцов закон	<p>Основни ниво ФИ(1.3.1,1.4.1,1.4.2)</p> <p>Средњи ниво ФИ(,2.3.1,2.3.2,2.3.3.2.3.4,2.3.5)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.3.1,3.4.2,3.7.1)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- - Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- - Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- - Дигитална компетенција</p> <p>- Културолошка експресија</p>	Тестове, смена и писмена испитивања
---	----------------------	---	--	---	---	-------------------------------------

		<p>паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички;</p> <p>– описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје;</p>				
5	МАГНЕТНО ПОЉЕ	<p>описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом,</p> <p>деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнет а и електромотор а;</p> <p>– објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља;</p> <p>– користи</p>	<p>Магнетно поље Земље, Амперова сила, Настајање електричне струје помоћу магнетног поља</p>	<p>Основни ниво ФИ(1.1.2,1.3.2)</p> <p>Средњи ниво ,ФИ(2.5.2,2.6.1)</p> <p>Напредни ниво ФИ (3.7.2)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- -</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- -</p> <p>Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- -</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>Културолошка експресија</p>	<p>Тестове, смена и писмена испитивања</p>

		<p>компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи;</p> <p>– препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу;</p> <p>– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области;</p>				
6	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ	објасни структуру атомског	Модел атома, фисија и фузија, Природна и вештачка радиоактивност	Основни ниво ФИ(1.7.1,1.7.2)	- Математичка писменост	Тестове, смена и писмена испитивања

	ФИЗИКЕ	<p>језгра и нуклеарне силе;</p> <p>– опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе,</p> <p>познаје њихово дејство, примену и мере заштите;</p> <p>– разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p>		<p>Средњи ниво ,ФИ(2.6.1,2.6.2,2.6.3)</p> <p>Напредни ниво ФИ (3.7.1)</p>	<p>и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- -</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- -</p> <p>Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- - Дигитална компетенција</p> <p>Културолошка експресија</p>	
7	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	<p>- упозна једноставне моделе структуре атома;</p> <p>повезује физику са другим наукама</p>	Веза између физике и других наука	<p>Основни ниво ФИ(1.7.1,1.7.2)</p> <p>Средњи ниво ,ФИ(2.6.1,2.6.2,2.6.3)</p> <p>Напредни ниво ФИ (3.7.1)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- -</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- -</p> <p>Интерперсоналне и грађанске компетенције</p>	Тестове,смена и писмена испитивања

					- Дигитална компетенција Културолошка експресија	

Начин остваривања програма (методе и технике)

Из физике су одабрани само они наставни садржаји које на одређеном нивоу могу да усвоје сви ученици ОШ. Од свих метода логичког закључивања које се користе у физици, оченицима О.Ш. најприступачније је индуктивни метод при проналажењу и формулисању основних закона физике. Увођење једноставних експеримената за деминсртирање физичких појава има за циљ враћање огледа у наставу физике, развијање радозналости и интереса за физику и истраживачки приступ природним наукама. Једноставне експерименте могу да изводе сами ученици на часу или код куће користећи материјал или предмете из свакодневног живота.

Свака тематска целина обрађује се оним радоследом који је назначен у програму. Унутар сваке теметске целине, после поступног и аналитичког излагања, кроз систематизацију и обнављање, врши се синтеуа битних чињеница и закључака, и кроз њихово обнављање омогућава се ученицима разумевање и трајно усвајање. При обради садржаја сваке теме, на сваком часу део времена се користи за обнављање.

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса.

При решавању рачунских задатака прво сагледати физичке сарджаје па затим прећи на математичко формулисање и израчунавање. Решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатака, математичко израчунавање и дискусија резултата.

Час експерименталних вежби састији се из уводног дела, мерња и записивања резултата мерења.

Битан облик рада су домаћи задаци, који се планирају за час.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби.

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате потребу увођења негативних бројева, упознају структуре скупова целих и рационалних бројева, појмове супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности броја;

- упознају и савладају основне рачунске операције у скуповима Z и Q и потпуно увежбају извођење тих операција, уз коришћење њихових својстава;

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

- могу да читају и састављају разне једноставније изразе са рационалним бројевима и израчунају њихову бројевну вредност;
- упознају и умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева;
- разумеју процентни начин изражавања и умеју да тај рачун примењују у пракси;
- упознају класификацију троуглова и четвороуглова и знају њихова основна својства;
- схвате релацију подударности и њена својства и умеју да је примењују у извођењу основних конструкција троугла и четвороугла;
- схвате једнакост површина геометријских фигура и науче правила о израчунавању површина троуглова, паралелограма и других четвороуглова;
- применјују правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима;
- усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења ; правилно коришћење свих везника “и”, “или” , а нарочито “ако... онда...” и “ ако и само ако “; осете потребу за извођењем доказа и умеју то да раде у једноставнијим случајевима).

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Цели бројеви	9	11	3	23
2.	Троугао	12	16	3	31
3.	Рационални бројеви 1.део	9	13	4	26
4.	Четвороугао	12	6	2	20
5.	Рационални бројеви 2.део	14	13	3	30
6.	Површина четвороугла и троугла	5	7	2	14
Укупно:		61	66	17	144

1.	Цели бројеви	<p>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе Бројеве</p> <p>– одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност броја;</p> <p>– израчуна вредност једноставнијег или сложенијег бројевног израза и реши је-дноставну или сложенију линеарну једначину и неједначину у скупу целих бројева;</p>	<p>-појам негативног броја</p> <p>-скуп целих бројева Z</p> <p>-цели бројеви на бројевној правој</p> <p>-супротан број</p> <p>-апсолутна вредност целог броја</p> <p>-упоређивање целих бројева</p> <p>-основне рачунске операције са целим бројевима и њихова својства</p>	<p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.1.1.6.</p> <p>МА.2.1.2.</p> <p>МА.2.1.4.</p> <p>МА.3.1.1.</p> <p>МА.3.1.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење</p>
----	--------------	---	--	---	--	---

						<p>практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели цртежи, панои, наставни листићи</p>
2.	Троугао	<p>– класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава;</p> <p>– конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова;</p> <p>– уочи одговарајуће елементе подударних</p>	<p>Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°,</p>	<p>МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију. 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p>

		<p>троуглова;</p> <p>– утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударно конструише троугао, на основу задатих елемената</p> <p>– примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима;</p> <p>сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;</p> <p>– одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p> <p>– примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;</p> <p>сти;</p>	<p>135°)</p> <p>Други део</p> <p>Основне конструкције троуглова.</p> <p>Појам подударности и ставови подударности.</p> <p>Централна симетрија и подударност.</p> <p>Осна симетрија и подударност.</p> <p>Центар описане и уписане кружнице троугла.</p>			<p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели цртежи, панои, наставни листићи</p>
--	--	---	---	--	--	---

3.	Рационални бројеви 1. и 2.део	<p>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису);</p> <p>– одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја;</p> <p>– израчуна вредност бројевног израза и реши линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>– примени пропорцију и проценат у реалним</p>	<p>Први део Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева.</p> <p>Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима</p> <p>Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$).</p> <p>Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему.</p> <p>Приказ зависности међу величинама.</p> <p>Размере,</p>	<p>МА.1.1.1.МА.1.1.2. МА.1.1.3.МА.1.1.4. МА.2.1.1.МА.2.1.2. МА.2.1.4.МА.3.1.3. МА.1.5.3.МА.2.5.2. МА.2.5.3.МА.3.5.2. МА.3.5.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ, ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално</p>

		<p>ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему</p> <p>– тумачи податке приказане табелом и графички</p>	<p>пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.</p>			<p>учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели цртежи, панои, наставни листићи</p>
4.	Четвороугао	<p>– класификује четвороуглове на основу њихових својстава;</p> <p>– конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова у четвороуглу;</p> <p>– конструише паралелограм</p>	<p>Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и</p>	<p>МА.1.3.2.МА.1.3.6. МА.2.3.1.МА.2.3.6. МА.3.3.2. МА.3.3.6.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију. 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; <p>МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад</p>

		<p>и трапез на основу задатих елемената – примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; – одреди центар описане и уписане кружнице одређених четвороугла; – примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;</p>	<p>одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеца. Средња линија троугла и трапеца. Конструкције трапеца. Делтоид.</p>			<p>на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели цртежи, панои, наставни листићи</p>
--	--	--	--	--	--	---

5.	Површина четвороугла и троугла	-израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	-појам површине фигуре-површина правоугаоника -једнакост површина фигура -површина паралелограма, троугла, трапеза -површина четвороугла с нормалним дијагоналама	МА.1.3.2. МА.1.3.6 МА.1.4.1. МА.3.4.1.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију.	- Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално

						учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модел цртежи, панои, наставни листићи
--	--	--	--	--	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљ:

Изучавањем биологиј

е ученици треба да усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, начину живота, основној грађи, разноврсности и значају животињског света.

Задачи:

- да ученици схвате улогу и значај биологије за развој и напредак човечанства
- да развију свест о властитом положају у природи
- да стекну основна знања о грађи и функционосању организма
- да развију способност повезивања појмова и процеса у живим бићима и природи
- да стекну знања о разноврсности и распрострањености организма
- да схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику кружења материје и протисања енергије
- да развију осећање одговорности према стању животне средине
- да схвате степен угрожености биосфере и улогу сваког појединца у њеној заштити и унапређивању

- разумеју посупност у развију живог света, постанак Земље и живота на њој
- упознају грђу и функционисање властитог организма, усвоје одређене хигијенске навике, стекну одговорност за властито здравље и здравље других људи
- да формирају радне навике и способност за самостално посматрање и истраживање.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	15	11	10	36
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	8	3	5	16
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	3	1	2	6
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	3	1	2	6
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	4	2	2	8
Укупно:		33	18	21	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и 	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са основним сличностима и разликама спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића - да науче хијерархијски низ сложености од 	<ul style="list-style-type: none"> БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; 	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у

		<p>њихову улогу;</p> <p>- цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе једноћелијских и вишећелијских организама;</p> <p>- користи лабораторијски и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата;</p>	<p>организма ка ћелији и њихове функције</p> <p>- упознају основну грађу једноћелијских организама (бактерије, амебе, квасци)</p> <p>- упознавање основне грађе вишећелијских организама (биљке, животиње, гљиве)</p> <p>- проширивање знања ученика о основним животним процесима (исхрана, дисање, транспорт, излучивање, размножавање)</p> <p>- схвате грађу ћелије и улогу појединих делова ћелије и разлике у грађи бактеријске, биљне и животињске ћелије</p> <p>-упознају процес фотосинтезе</p>	<p>БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>- предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- естетичка компетенција;</p>	<p>пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим</p>
--	--	--	--	--	--	--

						знањем, извођење закључака.
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<p>направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише;</p> <p>- размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима;</p> <p>- илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином.</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>- табеларно и графички представи</p>	<p>- упознавање ученика са појмовима животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша, адаптација и животна форма</p> <p>- упознавање ученика са ланцима исхране и односима који владају у њима</p> <p>- да стекну знања о абиотичким, биотичким и антропогеним факторима и њиховом деловању</p> <p>- упознавање са начинима угрожавања живих бића и мерама њихове заштите</p>	<p>БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.1. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4</p> <p>БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8.</p> <p>БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2.</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>- предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- естетичка компетенција;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама</p>

		<p>прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>		<p>БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>		<p>усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<p>истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;</p> <p>- идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији;</p> <p>- повеже</p>	<p>- проширивање и усвајање знања о наслеђивању; увођење појмова ген и ДНК</p> <p>- да схвате да особине јединке зависе од наслеђених гена и од животне средине</p> <p>- Да схвате елементарне основе природне и вештачке селекције</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9.</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>- предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална</p>

		<p>еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>		<p>БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6.</p> <p>БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p>метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	--	--	---	---

4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<p>- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи;</p> <p>- одреди положај непознате врсте на "дрвету живота", на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама</p>	<p>проширивање знања о постанку живота на Земљи</p> <p>- упознавање са постанком организама са једром и појавом вишећелијности</p>	<p>БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5.</p> <p>БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6.</p> <p>БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности</i></p>
----	-------------------------------------	--	--	---	--	--

						ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њиховог истраживања; - одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних	уознавање ученика о начинима преношења и мерама превенције бактеријских инфекција - упознавање са мерама заштите у случају излагања сунцу, убода инсеката, тровања храном - да схвате утицај климатских фактора по здравље људи - проширивање знања о болестима зависности	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2.	- компетенција учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околина; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња;	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода,

		<p>супстанци;</p> <p>-Збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и тоplotног удара и затражи лекарску помоћ када процени да је потребна;</p> <p>- повеже узроке нарушавања животне</p>	<p>(алкоголизму) и важности превенције</p>	<p>БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4.</p>	<p>- естетичка компетенција;</p>	<p>демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	--	--	----------------------------------	---

Начин остваривања програма (методе и технике)

Избор и систематизација програмских садржаја наставног предмета биологија, односе се на научну дисциплину: зоологија и резултат су захтева времена најновијих достигнућа у науци. Наставне теме обрађују садржаје из зоологије и логички су распоређене у пет тематских целина: Увод, Празиотице, Царство животиња, Угроженост и заштита животиња и увод у еволуцију живог света (еволуција човека и наслеђивање изучавале су се у осмом разреду). Овако конципиран програм пружа ученицима основна знања, а ради лакшег разумевања и усвајања градива, наставника не треба да инсистира на детаљној грађи, већ да стави акценат на животни простор, начин живота, разноврсност и значај појединих група у оквиру царства животиња.

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода, као и употребу информационо-комуникационих технологија. Вербално-текстуалне методе треба да буду мање заступљене, а предност треба дати демонстративно-илустративним методама, методама практичног рада и активностима ван учионице. Избор наставних метода зависи од циља и задатака наставног часа и опремљености кабинета. Избор облика рада препуштен је наставнику. За часове вежби треба користити групни облик рада, али ако вежба то захтева и постоје услови, може се применити рад у паровима или индивидуални облик рада. Вежбе треба реализовати уз максимално коришћење природног материјала, препарата и лабораторијског прибора. Веома су корисни часови у природи и посете природњачком музеју и зоолошком врту. Препоручује се сарадња са здравственим и ветеринарским институцијама, њихово ангажовање и организовање предавања-трибина са темама из програмских садржаја биологије.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

- упознају врсте грађевинских објеката и њихове намене,
- упознају класичне технике грађења и савремене (монтажне и индустријске системе градње).
- упознају карактеристике грађевинског техничког цртања и основне грађевинске симболе,
- науче да читају и користе једноставније грађевинске цртеже
- документацију за изградњу, адаптацију и уређење стана, одговарајуће проспекте.
- да науче да користе готове једноставне софтверске алате за цртање,
- да науче како се користи CD-ром и штампач.
- упознају основне врете, карактеристике и примену грађевинских материјала.
- стичу навике за рационално коришћење материјала и енергије.
- стичу и развијају културу становања у савременим условима.
- упознају функционисање кућне водоводне и канализационе инсталације,

- стекну представу о функционисању и организацији саобраћаја у саобраћајним објектима.
- стекну знања о намени, примени и битним карактеристикама грађевинских машина.
- упознају основне процесе у пољопривредној производњи.
- науче да примењују једноставне техничке цртеже у пројектовању модела или макета према сопственом избору: грађевинских или саобраћајних објеката; грађевинских или пољопривредних машина и уређаја; детаља из уређивања стана и др.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	5	1		6
2.	САОБРАЋАЈ	4		4	8
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	7		11	18
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	14		6	20
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ			20	20
Укупно:		30	1	41	72

Р. БР.	ТЕМА /ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	--------------	--------	------------------	------------------------------	----------------------------	--

1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; – анализира карактеристике савремене културе становања; – класификује кућне инсталације на основу њихове намене; 	<p>Значај и развој грађевинарства.</p> <p>Просторно и урбанистичко планирање Култура становања у урбаним и руралним срединама. Распоред просторија и уређење стамбеног простора Кућне инсталације</p>	<p>Ученици треба да: -познају врсте прјеката и цртежа -познају специфичноститехничког цртања у грађевинарству -знају правила котирања цртежа у грађевинарству -умеју да читају технички цртеж -упознају начин функционисања кућних инсталација -знају да наброје врсте кућних инсталација</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>- Уз помоћ медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати историјски развој грађевинарства и повезати га са побољшањем услова живљења (по могућству интерактивно). - Потребно је нагласити значај урбанизма и просторног планирања (на основу посматрања планова, макета, слика насеља, треба објаснити значај околине стана са хигијенског и естетског становишта). - Користите рачунарске мапе за одређивање положаја грађевинских објеката у односу на околину. - Посматрање и анализе примера, навести ученике да анализирају и закључују како се култура становања разликује у</p>
----	---------------------------------	--	---	---	---	---

						<p>зависности од врста насеља (рурално и урбано насеље) и стамбених објеката, које су карактеристике и посебности, као и како се одређује распоред просторија у стану са аспекта функционалности, удобности и економичности. - Обезбедити ако је могуће стоврити услове за ситуационо учење кроз компјутерску симулацију, што ће упознати ученике са врстама и наменом кућних инсталација и правилном употребом. У случају да то није могуће анализирати планове одговарајућих инсталација и начин функционисања, након тога одговарајућим скицама и цртежима проверити да ли су ученици разумели поменути тематику.</p>
--	--	--	--	--	--	--

2.	САОБРА ЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> – класификује врсте саобраћајних објеката према намени; – повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; – повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; 	<p>Саобраћајни системи. Грађевински објекти у саобраћају</p> <p>Коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима Управљање саобраћајном сигнализацијом</p> <p>Правила безбедног кретања п возача бицикла у јавном саоб</p>	<p>-Упознају објекте саобраћајних система</p> <p>-знају како се изграђује инфраструктура за безбедно учешће учесника у саобраћају</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву 	<p>- Безбедност учесника у саобраћају зависи и од прописне инфраструктуре (опреме пута, обележавање и сигнализација, квалитет израде саобраћајних објеката) као и прилагођавања постојећим условима (брзина). Кроз примере симулације, а који су доступни на Интернету, ученике довести у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. - Уз помоћ мултимедијалних примера објаснити како се управља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљање утиче на безбедност путника и робе. - Са аспекта безбедности учесника у саобраћају обратити пажњу на учешће</p>
----	-----------------------	---	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације 				<p>пешака и возача бицикла у јавном саобраћају. За реализацију ових садржаја користити мултимедије као и саобраћајне полигоне практичног понашања у саобраћају у оквиру школе (ако постоје). Ако школа нема просторне могућности за израду саобраћајног полигона, користе дворишта, шири ходници или фискултурне сале ради остваривања овог исхода.</p>
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – скицира просторни изглед грађевинског објекта; – чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње 	<p>Фазе у изградњи грађевинског објекта, ситуациони план Скица, технички цртеж (ортогонална пројекција и перспектива) Котирање и симболи Цртање пресека у грађевинарству Графичко представљање грађевинских објеката Техничко цртање помоћу рачунара</p> <p>Представљање идеја и решен</p>	<ul style="list-style-type: none"> -умеју да нацртају ситуациони план индивидуалног стамбеног објекта -умеју да пошаљу,приме и штампају поруку -упознају могућности интернета 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција 	<p>- На почетку реализације области укратко поновити која су знања и вештине из техничког цртања ученици усвојили у претходном разреду.</p> <p>- Ученике оспособити за рад у рачунарској апликацији за техничко цртање примереној њиховом узрасту и потребама. -</p>

		<p>грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола;</p> <p>– користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања;</p> <p>– самостално креира дигиталну</p>	<p>коришћење дигиталних презентација</p> <p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала</p>		<p>Објаснити правила и симболе који се користе у техничком цртању у области грађевинарства. Приликом израде техничких цртежа на папиру и помоћу рачунара користити индивидуални облик рада. - Ученици треба да развијају вештине визуелног опажања и разумевања релацијских односа између објекта и предмета, стога је примерено задати им да скицирају просторни изглед одређеног грађевинског објекта који им је познат. - Представити могућности и рад са једноставним рачунарским апликацијама за 3D приказ грађевинских објекта. - Ученицима објаснити појам пресека коришћењем наставних помагала</p>
--	--	---	--	--	---

		<p>презента цију и представ ља је.</p>				<p>и рачунарске симулације - Упознати ученике са радом у рачунарској апликацији за унутрашње уређење стана наглашавајући функционалност и естетску вредност решења. - Израда мини-пројеката хоризонталног и вертикалног пресека стана у коме ученици живе и уређење стана према истим. Скица може бити израђена на папиру или помоћу рачунара. Ученици своја решења скице грађевинског објекта и унутрашњег уређења стана самостално представљају током редовне наставе. - Користити дигиталне презентације које ће ученици израдити. Акценат треба да буде на дизајну мултимедијалних елемената презентације, начину</p>
--	--	--	--	--	--	---

						представљања решења (ток презентације) и развоју вештине комуникације (контакт са публиком), а не на техници израде презентације. Обезбедити простор за дискусију
4.	РЕСУРС И И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> – класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; – повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; 	<p>Системи градње у грађевинарству. Врсте грађевинских објеката</p> <p>Техничка средства у грађевинарству</p> <p>Организација рада у грађевинарству.</p> <p>Рециклажа материјала у грађевинарству и заштита животне средине</p> <p>Организација рада у пољопривреди.</p> <p>Рециклажа материјала у пољопривреди и заштита животне средине</p> <p>Техничка средства у пољопривреди</p> <p>Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије</p> <p>Занимања у области грађевинарства и пољопривредне производње.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -уознају изворе топлотне енергије -разумеју значај економичног коришћења енергије -разумеју принцип рада сунчевог колектора -уознају неке објекте који су значајни у развоју грађевинарства 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>-На почетку рада на овој области упознати ученике са основном поделом грађевинских материјала (према пореклу и намени). Врсте, начин производње, основне карактеристике грађевинских материјала и њихову примену објаснити на елементарном нивоу, без улажења у детаље. - Показати угледне примере појединих грађевинских материјала, а предавање поткрепити сликама, проспектима или мултимедијом. - Упознати ученике са</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; – реализује активност која указује на важност рециклаже; – образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; – правилно и безбедно 	<p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије</p> <p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије</p> <p>Израда техничке документације</p>			<p>конструктивним елементима грађевинског објекта (темељ, зидови, међуспратна конструкција, степенице и кров) уз међусобно функционално повезивање и начине изградње. Направити везу између конструктивних делова грађевинског објекта и материјала за њихову изградњу. Користити мултимедијалне презентације и одговарајуће цртеже за проверу усвојености знања. - Уз помоћ мултимедије или слика упознати ученике са врстама грађевинских објеката у оквиру нискоградње, високоградње и хидроградње. Потребно је да ученици повежу делове конструкције и начине градње грађевинског објекта са њиховом</p>
--	--	---	--	--	--	--

		<p>користи уређаје за загревање и климатизацију простора;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; – повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; – описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; – изради модел грађевин 				<p>наменом. -</p> <p>Оспособити ученике да препознају и повезују алате и машине са врстама грађевинских радова (основна подела грађевинских машина и алата и њихове најважније карактеристике). Користити слике, цртеже и мултимедијалне презентације. -</p> <p>Указати на значај планирања избора материјала за изградњу грађевинског објекта и његове изолације још током пројектовања, са аспекта рационалне потрошње енергије и уштеде топлотне енергије. Повезати значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије. Користити мултимедијалне презентације и узорке одговарајућих материјала. -</p> <p>Упознати ученике са врстама грејања у</p>
--	--	--	--	--	--	--

		ске машине или пољопри вредне машине уз примену мера заштите на раду.				кући/стану. Кроз разговор са ученицима и уз изношење различитих примера из живота, ученике упутити на правилно и безбедно коришћење уређаја за загревање и климатизацију простора у кући/стану, а све са циљем рационалне потрошње енергије. Посебно нагласити значај великих могућности коришћења обновљивих и алтернативних извора енергије за загревање стана/куће. За реализацију овог дела наставне теме користити мултимедијалне презентације. - Упознати ученике са организацијом рада у пољопривредној производњи и најважнијим машинама и уређајима које су неопходне за нормално одвијање
--	--	---	--	--	--	--

						<p>производње. Користити разне илустрације модела или мултимедију, да би ученици могли да препознају основне процесе пољопривредне производње са посебним освртом на производњу хране. - Уз помоћ слика, мултимедије или макета ученицима треба представити најважније машине у пољопривреди са њиховим најбитнијим карактеристикама. - Истакнути значај рециклаже материјала и заштите животне средине у грађевинарству и пољопривреди. Пред ученике поставити задатак да израде мултимедијалну презентацију која се односи на рециклажу и заштиту животне средине (из свог блиског окружења</p>
--	--	--	--	--	--	--

						или града). Јавно презентовати радове уз дискусију - Поступно увести ученике у свет практичног стваралаштва. Кроз практичан рад ученици стечена теоријска знања претварају у функционална, развијајући алгоритамски начин размишљања од идеје до реализације. Њихов стваралачки рад треба да се заснива на изради модела грађевинске или пољопривредне машине, уређаја или модела који користи обновљиве изворе енергије, уз обавезну примену мера заштите на раду.
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	– самостално/тимски и врши избор макете/модела грађевинског објекта и	Израда техничке документације Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије Представљање идеје,	-знају алате и машине који се користе у појединим радовима -умеју да израде и реализују минипројекат обликовањем модела(макете) техничких средстава, конструктивних елемената и грађевинских објеката	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња	- Ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Потребно је поступно уводити ученике у алгоритме конструкторског

		<p>образлаж и избор;</p> <p>– самостално проналаз и информације о условима, потребам а и начину реализације макете/модела користећ и ИКТ;</p> <p>– креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећ и програм за обраду текста;</p>	<p>поступка израде и решења производа</p> <p>Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оцену процену трошкова</p> <p>Представљање производа и дигиталне презентације</p> <p>Представљање производа и дигиталне презентације</p>		<p>– Решавање проблема</p>	<p>моделовања при изради сопственог пројекта, креирању планске документације (листа материјала, неопходан прибор и алат, редослед операција, процена трошкова) до извршавања радних операција, графичког представљања замисли и процене и вредновања. - Ученике могу да се сами опредељују за одређену активност у оквиру дате теме која се односи на израду модела разних машина и уређаја у грађевинарству, израду макете грађевинског објекта или стана на основу плана и предлог за његово уређење као и моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи. Ученици користе податке из различитих извора,</p>
--	--	--	---	--	----------------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> – припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; – израђује макету/модел поштујући и принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина 				<p>самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ, израђују макету/модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. - У пројекат се може укључити и више ученика уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Ученици учествују у успостављању критеријума за вредновање, процењују свој рад и рад других и предлажу унапређење постојеће</p>
--	--	---	--	--	--	--

		<p>примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;</p> <p>– учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела.</p>				<p>макете/модела. - У свим сегментима наставе у овој области, код ученика треба развијати предузетнички дух затевима да се врши процена употребљивости и оправданости реализованих решења.</p>
--	--	--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког и здравственог васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичких васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког и здравственог васпитања;
- Примена стечних знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ -ТЕСТОВИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	/	16		16
2.	АТЛЕТИКА -СКОК У ДАЉ -СКОК У ВИС -КРОС	5	6		11
3.	КОШАРКА -ХВАТАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ЛОПТЕ -ВОЂЕЊЕ ЛОПТЕ -КРЕТАЊЕ У ОДБРАНИ И НАПАДУ -ШУТ НА КОШ	10	10		20
4.	ГИМНАСТИКА -ВАГА -МОСТ -ПРЕМЕТ СТРАНЦЕ -ПРЕСКОК -ПОСКОЦИ И КОРАЦИ	6	10		16
5.	ПОЛИГОНИ -ПОЛИГОНИ СА ЕЛЕМЕНТИМА КОШАРКЕ	/	5		5
6.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА -ЗДРАВЕ НАМЕРНИЦЕ У	/	4		4

	ИСХРАНИ -УТИЦАЈ ВЕЖБАЊА НА ЗДРАВЉЕ -ЗДРАВСТВЕНО- ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ				
Укупно:		21	51		72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ -ТЕСТОВИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	-примена простих вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво вежби у свакодневном животу	снага,покрети, брзина,аеробна издржљивост, координација		-компетенција за учење -естетска компентенција -решавање проблема -сарадња	батерија тестова
2.	АТЛЕТИКА -СКОК У ДАЉ -СКОК У ВИС -КРОС	-разликује атлетске дисциплине -изводи ротације тела -користи научене вежбе у спорту и	штафетно трчање.скок у даљ,бацање кугле,истрајно трчање,скок у вис	ФВ.1.1.4 ФВ.1.1.6 ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.7 ФВ:2.1.8 ФВ.3.1.3	-одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компентенција -решавање проблема	провера знања кроз атлетске дисциплине

		рекреацији -примењује достигнути ниво у свакодневном животу			-сарадња	
3.	КОШАРКА -ХВАТАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ЛОПТЕ -ВОЂЕЊЕ ЛОПТЕ -КРЕТАЊЕ У ОДБРАНИ И НАПАДУ -ШУТ НА КОШ	-изводи елементе кошаркашке игре -примењује основна правила кошаркашке игре -користи елементе кошарке у игри -примењује основне елементе кошарке у одбрани и нападу	додавање и вођење лопте, дриблинг,игра у одбрани и нападу	ФВ.1.1.1 ФВ.2.1.1 ФВ.3.1.1	-компетенција за учење -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -комуникација	кошаркашка игра
4.	ГИМНАСТИКА -ВАГА -МОСТ -ПРЕМЕТ СТРАНЦЕ -ПРЕСКОК	- одржава равнотежу у различитим кретањима -схвата вредност спортске гимнастике за сопствени развој	вага,мост, став о шакама, прамет странце,разношка ,згрчка,валцеров корак	ФВ.1.1.19 ФВ.1.1.20 ФВ.1.1.23 ФВ.2.1.1.7 ФВ.3.1.18	-одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компентенција -решавање проблема	састав

5.	ПОЛИГОНИ -ПОЛИГОНИ СА ЕЛЕМЕНТИМА КОШАРКЕ	-процена нивоа сопствених дневних активности -побољшање своје физичке активност -повеже врсте вежби, игара и спорта	у складу са реализованим садржајима		-одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компетенција -решавање проблема -сарадња -комуникација	полигон спортских игара, гимнастички полигон
6.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА -ЗДРАВЕ НАМЕРНИЦЕ У ИСХРАНИ -УТИЦАЈ ВЕЖБАЊА НА ЗДРАВЉЕ -ЗДРАВСТВЕНО- ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ	-користи здраве намернице у исхрани -утицај вежбања на здравље -примењује здравствено- хигијенске мере у вежбању	Понашање према друговима у игри, облици насиља у спорту, планирање вежбања у оквиру дневне активности, негативно уношење енергетских напитака, последице конзумирања дувана		-одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -естетска компетенција -решавање проблема -сарадња -комуникација	
	ШЕСТИ РАЗРЕД					

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Цртање сликање и вајање

Циљеви и задаци:

Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
1.	ЦРТАЊЕ Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике.	12	6	3	2	1
2.	ВАЈАЊЕ Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике.	12	6	3	2	1
3.	СЛИКАЊЕ Примарне, секундарне и терцијарне боје. Локални тон. Сликарске технике.	12	6	3	2	1
Укупан број часова	36	36	18	9	6	3

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊ А ПРОГРАМА
1, 2 и 3.	Цртање, сликање и вајање	<p>– црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала;</p> <p>– црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа;</p> <p>– илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником;</p> <p>– обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик;</p> <p>– обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу;</p> <p>– наслика ликовни рад према задатом или</p>	<p>1. ЦРТАЊЕ</p> <p>У оквиру ове теме потребно је планирати четири групе задатака: цртање на основу опажања, по задатом моделу (портрет, аутопортрет, поставка мртве природе, воће, поврће, биљке или предмети) који је одабрао наставник; цртање на основу опажања према моделу који је одабрао ученик; илустровање (приче, бајке, песме...) и цртање на основу маште. Ученици могу да уче нову технику или да усавшавају примену познате технике. Сви цртачки материјали и прибор су пожељни. Препорука је да се уместо угљена у штапићу користи угљен у оловци, који се мање круни. Ученици који немају могућности да набаве разноврсан прибор и материјал могу да направе импровизовани прибор и материјал од предмета и састојака које имају код куће. Метално перо се може заменити природним алатима, као што су трска, перо од гуске или гранчице од дрвета. Трска се може користити ако се добро осуши. Начин на који јој је зашиљен врх, утицаће на линије</p>	<p>Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију која ученику помаже да побољша свој резултат и</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Предузимљивост и оријентација према предузетништву</p>	<p>Препорука је да ученици чувају и преносе све цртеже и слике у мапи радова коју су сами направили и украсили, док фигуре могу да преносе у кутији са преградама, коју су, такође, сами направили. На крају полугодишта и пред крај школске године потребно је поставити изложбу свих радова (реализованих у школи и код куће) у холу школе, а у току</p>

		<p>одабраном моделу приказујући тонове које опажа;</p> <p>– обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;</p> <p>– изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу;</p> <p>– обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику;</p> <p>– разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор;</p> <p>– чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада;</p> <p>– учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне</p>	<p>које оставља за собом. Перо гуске се може користити ако му се добро очисте врх шмирглањем и ацетоном, па затим косо заостри. Перо је осетљивије на притисак од трске, па ће дати нежнији цртеж. Осим тушем и бајцом ученици могу цртати и инстант кафом, која даје веома тамну боју и може се користити као лавирани туш. Љуске лука ће дати тамно црвену боју, ако се користите исто као код фарбања ускршњих јаја, само се смањи количина воде. Хиперманган се може купити у апотеци у кесицама од 10 грама. Када се раствори у 100 gr течности даће боју магенте, док на папиру постаје окер до тамно браон у зависности од јачине раствора.</p> <p>Ликовни проблеми које ученици треба да решавају везују се за примену ликовног језика, односно садржаја теорије обликовања који се у том разреду уче у настави Ликовне културе. Посебан нагласак је на развијању осећаја за изражајна својства линија и приказивању мотива у плановима.</p> <p>Предлог хоби технике је цртање перманентним маркером на керамичкој шољи или тањиру који има једнобојну, белу глазуру.</p>	<p>учење.</p> <p>Самопроцена је од изузетног значаја за напредак ученика у развијању способности опажања, изражавања, критичког и стваралачког мишљења. Самопроцена се врши кроз разговор, а веома је корисна метода 3, 2, 1 за самопроцењивање напретка, која је предложена у програму општеобразовног предмета Ликовна култура. Имајући у виду специфичност програма потребно је посебну пажњу обратити на</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>године је пожељно да ученици сами постављају мање изложбе по завршетку сваког ликовног пројекта. Излагање радова је важно због поређења и самопроцене напретка, а разговор о радовима, односно различитим начинима решавања ликовних проблема омогућава ученицима и да уче једни од других.</p>
--	--	--	---	--	--	--

		<p>заједнице.</p>	<p>Наставник може да предложи другу активност, а хоби технике могу да се реализују и код куће. За ученике је корисно да на часу осмисле и скицирају мотив који би нацртали на неком употребном предмету.</p> <p>Предлог активности за напредне ученике је преношење цртежа са мањег на већи формат папира (или другу подлогу већег формата), без употребе помоћних средстава, као што је претходно снимање и штампање цртежа у фотокопирници, коришћење папира на квадратиће или мерење. Предлог заједничког пројекта је израда школског фанзина од најмање четири листа. Иако концепт фанзина подразумева да се ученици сами договарају, истражују, бирају и припремају садржаје и начин издавања, у оквиру пројекта је неопходно да наставник постави одређене критеријуме и прати развој пројектних активности (нарочито ако се фанзин поставља на интернет). Обавезни критеријуми су: да фанзин нема исти концепт и садржаје као школски часопис; да садржи више цртежа него текста; да нема вулгарних и увредљивих садржаја; да садржи стрип од најмање четири кадра и цртеже који изражавају коментар на</p>	<p>грешке у ликовном раду и објаснити ученицима како да преобликују неуспеле радове, уместо да их бацају. Такође, потребно је водити рачуна о узрасним могућностима ученика, као и о томе да ученици могу бити незадовољни успешним ликовним радом или задовољни радом који не достиже очекиване резултате. Суштински грешке постоје у решавању постављених ликовних проблема у композицији, нарочито када</p>		
--	--	-------------------	--	--	--	--

		<p>актуелне школске догађаје, садржаје који се уче у том разреду, лапсусе ученика и наставника...</p> <p>2. СЛИКАЊЕ</p> <p>У оквиру ове теме потребно је планирати три групе задатака: слободно сликање на основу маште; сликање на основу посматрања; сликање на основу утиска о визуелним, аудио и аудиовизуелним садржајима (ликовно дело, снимак уметничке игре, филм, музичко дело, фотографија, игрица...). Ученике могу мотивисати фотографије инсеката, лишћајева, гљива... Могу радити по моделу тако што ће донети из природе различите плодове, комаде дрвета, камење, шкољке који имају необичне површине, линије и боје. Треба имати у виду да се знања о боји ученика петог и шестог разреда веома разликују, па је у складу са тим потребно осмислити циљеве часа и активности ученика.</p> <p>Предлог хоби технике је украшавање ускршњих јаја и употребних предмета техником декупаж или ебру.</p> <p>Предлог активности за напредне ученике је сликање композиција акрилним бојама на платну.</p> <p>Предлог заједничког пројекта се односи на уређење школе и може обухватати израду мурала или чворованих таписерија, као и осликавање старог школског</p>	<p>се ради по моделу, док се код изражавања на основу маште или утиска мора рачунати на слободу ликовног изражавања, па и на то да грешке у композицији нису много важне у односу на садржај ликовног рада.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>намештаја (столица и клупа) који је предвиђен за замену/бацање.</p> <p>Предлог индивидуалног пројеката који се реализују код куће је витраж од прозирних фолија у боји или мозаик или осликавање облутака.</p> <p>3. ВАЈАЊЕ</p> <p>У оквиру ове теме потребно је планирати две групе задатака који се везују за материјал и поступак обликовања: моделовање меким материјалима; конструисање и обликовање комбинованим материјалима и материјалима за рециклажу. Пожељан меки материјал је школска глина, професионална вајарска глина, ДАС маса беле или теракота боје, ФИМО ефект и софт, као и друге савремене полимерне глине. Ученици који немају услова да набаве масе за обликовање могу да обликују масом коју су сами направили, а према рецепту који предлаже наставник или који су уз помоћ старијих пронашли на интернету или у литератури. Један од примера за то је маса од папира натопљеног у лепак за тапете. Као конструкцију могу користити жицу коју ће обмотавати папирима натопљеним у лепак за тапете. Када је реч о материјалу за рециклажу важно је да ученици не купују материјал, већ да обликују материјалом који имају код куће, јер је циљ уметничке рециклаже смањење отпада и загађења, односно развијање одговорног односа према здрављу, околини и друштву. Посебан нагласак је на</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>стилизовању сложених облика и моделовању фигура у покрету.</p> <p>Предлог хоби технике је израда накита и других акцесоара по избору ученика.</p> <p>Предлог активности за напредне ученике је моделовање фигура већих димензија, на конструкцији од жице.</p> <p>Предлог заједничког пројекта је израда мобилних инсталација за школу, као што су тракасте завесе, мобилне скулптуре, предмети од бојених фолија и сл. да би на тај начин оплеменили животни простор. Уколико постоје услови, могући пројекти су ливење у гипсу, као и обликовање керамичке глине, печење и глазирање керамике.</p> <p>Индивидуални пројекти које заинтересовани ученици реализују код куће обухватају самостални избор теме, материјала, технике и садржаја.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да

хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже измђу заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и учешће на Литургији у неком од храмова, у зависности од објективних могућности (удаљеност, време, могућност организовања итд).

БРОЈ НАСТАВНИХ ТЕМА	5
Годишњи фонд часова	36
За обраду новог градива	23
За друге типове часа	13

Р.бр.	Наставни садржај	Бр.часова	За обраду	За утврђивање/ понављање
1.	Увод	1	/	1
2.	Припрема света за долазак Сина Божијег	5	3	2
3.	Увод у Нови Завет	5	3	2
4.	Богочовек – Исус Христос	16	12	4
5.	Црква Духа Светога	7	5	2

	Евалуација	2	/	2
	Укупно часова	36	23	13

Садржај програма	Број часова	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	исходи
Увод	1	уознавање са садржајем и начином рада	Критички размишља и доноси закључке	индивидуални фронтални	постепено уознавање са новим наставним садржајем	моћи ће да се упозна са садржајем из сетога разреда, и има увид о свом предзнању
Припрема света за долазак Сина Божијег	5	верске и историске околности непосредно пред долазак Христов	- Отворено и радознано поставља питања.	фронтални индивидуални групни	да ученици уче историчност Христову и верску позадину јеврејског друштва	моћи ће да схвати који су то догађаји јако битни одиграли пред долазак Господа Исуса Христа
Увод у Нови Завет	5	читање сведочанстава забележених у Новом Завету и светоотачка тумачења	Схвата повезаност својстава створене природе и Божије благодати	фронтални индивидуални групни	Уочавање преласка са старозаконског закона на новозаветну хришћанску љубав	моћи ће да дефинише шта је то Нови Завет и да га чита

Богочовек – Исус Христос	16	опис Христовог живота забележеног у Јеванђељима и одлукама 1. и 4. Васељенског сабора	Ученици треба да уоче да у хришћанству нема сукоба и искључивости између једног и многих.	фронтални индивидуални	да се изгради свест да је Син Божији постао нови Адам преко кога се остварује јединство створене природе и Бога	моћи ће да истакне најважније догађаје у Христовом животу и зашто су они битни за нас
Црква Духа Светога	7	читање сведочанстава из Новог Завета и светоотачких тумачења	Критички размишља и доноси закључке	фронтални индивидуални групни	да запазе да слобода кључни елемент у остваривању јединстава Бога и тварне природе у коме створена природа превазилази смрт	моћи ће да уочи улогу Светога Духа у Цркви
Евалуација	2	Пропитивање	Критички размишља и доноси закључке	дијалогски	усвајање и вредновање наставног садржаја остваривање циљева и задатака могућност практичне примене	моћи ће да пређено градиво у кратким цртама наведе

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Исходи:

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- образложи везу права и одговорности на примеру;
- наведе примере за групу права *слобода да и заштита од*;
- аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика;
- штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;
- идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе;
- сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт;
- образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру;
- разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне;
- позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција;
- образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца;
- примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука;
- препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ;
- учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања;
- учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака;
- презентује спроведено истраживање и добијене резултате;
- процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке;
- у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин;
- учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;
- проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1. Људска права	4	4	2										10
2. Демократско друштво		2	1	4	1	2							10
3. Процеси у савременом						2	4	1	1				8

	свету													
4.	Грађански активизам								2	3	3			8
УКУПНО		4	6	3	4	1	4	4	3	4	3			36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЉУДСКА ПРАВА	<p>- својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности;</p> <p>- наведе примере за групу права слобода да и заштита од;</p> <p>- аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика;</p> <p>- штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;</p> <p>- препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе;</p> <p>- на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти;</p>	<p>Права и одговорности</p> <p>Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности.</p> <p>Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности.</p> <p>Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности.</p> <p>Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности.</p> <p>Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слободно изражавање мишљења и ставова; - разумевање и разматрање мера; - развијање вештине комуникације; - повезивање сопственог искуства са потребама локалне заједнице; - преглед и прикупљање информација; - дискусија;

II	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	<p>-својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти; препозна стварну партиципацију ученика у одељењу и школи;</p> <p>-наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона;</p> <p>-образложи могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца;</p> <p>-разликује безбедно од небезбедног понашања на друштвеним мрежама;</p> <p>-примењује 7 златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука;</p> <p>-препознаје ситуације интернет насиља и зна како да</p>	<p>Демократско друштво и партиципација грађана.</p> <p>Демократско друштво – појам, карактеристике.</p> <p>Грађанин. Дете као грађанин.</p> <p>Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура.</p> <p>Власт. Нивои и гране власти.</p> <p>Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација.</p> <p>Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>		<p>- дебата;</p> <p>- симулација и играње улога.</p> <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мотивише ученике за рад; - организује наставу, планира садржаје и средства; - развија и одржава партнерску комуникацију; - подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; -уважава и реагује на потребе групе и појединаца;
III	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	<p>реагује и коме да се обрати за помоћ;</p> <p>-учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања;</p> <p>-учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака;</p> <p>-презентује спроведено истраживање и добијене резултате;</p> <p>-процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке;</p>	<p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона.</p> <p>Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона.</p> <p>Шта је дозвољено, а шта није на интернету.</p> <p>Утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца.</p> <p>Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона.</p> <p>Интернет насиље и веза са</p>		<p>-дели одговорност, демократски управља разредом.</p> <p>Наставне методе и облици рада: интерактивне и истраживачке методе рада; тимски рад; радионице.</p>

		<p>-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин;</p> <p>-учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;</p> <p>-проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.</p>	<p>Конвенцијом о правима детета.</p> <p>Карактеристике и последице интернет насиља. Седам златних правила за сигурно чествовање и коришћење СМС порука.</p> <p>Реаговање у ситуацијама интернет насиља.</p> <p>Одговорности ученика и школе.</p>		
IV	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ		<p>Планирање и извођење истраживања ставова и/или понашања ученика у школи о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона.</p> <p>Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем.</p> <p>Избор теме, узорка и инструмента истраживања.</p> <p>Спровођење истраживања.</p> <p>Обрада података.</p> <p>Тумачење резултата.</p> <p>Припрема и презентација добијених резултата.</p> <p>Евалуација истраживања.</p>		

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- Тип наставе (наставне методе, наставни облици, наставна средства

Наставне методе :

-комуникативна (монолошко – дијалогска)

-текст метода (анализа текста)

-аудио – визуелна

-демонстративна

Наставни облици рада:

-фронтални

-индивидуални

-рад у пару

-групни рад

Наставна средства: уџбеник, радна свеска, аудио и видео материјал, постери , картице меморије, постери, разгледнице, припремљени материјал, рачунар итд

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	MEIN ZIMMER	3,5	2,5	4	10
2.	DAS SCHMECKT GUT	3	2	6	11
3.	MEINE FREIZEIT	3	2	3	8
4.	DAS SIEHT GUT AUS	3,5	2,5	5	11
5.	PARTYS	4,5	2,5	5	12
6.	MEINE STADT	3	2	3	8
7.	FERIEN	3,5	2,5	6	12
Укупно:		24	16	32	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	<p>Mein Zimmer</p> <p>Описивање места; исказивање просторних односа; изражавање молби и захтева; описивање радњи у садашњости</p>	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис места - опишу карактеристике простора користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на положај предмета у простору и одговори на њих - разумеју обавештења о 	<p>Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Das ist mein Zimmer. Ich finde es... - Упитна реч wo - Глаголи stehen, liegen, hängen, sitzen - Предлози in, an, auf, hinter, vor, unter, über, neben, zwischen + Dativ - Исказна и упитна реченица – ред речи/положај глагола - Употреба одређеног и неодређеног члана у номинативу, дативу и акузативу - Заповедни начин - Модални глагол müssen - Садашње време - Именовање делова 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту

		положају предмета у простору - разумеју једноставне молбе и захтеве и реагују на њих - упуте једноставне молбе и захтеве - разумеју једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње - размене информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости - опишу сталне, уобичајене и тренутне активности користећи неколико везаних исказа	намештаја			
2.	Das schmeckt gut Тражење/ давање	Разумеју краће текстове који се односе на	Речи и изразе који се односе на тему; језичке Was isst du	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6.	Комуникација, Решавање проблема,	- Групно и индивидуално решавање

	<p>информација о себи и другима; изражавање допадања/недопадања;</p>	<p>тражење/давање информација личне природе - Поставе и одговоре на једноставна питања личне природе - У неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - Разумеју једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - Опишу своја и туђа интересовања и изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење - На једноставан начин наруче јело/пиће у</p>	<p>gern? Ich esse... Ich mag... - Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног и нултог члана - Исказна и упитна реченица – ред речи/положај глагола - Презент глагола essen - Модални глаголи mögen, möchten - Прилози за начин viel, gern, schlecht, toll - Глаголи finden и gefallen за изражавање допадања/недопадања - Компарација придева gern - Сложенице – род и грађење (рецептивно) - Именовање намирница и оброка</p>	<p>1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.5.</p>	<p>Сарадња, Естетичка</p>	<p>проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту</p>
--	--	---	---	---	-------------------------------	---

		ресторану				
3.	<p>Meine Freizeit</p> <p>Тражење/ давање информација о себи и другима; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; описивање догађаја и радњи у садашњости; исказивање планова и намера; исказивање времена;</p>	<p>Разумеју краће текстове који се односе на тражење/давање информација личне природе</p> <p>- Поставе и одговоре на једноставна питања личне природе</p> <p>- Разумеју једноставне предлоге и одговоре на њих</p> <p>- Упуте једноставан предлог</p> <p>- Пруже одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- Разумеју једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње</p> <p>- Опишу сталне,</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре</p> <p>Was machst du...?</p> <p>Machen wir was zusammen? Was macht dir Spaß?</p> <p>- Модални глаголи wollen, können, müssen</p> <p>- Заповедни начин фреквентних глагола</p> <p>- Употреба предлога са акузативом уз глаголе кретања</p> <p>- Употреба предлога са дативом и акузативом (an, in, auf, zu)</p> <p>- Употреба садашњег времена за будућу радњу</p> <p>- Предлози im, am, in, ab</p> <p>- Прилози за време</p> <p>- Негација</p> <p>- Именују слободне активности, месеце и годишња доба</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација на немачком језику,</p> <p>- Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>- Игре примерене узрасту</p>

	уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа - Разумеју планове и намере и реагују на њих - Размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама - Саопште шта он/ она или неко други планира, намерава - Траже и дају информације о хронолошком времену користећи једноставна језичка средства - Опишу дневни/ недељни распоред активности				
--	--	--	--	--	--

4.	<p>Das sieht gut aus</p> <p>Изражавање молби, захтева, извињења, захвалности; описивање бића и предмета; исказивање осета и осећања; изражавање допадања и недопадања; изражавање бројева и цена;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, тренутне и уобичајене радње - Опише карактеристике биће користећи једноставна језичка средства - Разумеју једноставне молбе и захтеве и реагују на њих - Упуте једноставне молбе и захтеве - Захвале и извине се користећи једноставна језичка средства - Разумеју свакодневне изразе у вези са осетима и осећањима и реагују на њих 	<ul style="list-style-type: none"> - Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре <i>Wie viele... hat man? Was ist los? Wie findest du...? Tut mir Leid. Ich habe...</i> - Употреба присвојног члана - Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein - Презент глагола tun и tragen - Личне заменице у акузативу - Предлог für + Akkusativ - Глаголи finden/gefallen за изражавање допадања и недопадања - Исказивање цене - Основни бројеви до 1000 - Именују делове тела и гардеробу 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст
----	--	---	---	--	--	---

		<p>- Изразе основне осете и осећања користећи једноставна језичка средства</p> <p>- Разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих</p> <p>- Изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење</p> <p>- Питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта</p>				
5.	<p>Partys</p> <p>Позив и реаговање на позив у заједничкој активности; упућивање честитики и изражавање захвалности;</p>	<p>- разумеју једноставне предлоге и одговоре на њих</p> <p>- упуте једноставан предлог</p> <p>- пруже одговарајући</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Ich lade...ein; Was für ein..; Glückwünsche</p> <p>- Модални глаголци können, wollen, möchten</p> <p>- Употреба deshalb</p> <p>- Употреба личних</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација</p>

	<p>исказивање времена; изражавање количине; исказивање планова и намера; описивање догађаја и радњи у прошлости</p>	<p>изговор или оправдање - разумеју честитку и одговоре на њу - упуте пригодну честитку - разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају информације о хронолошком времену користећи једноставна језичка средства - опишу дневни/недељни распоред активности - разумеју једноставне изразе који се односе на количину нечега - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи</p>	<p>заменица - Узвичне реченице - Употреба садашњег времена за изражавање будућности - Прилози и прилошки изрази за време - Неодређени члан у акузативу: Was für ein/eine/einen - Употреба језичких средстава квантификације - Основни бројеви до 1000 - Претерит глагола sein / haben</p>	<p>1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1..23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.</p>		<p>на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст</p>
--	---	---	---	--	--	---

	једноставна језичка средства - саставе списак за куповину - изразе количину у најшире заступљеним мерама (грами, килограми...) - разумеју планове и намере и реагује на њих - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости - размене информације у вези са				
--	--	--	--	--	--

		догађајима у прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости				
б.	Meine Stadt Описивање карактеристика места; исказивање просторних односа и величина; давање обавештења и захвалности; описивање догађаја и радњи у прошлости	- разумеју једноставан опис места - опишу карактеристике места користећи једноставна језичка средства -разумеју једноставна питања која се односе на простор и правац кретања и одговоре на њих - разумеју обавештења о простору и правцу кретања - затраже и пруже кратко обавештење -захвале и извине се	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Wie komme ich zum/zur...?Es gibt... - Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein - Ред речи у исказној / упитној реченици - Употреба предлога са дативом - Употреба неодређеног члана у акузативу - Прилози за правац и место geradeaus, rechts, links - Заповедни начин - Именовање превозних средстава - Употреба es gibt + Akkusativ - Перфекат најфреквентнијих слабих глагола и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, (израда паноа, презентација,

		користећи једноставна језичка средства - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости - размене информације у вези са догађајима у прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости	јаким глагола са haben			зидних новина, постера и сл.). - Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).
7.	Ferien Исказивање планова и намера; описивање места; исказивање времена; описивање догађаја и радњи у прошлости	- разумеју планове и намере и реагује на њих - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама - саопште шта он/ она или неко други планира,	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Wohin / womit / mit wem fährst du? Wie lange... - Употреба садашњег времена за будућу радњу - Предлози - Прилози за време - Ред речи у исказној / упитној реченици - Перфекат	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање

	<p>намерава - разумеју једноставан опис места - опишу карактеристике места користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају информације о хронолошком времену користећи једноставна језичка средства - опишу дневни/ недељни распоред активности - опишу сталне, уобичајене и тренутне активности користећи неколико везаних исказа</p>	<p>најфреквентнијих слабих и јаких глагола са haben и sein - Претерит глагола haben и sein</p>	<p>2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.</p>		<p>техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, -Различите мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). - Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). - Игре примерене узрасту</p>
--	--	--	---	--	--

		- разумеју краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости - размене информације у вези са догађајима у прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости				
--	--	---	--	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Први страни језик / енглески

Српски језик и књижевност

ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА:

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> – повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима; – препознаје и одређује врсте и подврсте заменица; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по 	<p>ГраMATика: Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима.</p> <p>Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по</p>	CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9; CJ. 1.3.10;	Компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама	<p>Активности ученика: слуша, записује, усваја и примењује основна знања из граматике и правописа.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстративна, - монолошка, - дијалoшка, - текст-метода; - фронтални рад; - индивидуални рад.

		<p>комуникативној функцији;</p> <p>– доследно примењује правописну норму;</p> <p>– користи правопис (школско издање);</p>	<p>звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника.</p> <p>Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице.</p> <p>Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.</p> <p>Правопис: Писање имена васионских тела.</p> <p>Растављање речи на крају реда (основна правила).</p> <p>Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање</p>			
--	--	---	--	--	--	--

			именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика.			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних; – одређује род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – уочава основне елементе структуре књижевноуметн. дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује облике казивања; – анализира поступке ликова у 	<p>Лирика: Обредне лирске народне песме (избор); Ђура Јакшић: <i>Вече</i>; Јован Дучић: <i>Село</i>; Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i>; Вељко Петровић: <i>Ратар</i>; Десанка Максимовић: <i>Грачаница</i>; Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i>; Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пепо Крста</i>; Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i>.</p> <p>Књижевни термини и појмови: Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре:</p>	CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ. 1.4.8; CJ. 1.4.9;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини	<p>Активности ученика: чита, разговара, анализира, закључује, препознаје, усваја; развија способност запажања битних појединости у књижевноуметничком тексту.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка метода; - рад на тексту, - илустративна, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални, - индивидуални, - истраживачки рад.</p>

		<p>књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу;</p>	<p>контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне).</p> <p>Епика: Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i>; Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i>; Петар Кочић: <i>Јаблан</i>; Исидора Секулић: <i>Буре</i> (одломак)/Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i>; Иво Андрић: <i>Аска и вук</i>; Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i>; Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из Књиге за Марка).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: наратија (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Смрт Марка Краљевића)</p> <p>Драма: Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак); Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак); Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет).</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме о Косовском боју (избор); Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор); Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i>; Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i>; Весна Алексић: <i>Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло)</i>; Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i>;</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Ференц Молнар: <i>Дечаџи Павлове улице</i>.</p> <p>Допунски избор: Добрица Ерић: <i>Месечеви миљеници</i> (песме о свицима) (избор); Тиодор Росић: <i>Приче старог чаробњака</i> (једна прича по избору); Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i>; Хенрик Сјенкијевич: <i>Кроз пустињу и праиуму</i>; Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i>; Џек Лондон: <i>Зов дивљине/Бели очњак</i>; Реј Бредбери: <i>Маслачково вино</i> (избор); Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i>; Александар Поповић: <i>Снежана и седам патуљака</i>, драмска бајка.</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Вук Караџић: <i>Живот и обичаји народа српскога: Божјић</i> (одломак); <i>Бурђевдан</i> (одломак); <i>Додоле, прпоруше и чаролице</i> (одломци); Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i></p>			
--	--	--	--	--	--	--

			(избор); Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору); Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ти</i> (избор).			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова; причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; –разликује и гради аугментативе и деминутиве; –проналази и повезује експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; –говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму.	Језичка култура: Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе (нпр. избегавање сувишних речи и туђица); стилске вежбе: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полуугодишту.	CJ.1.1.6; CJ.1.2.2: CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ. 1.2.6; CJ. 1.2.7; CJ. 1.2.8;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према околини	Активности ученика: увежбава технике у изради писменог састава и пише побољшане верзије радова. Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика. Наставне методе и облици рада: -дијалоска, -аналитичко-синтетичка метода, -монологска метода; - фронтални рад; - индивидуални рад.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	My life	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;	Описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности; (Present Simple), I usually play football on Friday afternoon. (Adverbs of frequency), How often do you do the washing-up? Once a day. What about you?(How often?), at the weekend (Prepositions of time), Sorry, I can't go out now.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима

			<p>I'm doing my homework. (Present Progressive), My brother and I are going to a concert tonight. We go to a concert once a month. (Present Simple vs Present Progressive), see, like, love, hate, want, think, need, understand (Stative verbs),</p>			<p>ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених облика усменог и писменог изражавања; - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и</p>
--	--	--	---	--	--	---

						матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
2	Believe it or not	- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства,	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Where were you last night? B: I was at my cousin's house. You see, I couldn't sleep so I went there and we played computer games. (Past Simple, The verb could) It was raining and Sam was walking in the forest. (Past	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	

		догађај из прошлости;	Progressive), While I was listening to music, my mum came home. I was walking in the forest when it started raining. (Past Simple - Past Progressive)			
3	A visit to a city	- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих; - затраже и разумеју обавештења о оријентацији/положај у предмета и бића у простору и правцу	Речи и изразе који се односе на тему; in front of behind, opposite, between, next to (Prepositions of place), up, down, into, out of, through, across, along, from to around (Prepositions of movement),	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

		кретања; - опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;				
4	Science matters	- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих; - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа;	If you eat a lot, you get fat. (Zero Conditional), What are you going to do tomorrow afternoon? (Future be going to), I can't find my cat anywhere. - I'll help you look for it. (Future will (offers, promises, requests, on-the- spot decisions, warnings, threats), I believe he will be late again. (Future will (predictions), If you come to the party, you'll have a great time. (Conditional Sentences Type 1),	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.1.1. 2.1.2.	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема	

5	Danger	<p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости;</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости.</p>	<p>Have you ever tried bungee jumping? (Present Perfect Simple), Have you ever visited Italy?</p> <p>- Yes, I have. I've visited Rome twice but I've never visited Venice. (Time expressions ever, never, before, always, just, so far, once, twice), I've visited Spain twice so far. I visited Spain two years ago. (Present Perfect Simple vs Past Simple), I have already bought the tent. (Time expressions (yet, already), How long has he been a mechanic? For twenty years</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.2.1. 2.2.2.</p>	<p>Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву</p>	
6	Nowadays	<p>-разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих;</p>	<p>Модални глаголи must,have to, can/can't, mustn't</p> <p>How much / How many does this laptop cost? -</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.2.1.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама</p>	

		<p>- размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- питају/кажу/израчунај у колико нешто кошта:</p>	<p>€595.90.; I've got a lot of old CDs. Lots of people surf the Internet nowadays.</p>	<p>2.2.2.</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	
7	Feeling good	<p>- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагују на њих;</p> <p>- изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре You should stay in bed. You shouldn't go to school. (Should), Running is good for your health.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.2.1. 2.2.2.</p>	<p>Комуникација Одговоран однос према здрављу</p>	

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Mein Zimmer	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис места - опишу карактеристике простора користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на положај предмета у простору и	<p>Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Das ist mein Zimmer. Ich finde es... - Упитна реч wo - Глаголи stehen, liegen, hängen, sitzen - Предлози in, an, auf, hinter, vor, unter, über, neben, zwischen + Dativ - Исказна и упитна реченица – ред речи/положај глагола - Употреба одређеног и неодређеног члана - Модални глагол müssen - Садашње време	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.5.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне

		<p>одговори на њих</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју једноставне молбе и захтеве и реагују на њих - упуте једноставне молбе и захтеве - разумеју једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње 	<p>- Именовање делова намештаја</p>			<p>активности,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Игре примерене узрасту
2.	Das schmeckt gut	<p>Разумеју краће текстове који се односе на тражење/давање информација личне природе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поставе и одговоре на једноставна питања личне природе - У неколико 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке Was isst du gern? Ich esse... Ich mag...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног и нултог члана - Исказна и упитна 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику,

		везаних исказа саопште информације о себи и другима - Разумеју једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих -изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење - На једноставан начин наруче јело/пиће у ресторану	реченица – ред речи/положај глагола - Презент глагола essen - Модални глаголи mögen, möchten - Сложенице – род и грађење (рецептивно) - Именовање намирница и оброка	1.3.1. 1.3.2.		- Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
3.	Meine Freizeit	- Разумеју једноставне предлоге и одговоре на њих - Упуте једноставан предлог - Пруже одговарајући	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Was machst du...? Machen wir was zusammen? Was macht dir Spaß? - Модални глаголи wollen, können, müssen	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација

		изговор или одговарајуће оправдање - Разумеју планове и намере и реагују на њих - Саопште шта он/ она или неко други планира, намерава - Опишу дневни/недељни распоред активности	- Употреба садашњег времена за будућу радњу - Предлози <i>im, am, im, ab</i> - Прилози за време - Негација - Именују слободне активности, месеце и годишња доба	1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. .		на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
4.	Das sieht gut aus	-Разумеју једноставне молбе и захтеве и реагују на њих - Упуте једноставне молбе и захтеве - Захвале и извине се користећи једноставна језичка средства - Разумеју једноставне исказе који се	- Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре <i>Wie viele... hat man? Was ist los?Wie findest du...?Tut mir Leid.Ich habe...</i> - Употреба присвојног члана - Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол <i>sein</i> - Презент глагола <i>tun</i> и <i>tragen</i>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.

		<p>односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих</p> <p>- Изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење</p> <p>- Питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта</p>	<p>- Глаголи finden/gefallen за изражавање допадања и недопадања</p> <p>- Исказивање цене</p> <p>- Основни бројеви до 100</p> <p>- Именују делове тела и гардеробу</p>			<p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>- Игре примерене узраст</p>
5.	Partys	<p>- разумеју једноставне предлоге и одговоре на њих</p> <p>- упуте једноставан предлог</p> <p>- пруже одговарајући изговор или оправдање</p> <p>- разумеју честитку и одговоре на њу</p> <p>- упуте пригодну честитку</p> <p>- разумеју</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Ich lade...ein; Was für ein..; Glückwünsche</p> <p>- Модални глаголци können, wollen, möchten</p> <p>- Употреба личних заменица</p> <p>- Узвичне реченице</p> <p>- Употреба садашњег времена за изражавање будућности</p> <p>- Употреба језичких средстава квантификације</p> <p>- Основни бројеви до</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација на немачком и матерњем језику,</p> <p>- Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих</p>

		једноставне изразе који се односе на количину нечега - саставе списак за куповину - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава	1000			наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст
6.	Meine Stadt	- разумеју једноставан опис места једноставна питања која се односе на простор и правац кретања и одговоре на њих - разумеју обавештења о простору и правцу кретања - затраже и пруже кратко обавештење -захвале и извине се користећи једноставна	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Wie komme ich zum/zur...?Es gibt... - Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein - Ред речи у исказној / упитној реченици - Прилози за правац и место geradeaus, rechts, links - Заповедни начин - Именовање превозних средстава - Употреба es gibt + Akkusativ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите

		језичка средства				мануелне активности, (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). - Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).
7.	Ferien	- разумеју планове и намере и реагује на њих - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Wohin / womit / mit wem fährst du? Wie lange... - Употреба садашњег времена за будућу радњу - Предлози - Прилози за време - Ред речи у исказној / упитној реченици - Претерит глагола haben и sein	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15

						мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Игре примерене узрасту
--	--	--	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су :

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Основи проучавања прошлости	1	0	0	1
2	Европа и Средоземље и српске земље у раном средњем веку	1	0	0	1
3	Европа и Средоземље и српске земље у позном средњем веку	1	0	0	1
4	Европа и свет и српске земље у раном новом веку	3	0	0	3
Укупно:		6	0	0	6

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	<p align="center">Основи проучавања прошлости</p>	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним 	<p align="center">Разумевање основног појма средњи век, набрајање историјских извора, препознавање истих уз помоћ наставника</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6. ИС.3.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење <ul style="list-style-type: none"> • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција • Рад с подацима и информацијама 	<p align="center">Наративни, дијалогски, илустративни</p>

		<p>освртом на оне у локалној средини;</p> <ul style="list-style-type: none"> • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе. • • 				
2	Европа и Средоземље и српске земље у раном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и последице историјских 	Разумевање основних појмова и одлика тог историјског периода, препознавање истих, коришћење историјских карата	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална 	Наративни, дијалошки, илустративни

		<p>догађаја на конкретним примерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на 		<p>ИС.1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.5.</p>	<p>компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	
--	--	--	--	--	---	--

		<p>историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. • • 				
3	Европа и Средоземље и српске земље у позном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и 	Разумевање појмова, усвајање и примена стечених знања	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина 	Наративни, дијалошки, илустративни

		<p>последнице историјских догађаја на конкретним примерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последнице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском 		<p>ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.5.</p>	<p>комуникације</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	
--	--	---	--	--	---	--

		<p>контексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. <ul style="list-style-type: none"> • • 				
4	Европа и свет и српске земље у раном новом веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: 	Усвајање знања, уочавање узрочно-последичних веза, примена стечених знања, коришћење карата	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење <ul style="list-style-type: none"> • Вештине за живот у демократском 	Наративни, дијалошки, илустративни

		<ul style="list-style-type: none"> • образложи узroke и последице историјских догађаја на конкретним примерима; • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у 		<p>ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.</p>	<p>друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина комуникације • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	
--	--	--	--	---	--	--

		<p>датом историјском контексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице 				
--	--	---	--	--	--	--

научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;

- идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;
- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;
- разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;
- илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у

		<p>савременом друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. • • 				
--	--	---	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који спорије разумевају, усвајају и стичу знања, за ученике који су били одсутни са часова, и за оне који желе да још боље упознају наставну тему, са циљем да ученици према својим способностима и брзини напредовања усвоје што квалитетније резултате и знања .

Р. БР .	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Друштво и географија	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам природна средина ➤ објасни појам географска средина ➤ објасни појам и поделу друштвене географије 	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.	GE 1.3.1. razlikuje prirodnu i geografsku sredinu i моћи će да их опише	Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
2.	Географска карта	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам географска мрежа ➤ објасни појам картографска мрежа ➤ објасни појам паралела/екватор <p>објасни појам меридијана/Гринич</p>	. Појам карте и њен развој кроз историју. Елементи карте (географски, математички и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору.	<p>ГЕ.1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања</p> <p>ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p>	Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околи, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција,	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		Тумачи општегеографске карте; оријентише се у простору користећи компас,				
3.	Становништво	<ul style="list-style-type: none"> ➤ . ➤ Објасни полну структуру становништва ➤ објасни старосну структуру становништва ➤ објасни појам људских раса ➤ објасни појам светски језици 	Основни појмови о становништву, демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва биолошке и друштвено- економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету.	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.3.2. зна појам екумене и њене границе</p> <p>ГЕ 1.3.3. зна појмове наталитета,морталитета и природног прираштаја</p> <p>ГЕ 1.3.4. зна да наведе основне структуре становништва(полна,старосна,расна,национална,верска,образовна)</p>	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
4.	Насеља	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам насеља ➤ објасни појам привремена насеља ➤ објасни појам стална насеља ➤ објасни типове насеља 	Појам и настанак руралних насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град- унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ1.3.2.знаће шта се подразумева под појмом функција насеља</p>	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

5.	Привреда	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам земљорадње ➤ објасни појам сточарства ➤ објасни појам копненог саобраћаја ➤ објасни појам воденог саобраћаја ➤ објасни појам ваздушног саобраћаја ➤ објасни појам туризма 	<p>Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.</p>	<p>ГЕ 1.3.1. знаће да су ваздух, вода и земљиште основни природни ресурси неопходни за живот људи на Земљи</p> <p>ГЕ 1.3.3. дефинише појам привреде и препознаје привредне гране</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује гране пољопривреде (земљорадња, сточарство, лов и риболов), описује њихов развој и наводи основне одлике</p> <p>ГЕ 1.4.3. наводи значај шума (огрев, дрвна индустрија, екологија, туризам, здравље, заштита насеља, ...)</p> <p>ГЕ1.4.2.</p> <p>ГЕ1.37зна поделу туризма (домаћи, инострани, бањски, градски, сеоски) и услове развоја (природне лепоте и реткости, , саобраћај, смештајни капацитети, угоститељски објекти...</p>	<p>Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
----	----------	--	---	--	--	--

6.	Држава и интеграцион и процеси	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам држава или земља ➤ објасни одређивање географског положаја државе на основу математичког, физичкогеографског, економског и саобраћајног положаја 	Појам и настанак првих држава. Географски положај државе. Величина и компактност територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата. Политичко-географска карта света после Другог светског рата. Територијални интегритет и спорови. Интеграциони процеси.	<p>. ГЕ 1.4.2. користи географску карту за проналажење држава чланица међународних организација и чланица Европске уније</p> <p>ГЕ 1.3.1. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, Crveni krst</p>	Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, комуникација	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
7.	Географија Европе	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам Европа ➤ објасни појам граница Европе ➤ објасни појам Евроазија ➤ објасни и покаже на карти полуострва Европе ➤ објасни и покаже на карти острва Европе ➤ објасни и 	Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе.	<p>ГЕ 1.4.1. именује континенте на планети</p> <p>ГЕ 1.4.3. зна порекло назива Европа, зна њену површину и њено простирање.</p> <p>ГЕ 1.4.4. уме на географској карти света да одреди географски положај Европе</p> <p>ГЕ 1.4.5. уме на географској карти света да одреди копнене и водене границе европског континента</p>	Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		покаже на географској карти низије Европе ➤ објасни и покаже на географској карти планине Европе				
--	--	---	--	--	--	--

ФИЗИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
2	Кретање	<ul style="list-style-type: none"> - зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна - користи јединицу за брзину у SI систему: $\frac{m}{s}$ 	Механичко кретање, равномерно праволинијско кретање	Основни ФИ(1.2.1, 1.2.2, 1.2.3; 1.4.4)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
3	Сила	<ul style="list-style-type: none"> - на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром 	Еластична сила, гравитациона сила и магнетна сила	Основни ФИ(1.1.1, 1.1.2, 2.7.1)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

4	Мерење	<ul style="list-style-type: none"> - зна које су основне физичке величине и њихове мерне јединице - да повеже физичке величине са одговарајућим мерним јединицама - овлада мерењем следећих физичких величина: дужине, времена и запремине 	Дужина, површина, запремина и време рачунање и формуле	Основни ФИ(1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.5, 1.4.6; 1.7.1, 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
---	--------	---	--	---	---	-------------------------------------

МАТЕМАТИКА
Допунска настава

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза у N_0 и реши једноставну линеарну једначину или неједначину; 	<p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0.</p> <p>Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p>	<p>МА.1.1.0.</p> <p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.1.2.</p> <p>МА.1.1.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - комуникацију; - компетенцију за рад са подацима и 	<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим - Користи одговарајуће скуповне ознаке; 	<p>Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама.</p> <p>Дељивост са 4 и 25.</p> <p>Дељивост са 3 и 9.</p> <p>Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.</p> <p>Прости и сложени бројеви.</p>	<p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.1.1.5.</p>	<p>садржајима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дигиталну компетенцију. 	<p>групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p>
2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<p>-Опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; - издваја основне елементе кружнице и круга, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор 	<ul style="list-style-type: none"> - Тачке и праве; - Односи припадања и распореда. - Однос правих у равни; паралелност. - Мерење дужине и једнакост дужи. - Кружница и круг. - Кружница и права. 	<p>М.А.1.3.1.</p> <p>М.А.1.3.2.</p> <p>М.А.1.3.3.</p> <p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>фронтално учење, интерактивно</p>

		-разуме односе међу датим елементима геометрије				учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, партитивно учење, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, разне фотографије, цртежи, панои, наставни листићи
3.	УГАО	- Идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;	- Угао, централни угао; једнакост углова. - Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте	М.А.1.3.1. М.А.1.3.2. М.А.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.3.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију.	- Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и

		<ul style="list-style-type: none"> - Измери дати угао и нацрта угао задате мере; - претвара веће јединице дужине у мање - пореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, 	<p>углова</p> <p>-Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. - Углови на трансверзали. 			<p>дијаграма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ.</p>
--	--	---	---	--	--	---

						СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видео пројектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи
4.	РАЗЛОМЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - Прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; - Одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, - Заокругли број; - Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши 	Први део <ul style="list-style-type: none"> - Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). - Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. - Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. - Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). <p>Упорјеђивање бројева у децималном</p> <ul style="list-style-type: none"> - запису. - Заокругљивање 	М.А.1.1.1. М.А.1.1.2. М.А.1.1.4.	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад;</p>

		<p>једноставну линеарну једначину и неједначину;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; - Одреди проценат дате величине; 	<p>бројева.</p> <p>Други део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. - Изрази. - Једначине и неједначине у скупу разломака. 		<p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи</p>
--	--	--	--	--	---

5.	ОСНА СИМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификује оносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; - Симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; - Конструира симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; - Конструира праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави. 	<ul style="list-style-type: none"> - Осна симетрија у равни и њене особине. - Оса симетрије фигуре. - Симетрала дужи и конструкција нормале. <p>Симетрала угла.</p>	<p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p> <p>МА.1.4.4.</p> <p>М.А.1.3.6.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; <p>дигиталну компетенцију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање разних практичних и теоријских проблема; - Тематско планирање; - Квизови знања; - Коришћење табела и дијаграма; - Истраживачки задаци. <p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И</p>

						<p>СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели геометријских тела, цртежи, панои, наставни листићи</p>
--	--	--	--	--	--	---

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе једноћелијских и вишећелијских организама; - користи лабораторијски и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са основним сличностима и разликама спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића - да науче хијерархијски низ сложености од организма ка ћелији и њихове функције - упознају основну грађу једноћелијских организама (бактерије, амебе, квасци) - упознавање основне грађе вишећелијских организама (биљке, животиње, гљиве) - проширивање знања ученика о 	<ul style="list-style-type: none"> БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4. 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење</p>

		израђених препарата;	основним животним процесима (исхрана, дисање, транспорт, излучивање, размножавање) - схвате грађу ћелије и улогу појединих делова ћелије и разлике у грађи бактеријске, биљне и животињске ћелије -упознају процес фотосинтезе			и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације,	- упознавање ученика са појмовима животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша, адаптација и животна форма - упознавање	БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.3. БИ.1.4.4. . БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8.	- компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу;	<i>Облици рада:</i>

		<p>као и односе између различитих популација на конкретним примерима;</p> <p>- илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином.</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>	<p>ученика са ланцима исхране и односима који владају у њима</p> <p>- да стекну знања о абиотичким, биотичким и антропогеним факторима и њиховом деловању</p> <p>- упознавање са начинима угрожавања живих бића и мерама њихове заштите</p>	<p>БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање,</p>
--	--	---	---	--	---	--

						активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<p>истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;</p> <p>- идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији;</p> <p>- повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у</p>	<p>- проширивање и усвајање знања о наслеђивању; увођење појмова ген и ДНК</p> <p>- да схвате да особине јединке зависе од наслеђених гена и од животне средине</p> <p>- Да схвате елементарне основе природне и вештачке селекције</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета,</p>

		<p>истраживању, обради података и приказу rezultata;</p> <p>- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>				<p>демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<p>- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на</p>	<p>проширивање знања о постанку живота на Земљи</p> <p>- упознавање са</p>	<p>БИ.1.1.4. БИ.1.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1.</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални,</p>

		<p>Земљи;</p> <p>- одреди положај непознате врсте на "дрвету живота", на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама</p>	<p>постанком организама са једром и појавом вишећелијности</p>	<p>БИ.1.6.2. БИ.1.6.3.</p>	<p>према околини;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p>групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у</p>
--	--	---	--	--------------------------------	---	--

						дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	<p>прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њиховог истраживања;</p> <p>- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;</p> <p>- доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p>	<p>уознавање ученика о начинима преношења и мерама превенције бактеријских инфекција</p> <p>- упознавање са мерама заштите у случају излагања сунцу, убода инсеката, тровања храном</p> <p>- да схвате утицај климатских фактора по здравље људи</p> <p>- проширивање знања о болестима зависности (алкохолизму) и</p>	<p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5.</p> <p>БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна</p>

		<p>-Збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и тоplotног удара и затражи лекарску помоћ када процени да је потребна;</p> <p>- повеже узроке нарушавања животне</p>	важности превенције		компетенција;	<p>метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	---------------------	--	---------------	--

**ДОДАТНА НАСТАВА
СРПСКИ ЈЕЗИК**

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у сложенијим примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одређује врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; – доследно примењује правописну норму; – користи правопис (школско издање); 	<p>ГраMATика: Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне,</p>	<p>CJ.2.2.5; CJ. 2.3.3; CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.7; CJ. 2.3.8;</p> <p>CJ. 3.2.5; CJ. 3.3.4; CJ. 3.3.5; CJ.3.3.6.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика: - примењује претходно стечена знања; -овладава новим граматичким и правописним правилима; - уочава на примерима; - упоређује; -изводи закључке.</p> <p>Активности наставника: - презентује наставни садржај; -мотивише за рад, закључивање и упоређивање; - оспособљава ученика за практичну примену знања.</p> <p>Наставне методе</p>

			<p>неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусquamперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. Правопис: Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. Ортоепија: Правилан изговор гласова ч, ћ, ц, ч, р. Дуги и кратки акценти.</p>			<p>и облици рада: - дијалогска, - монолошка метода; - рад на тексту; - фронтални рад; - индивидуални рад; - рад у групама, - тимски рад, - истраживачки рад.</p>
--	--	--	---	--	--	--

II	КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у 	<p>Лирика: Обредне лирске народне песме (избор); Ђура Јакшић: <i>Вече</i>; Јован Дучић: <i>Село</i>; Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i>; Вељко Петровић: <i>Ратар</i>; Десанка Максимовић: <i>Грачаница</i>; Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i>; Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пепо Крста</i>; Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i>.</p> <p>Књижевни термини и појмови: Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре: контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне).</p> <p>Епика: Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i>; Народна песма: <i>Марко Краљевић укида</i></p>	<p>CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ. 2.4.9;</p> <p>CJ. 3.4.2; CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини</p>	<p>Активности ученика: - чита, промишља, анализира и интерпретира дела по свом избору и избору наставника; -уочава стилске особености текста; - анализира филм по избору.</p> <p>Активности наставника: развија креативан приступ тумачењу књижевних дела и подстиче стваралачко мишљење.</p> <p>Наставне методе и облици рада: -дијалошка, -монолошка, -аналитичко-синтетичка метода; -фронтални рад; -рад у групама, -тимски рад, -индивидуални рад;</p>
----	------------	--	---	--	--	--

		<p>прошлости описане у књижевним делима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручује књижевно дело уз кратко образложење; – упоређује књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 	<p><i>свадбарину</i>; Петар Кочић: <i>Јаблан</i>; Исидора Секулић: <i>Буре (одломак)</i>/Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i>; Иво Андрић: <i>Аска и вук</i>; Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i>; Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из Књиге за Марка).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића)</p> <p>Драма: Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак); Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак); Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет).</p> <p>Домаћа лектира:</p>			<p>-истраживачки рад; - пројектни задаци.</p>
--	--	---	---	--	--	---

		<p>Епске народне песме о Косовском боју (избор); Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор); Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i>; Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i>; Весна Алексић: <i>Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло)</i>; Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i>; Ференц Молнар: <i>Дечаџи Павлове улице</i>.</p> <p>Допунски избор: Добрица Ерић: <i>Месечеве миљеници</i> (песме о свицима) (избор); Тиодор Росић: <i>Приче старог чаробњака</i> (једна прича по избору); Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i>; Хенрик Сјенкијевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i>; Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i>; Џек Лондон: <i>Зов дивљине/Бели очњак</i>; Реј Бредбери: <i>Маслачково вино</i> (избор); Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i>; Александар Поповић: <i>Снежана и седам патуљака</i>, драмска бајка.</p> <p>Научнопопуларни и</p>			
--	--	--	--	--	--

			<p>информативни текстови: Вук Караџић: <i>Живот и обичаји народа српскога: Божић</i> (одломак); <i>Ђурђевдан</i> (одломак); <i>Додоле, прпоруше и чарошце</i> (одломци); Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор); Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору); Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ти</i> (избор).</p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> – употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном 	<p>Језичка култура: Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе (нпр. Избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр.</p>	<p>CJ.2.2.1; CJ. 2.2.2; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5;</p> <p>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ 3.4.3.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према околини</p>	<p>Активности ученика: - разликује и примењује различите форме усменог и писменог изражавања (препричавање, причање, описивање; обавештење, вест, извештај); - обогаћује културу писменог изражавања кроз самосталан стваралачки рад.</p> <p>Активности наставника: подстиче на креативност</p>

		и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – изражајно чита обрађене књижевне текстове.	текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			ученика у сфери усменог и писменог изражавања. Наставне методе и облици рада: - дијалошка, - монолошка метода, - аналитичко-синтетичка, - демонстративна, - текст-метода; - фронтални рад; - индивидуални рад; - рад у групи; - пројектни задаци.
--	--	--	--	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулирати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Редни број	Тема	Исходи	Број часова
1.	Grammar: Present Simple, Present Progressive Speaking: Picture with	разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	7

	<p>differences Writing: A description of one's best friend Vocabulary: Physical appearance, Adjectives</p>	<ul style="list-style-type: none"> - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагују на њих; - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има/нема и чије је нешто 	
2.	<p>Grammar: Past Simple, Past Progressive Writing: A short paragraph about an accident one had Reading: School Uniforms</p>	<p>разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости;</p> <ul style="list-style-type: none"> - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. 	5
3.	<p>Grammar: Modal verbs, Prepositions, Comparative and superlative form Writing: A letter to a friend describing your city</p>	<p>разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих; - затраже и разумеју обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; - опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; 	7

		<ul style="list-style-type: none"> - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разумеју уобичајене молбе и захтеве и реагују на њих; 	
4.	<p>Grammar: Future (be going to, will), Zero Conditional, Conditional Sentences type 1</p> <p>Reading: Super structures</p> <p>Vocabulary: Phrasal verbs (look)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих; - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа; - честитају, захвале се и извине се користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота. 	7
5.	<p>Grammar: Present Perfect Simple</p> <p>Speaking: Discussing jobs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости. 	3
6.	<p>Grammar: How much/How many, Articles</p> <p>Writing: A short article about one's ideal job</p> <p>Vocabulary: Phrasal verbs and expressions, Opposites (un,im)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; - саопште правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену; - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - питају/кажу/израчунају колико нешто кошта: - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. 	7
		УКУПНО:	36

ИСТОРИЈА

Додатни рад

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Избор ученика и усвајање Годишњег плана рада	1	0	0	1
2	Обнављање и проширивање знања из петог разреда	1	0	0	1
3	Основи проучавања прошлости	1	0	0	1
4	Европа и Средоземље и српске земље у раном средњем веку	2	0	0	2
5	Европа и Средоземље и српске земље у позном средњем веку	2	0	0	2
6	Европа и свет и српске земље у раном новом веку	2	0	0	2
7	Припрема за такмичења	8			8
Укупно:		17	0	0	17

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Основи проучавања прошлости	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; 	Разумеввање основног појма средњи век, набрајање историјских извора, препознавање истих уз помоћ наставника	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6. ИС.3.2.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција • Рад с подацима и информацијама 	Наративни, дијалошки, илустративни

		<ul style="list-style-type: none"> • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе. • • 				
2	Европа и Средоземље и српске земље у раном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; 	Разумевање основних појмова и одлика тог историјског периода, препознавање истих, коришћење историјских карата	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција • Решавање проблема 	Наративни, дијалогски, илустративни

	<ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској карти динамику различитих 		<p>ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама 	
--	---	--	---	--	--

		<p>историјских појава и промена;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; • идентификује 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. • • 				
3	Европа и Средоземље и српске земље у позном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и последице историјских догађаја на 	Разумевање појмова, усвајање и примена стечених знања	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације • Дигитална компетенција 	Наративни, дијалогски, илустративни

		<p>конкретним примерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској 		<p>ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	
--	--	--	--	---	---	--

		<p>карти динамику различитих историјских појава и промена;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно- техничких открића у периоду средњег и раног 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, самостално или у групи, 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. • • 				
4	Европа и свет и српске земље у раном новом веку	<ul style="list-style-type: none"> • На крају часа ученик ће бити у стању да: • образложи узроке и последице 	Усвајање знања, уочавање узрочно-последичних веза, примена стечених знања, коришћење карата	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9.	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Вештине за живот у демократском друштву • Вештина комуникације 	Наративни, дијалогски, илустративни

		<p>историјских догађаја на конкретним примерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; 		<p>ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.1. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Рад с подацима и информацијама 	
--	--	--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; • идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; • изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; • пореди положај и начин живота жена и мушкараца, 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>различитих животних доби, pripadnika postojeћих друштвених slojeva, у средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује основна obeležja и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; • образлаже најважније последице научно-техничких открића у 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; • илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; • разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; • илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; • користећи ИКТ, 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. • • 				
--	--	---	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА
Додатна настава

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Друштво и географија	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам природна средина ➤ објасни појам географска средина ➤ објасни појам и поделу друштвене географије 	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.		Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
2.	Географска карта	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам географска мрежа ➤ објасни појам картографска 	. Појам карте и њен развој кроз историју. Елементи карте (географски, математички	ГЕ 3.1.2. уме да користи размер и размерник за одрђивање растојања на карти и у природи ГЕ 3.1.3. разликује	Учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околи, рад са подацима и информацијама, дигитална	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање,

		<p>мрежа</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ објасни појам паралела/екватор ➤ објасни појам меридијана/Гринич <p>Тумачи општегеографске карте; оријентише се у простору користећи компас,</p>	<p>и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору.</p>	<p>карте према размери и садржају и уме да их користи ГЕ 3.1.4. уме да оријентише карту у односу на стране света и да одржава правац кретања на терену уз помоћ карте</p>	<p>компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција,</p>	<p>задавање домаћих задатака.</p>
3.	Становништво	<ul style="list-style-type: none"> ➤ . ➤ Објасни полну структуру становништва ➤ објасни старосну структуру становништва ➤ објасни појам људских раса ➤ објасни појам светски језици 	<p>Основни појмови о становништву, демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва.</p>	<p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.3.2. разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја</p> <p>ГЕ 3.3.3. уме да одреди густину насељености континента и</p>	<p>Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

			Структуре становништва биолошке и друштвено-економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету.	држава света ГЕ 3.3.4. разуме потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја) ГЕ 3.3.5. разуме појам миграције и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији		
4.	Насеља	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам насеља ➤ објасни појам привремена насеља ➤ објасни појам стална насеља ➤ објасни типове насеља 	Појам и настанак рвих насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град-унутрашња структура и	ГЕ 3.3.6. разуме узроке и последице урбанизације и повезивање насеља у урбане системе(конурбације и мегалополиси)	Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

			односи са околним простором. Село и рурални процеси.			
5.	Привреда	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам земљорадње ➤ објасни појам сточарства ➤ објасни појам копненог саобраћаја ➤ објасни појам воденог саобраћаја ➤ објасни појам ваздушног саобраћаја ➤ објасни појам туризма 	<p>Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски</p>	<p>ГЕ 3.3.1. зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности ГЕ 3.3.3. разуме да је индустријализација узрок загађивања ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта ГЕ 3.3.4. зна позитивне и негативне последице</p>	<p>Учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

			односи у свету. Концепт одрживог развоја.	човековог деловања на животну средину		
6.	Држава и интеграциони процеси	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам држава или земља ➤ објасни одређивање географског положаја државе на основу математичког, физичкогеографског, економског и саобраћајног положаја ➤ 	Појам и настанак првих држава. Географски положај државе. Величина и компактност територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата. Политичко-географска карта света после Другог	<p>ГЕ 3.4.1. објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима</p> <p>ГЕ 3.4.3. разуме значај политичког и економског повезивања држава Европе</p> <p>ГЕ 3.4.4. разуме</p>	Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, комуникација	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

			светског рата. Територијалн и интегритет и спорови. Интеграциони процеси.	значај Европске уније у унапређењу економије и социјалног статуса земаља чланица		
7.	Географија Европе	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Објасни појам Европа ➤ објасни појам граница Европе ➤ објасни појам Евроазија ➤ објасни и покаже на карти полуострва Европе ➤ објасни и покаже на карти острва Европе ➤ објасни и покаже на географској карти низије Европе ➤ објасни и 	Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда	<p>ГЕ 3.4.1. разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот ми рад људи</p> <p>ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске</p> <p>ГЕ 3.4.3. зна распоред биљних и животињских врста европског континента</p> <p>ГЕ 3.4.4. може да објасни природно и</p>	Учење, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		покаже на географској карти планине Европе	Европе. Географске регије Европе.	механичко кретање становништва Европе ГЕ 3.4.5. може да опише међусобну повезаност и односе држава и регија Европе може да опише		
--	--	--	-----------------------------------	---	--	--

БИОЛОГИЈА

Додатна настава

Циљ додатне наставе: на додатну наставу упућују се ученици са посебним интересовањима и склоностима за биологију. Циљ додатне наставе је мотивација ученика да се баве биологијом и да стечена знања примене у свакодневном животу као и проширивање знања из редовне наставе, усвајањем додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика на учествовање на такмичењима.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО	- упореди грађу животиња, биљака и бактерија на	- упознавање ученика са основним сличностима и	БИ.3.2.1. БИ.3.2.2.	- компетенција за учење; - комуникација;	

	<p>ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>нивоу ћелија и нивоу организма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе једноћелијских и вишећелијских организама; - користи лабораторијски и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; 	<p>разликама спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића</p> <ul style="list-style-type: none"> - да науче хијерархијски низ сложености од организма ка ћелији и њихове функције - упознају основну грађу једноћелијских организма (бактерије, амебе, квасци) - упознавање основне грађе вишећелијских организама (биљке, животиње, гљиве) - проширивање знања ученика о основним животним процесима (исхрана, дисање, транспорт, излучивање, размножавање) - схвате грађу ћелије 	<p>БИ.3.2.4. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују,</p>
--	----------------------	--	---	---	---	---

			и улогу појединих делова ћелије и разлике у грађи бактеријске, биљне и животињске ћелије -упознају процес фотосинтезе			структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје	- упознавање ученика са појмовима животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша, адаптација и животна форма - упознавање ученика са ланцима исхране и односима који владају у њима - да стекну знања о абиотичким, биотичким и	БИ.3.4.1. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4 БИ.3.4.5. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.	- компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према окоolini; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања,

		<p>примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином.</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>	<p>антропогеним факторима и њиховом деловању</p> <p>- упознавање са начинима угрожавања живих бића и мерама њихове заштите</p>		<p>информацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p>текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем,</p>
--	--	---	--	--	---	--

						извођење закључака.
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<p>истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;</p> <p>- идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији;</p> <p>- повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>- табеларно и графички</p>	<p>- проширивање и усвајање знања о наслеђивању; увођење појмова ген и ДНК</p> <p>- да схвате да особине јединке зависе од наслеђених гена и од животне средине</p> <p>- Да схвате елементарне основе природне и вештачке селекције</p>	<p>БИ.3.3.1.</p> <p>БИ.3.3.3.</p> <p>БИ.3.3.4.</p> <p>БИ.3.3.5.</p> <p>БИ.3.3.6.</p> <p>БИ.3.6.1.</p> <p>БИ.3.6.2.</p> <p>БИ.3.6.3.</p> <p>БИ.3.6.4.</p> <p>БИ.3.6.5.</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>- предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- естетичка компетенција;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник</p>

		<p>представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може да примени</p>				<p>инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<p>- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи;</p> <p>- одреди положај непознате врсте на "дрвету живота", на основу познавања општих</p>	<p>проширивање знања о постанку живота на Земљи</p> <p>- упознавање са постанком организама са једром и појавом вишећеличности</p>	<p>БИ.3.1.4. БИ.3.1.5. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3.</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода,</p>

		<p>карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама</p>			<ul style="list-style-type: none"> - предузимљивости орјентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p>демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	--	--	---	---

5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	<p>прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њиховог истраживања;</p> <p>- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;</p> <p>- доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p> <p>-Збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ када</p>	<p>уознавање ученика о начинима преношења и мерама превенције бактеријских инфекција</p> <p>- упознавање са мерама заштите у случају излагања сунцу, убода инсеката, тровања храном</p> <p>- да схвате утицај климатских фактора по здравље људи</p> <p>- проширивање знања о болестима зависности (алкохолизму) и важности превенције</p>	<p>БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.6. БИ.3.6.1. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење</p>

		<p>процени да је потребна;</p> <p>- повеже узроке нарушавања животне</p>				<p>и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	--

ФИЗИКА
Додатна настава

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
2	Кретање	<ul style="list-style-type: none"> - зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна - користи јединицу за брзину у SI систему: m/s - уме да измери и израчуна сталну брзину - разликује временски тренутак од временског интервала користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...) 	Механичко кретање, равномерно праволинијско кретање, графици зависности брзине и времена. Релативност кретања	Напредни ФИ(3.2.1; 3.4.1; 3.7.1, 3.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
3	Сила	на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром уме да измери силу динамометром користи јединицу силе у SI систему: N зна да је сила векторска величина	Еластична сила, деловање силе на динамометар, деформације тела	Напредни ФИ(3.7.1, 3.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

МАТЕМАТИКА
Додатна настава

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Цели бројеви	<p>– израчуна вредност сложенијег бројевног израза и реши сложенију линеарну једначину и неједначину у скупу целих бројева;</p> <p>-користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p>	<p>-скуп целих бројева Z</p> <p>-цели бројеви на бројевној правој</p> <p>-супротан број</p> <p>-апсолутна вредност целог броја</p> <p>-упоређивање целих бројева</p> <p>-основне рачунске операције са целим бројевима и њихова својства</p>	<p>МА.3.1.1.</p> <p>МА.3.1.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију. 	<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери,</p>

		-користи бројеве и бројевне изразе у сложенијим реалним ситуацијама				рачунар, видеопроектор
2.	Троугао	- уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; -конструише троугао, на основу задатих елемената - образложи процесе извршене конструкције – примени својства троуглова у проблемским задацима;	Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60° , 120° , 30° , 45° , 75° , 135°)	МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију.	МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопроектор, модели

		<p>сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;</p> <p>– одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p> <p>– примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;</p>	<p>Други део</p> <p>Основне конструкције троуглова.</p> <p>Појам подударности и ставови подударности.</p> <p>Централна симетрија и подударност.</p> <p>Осна симетрија и подударност.</p> <p>Центар описане и уписане кружнице троугла.</p>			<p>цртежи, панои,</p>
3.	Рационални бројеви	<p>– израчуна вредност сложенијег бројевног израза и реши сложенију линеарну једначину и</p>	<p>Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима</p> <p>Једначине и неједначине:</p>	<p>МА.3.1.3.</p> <p>МА.3.5.2.</p> <p>МА.3.5.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <p>– компетенције за целоживотно учење;</p> <p>– комуникацију;</p> <p>– компетенцију за рад са подацима и садржајима;</p>	<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p> <p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у</p>

		<p>неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>– примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама;</p> <p>– прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему</p> <p>– користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p>	<p>$ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$;</p> <p>$ax + b > c$ ($a, b, c \in \hat{Q}, a \neq 0$).</p> <p>Координатни систем. Приказ података у координатном систему.</p> <p>Приказ зависности међу величинама.</p> <p>Размере, пропорције и проценти.</p> <p>Директна пропорционалност.</p> <p>Обрнута пропорционалност.</p>		<p>- дигиталну компетенцију.</p>	<p>пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, модели</p>
4.	Четвороугао	<p>– конструише паралелограм и траpez на</p>	<p>Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде</p>	<p>МА.3.3.2. МА.3.3.6. МА.3.4.1. МА.3.5.3.</p>	<p>Ученик развија:</p> <p>– компетенције за целоживотно учење;</p> <p>– естетичка</p>	<p>МЕТОДЕ РАДА:</p> <p>вербална, рад на тексту, демонстрација;</p>

	<p>основу задатих елемената</p> <p>– примени својства четвороуглова у проблемским задацима;</p> <p>сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;</p> <p>– одреди центар описане и уписане кружнице одређених четвороугла;</p> <p>– примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим</p>	<p>паралелограм.</p> <p>Ромб, правоугаоник и квадрат.</p> <p>Конструкција паралелограма.</p> <p>Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем.</p> <p>Трапез. Особине трапеца.</p> <p>Средња линија троугла и трапеца.</p> <p>Конструкције трапеца.</p> <p>Делтоид.</p>	<p>МА.3.5.4.</p>	<p>компетенција;</p> <p>– комуникацију;</p> <p>– компетенцију за рад са подацима и садржајима;</p> <p>- дигиталну компетенцију.</p>	<p>практичан рад;</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА:</p> <p>фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални;</p> <p>МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА:</p> <p>смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење)</p> <p>НАСТ. СРЕДСТВА:</p> <p>бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, модели</p>
--	---	--	------------------	---	---

		задацима;				
5.	Површина четвороугла и троугла	- користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису непосредно дати	-једнакост површина фигура -површина паралелограма, троугла, трапеза -површина четвороугла с нормалним дијагоналама	МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.4.1.	Ученик развија: – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију.	МЕТОДЕ РАДА: вербална, рад на тексту, демонстрација; практичан рад; ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни рад, рад у пару, тимски рад, индивидуални; МЕТОДЕ , ТЕХНИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ УЧЕЊА: смислено учење, учење путем открића, фронтално учење, интерактивно учење, учење практичних активности, вербално учење (учење у целини, комбиновано учење) НАСТ. СРЕДСТВА: бела табла и фломастери, рачунар, видеопројектор, модели

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечних знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Остале активности	5	1	4	/	/
Корективне вежбе	5	3	2	/	/
Рукомет	26	9	17	/	/

Укупно	36	13	23	/	/
--------	----	----	----	---	---

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Остале активности	<p>– одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању;</p> <p>– користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;</p>	Вежбе за правилно и лепо држање тела.	<p>ФВ.1.2.1.</p> <p>ФВ.1.2.2.</p> <p>ФВ.1.2.3.</p> <p>ФВ.1.2.4.</p> <p>ФВ.1.1.24.</p> <p>ФВ.1.1.25.</p>	<p>* дигитална компетенција</p> <p>*Одговоран однос према здрављу</p> <p>* естетичка компетенција</p>	<p>- кроз практичне часове комуникација са ученицима, објашњавање вежби и садржаја</p> <p>- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова</p>
2	Корективне вежбе	<p>– одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању;</p>	<p>Вежбе за развој снаге.</p> <p>Вежбе за развој покретливости.</p>	<p>ФВ.1.2.1.</p> <p>ФВ.1.2.2.</p>	<p>* дигитална компетенција</p> <p>*Одговоран однос према здрављу</p> <p>* естетичка компетенција</p>	<p>- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова</p> <p>- реализовање основних и додатних садржаја кроз практичну наставу</p> <p>-на основу праћења напретка ученика</p>

						проширење садржаја у складу са моторичким способностима
3	Рукомет	<ul style="list-style-type: none"> – изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; – примени основна правила тимских и спортских игара; – користи усвојене елементе технике у спортским играма; – примени основне тактичке елементе; – учествује на унутар одељенским такмичењима; 	Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила	<ul style="list-style-type: none"> ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.2.5. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2. 	<ul style="list-style-type: none"> * дигитална компетенција * комуникација * Одговоран однос према здрављу * сардња * естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз практичан рад - избор и прилагођавање вежби нивоу ученика и испуњењу исхода водећи рачуна о оптерећењу и динамици часа

Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

МЕСЕЦ	РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	ТЕМА
СЕПТЕМБАР	1.	Упознавање ученика са распоредом часова и местом извођења наставе
	2.	Конституисање одељењске заједнице
	3.	Правилник о понашању ученика; дужности редара
	4.	Култура комуникације
ОКТОБАР	5.	Обележавање дечије недеље
	6.	Лична хигијена
	7.	Подстицање одељенске заједнице у изношењу и решавању текућих – акутних проблема; Понашање ученика на улици и у школи
	8.	Лепо понашање-бонтон
	9.	Какав успех смо постигли на првом тромесечју?
НОВЕМБАР	10.	Правилна исхрана
	11.	Зашто ученици избегавају наставу?
	12.	Моја омиљена књига
	13.	Методe рационалног учења. Како учимо?
ДЕЦЕМБАР	14.	Лична хигијена
	15.	Укључивање ученика у секције и слободне активности
	16.	Какав успех очекујем на полугодишту?
	17.	Новогодишња одељенска прослава
ЈАНУАР	18.	Како сам провео празнике
	19.	Школска слава- Дан Светог Саве
	20.	Моја породица и ја
ФЕБРУАР	21.	Лепо понашање-бонто
	22.	Мој узор
МАРТ	23.	Пубертет
	24.	Обележавање 8 марта
	25.	Болести зависности: - алкохол и дрога
	26.	Растемо и мењамо се

АПРИЛ	27.	Успех на III тромесечју
	28.	Моја осећања (бес, страх, туга, љубав, радост...)
	29.	Како решити сукоб са другом?
	30.	Припрема за екскурзију
МАЈ	31.	Дан школе
	32.	Појачавамо рад до краја школске године
	33.	Шта гледамо, читамо, слушамо . . .
	34.	Какав успех очекујемо на крају школске године
ЈУН	35.	Анализа успеха и владања на крају школске године
	36.	Ево нас на крају... како провести летњи распуст?

**ОСНОВНА ШКОЛА "СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ"
Б Е Л А Н О В И Ц А**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/2023-2025/2026. године

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

ФОНД ЧАСОВА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик ¹	4	144
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Енглески језик	2	72
4.	Ликовна култура	1	36
5.	Музичка култура	1	36
6.	Историја	2	72
7.	Географија	2	72
8.	Физика	2	72
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	2	72
12.	Техника и технологија	2	72
13.	Информатика и рачунарство	1	36
14.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно: А		28-31*	1008-1116*

Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	СЕДМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Други старни језик - Немачки језик ⁴	2	72
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁵	2	72
Укупно:Б		3-5*	108-180*
Редни број	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Редовна настава	31-36*	1116-1224*
2.	Слободне наставне активности ⁶	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатни рад	1	36
Редни број	В. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁷	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³ Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

⁵ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај предмет али није у обавези.

⁶ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди.

⁷ Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за други циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај седмог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика седмог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

СРПСКИ ЈЕЗИК

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова систематизације
I	Језик	46	12	26	8
	ГраMATика	39	10	21	8
	Правопис	4	0	4	0
	Ортоепија	1	0	1	0
	Историја језика	2	2	0	0
II	Књижевност	66	51	14	1
	Лирика	23	20	3	0
	Епика	30	22	7	1
	Драма	2	2	0	0
	Лектира	9	5	4	0
	Научно-популарни и информативни текстови	2	2	0	0
III	Језичка култура	32	8	20	4
	Усмено изражавање	28	8	20	0
	Писмено изражавање	4	0	0	4
Укупан број часова		144	71	60	13

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	---	-------------------	------------------------------	----------------------------	---------------------------------------

I	ЈЕЗИК	<p>Граматика: – разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; – одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочи делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; – препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици.</p> <p>Правопис: – доследно примени правописну норму.</p> <p>Ортоепија:</p>	<p>Граматика: Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне,</p>	<p>CJ.1.3.1. CJ.1.3.2. CJ.1.3.3. CJ.1.3.4. CJ.1.3.7. CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10. CJ.1.3.12. CJ.1.3.13. CJ.1.3.14. CJ.1.3.15. CJ.1.3.16.</p> <p>CJ.2.3.1. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11.</p> <p>CJ.3.3.1. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика: – слуша, – посматра, – анализира, – уочава језичке законитости на примерима, – доноси самостално закључке, – усваја нова знања, – примењује претходно стечено знање, – користи различите изворе информација, – решава задатке.</p> <p>Активности наставника: – планира и припрема час, – презентује, – израђује дидактички материјал, – подстиче на</p>
---	-------	--	---	--	--	---

		<p>– разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат.</p>	<p>односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. Ортоепија: Дугоузлазни и дугосилазни акценат.</p>		<p>размишљање и закључивање, - упућује, - мотивише, - објашњава, - дефинише појмове, - објашњава, - процењује, - вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, - развија такмичарски дух у примени знања, - континуирано повезује знања о језику са непосредном говорном праксом.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - монолошка; - дијалошка; - текстовна; - демонстративна;</p>
--	--	---	---	--	--

						- фронтални рад; - индивидуални рад.
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у</p>	<p>Лирика: Јован Дучић: <i>Подне</i>; Милан Ракић: <i>Божур</i>; Владислав Петковић Дис: <i>Међу својима</i>; Милутин Бојић: <i>Плава гробница</i>; Десанка Максимовић: <i>Крвава бајка</i>; Стеван Раичковић: <i>После кише</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Јутутунска јухахаха</i>; Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i>; Вислава Шимборска: <i>Облаци</i>. Књижевни термини и појмови: Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији</p>	<p>CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8.</p> <p>CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9.</p> <p>CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, демократско учешће у друштву</p>	<p>Активности ученика: - чита, - слуша, - уочава, - саопштава, - анализира, - истражује, - самостално закључује, - исказује властите судове и емоције приликом анализе дела, - употребљава књижевне појмове. Активности наставника: - презентује, - мотивише, - усмерава активности ученика, - упућује ученика на самостално</p>

	<p>одабраном лирском тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста 	<p>лирске песме. Песма у прози.</p> <p>Епика: Народна бајка (једна по избору): <i>Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован</i>; Стефан Митров Љубиша: <i>Кањош Маџедоновић</i> (одломак); Радоје Домановић: <i>Вођа</i> (одломак); Петар Кочић: <i>Кроз међаву</i>; Иво Андрић: <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак); Данило Киш: <i>Прича о печуркама / Еолска харф</i>; Алфонс Доде: <i>Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан; Дневник Ане Франк</i> (одломак); Ефраим Кишон: <i>Код куће је најгоре</i> (једна прича по избору); Афоризми (Душан Радовић и други).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог.</p>			<p>проналажење информација,</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинише појмове, - подстиче на креативност у приступу књижевном делу. <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка; - дијалoшка; - рад на тексту; - демонстративна; - аналитичко-синтетичка метода; - компаративни приступ; - фронтални рад; - индивидуални рад; - истраживачки рад; - групни рад.
--	--	--	--	--	--

		<p>и аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевноуметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;</p>	<p>Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драма: Бранислав Нушић: <i>Власт</i> (одломак); Вида Огњеновић: <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана). Књижевни термини и појмови: Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу. Домаћа лектира: Епске народне песме покосовског тематског круга (<i>Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакишића</i> и песма по избору); Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (<i>Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво</i></p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p><i>Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана</i>); Свети Сава у књижевности: – одломак из <i>Житија Светог Симеона</i> (о опроштају оца од сина); избор из народних прича и предања (на пример <i>Свети Сава и ђаво</i>, легенде о Светом Сави); избор из ауторске поезије о Св. Сави (нрг. Матија Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i>); Мирослав Антић: <i>Плави чупрак и Шашава књига</i> (избор); Антоан де Сент Егзипери: <i>Мали Принц</i>; Момо Капор: <i>Мали Принц</i>; Јован Стерија Поповић: <i>Покондирена тиква</i>; Душан Ковачевић: <i>Свемирски змај</i>; Дејан Алексић: <i>Ципела на крају света</i> / Игор Коларов: <i>Дванаесто море</i>.</p> <p>Допунски избор: Милорад Павић: <i>Руски хрт</i> (одломак); Тургењев: <i>Шума и степа</i>; Антон Павлович Чехов: <i>Чиновникова смрт</i>; Јанко Веселиновић: <i>Хајдук</i></p>		
--	--	--	---	--	--

			<p><i>Станко</i> (одломак из првог дела романа); Гордана Малетић: <i>Катарке Београда</i> (прича Зебња и друге); Урош Петровић: <i>Загонетне приче</i>; Александар Манић: <i>У свитање света</i>; Јасминка Петровић: <i>Лето кад сам научила да летим</i>; Градимир Стојковић: <i>Хајдук у Београду</i>; Корнелија Функе: <i>Срце од мастила</i>; Душица Лукић: <i>Земља је у квару</i> (избор); Гордана Брајовић: из збирке песама <i>Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)</i>; Душан Поп Ђурђев: <i>Лет лионског Икара</i>.</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Михајло Пупин: <i>Са паињака до научењака</i> (одломак); Јелена Димитријевић: <i>Седам мора и три океана</i> (одломак) / Милош Црњански: <i>Наша небеса</i> („Крф, плава гробница” – одломак);</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Једно дело по избору: Јован Цвијић: <i>Охридско језеро</i> (одломак) / Пеђа Милосављевић: <i>Потера за пејзажима</i>; Светлана Велмар Јанковић: <i>Српски Београд деспота Стефана</i> (Капија Балкана). Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја. Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
Ш	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>– говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у</p>	<p>Језичка култура: Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис.</p>	<p>CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.4. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околина, компетенција за решавање проблема</p>	<p>Активности ученика: -препричава, - приповеда, - описује, - чита у складу с природом различитих текстуалних жанрова, - пише различите облике текстова, - осмишљава причу,</p>

	<p>изражавању; – препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.</p>	<p>Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више</p>	<p>CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.3.1.1. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.5.</p>	<p>- користи различите изворе информација, - дискутује, - увежбава технике у изради писменог састава. Активности наставника: - презентује, - усмерава активности ученика, - подстиче на креативност и самосталност у изражавању. Наставне методе и облици рада: - монолошка; - дијалогска; - текстовна; - фронтални рад; - индивидуални рад.</p>
--	--	--	---	--

			<p>начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању стога јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе страног језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе страног језика буду у пуној мери реализовани
- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,
- стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,
- стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.
- ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља,
- ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Општи стандарди

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писано изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Медијација

У комуникативним контекстима, који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2), преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

Знања о језику

Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.

Развијање социо-културне компетенције

Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију, културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да стекне увид, у оквиру поља свог интересовања и искуства, у сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација), обичајима, менталитету и институцијама између наше земље и земаља чији језик учи.

Евалуација

Елементи који се оцењују не треба да се разликују од уобичајених активности на часу. Исто тако оцењивање треба схватити као саставни део процеса наставе и учења, а не као изоловану активност која подиже ниво стреса код ученика. Оцењивањем и евалуацијом треба да се обезбеди напредовање ученика у складу са оперативним задацима и квалитет и ефикасност наставе. Оцењивање се спороводи са акцентом на провери постигнућа и савладаности ради јачања мотивације, а не на учињеним грешкама. Елементи за проверу и оцењивање:

- разумевање говора
- разумевање краћег писаног текста
- усмено изражавање
- писмено изражавање
- усвојеност лексичких садржаја
- усвојеност граматичких структура
- правопис
- залагање на часу
- израда домаћих задатака и пројеката (појединачних, у пару и групи)

Начини провере морају бити познати ученицима, односно у складу са техникама, типологијом вежби и врстама активности које се примењују на редовним часовима. Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	HELLO	0	2	0	2
2	MODULE 1 BATTLE OF THE TEENS	4	5	0	9
3	MODULE 2 TRAVELLING AROUND	2	8	0	10
4	MODULE 3 GET ACTIVE	3	4	0	7
5	THE FIRST WRITTEN TEST	0	3	0	3
6	MODULE 4 THE UNEXPLAINED	4	7	0	11
7	MODULE 5 LET'S COMMUNICATE	4	6	0	10
8	MODULE 6 H20	4	5	0	9
9	THE SECOND WRITTEN TEST	0	3	0	3
10	MODULE 7 STAND BY	3	5	0	8

	ME				
Укупно:		24	48	0	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	<p>Hello Поздрављање; Представљање себе и других и тражење/ давање основних информација о себи и другима; изражавање припадања и поседовања; исказивање способности у садашњости</p>	<p>- разуме неколико исказа у низу који се односе на изражавање способности и умећа; - опише, способности и умећа; користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размени једноставније информације личне природе;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему: именовање чланова породице, школског прибора и изрза који се односе на језик учионице језичке структуре Possessive case (The girl's hair is brown), Adjectives- Adverbs (She is a terrible singer. She sings terribly), the verb can (Can you run fast?), Personal Pronouns (I'm Kelly.) Possessive Adjectives (My father's brother lives in Spain.), Possessive</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација</p>	<p>Наставни програм оријентисан је на исходе који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Исходи се операционализују преко језичких вештина (слушање, читање, писање, говор), које треба перманентно и истовремено увежбавати. Важно је развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина. Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и</p>

		- у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	Pronouns (Is the notebook yours?), Imperative (Read the text.) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације.			великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге
2.	BATTLE OF THE TEENS Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; описивање радњи у садашњости и прошлости;	- разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди	Речи и изразе који се односе на тему: занимања, одећа, придеви који се односе на описивање осећања; језичке структуре Present Simple vs. Present Progressive (When my grandparents come to London, they usually stay at a hotel. But this week they're staying with us at our new house.), Stative verbs (I love pop music), too/enough (This shirt is too big for me.), comparison of adjectives and	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	

		жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	adverbs (Geography is more interesting than Maths.), Past Simple (We went to the cinema.), used to (When I was young I didn't use to live here. I used to live in Ireland.), countable and uncountable nouns (I've got some money in my wallet.), some/any/no/every and their compounds (I haven't got any nice belts. Is there a shop that sells belts anywhere near here?). текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6.		манифестације). Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, пројекти ученика.
3.	TRAVELLING AROUND	- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања,	Речи и изразе који се односе на тему: путовања и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6.	Комуникација Рад с подацима и информацијама	

	<p>Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); описивање чињеница, и могућности у садашњости; оријентација у простору.</p>	<p>планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; - разуме и формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; - разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава;</p>	<p>смештај, временске прилике, изрази који се односе на припремање хране, локације на мапи, животиње; језичке структуре Relative pronouns who/ which/ that/ whose (Fred Aston is the student who/that did well in the test.), Relative adverb: where (The hostel where we stayed was really cheap.), Future be going to (I'm going to travel to Australia next summer.), Future will (I'll help you tidy your room.), Zero conditional (If you mix blue and yellow, you get green.), Conditional Sentences Type 1 (If you tell Bill your secret,</p>	<p>1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16.</p>	<p>Решавање проблема Одговоран однос према околини</p>	
--	---	--	--	--	--	--

			everybody will find out.), Time Clauses (Present-Future) (I'll call you after I finish doing my homework.) all/both/neither/none/ either (All my classmates went to Peter's party last night but none of them had a good time.); текстове и дијалогe који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.		
4.	GET ACTIVE Описивање радњи у прошлости, изражавање допадања и недопадања; описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и	Речи и изразе који се односе на тему: спортови и такмичења, кућни послови, слободне активности, спортска опрема, фразални глаголи; језичке структуре Present Perfect Simple (Henry has	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учење у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	

	<p>реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима - разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о</p>	<p>already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.), Time expressions (Henry has already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.), Present Perfect Simple vs. Past Simple (My best friend moved to a town by the coast last year but I haven't visited him yet.), Present Perfect Simple: for - since (We've been living in this house for six months. We've been living in this house since March.), Clauses of result (It was so hot yesterday that we went to the beach.); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје</p>	<p>1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</p>		
--	--	---	---	--	--

		<p>искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>- опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>- опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;</p>	(слушају, читају, говоре и пишу).			
5.	<p>The first written test</p> <p>Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>описивање радњи у садашњости;</p> <p>описивање радњи у прошлости.</p>	<p>- опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;</p> <p>- опише у неколико краћих, везаних</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 и 4; задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2.</p> <p>1.1.3. 1.1.4.</p> <p>1.1.5. 1.1.7.</p> <p>1.1.8. 1.1.9.</p> <p>1.1.10. 1.1.11.</p> <p>1.1.12. 1.1.13.</p> <p>1.1.14. 1.1.15.</p> <p>1.1.16. 1.1.17.</p> <p>1.1.18. 1.1.19.</p> <p>1.1.20. 1.2.1.</p> <p>1.2.2. 1.2.3.</p> <p>1.2.4. 1.3.1.</p> <p>1.3.2. 2.1.1.</p> <p>2.1.2. 2.1.3.</p> <p>2.1.4. 2.1.6.</p> <p>2.1.7. 2.1.8.</p> <p>2.1.10. 2.1.12.</p> <p>2.1.13. 2.1.14.</p> <p>2.1.15. 2.1.16.</p> <p>2.1.17. 2.1.18.</p> <p>2.1.19. 2.1.20.</p> <p>2.1.21. 2.1.22.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p>	

		исказа искуства, догађај из прошлости.		2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.		
6.	Module 4 THE UNEXPLAINED Описивање радњи у прошлости; описивање појава.	-разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;	Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на сујеверје, злочине, глаголи који се користе за наравију, грађење речи; језичке структуре Past Simple - Past Progressive (She was watching TV when the phone rang.), Time clauses: when, while, as, as soon as (As soon as we	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговорно учешће у демократском друштву	

		- опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.	saw the strange light, we ran away.), Question tags (You went to the video arcade last night, didn't you?), Prepositions of time/ place/movement (We're leaving on 11th February.); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.3.		
7.	LET'S COMMUNICATE Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања; изражавање способности у садашњости и прошлости; изрицање	- разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	Речи и изразе који се односе на тему: изрази који се користе у телефонском разговору, речи које се односе на гестикулацију, речи које се односе на компјутере, изрази са 'way';	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1.	Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву	

	обавеза и забрана.	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту. 	<p>језичке структуре can/could/ may/ will/ would/ might (Would you do the washing-up?); must/ have to/ need (to)(I need to speak to Jane before she leaves.), full infinitive (I was happy to get an e-mail from Jim.), bare infinitive (Young children shouldn't watch TV all day.), -ing form (Can you buy a newspaper before coming home?); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>		
8.	Н20 Изражавање количине, димензија и цена;	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени 	<p>Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на димензије, море,</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.</p>	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и	

	описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.	информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.	једрење, животну средину, бројеви преко 100; језичке структуре a/an (There's an armchair and a sofa in the living room.), the (The Earth looks beautiful from the moon,), so/ neither/ too/ either (I went waterskiing on my holiday. - So did I.), Passive Voice (Present Simple - Past Simple / Present Perfect Simple - Future 'will' - modal verbs) (Old wrecks are visited by thousands of divers every year.). текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2.	информацијама Одговоран однос према околини	
--	--	---	---	---	---	--

				3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.		
9.	The second written test Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања.	- изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима. - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; - упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 4, 5, и 6; задатке слушања, читања и вођеног писања	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема.	

				3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.		
10.	STAND BY ME Разумевање и давање упутстава; изражавање молби, захтева, обавештења.	-разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; -разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; -упути уобичајене молбе и захтеве; -разуме и следи једноставнија	Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на озледе и прву помоћ, изрази са 'time'; језичке структуре Subject - Object Questions (Who saw the accident), Negative Questions (Haven't I seen you before?), Reflexive Pronouns (He did it by himself.), Should (You should go to the doctor.), Reported Speech (Commands, Requests) (My mother told me to clean my room and not to watch	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Одговорно учење у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	

	упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота.	TV); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.		
--	--	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци

Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа; да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци образовно- васпитног рада у настави ликовне културе састоје се у стварању разноврсних могућности кроз различите садржаје и облике рада и развијању ученикових способности за:

- коришћење свих ликовних елемената,
- ликовни стваралачки рад,
- коришћење различитих материјала и медијума,
- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење,
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине, за препознавање савремених кретања у уметности свог и других народа,
- визуелну перцепцију и аперцепцију,
- критичко мишљење,
- оплемењивање животног и радног простора,

- активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине,
- активно естетско унапређење своје околине и очување природе, баштине завичаја и домовине,
- неговање укупних људских достигнућа,
- и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- проширују искуства у ликовном изражавању и развију ликовно- естетски сензибилитет за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука и фотографију;
- упознају основне елементе ликовне организације и припреме се за самостално и колективно преобликовање одређеног простора;
- и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета упознају вредности споменика културе и своју културну баштину. и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Арабеска	3	1		
2.	Пропорције	3	1		
3.	Композиција и простор	17	2	1	

4.	Обједињавање покрета, игре и звука	4	2		
5.	Фотографија	2			
Укупно:		29	6	1	36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Арабеска	- базична језичка и уметничка-ликовна писменост сликовни стваралачки рад, -доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине, за препознавање савремених кретања у уметности свог и других народа	- Арабеска-обрада - Арабеска-практична вежба и естетска анализа	-визуелна перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем посматрања, уочавања и описивања; -аперцепција-стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз комбинацију различитих ликовних техника и да се оспособе да повезују ликовни рад са литерарним и сценским изразом, звуком	Знања, вештине, ставови и способности.	- вербално-текстуалне методе (кроз разговор и дискусију са ученицима обрадити појам арабеске и орнамента, сличности и разлике...) - илустративна метода (кроз конкретне примере из историје уметности назначити утицај других култура- Сирије, Египта, исламских култура.. корелација са историјом и музичком културом) - практично-демонстративне методе (по моделу из природе- цвет,

				и покретом материјала		<p>грана, корење ученици треба да откривају и разумеју ликовни проблем арабеске)</p> <p>- креирање вежби</p> <p>- подстицање, коректура, естетска анализа и вредновање;</p>
2.	Пропорције	<p>-развијање способности за уочавање и разликовање складних – хармоничних и нехармоничних односа и</p>	<p>- Пропорције-обрада</p> <p>- Пропорције-практична вежба и естетска анализа</p>	<p>- визуелна перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем посматрања, уочавања и описивања;</p>		<p>- вербално-текстуалне методе (кроз разговор и дискусију са ученицима обрадити појам пропорције као ликовног елемента и његов значај у области теорије обликовања уметничког дела)</p> <p>- илустративна метода (кроз кратак осврт на уметничко, светско и наше, наслеђе- барока, европске ум. XII и XIII века, француског сликарства-неокласицизма, романтизма, реализма, импресионизма и</p>

						<p>постимпресионизма као и корелацијом са математиком, физиком и биологијом наводити ученике да врше селекцију тј. да узимају оне елементе модела који најадекватније представљају ликовни проблем)</p> <ul style="list-style-type: none"> - практично-демонстративне методе (конкретна демонстрација уметничког дела и модела из природе-трагање за самим ликовним проблемом подстиче на визуелни доживљај као могући пример решења ликовног проблема-пропорције) - креирање вежби - коректура, естетска анализа и оцењивање -корелација са биологијом
3.	Композиција и простор	-да се ученици оспособе да решавају проблеме и	- Равнотежа облика и масе у простору - обрада	- перцепција- кроз разговор и дискусију-учење путем	Знања, вештине, ставови и способности.	- вербално-текстуалне методе (кроз разговор и дискусију са

		<p>задатке у новим и непознатим ситуацијама; да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима</p> <p>- визуелну перцепцију и аперцепцију оплемењивање животног и радног простора</p>	<p>- Равнотежа боје у простору - обрада-Компоновање величина у простору</p> <p>- обрада</p> <p>- Компоновање више ритмичких целина различитог значења у простору</p> <p>- обрада</p> <p>- Понављање и степеновање облика у простору</p> <p>- обрада</p> <p>- Контраст, светлина површина и облика у одређеном простору- обрада</p> <p>- Сродност ликовних вредности у одређеном простору</p> <p>- обрада</p> <p>- Композиција и простор - пр.</p>	<p>посматрања, уочавања и описивања;</p> <p>- аперцепција- стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз комбинацију различитих ликовних техника и материјала;</p> <p>- проширују искуства у ликовном изражавању и развију ликовно-естетски сензибилитет за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука и фотографију упознају основне елементе ликовне организације и</p>		<p>ученицима указати на значај појма <i>композиције</i>- као организацију и <i>однос</i>- пропорције разних елемената у одређеном <i>простору</i>- уметничком, животном, природном....)</p> <p>- илустративна метода (илустровати проблем целине најтипичнијим делима уметничког наслеђа- различита тумачења простора у византијском и ренесансном, као и у модерном сликарству- са акцентом на спонтаном, субјективном и индивидуалном доживљају композиције и простора)</p> <p>- практично-демонстративне методе (корелација са музиком, математиком,</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>вежба - Композиција и простор- ест. анализа</p>	<p>припреме се за самостално и колективно преобликовање одређеног простора</p>		<p>физиком..савременим животом и уметности, али и везом човека и природе, земље- опажање природе и развијања еколошке свести; дати избор употребе савремених материјала и техника при реализацији задатка, уз могућност реализације часа у природи- <u>ленд арт-а</u>) - креирање вежби - коректура, естетска анализа и оцењивање</p>
4.	<p>Обједињавање покрета, игре и звука</p>	<p>- и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским одређењем друштва и карактером овог наставног предмета -</p>	<p>- Обједињавање покрета, игре и звука - обрада - Обједињавање покрета игре и звука - пр. вежба и ест. анализа</p>	<p>- перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем посматрања, уочавања и описивања; - аперцепција- стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз комбинацију различитих ликовних</p>	<p>Знања, вештине, ставови и способности.</p>	<p>- вербално- илустративна метода (кроз излагање, разговор и дискусију направити повезаност измађу древних цивилизација и савремене уметности у којој се бришу границе уметничког изражавања, корелацију са изражајним средствима музичке културе,</p>

				техника и материјала уз употребу савремене технологије - и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета		књижевности и визуелних уметности- нагласку на преплитање и груписање различитих врста опажаја, експериментисање са савременом технологијом..) - практично-демонстративна метода (постављање на сцену једноставне приче- припреме, скице, идеје за детаље, споредне и главне личности, светлосни и звучни ефекти, декор, маске, костими; ритам дешавања (успорен, убрзан, неизменичан) или у оквирима могућности извођење <i>перформанса</i>) - креирање вежби - коректура, естетска анализа и оцењивање
5.	Фотографија	-да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и	- Фотографија - обрада	-перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем	Знања, вештине, ставови и способности.	- вербално-текстуалне метода (кроз излагање, разговор и дискусију

		<p>уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа;</p> <p>- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење</p> <p>- критичко мишљење</p> <p>- активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине</p>		<p>посматрања, уочавања и описивања;</p> <p>- аперцепција- стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз употребу дигиталне фотографије;</p>		<p>објаснити појам фотографије као облика свакодневног и уметничког изражавања, кратак осврт на историјат, основе и технолошка достигнућа</p> <p>фотографије као медија)</p> <p>- илустративна метода (кроз конкретне примере из историје уметности, из свакодневног живота, документарна фотографија... приказати присутност, значај и улогу ове дисциплине у свакодневном животу)</p> <p>- практично- демонстративна метода (дигитална фотографија, извођење фотографије на задату тему- портрет, пејсаж...)</p> <p>- креирање вежби</p>
--	--	--	--	--	--	---

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	<p>Hello Поздрављање; Представљање себе и других и тражење/ давање основних информација о себи и другима; изражавање припадања и поседовања; исказивање способности у садашњости</p>	<p>- разуме неколико исказа у низу који се односе на изражавање способности и умећа; - опише, способности и умећа; користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размени једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему: именовање чланова породице, школског прибора и изрза који се односе на језик учионице Possessive case (The girl's hair is brown), Adjectives- Adverbs (She is a terrible singer. She sings terribly), the verb can (Can you run fast?), Personal Pronouns (I'm Kelly.) Possessive Adjectives (My father's brother lives in Spain.), Possessive Pronouns (Is the notebook yours?), Imperative (Read the text.)</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација</p>	<p>Наставни програм оријентисан је на исходе који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Исходи се операционализују преко језичких вештина (слушање, читање, писање, говор), које треба перманентно и истовремено увежбавати. Важно је развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина. Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда</p>

			(Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације.			паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у
2.	BATTLE OF THE TEENS Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; описивање радњи у садашњости и прошлости;	- разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи	Речи и изразе који се односе на тему: занимања, одећа, придеви који се односе на описивање осећања; језичке структуре Present Simple vs. Present Progressive (When my grandparents come to London, they usually stay at a hotel. But this week they're staying with us at our new house.), Stative verbs (I love pop music), too/enough (This shirt is too big for me.), comparison of adjectives and adverbs (Geography is more interesting than Maths.), Past	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6.	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	

		једноставнија језичка средства;	Simple (We went to the cinema.), used to (When I was young I didn't use to live here. I used to live in Ireland.), countable and uncountable nouns (I've got some money in my wallet.), some/any/no/every and their compounds (I haven't got any nice belts. Is there a shop that sells belts anywhere near here?). текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).			паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, пројекти ученика.
3.	TRAVELLING AROUND Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања);	- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени	Речи и изразе који се односе на тему: путовања и смештај, временске прилике, изрази који се односе на	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Одговоран однос према околини	

	<p>описивање чињеница, и могућности у садашњости; оријентација у простору.</p>	<p>једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; - разуме и формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; - разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава;</p>	<p>припремање хране, локације на мапи, животиње; језичке структуре Relative pronouns who/ which/ that/ whose (Fred Aston is the student who/that did well in the test.), Relative adverb: where (The hostel where we stayed was really cheap.), Future be going to (I'm going to travel to Australia next summer.), Future will (I'll help you tidy your room.), Zero conditional (If you mix blue and yellow, you get green.), Conditional Sentences Type 1 (If you tell Bill your secret, everybody will find out.), Time Clauses (Present-Future) (I'll call</p>	<p>1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

			you after I finish doing my homework.) all/both/neither/none/ either (All my classmates went to Peter's party last night but none of them had a good time.); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.		
4.	GET ACTIVE Описивање радњи у прошлости, изражавања допадања и недопадања; описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	- разуме једноставније исказе који се односе на изражавања допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадања и недопадања уз једноставније образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко	Речи и изразе који се односе на тему: спортови и такмичења, кућни послови, слободне активности, спортска опрема, фразални глаголи; језичке структуре Present Perfect Simple (Henry has already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.),	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	

		<p>образложење - разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима - разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</p>	<p>Time expressions (Henry has already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.), Present Perfect Simple vs. Past Simple (My best friend moved to a town by the coast last year but I haven't visited him yet.), Present Perfect Simple: for - since (We've been living in this house for six months. We've been living in this house since March.), Clauses of result (It was so hot yesterday that we went to the beach.); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</p>		
--	--	---	---	---	--	--

		- опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;				
5.	The first written test Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; описивање радњи у садашњости; описивање радњи у прошлости.	- опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 и 4; задатке слушања, читања и вођеног писања.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема	

				3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.		
6.	Module 4 THE UNEXPLAINED Описивање радњи у прошлости; описивање појава.	-разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -описе у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; -описе неки историјски догађај, историјску личност и сл.:-	Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на сујеверје, злочине, глаголи који се користе за наратив, грађење речи; језичке структуре Past Simple - Past Progressive (She was watching TV when the phone rang.), Time clauses: when, while, as, as soon as (As soon as we saw the strange light, we ran away.), Question tags (You went to	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговорно учење у демократском друштву	

		<p>разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих;</p> <p>-изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење;</p> <p>-разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих;</p> <p>-изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.</p>	<p>the video arcade last night, didn't you?),</p> <p>Prepositions of time/ place/movement (We're leaving on 11th February.);</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.3.</p>		
7.	<p>LET'S COMMUNICATE</p> <p>Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања;</p> <p>изражавање способности у садашњости и прошлости;</p> <p>изрицање обавеза и забрана.</p>	<p>- разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих;</p> <p>- изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему: изрази који се користе у телефонском разговору, речи које се односе на гестикулацију, речи које се односе на компјутере, изрази са 'way';</p> <p>језичке структуре can/could/ may/ will/ would/ might (Would you do the</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	

		<p>- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;</p> <p>- опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих;</p> <p>- размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.</p>	<p>washing-up?); must/ have to/ need (to)(I need to speak to Jane before she leaves.), full infinitive (I was happy to get an e-mail from Jim.), bare infinitive (Young children shouldn't watch TV all day.), -ing form (Can you buy a newspaper before coming home?);</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>		
8.	<p>H20</p> <p>Изражавање количине, димензија и цена;</p> <p>описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.</p>	<p>- разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене;</p> <p>- размени информације у вези са количином, димензијама и ценама</p> <p>- разуме једноставније</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на димензије, море, једрење, животну средину, бројеви преко 100;</p> <p>језичке структуре</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	

	<p>текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.</p>	<p>a/an (There's an armchair and a sofa in the living room.), the (The Earth looks beautiful from the moon,), so/ neither/ too/ either (I went waterskiing on my holiday. - So did I.), Passive Voice (Present Simple - Past Simple / Present Perfect Simple - Future 'will' - modal verbs) (Old wrecks are visited by thousands of divers every year.).</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>		
--	---	---	--	--	--

9.	<p>The second written test Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања.</p>	<p>- изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима. - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; - упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 4, 5, и 6; задатке слушања, читања и вођеног писања</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема.</p>	
----	--	---	---	---	---	--

				3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.		
10.	STAND BY ME Разумевање и давање упутстава; изражавање молби, захтева, обавештења.	-разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; -разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; -упути уобичајене молбе и захтеве; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из	Речи и изразе који се односе на тему: речи које се односе на озледе и прву помоћ, изрази са 'time'; језичке структуре Subject - Object Questions (Who saw the accident), Negative Questions (Haven't I seen you before?), Reflexive Pronouns (He did it by himself.), Should (You should go to the doctor.), Reported Speech (Commands, Requests) (My mother told me to clean my room and not to watch TV); текстове и дијалоге који се	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Одговорно учење у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	

		свакодневног живота; - пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота.	односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.		
--	--	--	---	---	--	--

Р. БР	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	Човек и музика	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено- историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у	Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално- инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Инструментални облици: свита, концертто гросо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам Појам сонате и	МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2. опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу	- користити мултимедијалне садржаје; - упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата и кратких излагања - бирати одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - наставу реализовати тако

		<p>бароку и класицизму; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција барока и класицизма; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p>	<p>симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.</p>	<p>живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>да ученици долазе до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе</p>
II	Музички инстру-менти	<p>– одреди врсту музичког жичаног инструмента по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код жичаних инструмената; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог</p>	<p>Жичани: трзачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти.</p>	<p>МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у</p>	<p>-користити мултимедијалне садржаје; - применити различите методе и облике рада -долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање</p>

		музичког стила;		<p>елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)</p>	<p>демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>и опажање) - народне инструменте повезати са народном песмом одређеног краја - начин реализације часова прилагодити датом историјском периоду (игра улога, радионице, игровне активности) - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика</p>
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– Ученик уме да на основу слушања музичких примера да именује музичке	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и	МК.1.2.1.музичке изражајне елементе МК.1.2.2.извођачки састав	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација	-користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне музичке

	<p>изражајне елементе;</p> <p>– извођачке саставе и и открије везу опажених карактеристика;</p> <p>– музичке жанрове;</p> <p>– српски музички фолклор;</p> <p>– Ученик уме да опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>– препозна структуру одређеног жанра;</p> <p>– жанровским и историјско-стилским</p>	<p>инструментата.</p> <p>Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокалноинструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.</p>	<p>МК.1.2.3.музичкежанрове МК.1.2.4.српски музички фолклор МК.2.2.1.опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)</p> <p>МК.2.2.2.препозна структуру одређеног музичког жанра МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК.3.2.2.жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера МК.3.2.3.контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора</p>	<p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика - упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата, паноа и кратких записа</p>
--	---	---	---	--	---

		контекстом звучног примера; – контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.				
IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– Препозна основне елементе музичке писмености; – Опише основне карактеристике музичких инструмената, историјат стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва. – пева једноставне дечје, народне и популарне композиције; – пева једноставне дечје, народне и популарне композициј бар	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних	МК.1.3.1.пева једноставне дечје, народне или популарне композиције МК.1.3.2.изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК.3.3.1.изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	-користити мултимедијалне садржаје; - применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања - примењивати кооперативно учење - повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара

		<p>на једномн инструменти;</p> <ul style="list-style-type: none"> – зна функције елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела; – разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора; – критички и аргументовано изражава свој суд. 	<p>примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.</p>			
V	СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Ученик уме да направи музичке инструменте, користећи предмете из окружења; – осмисли мање музичке целине на основу понуђених 	<p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.</p>	<p>МК.1.4.2.осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК.1.4.3.изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.3.4.1.осмишљава пратеће аранжмане за</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно</p>	<p>-избор најупечатљивијих музичких примера -примена ИКТ; упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника... - ученици планиране</p>

	<p>модела; – изводи пратеће ритмичке и мелодијско - ритмичке деонице на направљеним инструментима; – учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст; – Ученик уме да осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте; – импровизује и (или) компоњује мање музичке целине – ритмичке и мелодијске у оквиру различитих жанрова; – осмисли музику за</p>		<p>Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК.3.4.2.импровизује и/или компоњује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3.осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс</p>	<p>учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>стваралачке задатке реализују по слуху уз запис - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације; - одабир информација које су у служби разумевања света музике</p>
--	--	--	--	---	--

		школску представу, приредбу или перформанс.				
--	--	---	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани
- да ученици разумеју историјске догађаје, појаве и процесе, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...).

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- усвоје појам нови век и стекну знања о основним одликама тог историјског периода
- стекну знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку
- стекну знања о положају српског народа под турском, хабзбуршком и млетачком влашћу
- стекну знања о настанку и развоју модерних српских држава до међународног признања независности 1878. године
- упознају културна и научно-технолошка достигнућа Европе и света у новом веку
- упознају културна и научно-технолошка достигнућа Срба у новом веку
- стекну знања о знаменитим личностима новог века
- развијају истраживачку радозналост и критички однос према историјским изворима.
- стекну знања о развоју грађанских слобода и права током новог века

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	2	1		3
2.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	12	14		26
3.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ ХИХ ВЕКА	13	11		24
4.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ХХ ВЕКА	9	10		19
укупно		36	36		72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	На крају часа ученик ће бити у стању да: ☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у	Основне одлике периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.8. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		<p>новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); ☐ пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; <ul style="list-style-type: none"> ☐ уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; ☐ раздваја битно од небитног у 	<p>Индустријске револуције до завршетка Првог светског рата (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства,</p>	<p>ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.2.1. ИС.3.2.5.</p>	<p>- Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву</p>	
--	--	--	---	--	--	--

		историјској нарави; препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва.				
2.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; □ изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; □ уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; 	<p>Индустријска револуција (појам револуције; парна машина, текстилна индустрија, рударство, тешка индустрија, железница; друштво - јачање грађанске и појава радничке класе).</p> <p>Политичке револуције (социјална, верска и национална обележја; примери низоземске, енглеске и америчке револуције; појмови уставности и</p>	<p>ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за 	<p>испитивање</p> <p>активност на часу</p> <p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>

		<p>□ сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>□ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;</p> <p>□ анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике;</p> <p>□ уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости;</p> <p>□ уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;</p>	<p>поделе власти). Француска револуција (повод и узроци, утицај просветитељских идеја Волтера, Монтескјеа и Русоа; личности Луја ХВИ и Марије Антоанете; вође - Лафајет, Мирабо, Дантон, Робеспјер; укидање феудализма; декларација о правима човека и грађанина, устав, идеје уставне монархије, републике, либерализма, демократије; терор, револуционарни ратови, национализам, романтизам). Наполеоново доба (личност, војна и политичка каријера</p>	<p>ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.</p>	<p>здравље</p> <p>- Еколошка компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p>	
--	--	--	---	--------------------------------	--	--

		<p>☐ препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);</p> <p>☐ анализирајућ и дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба;</p> <p>☐ приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку;</p>	<p>Наполеона Бонапарте; Наполеонов кодекс, Бечки конгрес). Револуције 1848/49. године (повод и узроци, јачање идеја национализма, либерализма, демократије, социјализма; примери - Француска, Хабзбуршка монархија, италијанске и немачке земље). Уједињење Италије и Немачке (улога Пијемонта у уједињењу Италије, истакнуте личности - Камило Кавур, Ђузепе Мацини и Ђузепе Гарибалди; ратови за уједињење Италије; улога</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		☐ уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; ☐ пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; ☐ повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); ☐ пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и	Пруске и њеног канцелара Ота фон Бизмарка у уједињењу Немачке, ратови за уједињење, проглашење Другог немачког царства). Грађански рат у САД (територијално ширење - излазак на Пацифик, индустријски успон, грађанска демократија, индијанско питање, положај робова, личност Абрахама Линколна, сукоб Севера и Југа и грађански рат). Велике силе, Источно питање и балкански народи (појам велике силе, појам Источно питање; политика Русије, Хабзбуршке монархије,			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☐ уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;</p> <p>☐ уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора;</p> <p>☐ употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању;</p> <p>☐ презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе,</p>	<p>Велике Британије и Француске према Турској и балканским народима;</p> <p>Кримски рат, улога балканских народа - Српска револуција, Грчка револуција, национални покрети Румуна, Бугара, Албанаца; Велика источна криза и Берлински конгрес).</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>користећи ИКТ;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; ☐ раздваја битно од небитног у историјској наративи; ☐ препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 				
3.	<p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ ХИХ ВЕКА</p>	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ доводи у везу узроке и последице 	<p>Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића (Светоандрејска скупштина,</p>	<p>ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9.</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и</p>	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“</p>

	<p>историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>□ изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера;</p> <p>□ уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;</p> <p>□ сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>□ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;</p>	<p>унутрашња и спољна политика; национална политика кнеза Михаила и Илије Гарашанина и стварање Првог балканског савеза; либерална опозиција, Уједињена омладина српска, добијање градова; Београд као престоница, успон грађанске класе; културна и просветна политика - оснивање Велике школе, Српског ученог друштва, Народног позоришта; свакодневни живот; личности кнеза Михаила, кнегиње Јулије, Јеврема Грујића, Владимира Јовановића). Србија на путу ка независности 1868-1878 (Друго</p>	<p>ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.</p>	<p>информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска компетенција 	<p>кратка писмена провера знања</p>
--	---	---	---	--	-------------------------------------

		<p>☐ уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости;</p> <p>☐ уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;</p> <p>☐ препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);</p> <p>☐ приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове</p>	<p>намесништво, Устав из 1869. године, унутрашња и спољна политика, српски национални покрет и романтизам, ослободилачки ратови 1876-1878, Србија на Берлинском конгресу, територијално проширење и независност, личности кнеза Милана Обреновића, Јована Ристића, генерала Черњајева). Црна Гора у доба владичанства (територија и становништво, друштвене категорије - племена и братства; теократски облик владавине, Цетињска</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>сазнајне вредности;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; ☐ уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; ☐ раздваја битно од небитног у историјској наративи; ☐ препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; идентификује историјске споменике у 	<p>митрополија, унутрашња и спољна политика Петра И и Петра ИИ; личности владика Петра И и Петра ИИ). Кнежевина Црна Гора (појам световне државе; Законик Данила И, унутрашња и спољна политика књаза Данила и књаза Николе; национална политика, савез са Србијом и учешће у ослободилачким ратовима 1876-1878; Црна Гора на Берлинском конгресу - територијално проширење и независност; Цетиње - престони град Петровића Његоша; личности књаза Данила и књаза Николе</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.	Петровића Његоша).			
4.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX БЕКА	☐ доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; ☐ изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; ☐ уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; ☐ сагледа значај и улогу	Срби под хабзбуршком влашћу (Јужна Угарска, Хрватска и Славонија, Далмација и Бока Которска; Темишварски сабор, одјеци Српске револуције, Матица српска, Револуција 1848/1849. године, Војводство Србија и Тамишки Банат, национални покрет, Аустро-угарска нагодба и Хрватско-угарска нагодба; личности - Сава	<ul style="list-style-type: none"> - ИС.1.1.3. - ИС.1.1.4. - ИС.1.1.5. - ИС.1.1.6. - ИС.1.1.8. - ИС.1.1.9. - ИС.1.1.10. - ИС.1.2.2. - ИС.1.2.4. - ИС. 1.2.6. - ИС.1.2.7. - ИС.1.2.8. - ИС.2.1.2. - ИС.2.1.3. - ИС.2.1.4. - ИС.2.1.5. - ИС.2.1.6. - ИС.2.2.2. - ИС.2.2.3. - ИС.2.2.4. - ИС.2.2.5. - ИС.3.1.1. - ИС.3.1.2. - ИС.3.1.3. 	<ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - - Вештина комуникације - - Рад с подацима и информацијама - - Дигитална компетенција - - Решавање проблема - - Вештина сарадње - - Вештине за живот у демократском друштву 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање - активност на часу - историјска карта - вежбања из уџбеника - „провери своје знање“ - кратка писмена провера знања

		<p>истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;</p> <p>☐ уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости;</p> <p>☐ уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;</p> <p>☐ препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);</p>	<p>Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, патријарх Јосиф Рајачић, Светозар Милетић).</p>	<p>– ИС.3.1.4.</p> <p>– ИС.3.1.5.</p> <p>– ИС.3.1.6.</p> <p>– ИС.3.2.1.</p> <p>– ИС.3.2.2.</p> <p>– ИС.3.2.3.</p> <p>– ИС.3.2.4.</p> <p>– ИС.3.2.5.</p> <p>–</p>		
--	--	---	---	--	--	--

	☐ приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; ☐ уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; ☐ пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; ☐ повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);				

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; ☐ уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; ☐ употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; ☐ презентује, самостално или у групи, резултате				
--	---	--	--	--	--

		<p>елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; ☐ раздваја битно од небитног у историјској наративи; ☐ препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; ☐ идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних				
--	--	--	--	--	--	--

		за развој културе сећања.				
--	--	------------------------------	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљ и задаци наставе географије

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно - последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према свом завичају, држави, континенту и свету као целини и толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Задаци наставе географије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани;
- упознавање и разумевање појава и процеса у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- картографско описмењавање за употребу географских карата у стицању знања и у свакодневном животу;
- упознавање основних географских одлика Европе, осталих континената и развијених држава света;
- упознавање основних географских одлика своје државе и држава у непосредном окружењу, њихових асоцијација и интеграција;
- упознавање комплементарности и регионалних разлика савременог света;
- развијање естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- изграђивање и развијање ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијање националног, европског и светског идентитета;
- развијање толеранције, опште културе и образовања;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну знања о битним природно - географским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава;
- стекну знања о друштвено - географским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава;
- се оспособе за праћење и разумевање економских и друштвених активности и промена у савременом свету и њиховом доприносу општем развоју и напретку човечанства - упознају регионалне разлике и комплементарност савременог света;
- разумеју проблеме у савременом свету (пренасељеност, неједнак привредни развој, недостатак хране, воде, енергије, минералних сировина, еколошки проблеми, болести, ратови и друго);
- развијају национални идентитет и упознају значај толеранције у мултиетничким, мултијезичким и мултикултуралним срединама у свету;

- упознају различите културе континената, њихових регија и држава и кроз то развијају општу културу;
- развијају жељу и стичу потребу за даље образовање и самообразовање са циљем да се што успешније укључе у даље стручно оспособљавање ;
- кроз рад у настави географије проширују знања из картографије и оспособе се за самостално коришћење географске карте у стицању нових знања и у свакодневном животу;
- оспособе за самостално коришћење географске литературе и различитог графичког и илустративног материјала у циљу лакшег савладавања наставног градива и оспособљавања за самостални рад.

Ред. бр. теме	Наставна тема	обрада	утврђивање и провера	систематизација	укупно
I	УВОД	/	1	/	1
II	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ	14	7		21
III	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ	8	6	/	14
IV	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ	6	6	/	12
V	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРЕДЊЕ АМЕРИКЕ	2	1	/	3
VI	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ	4	5	/	9
VII	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ	3	3	/	6
VIII	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ПОЛАРНИХ ОБЛАСТИ: АРКТИК И АНТАРКТИК	2	2	/	4
IX	СВЕТ КАО ЦЕЛИНА	1	/	1	2
	УКУПНО	40	31	1	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	УВОД Регионална географија	<p>На крају наставне теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; <p>доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама</p>		<p>ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.4.3.</p> <p>ГЕ1.1.2. Наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта). ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте. Средњи ниво: ГЕ2.1.2. Одређује положај</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција. 	

		простора.		<p>континентата на карти света. ГЕ2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице представљене моделом, сликом, графиком, табелом или схемом. ГЕ2.3.2. Именује међународне организације у свету (UN, UNESCO, FAO, EU). Напредни ниво: ГЕ3.4.3. Објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне), на Земљиној</p>		
--	--	-----------	--	---	--	--

				површини и уме да издвоји географске регије – континенте.		
2.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, 	кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Европе. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Европе..		<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>политичка нестабилност;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама. 				
3.		<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани 	Ученици треба да разумеју кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Азије.	ГЕ1.1.3. Препознаје и чита на карти Азије називе планина, висоравни, низија, река,	компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос	Посматрање

	<p style="text-align: center;">ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ АЗИЈЕ</p>	<p>континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске 	<p>Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Азије.</p>	<p>језера и пустиња. ГЕ1.4.2. Именује континенте и препознаје њихове основне природне одлике. Средњи ниво: ГЕ2.1.2. Одређује положај места и тачака на карти Азије, планина, висоравни, низија, река, језера и пустиња. ГЕ2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице представљене моделом, сликом, графиком, табелом и схемом. ГЕ2.4.2. Описује</p>	<p>према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција</p>	<p>ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
--	---	---	--	---	---	--

		<p>ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних 		<p>природне одлике Азије. Напредни ниво: ГЕЗ.1.1. На основу анализе географске карте Азије у могућности је да изведе закључке о рељефу, клими, хидрографији и природним зонама Азије. ГЕЗ.4.3. Објашњава географске везе и законитости Азије и у могућности је да објасни утицај географског положаја и величине Азије на одлике рељефа, климе, хидрографије</p>	
--	--	---	--	--	--

		<p>структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за 		и распоред природних зона.		
--	--	--	--	----------------------------	--	--

		<p>коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко- географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје 				
--	--	---	--	--	--	--

		човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.				
4.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније 	<p>Формирање основних облика рељефа Африке- Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Африке.</p>	<p>ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе океана, као и мора, залива, острва и полуострва Африке. Препознаје на карти Африке Екватор, Гринич, северни и јужни повратник.</p>	<p>компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих</p>

		<p>географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању 		<p>Средњи ниво: ГЕ2.1.1. Разуме појам оријентације и одређује стране света на карти Африке. ГЕ2.1.2. Одређује на карти Африке географску ширину и дужину крајњих тачака континента. Одређује положај мора, залива, острва и полуострва. ГЕ2.4.2. Може да наведе, опише и на карти покаже најзначајније облике разуђености обала Африке. Напредни ниво: ГЕ3.1.1. На основу анализе карте</p>	<p>задатака. Сналажење на карти</p>
--	--	--	--	--	-------------------------------------

		<p>становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; 		<p>Африке доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница Африке – неразуђена обала, везе с другим континентима. ГЕЗ.4.3. Разуме и објашњава дуг временски период истраживања и упознавања унутрашњости Африке.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;</p> <ul style="list-style-type: none"> - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним 				
--	--	--	--	--	--	--

		државама.				
5.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске 	Формирање основних облика рељефа Северне Америке-Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Северне Америке.	<p>Основни ниво: ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе континената и океана на карти света и на глобусу. ГЕ1.4.2. Дефинише географски положај америчког копна на карти света и на глобусу.</p> <p>Средњи ниво: ГЕ2.4.2. Зна поделу Америке према положају и одликама великих целина, као и према</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; 		<p>језицима који се говоре.</p> <p>Напредни ниво: ГЕЗ.4.3. Разуме историју открића Америке и објашњава последице тога што су Европљани открили и освојили Америку.</p>		
				<p>Основни ниво: ГЕ1.1.3.</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са 		<p>Препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>– чита називе мора, залива, острва, полуострва, планина, висоравни и вулкана Средње Америке. ГЕ1.4.2.</p> <p>Препознаје основне природне одлике Средње Америке. Средњи ниво: ГЕ2.1.2.</p> <p>Одређује положај места и тачака на карти – мора, залива, острва, полуострва, планина, висоравни и вулкана Средње Америке.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота 		<p>ГЕ2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице приказане сликом, графиконом, табелом и схемом.</p> <p>ГЕ2.4.2. Описује природне одлике Средње Америке.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>ГЕ3.1.1. Анализира карту и доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница Средње Америке. Уочава улогу „моста” између две Америке и два океана.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама. 		<p>Доноси закључке о положају у „Ватреном појасу Пацифика”. ГЕЗ.4.1. Објашњава географске везе и законитости Средње Америке – подела на континентални и острвски део, изразита сеизмичност и вулканизам, висинска појасност климе и живог света, појава урагана.</p>		
6.	<p>ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и 	<p>Формирање основних облика рељефа Јужне Америке-Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Јужне Америке.</p>	<p>Основни ниво: ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске</p>	<p>компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено</p>

		<p>лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа 	<p>елементе карте</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита називе најважнијих географских објеката Јужне Америке. <p>ГЕ1.4.2. Препознаје основне природне и друштвене одлике Јужне Америке.</p> <p>Средњи ниво: ГЕ2.1.2. Одређује положај места и тачака на карти – најважнијих географских објеката Јужне Америке. ГЕ2.1.4. Приказује понуђене географске податке на некој карти, графикону, табели или схеми. ГЕ2.4.2. Описује</p>	<p>демократском друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
--	--	--	---	--	--

		<p>копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва 		<p>природне и друштвене одлике Јужне Америке.</p> <p>Напредни ниво: ГЕЗ.1.1. Анализира карту и доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница Јужне Америке. ГЕЗ.4.3. Објашњава географске везе и законитости Јужне Америке.</p>	
--	--	---	--	---	--

		<p>по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале 				
--	--	--	--	--	--	--

		услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.				
7.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: 	Формирање основних облика рељефа Аустралије и Океаније. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Аустралије и Океаније.	Основни ниво: ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе аустралијских савезних држава, територија и градова. ГЕ1.4.1. Препознаје основне друштвене одлике Аустралијског	компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по 		<p>савеза.</p> <p>Средњи ниво: ГЕ2.1.2. Одређује положај места и тачака на карти – савезних држава, територија и градова. ГЕ2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице представљене моделом, графиком, сликом, табелом или схемом. ГЕ2.4.1. Описује друштвене одлике Аустралијског савеза.</p> <p>Напредни ниво: ГЕ3.1.1. Анализира карту и доноси закључке о</p>		
--	--	--	--	--	--	--

		<p>континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке 		<p>просторним и каузалним везама географских чињеница Аустралијског савеза. ГЕЗ.3.1. Објашњава утицај природних (рељеф, сува клима, недостатак површинске хидрографије) и друштвених (усељеничка земља) особина на одлике и распоред становништва и насеља Аустралијског савеза. ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и 		<p>привреде Аустралијског савеза. ГЕЗ.4.1. Издава географске регије и разуме њихове одлике.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

		<p>спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;</p> <ul style="list-style-type: none"> - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама. 				
--	--	--	--	--	--	--

8.	<p style="text-align: center;">ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ПОЛАРНИХ ОБЛАСТИ: АРКТИК И АНТАРКТИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно- 	<p>Формирање основних облика рељефа Арктика и Антарктика. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона.</p>	<p>Основни ниво: ГЕ1.1.2. Наводи и описује начине представљања Земљине површине (пореди глобус и карту света). ГЕ1.2.2. Описује облик Земље и препознаје појаве и процесе повезане с њеним кретањем. ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе мора и острва Арктика. Средњи ниво: ГЕ2.1.1. Одређује стране света</p>	<p>компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према окоolini; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
----	---	--	---	--	---	--

		<p>историјске споменике;</p> <p>- вреднује улогу међународних организација у свету.</p>		<p>на географској карти.</p> <p>ГЕ2.1.2. Одређује положај мора и острва Арктика.</p> <p>ГЕ2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице приказане моделом, сликом, графиконом, табелом и схемом.</p> <p>ГЕ2.4.2. Описује природне и друштвене одлике Арктика.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>ГЕ3.1.1. Анализира карту и глобус и доноси закључке о географском положају Арктика и</p>		
--	--	---	--	--	--	--

				<p>његовим везама с другим деловима света.</p> <p>ГЕЗ.2.1. Препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и кретања – поларни дан и ноћ, најмањи упадни угао сунчевих зрака.</p> <p>ГЕЗ.2.2. Објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу Земље – климатску и биогеографску зоналност.</p> <p>ГЕЗ.4.3. Објашњава положај Арктика</p>	
--	--	--	--	--	--

				између три континента, као и његов економски значај.		
--	--	--	--	--	--	--

ФИЗИКА

Циљеви и задаци наставе

Ученик треба да:

- разликује скаларне физичке величине од оних које су дефинисане интезитетом, правцем и смером(време, маса, температура, брзина, убрзање, сила...)
- користи на нивоу примене основне законе механике- Њутнове законе
- уме да слаже и разлаже силу
- упозна силу трења
- разуме да је рад једнак промени енергије
- на нивоу примене користи законе одржања(масае и енергије)
- разликује различите врсте кретања(равномерно,равномерно убрзано и равномерно успорено) и зна њихове карактеристике
- прави разлику између температуре и топлоте
- уме да рукује мерним инструментима
- користи јединице Међународног система SI за одговарајуће физичке величине

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

Настава физике остварује се кроз следеће основне облике:

- 1.Излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе
- 2.Решавање квалитативних и квантитативних задатака
- 3.Лабораторијске вежбе
- 4.Коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја тема(домаћи задаци, читање популарне литературе из историје физике и сл.)
- 5.Систематско праћење рада сваког појединачног ученика

Веома је важно да при извођењу прва три облика наставе наглашава њихова обједињеност јединственом циљу:откривање и формулисање закона и њихова примена. У противном, ученик ће стећи утисак да постоје три различите физике:једна се слуша на предавањима, друга се ради кроз рачунарске задатке , а трећа се користи у лабораторији.

Врсте активности у образовно-васпитном раду

- ученици прате ток посматране појаве при извођењу демонстрационог огледа, затим својим речима на основу сопственог расуђивања, описују појаву коју посматрају
- рад у малим групама при извођењу експерименталних вежби
- мерење различитих физичких величина при извођењу лабораторијских вежби
- процена грешке само за директно мерење величине(дужина, време...)
- приказује графички и табеларно добијене податке
- израда домаћих задатака
- израда паноа за учионицу или хол школе

Циљ наставе физике је да ученици упознају природне појаве и основне природне законе ,да стекну основну научну писменост,да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање,оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци наставе физике су:

- развијање функционалне писмености
- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици
- разумевање појава,процеса и односа у природи на основу физичких закона
- активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање
- развијање логичког и апстрактног мишљења
- схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних сардјаја
- развијање способности за промени знања из физике
- употреба физичких појава у екологији ,заштити и унапређењу животне средине
- развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Сила и кретање	9	13	3	25
2	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	6	5	1	12
3	Равнотежа тела	7	4	1	12

4	Механички рад и енергија. Снага	6	7	1	14
5	Топлотне појаве	4	5	/	9
Укупно:					72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Сила и кретање	<p>разликује скаларне и векторске физичке величине</p> <p>– користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички</p> <p>– анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем</p> <p>– примени Њутнове законе динамике на кретање тела из</p>	Први, Други и Трећи Њутнов закон	<p>Основни ФИ(1.1.1, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 1.4.4)</p> <p>Средњи ,ФИ(2.1.1, 2.2.1, 2.2.2, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.7.1 , 2.7.3)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.1.2, 3.2.1, 3.7.1 3.7.2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	<p>користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички</p> <p>– анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем</p> <p>– покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање</p> <p>– демонстрира појаве:</p>	Хитац навише, хитац наниже и слободан пад	<p>Основни ниво ФИ(1.1.1, 1.2.1 1.2.2, 1.7.1 1.7.2)</p> <p>Средњи ниво ФИ(2.1.1, 2.1.2 , 2.6.1, 2.7.2)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.1.1, 3.2.1 3.7.1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

		инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења – самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента				
3	Равнотежа тела	- покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу – прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања	Равнотежа, Сила потиска	Основни ниво ФИ (1.2.1, 1.7.2) Средњи ниво ФИ (2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.7.3) Напредни ниво ФИ (3.1.1, 3.1.2)	Основни ниво ФИ (1.2.1, 1.7.2) Средњи ниво ФИ (2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.7.3) Напредни ниво ФИ (3.1.1, 3.1.2)	Тестове, смена и писмена испитивања
4	Механички рад и енергија. Снага	- повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад	Рад, закон одржања енергије, Снага	Основни ниво ФИ (1.7.1, 1.7.2) Средњи ниво ФИ (2.4.2, 2.5.1, 2.5.3, 2.6.1, 2.7.3) Напредни ниво	- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији	Тестове, смена и писмена испитивања

		<p>силе теже и рад силе трења</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом - демонстрира важење закона одржања енергије на примерима - из окружења <ul style="list-style-type: none"> - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...) 		<p>ФИ(3.7.1,3.7.2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	
5	Топлотне појаве	<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже - различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго - анализира промене стања 	<p>Количина топлоте. Топлотна равнотежа</p>	<p>Основни ниво ФИ(1.5.1,1.5.2 1.7.2) Средњи ниво ,ФИ(2.5.4 2.5.5, 2.6.1, 2.7.3) Напредни ниво ФИ (3.5.2, 3.7.1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције 	<p>Тестове, смена и писмена испитивања</p>

		тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења – наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења			- - Дигитална компетенција Културолошка експресија	
--	--	--	--	--	--	--

Начин остваривања програма (методе и технике)

Из физике су одабрани само они наставни садржаји које на одређеном нивоу могу да усвоје сви ученици ОШ. Од свих метода логичког закључивања које се користе у физици, ученицима О.Ш. најприступачније је индуктивни метод при проналажењу и формулисању основних закона физике. Увођење једноставних експеримената за деминсртирање физичких појава има за циљ враћање огледа у наставу физике, развијање радозналости и интереса за физику и истраживачки приступ природним наукама. Једноставне експерименте могу да изводе сами ученици на часу или код куће користећи материјал или предмете из свакодневног живота.

Свака тематска целина обрађује се оним радоследом који је назначен у програму. Унутар сваке теметске целине, после поступног и аналитичког излагања, кроз систематизацију и обнављање, врши се синтеза битних чињеница и закључака, и кроз њихово обнављање омогућава се ученицима разумевање и трајно усвајање. При обради садржаја сваке теме, на сваком часу део времена се користи за обнављање.

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса.

При решавању рачунских задатака прво сагледати физичке сардџаје па затим прећи на математичко формулисање и израчунавање. Решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатака, математичко израчунавање и дискусија резултата. Час експерименталних вежби састаји се из уводног дела, мерња и записивања резултата мерења.

Битан облик рада су домаћи задаци, који се планирају за час.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби.

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци

Математика има за циљ да омогући ученику успешно настављање математичког образовања и самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Ученике треба оспособити да:

- да схвате појам квадрата рационалног броја и квадратних корена.
- умеју да одреде приближну вредност броја: $\sqrt{a}$ ($a \in \mathbb{Q}, a > 0$).
- схватају реалне бројеве као дужинске мере, односно као тачке на бројевној правој одређене дужима које представљају такву меру.
- упознају скуп реалних бројева као унију скупа рационалних и скупа ирационалних бројева.
- упознају појам степена и операције са степенима.
- умеју да изводе основне рачунске операције са мононимима и полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза.
- упознају правоугли координатни систем и његову примену.
- добро упознају директну и обрнуту пропорционалност и практично примене.
- знају Питагорину теорему и умеју да примене код свих израчунавањем геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао.
- умеју да врше приближну конструкцију ма којег правилног многоугла и геометријску конструкцију појединих правилних многоуглова (са три, четири, шест, осам и дванаест страница) и да цртају друге правилне многоуглове рачунајући централни угао и преносећи га угломером.
- познају најважнија својства многоугла и троугла.
- знају најважније обрасце у вези са многоуглом и троуглом и да их могу применити у одговарајућим задацима.
- схвате појам размере дужи и својства пропорције.
- схвате појам сличности троугла и умеју да примене у једноставнијим случајевима.
- могу да преведу на математички језик и реше једноставније текстуалне задатке.
- користе елементе дедуктивног закључивања.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Реални бројеви	9	12	3	24
2.	Питагорина теорема	8	12	1	21
3.	Цели алгебарски изрази	20	24	6	50
4.	Многоугао	9	12	2	23

5.	Круг	7	11	2	20
6.	Обрада података			6	6
Укупно:		53	71	20	144

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋ А УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. 1.	Реални бројеви	-израчуна вредност сложенијег израза са више рачунских операција, различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда са бројевима истог записа -користи бројеве и бројевне изразе у комплекснијим реалним ситуацијама –реша сложенију линеарну једначину и неједначину у скупу	-Квадрат рационалног броја -решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). -Реалне бројеве и бројевну праву. -Квадратни корен, једнакост . -Децимални запис реалног броја; -приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. -својства операција с реалним бројевима. -Функција директне	МА.2.1.4. МА.3.1.1. МА.3.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	-На конкретним примерима показати да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно. -операције кореновања -Посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2} = a $ и њено тумачење. -Обрађивати функцију директне пропорционалности $y =$ kx и продужене пропорције које треба развијати на конкретним примерима блиским искуству ученика.

		рационалних бројева; - примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	пропорционалност и $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.			Усмерити ученика да логички размишља, резонује, анализира. Начин рада - фронтални - индивидуални - демонстративни
2.	Питагорина теорема	- уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника, на основу елемената који се добијају применом Питагорине теореме - користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који	- Важније примене Питагорине теореме, као што је примена Питагорине теореме на различите геометријске објекте - израчунавање странице, обима, површине геометријских објеката помоћу Питагорине теореме - Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$, итд. - Растојање између	МА.2.3.2. МА.3.3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	Користити одговарајуће доказе и инсистирати да ученици изводе доказе за примену ове теореме. - Увежбавати примену теореме код разних фигура у којима се појављује правоугли троугао. - Наводити примере практичне примене. - Објаснити кроз одговарајуће примере конструкцију тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$ ... Усмерити ученика да логички размишља, резонује, анализира, доказује геометријска тврђења, повезује математичке појмове, повезује просторне

		<p>нису непосредно дати у формулацији задатка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правилно цртају потребне скице приликом решавања задатака - примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; 	<p>две тачке у координатном систему.</p>			<p>елементе</p> <p>Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару, демонстративни
3.	Цели алгебарски изрази	<ul style="list-style-type: none"> - користи особине степена и квадратног корена - зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома - увежбано трансформише 	<ul style="list-style-type: none"> - операције са степенима; степен производа, количника и степена. - Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у 	<p>МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање одговарајућих задатака са степенима. Објаснити практичност примене ових знања у физици и другим наукама. – Увежбати са ученицима појмом а израчунавање вредности сложенијих алгебарских израза. - Решавати полиноме на основу познатих закона рачунских операција с

		алгебарске изразе и своди их на најједноставниј и облик - трансформише збир, разлику и производ полинома – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата);	сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.			бројевима. - растављање полинома на чиниоце типа: $ax + bx$, $a^2 - b^2$, $a^2 + 2ab + b^2$ уз наглашавање сврхе Кроз примену растављања на чиниоце објаснити решавати једначине облика: $ax^2 + bx = 0$ и $x^2 - c^2 = 0$ Начин рада. -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
4.	Многоугао	-користи основна својства многоугла, рачуна њихове обиме и површине са елементима који нису неопходно дати у формулацији задатка -одреди број	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж	МА.3.3.2. МА.3.3.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка 	-увежбати конструкцију неких правилних многоуглова (са 3, 4, 6, 8... страница) - Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) увежбати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код

		дијагонала, збир углова, обим и површину многоугла на основу елемената који нису непосредно дати у задацима -примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост;	троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.		компетенција	уче ника вештину доказивања. -Примењује својства и користи ортоцентар, тежишну дуж и тежиште троугла у решавању задатака. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима -израчунавање површине правилног шестоугла када нису сви елементи непосредно дати Правилно цртају потребне скице приликом решавања задатака Начин рада фронтални, индивидуални, демонстративни.
5.	Круг	- користи формуле за обим и површину кружног	Централни и периферијски угао у кругу. -Обим круга, број	МА.2.3.3. МА.3.3.3.	- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и	Користити својства централног и периферијског угла круга. - Кроз одговарајуће примере на неким моделима

		<p>прстена -одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину кружног лука -примени својства централног и периферијског угла у кругу; Правилно цртају потребне скице приликом решавања задатака – израчуна обим и површину круга и делова круга када нису сви елементи непосредно дати у формулацији здатка.</p>	<p>л. -Дужина кружног лука. -Површина круга, кружног исечка и кружног прстена.</p>		<p>информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка компетенција</p>	<p>експерименталним путем објаснити сталност односа обима и пречника круга, уз увођење броја л. - Ученици изводе обрасце за дужину кружног лука, површину кружног исечка и површину кружног прстена. - Усмеравати ученика да логички размишља, резонује, анализира, доказује геометријска тврђења, повезује математичке појмове, повезује просторне елементе Начин рада -фронтални -индивидуални -демонстративни -истраживачки</p>
--	--	---	--	--	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљ наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о грађи и функционисању човечијег организма, развијају здравствену културу, хигијенске навике и схвате значај репродуктивног здравља.

Изучавањем биологије код ученика треба развијати одговарајуће квалитете живота, навике, запажања, способности критичког мишљења, објективно и логичко расуђивање као и хумане односе међу половима.

Задаци наставе биологије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани
- разумевање улоге и значаја биологије за развој и напредак човечанства
- развијање свести о властитом пореклу и положају у природи
- разумевање еволутивног положаја човека
- упознавање грађе и функционисања организма, усвајање одређених хигијенских навика, стицање одговорности за лично здравље и здравље других људи
- схватање да је полност саставни део живота и да човекова полност подразумева поштовање норми понашања које обезбеђују хумане односе међу људима
- стицање радних навика и способности за самостално посматрање и истраживање.

Начин остваривања програма (методе и технике)

Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.

У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.

Избор и систематизација програмских садржаја биоогције резултат су захтева времена и најновијих достигнућа у биологији, а примерени су узрасту ученика и њиховом психо-физичком развоју.

Наставне теме су логички распоређене, а обухватају садржаје науке о човеку, здравственој култури и репродуктивном здрављу.

Овако конципирани програм пружа ученицима основна знања, а ради лакшег разумевања и усвајања градива, наставник не треба да инсистира на детаљном опису грађе и функције, већ на обољењима и повредама појединих органа, пружању прве помоћи и стицању неопходних хигијенских навика, очувању личног здравља и здравља других људи, као и одговорном односу према репродуктивном здрављу.

Приликом израде планова рада (глобалном и оперативном) треба предвидети 60% часова за обраду новог градива и 40% за друге типове часова.

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода и употребу расположивих наставних средстава и информационих технологија на часовима обраде, вежби и систематизације градива. Избор наставних метода зависи од циља и задатака наставног часа и опремљености кабинета. Избор облика рада препуштен је наставнику.

Наставник за припрему рада на часу треба да користи уџбеник одобрен од стране Министарства просвете, најновију стручну литературу и да примењује искуства стечена професионалним развојем на акредитованим семинарима из Каталога програма стручног усавршавања Завода за унапређивање образовања и васпитања.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	6	5	1	12
2.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	6	5	1	12
3.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	14	18	1	33
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	4	3	1	8
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	4	2	1	7
Укупно:		33	34	5	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање ; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промену броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према 	<ul style="list-style-type: none"> и проширивање стечених знања о наследном материјалу; усвајање и разумевање појмова: ген, хромозом, хроматин, кариотип, кариограм разликовање појмова митозе и мејозе и описивање тока ових процеса, уз израду модела ради лакшег разумевања и описивања разумевање појмова: генотип, фенотип -објашњавање Менделових правила наслеђивања -наследне болести 	<ul style="list-style-type: none"> БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. 	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; естетичка компетенција -биологија за 5. и 6.разред -физичко и здравствено васпитање -математика -хемија -српски језик -ликовна култура -географија 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење</p>
----	-------------------------	---	---	--	--	---

		<p>првом Менделовом правилу; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;ž – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>		БИ.3.6.5.		и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	– одреди положај организма на дрвету живота на основу	Усвајање и разумевање појмова симетрија, цефализација и	БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3.	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција;	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.

		<p>прикупљених и анализираних информација о његовој грађи;</p> <p>– упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе;</p> <p>– користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;</p> <p>– упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма;</p> <p>– повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу</p>	<p>сегментација на одабраним примерима</p> <p>Проширивање знања о животним процесима једноћелијских организама и упознавање са најпознатијим предстваницима</p> <p>Животни процеси код биљака, животиња и гљива и њихово међусобно поређење</p> <p>Грађа и улога коже кичмењака</p> <p>Грађа и улога скелетног и мишићног система животиња</p> <p>Улога и грађа нервног система и чулног система</p> <p>Грађа</p>	<p>БИ.3.4.1. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4 БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>– одговоран однос према околини;</p> <p>– одговоран однос према здрављу;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно</p>
--	--	---	---	---	---	--

		<p>организма; – одреди положај човекових органа и њихову улогу; – цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; – користи лабораторијски и прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; хумано поступа према организмима које истражује.</p>	<p>транспортног система животиња – срце, крвни судови, крв и крвне групе; разумевање и значај процеса трансплантације и трансфузије Грађа, улога и упоредни преглед система за излучивање и размножавање човека и других животиња</p>			<p>укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
3.	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p>	<p>– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;</p>	<p>Проширивање знања и усвајање нових појмова везаних за систематику и систематске</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3.</p>	<p>– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i></p>

		<ul style="list-style-type: none"> – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције 	<p>катеорије</p> <p>Појам и значај биномне номенклатуре</p> <p>Разумевање појмова: конвергентна еволуција, хомологија, заједнички предак и апрелазне форме</p> <p>Примена дихотоомог кључа приликом класификације различитих организама</p>	<p>БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у</p>
--	--	--	---	---	--	---

		<p>и дивергенције; – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања</p>				<p>дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	--

		може да примени.				
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које 	<p>Упознавање ученика са особинама популације (бројност, густина, просторни распоред, старосна и полна структура) Проширивање знања о еколошким факторима, природној селекцији и трофичким односима</p> <p>Копнени и водени биоми</p> <p>Начини угрожавања биодиверзитета и мере заштите</p>	<p>БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу</p>

		<p>га насељавају;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организама у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи 				<p>чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	--

		прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.				
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	– анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимичја); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање	Упознавање ученика са грађом вируса, начинима њиховог деловања, мерама заштите и значају и врстама имуног система Разумевање важности правилне исхране и последицама нездраве исхране по здравље људи Разумевање промена у адолесценцији, разумевање	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; естетичка компетенција -биологија за 5. и 6.разред -физичко и здравствено	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење

		<p>људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p> <p>– аргументује предности вакцинације;</p> <p>– примени поступке збрињавања лакших облика крварења;</p> <p>– расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; табеларно и графички представи прикупљене</p>	<p>појмова полни и родни идентитет</p> <p>Усвајање знања о деловању психоактивних супстанци по здравље људи</p>	<p>БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	---	--	--	---

		податке и изведе одговарајуће закључке.				
--	--	---	--	--	--	--

ХЕМИЈА

Циљ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и

- развијање функционалне хемијске писмености
- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина
- развијање способности за извођење једноставних хемијских истраживања
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема
- развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет)
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији.

Задаци наставе хемије јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани
- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања
- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу

- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу
- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	2	1	/	3
2.	Хемијска лабораторија	4	1	1	6
3.	Атоми и хемијски елементи	6	4	/	10
4.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	5	2	1	8
5.	Хомогене и хетерогене смеше	8	5	/	13
6.	Хемијске реакције и хемијске једначине	3	2	1	6
7.	Израчунавања у хемији	6	4	1	11
8.	Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	7	7	1	15
Укупно:		41	26	5	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	<ul style="list-style-type: none"> - Разуме историјски развој хемије - Зна шта је хемија - Зна како хемичари долазе до сазнања о супстанцама и где хемичари изводе експерименте - Зна шта је материја, наведе примере и основне видове материје наведе - Зна и разуме Закон о одржању масе - Зна да постоји 118 хемијских елемената 	<ul style="list-style-type: none"> • Хемија и њен значај • Суштанце и врсте супстанци 	<p>Основни ниво ;</p> <p>ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.3; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.1.12; ХЕ.1.5.1; ХЕ.1.6.1; ХЕ.1.6.2.</p> <p>Средњи ниво : ХЕ.2.1.2; ХЕ.2.6.3.</p> <p>Напредни ниво : ХЕ.3.1.1; ХЕ.3.1.2; ХЕ.3.1.8.</p>	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција	Часови обраде, часови утврђивања
2.	Хемијска лабораторија	<ul style="list-style-type: none"> - Зна основно лабораторијско посуђе - Разликује елементе од једињења - Разликује смеше од једињења - Зна шта је хемијски 	<ul style="list-style-type: none"> • Хемијска лабораторија и експеримент • Мерење • Физичка и хемијска својства супстанци • Физичке и хемијске промене 	<p>Основни ниво:</p> <p>ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.3; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.1.9; ХЕ.1.1.10;</p>	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, допунски рад

		експеримент - Разуме и и зна физичке величине њихове мерне јединице - Разликује физичке и хемијске промене супстанци и наводи примере	супстанци	XE.1.1.12; Средњи ниво : XE.2.1.1; XE.2.1.5; XE.2.1.7; XE.2.6.1; XE.2.6.2; XE.2.6.3. Напредни ниво : XE.3.1.8; XE.3.6.1; XE.3.6.2; XE.3.6.3; XE.3.6.4; XE.3.1.2; XE.3.1.8		
3.	Атоми и хемијски елементи	- Зна шта је атом - Зна правилно писање хемијских симбола - Правилно чита хемијске симболе - Зна да нуклеони чине језгро а електрони образују електронски омотач атома - Разликује	<ul style="list-style-type: none"> • Атоми хемијских елемената • Хемијски симболи • Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач • Атомски и масени број, изотопи • Распоред електрона по енергетским нивоима • Племенити гасови • Периодни систем 	Основни ниво: XE.1.1.6; XE.1.1.8 Средњи ниво : XE.2.1.2. Напредни ниво : XE.3.1.2; XE.3.1.4.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, естетска компетенција	Часови обраде, часови утврђивања, Додатни и допунски рад

		<p>масени од редног броја</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уочава да су изотопи атоми истог елемента али да се разликују по маси - Разуме да се атоми крећу у електронском омотачу по енергетским нивоима - Зна да наброји племените гасове, њихову примену, начин на који се добијају, физичка својства као и њихову стабилност 	<p>елемената</p>			
4.	<p>Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује типове хемијских веза - Објашњава настајање ковалентне везе на једноставнијим примерима - Разуме квалитативно и квантитативно значење хемијских формула - Разликује 	<ul style="list-style-type: none"> • Ковалентна веза. Грађење молекула елемената • Грађење молекула једињења • Јонска веза • Кристалне решетке • Валенца • Хемијске формуле и називи 	<p>Основни ниво : XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.3; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.8; XE.1.1.10; XE.1.1.11. Средњи ниво : XE.2.1.1;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, естетска компетенција</p>	<p>Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад</p>

		<p>електронске, структурне и молекулске формуле и њихово значење</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зна да прави разлику између молекула елемената и молекула једињења - Показује претходно знање о валентним електронима са настанком молекула елемената и једињења - Примењује правила писања хемијских формула на основу валенце елемената 		<p>XE.2.1.2; XE.2.1.4. Напредни ниво : XE.3.1.1; XE.3.1.3; XE.3.1.4; XE.3.1.7</p>		
5.	Хомогене и хетерогене смеше	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује хомогене и хетерогене смеше - Наводи примере смеша из свакодневног живота - Зна да је састав смеша произвољан - Објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша 	<ul style="list-style-type: none"> • Смеше: хомогене и хетерогене • Раствори • Растворљивост • Хомогене смеше у природи- вода и ваздух • Масени процентни састав смеша • Раздвајање састојака смеша 	<p>Основни ниво : XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.1.9; XE.1.1.10; XE.1.1.11; XE.1.1.12;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, решавање проблема , рад са подацима и информацијама.</p>	<p>Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад</p>

		и илуструје то примерима; – Објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – Зна који је састав и шта утиче на квалитет и састав ваздуха; – Зна значај воде за живи свет и разликује једињење воде од вода у природи; – Изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; – Зна да наведе, бира и примењује основне методе раздвајања састојака смеше.		XE.1.2.10; XE.1.6.1. Средњи ниво : XE.2.1.2; XE.2.1.3; XE.2.1.5; XE.2.1.6; XE.2.1.9; XE.2.1.10. Напредни ниво : XE.3.1.1; XE.3.1.3; XE.3.1.4; XE.3.1.5; XE.3.1.7; XE.3.1.8.		
6.	Хемијске реакције и хемијске једначине	- напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно	<ul style="list-style-type: none"> • Хемијске реакције • Закон о одржању масе • Састављање једначина хемијских 	Основни ниво : XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.8. Средњи ниво : XE.2.1.2;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, решавање проблема, рад са подацима и информацијама	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације,

		<p>значење;</p> <p>-</p> <p>квантитативн о тумачи хемијске симболе и формуле</p>	реакција	<p>XE.2.1.4; XE.2.2.2. Напредни ниво: XE.3.1.4.</p>		
.7.	Израчунавања у хемији	<p>- опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника;</p> <p>- зна појам оксид и оксидација;</p> <p>- зна и примењује правила писања оксида;</p> <p>- представља хемијским једначинама хемијске реакције оксидације;</p> <p>- разуме појам киселина и начине добијања киселина;</p> <p>- доказује киселине индикаторима;</p> <p>- разликује киселине од оксида;</p> <p>- разуме појам хидроксида и начин њиховог добијања;</p> <p>- примени правила писања хидроксида;</p> <p>- доказује хидроксида индикаторима;</p> <p>- разуме појам соли и начин њиховог добијања;</p> <p>- зна физичка и хемијска својства соли;</p> <p>- зна и разуме појам електролитичке дисоцијације, примењује писање једначина дисоцијације киселина, хидроксида и соли;</p> <p>- разуме појам неутрализације;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Количина супстанце и мол • Моларна маса • Бројност честица • Закон сталних односа маса 	<p>Основни ниво :</p> <p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.2.1; XE.1.2.2; XE.1.2.3</p> <p>Средњи ниво: XE.2.1.2; XE.2.1.4; XE.2.2.1; XE.2.2.3; XE.2.2.4.</p> <p>Напредни ниво: XE.3.1.2; XE.3.1.8; XE.3.2.1; XE.3.2.2; XE.3.2.3; XE.3.2.4; XE.3.2.5;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција</p>	<p>Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад</p>

		– тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.		XE.3.2.6.		
8.	Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	<ul style="list-style-type: none"> - опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – зна појам оксид и оксидација; – зна и примењује правила писања оксида; – представља хемијским једначинама хемијске реакције оксидације; – разуме појам киселина и начине добијања киселина; – доказује киселине индикаторима; – разликује киселине од оксида; – разуме појам хидроксида и начин њиховог добијања; - примени правила писања хидроксида; – доказује хидроксиде индикаторима; – разуме појам соли и начин њиховог добијања; – зна физичка и хемијска својства соли; – зна и разуме појам електролитичке дисоцијације, примењује писање једначина дисоцијације киселина, хидроксида и соли; – разуме појам неутрализације; – тумачи ознаке са 	<ul style="list-style-type: none"> • Водоник • Кисеоник • Оксиди • Киселине • Хидроксиди • Мера киселости раствора • Неутрализација • Соли 	<p>Основни ниво : XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.2.1; XE.1.2.2; XE.1.2.3</p> <p>Средњи ниво: XE.2.1.2; XE.2.1.4; XE.2.2.1; XE.2.2.3; XE.2.2.4.</p> <p>Напредни ниво: XE.3.1.2; XE.3.1.8; XE.3.2.1; XE.3.2.2; XE.3.2.3; XE.3.2.4; XE.3.2.5; XE.3.2.6.</p>	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад

		амбалаже супстанци/комерцијалних производа				
--	--	--	--	--	--	--

Начин остваривања програма (методе и технике)

- континуирана припрема за часове (добро испланирати сваки час полазећи од оперативних задатака, према њима формулисати циљеве часа и изабрати методе које ће на датом садржају ученицима омогућити да формирају знања и вештине);
- планирање наставе на годишњем и месечном нивоу;
- користити што више активне методе рада које ће и ученику омогућити да буде што активнији и самосталнији у раду;
- подстицати ученике на истраживачки рад у школској лабораторији(хемијском кабинету), што ће омогућити и подстицати развој вестина и способности комуникације, изношења идеја, навођења аргумената, доношења одлука и преузимања одговорности;
- пратити ученичка постигнућа на сваком часу и омогућити им да кроз различите методе проверавања покажу свој напредак у учењу хемије;
- добро осмислити задатке за испитивање ученичких постигнућа и проверити да ли се њима проверава ниво знања прецизиран у оперативним задацима и у којој мери се подстиче формирање целовитог знања, односно формирање система појмова;
- што интересантније изводити наставу хемије, подстицањем критичког мишљења код ученика, и способности извођења закључака, дискутовања, извештавања;
- за објашњавање апстрактних хемијских појмова користити огледе које демонстрира наставник или ученици(уколико у школи не постоје супстанце за извођење огледа и лабораторијских вежби, оне се могу заменити супстанцама које се могу набавити у апотекама, продавницама или их ученици могу донети од куће);
- активности ученика треба планирати према оперативним задацима, наведеним уз сваку тему имајући у виду које способности ученици треба да развију;
- правилно бирати и комбиновати различите облике рада на часу;
- користити стручну литературу, Интернет, што ће ученицима помоћи да анализирају неку појаву, дискутују, праве извештаје;
- комбиновати разне врсте дидактичких материјала илустрације, слике, графиконе, дијапозитиве;
- у сарадњи са ученицима правити нова наставна средства, повезати решавања рачунских задатака са експерименталним радом;
- упутити ученике на начине правилног извођења закључака, извештавања, понашања у хемијској лабораторији, сређивања радног места и сл;
- формирати код ученика способност доношења одлука у свакодневном животу, упутити их да обрате пажњу од ког произвођача купују неки производ одређеног хемијског састава, при чему треба да имају критички став према рекламним кампањама за производе;
- истаћи на прави начин практичан значај сазнања у хемији за развој технологије и друштва у целини.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОЈА

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- прошире своја знања из претходних разреда из области техничког цртања;
- да науче представљање у ортогоналној пројекцији и просторно приказивање предмета;
- упознају специфична техничкотехнолошка својтва појединих метала и легура;
- умеју да рукују инструментима за мерење;
- повежу знања о мерењу из физике шестог разреда;
- упознају специфичности, сличности и разлике обраде метала и других материјала;
- упознају подсистеме саобраћајних и транспортних машина и уређаја;
- стичу знања о преображајницима енергије;
- стичу навике за рационално коришћење и штедњу енергије;
- упознају тенденцију роботизације у разним сферама живота и рада људи;
- упознају неке могућности за управљање моделима уз употребу рачунара са готовим програмима на бази интерфејс технологије.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	4	1	3	8
2.	САОБРАЋАЈ	4		4	8
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	8		4	12
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	12		6	18
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	6		20	26
Укупно:		34	1	37	72

Р. Б Р.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова 	<p>-Појам, улога и развој машина и механизма</p> <p>Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде</p> <p>Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи</p> <p>Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи.</p> <p>Професије (занимања) у области производних техника и технологија</p> <p>Машине спољашњег и унутрашњег транспорта</p> <p>Подсистеми</p>	<p>Ученици треба да:-познају употребу машинских материјала</p> <p>-знају поделу машинских материјала</p> <p>-знају својства машинских материјала</p> <p>-знају основну поделу технологије обраде</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>- Фронтални,индивидуални,групни(упару)</p> <p>- Различитим методама,подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о техници и технологији проширити користећиразличитеизворезнања.Развој</p> <p>Технике повезивати са историјским епохама и догађајима.</p> <p>-Упознавање подручја човековог рада и производње,занимањаипословауобласти техникентехнологијетребареализоватиуз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређеназанимањакојимасељудибавеипослове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе.</p> <p>- Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последицеу случају Непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p>

		енергије у домаћинству.	код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони) Технички исправан бицикл/мопед – безбедно учешће у саобраћају Специфичност и техничких цртежа у машинств Упрошћавање и пресеци на машинским техничким цртежима			
2.	САОБРАЋАЈ	– разликује врсте транспортних машина; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом;	Упрошћавање и пресеци на машинским техничким цртежима	-знају основну поделу транспорта -познају намену средстава спољашњег транспорта -знају намену и врсте унутрашњег	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама	-Фронтални, индивидуални и групни -Ученици треба да сена интересантани очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начинерагулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће. Тежиште ове теме је на: <ul style="list-style-type: none"> • безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и

		<ul style="list-style-type: none"> – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда. 		<p>транспорта</p> <p>-разумеју појам управљање машинама</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву 	<ul style="list-style-type: none"> • употреба заштитне опреме привожњи бициклаи других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилујенајважнијиисходкојитреба постићи. <p>-Зареализацијуовихнаставнихсадржаја,аза практичноувежбавањемогусекориститиполигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовимаили ураду слободних активности као и коришћењемрачунарске симулације.</p>
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради 	<p>Ортогонално приказивање предмета</p> <p>Просторно приказивање предмета</p> <p>Ортогонално и просторно приказивање предмета</p> <p>Коришћење и функција програма за CAD</p> <p>Техничко цртање помоћу рачунара</p> <p>Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>Употреба 3D</p>	<p>-умеју да нацртају круг у изометрији</p> <p>-препознају врсте аксонометријског приказа</p> <p>-умеју да израде и реализују минипројекат обликовањем модела редуктора</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција 	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (упару)</p> <p>- Увежбати изражавање идеје скицом техничким цртежом. Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија, форматима папира, размером, правилима котирања...</p> <p>- Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развој вештине њиховог коришћења.</p> <p>Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте</p>

		<p>тродимензионалних модела и макета;</p> <ul style="list-style-type: none"> – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја. 	<p>штампе у изради тродимензионалних модела и макета</p> <p>Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса</p>			<p>линија као и елементе котирања.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. - Вежбајући у парној формацији између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. <p>Реализовати једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ онлине ресурсима.</p>
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> – аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на 	<p>Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита</p>	<p>-разумеју утицај рада технолошких машина на човека и животно</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни – Напомињући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији

	<ul style="list-style-type: none"> – Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите 	<p>животне средине</p> <p>Материјали у машинству (метали, легуре, пластика...)</p> <p>Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава</p> <p>Технологија обраде метала у машинству (са и без скидања струготине, савремене технологије обраде</p> <p>Елементи машина и механизма (елем. за везу, преснос снаге и кретања, специјални елем.)</p> <p>Производне машине- врсте, принцип рада, појединачна и серијска</p>	<p>окружење</p> <p>-знају изворне облике енергије</p> <p>-разумеју принцип рада турбина на ветар</p> <p>-разумеју принцип рада топлотних мотора</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>материјалима.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца. – Други важан ресурс материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштитанараду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција алата и редослед њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљу настави технике и технологије. - Упознавати ученике са професијама из ове области.
--	--	--	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом. 	<p>производње Погонске машине – мотори (хидраулични и пнеуматски) Погонске машине – мотори (топлотни)</p>			<ul style="list-style-type: none"> – Накрајувеобласти, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела. <p>Програм реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.</p>
5.	КОНСТРУКТОР СКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражи и реши задати проблем у 	<p>Појам, врсте, намена и конструкција робота</p>	<p>-развијају вештину склапања елемената</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење 	<ul style="list-style-type: none"> – Пројекте реализовати у паровима или малим групама. – У овом делу програма ученици реализују

	<p>оквиру пројекта;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, потупак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.). 	<p>(механика, погон и управљање) Моделовање погонских машина и/или школског мини робот</p> <p>Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање пројектног задатка</p> <p>Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација</p> <p>Рад на пројектном задатку</p> <p>Представљање идеје, поступака израде и процена сопственог рада и рада других у овир тима.</p>	<p>машина</p> <p>-разумеју како се преноси сила кроз флуиде</p> <p>-знају намену технолошких машина</p> <p>-препознају кретања која изводи алат и предмет обраде код технолошких машина</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине.</p> <p>Ученици сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружимо могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектне задатке користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште овако грађена квалитета коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се на неуспелим производима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову</p>
--	--	---	---	--	---

			Коришћење електронске кореспонденције Одређивање цене трошкова и вредности урађеног модела Креирање рекламе за израђени производ			реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.
--	--	--	---	--	--	---

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ и задаци

Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Задаци наставе информатике и рачунарства су:
стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе информатике и рачунарства сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе информатике и рачунарства буду у пуној мери реализовани

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- подстицање креативног рада са рачунаром;
- оспособљавање за рад на рачунару.
-

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ИКТ	4		5	9

Formatted: Bullets and Numbering

2.	Дигитална писменост	3		2	5
3.	Рачунарство	8		4	12
4.	Пројектни задаци			10	10
Укупно:		15		21	36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у 	<ul style="list-style-type: none"> - Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. - Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). 	<ul style="list-style-type: none"> -умеју да обележе већи број отвора користећи табеларно представљање података -умеју да нацртају у изометрији рачунаром:круг, правилан многоугао, ваљак -умеју да израде минипројекат рачунаром -умеју да ураде презентацију -разликују визуелну презентацију и логичку структуру текста -познају растерску и 	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација 	Ученици треба да пронађу и отворе документ у Ворду, да прочитају текст и логички га уреде, доделе му одговарајуће стилове, идеално до 3 нивоа дубине. Наставник треба да представи технику израде прегледа садржаја текстуалног документа, а ученици да је примене на документу који су логички структурирали. На овај начин, ученици се осврћу на раније научено

		<p>изабраном програму;</p> <p>– креира векторску слику у изабраном програму;</p> <p>– користи алате за уређивање и трансформацију слике;</p> <p>– креира гиф анимацију;</p> <p>– креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;</p>	<p>- Рад у програму за растерску графику.</p> <p>- Рад у програму за векторску графику.</p> <p>- Израда гиф анимација.</p> <p>- Коришћење алата за снимање екрана.</p>	<p>векторску графику</p> <p>-знају да креирају слику у изабраном програму</p> <p>-знају да користе алате за уређивање и трансформацију слике</p> <p>-знају да креирају гиф анимацију</p> <p>-разликује појмове URL, DNS, IP адреса</p> <p>-креира, форматира и шаље електронску пошту;</p> <p>-употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p> <p>-обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин</p>		<p>смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. У делу креирања и обраде дигиталне слике, ученицима треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару. Представити RGB и CMYK палете боја, указати на везу избора палете у односу на намену: RGB – за приказивање на дигиталном уређају или на интернету, односно CMYK палете боја за припрему за штампање. још једном подсетити ученике на појам пиксел, те однос квалитета слике и резолуције.</p>
--	--	---	--	--	--	---

				водећи рачуна о приватности;		Наставити рад на креирању растерске графике. Увести појам и сврху слојева. Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика Показати основне геометријске трансформације над сликом. Упознати ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма за креирање и обраду векторске графике. Представити карактеристике формата слике gif. Објаснити поступак чувања и приказа анимација.
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	- разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - објасни појмове хипервеза и			<ul style="list-style-type: none"> • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема 	Укратко представити значење појмова: DNS, IP URL World Wide Web. Објаснити појам

		<p>хипертекст; - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; - препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; - сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; - подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или</p>	<p>- URL, DNS, IP адреса. - Хипервеза и хипертекст. - Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. - Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). - Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама/упитницима...) у облаку.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према здрављу • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини 	<p>хипервезе (hyperlink) и хипертекста (hypertext). Представити интернет сервис електронска пошта (е-маил). Посебну пажњу посветити правилима која важе у писаној електронској комуникацији а која подстичу стицање добрих навика код ученика.</p>
--	--	---	---	--	---	---

		веб локацији;				
3.	РАЧУНАРСТВО О	<p>– уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике;</p> <p>– употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p> <p>– планира, опише и имплементира решење једноставног проблема;</p> <p>– употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p>	<p>Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика.</p>	<p>– употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p> <p>– употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Компетенција за учење 	<p>Упознати ученике са библиотеком за 2Д графику и начином инсталације. Увести појам координатног система прозора, описати сличности и разлике у односу на традиционални координатни систем који се користи у математици. Увести начине задавања боја (именоване боје, боје задате помоћу три броја у RGB систему). Објаснити и демонстрирати исцртавање следећих основних примитива: — дуж — испуњен и уоквирен правоугаоник, — круг и кружница. Описати и</p>

						демонстрирати поступак примене ових облика у цртању мало сложенијих цртежа, као и технику исписа текста на екрану, на датој позицији и са одабраним фонтом. Приказати генерисање насумичних бројева и употребу насумично генерисаних бројева на цртање насумично распоређених облика и насумични избор боја. Ако наставник процени могуће је урадити пројекте попут програмирања анимација и једноставних рачунарских игара.
4.	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	-- Фазе пројектног задатка од	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира,	Наставник дефинише неколико тема	• Рад с подацима и	Ученици заједно са наставником пролазе кроз све

		<p>израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	<p>уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен</p>	<p>пројектних задатака које погодују развијању међупредметних компетенција, подстичу иницијативу и креативност, функционализуј у раније стечена знања, као и формирање вредносних ставова ученика. И у овом разреду, пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета. Теме треба да буду што ближе реалном животу и релевантне за ученике. Приликом дефинисања</p>	<p>информацијама ☐ Решавање проблема ☐ Сарадња ☐ Дигитална компетенција ☐ Одговоран однос према здрављу ☐ Компетенција за учење ☐ Одговорно учење у демократском друштву ☐ Естетичка компетенција ☐ Комуникација ☐ Одговоран однос према околини</p>	<p>фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник наглашава сваки корак, објашњава, иницира дискусију и предлаже решења. Посебну пажњу посветити развоју међупредметних компетенција, подстицању иницијативе и креативности, успостављању сарадничких и вредносних ставова код ученика. Пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета. Наставни пројекат подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију</p>
--	--	---	---	---	---	---

				<p>тема пројектних задатака, наставник може да се ослони и на пројекте који су реализовани претходне школске године и пројектне теме повеже са утврђивањем и евалуацијом њихових резултата. Ослањајући се на праксу утврђену у претходна три разреда, наставник реализацију пројектног задатка у највећој мери препушта ученицима. Ученици бирају једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова,</p>	
--	--	--	--	---	--

					<p>унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. За реализацију наставног пројекта могуће је користити рачунар или други програмабилни физички уређај. Теме наставног пројекта треба осмислити тако да подржавају функционализацију у знања ученика стечених учењем различитих предмета.</p>
--	--	--	--	--	---

				самостално планирају фазе реализације, у складу са расположивим временом, ресурсима и сложености одабране теме. Наставник има улогу ментора – он прати и благо усмерава ученике док пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник подстиче ученике да темељно осмисле сваки од корака, дискусију у оквиру тимова и сараднички долазе до решења. Циљ наставника је да, током реализације		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>пројектних задатака, креира образовно окружење које погодује развијању и неговању: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа. На крају пројеката, ученици треба да сумирају резултате и изведу закључке. Пожељно је да се главни закључци визуелно прикажу, у форми инфографика и</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				презентују наставнику, осталим ученицима, али и ширем аудиторијуму (могу се поставити на интернет, приказати родитељима, ...). Најбоље би било да наставник унапред припреми туторијале за израду инфографика и подстакне ученике да их изуче код куће, а да у школи примене приказане технике ефинисања тема пројектних задатака, наставник може да се ослони и на пројекте који		
--	--	--	--	---	--	--

				су реализовани претходне школске године и пројектне теме повеже са утврђивањем и евалуацијом њихових резултата. Ослањајући се на праксу утврђену у претходна три разреда, наставник реализацију пројектног задатка у највећој мери препушта ученицима. Ученици бирају једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова, самостално планирају фазе реализације, у форми инфографика и		
--	--	--	--	--	--	--

			презентују наставнику, осталим ученицима, али и ширем аудиторијуму (могу се поставити на интернет, приказати родитељима, ...).		
--	--	--	---	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Тежиште рада, код прве наставне теме Интернет, треба да буде на разним врстама електронске комуникације као и правилима безбедног понашања у оквиру такве комуникације. Објаснити појам електронске комуникације и навести примере комуникације између људи преко рачунара, мобилне телефоније и других електронских уређаја и опреме. Дискутовати са ученицима о томе колико су овакви облици комуникације заступљени у њиховом свакодневном животу и колико утичу на њих. Тражити од ученика да размишљају о добрим и лошим странама тих утицаја. Извући заједничке закључке о томе колико нам је важан и користан Интернет и којих се правила понашања треба придржавати да би смо заштитили приватност, личне податке као и рачунар и осталу техничку опрему. Највећи део часова, од предвиђених, посветити практичном раду са електронском поштом. Детаљно образложити структуру електронске поруке, начине креирања, чувања, брисања, читања и одговарања на примљену електронску пошту, са нагласком на наредбе Attach, Reply, Forward. Обрадити теме као што су: коришћење готових програма за рад са електронском поштом, коришћење веб поште, прављење и коришћење адресара. Уколико постоје техничке могућности у школи, пружити прилику свим ученицима да уз помоћ наставника, креирају своју, бесплатну e-mail адресу и размене писане поруке. У оквиру практичних вежби укључити захтеве да се уз писану поруку пошаљу и додатна документа као што су слике, текстуална или звучна документа. Вежбати начине одговарања на већ добијену електронску поруку, начине прослеђивања непромењене поруке даље, рад са адресаром и листом контаката. Уколико школа нема конекцију на Интернет, у offline режиму показати све могуће детаље око рада са електронском поштом. Поред рада са електронском поштом, посебну пажњу посветити разјашњавању појмова као што су дискусије и коментари на Интернету, појму блога и форума и начинима рада са њима, појму видео-конференције, електронског учења и учења на даљину, појму инстант порука и ћаскања на Интернету. Уколико постоји могућност, демонстрирати поступак рада са телекомуникационом опремом за успостављање видео-конференције. Скренути пажњу ученицима на велику ризницу знања на Интернету и како да препознају тачне и поуздане изворе информација. Разјаснити појам ауторских права и скренути пажњу на начине дељења дигиталних материјала, односно начине

преузимања туђих материјала и постављање својих на Интернет. У оквиру сваког појма који се обрађује, инсистирати на писаним и неписаним правилима понашања у току наведених начина комуникације. Упутити ученике да питају родитеље и наставнике за савет у случају да нису сами у стању да одлуче да ли је нека активност на Интернету безбедна или не.

Код теме Обрада звука ученицима представити формате звучних записа, издвојити оне који се најчешће користе и истаћи њихове предности и недостатке у поређењу са другима. Демонстрирати рад на обради звука у неком од доступних програма (нпр. Audacity, Windows Media Encoder, Adobe Audition, Sound Forge, Nuendo...). Посебну пажњу посветити целинама као што су: конверзија између различитих формата, снимање и обрада гласа (и других звукова) и монтажа аудио записа (од већ постојећих музичких нумера). Оставити времена да се ученици практично упознају са алатима за рад и испробају сегменте рада у програму: конверзија, снимање, монтажа и обрада звука.

Тему Обрада видео записа започети снимањем видео записа. За снимање видео секвенци користити дигиталне фотоапарате и мобилне телефоне. Уколико школа поседује неку врсту камере, омогућити ученицима да практично раде са њом. Снимљене материјале увозити у програм за обраду видео секвенци (на пример Windows Movie Maker и други). Показати основне алате за одсецање, брисање, позиционирање, копирање, премештање, постављање на временску линију видео секвенци ради финалне монтаже. На видео секвенце применити визуелне ефекте, додати звук и текст. Задатак за вежбу може бити самостална израда малог филма на тему по избору. Објаснити начин чувања и запамћивања пројектног фајла, као и начин самосталне израде филма. Истаћи формате видео записа које програм нуди. Дискутовати са ученицима о квалитету видео записа у односу на формат видео записа. Обавезно показати начине конверзије између различитих видео формата (на пр. Windows Movie Maker, Windows Media Encoder, Super Encoder и други).

Израда презентација је тема која се наслања на претходно обрађене садржаје у оквиру петог, шестог и седмог разреда, као што су: увод у мултимедију у петом разреду, рад са текстом у петом и шестом разреду, графика и анимација у шестом разреду и обрада звука и видео записа у седмом разреду. Да би се ученици обучили да израђују квалитетне мултимедијалне презентације, неопходно је обучити их да прво умеју да припреме материјале за рад. С обзиром да је предмет изборни и бира се сваке године изнова, неопходно је прво направити преглед колико садржаја су ученици имали прилике да усвоје. Уколико неки ученици нису похађали предмет у свим ранијим разредима, препоручује се да се неки неопходни делови у везиса обрадом текста, графике и анимације укратко понове. Следећа етапа у обради ове теме би требало да буде дефинисање појма презентације и упознавање са њеном типичном структуром кроз приказивање добро урађених примера. Ученике упознати са карактеристикама успешне презентације и критеријумима за њено оцењивање. Такође, ученицима скренути пажњу на поштовање препорука приликом самосталне израде презентације. Препоруке обухватају: однос боја на слајдовима, количине текста, слика, анимација, графикона и других видео садржаја, као и уклопљеност звукова у целину. Посебну пажњу скренути на начин повезивања слајдова унутар презентације. Анализирати са ученицима показане примере са освртом на позитивне карактеристике и евентуалне негативне карактеристике презентација.

Посебан акценат треба ставити на врсте презентација и разјаснити да се презентације могу правити као подршка предавачу или као програмирани материјал који се даје ученицима за самостално учење. Конкретан рад на изради самосталне презентације са ученицима започети одабиром тема које ће бити обрађиване и презентоване у току преосталих часова. Након тога представити радно окружење програма и кренути на рад са слајдовима (уметање новог, брисање, промена распореда, копирање, премештање, прегледање). После креирања основне структуре презентације показати могућности програма за визуелно обликовање појединачних слајдова и примену готових, дизајнираних шаблона. Кроз рад са текстом поновити најважније законитости обраде текста. У раду са сликама поновити укратко све о типовима записа дигиталних слика и конверзији између формата. Показати како се слике умећу на слајд или у позадину и како се могу обрађивати. Наставити са уметањем других

графичких објеката као што су дијаграми, табеле, готови облици, анимације и други графички елементи (clip art, word art...). По један час посветити раду са звуком и раду са видео записима. Објаснити појам објекта у презентацији и обрадити постављање ефеката на објекте као и на саме слајдове. Након тога показати начине помоћу којих се могу повезати слајдови унутар презентације као и начине повезивања слајдова са спољним садржајима и веб страницама. Завршити израду самосталне презентације преко демонстрације могућности програма да се презентација сачува у другом формату. Након тога дати препоруке за успешну презентацију. Скренути пажњу на подешавање времена излагања, начин излагања као и на техничке предуслове које треба испунити да би презентација била оцењена као успешна.

У оквиру последње тематске целине пружа се могућност наставницима и ученицима који су заинтересовани за наставу Програмирања да наставе са изучавањем неког од актуелних програмских језика са којим су се сусрели у VI разреду (C#, Java или Visual Basic). При реализацији ове тематске целине ученике треба упознати са следећим концептима:

1. Низови
2. Разне врсте петљи, попут For и While. Наредбе за контролу петљи, Break и Continue. Обрадити пример читавања низа оцена, све док се не прочита број мањи од један или већи од пет.
3. Наредбе за контролу тока, попут Switch, која омогућава вишеструки услов.
4. Потпрограми, реализовани као процедуре, функције или методи, у зависности од одабраног програмског језика. Обрадити примере потпрограма за сортирање низа бројева, проналажење највећег и најмањег елемента у низу и за рачунање просечне оцено на основу унетог низа оцена.
5. Уколико је то могуће, обрадити неки од претходних примера у графичком окружењу, тј. развити програм који за унос и испис података користи екранске форме (prozоре), тастатуру и миш.

Ученицима који су тек у седмом разреду изабрали информатику и рачунарство као изборни предмет, тематску област Програмирање реализовати по наставном плану и програму за VI разред, а теме предвиђене за VII разред урадити у обиму колико је то могуће. За ученике који не желе да се баве програмирањем, понуђене су занимљиве наставне теме из области Цртање и графички дизајн. Ова тема је посвећена изради дводимензионалних графичких решења за различите потребе као што су часописи, рекламни панои, постери, позивнице, визит карте и друго. Подсетити ученике на разлику између векторске и битмапиране графике. Детаљно објаснити рад са алатима за цртање (цртање, брисање, уметање текста и графичких елемената, промена димензија и положаја на позадини, копирање, премештање, промена редоследа). У оквиру рада са бојама и текстурама показати како се може утицати на обликовање нацртаних елемената. У складу са могућностима програма показати алате за примену специјалних ефеката на деловима цртежа. Скренути пажњу ученицима на обавезно прегледање материјала пре штампања. Прилагођавању цртежа за екрански приказ, штампу и објављивање на Интернету треба посветити довољно времена да ученици разумеју како се може утицати на квалитет израђеног материјала према потреби. Кроз практичан рад применити научено и израдити конкретне материјале. За обраду ове наставне теме препоручују се програми као што су Corel Draw, Adobe Illustrator, Ink Scape, и други

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поштовањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
1.обавезни наставни предмет 1.1.редовна настава физичког и здравствено васпитања	3	108

2.изборни наставни предмет 2.1 слободне активности(секције) 2.2 активности у природи 2.3 корективно-педагошки рад 2.4 школска и друга такмичења	1	34
--	---	----

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Остале активности	5	2	3	/	/
Атлетика	22	3	19	/	/
Гимнастика	18	5	13	/	/
Спортска игра	53	5	48	/	/
Мерење	10	5	5	/	/
Укупно	108	20	88	/	/

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Остале активности	– одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; – користи научене вежбе у спорту, рекреацији и	Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гибкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.	ФВ.1.2.1. ФВ.1.2.2. ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу * естетичка компетенција	- кроз практичне часове комуникација са ученицима, објашњавање вежби и садржаја - кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова

		другим ситуацијама;				
2	Атлетика	– примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; – примени атлетске дисциплине у складу са правилима; – развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике;	Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Бацање „вортекс-а“.	ФВ.1.1.3. ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.8. ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10.	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу * естетичка компетенција	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - реализовање основних и додатних садржаја кроз практичну наставу -на основу праћења напретка ученика проширење садржаја у складу са моторичким способностима
3	Гимнастика	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и	Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Вратило Греда	ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.14. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18. ФВ.1.1.19.	*Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - након савладавања обавезних садржаја , проширивање задатака кроз практичан рад

		игри -процени сопствене могућности за вежбање у гимн.				- избор вежби у складу са способностима ученика, материјално техничким условима
4	Спортска игра	– изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; – примени основна правила тимских и спортских игара; – користи усвојене елементе технике у спортским играма; – примени основне тактичке елемете; – учествује на унутар одељенским такмичењима;	Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре; Футсал: Игра уз примену правила Рукомет: Игра уз примену правила Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	* дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз практичан рад - избор и прилагођавање вежби нивоу ученика и испуњењу исхода водећи рачуна о оптерећењу и динамици часа
5	Мерење	– упоређује и анализира сопствене результате са тестирања са	Примена националне батерије тестова за праћење	ФБ.1.3.1 ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.	* дигитална компетенција	* кроз мерење праћење индивидуалног напретка ученика

		референтним вредностима;	физичког развоја и моторичких способности.			
--	--	--------------------------	--	--	--	--

1.1 РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

1.2. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (СЕКЦИЈЕ)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

Ове екипе представљају школу на такмичењима

1.3. АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

Од активности у природи, планиран је крос :

-јесењи крос, у организацији Спортског савеза и РТС-а (октобар)

1.4. НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА (спортска недеља)

Школа организује и „Спортску недељу“, такмичење за све ученике од 1-8. разреда. Они се такмиче у дисциплинама које су у складу са условима у којима школа ради.

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Домаћинство

Циљеви и задаци:

Циљ наставе изборног предмета домаћинство јесте да ученици стекну нова знања о улози породице у формирању културе понашања, становања, исхране, одевања и рада, као и да интегришу и унапреде претходно стечена знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези с важним активностима у свакодневном животу.

Задаци наставе јесу:

стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе домаћинства сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе домаћинства буду у пуној мери реализовани

развијање свести о томе да култура становања, одевања, исхране и понашања која се стиче у породици доживотно утиче на културне потребе, навике и понашања

ученика

стицање знања и вештина у вези с важним активностима у свакодневном животу и развијање способности примене стечених знања и умења у областима организације и

функционисања савремене породице и домаћинства, културе становања, одевања и исхране

развијање вештина, ставова и навика одржавања одевних предмета и обуће, домаћинства и околине

развијање способности правилног и безбедног коришћења различитих средстава, оруђа и материјала у домаћинству

развијање знања о компонентама правилне исхране

развијање способности за поуздано и стручно коришћење различитих уређаја у домаћинству, нових информационих и комуникационих технологија

развијање еколошке свести о значају селективног прикупљања отпада у домаћинству и спремности да се сопственим активностима доприноси очувању здраве околине

и стандарда квалитета живљења

развијање позитивних и конструктивних ставова о коришћењу научних сазнања за унапређивање квалитета живота

развијање сарадничких способности, способности слушања и уважавања мишљења других, способности изношења става и формулисања аргумената за изнети став

развијање свести о сопственим знањима и способностима.

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
1.	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА	4	2	1	1	/
2.	КУЛТУРА СТАНОВАЊА	8	5	2	1	/
3.	КУЛТУРА ОДЕВАЊА	4	2	1	1	/
4.	КУЛТУРА ПОНАШАЊА	4	2	1	/	1
5.	СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА	5	3	1	1	/
6.	ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ	11	8	/	2	1
Укупан број часова		36	22	6	6	2

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊ А ПРОГРАМА
1.	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА	зна шта се подразумева под појмом домаћинство зна значење појма породица; зна значење појма култура разуме улогу породице у формирању културних потреба као и формирању навика и интересовања које имају суштинску улогу у развоју културних потреба, креативног понашања и самоактуализације разуме односе породице и друштва кроз односе «ми» и «други» разуме фазе породичног живота, односе у породици и потребе савремене породице.	Појам домаћинства. Савремено домаћинство и његова правилна организација. Савремена породица, односи у породици и њихово усклађивање. Услови за формирање здраве породице и фазе развоја.		Биологија, хемија, техничко и информатичко образовање, географија, ликовно Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема	- дебата - рад у пару - групни рад - израда анкете и анализа
2.	КУЛТУРА СТАНОВАЊА	развије способност разумевања односа између културних потреба, навика и интересовања и културе становања којом се поред функционалних	Породица и стан. Функционалне целине стана, њихове улоге и економично коришћење. Технички апарати у домаћинству.		Сарадња	- примена ИКТ у настави - прелиставање часописа о ентеријерима - израда панона

		<p>испољавају и естетске потребе у свакодневном животу (кроз архитектуру објеката за становање, дизајн намештаја и покућства, уметничке предмете у домаћинству: слике, фотографије, занатске предмете итд)</p> <p>разуме да постоје различите врсте стамбеног простора, могућности за његово економично и целисходно коришћење, као и могућности прилагођавања потребама чланова породице</p> <p>разуме сличности и разлике између традиционалног и савременог начина становања</p> <p>развија навике хигијенског одржавања стамбеног простора и околине</p> <p>формира ставове о естетским вредностима у области уређења стана и околине</p> <p>разуме потребу за</p>	<p>Безбедно руковање техничким апаратима у домаћинству.</p> <p>Околина стана и култура становања.</p> <p>Уређивање стана/куће, уређивање околине и школе.</p> <p>Селективно прикупљање и одлагање отпада у домаћинству.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

		<p>коришћењем различитог прибора и средстава за одржавање стана и околине</p> <p>разуме потребу за рационалном организацијом и расподелом послова у домаћинству</p> <p>развија позитивни став према раду на заштити животне околине, укључујући и стан и школу</p> <p>разуме конвенционалне ознаке на техничким уређајима у домаћинству и планира њихову безбедну примен</p>				
3.	КУЛТУРА ОДЕВАЊА	<p>развије способност разумевања односа између културних потреба, навика и интересовања и културе одевања којом се поред функционалних испољавају и естетске потребе у свакодневном животу (кроз дизајн одевних предмета, модну индустрију итд)</p>	<p>Појмови везани за културу одевања: индустрија и занатство одевних предмета, примењена уметност (сценски костим, савремено одевање, дизајн текстила, дизајн накита, јувелирски занат, народна радиност итд)</p> <p>Улога одеће и обуће.</p> <p>Материјали од којих се</p>			<p>- дебата</p> <p>- рад у пару</p> <p>- групни рад</p> <p>- израда анкете и анализа</p>

		<p>разуме функционалну и естетску улогу одеће и обуће</p> <p>разуме сличности и разлике између традиционалног (ношња) и савременог одевања</p> <p>зна разлике у својствима између природних и вештачких материјала</p> <p>оспособи се да према својствима материјала бира одговарајући материјал у складу са наменом одеће и обуће</p> <p>оспособи се за одговарајући избор средстава за одржавање одеће и обуће и њихово правилно коришћење.</p>	<p>прави одећа (природни, вештачки, мешовити).</p> <p>Природни материјали: памук, лан, свила, вуна.</p> <p>Вештачки материјали: најлон, вискоза, ликра, гума.</p> <p>Избор тканине по критеријуму својстава тканине и намене одеће.</p> <p>Одржавање одеће и средства за одржавање одеће од памука, вуне, свиле, синтетичких материјала.</p> <p>Пеглање одеће и сезонско одлагање одеће и обуће.</p>			
4.	КУЛТУРА ПОНАШАЊА	<p>развије способност разумевања односа између културних потреба, навика и интересовања и културе понашања</p> <p>да разуме значење појмова: средства/медији изражавања, информисања и комуникације</p>	<p>Појмови везани за културу понашања: изражавање, информисање и комуникација; средства/медији изражавања (језик, књижевност, позориште, филм, сликарство, вајарство итд), информисања и</p>			<p>- дебата</p> <p>- рад у пару</p> <p>- групни рад</p> <p>- израда анкете и анализа</p>

	<p>да разуме везу између појмова «медијско» и «вишемедијско» у контексту са «вишемедијским» изражавањем и «мултимедијама» интегрише знања добијена у оквиру овог предмета интегришу са знањима стеченим у оквиру других предмета као нпр: Техничко и информатичко образовање (нарочито у делу који се односи на Информационо-комуникационе технологије), Информатика и рачунарство, Језик и књижевност, Ликовна култура, веронаука итд. оспособи се за планирање набавке према расположивим средствима оспособи се да избор артикала изводи на основу односа квалитета производа и цене, користећи при томе различите изворе података</p>	<p>комуникације (1. штампани; књиге, периодика, дневне новине, каталози, проспекти итд, 2. електронски: тв, радио, интернет итд); вишемедијско изражавање (вишемедијске уметности: позориште, опера, балет итд) и «вишемедијско» информисање (ТВ као спој више медија: слика, звук/ тишина, покрет итд). Планирање и расподела буџета. Планирање дневне, недељне, месечне и сезонске набавке. Избор артикала. Примена комуникационих и информатичких технологија при куповини. Путовање – одабир дестинације и планирање путовања, резервација и куповина карата. Припрема за путовање – како спаковати кофер. Правила понашања у градском превозу, аутобусу, возу, авиону.</p>			
--	---	---	--	--	--

		о квалитету производа оспособи се за планирање и реализацију путовања оспособи се за ефикасно коришћење савремених средстава комуникације.	Савремена средства комуникације, план телефонског разговора, SMS, e-mail, претраживање релевантих и поузданих информација.		
5.	СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА	истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу;	Значај воде за одржавање хигијене. Средства за личну хигијену. Козметичка средства. Кућна апотека. Материјали за опремање домаћинства Одржавање домаћинства Отпадни материјали у домаћинству.		- дебата - рад у пару - групни рад - израда анкете и анализа
6.	ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ	правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног	Хранљиви састојци и животне намирнице. Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, градивна, заштитна и регулаторна) и саставу. Енергетска вредност намирница. Потребе за састојцима		- дебата - рад у пару - групни рад - израда анкете и анализа

		<p>руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране;</p>	<p>хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма.</p> <p>Рационална исхрана човека.</p> <p>Принципи рационалне исхране.</p> <p>Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране.</p> <p>Последице неправилне исхране.</p> <p>Припремање хране, начини обраде намирница.</p> <p>Хигијенски услови приликом припремања хране.</p> <p>Одлагање, чување и конзервисање намирница.</p> <p>Апарати и машине за припремање, чување и</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			обраду хране и намирница Загађујуће супстанце хране и мере заштите Адитиви Органска и ГМО храна Култура исхране и понашање за трпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор. Национална кухиња и кухиње у свету.			
--	--	--	---	--	--	--

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) оухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;

- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

БРОЈ НАСТАВНИХ ТЕМА	5
Годишњи фонд часова	36
За обраду новог градива	23
За друге типове часа	13

Садржаји програма	Број часова	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Начини извођења активности	Циљеви и задаци садржаја програма
Увод	1	упознавање са садржајем и начином рада	Критички размишља и доноси закључке	фронтални индивидуални	постепено упознавање са новим наставним садржајем
Богопознање	5	Читање Библије и излагање светоотачких сведочанстава о Богу као Св. Тројици	Отворено и радознано поставља питања.	фронтални групни индивидуални	познањем Бога познајемо човека и његове могућности

Јединство Цркве Христове	7	Излагање учења о Цркви	Отворено и радознано поставља питања.	фронтални групни индивидуални	да се изгради свест да је личност израз заједничке слободе са другом личношћу
Светотајински живот Цркве	11	Читање из Библије и Св. Отаца и објашњење Евхаристије као дара Божијег	Отворено и радознано поставља питања.	фронтални групни индивидуални	Упознавање са светим тајнама и њиховим значајем за свакодневни живот хришћанина
Српска црква кроз векове	10	коришћење историске грађе српске цркве	Отворено и радознано поставља питања.	фронтални индивидуални	учавање изградње верске и националне свести кроз православље
Евалуација	2	испитивање	Критички размишља и доноси закључке	дијалогски	усвајање и вредновање наставног садржаја остваривање циљева и задатака могућност практичне примене

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Општо циљ предмета:

Циљ предмета је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности икоје су претпоставка за компетентан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву

Задаци предмета:

- разумевање значења кључних појава који се односе, на грађанина, државу и власт и схватање историјског развоја грађанских праваца и слобода
- узнавање са карактеристикама одговорног и активног грађанина и разумевање улоге детета као грађанина у друштву и разумевање односа између грађанских права, појединца и општег добра.
- узнавање са начинима развијања грађанске одговорности

- разумевање волонтерског покрета и значаја волонтерских акција
- подстицање ученика да се ангажују у различитим иницијативама и разумевање значаја иницијативе за постизање промена у друштву
- разумевање неопходности постојања власти и концепта неограничене власти
- упознавање са институцијом Бачког парламента и оспособљавање за самоиницијативност и извођење конкретних акција.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Људска права	2	2	6	10
2.	Демократско друштво	2	2	6	10
3.	Процеси у демократском свету	3	3	2	8
4.	Грађански активизам	3	3	2	8
Укупно:					36

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Људска права	наведе и опише основне карактеристике људских права; • својим речима опише везу између права појединца и општег добра; • дискутује о односу права и правде и о	Карактеристике људских права – урођеност, универзалност, неotuђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра. Права и		Српски језик, Ликовна култура, информатика, ликовна култура, музичка култура	-Наставник се труди да све садржаје приближи и образложи због сипралног ширења наставних јединица за касније разреде - Важно је истаћи везу међу свим областима зато што се оне међусобно ин

		<p>сукобу права; • образложи личну одговорност у заштити свог здравља; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; •</p>	<p>правда. Социјална правда.</p>			<p>тегришу - Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности.</p>
--	--	---	--	--	--	--

2.	Демократско друштво	<p>Својим речима опише везу између права појединца и општег добра;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дискутује о односу права и правде и о сукобу права; • образложи личну одговорност у заштити свог здравља; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • аргументује потребу ограничења и контролу власти; • препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када 	<p>Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе.</p> <p>Народна скупштина – сврха и надлежности.</p> <p>Народни посланици, посланичке групе.</p> <p>Процедуре у раду Народне скупштине.</p> <p>Скупштинске дебате.</p> <p>Предлагање и доношење закона.</p>		<p>Српски језик, Ликовна култура, информатика, ликовна култура, музичка култура</p>	<p>Наставник се труди да све садржаје приближи и образложи због спиралног ширења наставних јединица за касније разреде</p> <p>- Важно је истаћи везу међу свим областима зато што се оне међусобно интегришу</p> <p>- Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са</p>
----	---------------------	---	--	--	---	--

		се нађе у великој групи људи и заштити се; • учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; •				ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности.
3.	Процеси у демократском свету	Својим речима опише везу између права појединца и општег добра; • дискутује о односу права и правде и о сукобу права; • образложи личну одговорност у заштити свог здравља; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • аргументује	Припадност групи. Групни идентитет као део идентитета младих. Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца. Вршњачки притисак. Конформизам. Приватност – обим и границе. Понашање људи у маси и угроженост права појединца.		Српски језик, Ликовна култура, информатика, ликовна култура, музичка култура	Наставник се труди да све садржаје приближи и образложи због сипралног ширења наставних јединица за касније разреде - Важно је истаћи везу међу свим областима зато што се оне међусобно интегришу

		<p>потребу ограничења и контролу власти; • препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се; • учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; •</p>				<p>- Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности.</p>
--	--	--	--	--	--	---

4.	Грађански активизам	учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; • проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	Одређивање улога и процедура у скупштини. Формирање посланичких група. Избор председника скупштине. Формулисање предлога закона. Скупштинска дебата. Гласање. Евалуација симулације.		Српски језик, Ликовна култура, информатика, ликовна култура, музичка култура	Наставник се труди да све садржаје приближи и образложи због спиралног ширења наставних јединица за касније разреде - Важно је истаћи везу међу свим областима зато што се оне међусобно интегришу
----	---------------------	---	--	--	--	--

						<p>- Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности.</p>
--	--	--	--	--	--	---

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе страног језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе страног језика буду у пуној мери реализовани
- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,
- стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,
- стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.
- усвајање основних знања из страног језика која ће ученику омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља,
- усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи,
- оспособљавање ученика да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика на различите начине и у свим околностима које живот створи.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспецује стицање вишијезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	WIE WAR'S IN DEN FERIEEN?	3,5	2,5	3	9
2.	MEINE PLÄNE	4	3	6	13
3.	FREUNDSCHAFT	3	3	5	11
4.	BILDER UND TÖNE	3,5	2,5	2	8
5.	ZUSAMMENLEBEN	4,5	2,5	5	12

6.	DAS GEFÄLLT MIR	3	2	5	10
7.	MEHR ÜBER MICH	3,5	2,5	3	9
Укупно:		25	18	29	72

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	<p>Wie war's in den Ferien? Описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања; описивање радњи у прошлости; изражавање припадања и поседовања;</p>	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставна 	<p>Ученици у усменој комуникацији уче и увежбају:</p> <ul style="list-style-type: none"> Изразе и речи које се односе на тему; - Описни придеви - Претерит помоћних глагола - Перфекат - Прилози за време - Присвојни детерминативи - Присвојни придеви - Конструкције за изражавање 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.8.2.1.12. 2.1.13. 2.1.15.2.1.17.2.1.19.2.1.20.2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите

	<p>језичка средства</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност - формулишу једноставније исказе који се 	припадања			<p>мануелне активности,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Игре примерене узрасту
--	--	-----------	--	--	--

		односе на поседовање и припадност - пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто				
2.	Meine Pläne описивање радњи у прошлости; описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); исказивање жеља и интересовања; изражавање мишљења;	- разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости	- Изразе и речи које се односе на тему; - Упитне реченице - Императив - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Презент - Упитне реченице - Глагол möchten - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице са dass - Реченице са weil	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.2.2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19.2.1.20.2.1.21.2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.5.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне

		<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих - изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања 				<p>активности, - Игре примерене узрасту</p>
--	--	---	--	--	--	---

		једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење				
3.	Freundschaft Описивање бића; изражавање молби и захтева; описивање радњи у садашњости; изражавање мишљења;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа - опишу и упореди жива бића користећи једноставнија језичка средства - разумеју уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих - упуте уобичајене молбе и захтеве - разумеју једноставније	Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Презент - Упитне реченице - Предлози и прилози за време - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице са	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6. 2.1.7. 2.1.8.2.1.12. 2.1.13.2.1.15. 2.1.16. 2.1.19.2.1.20. 2.1.21. 2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење

	<p>текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје 	<p>dass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Личне заменице у дативу 			<p>различитих наставних метода,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
--	---	---	--	--	--

		кратко образложење				
4.	Bilder und Töne Разумевање и давање упутстава; описивање радњи у садашњости; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;	- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у	Императив - Презент - Предлози за време - Прилози за време - Упитне реченице - Модални глаголи - Реченице са wenn	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст

		<p>садашњости</p> <ul style="list-style-type: none"> - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту 				
5.	Zusammenleben Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис	- Изразе и речи које се односе на тему - Описни	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња,	Групно и индивидуално решавање проблема,

	<p>збивања; изражавање захтева; исказивање осета и осећања; исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;</p>	<p>особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања - опишу и упореде особе, биљке, животиње, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања - разумеју уобичајене захтеве и реагују на њих - упуте уобичајене захтеве - разумеју уобичајене изразе у вези са осетима и осећањима и реагују на њих - изразе осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставнија питања која се односе на</p>	<p>придеви - Поређење придева - Презент - Императив - Модални глаголи - Упитне реченице - Употреба придева и предлога који описују просторне односе</p>	<p>1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.8. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14.2.1.15. 2.1.18. 2.1.19.2.1.20.2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Естетичка</p>	<p>- Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст</p>
--	---	---	---	--	------------------	--

	<p>оријентацију у простору и правац кретања и одговоре на њих</p> <ul style="list-style-type: none"> - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе - саопште правила понашања, забрана и листу својих и туђих обавеза 				
--	--	--	--	--	--

		користећи одговарајућа језичка средства				
6.	Das gefällt mir Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у садашњости; изражавање допадања/недопадања; изражавање мишљења; изражавање количина, бројева и цена;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа -разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и	Изразе и речи које се односе на тему: - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Презент - Деклинација именица - Вођење дијалога на тему - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Употреба члана	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.15. 1.1.19.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.2.2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). - Класирање и упоређивање

		<p>недопадања и реагује на њих - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену - питају и саопште колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства - питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта</p>				<p>(по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>- Игре примерене узрасту.</p>
--	--	---	--	--	--	---

7.	<p>Mehr über mich Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења; изражавање бројева;</p>	<p>разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, - у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или некојко информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Изражавање година до 2000. и касније</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6. 2.1.7. 2.1.8.2.1.12. 2.1.13.2.1.15. 2.1.16. 2.1.19.2.1.20. 2.1.21. 2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, -Различите мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). - Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим</p>
----	---	---	--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење 				<p>добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>- Игре примерене узрасту</p>
--	--	--	--	--	--	---

Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<p>– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом;</p> <p>– одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима;</p> <p>– уочи делове именичке синтагме;</p> <p>– уочи логички субјекат у типичним примерима;</p> <p>– препозна сложени глаголски предикат у типичним примерима;</p> <p>– препозна врсте напоредних односа</p>	<p>Граматика: Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске,</p>	<p>CJ.1.3.1. CJ.1.3.2. CJ.1.3.3. CJ.1.3.4. CJ.1.3.7. CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10. CJ.1.3.12. CJ.1.3.13. CJ.1.3.14. CJ.1.3.15. CJ.1.3.16.</p>	<p>Компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика: слуша, записује, усваја и примењује основна знања из граматике и правописа.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - демонстративна, - монолошка, - дијалошка,</p>

		<p>међу реченичним члановима и независним реченицама; – препозна поједине врсте зависних реченица; – доследно примени правописну норму у једноставнијим примерима;</p>	<p>прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови.</p>			<p>- текстовна; - фронтални и индивидуални рад.</p>
--	--	--	--	--	--	--

			Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.			
II	КЊИЖЕВНОСТ	- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности; – препозна основне одлике књижевних родова; – препозна основне књижевне врсте; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму;	Лирика: Јован Дучић: <i>Подне</i> ; Милан Ракић: <i>Божур</i> ; Владислав Петковић Дис: <i>Међу својима</i> ; Милутин Бојић: <i>Плава гробница</i> ; Десанка Максимовић: <i>Крвава бајка</i> ; Стеван Раичковић: <i>После кише</i> ; Јован Јовановић Змај: <i>Лутунска јухахаха</i> ; Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i> ; Вислава Шимборска: <i>Облаци</i> . Књижевни термини и појмови: Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих.	СЈ.1.4.1. СЈ.1.4.2. СЈ.1.4.3. СЈ.1.4.4. СЈ.1.4.5. СЈ.1.4.6. СЈ.1.4.7. СЈ.1.4.8.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини	Активности ученика: чита, разговара, анализира, закључује, препознаје, усваја; развија способност запажања битних појединости у књижевноуметничком тексту. Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика. Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка метода, - рад на тексту,

		<p>–уочи мотиве и песничке слике у одабраном лирском тексту;</p> <p>– локализује књижевна дела из обавезног школског програма;</p> <p>– разликује етапе драмске радње;</p> <p>– разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p> <p>– разликује облике казивања (форме приповедања);</p> <p>– препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p>	<p>ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози.</p> <p>Епика: Народна бајка (једна по избору): <i>Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован;</i> Стефан Митров Љубиша: <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак); Радоје Домановић: <i>Вођа</i> (одломак); Петар Кочић: <i>Кроз међаву;</i> Иво Андрић: <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак); Данило Киш: <i>Прича о печуркама / Еолска харф;</i> Алфонс Доде: <i>Последњи час /</i></p>			<p>- илустративна;</p> <p>- индивидуални рад,</p> <p>- групни рад,</p> <p>- фронтални рад.</p>
--	--	---	---	--	--	--

			<p>Владимир Набоков: <i>Лош дан; Дневник Ане Франк</i> (одломак); Ефраим Кишон: <i>Код куће је најгоре</i> (једна прича по избору); Афоризми (Душан Радовић и други). Књижевни термини и појмови: Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драма:</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Бранислав Нушић: <i>Власт</i> (одломак); Вида Огњеновић: <i>Кањош</i> <i>Мацедоновић</i> (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, пе- рипетација, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме покосовског тематског круга (<i>Смрт војводе</i> <i>Пријезде, Диоба</i> <i>Јакишића</i> и песма по избору); Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (<i>Мали Радојица, Стари</i> <i>Вујадин, Старина</i> <i>Новак и кнез Богосав;</i> <i>Иво Сенковић и ага од</i> <i>Рибника, Ропство</i> <i>Јанковић Стојана</i>); Свети Сава у књижевности: – одломак из <i>Житија</i></p>		
--	--	--	--	--	--

			<p><i>Светог Симеона</i> (о опроштају оца од сина); избор из народних прича и предања (на пример <i>Свети Сава и ђаво</i>, легенде о Светом Сави); избор из ауторске поезије о Св. Сави (нрг. Матија Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i>); Мирослав Антић: <i>Плави чуперак</i> и <i>Шашава књига</i> (избор); Антоан де Сент Егзипери: <i>Мали Принц</i>; Момо Капор: <i>Мали Принц</i>; Јован Стерија Поповић: <i>Покондирена тиква</i>; Душан Ковачевић: <i>Свемирски змај</i>; Дејан Алексић: <i>Ципела на крају света</i> / Игор Коларов: <i>Дванаесто море</i>.</p> <p>Допунски избор: Милорад Павић: <i>Руски хрт</i> (одломак); Тургењев: <i>Шума и стена</i>; Антон</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Павлович Чехов: <i>Чиновникова смрт</i>; Јанко Веселиновић: <i>Хајдук Станко</i> (одломак из првог дела романа); Гордана Малетић: <i>Катарке Београда</i> (прича Зебња и друге); Урош Петровић: <i>Загонетне приче</i>; Александар Манић: <i>У свитање света</i>; Јасминка Петровић: <i>Лето кад сам научила да летим</i>; Градимир Стојковић: <i>Хајдук у Београду</i>; Корнелија Функе: <i>Срце од мастила</i>; Душица Лукић: <i>Земља је у квару</i> (избор); Гордана Брајовић: из збирке песама <i>Индија, Индија</i> (<i>Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја</i>); Душан Поп Ђурђев: <i>Лет лионског Икара</i>.</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Михајло Пупин: <i>Са</i></p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p><i>паињака до научењака</i> (одломак); Јелена Димитријевић: <i>Седам мора и три океана</i> (одломак) / Милош Црњански: <i>Наша небеса</i> („Крф, плава гробница” – одломак); Једно дело по избору: Јован Цвијић: <i>Охридско језеро</i> (одломак) / Пеђа Милосављевић: <i>Потера за пејзажима</i>; Светлана Велмар Јанковић: <i>Српски Београд деспота Стефана</i> (Капија Балкана). Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја. Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p>			
Ш	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму;	<p>Језичка култура: Књижевни и остали типови текстова у функцији</p>	<p>СЈ.1.1.1. СЈ.1.1.2. СЈ.1.1.3. СЈ.1.1.4. СЈ.1.1.5.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење,</p>	<p>Активности ученика: увежбава технике у изради писменог састава и пише</p>

	<p>– разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила;</p> <p>– састави кохерentan писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа;</p> <p>– напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице;</p> <p>– препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу;</p> <p>– пронађе потребне информације у нелинеарном тексту;</p> <p>– напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила.</p>	<p>унапређивања језичке културе.</p> <p>Књижевноуметнички и публицистички текстови.</p> <p>Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.).</p> <p>Текст заснован на аргументима.</p> <p>Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова.</p> <p>Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго.</p> <p>Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке.</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање текста</p>	<p>CJ.1.1.6.</p> <p>CJ.1.1.7.</p> <p>CJ.1.1.8.</p> <p>CJ.1.2.1.</p> <p>CJ.1.2.2.</p> <p>CJ.1.2.3.</p> <p>CJ.1.2.4.</p> <p>CJ.1.2.5.</p> <p>CJ.1.2.6.</p> <p>CJ.1.2.7.</p> <p>CJ.1.2.8.</p> <p>CJ.1.2.9.</p>	<p>компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, компетенција за решавање проблема</p>	<p>побољшане верзије радова.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - дијалoшка, - монолошка, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални и индивидуални рад.</p>
--	--	---	---	--	--

			различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			
--	--	--	--	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	BATTLE OF THE TEENS	- разуме једноставније текстове у којима се	Present Simple vs. Present Progressive	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Комуникација Одговорно учешће у демократском	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних

		описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости;	(When my grandparents come to London, they usually stay at a hotel. But this week they're staying with us at our new house.), Stative verbs (I love pop music),		друштву	разлога , у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и
2	TRAVELLING AROUND	- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта	Future be going to (I'm going to travel to Australia next summer.), Future will (I'll help you tidy your room.), Zero conditional (If you mix blue and yellow, you get green.), Conditional Sentences Type 1	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Одговоран однос према околини	умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали

		он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	(If you tell Bill your secret, everybody will find out.),			неки од предвиђених облика усменог и писменог изражавања; -
3	GET ACTIVE	- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - разуме једноставније текстове у којима се описују искуства,	Present Perfect Simple (Henry has already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.), Time expressions (Henry has already bought a present for Anna but he hasn't given it to her yet.), Present Perfect Simple vs. Past Simple (My best friend moved to a town by the coast last year but I haven't visited	1.1.1. 1.1.2.1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 1.2.4. 1.3.1. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту.

		догађаји и способности у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;	him yet.),			
4	THE UNEXPLAINED	-разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -описе у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;	Past Simple - Past Progressive (She was watching TV when the phone rang.)	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговорно учење у демократском друштву	

5	LET'S COMMUNICAT E	<p>- разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих;</p> <p>- изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих;</p> <p>- размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у</p>	<p>can/could/ may/ will/ would/ might (Would you do the washing-up?); must/ have to/ need (to)(I need to speak to Jane before she leaves.), full infinitive (I was happy to get an e-mail from Jim.), bare infinitive (Young children Shouldn't watch TV all day.), - ing form (Can you buy a newspaper before coming home?);</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.</p>	<p>Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву</p>	
---	--------------------------	--	--	---	---	--

		школи и на јавном месту.				
6	H20	- разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама	речи које се односе на димензије, море, једрење, животну средину, бројеви преко 100; језичке структуре a/an	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Одговоран однос према околини	
7	STAND BY ME	-разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе	Разумевање и давање упутстава; изражавање молби, захтева, обавештења. Should (You should go to the doctor.), Reported Speech (Commands, Requests) (My mother told me to clean my room and not to watch	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	

		моделе; -разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; -упути уобичајене молбе и захтеве; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	TV);			
--	--	---	------	--	--	--

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе даутврде своје знање са циљем,разумевања,препознавања отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	На крају часа ученик ће бити у стању да: наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); поређи различите историјске изворе и класификује их	Основне одлике периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства,	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.8. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.2.1. ИС.3.2.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		на основу њихове сазнајне вредности				
2	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе	Индустриска револуција (појам револуције; парна машина, текстилна индустрија, рударство, тешка индустрија, железница; друштво - јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (социјална, верска и национална обележја; примери низоземске, енглеске и америчке револуције; појмови уставности и поделе власти). Француска револуција (повод и узроци, утицај просветитељских идеја Волтера, Монтескјеа и	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска	

			<p>Русоа; личности Луја ХВИ и Марије Антоанете; вође - Лафајет, Мирабо, Дантон, Робеспјер; укидање феудализма; декларација о правима човека и грађанина, устав, идеје уставне монархије, републике, либерализма, демократије; терор, револуционарни ратови, национализам, романтизам).</p> <p>Наполеоново доба (личност, војна и политичка каријера Наполеона Бонапарте; Наполеонов кодекс, Бечки конгрес). Револуције 1848/49. године</p>	компетенција	
--	--	--	--	--------------	--

			<p>(повод и узроци, јачање идеја национализма, либерализма, демократије, социјализма; примери - Француска, Хабзбуршка монархија, италијанске и немачке земље).</p> <p>Уједињење Италије и Немачке (улога Пијемонта у уједињењу Италије, истакнуте личности - Камило Кавур, Ђузепе Мацини и Ђузепе Гарибалди; ратови за уједињење Италије; улога Пруске и њеног канцелара Ота фон Бизмарка у уједињењу Немачке, ратови за уједињење, проглашење Другог немачког царства).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Грађански рат у САД (територијално ширење - излазак на Пацифик, индустријски успон, грађанска демократија, индијанско питање, положај робова, личност Абрахама Линколна, сукоб Севера и Југа и грађански рат). Велике силе, Источно питање и балкански народи (појам велике силе, појам Источно питање; политика Русије, Хабзбуршке монархије, Велике Британије и Француске према Турској и балканским народима; Кримски рат, улога балканских народа - Српска</p>		
--	--	--	---	--	--

			револуција, Грчка револуција, национални покрети Румуна, Бугара, Албанаца; Велика источна криза и Берлински конгрес).			
3	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене	Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића (Светоандрејска скупштина, унутрашња и спољна политика; национална политика кнеза Михаила и Илије Гарашанина и стварање Првог балканског савеза; либерална опозиција, Уједињена омладина српска, добијање градова; Београд као престоница, успон грађанске класе; културна и просветна	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска компетенција	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		српске државе	<p>политика - оснивање Велике школе, Српског ученог друштва, Народног позоришта; свакодневни живот; личности кнеза Михаила, кнегиње Јулије, Јеврема Грујића, Владимира Јовановића).</p> <p>Србија на путу ка независности 1868-1878 (Друго намесништво, Устав из 1869. године, унутрашња и спољна политика, српски национални покрет и романтизам, ослободилачки ратови 1876-1878, Србија на Берлинском конгресу, територијално проширење и</p>	<p>ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.</p>		
--	--	---------------	---	--	--	--

			<p>независност, личности кнеза Милана Обреновића, Јована Ристића, генерала Черњајева). Црна Гора у доба владичанства (територија и становништво, друштвене категорије - племена и братства; теократски облик владавине, Цетињска митрополија, унутрашња и спољна политика Петра I и Петра II; личности владика Петра I и Петра II). Кнежевина Црна Гора (појам световне државе; Законик Данила I, унутрашња и спољна политика књаза Данила и</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			књаза Николе; национална политика, савез са Србијом и учешће у ослободилачким ратовима 1876-1878; Црна Гора на Берлинском конгресу - територијално проширење и независност; Цетиње - престони град Петровића Његоша; личности књаза Данила и књаза Николе Петровића Његоша).			
4	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;	Срби под хабзбуршком влашћу (Јужна Угарска, Хрватска и Славонија, Далмација и Бока Которска; Темишварски сабор, одјаци Српске револуције, Матица српска, Револуција	<ul style="list-style-type: none"> - ИС.1.1.3. - ИС.1.1.4. - ИС.1.1.5. - ИС.1.1.6. - ИС.1.1.8. - ИС.1.1.9. - ИС.1.1.10. - ИС.1.2.2. - ИС.1.2.4. - ИС. 1.2.6. - ИС.1.2.7. - ИС.1.2.8. 	<ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - - Вештина комуникације - - Рад с подацима и информацијама - - Дигитална компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање - активност на часу - историјска карта - вежбања из уџбеника - „провери своје знање“ - кратка писмена провера знања

		изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера	1848/1849. године, Војводство Србија и Тамишки Банат, национални покрет, Аустро-угарска нагодба и Хрватско-угарска нагодба; личности - Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, патријарх Јосиф Рајачић, Светозар Милетић).	<ul style="list-style-type: none"> - ИС.2.1.2. - ИС.2.1.3. - ИС.2.1.4. - ИС.2.1.5. - ИС.2.1.6. - ИС.2.2.2. - ИС.2.2.3. - ИС.2.2.4. - ИС.2.2.5. - ИС.3.1.1. - ИС.3.1.2. - ИС.3.1.3. - ИС.3.1.4. - ИС.3.1.5. - ИС.3.1.6. - ИС.3.2.1. - ИС.3.2.2. - ИС.3.2.3. - ИС.3.2.4. - ИС.3.2.5. 	<ul style="list-style-type: none"> - - Решавање проблема - - Вештина сарадње - - Вештине за живот у демократском друштву 	
--	--	---	--	--	---	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци:

- стицање знања, утврђивање стечених знања и умења о ваневропским континентима и њиховим регионалним одликама,
- стицање бољег успеха из предмета.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	УВОД Регионална географија	На крају наставне теме ученик ће бити у стању да: – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.		ГЕ1.1.2. Наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта). ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте. географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.	

				законитости (опште и посебне), на Земљиној површини и уме да издвоји географске регије – континенте.		
2.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније 	кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Европе. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Европе..	<p>ГЕ 1.4.1. Именује континенте на Земљи</p> <p>ГЕ 1.4.3. зна порекло назива европе, њену површину и њено простирање</p> <p>ГЕ 1.4.4. уме на географској карти света да одреди положај Европе</p> <p>ГЕ 1.4.5. на карти света</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости <p>орјентација ка предузетништву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – рад са подацима и информацијама <p>решавање проблема;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сарадња; – естетичка компетенција 	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији 		<p>зна да одреди копнене и водене границе Европе</p>		
--	--	---	--	---	--	--

		<p>проучаваног континента;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
3.	<p>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти 	<p>Ученици треба да разумеју кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Азије. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Азије.</p>	<p>ГЕ1.1.3. Препознаје и чита на карти Азије називе планина, висоравни, низија, река, језера и пустиња. ГЕ1.4.2. Именује континенте и препознаје њихове основне природне одлике. објашњава географске чињенице</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>

		<p>најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на 		<p>представљене моделом, сликом, графиком, табелом и схемом.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>територији проучаваног континента;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко- географским 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
4.	<p>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на 	<p>Формирање основних облика рељефа Африке- Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Африке.</p>	<p>ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе океана, као и мора, залива, острва и полуострва Африке. Препознаје на карти Африке Екватор, Гринич, северни и јужни повратник.</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих</p>

		<p>немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак 				<p>задатака. Сналажење на карти</p>
--	--	--	--	--	--	---

		<p>пустиња на територији проучаваног континента;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко- 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
5.	<p>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на 	<p>Формирање основних облика рељефа Северне Америке-Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Северне Америке.</p>	<p>Основни ниво: ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе мора, залива, острва, полуострва, планина, висоравни и вулкана Средње</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>

		<p>немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног 		<p>Америке. ГЕ1.4.2. Препознаје основне природне одлике Средње Америке.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

		<p>континента;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>експлоатацији нафте и угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике,</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.				
6.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, 	Формирање основних облика рељефа Јужне Америке-Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Јужне Америке.	Основни ниво: ГЕ1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе најважнијих географских објеката Јужне Америке. ГЕ1.4.2. Препознаје основне природне и друштвене одлике Јужне Америке.	компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>градове, туристичке атракције, културно- историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
7.		<p>– дефинише границе континента и показује на</p>	<p>Формирање основних облика рељефа Аустралије и Океаније. У познавање</p>	<p>Основни ниво: ГЕ1.1.3.</p>	<p>компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– дигитална</p>	

	<p style="text-align: center;">ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ</p>	<p>карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан 	<p>рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Аустралије и Океаније.</p>	<p>Препознаје и чита географске и допунске елементе карте – чита називе аустралијских савезних држава, територија и градова. ГЕ1.4.1. Препознаје основне друштвене одлике Аустралијског савеза. ГЕ3.3.1. Објашњава утицај природних (рељеф, сува клима, недостатак површинске хидрографије) и друштвених (усељеничка земља) особина на</p>	<p>компетенција;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
--	---	---	---	--	--	---

		<p>за наведену регију;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја 		<p>одлике и распоред становништва и насеља Аустралијског савеза. ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде Аустралијског савеза. ГЕЗ.4.1. Издваја географске регије и разуме њихове одлике.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

		<p>становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
8.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; 	<p>Формирање основних облика рељефа Арктика и Антарктика. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона.</p>	<p>ГЕ.1.4.2.</p> <p>именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости <p>орјентација ка предузетништву;</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих</p>

**ОДЛИКЕ
ПОЛАРНИХ
ОБЛАСТИ:
АРКТИК И
АНТАРКТИК**

- анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;
- приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;

вреднује улогу међународних организација у свету.

- рад са подацима и информацијама решавање проблема;
- сарадња;
- естетичка компетенција

задатака.

ФИЗИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Сила и кретање	разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички	Први, Други и Трећи Њутнов закон	Основни ФИ(1.1.1, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 1.4.4)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички	Кретање тела у гравитационом пољу	Основни ниво ФИ(1.1.1, 1.2.1 1.2.2, 1.7.1 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
3	Равнотежа тела	- покаже врсте и услове равнотеже	Равнотежа, тела(стабилна, лабилна и индиферетна). Полууга	Основни ниво ФИ (1.2.1, 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне 	Тестове, смена и писмена испитивања

		чврстих тела на примеру из окружења			компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија	
4	Механички рад и енергија. Снага	<ul style="list-style-type: none"> - повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења - – разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом - –енергије на примерима - из окружења - 	Рад, енергије (кинетичка и потенцијална)	Основни ниво ФИ(1.7.1, 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

МАТЕМАТИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	Реални бројеви	<p>– Прочита и запише различите врсте бројева</p> <p>-Упореди бројеве истог записа помажући се сликом када је то потребно</p> <p>– упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p> <p>-одреди супротан броји апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција, различитог приоритета,</p> <p>- израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну</p>	<p>-Квадрат рационалног броја</p> <p>-решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$).</p> <p>-Реалне бројеве и бројевну праву.</p> <p>-Квадратни корен, једнакост .</p> <p>- Рачунске операције у датом скупу.</p>	<p>МА.1.1.2.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.2.1.1.</p> <p>МА.2.1.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<p>Увести појам квадрата рационалног броја</p> <p>-Решавати једначине $x^2 = a$.</p> <p>основних операција с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција кроз решавање једноставнијих задатака</p> <p>Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -демонстративни

		једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;				
	Питагорина теорема	<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне врсте троуглова, зна њихове основне елементе - уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника, на основу елемената који су непосредно задати - уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему - 	<p>Питагорина теорема</p> <p>-Важније примене Питагорине теореме, као што је примена Питагорине теореме на геометријске објекте (троугао правоугли, квадрат ромб правоугаоник)</p> <p>- израчунавање странице, обима, површине истих</p>	<p>МА.1.3.2.</p> <p>МА.2.3.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<p>Упознати ученике кроз предавање са појмом Питагорине теореме. - -</p> <p>Увежбавати примену теореме код наведених фигура у којима се појављује правоугли троугао. - Увежбавати препознавање правоуглих троуглова. -</p> <p>Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -рад у пару, демонстративни
	Цели алгебарски изрази	- израчуна степен датог броја, зна основне операције	-Степен чији је изложилац природан број;	<p>МА.1.1.6.</p> <p>МА.2.1.4.</p> <p>МА.2.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење 	Увежбавање са ученицима степене чији је изложилац конкретан

		<p>са степенима</p> <ul style="list-style-type: none"> - сабира, одузима и множи мономе - оперише са степенима и зна шта је квадратни корен - сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином 	<p>степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена.</p> <p>-Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата.</p>	<p>МА.2.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<p>природан број и операцијама са таквим степенима. - Решавање одговарајућих задатака са степенима.</p> <p>– Увежбати алгебарске изразе, уз израчунавање вредности једноставнијих изрази. - Објаснити појам полинома (моном као специјалан случај полинома). - Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
--	--	---	---	------------------	--	--

	Многоугао	<p>влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама)</p> <p>-користи основна својства многоугла, рачуна њихове обиме и површине са елементима који нису неопходно дати у формулацији задатка</p> <p>-одреди број дијагонала, збир углова, обим и површину многоугла на основу елемената који су непосредно дати у задацима</p> <p>-примени својства страница, углова и дијагонала</p>	<p>Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.</p>	<p>МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.3.3.2. .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка компетенција 	<p>Позивајући се на раније стечена знања о појединим геометријским фигурама, дефинисати многоугао као део равни ограничен многоугаоном линијом. - Објаснити зависност збира углова и броја дијагонала ма ког угла од броја његових страница. - Кроз одговарајуће примере објаснити конструкцију неких правилних многоуглова (са 3, 4, 6, 8... страница) - Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код уче ника вештину доказивања.</p> <p>-Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла, и</p>

		<p>многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост;</p>				<p>навести њихове особине. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла. Начин рада фронтални, индивидуални, групни, демонстративни</p>
	Круг	<p>-влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама) - уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника - користи формуле за обим и површину кружног прстена - одреди централни</p>	<p>-Појам круга, елементи круга. Централни и периферијски угао у кругу. -Обим круга, број π. -Дужина кружног лука. -Површина круга, кружног исечка и кружног прстена.</p>	<p>МА.1.3.3. МА.2.3.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка компетенција 	<p>Поновити појам централног и периферијског угла круга. - Увежбати обим и површину круга. – Поновити обрасце за површину кружног прстена. - Начин рада -фронтални -индивидуални -демонстративни</p>

		и периферијски угао				
--	--	------------------------	--	--	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПИЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја 	<ul style="list-style-type: none"> проширивање стечених знања о наследном материјалу; усвајање и разумевање појмова: ген, хромозом, хроматин, кариотип, кариограм разликовање појмова митозе и мејозе и описивање тока ових процеса, уз израду модела 	<ul style="list-style-type: none"> БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4. 	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i>

	<p>хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији;</p> <p>– одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији;</p> <p>– шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;ž</p> <p>– табеларно и графички представи прикупљене податке и</p>	<p>ради лакшег разумевања и описивања</p> <p>разумевање појмова: генотип, фенотип</p> <p>-објашњавање Менделових правила наслеђивања</p> <p>-наследне болести</p>		<p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање,</p>
--	---	---	--	--	--

		изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.				активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне	Усвајање и разумевање појмова симетрија, цефализација и сегментација на одабраним примерима Проширивање знања о животним процесима једноћелијских организама и упознавање са најпознатијим предстваницима	БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.3. БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња;	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација

		<p>процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; – упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; – одреди положај човекових органа и њихову улогу; – цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије</p>	<p>Животни процеси код биљака, животиња и гљива и њихово међусобно поређење Грађа и улога коже кичмењака Грађа и улога скелетног и мишићног система животиња Улога и грађа нервног система и чулног система Грађа транспортног система животиња – срце, крвни судови, крв и крвне групе; разумевање и значај процеса трансплантације и трансфузије Грађа, улога и упоредни</p>	<p>естетичка компетенција -биологија за 5. и 6.разред -физичко и здравствено васпитање -математика -хемија -српски језик -ликовна култура -географија</p>	<p>слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	--	--	--

		једноћелијски и вишећелијски организима; – користи лабораторијски и прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; хумано поступа према организмима које истражује.	преглед система за излучивање и размножавање човека и других животиња			
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене	Проширивање знања и усвајање нових појмова везаних за систематику и систематске категорије Појам и значај биномне номенклатуре Разумевање појмова: конвергентна еволуција, хомологија,	БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање

		<p>податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима;</p> <p>– повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају;</p> <p>– анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;</p> <p>– идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране;</p>	<p>заједнички предак и апрелазне форме</p> <p>Примена дихотомог кључа приликом класификације различитих организама</p>		<p>информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	---	--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – предложи акције заштите биодиверзитет а и учествује у њима; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени. 				
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	– идентификује основне односе у	Упознавање ученика са особинама	БИ.1.1.4. БИ.1.1.5. БИ.1.3.8.	– компетенција за учење; – комуникација;	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални,

		<p>биоценози на задатим примерима;</p> <p>– илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције;</p> <p>– упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима;</p> <p>– повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају;</p> <p>– анализира разлику између</p>	<p>популације (бројност, густина, просторни распоред, старосна и полна структура)</p> <p>Проширивање знања о еколошким факторима, природној селекцији и трофичким односима</p> <p>Копнени и водени биоми</p> <p>Начини угрожавања биодиверзитета и мере заштите</p>	<p>БИ.1.3.9.</p> <p>БИ.1.3.10.</p> <p>БИ.1.6.1.</p> <p>БИ.1.6.2.</p> <p>БИ.1.6.3.</p>	<p>– дигитална компетенција;</p> <p>– одговоран однос према околини;</p> <p>– одговоран однос према здрављу;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i></p> <p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p>
--	--	--	---	---	--	--

		<p>сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;</p> <p>– идентификује трофички ниво организама у мрежи исхране;</p> <p>– предложи акције заштите биодиверзитет а и учествује у њима;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>– табеларно и графички представи прикупљене податке и</p>				<p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	---

		изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.				
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	– анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање	Упознавање ученика са грађом вируса, начинима њиховог деловања, мерама заштите и значају и врстама имуног система Разумевање важности правилне исхране и последицама нездраве исхране по здравље људи Разумевање промена у адолесценцији, разумевање	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; естетичка компетенција -биологија за 5. и 6.разред -физичко и здравствено	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење

		<p>људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p> <p>– аргументује предности вакцинације;</p> <p>– примени поступке збрињавања лакших облика крварења;</p> <p>– расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; табеларно и графички</p>	<p>појмова полни и родни идентитет</p> <p>Усвајање знања о деловању психоактивних супстанци по здравље људи</p>		<p>васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	---	--	--	---

		представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке.				
--	--	--	--	--	--	--

ХЕМИЈА

Циљеви наставе су:

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	<ul style="list-style-type: none"> - На основном нивоу разликује супстанце, физичка тела и физичко поље - Зна да је хемија природна и експериментална наука - На основном нивоу разликује 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни хемијски појмови • Супстанца и врсте супстанци • Физичке и хемијске промене супстанци • Физичка и хемијска својства супстанци 	Основни ниво ; ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.3; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.1.12; ХЕ.1.5.1; ХЕ.1.6.1; ХЕ.1.6.2.	Компетенција за учење, рад са подацима	Ученицима помоћи да препознају физичка и хемијска својства супстанци, као и физичке и хемијске промене супстанци.

		физичка и хемијска својства као и промене супстанци				
2.	Атоми и хемијски елементи	<ul style="list-style-type: none"> - Зна грађу атома - Разликује електроне, протоне и неутроне - Разликује атомски и масени број - Одређује групу и периоду 	<ul style="list-style-type: none"> • Хемијски симболи • Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач • Атомски и масени број 	Основни ниво: ХЕ.1.1.6; ХЕ.1.1.8	Компетенција за учење, сарадњу, рад са подацима, естетска компетенција	Ученицима помоћи да на основном нивоу науче грађу атома, разликују протоне, електроне и неутроне.
3.	Молекули елемената и једињења, јонски и јонска једињења	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује јонску од ковалентне везе - Разликује поларну и неполарну ковалентну везу - На основном нивоу пише формуле - Одређује валенце и пише 	<ul style="list-style-type: none"> • Ковалентна веза • (грађење молекула елемената и једињења) • Јонска веза • Валенца 	Основни ниво : ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.3; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.5; ХЕ.1.1.6; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.1.10; ХЕ.1.1.11.	Компетенција за учење, сарадњу, рад са подацима, естетска компетенција	Ученицима помоћи да науче да праве разлику између јонске и ковалентне везе, одређују валенце на основном нивоу.

		правилно				
4.	Хомогене и хетерогене смеше	<ul style="list-style-type: none"> - Зна шта су раствори - Зна која је разлика између незасићених, засићених и презасићених раствора - На основном нивоу ради задатке - (израчунавања) 	<ul style="list-style-type: none"> - Хомогене и хетерогене смеше - Раствори - Растворљивост - Масени процентни састав смеша 	<p>Основни ниво:</p> <p>ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.5; ХЕ.1.1.6; ХЕ.1.1.7; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.1.9; ХЕ.1.1.10; ХЕ.1.1.11; ХЕ.1.1.12; ХЕ.1.2.10; ХЕ.1.6.1.</p>	Компетенција за учење, сарадњу, рад са подацима, естетска компетенција	Ученицима помоћи да раде задатке из раствора на основном нивоу.
5.	Хемијске реакције и израчунавања	<ul style="list-style-type: none"> - Зна на основном нивоу да пише једноставније хемијске реакције и изједначава једноставније примере - Повезује знања - 	<ul style="list-style-type: none"> - Писање и изједначавање хемијских реакција 	<p>Основни ниво:</p> <p>ХЕ.1.1.1; ХЕ.1.1.2; ХЕ.1.1.4; ХЕ.1.1.5; ХЕ.1.1.6; ХЕ.1.1.7; ХЕ.1.1.8; ХЕ.1.2.1; ХЕ.1.2.2; ХЕ.1.2.3</p>	Компетенција за учење, сарадњу, рад са подацима, естетска компетенција	Ученицима помоћи на основном нивоу пишу хемијске реакције и изједначавају једноставније хемијске реакције.

НЕМАЧКИ

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Wie war's in den Ferien?	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност 	<p>Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <ul style="list-style-type: none"> Изразе и речи које се односе на тему; - Описни придеви - Претерит помоћних глагола - Прилози за време - Присвојни детерминативи - Присвојни придеви 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.

		<ul style="list-style-type: none"> - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност - пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто 				<ul style="list-style-type: none"> - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
2.	Meine Pläne	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, у прошлости - размене појединачне информације о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - саопште шта 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; - Упитне реченице - Императив - Упитне реченице - Глагол möchten - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.2.2.1.2. 	<ul style="list-style-type: none"> Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка 	<ul style="list-style-type: none"> Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и

		<p>он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа</p> <p>- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима</p> <p>- изразе жеље, интересовања, потребе, једноставнијим језичким средствима</p>				<p>активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>- Игре примерене узрасту</p>
3.	Freundschaft	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа</p> <p>- опишу и упореди жива бића користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју уобичајене молбе и захтеве</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Описни придеви</p> <p>- Презент</p> <p>- Упитне реченице</p> <p>- Предлози и прилози за време</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4.</p> <p>1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8.</p> <p>1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14.</p> <p>1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21.</p> <p>1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2.</p> <p>1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2.</p>	<p>Комуникација,</p> <p>Решавање проблема,</p> <p>Сарадња,</p> <p>Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација на немачком и</p>

		и реагује на њих - упуте уобичајене молбе и захтеве				матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
4.	Das gefällt mir	- разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење	Изразе и речи које се односе на тему: - Описни придеви - Вођење дијалога на тему - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви до хиљаду - Редни бројеви до 100	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.15. 1.1.19.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично

		<p>- разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену</p> <p>- питају и саопште колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта</p>				<p>смењивање техника и активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>- Игре примерене узрасту</p>
5.	Mehr über mich	<p>разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа,</p> <p>- у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Описни придеви</p> <p>- Компарација придева</p> <p>- Претерит помоћних и модалних глагола</p> <p>- Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења</p> <p>- Основни бројеви преко хиљаду</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација на немачком и матерњем језику,</p> <p>- Динамично</p>

		и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење	- Редни бројеви до 100 - Изражавање година до 2000. и касније			смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
--	--	--	--	--	--	--

**ДОДАТНА НАСТАВА
СРПСКИ ЈЕЗИК**

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; – одреди врсте	Граматика: Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл.	СЈ.2.3.1. СЈ.2.3.5. СЈ.2.3.6. СЈ.2.3.8. СЈ.2.3.10.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу,	Активности ученика: - примењује претходно стечена знања; -овладава

	<p>непроменљивих речи у типичним случајевима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; – препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – исказе реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици; – доследно примени правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат; 	<p>прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични</p>	<p>CJ.2.3.11. CJ.3.3.1. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.8.</p>	<p>дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>новим граматичким и правописним правилима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава на примерима; - упоређује; -изводи закључке. <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентује наставни садржај; -мотивише на рад, закључивање и упоређивање; - оспособљава ученика за практичну примену знања. <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -дијалогска, -монологска метода; - рад на тексту; - рад у групама,
--	---	--	--	--	--

			чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. Ортоепија: Дугоузлазни и дугосилазни акценат.			- истраживачки рад; - фронтални и индивидуални рад.
II	КЊИЖЕВНОСТ	- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у	Лирика: Јован Дучић: <i>Подне</i> ; Милан Ракић: <i>Божур</i> ; Владислав Петковић Дис: <i>Међу својима</i> ; Милутин Бојић: <i>Плава гробница</i> ; Десанка Максимовић: <i>Крвава бајка</i> ; Стеван Раичковић: <i>После кише</i> ; Јован Јовановић Змај: <i>Лутунска јухахаха</i> ; Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i> ; Вислава Шимборска: <i>Облаци</i> . Књижевни термини и појмови: Опкорачење.	СЈ.2.4.1. СЈ.2.4.2. СЈ.2.4.4. СЈ.2.4.5. СЈ.2.4.6. СЈ.2.4.7. СЈ.2.4.8. СЈ.2.4.9. СЈ.3.4.1. СЈ.3.4.2. СЈ.3.4.3. СЈ.3.4.4. СЈ.3.4.5. СЈ.3.4.6. СЈ.3.4.7.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, демократско	Активности ученика: - чита, промишља, анализира и интерпретира дела по свом избору и избору наставника; -уочава стилске особености текста; - анализира филм по избору. Активности

	<p>складу са узрастом;</p> <p>– тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту;</p> <p>– идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију;</p> <p>– анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;</p> <p>– уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким;</p> <p>– разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела;</p> <p>– критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став;</p> <p>– доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста;</p> <p>– препозна националне</p>	<p>Рефрен. Цезура.</p> <p>Везани и слободни стих.</p> <p>ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози.</p> <p>Епика:</p> <p>Народна бајка (једна по избору): <i>Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован</i>; Стефан Митров Љубиша: <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак); Радоје Домановић: <i>Вођа</i> (одломак); Петар Кочић: <i>Кроз међаву</i>; Иво Андрић: <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак); Данило Киш: <i>Прича о печуркама / Еолска харф</i>; Алфонс Доде: <i>Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан; Дневник</i> Ане Франк (одломак); Ефраим Кишон:</p>	<p>CJ.3.4.8.</p>	<p>учешће у друштву</p>	<p>наставника:</p> <p>развија креативан приступ тумачењу књижевних дела и подстиче стваралачко мишљење.</p> <p>Наставне методе и облици рада:</p> <p>-дијалогска, -монологска метода, - рад на тексту, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - рад у групама, - индивидуални рад, - истраживачки рад; - пројектни задаци.</p>
--	--	--	------------------	-------------------------	--

		<p>вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>– размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова;</p> <p>– препоручи књижевно дело уз кратко образложење;</p> <p>– упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;</p>	<p><i>Код куће је најгоре</i> (једна прича по избору); Афоризми (Душан Радовић и други).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке.</p> <p>Драма: Бранислав Нушић: <i>Власт</i> (одломак); Вида Огњеновић: <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмска радња;</p>			
--	--	---	--	--	--	--

			<p>етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.</p> <p>Домаћа лектира: Епске народне песме покосовског тематског круга (<i>Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића</i> и песма по избору); Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (<i>Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана</i>); Свети Сава у књижевности: – одломак из <i>Житија Светог Симеона</i> (о опроштају оца од сина); избор из народних прича и предања (на пример <i>Свети Сава и ђаво</i>, легенде о Светом Сави); избор из ауторске поезије о Св. Сави (нр. Матија Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i>); Мирослав Антић: <i>Плави чуперак и Шашава књига</i> (избор);</p>			
--	--	--	---	--	--	--

		<p>Антоан де Сент Егзипери: <i>Мали Принц</i>; Момо Капор: <i>Мали Принц</i>; Јован Стерија Поповић: <i>Покондирена тиква</i>; Душан Ковачевић: <i>Свемирски змај</i>; Дејан Алексић: <i>Ципела на крају света</i> / Игор Коларов: <i>Дванаесто море</i>.</p> <p>Допунски избор: Милорад Павић: <i>Руски хрт (одломак)</i>; Тургењев: <i>Шума и степа</i>; Антон Павлович Чехов: <i>Чиновникова смрт</i>; Јанко Веселиновић: <i>Хајдук Станко</i> (одломак из првог дела романа); Гордана Малетић: <i>Катарке Београда</i> (прича Зебња и друге); Урош Петровић: <i>Загонетне приче</i>; Александар Манић: <i>У свитање света</i>; Јасминка Петровић: <i>Лето кад сам научила да летим</i>; Градимир Стојковић: <i>Хајдук у Београду</i>; Корнелија Функе: <i>Срце од мастила</i>; Душица Лукић: <i>Земља је у квару</i> (избор); Гордана Брајовић: из</p>			
--	--	---	--	--	--

збирке песама *Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)*; Душан Поп Ђурђевић: *Лет лионског Икара*.

Научнопопуларни и информативни текстови:

Михајло Пупин: *Са паињака до научењака* (одломак); Јелена Димитријевић: *Седам мора и три океана* (одломак) / Милош Црњански: *Наша небеса* („Крф, плава гробница” – одломак); Једно дело по избору: Јован Цвијић: *Охридско језеро* (одломак) / Пеђа Милосављевић: *Потера за пејзажима*; Светлана Велмар Јанковић: *Српски Београд деспота Стефана* (Капија Балкана).
Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја.
Избор из енциклопедија и часописа за децу.

Ш	ЛЕЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> – напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима. 	<p>Језичка култура: Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни</p>	<p>CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5.</p> <p>CJ.3.1.1. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.5.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околина, компетенција за решавање проблема</p>	<p>Активности ученика: - разликује и примењује различите форме усменог и писменог изражавања (препричавање, причање, описивање; обавештење, вест, извештај); - обогаћује културу писменог изражавања кроз самосталан стваралачки рад.</p> <p>Активности наставника: подстиче на креативност ученика у сфери усменог и писменог изражавања;</p> <p>Наставне методе и облици</p>
---	--------------------	---	--	---	---	---

			<p>разговор).</p> <p>Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке.</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			<p>рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дијалогска, - монолошка метода, - - демонстративна, - аналитичко-синтетичка; - индивидуални рад; - истраживачки рад; - пројектни задаци.
--	--	--	--	--	--	--

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулирати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

ПЛАНИРАНИ САДРЖАЈИ	Време	Носиоци	ИСХОДИ
1.Present Tenses Review 2.Past Tenses Review 3.Grammar Practice-Tenses 4.Vocabulary-Word formation 5. Vocabulary –Practice 6. Reading Practice 7. Grammar Test 8.Vocabulary Test 9. Conditionals 10.If only.../ I wish... 11.Prepositions 12. Articles 13. Grammar and Vocabulary Test 14.Vocabulary: Physical Appearance / Character 15. Various Grammar Exercises	у току школске године	Предметни наставник, ученици	Ученици су упознати са и разумеју наставни садржај који је опширнији од оног предвиђеног планом и програмом. Ученице су утврдиле и савладале граматичке и друге садржаје предвиђене планом и програмом. Припрема ученика за такмичење.

ИСТОРИЈА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	На крају часа ученик ће бити у стању да: наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); поређи различите историјске изворе и класификује их	Основне одлике периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства,	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.8. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.2.1. ИС.3.2.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		на основу њихове сазнајне вредности				
2	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе	Индустриска револуција (појам револуције; парна машина, текстилна индустрија, рударство, тешка индустрија, железница; друштво - јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (социјална, верска и национална обележја; примери низоземске, енглеске и америчке револуције; појмови уставности и поделе власти). Француска револуција (повод и узроци, утицај просветитељских идеја Волтера, Монтескјеа и	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска	

			<p>Русоа; личности Луја ХВИ и Марије Антоанете; вође - Лафајет, Мирабо, Дантон, Робеспјер; укидање феудализма; декларација о правима човека и грађанина, устав, идеје уставне монархије, републике, либерализма, демократије; терор, револуционарни ратови, национализам, романтизам).</p> <p>Наполеоново доба (личност, војна и политичка каријера Наполеона Бонапарте; Наполеонов кодекс, Бечки конгрес). Револуције 1848/49. године</p>		компетенција	
--	--	--	--	--	--------------	--

			<p>(повод и узроци, јачање идеја национализма, либерализма, демократије, социјализма; примери - Француска, Хабзбуршка монархија, италијанске и немачке земље). Уједињење Италије и Немачке (улога Пијемонта у уједињењу Италије, истакнуте личности - Камило Кавур, Ђузепе Мацини и Ђузепе Гарибалди; ратови за уједињење Италије; улога Пруске и њеног канцелара Ота фон Бизмарка у уједињењу Немачке, ратови за уједињење, проглашење Другог немачког царства).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Грађански рат у САД (територијално ширење - излазак на Пацифик, индустријски успон, грађанска демократија, индијанско питање, положај робова, личност Абрахама Линколна, сукоб Севера и Југа и грађански рат). Велике силе, Источно питање и балкански народи (појам велике силе, појам Источно питање; политика Русије, Хабзбуршке монархије, Велике Британије и Француске према Турској и балканским народима; Кримски рат, улога балканских народа - Српска</p>		
--	--	--	---	--	--

			револуција, Грчка револуција, национални покрети Румуна, Бугара, Албанаца; Велика источна криза и Берлински конгрес).			
3	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене	Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића (Светоандрејска скупштина, унутрашња и спољна политика; национална политика кнеза Михаила и Илије Гарашанина и стварање Првог балканског савеза; либерална опозиција, Уједињена омладина српска, добијање градова; Београд као престоница, успон грађанске класе; културна и просветна	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска компетенција	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		српске државе	политика - оснивање Велике школе, Српског ученог друштва, Народног позоришта; свакодневни живот; личности кнеза Михаила, кнегиње Јулије, Јеврема Грујића, Владимира Јовановића). Србија на путу ка независности 1868-1878 (Друго намесништво, Устав из 1869. године, унутрашња и спољна политика, српски национални покрет и романтизам, ослободилачки ратови 1876-1878, Србија на Берлинском конгресу, територијално проширење и	ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.		
--	--	---------------	---	--	--	--

			<p>независност, личности кнеза Милана Обреновића, Јована Ристића, генерала Черњајева). Црна Гора у доба владичанства (територија и становништво, друштвене категорије - племена и братства; теократски облик владавине, Цетињска митрополија, унутрашња и спољна политика Петра I и Петра II; личности владика Петра I и Петра II). Кнежевина Црна Гора (појам световне државе; Законик Данила I, унутрашња и спољна политика књаза Данила и</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			књаза Николе; национална политика, савез са Србијом и учешће у ослободилачким ратовима 1876-1878; Црна Гора на Берлинском конгресу - територијално проширење и независност; Цетиње - престони град Петровића Његоша; личности књаза Данила и књаза Николе Петровића Његоша).			
4	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	На крају часа ученик ће бити у стању да: доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;	Срби под хабзбуршком влашћу (Јужна Угарска, Хрватска и Славонија, Далмација и Бока Которска; Темишварски сабор, одјаци Српске револуције, Матица српска, Револуција	<ul style="list-style-type: none"> - ИС.1.1.3. - ИС.1.1.4. - ИС.1.1.5. - ИС.1.1.6. - ИС.1.1.8. - ИС.1.1.9. - ИС.1.1.10. - ИС.1.2.2. - ИС.1.2.4. - ИС. 1.2.6. - ИС.1.2.7. - ИС.1.2.8. 	<ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - - Вештина комуникације - - Рад с подацима и информацијама - - Дигитална компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање - активност на часу - историјска карта - вежбања из уџбеника - „провери своје знање“ - кратка писмена провера знања

		изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера	1848/1849. године, Војводство Србија и Тамишки Банат, национални покрет, Аустро-угарска нагодба и Хрватско-угарска нагодба; личности - Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, патријарх Јосиф Рајачић, Светозар Милетић).	<ul style="list-style-type: none"> - ИС.2.1.2. - ИС.2.1.3. - ИС.2.1.4. - ИС.2.1.5. - ИС.2.1.6. - ИС.2.2.2. - ИС.2.2.3. - ИС.2.2.4. - ИС.2.2.5. - ИС.3.1.1. - ИС.3.1.2. - ИС.3.1.3. - ИС.3.1.4. - ИС.3.1.5. - ИС.3.1.6. - ИС.3.2.1. - ИС.3.2.2. - ИС.3.2.3. - ИС.3.2.4. - ИС.3.2.5. 	<ul style="list-style-type: none"> - - Решавање проблема - - Вештина сарадње - - Вештине за живот у демократском друштву 	
--	--	---	--	--	---	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци.

- исказивање заинтересованости за шири знања из предмета,
- истрживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,
- проширивање стечених знања и њихова примена,

- примена савремених технологија –интернет,
  - стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.
- Додатна настава из Географије се организује за ученике седмог разреда и остварује се са по 36 часова , односно са по 1 часом недељно, кроз активности:**
- избор ученика, који су се определили анкетом,
  - анализа, израда и усвајање годишњег програма,
  - уређење кабинета,
  - израда тематских карата, зидних новина, панова,
  - реферати-писање, анализа,
  - литература и штампа –читање и анализа,
  - примена рачунара и интернета,
  - географске занимљивости-асоцијације, занимљива географија,
  - учешће у квизовима и организовање истих,
  - припрема и учешће на такмичењима,
  - посете и излети,
  - учешће у изради школског листа "Петица", као и учешће у изради и креирању школског сајта
  - анализа остварених резултата.
- Све теме су везане, испреплетане и тако ће бити и оствариване кроз више часова.

Р. БР .	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	УВОД Регионална географија	На крају наставне теме ученик ће бити у стању да: – уз помоћ географске карте објашњава специфичнос			– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у	

		<p>ти појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија;</p> <p>доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.</p>			<p>демократском друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција. 	
2.	<p>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и 	<p>кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Европе. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Европе..</p>	<p>ГЕ 3.4.1. разликује климатске типове и наводи примереутицаја појединих типова климе на живот и рад људи</p> <p>ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије</p> <p>ГЕ 3.4.3. зна географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност(поларна</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>

		<p>именује их; приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно- историјске споменике;</p> <p>– препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристи чан за наведену регију;</p> <p>– анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја,</p>		<p>пустиња, тундра, степа, четинарске и листопадне шуме) и њихов значај</p>		
--	--	--	--	---	--	--

		<p>вегетације и човека на климу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији и нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>политичка нестабилност ;</p> <p>— доводе у везу квалитет живота становништв а са природним, демографски м, економским и политичко- географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

3.	<p align="center">ОПШТЕ ГЕОГРАФСК Е ОДЛИКЕ АЗИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке 	<p>Ученици треба да разумеју кретање литосферних плоча, и формирање основних облика рељефа Азије. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Азије.</p>	<p>Г. ГЕЗ.3.1. Објашњава утицај природних (рељеф, клима, хидрографија) и друштвених особина на одлике и распоред становништва и насеља Азије</p> <p>ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде</p> <p>Е.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
----	---	--	---	--	--	---

		<p>атракције, културно- историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристи- чан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништв а по континентим 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>а, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <p>– укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– тумачи и израђује тематске карте становништва по</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>континентима, регијама и одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>заснива највише на експлоатациј и нафте и угља;</p> <p>– објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељено ст, болести и епидемије, политичка нестабилност ;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
4.	<p>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на 		. ГЕЗ.3.1. Објашњава	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости <p>орјентација ка предузетништву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – рад са подацима и информацијама <p>решавање проблема;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сарадња; 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено</p>

	<p>АФРИКЕ</p>	<p>карти државе проучаване регије и именује их;</p> <ul style="list-style-type: none"> – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна 	<p>Формирање основних облика рељефа Африке- Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Африке.</p>	<p>утицај природних (рељеф, клима, хидрографија) и друштвених особина на одлике и распоред становништва и насеља Африке</p> <p>ГЕ3.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе</p> <p>(просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости</p> <p>(опште и посебне) на ваневропским континентима и</p> <p>уме да издвоји географске регије</p>	<p>– естетичка компетенција</p>	<p>испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
--	----------------------	---	--	---	---------------------------------	--

		<p>и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништв а по континентим а, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрациј ом становништв а у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији и нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељено 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>ст, болести и епидемије, политичка нестабилност ;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

5.	<p style="text-align: center;">ОПШТЕ ГЕОГРАФСК Е ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, 	<p>Формирање основних облика рељефа Северне Америке-Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Северне Америке.</p>	<p>. ГЕЗ.3.1. Објашњава утицај природних (рељеф, клима, хидрографија) и друштвених особина на одлике и распоред становништва и насеља Северне Америке</p> <p>ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе</p> <p>(просторне и каузалне, директне</p> <p>и индиректне) и законитости</p> <p>(опште и посебне) на ваневропским континентима и</p> <p>уме да издвоји географске регије</p> <p>.</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
----	--	--	---	--	--	---

		<p>државе, градове, туристичке атракције, културно- историјске споменике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристи чан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <p>– укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; 				
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатациј и нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељено ст, болести и епидемије, политичка нестабилност 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>				
6.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ	– дефинише границе континента и	Формирање основних облика рељефа Јужне Америке-Упознавање		компетенција за учење; – комуникација; – дигитална	Посматрање

<p>ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ</p>	<p>показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; 	<p>релјефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Јужне Америке.</p>	<p>ГЕЗ.3.1. Објашњава утицај природних (релјеф, клима, хидрографија) и друштвених особина на одлике и распоред становништва и насеља Јужне Америке</p> <p>ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе</p> <p>(просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости</p> <p>(опште и посебне) на ваневропским континентима и</p> <p>уме да издвоји географске регије</p>	<p>компетенција;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости орјентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	<p>ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти</p>
-----------------------------	--	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; 				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији и нафте и 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>угља;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност ; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; <p>препознаје негативне утицаје човека на животну</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.				
7.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и 	Формирање основних облика рељефа Аустралије и Океаније. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона Аустралије и Океаније.	<p>ГЕЗ.3.1. Објашњава утицај природних (рељеф, сува клима, недостатак површинске хидрографије) и друштвених (усељеничка земља) особина на одлике и распоред становништва и насеља Аустралијског савеза.</p> <p>ГЕЗ.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на разој и размештај привреде Аустралијског савеза.</p> <p>ГЕЗ.4.1. Издваја географске регије и</p>	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака. Сналажење на карти

		<p>именује их;</p> <ul style="list-style-type: none"> – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, 		разуме њихове одлике.		
--	--	---	--	-----------------------	--	--

		<p>односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;</p> <p>– открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији и нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељено ст, болести и епидемије, политичка нестабилност ;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја</p>			
--	--	---	--	--	--

		пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.				
8.	ОПШЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ПОЛАРНИХ ОБЛАСТИ: АРКТИК И АНТАРКТИК	<ul style="list-style-type: none"> – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, 	Формирање основних облика рељефа Арктика и Антарктика. Упознавање рељефа, климе, хидрографије, живог света и природних зона.	GE 3.4.4. може да наведе угрожене и скоро истребљене животињске врсте Арктику и Антарктику	<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција 	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

		<p>вегетације и човека на климу;</p> <p>– приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <p>вреднује улогу међународних организација у свету.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПИЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Сила и кретање	<p>разликује скаларне и векторске физичке величине</p> <p>– користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички</p> <p>– анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем</p> <p>– примени Њутнове законе динамике на кретање тела из</p>	Први, Други и Трећи Њутнов закон. Графици и кретање тела (убрзано и успорено кретање)	Напредни ниво ФИ(3.1.2, 3.2.1, 3.7.1 3.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	<p>користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички</p> <p>– анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем</p> <p>– покаже од чега зависи сила трења и на основу тога</p>	Хитац навише, хитац наниже и слободан пад. Сила трења	Напредни ниво ФИ(3.1.1, 3.2.1 3.7.1)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

		<p>процени како може променити њено деловање</p> <ul style="list-style-type: none"> – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења – самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента 				
3	Равнотежа тела	<ul style="list-style-type: none"> - покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу – прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања 	Равнотежа, Сила потиска. Полуга	Напредни ниво , ФИ(3.1.1 , 3.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

МАТЕМАТИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	Реални бројеви	<p>– Прочита и запише различите врсте бројева</p> <p>-Упореди бројеве истог записа помажући се сликом када је то потребно</p> <p>-При мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу</p> <p>-запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису);</p> <p>– упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p>	<p>-Квадрат рационалног броја</p> <p>-решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$).</p> <p>-Реалне бројеве и бројевну праву.</p> <p>-Квадратни корен, једнакост .</p> <p>-Децимални запис реалног броја;</p> <p>-приближна вредност реалног броја;</p> <p>апсолутна грешка.</p> <p>-Основна својства операција с реалним бројевима.</p> <p>-Функција директне пропорционалности у $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$.</p> <p>Продужена пропорција.</p>	<p>МА.1.1.2.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.2.1.1.</p> <p>МА.2.1.2.</p> <p>МА.2.1.4.</p> <p>МА.3.1.1.</p> <p>МА.3.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<p>Увести појам квадрата рационалног броја</p> <p>-Решавати једначине $x^2 = a$.</p> <p>-Показати да неке једначине немају решења у скупу рационалних бројева.</p> <p>-На конкретним примерима показати да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно.</p> <p>-Увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке.</p> <p>-Основна својства</p>

		<p>-одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција, различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда са бројевима истог записа</p> <p>-користи бројеве и бројевне изразе у једноставним, реалним ситуацијама</p> <p>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних</p>				<p>операције кореновања</p> <p>-Посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2} = a$ и њено тумачење.</p> <p>-У оквиру ове теме се обрађује и функција директне пропорционалности $y = kx$ и продужене пропорције које треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика.</p> <p>Начин рада</p> <p>-фронтални</p> <p>-индивидуални</p> <p>-групни</p> <p>-рад у пару</p> <p>-демонстративни</p>
--	--	---	--	--	--	---

		бројева; - примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;				
	Питагорина теорема	- разликује основне врсте троуглова, зна њихове основне елементе - уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника, на основу елемената који су непосредно задати - уме да израчуна непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему - уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника, на основу	Питагорина теорема, директна и обратна. -Важније примене Питагорине теореме, као што је примена Питагорине теореме на различите геометријске објекте - израчунавање странице, обима, површине геометријских онјеката помоћу Питагорине теореме -Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$, итд. -Растојање између две тачке у координатном систему.	МА.1.3.2. МА.2.3.2. МА.3.3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	Упознати ученике кроз предавање са појмом Питагорине теореме. - Користити одговарајуће доказе за упознавање ученика са формулацијом и суштином ове теореме. - Увежбавати примену теореме код разних фигура у којима се појављује правоугли троугао. - Увежбавати препознавање правоуглих троуглова. - Наводити примере практичне примене. - Објаснити кроз одговарајуће примере конструкцију тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$ ...

		<p>елемената који се добијају применом Питагорине теореме</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису непосредно дати у формулацији задатка - примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; 				<p>Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару, демонстративни
	Цели алгебарски изрази	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима - сабира, одузима и множи мономе - оперише са степенима и зна 	<p>Први део</p> <ul style="list-style-type: none"> - Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са 	<p>МА.1.1.6. МА.2.1.4. МА.2.2.2. МА.2.2.3. МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална 	<p>Упознавање ученика са степенима чији је изложилац конкретан природан број и операцијама са таквим степенима. - Решавање одговарајућих задатака са степенима.</p>

	<p>шта је квадратни корен</p> <p>- сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином</p> <p>- користи особине степена и квадратног корена</p> <p>- зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома</p> <p>- увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик</p> <p>- трансформише збир, разлику и производ полинома</p> <p>- растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата);</p>	<p>степенима; степен производа, количника и степена.</p> <p>Други део</p> <p>-Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.</p>		<p>компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Решавање проблема - Сарадња 	<p>Објаснити практичност примене ових знања у физици и другим наукама. - Упознати ученике са појмом алгебарског израза, уз израчунавање вредности једноставнијих израза. - Објаснити појам полинома (моном као специјалан случај полинома). - Решавати полиноме на основу познатих закона рачунских операција с бројевима. - Објаснити растављање полинома на чиниоце типа: $ax + bx$, $a^2 - b^2$, $a^2 + 2ab + b^2$ уз наглашавање сврхе</p> <p>Кроз примену растављања на чиниоце објаснити решавање једначина облика: $ax^2 + bx = 0$ и $x^2 - c^2 = 0$</p> <p>Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
--	--	--	--	--	---

	Многоугао	<p>влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама)</p> <p>-користи основна својства многоугла, рачуна њихове обиме и површине са елементима који нису неопходно дати у формулацији задатка</p> <p>-одреди број дијагонала, збир углова, обим и површину многоугла на основу елемената који су непосредно дати у задацима</p> <p>-примени својства страница, углова и дијагонала многоугла;</p> <p>– израчуна површину</p>	<p>Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.</p>	<p>МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка компетенција 	<p>Позивајући се на раније стечена знања о појединим геометријским фигурама, дефинисати многоугао као део равни ограничен многоугаоном линијом. - Објаснити зависност збира углова и броја дијагонала ма ког угла од броја његових страница. - Кроз одговарајуће примере објаснити конструкцију неких правилних многоуглова (са 3, 4, 6, 8... страница) - Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код уче ника вештину доказивања. -Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла, и навести њихове особине. Израчунавање</p>
--	-----------	--	--	--	---	---

		многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост;				обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла. Начин рада фронтални, индивидуални, групни, демонстративни
	Круг	<p>влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама)</p> <p>- уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника</p> <p>- користи формуле за обим и површину кружног прстена</p> <p>- одреди централни и периферијски</p>	<p>- Појам круга, елементи круга. Централни и периферијски угао у кругу.</p> <p>- Обим круга, број π.</p> <p>- Дужина кружног лука.</p> <p>- Површина круга, кружног исечка и кружног прстена.</p>	<p>МА.1.3.3.</p> <p>МА.2.3.3.</p> <p>МА.3.3.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Естетичка компетенција 	<p>Кроз предавање увести појам централног и периферијског угла круга и кроз доказ објаснити њихов однос. - На адекватан начин објаснити обим и површину круга. - Кроз одговарајуће примере на неким моделима експерименталним путем објаснити сталност односа обима и пречника круга, уз увођење броја π. - Извести обрасце за дужину кружног лука, површину кружног исечка и површину</p>

		угао, рачуна површину исечка, као и дужину кружног лука -примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и делова круга;				кружног прстена. - У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставнијих фигура око задате тачке и за задати угао. Начин рада -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
	Обрада података	<ul style="list-style-type: none"> - Одреди аритметичк у средину за дати скуп вредности које су из Q - одређује средњу вредност, медијану и мод - Примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на 	<ul style="list-style-type: none"> - Координатни систем, - Аритметичка средина, - Средња, вредност, медијана и мод 	<p>МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.2.5.2. МА.2.5.3. МА.3.5.2. МА.3.5.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	Ову тему реализовати као пројектни задатак. Циљ пројектног задатка је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневной пракси. Предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање, обрада и анализа података добијених анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика.

		пример, промена цене неког производа за дати проценат)				Начин рада -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, -демонстративни, -истраживачки.
--	--	--	--	--	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање ; – идентификује разлике 	<ul style="list-style-type: none"> проширивање стечених знања о наследном материјалу; усвајање и разумевање појмова: ген, хромозом, хроматин, кариотип, кариограм разликовање појмова митозе 	<ul style="list-style-type: none"> БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5. 	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Облици рада:</i> фронтални,

		<p>између митозе и мејозе на основну промену броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији;</p> <p>– одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији;</p> <p>– шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;ž</p> <p>– табеларно и</p>	<p>и мејозе и описивање тока ових процеса, уз израду модела ради лакшег разумевања и описивања</p> <p>разумевање појмова: генотип, фенотип</p> <p>-објашњавање Менделових правила наслеђивања</p> <p>-наследне болести</p>		<p>предузетништву;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i></p> <p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке;</p>
--	--	---	--	--	---	---

		<p>графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>-разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>				<p>оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
2.	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ</p>	<p>– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи;</p> <p>– упореди организме на различитим позицијама на „дрвету</p>	<p>Усвајање и разумевање појмова симетрија, цефализација и сегментација на одабраним примерима</p> <p>Проширивање знања о животним процесима једноћелијских организама и</p>	<p>БИ.3.4.1. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4 БИ.3.4.5. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.3.6.1. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– одговоран однос према околини;</p> <p>– одговоран однос према здрављу;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност</i></p>

		<p>живота“ према начину на који обављају животне процесе;</p> <p>– користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;</p> <p>– упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма;</p> <p>– повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма;</p> <p>– одреди положај човекових органа и њихову улогу;</p> <p>– цртежом или моделом</p>	<p>уознавање са најпознатијим предстваницима</p> <p>Животни процеси код биљака, животиња и гљива и њихово међусобно поређење</p> <p>Грађа и улога коже кичмењака</p> <p>Грађа и улога скелетног и мишићног система животиња</p> <p>Улога и грађа нервног система и чулног система</p> <p>Грађа транспортног система животиња – срце, крвни судови, крв и крвне групе;</p> <p>разумевање и значај процеса</p>	<p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p><i>наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење</p>
--	--	---	--	--	---

		<p>прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама;</p> <p>– користи лабораторијски и прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата;</p> <p>хумано поступа према организмима које истражује.</p>	<p>трансплантације и трансфузије</p> <p>Грађа, улога и упоредни преглед система за излучивање и размножавање човека и других животиња</p>			закључака.
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<p>– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;</p> <p>– илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката</p>	<p>Проширивање знања и усвајање нових појмова везаних за систематику и систематске категорије</p> <p>Појам и значај биномне номенклатуре</p> <p>Разумевање</p>	<p>БИ.3.3.1.</p> <p>БИ.3.3.3.</p> <p>БИ.3.3.4.</p> <p>БИ.3.3.5.</p> <p>БИ.3.3.6.</p> <p>БИ.3.6.1.</p> <p>БИ.3.6.2.</p> <p>БИ.3.6.3.</p> <p>БИ.3.6.4.</p> <p>БИ.3.6.5.</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– одговоран однос према околини;</p> <p>– одговоран однос према здрављу;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p><i>Облици рада:</i></p> <p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i></p> <p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода</p>

		<p>природне селекције;</p> <p>– упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима;</p> <p>– повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају;</p> <p>– анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;</p> <p>– идентификује трофички</p>	<p>појмова: конвергентна еволуција, хомологија, заједнички предак и апрелазне форме</p> <p>Примена дихотоомог кључа приликом класификације различитих организама</p>		<p>– предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим</p>
--	--	---	--	--	---	---

		<p>ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитет а и учествује у њима; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>				<p>знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	--

4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са 	<p>Упознавање ученика са особинама популације (бројност, густина, просторни распоред, старосна и полна структура) Проширивање знања о еколошким факторима, природној селекцији и трофичким односима Копнени и водени биоми Начини угрожавања биодиверзитета и мере заштите</p>	<p>БИ.3.1.4. БИ.3.1.5. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; <p>естетичка компетенција -биологија за 5. и 6.разред -физичко и здравствено васпитање -математика -хемија -српски језик -ликовна култура -географија</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално</p>

		<p>животним формама које га насељавају;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организама у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитет а и учествује у њима; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу 				<p>истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	--	--	--	---

		<p>резултата;</p> <ul style="list-style-type: none"> – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени. 				
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	<ul style="list-style-type: none"> – анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимична); 	<p>Упознавање ученика са грађом вируса, начинима њиховог деловања, мерама заштите и значају и врстама имуног система</p> <p>Разумевање важности правилне исхране и последицама нездраве</p>	<p>БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.6. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; – расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, 	<p>исхране по здравље људи</p> <p>Разумевање промена у адолесценцији, разумевање појмова полни и родни идентитет</p> <p>Усвајање знања о деловању психоактивних супстанци по здравље људи</p>	<p>информацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – решавање проблема; – сарадња; <p>естетичка компетенција</p> <p>-биологија за 5. и 6.разред</p> <p>-физичко и здравствено васпитање</p> <p>-математика</p> <p>-хемија</p> <p>-српски језик</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-географија</p>	<p>ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
--	--	--	---	---	---

		обради података и приказу резултата; табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке.				

ХЕМИЈА

Циљеви додатне наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Атоми и хемијски елементи	<ul style="list-style-type: none"> - Зна шта су валентни електрони - Пише распоред електрона по 	<ul style="list-style-type: none"> • Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач • Распоред електрона по енергетским 	ХЕ.3.1.2; ХЕ.3.1.4.	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке .

		енергетским нивоима, одређује групу и периоду	нивоима у атомима елемената • Изотопе			
2.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	- Разуме да се кристалне и аморфне супстанце разликују по уређености честица које их изграђују - Зна да су атоми, молекули и јони основне честице које изграђују хемијске елементе и једињења - Разликује својства супстанци са јонском везом и ковалентном везом - Саставља формуле на основу валенци	• Ковалентна веза • Јонска веза • Валенца • Хемијске формуле	ХЕ.3.1.1; ХЕ.3.1.3; ХЕ.3.1.4; ХЕ.3.1.7	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке .
3.	Хомогене и хетерогене смеше	- Зна стехиометријске задатке из раствора и растворљивости на	- Раствори - Растворљивост - Масени процентни састав раствора	ХЕ.3.1.1; ХЕ.3.1.3; ХЕ.3.1.4; ХЕ.3.1.5; ХЕ.3.1.7; ХЕ.3.1.8.	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке .

		напредном нивоу				
4.	Хемијске реакције и хемијске једначине	<ul style="list-style-type: none"> - Ради самостално стехиометријске задатке на напредном нивоу - Одређује коефицијенте у хемијским реакцијама - Сатавља хемијске реакције 	<ul style="list-style-type: none"> - Комниновани задаци 	<p>ХЕ.2.1.2; ХЕ.2.1.4; ХЕ.2.2.2. ХЕ.3.1.4.</p>	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке .
5.	Израчунавања у хемији	<ul style="list-style-type: none"> - Рачуна број молекула и јона - Зна шта је Авогардов број и колико износи - Ради задатке на напредном нивоу 	<ul style="list-style-type: none"> - Комбиновани задаци - Количина супстанце и мол - Моларна маса - Бројност честица 	<p>ХЕ.3.1.2; ХЕ.3.1.8; ХЕ.3.2.1; ХЕ.3.2.2; ХЕ.3.2.3; ХЕ.3.2.4; ХЕ.3.2.5; ХЕ.3.2.6.</p>	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке и упутити на додатну литературу .

6.	Водоник и кисеоник. Соли	<ul style="list-style-type: none"> - Зна хемијске реакције које граде кисеоник и водоник - Ради задатке на напредном нивоу . 	<ul style="list-style-type: none"> - Оксиди - Киселине - Базе - Мера киселости раствора 	ХЕ.3.1.2; ХЕ.3.1.8; ХЕ.3.2.1; ХЕ.3.2.2; ХЕ.3.2.3; ХЕ.3.2.4; ХЕ.3.2.5; ХЕ.3.2.6.	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима .	Ученицима на напредном нивоу објаснити задатке .
----	--------------------------	--	---	--	---	--

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СЕДМОГ РАЗРЕДА

МЕСЕЦ	РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	ТЕМА
СЕПТЕМБАР	1.	Конституисање одељењске заједнице; Распоред часова
	2.	Правилник о понашању ученика; дужности редара; однос наставник-ученик
	3.	Методе и технике учења
	4.	Култура комуникације
ОКТОБАР	5.	Дечја права
	6.	Поштујући себе, поштујем и друге
	7.	Подстицање одељенске заједнице у изношењу и решавању текућих – акутних проблема
	8.	Шта и како читати
	9.	Однос: родитељ-дете; конфликт
	10.	Какав успех смо постигли на првом тромесечју?

НОВЕМБАР	11.	Међународни дан толеранције
	12.	Предрасуде и борба против предрасуда
	13.	Зашто ученици избегавају наставу?
ДЕЦЕМБАР	14.	Светски дан борбе против СИДЕ
	15.	Професионално информисање;моје будуће занимање
	16.	Лична хигијена и брига о здрављу
ЈАНУАР	17.	Новогодишња одељенска прослава
	18.	Како сам провео празнике
	19.	Школска слава- ДанСветогСаве
ФЕБРУАР	20.	Моја породица и ја
	21.	Моја породица и ја
	22.	Учимо о лепом понашању – бонтон
МАРТ	23.	Понашање на јавном месту
	24.	Како решити сукоб са другом?
	25.	Упознајем новог себе – пубертет
АПРИЛ	26.	Слободно време – како га активно и квалитетно провести
	27.	Болести зависности: алкохол и дрога
	28.	Растемо и мењамо се
МАЈ	29.	Успех на III тромесечју
	30.	Односи међу половима
	31.	Мој узор
ЈУН	32.	Појачавамо рад до краја школске године
	33.	Даншколе
	34.	Припрема за екскурзију
ЈУН	35.	Анализа успеха и владања на крају школске године
	36.	Како провести летњи распуст?

**ОСНОВНА ШКОЛА "СЕСТРЕ ПАВЛОВИЋ"
БЕЛАНОВИЦА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2022/2023-2025/2026. године

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД

ФОНД ЧАСОВА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик ¹	4	136
2.	Српски језик ²	2	68
3.	Енглески језик	2	68
4.	Ликовна култура	1	34
5.	Музичка култура	1	34
6.	Историја	2	68
7.	Географија	2	68
8.	Физика	2	68
9.	Математика	4	136
10.	Биологија	2	68
11.	Хемија	2	68
12.	Техника и технологија	2	68
13.	Информатика и рачунарство	1	34
14.	Физичко и здравствено васпитање	3	102
Укупно: А		28-30*	952-1020*

Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	34
2.	Други старни језик - Немачки језик ⁴	2	68
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁵	2	68
Укупно:Б		3-5*	102-170*
Редни број	В. ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Редовна настава	31-33*	1054-1122*
2.	Слободне наставне активности ⁶	1	34
3.	Допунска настава	1	34
4.	Додатни рад	1	34
Редни број	В. ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	34
2.	Ваннаставне активности ⁷	1	34
3.	Екскурзија	До 3 дана годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³ Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

⁵ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај предмет али није у обавези.

⁶ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди.

⁷ Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за други циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај осмог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се кључне речи садржаја програма и препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика осмог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад, као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

**А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ:
СРПСКИ ЈЕЗИК**

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова систематизације
I	Језик	48	20	23	5
	Граматика	34	15	15	4
	Правопис	6	2	4	0
	Ортоепија	3	0	3	0
	Историја језика	5	3	1	1
II	Књижевност	54	42	11	1
	Лирика	10	10	0	0
	Епика	33	24	8	1
	Драма	3	3	0	0
	Лектира	6	3	3	0
	Научно-популарни и информативни текстови	2	2	0	0
III	Језичка култура	34	2	28	4
	Усмено изражавање	24	1	23	0
	Писмено изражавање	10	1	5	4
Укупан број часова		136	64	62	10

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	Граматика: – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;	Граматика: Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија.	CJ.1.3.1. CJ.1.3.2. CJ.1.3.3. CJ.1.3.4. CJ.1.3.6. CJ.1.3.7.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу,	Активности ученика: - слуша, - посматра, - анализира, - уочава језичке

		<p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом.</p> <p>Правопис: – доследно примени правописну норму.</p> <p>Ортоепија: – примени основна правила о распореду акцената.</p>	<p>Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глаголица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика.</p>	<p>CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10. CJ.1.3.12. CJ.1.3.13. CJ.1.3.14. CJ.1.3.15. CJ.1.3.16. CJ.1.3.21.</p> <p>CJ.2.3.1. CJ.2.3.3. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11.</p> <p>CJ.3.3.1. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.8.</p>	<p>дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>законитости на примерима, – доноси самостално закључке, – усваја нова знања, – примењује претходно стечено знање, – користи различите изворе информација, – решава задатке.</p> <p>Активности наставника: – планира и припрема час, – презентује, – израђује дидактички материјал, – подстиче на размишљање и закључивање, – упућује, – мотивише, – објашњава, – дефинише појмове, – процењује, – вреднује ученичка постигнућа у свим</p>
--	--	---	---	--	--	---

		<p>Грађење речи: основни модели: извођење, слагање, префиксација; просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p> <p>Правопис: Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.</p> <p>Ортоепија:</p>			<p>облицима активности.</p> <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка, - дијалoшка, - текстовна, - демонстративна, - илустративна; - фронтални рад, - индивидуални рад, - истраживачки рад ученика, - пројектни задаци.
--	--	---	--	--	---

			Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p> <p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;</p> <p>– издвоји основне одлике</p>	<p>Лирика: Ђура Јакшић: <i>Отаџбина</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Светли гробови</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Ђулићи</i> (избор); Десанка Максимовић: <i>Пролетња песма / Опомена</i>; Момчило Настасијевић: <i>Труба</i>; Иван В. Лалић: <i>Ветар</i>; Марина Цветајева: <i>Месечев сјај</i>; Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).</p>	<p>CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8. CJ.1.1.9.</p> <p>CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9.</p> <p>CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита, - слуша, - уочава, - саопштава, - анализира, - истражује, - самостално закључује, - исказује властите судове и емоције приликом анализе дела, - употребљава књижевне појмове. <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентује, - мотивише,

		<p>књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације;</p> <p>– уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање;</p> <p>– повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом;</p> <p>– одреди временски оквир у којем је писац стварао;</p> <p>– разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p> <p>– препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа;</p> <p>– учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;</p>	<p>Епика:</p> <p>Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i>; Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i>; Вук Стефановић Караџић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак); Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак); Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак); Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече”); Симо Матавуљ: <i>Пилипенда</i>; Лаза Лазаревић: <i>Све ће то народ позлатити</i>; Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> („Пролеће је стигло у Лондон”); Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост”); Дино Буцати: <i>Колумбар</i>; Херман Хесе: <i>Магија књиге</i> / Нил Гејмен: <i>Зашто наша будућност</i></p>			<p>- усмерава активности ученика,</p> <p>- упућује ученика на самостално проналажење информација,</p> <p>- дефинише појмове, -</p> <p>подстиче на креативност у приступу књижевном делу.</p> <p>Наставне методе и облици рада:</p> <p>- монолошка,</p> <p>- дијалошка,</p> <p>- рад на тексту,</p> <p>- аналитичко-синтетичка метода,</p> <p>- демонстративна;</p> <p>- фронтални рад;</p> <p>- индивидуални рад; -</p> <p>истраживачки рад;</p> <p>- компаративни приступ;</p>
--	--	--	--	--	--	---

			<p>зависи од библиотека, читања и сањарења / Милорад Павић: <i>Роман као држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Епско-лирске врсте: поема, балада. Мемоари. Биографија.</p> <p>Драма: Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i>; Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак); Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак). Књижевни термини и појмови: Драмски спев.</p> <p>Домаћа лектира: Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије:</p>			- пројектни задаци.
--	--	--	---	--	--	---------------------

		<p>„Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...); Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор); Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...); Иво Андрић: <i>Деца</i> („Деца”, „Књига” и „Панорама”); Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице</i>; Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаест година</i>; Давид Албахари: <i>Мамац</i>.</p> <p>Допунски избор лектире: Милош Црњански: <i>Ја, ти и</i></p>		
--	--	--	--	--

			<p>сви савремени парови; Оскар Давичо: <i>Србија / Детињство</i> (избор); Бранко Ћопић: <i>Мала моја из Босанске Крупе</i>; Станислав Винавер: <i>Ратни другови</i> („Аритон”); Народна приповетка: <i>Усуд</i>; Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник</i> (избор, нпр. „Отмица” ...); Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци); Радослав Братић: <i>Мајсторова рука</i> (одломак); Милорад Павић: <i>Хазарски речник, одреднице</i> о Ћирилу и Методију (одломци); Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i>; Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i>; Џон Селинцер: <i>Ловац у жити</i>; Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан Ливингстон</i>; Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i>; Џон Бојн: <i>Дечак у пругастој пиџами</i>; Сју Таузенд: <i>Дневник Адријана</i></p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p><i>Мола.</i></p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Веселин Чајкановић: <i>О ускришњим обичајима</i>; Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак); Хилда Дајч: <i>Писма</i> – одломак (обавезна напомена о власнику права: Јеврејски историјски музеј); Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке</i> (избор одломака: „Унутрашња пруга“: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”); Герман Титов: <i>25 сати у свемиру.</i></p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног	Језичка култура: Књижевни и остали типови текстова у функцији	СЈ.1.1.1. СЈ.1.1.2. СЈ.1.1.3.	Комуникативна компетенција, компетенција за	Активности ученика: - препричава, - приповеда,

		<p>стила;</p> <p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>– уочи разлику између речи и лексеме;</p> <p>– препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију;</p> <p>– разуме значење застарелих речи и неологизама;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p> <p>– напише приказ, расправу и краћи есеј;</p> <p>– разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и</p>	<p>унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија: једнозначност и вишезначност речи; лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; синонимија, антонимија и хомонимија; застареле речи; нове речи – неологизми; речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-</p>	<p>CJ.1.1.4. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9. CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.3.1.1. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.5.</p>	<p>учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, компетенција за решавање проблема, одговорно учење у демократском друштву</p>	<p>- описује, - чита у складу с природом различитих текстуалних жанрова, - пише различите облике текстова, - осмишљава причу, - користи различите изворе информација, - дискутује, - увежбава технике у изради писменог састава.</p> <p>Активности наставника: - презентује, - усмерава активности ученика, - подстиче на креативност и самосталност у изражавању.</p>
--	--	---	--	--	---	--

	<p>уме да их користи;</p> <p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>	<p>уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независнословеним реченицама.</p> <p>Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења</p>			<p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка, - дијалогска, - текстовна, - аналитичко-синтетичка метода; - истраживачки рад, - индивидуални рад, - фронтални рад.
--	---	---	--	--	---

			метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			
--	--	--	---	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе енглеског језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Стога, циљ наставе страног јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Општи стандарди

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да разуме усмену поруку исказану савременим језиком, без непотпуних синтаксичких и лексичких тешкоћа, не дуже од две до три минуте. Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (приповедање, разговор) а треба да буде способан и да идентификује различите врсте исказа (изјавне, упитне и заповедне), да реконструише непознато на основу контекста и да запамти кључне елементе поруке.

Усмено изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде оспособљен да савременим језиком, примереним свакодневној комуникацији, исказа једноставну усмену поруку, да буде у стању да учествује у једноставном разговору, да једноставно и јасно исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да прочита и разуме једноставне поруке, знакове, информације, да разуме, глобално, селективно и на нивоу имплицитног, једноставније аутентичне текстове писане савременим језиком, у вези са свакодневним ситуацијама и из домена његовог интересовања.

Писано изражавање

Ученик треба да, у оквиру програмом предвиђене језичке грађе, буде способан да напише своје личне податке, да напише честитку, једноставну поруку и краће неформално писмо, да опише неки доживљај и место у којем живи, да напише нешто о себи и својим интересовањима, да напише кратак резиме о ономе што је чуо, видео или прочитао и изнесе лични став (допадање, недопадање, слагање, неслагање и друго).

Дијалог

Ученик треба да да је способан да користи научене фразе и изразе док води дијалог са наставником, другим учеником или евентуално говорником коме је енглески матерњи језик.

Развијање социо-културне компетенције

Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију, културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да стекне увид, у оквиру поља свог интересовања и искуства, у сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација), обичајима, менталитету и институцијама између наше земље и земаља чији језик учи.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	TEEN AGE	2	8		10
2	TRAVEL	3	6		9
3	TEAM SPIRIT	3	7		10
4	THE FIRST WRITTEN TEST	0	3		3
5	ACTION	4	5		9
6	BEING HUMAN	4	5		9

7	COLOUR	3	6		9
8	THE SECOND WRITTEN TEST	0	3		3
9	CONSUMER SOCIETY	3	3		6
Укупно:		22	46		68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Teen age Описивање догађаја у садашњости; описивање догађаја у прошлости; изражавање осећања, мишљења, допадања/недопадања; изражавање молби и захтева.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размењују информације које се односе на догађаје у садашњости; - разумеју сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости; - размењују информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложенија језичка средства; - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи сложенија	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Colin enjoys cooking and cooks every Sunday. She travels abroad twice a month. (Present Simple Tense). He's making chicken with mushrooms today. (Present Progressive Tense) What time did you get home yesterday? I got home at 7 o'clock. My sister has travelled abroad	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.	1. Комуникација 2. Дигитална компетенција 3. Одговорно учешће у демократском друштву	Наставни програм оријентисан је на исходе који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Исходи се операционализују преко језичких вештина (слушање, читање, писање, говор), које треба перманентно и истовремено увежбавати. Важно је развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина. Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са

		језичка средства у неколико везаних исказа; -разумеју основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. -пишу обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности и једноставним језичким средствима обрађују/спомињу узрасно релевантне теме.	twice. (Past Simple Tense) (Present Perfect Tense). She used to spend her time surfing the net. Dear Sophie... All the best, текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.		радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).
2.	Travel Описивање догађаја и обавеза у прошлости; описивање живих бића и предмета; тражење и давање/одбијање дозволе; изражавање предлога, молби извињења и захвалности; тражење и	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости; - размењују информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложнија језичка средства; - описују жива бића предмете користећи сложенија језичка средства;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре While captain was sailing through the Mediterranean, a pirate ship attacked his ship. We were boarding the ship when we saw Ted. (Past Simple Tense-	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама	Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних

	<p>давање информација која се односе на путовање;</p>	<p>- размењују информације везане за датум комуникативну функцију; - разумеју и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разумеју молбе и реагују на њих; - изражавају молбе користећи учтива језичка средства; -размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.</p>	<p>све употребе и упоредно са Past Progressive Tense), The flight was longer than I expected. It's the most exciting experience I've ever had. The more you study, the better you do at school. (Comparisons) Hello, how can I help you? I'd like to book a flight. How much will it cost? текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.6.</p>		<p>материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, пројекти ученика.</p>
--	---	--	--	--	--	--

3.	<p>Team spirit Изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова, намера, жеља и амбиција у будућности; изражавање мишљења, описивање живих бића и предмета.</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности; - размењују сложеније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - опишу планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; - разумеју општи смисао и већину фраза и израза у текстовима на тему савремене музике.</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре If you get lost, ask for directions. Max may be late for work if he doesn't take a taxi. What would you do if you won €100.000? If I were in your shoes I'd call a police. (Conditional Sentences Type 1 and 2), Don't worry, we'll win the race. Look at all those people at the bus stop. It's going to be crowded on the bus. (Future will/going to), текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10.</p>	<p>1. Рад с подацима и информацијама 2. Дигитална компетенција 3. Решавање проблема 4. Одговорно учешће у демократском друштву 5. Одговоран однос према околини</p>	
----	--	---	--	--	---	--

			садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.		
4.	The first written test Описивање догађаја, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности;	-разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање предмета, као и краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; - размене сложеније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова, намера, жеља и амбиција у будућности.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2 и 3; задатке слушања, читања и вођеног писања.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема .	

				2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.		
5.	Action Изражавање мишљења, слагања и неслагања; описивање предмета; описивање радњи стања и појава;	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање предмета, као и краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности;	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Albert is given an activity gift by his parents every year. The stadium won't be completed in	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1.	1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама 3. Дигитална компетенција 4. Одговорно учешће у демократском друштву 5. Естетичка компетенција	

		<p>- опишу у неколико везаних исказа предмета, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности;</p> <p>- разумеју сложеније исказе који се односе на тражење и давање информација везаних за спортске догађаје и реагују на њих;</p> <p>- разумеју значај циљног језика у контексту комуникације на глобалном нивоу.</p> <p>-разумеју основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама.</p> <p>-пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност.</p>	<p>time for the cup final. Dinner had been served by the time we arrived at the party. Helmets should be worn at all times. (Passive Voice) (Verbs with two objects) The beach was so crowded that we couldn't sit anywhere. текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

				3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.		
6.	<p>Being human Описивање људи, њихових склоности навика и искустава; описивање обавеза и задужења;. изражавање одлука, предвиђања и нереалних и жеља; исказивање савета;</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; -разумеју и саопштавају сложеније исказе који се односе на изражавање одлука и предвиђања -разумеју краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности; - размењују сложеније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; -разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - размењују сложеније</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре Jack may/might/could be at home now. Ring and see. Those red things can't be berries. They're too small. I must buy a new pair of jeans for the party. You mustn't/can't use the equipment in the gym unless you get permission from the instructor. You needn't have told everybody about the</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.</p>		

		<p>исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава;</p> <p>- описују људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства;</p> <p>- описују обавезе и задужења.</p>	<p>mistake I made!</p> <p>You should think carefully about which car to buy. (Modal verbs), I don't want to put the blame on anybody. (Verbs with prepositions)</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.2.1. 2.2.2.</p> <p>2.2.3. 2.2.4.</p> <p>2.3.1. 2.3.2.</p> <p>2.3.3. 3.1.1.</p> <p>3.1.2. 3.1.3.</p> <p>3.1.4. 3.1.5.</p> <p>3.1.6. 3.1.7.</p> <p>3.1.8. 3.1.9.</p> <p>3.1.10. 3.1.11.</p> <p>3.1.12. 3.1.14.</p> <p>3.1.16. 3.1.17.</p> <p>3.1.18. 3.1.19.</p> <p>3.1.20. 3.1.21.</p> <p>3.1.22. 3.1.23.</p> <p>3.1.24. 3.1.25.</p> <p>3.1.27. 3.1.28.</p> <p>3.1.29. 3.1.30.</p> <p>3.1.31. 3.1.32.</p> <p>3.2.1. 3.2.2.</p> <p>3.2.3. 3.2.4.</p> <p>3.3.1. 3.3.2.</p> <p>3.3.3. 3.3.6.</p>		
7.	<p>Colour</p> <p>Описивање догађаја у прошлости; преношење својих и туђих мишљења и исказа у садашњости и прошлости.</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости;</p> <p>- опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства;</p>	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре We want to paint the living room. Would you be willing to help? Judy might visit us tonight, so we</p>	<p>1.1.1. 1.1.2.</p> <p>1.1.3. 1.1.4.</p> <p>1.1.5. 1.1.6.</p> <p>1.1.7. 1.1.8.</p> <p>1.1.9. 1.1.10.</p> <p>1.1.11. 1.1.12.</p> <p>1.1.13. 1.1.16.</p> <p>1.1.17. 1.1.18.</p> <p>1.1.19. 1.1.20.</p> <p>1.1.21. 1.1.22.</p> <p>1.1.23. 1.2.1.</p>	<p>1. Комуникација</p> <p>2. Естетичка компетенција</p>	

	<p>- разумеју и саопште сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и речи у садашњости и прошлости;</p> <p>- упоређују и уочавају сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас.</p>	<p>should prepare something for dinner. (Full infinitive/Bare infinitive)</p> <p>Shopping is my idea of having fun. How about going out tonight? (-ing form)</p> <p>Lillian said that she had to buy some new make-up. (Reported speech - statements)</p> <p>The detective wondered where Jack was going. (Reported speech - questions)</p> <p>The police officer ordered the driver to stop the car. (Reported speech – commands, requests)</p> <p>текстове и дијалоге који се односе на тему</p>	<p>1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26.</p>		
--	---	--	--	--	--

			и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.		
8.	The second written test Описивање догађаја, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности;	- разумеју текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; - опишу у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - опишу у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 6, 7 и 8; зататке слушања, читања и вођеног писања.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема	

				2.3.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.		
9.	Consumer society Описивање предмета; описивање радњи стања и појава; тражење и давање информација која се односе на куповину; изражавање количина и цена;	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју сложенији опис предмета, радњи, стања и збивања; - опишу предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; - разумеју сложеније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пруже одговарајуће	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре legal –illegal, satisfaction-dissatisfaction, responsible-irresponsible, lead-mislead (opposites) All the students have studied hard for the final exam. I liked	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6.	1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама 3. Решавање проблема 4. Сарадња 5. Одговорно учешће у демократском друштву околини	

	<p>информације које се односе на куповину; - разумеју и саопште исказе који се односе на изражавање количина и цена.</p>	<p>both dresses, but in the end I bought neither of them. Would you like coffee or tea? Either, I don't mind. Neither Ben nor Carmen seem to understand what the problem is. (All/ Both / Neither / None / Either) What a great idea! This is such a great offer! (exclamatory sentences) текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1.</p>		
--	--	---	---	--	--

				3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.		
--	--	--	--	---	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци

Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа; да се оспособе да решавају проблеме проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци образовно- васпитног рада у настави ликовне културе састоје се у стварању разноврсних могућности кроз различите садржаје и облике рада и развијању ученикових способности за:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навика за лепо писање;
- подстицање интересовања, стварање и неговање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби , као и за чувањем културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварањем услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања позитивног емоционалног става према вредностима изреженим у делима различитих подручја визуелних уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да се:

- оспособе да опажају и представљају: слободне композиције, визуелне метафорике, контрасте, јединства и доминанте у простору, фантастике;
- формирају навике за виши ниво културе рада, квалитет производа, културу живота и слободног времена;

ликовно- визуелно описмене, развију креативне способности, припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Слободно компоновање	3	2		5
2.	Визуелна метафорика и споразумевање	5	2		7
3.	Контраст, јединство и доминанта у простору	10	6		16
4.	Слободно компоновање и фантастика	4	2		6
Укупно:		22	12		34

Р. БР	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Слободно компоновање	-познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности -одабира адекватна средства за изражавање своје идеје -изводи радове са одређеном намером -зна начине повезивања ликовних елемената у композицији -уочава њихову међусобну повезаност	-кроз разговор и дискусију на основу претходно стеченог ликовног знања и искуства објашњава појам композиције	-перцепција- кроз разговор и дискусију уче путем посматрања, уочавања и тумачења -активно учествују и постављају питања -схватају начине повезивања ликовних елемената у композицији аперцепција- стварају путем примене и	Способност примене знања у дефинисаном контексту; комбинација знања, вештина.	-фронтални -групни -рад у пару -индивидуални

		-организује радни простор,припрема и одлаже прибор за рад	<p>кроз илустрације сликарства Василија Кандинског истовремено повезујући са теоријом форме</p> <p>-подстиче ученике на дискусију</p> <p>-учествује у креирању вежби</p> <p>-подстиче самосталан рад ученика</p> <p>-буди машту и креативност ученика</p> <p>-врши коректуру</p> <p>-естетску анализу и вредновање</p>	<p>надоградње, експериментисања и истраживања</p> <p>-стварају самосталне радове у различити ликовним техникама и материјалима</p> <p>-врше естетске анализе свијих радова и радова других</p> <p>-износе закључке</p>		
2.	Визуелна метафорика и споразумевање	-схватају улогу масовне комуникације у свакодневном животу		-уче да посматрају,уочавају и тумаче појаве,предмете,облике		-индивидуални рад
		-разумеју појмове-амблем,знак,пиктограм,хералдика,стилизиација		-стварају одређене слике у свести		-рад у пару
						-фронтални

		<p>-познају карактеристике савремене комуникације и технологије</p> <p>-изводе радове са одређеном намером у различитим ликовним техникама и материјалима</p>		<p>-активно учествују,постављај у питања</p> <p>-експериментишу и истражују кроз различите технике и материјале</p> <p>-раде самостална и оригинална ликовна решења</p> <p>-врше естетске анализе својих радова и радова других</p>		
3.	<p>Контраст, јединство и доминанта у простору</p>	<p>-зна начине повезивања ликовних елемената у композицији</p> <p>-изводе радове са одређеном намером у различитим ликовним техникама</p> <p>-умеју да истакну доминантан мотив,боју,служе се контрастом да постигну јединство и равнотежу композиције</p> <p>-умеју да врше естетску процену радова са аспекта ликовних принципа уз коришћење стручне терминологије</p>	<p>-кроз разговор и дискусију развија се значај масовне комуникације у свакодневном животу</p> <p>-објашњавање појмова- амблем,симбол,персонификација,алегорија,хералдика,пиктограм</p> <p>-проналази примере из свакодневног</p>	<p>-уче да уочавају,посматрају и тумаче облике и појаве у природи</p> <p>-стварају слике у свести</p> <p>- дискутују,постављај у питања</p> <p>-експериментишу и истражују кроз различите ликовне технике и материјале</p> <p>-повезују претходна искуства са новостеченим</p> <p>-раде самостална ликовна решења</p> <p>-врше естетске</p>	<p>Способност примене знања у дефинисаном контексту; комбинација знања, вештина.</p>	<p>-индивидуални</p> <p>-рад у пару</p> <p>-групни рад</p> <p>-фронтални</p>

			<p>живота и презентује их ученицима</p> <ul style="list-style-type: none"> -објашњава појам стилизације -учествује у креирању вежби -подстиче самосталан рад ученика -буди њихову машту и креативнос -врши естетску анализу и врадновање 	<p>процене својих радова и радова других</p>		
4.	<p>Слободно компоновање и фантастика</p>	<ul style="list-style-type: none"> -користе различите изражајне могућности савремених и класичних медија,материјала и техника -умеју да одаберу адекватнасредств а за изражавање својих идеја -повезују ликовне елементе у композицији -схватају појам надреалног -умеју да врше естетску процену радова и изнесу свој став 	<ul style="list-style-type: none"> -кроз разговор уводи ученике у свет ликовних принципа,тј.н ачинима повезивања ликовних елемената у композицији -објашњава појединачне појмове са посебним 	<ul style="list-style-type: none"> -уче да посматрају и уочавају -стварају одређене слике у свести -активно учествују у разговору,постављај у питања -истражују кроз различите ликовне технике -повезују претходно знање и искуство са новостеченим -раде самостална и 	<p>Способност примене знања у дефинисаном контексту; комбинација знања, вештина.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -фронтални -групни рад

			<p>акцентом на контрасту, јединству и доминанти</p> <p>-демонстрира одређене ликовне технике</p> <p>-проналази и наводи примере из свакодневног живота</p> <p>-учествује у креирању вежби</p> <p>-подстиче ученике на самосталан рад</p> <p>-врши коректуру</p> <p>-буди креативност, и зносећи неке своје идеје</p> <p>-врши естетску процену и вредновање</p>	<p>оригинална ликовна решења</p> <p>-врше естетске процене својих радова и радова других</p>		
--	--	--	---	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци: Упознавање ученика са вокално-инструменталним облицима (духовна музика, опера, оперета, мјузикл, балет).

- Стварање активних слушалаца и љубитеља музике.
- Оспособљавање ученика за доживљавање и разумевање музике

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
I	ЧОВЕК И МУЗИКА	5	2	/	7
II	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	3	1	/	4
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
V	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру сваког часа)	2	1	/	3
Укупно:		26	8	/	34

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	Човек и музика.	повеже различите видове– музичког изражавања са друштвеноисторијским амбијентом у коме су настали; – уочи основне карактеристике музичког	Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре	МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у	- користити мултимедијалне садржаје; - упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата и кратких излагања - бирати одабране

		<p>стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; – препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; – разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p>(полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац Импресионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика. Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин</p>	<p>МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - наставу реализовати тако да ученици долазе до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе</p>
--	--	--	--	---	---	---

			Бабић, Вера Миланковић			
II	Музички инстру-менти	– препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената;	Дувачки инструменти	<p>МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености</p> <p>МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва</p> <p>МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером)</p> <p>МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми)</p> <p>МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p> <p>МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање проблема</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>10.Естетичка компетенција</p> <p>11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>-користити мултимедијалне садржаје; - применити различите методе и облике рада - долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - народне инструменте повезати са народном песмом одређеног краја - начин реализације часова прилагодити датом историјсом периоду (игра улога, радионице, игровне активности) - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја</p>

				музичког дела МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)		музичког укуса и интересовања ученика
III	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученик уме да на основу слушања музичких примера да именује музичке изражајне елементе; – извођачке саставе и и открије везу опажених карактеристика; – музичке жанрове; – српски музички фолклор; – Ученик уме да опише и анализира карактеристике 	<p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне барокне и класичне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних</p>	<p>МК.1.2.1.музичке изражајне елементе МК.1.2.2.извођачки састав МК.1.2.3.музичке жанрове МК.1.2.4.српски музички фолклор МК.2.2.1.опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка</p>	<p>-користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне музичке примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика - упућивати ученика</p>

		<p>звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>– препозна структуру одређеног жанра;</p> <p>– жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера;</p> <p>– контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.</p>	фолклором.	<p>МК.2.2.2.препозна структуру одређеног музичког жанра</p> <p>МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера</p> <p>МК.3.2.2.жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера</p> <p>МК.3.2.3.контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора</p>	компетенција.	на проналажње додатних извора знања ради израде реферата, паноя и кратких записа
IV	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <p>– Препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>– Опише основне карактеристике музичких инструмената, историјат стилских периода, музичких жанрова, народног</p>	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у</p>	<p>МК.1.3.1.пева једноставне дечје, народне или популарне композиције</p> <p>МК.1.3.2.изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту</p> <p>МК.3.3.1.изводи разноврсни музички репертоар певањем и</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање проблема</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у</p>	<p>-користити мултимедијалне садржаје; - применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања - примењивати кооперативно учење - повезивати</p>

		<p>стваралаштва.</p> <ul style="list-style-type: none"> – пева једноставне дечје, народне и популарне композиције; – пева једноставне дечје, народне и популарне композициј бар на једномн инструменту; – зна функције елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела; – разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора; – критички и аргументовано изражава свој суд. 	<p>комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим нструментима</p> <p>Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом</p>	<p>свирањем као солиста и у школским ансамблима</p>	<p>демократском друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>10.Естетичка компетенција</p> <p>11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара</p>
V	СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Ученик уме да направи музичке инструменте, користећи предмете из окружења; – осмисли мање музичке целине на основу понуђених 	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите</p>	<p>МК.1.4.1.направи музичке инструменте користећи предмете из окружења</p> <p>МК.1.4.2.осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>МК.1.4.3.изводи пратеће</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање</p>	<p>-избор најупечатљивијих музичких примера -примена ИКТ; упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника... -</p>

	<p>модела; – изводи пратеће ритмичке и мелодијско - ритмичке деонице на направљеним инструментима; – учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст; – Ученик уме да осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте; – импровизује и (или) компонује мање музичке целине – ритмичке и мелодијске у оквиру различитих жанрова; – осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилубарока и класицизма</p>	<p>ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.3.4.1.осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК.3.4.2.импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3.осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс</p>	<p>проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>ученици планиране стваралачке задатке реализују по слуху уз запис - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације; - одабир информација које су у служби разумевања света музике</p>
--	--	---	--	--	--

ИСТОРИЈА

Задаци наставе Историје у осмом разреду су:

- разумевање основних одлика историјског периода од краја 19. до краја 20.века;
- разумевање основних одлика историјског периода од краја 19. до краја 20.века на српском и југословенском простору;

- разумевање најзначајнијих политичких идеја у периоду од краја 19. до краја 20.века;
- стицање знања о личностима које су обележиле период од краја 19. до краја 20. векау општој и националној историји;
- упознавање културних и научних достигнућа у периоду од краја19. до краја 20.века;
- упознавање културних и научних достигнућа Срба и осталих југословенских народа у периоду од кр. 19. до кр.20.века;
- коришћење историјских карата за период савременог доба.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	11	11	2	24
2	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	8	8	2	18
3	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	6	6	1	13
4	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У	6	6	1	13

	САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА				
Укупно:		31	31	6	68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; ☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; ☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; ☐ наведе примере како су идеје 	<p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p>	<p>ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.8. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.2.1. ИС.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење <ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама <ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње <ul style="list-style-type: none"> - Вештине за живот у демократском друштву 	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања</p>

		<p>о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; ☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; ☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; ☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p>				
		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>Вештина комуникације;</p> <p>Рад с подацима и информацијама;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Вештина сарадње;</p> <p>Вештине за живот у демократском друштву;</p> <p>Брига за здравље;</p> <p>Еколошка компетенција;</p> <p>Естетска компетенција.</p>				
2.	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Последице Великог рата (демографски и материјални губици,	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина	испитивање активност на часу

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; ☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; <ul style="list-style-type: none"> ☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; ☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; ☐ наведе 	<p>одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света).</p> <p>Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе).</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету</p> <p>(либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе;</p>	<p>ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.5.</p>	<p>комуникације</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Естетска компетенција 	<p>историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања</p>
--	--	---	---	---	---	--

		<p>специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p> <ul style="list-style-type: none"> □ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; □ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; □ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; □ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; □ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи 	<p>култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво;</p> <p>конституисање државе, политички живот; међународни положај;</p> <p>економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин,</p> <p>Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини,</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>њихове последице у историјском и савременом контексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; ☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; ☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; ☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; ☐ образложи утицај различитих 	<p>Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић,</p> <p>Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко</p> <p>Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора</p> <p>Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван</p> <p>Мештровић.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p>друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; ☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; ☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; ☐ објасни значење појмова геноцид и Холокауст; 				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; ☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; ☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; ☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; ☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p> <p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких,</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.				
3.	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; ☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; ☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; 	Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем,	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.4. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву 	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; ☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; ☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; ☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; <ul style="list-style-type: none"> ☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; ☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и 	<p>однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p>	<p>ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

		<p>процеса на савремено друштво;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; ☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; ☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; ☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; ☐ илуструје примерима утицај 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; ☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; ☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; ☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; ☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; ☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; ☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; 				
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; ☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; ☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; ☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; ☐ покаже одговоран однос 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
4.	<p>СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p>	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове</p>	<p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција</p>	<p>ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.4. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6.</p>	<p>- Компетенциј а за целоживотно учење;</p> <p>- Вештина комуникације;</p> <p>- Рад с подацима и информацијама;</p> <p>- Дигитална компетенција;</p> <p>- Решавање проблема;</p> <p>- Вештина сарадње;</p> <p>- Вештине за живот у</p>	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“ кратка писмена провера знања</p>

		<p>сознајне вредности;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; ☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; ☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; ☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; ☐ уочи елементе континуитета и 	<p>(дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО</p>	<p>ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.</p>	<p>демократском друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Брига за здравље; - Еколошка компетенција; - Естетска компетенција. 	
--	--	--	--	--	--	--

		<p>дисконтинуитета српске државности;</p> <ul style="list-style-type: none"> □ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; □ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; □ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; □ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; □ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности 	<p>агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p>утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; ☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; ☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; ☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и 				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ препозна пропаганду,</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљ и задаци наставе географије

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да ученицима пружи знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика, настава географије ће им омогућити разумевање основних физичко-географских одлика наше земље и упознавање сложених друштвено-економских процеса и промена, како у нашој држави, тако и на Балканском полуострву, Европи и свету као целини.

Задаци наставе географије су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани. Њихово остваривање допринеће оспособљавању и развијању знања, вештина, ставова и вредности који су неопходни за развој хумане, хармоничне и интеркултурно усмерене личности, способне да се сналази у сложеним условима друштва у трансформацији и да допринесе развоју своје заједнице као одговоран грађанин.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- одређују, повезују и схватају значај географског положаја своје земље на Балкану, у Европи и у свету;
- стекну основна знања о природно-географским и друштвено-економским одликама Србије, њеним природним лепотама и културном наслеђу;
- примењују стечена знања у свакодневном животу, како би са разумевањем могли да прате друштвено-географске појаве, процесе и односе на простору наше земље, на Балкану, у Европи и у свету;
- познају својства географских објеката, појава и процеса у крају у коме живе и повезују појаве и процесе на регионалном и националном нивоу;
- развијају способности повезивања знања из географије са знањима из сродних наставних предмета;
- схватају потребу личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању квалитета животне средине и значај очувања природе и природних ресурса;
- поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури, те активно доприносе очувању и неговању националног и културног идентитета;
- развијају међусобно уважавање, као и сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група и доприносе друштвеној кохезији;
- подржавају процесе међународне интеграције наше земље;
- користе различите изворе информација и уочавају њихову важност у географским сазнањима;
- буду оспособљени да на терену осматрају, мере, анализирају, интервјуишу, скицирају и прикупљају податке и развијају способност исказивања географског знања речима, сликом, квантитативно, табеларно, графички и схематски;
- овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;

- буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање.

Ред. бр. теме	Наставна тема	обрада	утврђивање и провера	систематизација	укупно
I	УВОД	1	/	/	1
II	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	1	1	/	2
III	ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ	19	11	/	30
IV	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА	6	3	/	9
V	ПРИВРЕДА	11	5	/	16
VI	ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА	2	1	/	3
VII	СРБИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ	2	1	/	3
VIII	РЕПУБЛИКА СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА	2	1	/	3
IX	ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА	/	/	1	1
	УКУПНО	44	23	1	68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Увод				Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција	
2.	Географски положај, границе и величина Србије	<ul style="list-style-type: none"> анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну јединицу и графички их приказује; одреди географски положај Србије и доведе га у везу са географско-историјским развојем; описује и објашњава 	<p>Препознаје: место, границе Србије на карти Европе</p> <p>Зна и уме да: одреди положај, место Србије на карти Балкана, Југоисточној Европи</p>	ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе;	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Метода разговора Самостални рад на карти

		<p>интеграционе и дезинтеграционе процесе;</p> <ul style="list-style-type: none"> описује и објашњава географско-историјски развој Србије; разликује појмове интеграције и дезинтеграције; <p>излаже и аргументује територијални развој наше земље</p>				
3.	Природне одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну тему и графички их приказује; описује узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; класификује и описује својства 	<p>Препознаје: рељефне целине, климатске елементе, типове климе, распоред биљног света, сливове, језера, наброји националне паркове и њихове одлике, основне одлике и начине очувања животне средине</p>	<p>ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе;</p> <p>ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије;</p> <p>ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>

		<p>водних објеката користећи карту Србије;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; – учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за физичко-географске карактеристике. 		географске регије;		
4.	Становништво и насеља	<ul style="list-style-type: none"> – објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на 	<p>Познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>Зна и уме да:</p>	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред; ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање,</p>

		<p>структуре становништва у нашој земљи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; 	<p>именује народе, разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко), као и структуру становништва и одлике и типове насеља</p>	<p>(природно и механичко) и структуре становништва;</p>	<p>проблема и естетска компетенција</p>	<p>задавање домаћих задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>
5.	Привреда Србије	<ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ карте Србије и других извора информација, анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; - препознаје ефекте 	<p>Дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране, као и њихов територијални распоред</p> <p>Зна и уме да: одреди утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај</p>	<p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране.</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности.</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

		производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине.	привредних делатности	природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности.		
6.	Завичајна географија	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у завичају; – анализира тематске карте и статистичке податке о завичају и графички их приказује; – одреди географски положај завичаја и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – класификује облике рељефа у завичају и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу завичаја; – класификује и описује својства водних објеката у завичају; – наводи начине коришћења вода у завичају; 	<p>Препознаје: границе , место, изглед рељефа, основне одлике климе, распореда биљног света, карактеристике вода, становника и насеља, најзначајније делатности свог краја</p> <p>Зна и уме да: одреди место, границе, опише изглед рељефа, одлике климе, распоред и изглед биљног света, одлике и значај вода, одлике становника и насеља , најзначајније делатности и развој свог краја</p>	<p>ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике свог завичаја</p> <p>ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике завичаја и наводи његове географске одлике</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција</p>	<p>Индивидуалн Тимски Истраживачки</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у завичају; - описује репрезентативне објекте природне и културне баштине у завичају или у близини места у коме живи ученик. 				
7.	Срби ван граница Србије	<ul style="list-style-type: none"> - учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за Србе ван Србије; - објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету. 	. Препознаје: појам „дијаспора“, државе где живе Срби		Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
8.	Србија у савременим интеграцијским токовима	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих

				крст).	друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	задатака.
	систематизација					

ФИЗИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учењем и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци физике су:

- развијање функционалне писмености,
- уознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици,
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона,
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама путем истраживања,
- подстицање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности и критичког мишљења,
- развијање вештине јасног и прецизног истраживања,
- развијање логичког и апстрактног мишљења,
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја,
- развијање способности за примену знања из физике,
- уочавање и разумевање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине.

Оперативни задаци

Ученик треба да:

- разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу (време, маса, температура, рад, енергија, количина наелектрисања, електрични напон, струја) од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила, јачина електричног и магнетног поља),
- уме да слаже и разлаже силу, јачину електричног поља...
- разликује различите врсте кретања (транслаторно, осцилаторно, таласно) и да зна њихове карактеристике,
- зна основне карактеристике звука и светлости,
- зна да је брзина светлости у вакуму највећа постојећа брзина у природи, разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто,
- примењује законе одржања (маса, енергије, количине наелектрисања),
- зна услове за настанак струје и Омов закон,
- прави разлику између температуре и топлоте,
- уме да рукује мерним инструментима,
- користи јединице Међународног система (SI) за одговарајуће физичке величине.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1	Осцилаторно и таласно кретање	3	3	2	8
2	Светлосне појаве	7	6	2	15
3	Електрично поље	5	5	0	10
4	Електрична струја	8	7	3	18
5	Магнетно поље	5	1	0	6
6	Елементи атомске и нуклеарне физике	5	3	0	8
7	Физика и савремени свет	3	0	0	3
Укупно:		36	25	7	68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; – описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; 	Таласно кретање, математичко и физичко клатно, з.о. енергије	<p>Основни ФИ(1.2.1,1.7.1,1.7.2) Средњи ,ФИ(2.2.3,2.6.1,2.7.3) Напредни ниво ФИ(,3.2.2,3.2.3,3.2.4,3.2.5,3.7.1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	<ul style="list-style-type: none"> - анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп; – демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица 	Светлост, закон одбијања и преламања светлости, сабирна и расипна сочива	<p>Основни ниво ФИ(1.7.1 1.7.2) Средњи ниво ФИ(2.7.2,2.7.3,.2.5) Напредни ниво ФИ(3.2.6,3.7.1)</p>	<p>Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

		<p>и ваздушних стубова; – демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; – примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p>				
3	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	<p>демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; – прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља</p>	Електрично поље, потенцијал, рад, кондензатори	<p>Основни ниво ФИ (1.1.2) Средњи ниво ФИ (2.4.1, 2.6.1) Напредни ниво ФИ (3.7.1, 3.7.2)</p>	<p>Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

4	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	<p>објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика;</p> <p>– наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже;</p> <p>– познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате</p>	Електрична струја, Омов закон, Ђжул Ленцов закон	<p>Основни ниво ФИ(1.3.1,1.4.1,1.4.2)</p> <p>Средњи ниво ФИ(,2.3.1,2.3.2,2.3.3.2.3.4,2.3.5)</p> <p>Напредни ниво ФИ(3.3.1,3.4.2,3.7.1)</p>	<p>Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
---	----------------------	---	--	---	--	-------------------------------------

		<p>прикаже табеларно и графички; – описује ефекте који се испољавају при прогицању електричне струје;</p>				
5	МАГНЕТНО ПОЉЕ	<p>описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; – објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; – користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи;</p>	<p>Магнетно поље Земље, Амперова сила, Настајање електричне струје помоћу магнетног поља</p>	<p>Основни ниво ФИ(1.1.2,1.3.2)</p> <p>Средњи ниво ,ФИ(2.5.2,2.6.1)</p> <p>Напредни ниво ФИ (3.7.2)</p>	<p>Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Културолошка експресија</p>	<p>Тестове, смена и писмена испитивања</p>

		<p>– препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу;</p> <p>– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области;</p>				
6	<p>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ</p>	<p>објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе;</p> <p>– опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите;</p> <p>– разликује</p>	<p>Модел атома, фисија и фузија, Природна и вештачка радиоактивност</p>	<p>Основни ниво ФИ(1.7.1,1.7.2) Средњи ниво ,ФИ(2.6.1,2.6.2,2.6.3) Напредни ниво ФИ (3.7.1)</p>	<p>- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Интерперсоналне и грађанске компетенције</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>Културолошка експресија</p>	<p>Тестове, смена и писмена испитивања</p>

		фисију и фузију и наводи могућности њихове примене				
7	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	- упозна једноставне моделе структуре атома; повезује физику са другим наукама	Веза између физике и других наука	Основни ниво ФИ(1.7.1,1.7.2) Средњи ниво ФИ(2.6.1,2.6.2,2.6.3) Напредни ниво ФИ (3.7.1)	- Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција Културолошка експресија	Тестове,смена и писмена испитивања

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци

Ученике треба оспособити да:

- умеју да решавају линеарне једначине (неједначине) и системе линеарних једначина с једном и са две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички;
- одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком и реше их користећи једначине;
- уоче функционалне зависности и да их приказују на различите начине тј. да схвате појам функције и њеног графика;
- овладају појмом функције упознавањем тј. усвајањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу да цртају и читају разне графике линеарне функције;
- умеју да тумаче податке представљене различитим дијаграмима и табелама;
- умеју да састављају табеле и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса; умеју да израчунају медијану и да је користе;
- схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору;
- науче најбитније чињенице о пројекцијама на раван;

- науче елементе и својства геометријских тела (призма, пирамида, ваљак, купа и лопта); умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела;
- примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области;
- примењују елементе дедуктивног закључивања.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	СЛИЧНОСТ	5	9	3	17
2.	ТАЧКА, ПРАВА, РАВАН	6	7	1	14
3.	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	7	9	2	18
4.	ПРИЗМА	5	6	2	13
5.	ПИРАМИДА	6	10	2	18
6.	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	5	5	2	12
7.	ОБРАДА ПОДАТАКА	/	/	4	4
8.	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА	6	6	1	13
9.	ВАЉАК, КУПА, ЛОПТА	9	13	5	27
Укупно:		49	65	30	144

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	СЛИЧНОСТ	<p>-усвоји и разуме појмове размере, пропорционалних дужи</p> <p>– примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p> <p>-разуме сличност као трансформацију и појам сличности троуглова;</p> <p>– примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту</p>	<p>Оспособљавање ученика да:</p> <p>– формирају и усвоје појмове размере, пропорционалних дужи;</p> <p>– разумеју сличност као трансформацију и схвате појам сличности троуглова;</p> <p>– примене сличност у решавању нумеричких и конструктивних задатака. Подстицање оригиналности и развијање интересовања за математику. *</p> <p>Развијање критичности, објективности у процесу вредновања и самовредновања постигнутих резултата и усвајање критеријума вредновања.</p>	<p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.3.3.1.</p> <p>МА.1.3.2.</p> <p>МА.2.3.2.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– естетичка компетенција;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад с подацима и информацијама;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња.</p>	<p>Поновити да је сличност троуглова уведена преко једнакости углова. Талесова теорема (без доказа). Поређење троуглова по сличности - коефицијент сличности. Применити сличност на правоугли троугао и на тај начин извести Питагорину теорему. Применити стечено знање у конструктивним задацима, при решавању реалног проблема. Начин рада</p> <p>-фронтални</p> <p>-индивидуални</p> <p>-групни</p> <p>-демонстративни</p>
	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	<p>-анализира односе тачака, правих и равни у простору и</p>	<p>Оспособљавање ученика да “виде” простор; да посматрањем и користећи моделе, уоче међусобне</p>	<p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.2.3.2.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– естетичка</p>	<p>Ученике упознати с међусобним односима тачака, правих и равни у простору и коришћењем</p>

		<p>запише те односе математичким писмом; – представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.</p>	<p>односе тачака, правих и равни у простору. Развијање способности ученика да уочене међусобне односе тачака, правих и равни знају да прикажу цртежом уз прецизно обележавање. Уочавање и упознавање ортогоналне пројекције тачке и геометријске фигуре на раван. Упознавање геометријских облика (диедар, рогаљ, полиедар), њихових елемената и својстава. Схватање полиедра као геометријског тела (део простора) ограниченог са коначно много многоуглова, појма површи, и појмова унутрашње и спољашње области. Оспособљавање ученика да научено градиво повезују са практичним проблемима . Развијање способности изражавања математичким језиком и записивања међусобних односа (тачака, правих и</p>		<p>компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>модела и објеката у реалном окружењу и на сликама (цртежима) којима се представљају. Елементе који одређују раван (три неколинеарне тачке, две праве које се секу или су паралелне) и однос двеју равни представљати сликама, и на тај начин развијати ту врсту просторног сагледавања. Посебно посветити пажњу односу равни и на њој нормалне праве. Ортогонална пројекција тачке на раван и ортогонално пројектовање дужи (тачка-по-тачка). Наставник треба да демонстрира ова својства користећи припремљени материјал, а не да захтева да то ученици самостално раде. Полиедар као тело ограничено коначним бројем полигона. Подстицање ученика на мисаону активност и аргументовано извођење закључака.</p>
--	--	--	---	--	---	---

			равни) математичком симболиком. Даље неговање и Даље оспособљавање ученика да примењују рационалне и ефикасне методе у свом рад.			Начин рада -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	-решити линеарну једначину и неједначину; – решити реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	Оспособљавање ученика да: – схвате основна својства једнакости и неједнакости; – продубе, прошире и систематизују раније стечена знања о једначинама и неједначинама; решавају линеарне једначине и неједначине на основу еквивалентних трансформација; примењују једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема. Подстицање развоја и примене мисаоних операција при решавању теоријских и практичних проблема. Навикавање ученика да: систематски понављају градиво неопходно за разумевање новог и примењују то градиво у новим	МА.1.2.1. МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.2.2.5. МА.3.2.5.	– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	До сада су ученици решавали само једноставне примере једначина и неједначина, ослањајући се на везе међу операцијама и на својства збира и производа. Сад се решавају и сложенији примери, применом правила којима се једначине и неједначине трансформишу у њима еквивалентне. Зато је потребно обновити појам алгебарског израза са променљивом и основна правила рачунања с бројевима. Истаћи да ова правила важе и кад се бројеви замене изразима са променљивом. Два израза су еквивалентна (идентички једнака) ако се један од њих добија из другог применом

			ситуацијама; контролишу исправност сваког корака при решавању задатака и проверавају добијено решење; анализирају и дискутују решење. Даље неговање и развијање: радних навика; естетске културе; културе понашања и наставне комуникације; сарадничких односа и толеранције; критичности и објективности, уредности и систематичности; одговорности и самосталности у раду.			правила рачунања у коначном броју корака. Истаћи чињеницу да су вредности двају еквивалантних израза једнаке за све допустиве вредности променљивих. Из овога следи да су линеарне једначине $f(x)=g(x)$ и $f(x)=h(x)$ (односно неједначине $f(x)>g(x)$ и $f(x)>h(x)$), тј. $f(x) \neq 0$, $ax+b$. Начин рада фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
	ПРИЗМА	израчуна површину и запремину праве призме - разликује врсте призме, изводи и примењује формуле у зависности да ли је призма тространа, четворострана или шестострана - у зависности од геометријске	Даље продубљивање знања о полиедрима и схватање призме као полиедра (део простора). Упознавање елемената и својстава призме коришћењем модела, скица и слика. Оспособљавање ученика да умеју да: цртају мрежа разних призми и израђују њихове моделе (при томе неговати прецизност и уредност); на основу	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Да би ученици што лакше упознали геометријска тела – призму и врсте призме, елементе и својства и научили да израчунавају површине и запремине ових тела, треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела.

		<p>фигуре која се налази у бази призме, примењује и изводи формуле за израчунавање површине и запремине</p> <p>– примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;</p> <p>– израчуна површину и запремину праве призме</p>	<p>раније стечених знања изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних призми; уочавају везу између запремине, масе и густине тела. Даље подстицање развоја интелектуалних способности као што су: способност стварања просторне представе и примена мисаоних операција.</p> <p>Оспособљавање ученика да стечена знања о призми као геометријском телу примењују у пракси.</p> <p>Навикавање ученика да: контролишу сваки корак при изради задатака и анализирају и дискутују добијено решење; на основу општих формула за површину и запремину призме, изводе појединачне за разне врсте призми; Даље неговање и развијање: радних навика; естетске културе; културе понашања и наставне</p>			<p>Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Извођење формуле за запремину везивати за прихваћену формулу за запремину квадра. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима зависних елемената .Практично примењивати ова знања кроз различите конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из окружења.ачин рада</p> <p>- фронтални,индивидуални -групни, демонстративни -рад у пару</p>
--	--	--	--	--	--	--

			комуникације; сарадничких односа и толеранције;			
	ПИРАМИДА	- разуме пирамиду као геометријско тело и уочава у непосредном окружењу - израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; -разликује врсте пирамиде, изводи и примењује формуле у зависности да ли је призма тространа, четворострана или шестострана - у зависности од геометријске фигуре која се налази у бази или омотачу,примењује и изводи формуле за израчунавање	Оспособљавање ученика да: схвате настанак пирамиде као тела насталог пресецањем рогља са равни која сече све његове ивице; стекну основна знања о пирамиди, њеним елементима, врстама и пресецима са равни; умеју да уоче моделе разних пирамида, цртају њихове мреже, слике и праве моделе уз потребну уредност и прецизност; уоче зависност међу елементима пирамиде; самостално изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних пирамида; постигну практично примењују стечена знања. и разумеју развоја грађевинарства код старих народа. Развијање способности уочавања просторних веза међу елементима пирамиде .Подстицање развоја	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	- компетенција за целоживотно учење; - естетичка компетенција; - комуникација; - рад с подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња.	Како би ученици повезали стечено знање и искуство добијено приликом изучавања призме, наставник уводи кроз предавања сличности и разлике пирамиде и призме као геометријских тела., Наставник користити моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела. Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Извођење формуле за површину и запремину. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима

		површине и запремине – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	способности стварања просторних представа и Навикавање ученика да: контролишу сваки корак при изради задатака резултате; на основу општих формула за површину и запремину пирамиде, изводе самостално формуле за појединачне (тространу, четворострану итд.); систематски понављају градиво и примењују у новим ситуацијама.			зависних елемената . Примењивати ова знања кроз различите конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из непосредног и реалног окружења. Подстицање радозналости истицањем занимљивости из развоја грађевинарства код старих народа (облик грађевина, претпоставке о начину грађења и слично). Начин рада -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни
	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	-нацрта и анализира график линеарне функције - на основу графика поставља функцију - решава проблемске ситуације применом наведеног	Оспособљавање ученика да: на основу раније стечених знања продубе и прошире појам функције детаљним упознавањем линеарне функције и њених својстава; уоче зависност међу величинама; умеју да цртају и читају графике функција; умеју да	МА.1.2.4. МА.2.2.4. МА.3.2.4	– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему који је обрађиван у седмом разреду. Говорити о линеарној функцији не уводећи општи појам функције. Детаљно обрадити

			<p>одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком; цртају одговарајуће графике (дијаграме) разних стања појава и процеса; знају практично да примењују стечена знања о функцијама. подручјима људске делатности. Формирање општих поступака мишљења. Развијање концентрације и пажње ученика. Оспособљавање ученика за примену метода и техника самосталног и рационалног учења. Даље неговање: – радне и естетске културе; – културе понашања и комуникације у наставном раду; – сарадничких односа и толеранције. * Развијање особина личности: критичности и објективности(упорности, систематичности и прецизности, одговорности и самосталности.</p>			<p>линеарну функцију и њена својства и научити ученике да цртају графике и читају њихова својства.</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p style="text-align: center;">СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p>	<p>решити систем линеарних једначина са две непознате; – решити реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.</p>	<p>Продубљивање и проширивање раније стеченог знања о једначинама. Упознавање линеарне једначине са две непознате и начина изналажења њеног скупа решења. Формирање појма система линеарних једначина са две непознате и његовог решења, са посебним освртом на графичко тумачење тог решења. Упознавање и уочавање еквивалентних система линеарних једначина са две непознате. Оспособљавање ученика да (на једноставнијим примерима): – препознају систем од две линеарне једначине са две непознате који има јединствено решење: који има бесконачно много решења и који нема решења. успешно решавају систем од две линеарне једначине са две непознате различитим методама (графичка, метод</p>	<p>МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.3.2.5.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>Ученици треба да упознају линеарну једначину с две непознате, график једначине с две непознате (права) и појам система једначина; они треба да знају да је график једначине $ax + by + c = 0$, где је $a \neq 0$ или $b \neq 0$ права и да умеју да нацртају тај график. Графички $\neq$ приказ и интерпретација система линеарних једначина с две непознате имају значајну улогу. Решавати једноставније облике система методама замене и супротних коефицијената. У изучавању линеарних једначина с једном непознатом и система линеарних једначина значајну пажњу треба посветити у њиховој примени на решавању разних једноставних проблема. Неопходно је да се осмишљеним планирањем наставе изврши понављање и</p>
--	--	--	--	--	---	---

			<p>супротних коефицијената, метод замене); текстуалне задатке изразе математичким језиком и да их решавају применом система линеарне једначине са две непознате; – понављају, повезују и сређују стечена знања о систему линеарних једначина са две непознате у логички систем математичког знања. Навикавање ученика да контролишу сваки корак при решавању система и да контролишу резултат. Развијање и примењивање мисаоних операција и готовости за интелектуални рад. Оспособљавање ученика за примену метода и техника рационалног учења у самосталном стицању знања. Даље неговање: радне и естетске културе; културе понашања и комуникације у наставном раду;</p>			<p>повезивање градива наставних садржаја из претходних разреда и "текућег" градива, при чему посебну пажњу треба обратити на усвојене стандарде постигнућа ученика на крају обавезног образовања. То би допринело да ученици на крају основне школе имају заокругљена и систематизована математичка знања. Такође, пожељно је повезати наставне садржаје предмета математика са наставним садржајима других предмета у сарадњи са колегама који предају те предмете.</p>
--	--	--	---	--	--	--

			сарадничких односа и толеранције. Развијање особина личности: критичности и објективности (посебно приликом вредновања резултата рада), упорности, систематичности, прецизности, одговорности и самосталности. Усвајање критеријума вредновања својих и туђих резултата и рада групе.			
	ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	<ul style="list-style-type: none"> – израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама. 	Оспособљавање ученика да схвате настанак ваљка, претходним увођењем појма цилиндричне површи; стекну основно знање о ваљку као обртном геометријском телу и његовим елементима; скицирају слику, конструишу мрежу и израђују модел ваљка; уочавају пресек ваљка са равни која садржи његову осу или са равни која је паралелна са осом ваљка; на основу раније стечених знања (о геометријским фигурама	МА.1.3.3. МА.2.3.3. МА.3.3.3. МА.1.3.5. МА.2.3.5. МА.3.3.5.	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња. 	Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. При обради ове теме, ваљак и купу

			<p>у равни) самостално изводе формуле за површину и запремину ваљка; постигну потребан ниво увежбаности решавајући разне задатаке везане за израчунавање површине и запремине ваљка; схвате настанак купе претходним увођењем појма конусне површи; стекну основно знање о купу као обртном геометријском телу и његовим елементима; скицирају слику, конструишу мрежу и израђују модел купе. Уочавање пресека купе са равни која садржи практично примењују стечена знања.</p> <p>Оспособљавање ученика да: стекну основна знања о сфери (дефиниција); схвате лопту као тело ограничено сфером и уоче пресек сфере са равни. Подстицање ученика да посматрају лопту и сферу и да уоче и правилно науче називе</p>			<p>повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогичне између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогичност користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука. Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. Да би ученици што лакше упознали геометријска тела (ваљак, купу и лопту), њихове елементе и својства и научили да израчунавају површине и запремине ових тела, треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је</p>
--	--	--	--	--	--	---

			<p>њихових елемената и делова. Упознавање ученика са формулама за израчунавање површине и запремине лопте и њихово оспособљавање да научено примењују у пракси.</p>			<p>да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела. Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Извођење формуле за запремину везивати за прихваћену формулу за запремину квадра. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима зависних елемената (дужине ивица, бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга,...). Практично примењивати ова знања кроз различите конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из окружења.</p>
--	--	--	---	--	--	---

БИОЛОГИЈА

Циљ наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну батичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје као и да усвајањем образовно-васпитних садржаја развијају знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине, уз примену концепта одрживог развоја.

Задаци:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани;
- упознавање еколошких појмова;
- образовање за животну средину;
- развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине;
- усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	14	5	7	26
2.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	4	3	2	9
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	3	3	1	7
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	4	2	1	7
5.	Живот у екосистему	9	6	4	19
Укупно:		34	19	15	68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<p>– повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије;</p> <p>– повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;</p> <p>– идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе;</p> <p>– илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p>	<p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије.</p> <p>Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције.</p> <p>Принцип економичности грађе и функције живих бића</p> <p>Улога и значај ензима.</p> <p>Ендокрини систем и хуморална регулација.</p> <p>Надражљивост, проводљивост, контрактилност.</p> <p>Чулно-нервни систем животиња.</p> <p>Рефлексни лук.</p> <p>Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула.</p> <p>Неуротрансмитери,</p>	<p>БИ.1.4.1.</p> <p>БИ.1.4.2.</p> <p>БИ.2.4.1.</p> <p>БИ.2.4.2.</p> <p>БИ.2.4.3.</p> <p>БИ.3.4.1.</p> <p>БИ.1.4.3.</p> <p>БИ.2.4.3.</p> <p>БИ.2.4.4.</p> <p>БИ.3.4.2.</p> <p>БИ.3.4.3.</p> <p>БИ.3.4.4.</p> <p>БИ.1.4.4.</p> <p>БИ.2.4.5.</p> <p>БИ.3.4.5.</p> <p>БИ.1.4.5.</p> <p>БИ.1.4.6.</p> <p>БИ.1.4.7.</p> <p>БИ.1.4.8.</p> <p>БИ.2.4.8.</p> <p>БИ.2.4.9.</p> <p>БИ.3.4.6.</p> <p>БИ.3.4.7.</p> <p>БИ.3.4.8.</p> <p>БИ.1.6.1.</p> <p>БИ.2.6.1.</p> <p>БИ.3.6.1.</p> <p>БИ.1.6.2.</p> <p>БИ.2.6.2.</p> <p>БИ.3.6.2.</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– одговоран однос према околини;</p> <p>– одговоран однос према здрављу;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са</p>

			нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ђелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.	БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.		презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
2.	Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина.	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5.	- компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција;	<i>Облици рада:</i>

		<p>медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе 	<p>Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.</p>	<p>БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; <p>естетичка компетенција</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче</p>
--	--	--	---	---	--	--

		<p>одговарајуће закључке;</p> <p>– разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>				<p>закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; - истражи давно нестале екосистеме; - повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног 	<p>Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња 	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода</p>

		<p>материјала са настанком нових врста путем природне селекције;</p> <ul style="list-style-type: none"> - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та</p>	<p>БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - естетичка компетенција. - сарадња естетичка компетенција 	<p>презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i></p> <p>мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i></p> <p>слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим</p>
--	--	--	---	---	---

		знања може да примени.				знањем, извођење закључака.
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	Упознавање ученика са Улуткавање и пресвлачење инсеката. Проширење знања ученика о пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; естетичка компетенција.	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. <i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. <i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање

				БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5		тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. <i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	– критички процени последиче људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилица са	Упознавање ученика са особинама Еволуција и развој екосистема. Концепт климатса. Циклуси кружења основних супстанци у	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10.	- компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу;	<i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални,

		<p>распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије;</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени</p>	<p>природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања. Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте</p>	<p>БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; <p>естетичка компетенција</p>	<p>групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
--	--	--	--	--	--	--

ХЕМИЈА

Циљеви:

- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појава, теорија , модела и закона
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет)
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији

Задаци наставе хемије

- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком, да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу

- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу
- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ МЕТАЛА	6	7	1	14
2.	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	6	4	1	11
3.	СОЛИ- ДОБИЈАЊЕ, СВОЈСТВА И ПРИМЕНА	3	2	1	6
4.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	1	1	/	2
5.	УГЉОВОДОНИЦИ	5	4	1	10
6.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	6	4	1	11
7.	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА		2	1	9
8.	ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2	/	/	2
9.	ПРИПРЕМА ЗА ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА	/	4	/	4
Укупно:		34	28	6	68

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Метали, оксиди и хидроксиди метала	<p>-Разликује физичка својства метала и њихову заступљеност у природи</p> <p>- Зна да наброји метале и разуме да су својства метала повезана са њиховом структуром и положајем у ПСЕ</p> <p>- Разуме да метали у реакцији са киселином граде оксиде</p> <p>- Разуме значење појма хидроксиди</p> <p>- Зна да саставља формулу хидроксида на основу валенце</p> <p>- Зна шта су легуре, примену и својства</p> <p>- Решава једноставне стехиометријске задатке</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Метали у живој и неживој природи • Физичка и хемијска својства метала • Алкални и земноалкални метали • Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк • Корозија метала и легуре • Оксиди метала и хидроксиди 	<p>ХЕ1.1.2.</p> <p>ХЕ 1.1.3.</p> <p>ХЕ 1.1.4.</p> <p>ХЕ 1.1.6.</p> <p>ХЕ 1.2.1.</p> <p>ХЕ 1.2.2.</p> <p>ХЕ 1.2.4.</p> <p>ХЕ 1.2.5.</p> <p>ХЕ 1.2.6.</p> <p>ХЕ 1.2.7.</p> <p>ХЕ 1.2.8.</p> <p>ХЕ 1.6.1.</p> <p>ХЕ 1.6.2.</p> <p>ХЕ 2.6.1.</p> <p>ХЕ 2.6.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Комуникација - рад са подацима - дигитална компетенција 	<p>Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад</p>

				XE 2.6.3. XE 3.1.3. XE 3.2.1. XE 3.2.4.		
2.	Неметали, оксиди неметала и киселине	<ul style="list-style-type: none"> – наведе заступљеност неметала у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства неметала и повеже их са практичном применом; – испита и опише хемијска својства неметала и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише и тумачи једначине хемијских реакција неметала; – правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и 	<ul style="list-style-type: none"> • Неметали у неживој и живој природи. • Општа физичка и хемијска својства неметала. • Халогени елементи. • Сумпор, азот, фосфор и угљеник. • Оксиди неметала и киселине, својства и примена 	XE1.1.2. XE 1.1.3. XE 1.1.4. XE 1.1.6. XE 1.1.8. XE 1.1.9. XE 1.2.1. XE 1.2.2. XE 1.2.4. XE 1.2.5. XE 1.2.6. XE 1.2.7. XE 1.2.8. XE 1.2.10. XE 1.6.1. XE 1.6.2. XE 2.1.1. XE 2.2.2. XE 2.6.1. XE 2.6.2. XE 2.6.3. XE 3.1.2. XE 3.1.3. XE 3.2.1. XE 3.2.4	<p>-компетенција за целоживотно учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу 	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад

		<p>супстанцама, и показује правилан однос према здрављу и животној средини;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњење и изведе закључке; – препозна физичке и хемијске промене неорганских супстанци у окружењу и представи хемијске промене хемијским једначинама; - изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци. 				
--	--	--	--	--	--	--

3.	Соли- добијање, својсва и примена	<ul style="list-style-type: none"> – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – препозна физичке и хемијске промене неорганских супстанци у окружењу и представи хемијске промене хемијским једначинама; - изведе стехиометријска 	<ul style="list-style-type: none"> • Добијање соли. • Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. • Физичка и хемијска својства соли. • Примена соли. 	<p>XE1.1.2. XE 1.1.3. XE 1.1.4. XE 1.1.6. XE 1.1.8. XE 1.1.9. XE 1.2.1. XE 1.2.2. XE 1.2.4. XE 1.2.5. XE 1.2.6. XE 1.2.7. XE 1.2.8. XE 1.2.10. XE 1.6.1. XE 1.6.2. XE 2.1.1. XE 2.2.2. XE 2.6.1. XE 2.6.2. XE 2.6.3. XE 3.1.2. XE 3.1.3. XE 3.2.1. XE 3.2.4</p>	<p>•</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини 	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад
----	--	--	---	---	---	--

		израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци				
4.	Органска једињења и њихова општа својства	<ul style="list-style-type: none"> – разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових структура; - наведе заступљеност органских једињења у живој и неживој природи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. • Функционалне групе и класе органских једињења. • Општа својства органских једињења. 	<p>XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.5 XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.3.2 XE 1.3.3. XE 2.1.1 XE 2.1.4 XE 3.1.2 XE 3.1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење – комуникација – сарадња – решавање проблема 	Часови обраде, часови утврђивања, Додатни и допунски рад
5.	Угљоводоници	<ul style="list-style-type: none"> – разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових структура; – наведе заступљеност 	<ul style="list-style-type: none"> • Подела угљоводоника. Номенклатура. • Изомерија. • Физичка својства угљеника. • Хемијска својства угљеника. • Полимери. • Нафта и земни гас. 	<p>XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.4 XE 1.1. XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.3.2 XE 1.3.3 XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини 	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и допунски рад

		<p>органичних једињења у живој и неживој природи;</p> <p>– препозна физичке и хемијске промене органичних супстанци у окружењу и представи хемијске промене хемијским једначинама;</p> <p>– напише формуле и именује представнике класа органичних једињења имајући у виду структурну изомерију;</p> <p>– разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то</p>		<p>XE 2.1.5 XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2 XE 3.1.1 XE 3.1.2 XE 3.1.3 XE 3.3.2 XE 3.1.8 XE 3.3.2 XE 3.3.3</p>		
--	--	---	--	---	--	--

		<p>повезује са њиховом улогом и применом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом; – објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења. 				
6.	Органска једињења са кисеоником	<ul style="list-style-type: none"> – разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових 	<ul style="list-style-type: none"> • Алкохоли – номенклатура, својства и примена. • Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. 	<p>XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.4 XE 1.1.5 XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.3.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња 	Часови обраде, часови утврђивања,

		<p>структура;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе заступљеност органских једињења у живој и неживој природи; – препозна физичке и хемијске промене органских супстанци у окружењу и представи хемијске промене хемијским једначинама; – напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина 	<p>Масне киселине.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Естри – номенклатура, својства и примена 	<p>XE 1.3.3 XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1. XE 2.1.5 XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2 XE 3.1.1 XE 3.1.2 XE 3.1.3 XE 3.3.2 XE 3.1.8 XE 3.3.2 XE 3.3.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини 	<p>систематизације, Додатни и допунски рад</p>
--	--	---	---	--	---	--

		<p>молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;</p> <p>– испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом;</p> <p>– објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења.</p>				
7.	Биолошки важна органска једињења	– опише физичка својства, агрегатно стање и растворљивост масти и уља,	<ul style="list-style-type: none"> • Масти и уља. • Угљени хидрати – моносахариди (глукоза и фруктоза), 	<p>XE 1.1.1</p> <p>XE 1.1.2</p> <p>XE 1.1.3</p> <p>XE 1.1.4</p> <p>XE 1.1.5</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење</p> <p>– комуникација</p> <p>– рад са подацима и информацијама</p>	Часови обраде, часови утврђивања, систематизације, Додатни и

		<p>угљених хидрата, протеина и витамина;</p> <p>– опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине;</p> <p>– објасни сапонификацију триацилглицерола и хидрогенизацију незасићених триацилглицерола, наведе производе хидролизе дисахарида и полисахарида и опише услове под којима долази до денатурације протеина;</p> <p>– наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених</p>	<p>дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Амино-киселине. Протеини. • Витамини. 	<p>XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.3.2 XE 1.3.3 XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE 1.4.1 XE 1.4.2 XE 1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1 XE 2.1.5</p> <p>XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2 XE 2.1.4 XE 2.4.1 XE 3.1.8 XE 3.3.2 XE 3.3.3 XE 3.1.6 XE 3.1.8 XE 3.4.1 XE 3.4.2</p>	<p>– дигитална компетенција</p> <p>– сарадња</p> <p>– решавање проблема</p> <p>– одговоран однос према здрављу</p> <p>– одговоран однос према околини</p>	допунски рад
--	--	--	---	--	---	--------------

		хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи.				
8.	Хемија животне средине	<ul style="list-style-type: none"> – рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада; – наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну 	<ul style="list-style-type: none"> • Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. • Рециклажа. • Зелена хемија. 	ХЕ 1.5.1	<p>компетенција за целоживотно учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација – рад са подацима и информацијама – сарадња – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини 	Часови обраде

		<p>средину;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, ваздуха и земљишта; – објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине. 				
--	--	--	--	--	--	--

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Оперативки задаци

Ученици треба да:

- упознају основне команде у MS Windows
- упознају коришћење Интернета и електронске поште;
- упознају подсистеме електроенергетског система:
- стекну појам о дистрибуцији електричне енергије;
- упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала;
- упознају основне електротехничке симболе;
- науче да читају електротехничке шеме а једносавније да користе у практичном раду:
- стекну основна практична знања и умела у састављању електричних струјних кола;
- упознају основне делове електротермичких и елсктродинамичких апарата и уређаја у домаћинству;

- науче да правилно користе електричне уређаје и апарате и да отклањају мале кварове на наведеним електричним уређајима;
- упознју основне електронске елементе;
- науче симболе и шеме у електроници;
- схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству;
- развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одоварајућим шемама.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	4	1	1	6
2.	САОБРАЋАЈ	4	1	1	6
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	12	2	6	20
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	10	2	6	18
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	0	2	16	18
Укупно:		30	8	30	68

Р. БР .	ТЕМА/ОБЛАС Т	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена	-познају врсте пројеката и цртежа у електротехници -знају основне величине у електротехници -знају вредност јачине струје и	учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу	Кроз фронтални,индивидуални,групни (у пару)облик рада и различитим методама обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику.

		<p>неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;</p>	<p>електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике</p>	<p>напона који су опасни по људски живот знају како се пружа прва помоћ унесрећеном од струјног удара -знају који од електричних апарата у домаћинству мора имати уземљење</p>	<p>-решавање проблема -сарадња</p>	<p>Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно</p>
--	--	---	--	--	--	--

						анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења.
2.	САОБРАЋАЈ	Упореди карактеристике електричних и хибридни саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација	-знају да наброје електричне машине -знају да објасне функцију електричних машина -знају електричне уређаје на аутомобилу -разумеју функцију електричних уређаја на аутомобилу -упознају начин преноса радио и ТВ сигнала -разумеју функцију	-учење -комуникација -одговоран однос према околина -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -одговорно учешће у демократском	Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридни возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне

		сервисе;		сателита -знају основне боје телевизијске камере	друштву -предузимљивост	наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање..) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају. Преношење података на даљину чини посебан сегмент саобраћаја. Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне
--	--	----------	--	--	----------------------------	--

						телефоније, GPS система, рачунарских и бежичних мрежа. Према могућностима и опреми, у овом делу искористити доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Viber, WhatsApp).
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу	Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом	-упознају појам претварања слике у електричну струју -знају структуру и начин функционисања рачунара -познају рачунарске програме -познају елементе програмирања -разумеју принцип рада логичких кола	учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -оријентација ка	Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и

		интерфејса;			предузетништву	<p>демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима и опреми са којом школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу. У најкраћим цртама упознати ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Internet of Things – интернет ствари). Оспособити ученике да правилно читају и тумаче карактеристике компоненти ИКТ уређаја. Демонстрирати њихов изглед и рад у складу са условима у школи. Осмислити активности у којима ученици самостално или групно учествују са циљем истраживања карактеристика нпр. рачунарских</p>
--	--	-------------	--	--	----------------	---

						компоненти потребних за реализацију одређеног захтева/посла (играње одређене игре, рад са одређеним софтвером и сл.). У оквиру ове активности предвидети коришћење интернета и креирање/обликовање спецификације опреме од стране ученика поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталацион и материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина	-знају симболе за основне електроинсталацион е елементе -умеју дачитају двополну шему инсталације -знају основне величине у електротехници -упознају појам модулације -препознају врсту електромотора -разумеју утицаје рада електричних машина на човека и животну средину	учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -одговорно учешће у демократском друштву	На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском

		<p>мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;</p>	<p>мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.</p>			<p>електричном мрежом, од произвођача до потрошача. Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности производње и коришћења обновљивих извора електричне енергија са аспекта заштите животне средине. Уз помоћ узорака електроинсталационог материјала, као очигледног наставног средства, или цртежа и мултимедије, објаснити ученицима својства и примену елетроинсталационог материјала (проводници, изолатори,</p>
--	--	---	---	--	--	---

						<p>инсталационе цеви и кутије, сијалична грла и сијалице, прекидачи, утичнице, утикачи, осигурачи, електрично бројило, уклопни сат). Уз помоћ одговарајућих шема и узорака склопљених струјних кола, објаснити ученицима, основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем). Тражити од ученика да у свесци нацртају шеме поменутих струјних кола. Објаснити ученицима упрошћену шему и главне карактеристике трофазне електричне инсталације. При објашњавању користити електричну шему трофазне струје приказану на основи једног мањег стана. Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. На основу стечених теоријских знања ученици, уз помоћ наставника, практично састављају струјна кола кућне електричне инсталације (струјно</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>коло сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем...). Спајање елемената струјних кола вршити уз помоћ пинова на монтажним испитним плочама или лемљењем. Уколико се определите за лемљење, ученицима демонстрирати правилну и безбедну употребу електричне лемиле. Водити рачуна да се симулација струјних кола ради само са напонима до 24 V. Искористити практичан рад ученика за демонстрацију рада универзалним мерним инструментом (мултиметром). При практичном раду ученици треба да користе мултиметар за мерење електричних величина. У овом делу области може се са ученицима урадити симулација струјних кола уз помоћ бесплатних рачунарских програма намењених за ту сврху. У најкраћим цртама упознати ученике са електричним машинама једносмерне и наизменичне струје, врстама и главним деловима. Излагање поткрепити моделима електромотора. Упознавање</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>ученика са електротехничким апаратима и уређајима у домаћинству урадити уз помоћ мултимедије, слика или модела (пресека појединих кућних апарата и уређаја). Објаснити главне делове, принцип рада и начин одржавања најкоришћенијих електротермичких (решо, штедњак, пегла, грејалице, бојлер ...), електромеханички (усисивач, миксер, соковник, фрижидер, замрзивач, клима уређај ...) и комбинованих апарата и уређаја (фен за косу, ТА пећ, машина за прање веша, машина за прање судова ...). Овај део наставне области се може искористити за израду мултимедијалне презентације, тако што ће сваки ученик на истој приказати и презентовати по један уређај у домаћинству. У оквиру електронике, кроз примере практичне примене, упознати ученике са основама на којима се заснива рад дигиталне технологије. Уз практични приказ, упознати ученике са основним електронским елементима (отпорници, кондензатори,</p>
--	--	--	--	--	--	--

						завојнице, диоде, транзистори, интегрисана кола ...). Најавити коришћење електронских елемената у оквиру практичног рада у следећој области Конструкторско моделовање. На крају ове области упознати ученике са могућношћу и значајем рециклаже електронских компоненти са еколошког и економског аспекта. Ову област реализовати у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком, електромеханичком дејству електричне струје.
5.	КОНСТР. МОДЕЛОВАЊЕ	Самостално/тимск и истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског	-умеју да израде или реализују минипројекат обликовањем модела -упознају примену робота -схвате значај примене робота -упознају радни простор, погон и могућа кретања робота	учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња	Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта. У овом разреду треба заокружити

		<p>једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта</p>	<p>комплета. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.</p>	<p>-уознају начине управљања роботом</p>	<p>-естетичка компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -дигитална компетенција</p>	<p>целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (универала) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интрефејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије“ (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интрефејса: напајање, улази и излази. На исти начин упознати основне делове робота и саставити једноставан школски робот. С</p>
--	--	--	--	--	---	--

						<p>обзиром да је програм модуларног типа оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања како би се определили за неке од понуђених могућности: израда модела електричних машина и уређаја, аутоматских система, робота, електронских склопова и модела који користе обновљиве изворе енергије. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ/модел, поштујући принципе економичног</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума развије размена ставова и мишљења. Да би унапредили процес рада на пројекту, треба подстицати употребу електронске кореспонденције. Исто тако треба реализовати активности које се односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела приликом представљања производа/модела</p>
--	--	--	--	--	--	---

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљеви и задаци:

Општи циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Остали циљеви и задаци наставе информатике и рачунарства су:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- оспособљавање за рад на рачунару;
- подстицање креативног рада на рачунару.

Оперативни задаци

- упознавање ученика са применом рачунара у области табеларних прорачуна и изради графикана;
- упознавање ученика са фазама израде проблемских задатака на рачунару;
- упознавање ученика са основама језика за израду једноставних презентација на мрежи;
- упознавање ученика са могућностима специјализованих програма за израду презентација на мрежи;
- оспособљавање ученика за самосталну израду пројекта применом рачунарских технологија.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	ИКТ	5	2	3	10
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	1	/	1	2
3.	РАЧУНАРСТВО	6	2	4	12
4.	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	/	2	8	10
Укупно:		12	6	16	34

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ИКТ	-унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције формирања табеле, сачува је у	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графика. Формирање табеле	Ученик уме да : - унесе и мења податке у табели - представи визуелно податке на одговарајући начин; - приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	-учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -естетичка компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -дигитална компетенција	Пре преласка на опис програма за табеларна израчунавања поновити укратко са ученицима значење појмова: податак, информација и информатика (са нагласком на примени и значају података и информација у савременом друштву, не инсистирајући на прецизним дефиницијама). Дискутовати о могућим начинима прикупљања података (из постојеће документације, анкетирањем, прикупљањем отворених

		пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	(вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).			података...), обраде прикупљених података, представљања података (подсећањем на раније уведене примене табела у склопу текстуалних докумената и презентација са табелама) и преношења информација уз помоћ дигиталних уређаја у савременом друштву. Описати значење појма аутоматске обраде података и укратко описати различите могућности аутоматске обраде података.
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	-разуме на које све начине	Заштита личних података. Права детета у	Створити наставну тему разговором са	-учење -комуникација	

		<p>делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”;</p>	<p>дигиталном добу Отворени подаци.</p>	<p>ученицима чији је циљ да осигура њихово разумевање природе личних података и начина на које се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу. Право на заштиту личних података и приватности јесте једно од основних људских права које је, наглим развојем дигиталне технологије и интернета, озбиљно доведено у питање. У ери великих података, лични подаци третирају се као „нова нафта“. Наставник треба да упозна ученике како се користе подаци које о</p>	<p>-одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -естетичка компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -дигитална компетенција</p>	
--	--	---	---	--	---	--

				корисницима интернета, њиховим активностима и понашању, прикупљају претраживачи интернет страница, саме интернет странице и друштвене мреже. Посебну пажњу треба посветити креирању личног профила ученика на интернету, било да је у питању играње видео-игара, друштвене мреже или веб-сајтови за учење. Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>дигитално окружење. Уместо питања да ли права детета важе и у дигиталном свету, стручњаци су покренули друго питање: како осигурати пуно поштовање права детета у дигиталном свету. С обзиром на то да је Конвенција о правима детета најважнији међународни документ којим се штите права детета, наставник посебно треба да упозна ученике са члановима 2, 16, 17, 19, 34 и 35. Конвенције, стављајући их у контекст ризика и кршења права деце на интернету (изложеност дигиталном</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>насиљу; говор мржње, стереотипу, предрасуде; изложеност непримереним садржајима; злоупотреба личних података и идентитета). Наставник треба да подстакне ученике да идентификују начине на које одрасли својим понашањем у дигиталном окружењу крше право детета на приватност, као и да им помогне да разумеју улогу одраслих (родитеља, наставника, креатора интернет садржаја и јавних политика) у заштити њихових права у</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>дигиталном окружењу. Препознавање узрасних ограничења за коришћење различитих сервиса на интернету такође је од виталног значаја за осигурање безбедности ученика у дигиталном простору. Наставник упознаје ученике са начинима сакупљања и обраде података. Предочава ученицима везу између грађанских права и обраде података, као и да Република Србија има институцију Повереника за информације од</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				јавног значаја и заштиту података о личности. Уводи појам отворени подаци и појашњава начине проналажења, приступања и преузимања са нагласком да треба наводити извор са кога су преузети, приликом коришћења ових података. Посебну пажњу наставник треба да посвети објашњењу везе између отварања података и генерисања нових радних места, те остваривања економске добити кроз рад у професијама везаним за сакупљање података, администрацију		
--	--	--	--	--	--	--

				база података, анализу података и сл.		
3.	РАЧУНАРСТВО	-успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског,	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних	Осим у програмима за табеларна израчунавања анализу података могуће је вршити и у специјализованим програмским језицима и окружењима. У данашње време најпопуларнија окружења тог типа су Jupyter/Python, R studio и Matlab тј. Octave. Овај приступ анализи података често не одмеђује него допуњује програме за табеларна израчунавања. Подаци се из информационах	-учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -решавање проблема -сарадња -естетичка компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -дигитална компетенција	

		<p>стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;</p>	<p>података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p>	<p>система и репозиторијума отворених података често могу добити у форматима програма за табеларна израчунавања. Програми за табеларна израчунавања су веома погодни за преглед тих података и могу се веома једноставно користити за унос, измену и једноставније обраде података. Са друге стране, обрада података из програмских језика доноси одређене предности и нове квалитете. – Једна од важних предности је то што је сваки</p>		
--	--	---	--	---	--	--

				<p>поступак обраде података експлицитно записан и лако га је поделити са другима у текстуалном облику (није потребно објашњавати шта је потребно урадити кроз кориснички интерфејс апликације). Разумевање смисла добијених статистика много је једноставније када се гледа експлицитно описани алгоритам који их описује, него када је поступак израчунавања раштркан кроз ћелије табеле (а у неким случајевима, попут сортирања,</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>потпуно сакривен). – Лако је пронаћи готова решења и прилагодити их нашим потребама (модификацијом и проширивањем преузетих скриптова). Примена постојећих анализа на нове податке постаје веома једноставна, јер скриптови који описују поступак остају неизмењени и само је потребно изменити назив датотеке у којој се подаци налазе. На пример, ако желимо да израчунамо просечни број изостанака за 10 најбољих ученика у одељењу у програм за табеларна израчунавања бисмо увезли податке из електронског</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>дневника, затим бисмо их сортирали по просечној оцени опадајуће и онда бисмо у неку ћелију унели формулу у којој би се израчунавао просечан број изостанака првих 20 врста тако сортиране табеле. Ако бисмо исту анализу хтели да урадимо за неко друго одељење или за исто време у наредном полугодишту, исти низ акција (увоз података у табелу, сортирање, додавање формуле за просечан број изостанака) бисмо морали да поновимо и у другој табели. Са друге стране, та анализа се може описати веома једноставним скриптом који се затим може</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>применити на било које одељење (једноставном изменом имена датотеке у којој се подаци о том одељењу налазе) или на ажурирану табелу за подацима (једноставним поновним покретањем скрипта). – Обрада више скупова података истовремено се своди на то да се скрипт који обрађује податке из једне датотеке окружи петљом у којој се из листе узима једна по једна путања до датотеке са подацима који ће се обрађивати (на пример, у петљи је могуће обрађивати једно по једно одељење). Њују обично записани табеларно, једноставније</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>анализе обично подразумевају анализе појединачних врста тј. колоне, тако да се за почетак може претпоставити да су подаци који се обрађују записани у облику низа (листе, вектора) података. Приказати како се у програмском језику могу унети низови података разног типа (низови целобројних вредности, низови реалних вредности, низови ниски, низови логичких вредности). Приказати ученицима основне начине анализе низова података (коришћењем библиотеке функционалности): израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>(аритметичке средине), најмање и највеће вредности (минимума и максимума), сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, филтрирање (издвајање елемената низа који задовољавају дато својство), пресликавање (примену одређене функције тј. трансформације на сваки елемент низа) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у низу). Описати смисао сваке од наведених статистика и њихово коришћење увежбавати на реалним примерима из домена блиских ученицима. риказати ученицима</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикон, стубичасти графикон, секторски (пита) графикон). Иако се сви табеларно записани подаци могу представити појединачним низовима (где сваки низ чува податке из појединачне колоне), програмска окружења за анализу података пружају специјализоване структуре за представљање табеларно записаних података. Приказати поступак анализе појединачних колона табеле или групе колона (на пример, у табели која садржи имена,		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>презимена ученика и закључне оцене из свих предмета, приказати израчунавање просечне или минималне оцене за сваки предмет). Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле (издвајање врста које у некој колони садрже вредност која задовољава дати критеријум) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у некој колони).</p>		
4.	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	-сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички	Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и	Наставник дефинише неколико тема пројектних задатака које погодују развијању	-учење -комуникација -одговоран однос према околина -одговоран однос према здрављу	

	<p>осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свога рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за</p>	<p>обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задака.</p>	<p>међупредметних компетенција, подстичу иницијативу и креативност, функционализују раније стечена знања, као и формирање вредносних ставова ученика. И у овом разреду, пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета. Теме треба да буду што ближе реалном животу и релевантне за ученике. Приликом дефинисања тема пројектних задатака, наставник може да се ослони и на пројекте који су реализовани</p>	<p>-решавање проблема -сарадња -естетичка компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -дигитална компетенција</p>	
--	--	--	--	---	--

које је био задужен.

претходне школске године и пројектне теме повеже са утврђивањем и евалуацијом њихових резултата. Ослањајући се на праксу утврђену у претходна три разреда, наставник реализацију пројектног задатка у највећој мери препушта ученицима. Ученици бирају једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова, самостално планирају фазе реализације, у складу са расположивим временом, ресурсима и сложености

			<p>одабране теме. Наставник има улогу ментора – он прати и благо усмерава ученике док пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник подстиче ученике да темељно осмисле сваки од корака, дискусију у оквиру тимова и сараднички долазе до решења. Циљ наставника је да, током реализације пројектних задатака, креира образовно окружење које погодује развијању и неговању: поступности, повезивања и изградње сопствених</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа. На крају пројеката, ученици треба да сумирају резултате и изведу закључке. Пожељно је да се главни закључци визуелно прикажу, у форми инфографика и презентују наставнику, осталим ученицима, али и ширем аудиторијуму (могу се поставити на интернет, приказати родитељима, ...). Најбоље би било да наставник унапред припреми туторијале за израду</p>	
--	--	--	---	--

				инфографика и подстакне ученике да их изуче код куће, а да у школи примене приказане технике	
--	--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ физичког и здравственог васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечних знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
1.обавезни наставни предмет		
1.редовна настава физичког и здравственог васпитања	2	68
2.изборни наставни предмет		
2.1 изабране спортске гране	1	34
2.2 слободне активности(секције)	1	34
2.3 активности у природи		
2.4 корективно-педагошки рад		
2.5 школска и друга такмичења		

1.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

1.1 РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Остале активности	9	3	6	/	/
Атлетика	21	4	17	/	/
Гимнастика	21	4	17	/	/
Спортска игра	41	6	35	/	/
Мерење	10	5	5	/	/
Укупно	102	22	80	/	/

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Остале активности	<p>– одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању;</p> <p>– користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;</p>	<p>Вежбе за развој снаге.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p>	<p>ФВ.1.2.1.</p> <p>ФВ.1.2.2.</p> <p>ФВ.1.2.3.</p> <p>ФВ.1.2.4.</p>	<p>* дигитална компетенција</p> <p>*Одговоран однос према здрављу</p> <p>* естетичка компетенција</p>	<p>- кроз практичне часове</p> <p>комуникација са ученицима, објашњавање вежби и садржаја</p> <p>- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова</p>
2	Атлетика	<p>– примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама;</p> <p>– примени атлетске дисциплине у складу са правилима;</p> <p>– развија своје физичке способности</p>	<p>Истрајно трчање</p> <p>Спринтерско трчање.</p> <p>Штафетно трчање</p> <p>Скок удаљ.</p> <p>Бацања кугле.</p> <p>Скок увис (леђна техника).</p> <p>Бацање „вортекс-а“.</p> <p>Четворбој</p>	<p>ФВ.1.1.3.</p> <p>ФВ.1.1.4.</p> <p>ФВ.1.1.7.</p> <p>ФВ.1.1.8.</p> <p>ФВ.1.1.9.</p> <p>ФВ.1.1.10.</p>	<p>* дигитална компетенција</p> <p>*Одговоран однос према здрављу</p> <p>* естетичка компетенција</p>	<p>- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова</p> <p>- реализовање основних и додатних садржаја кроз практичну наставу</p> <p>-на основу праћења напретка ученика проширење</p>

		применом вежбања из атлетике;				садржаја у складу са моторичким способностима
3	Гимнастика	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри -процени сопствене могућности за вежбање у гимн.	Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Вратило Греда	ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.14. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18. ФВ.1.1.19.	*Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - након савладавања обавезних садржаја , проширивање задатака кроз практичан рад - избор вежби у складу са способностима ученика, материјално техничким условима
4	Спортска игра	– изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; – примени основна правила тимских и спортских игара; – користи	Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике.	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	* дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз

		усвојене елементе технике у спортским играма; – примени основне тактичке елемете; – учествује на унутар одељенским такмичењима;	Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.			практичан рад - избор и прилагођавање вежби нивоу ученика и испуњењу исхода водећи рачуна о оптерећењу и динамици часа
5	Мерење	– упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;	Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.	ФБ.1.3.1 ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.	* дигитална компетенција	* кроз мерење праћење индивидуалног напретка ученика

1.2. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (СЕКЦИЈЕ)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

Ове екипе представљају школу на такмичењима

1.3. АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

Од активности у природи, планиран је крос :

-јесењи крос, у организацији Спортског савеза и РТС-а (октобар)

1.4. НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА (спортска недеља)

Школа организује и „Спортску недељу“, такмичење за све ученике од 1-8. разреда. Они се такмиче у дисциплинама које су у складу са условима у којима школа ради.

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) оухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;

- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	Увод	1			1
2.	Човек је икона Божија	5		1	6
3.	Подвижничко - евхаристијски етос	5	1	1	7
4.	Литургија	6	2	2	10
5.	Царство Божије	6	2	2	10
Укупно:		23	5	6	34

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Увод	На крају наставне теме ученик ће бити у стању да: Стегне основна сазнања о темама које ће се обрађивати у	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његовихученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не	Ученици ће моћи да сагледају садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и

		<p>настави Православног катихизиса током осмог разреда Уочи какво је његово предзнање из градива обрађеног у претх. разреду школовања, ученик ће желети да активно учествује на часовима верске наставе.</p>	<p>постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (31 час) и практична настава (3 часа).</p>	<p>току 8,разреда основне школе;</p>		<p>ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p>
2.	<p>II ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА</p>	<p>моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. • моћи да</p>	<p>Човек - икона Божја и свештеник твари • Хришћанско схватање личности • Грех као промашај човековог назначења • Две</p>	<p>Ученици током процеса учења увежбавају и развијају своје способности за међусобну сарадњу и схватање своје околине. • Продубити код</p>	<p>Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.</p>	<p>фронтални и индивидуални</p>

		<p>увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. • бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. • моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; • моћи да разликује слободу од самовоље; • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика;</p>	<p>велике заповести о љубави • Слобода и љубав у хришћанском етосу</p>	<p>ученика знање о човеку као икони Божијој у свету; • Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници; • Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе; • Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе; • Подстаћи ученике на узајамну љубав и поштовање; • Подстаћи ученике на стално преиспитивање свог живота</p>		
3.	ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	<p>Моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; моћи да препозна</p>	<p>Хришћански подвиг • Примери подвига: свети људи су имали различите</p>	<p>моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; • моћи да препозна различите</p>	<p>Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље</p>	<p>фронтални и индивидуални</p>

		<p>различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; моћи да објасни кад и како се пости; моћи да увиди смисао и значај поста; бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; бити подстакнут да развија хришћанске врлине; бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; бити подстакнут да чита Житија Светих; бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.</p>	<p>подвиге • Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијски, једнодневни и вишедневни пост) • Основне хришћанске врлине • Евхаристијски поглед на свет</p>	<p>подвиге као путеве који воде ка истом циљу; • моћи да објасни кад и како се пости; • моћи да увиди смисао и значај поста; • бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; • бити подстакнут да развија хришћанске врлине; • бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; • бити подстакнут да чита Житија Светих; • бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.</p>	<p>учење.</p>	
--	--	---	---	---	---------------	--

4.	<p>ЛИТУРГИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; • Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело); • Указати ученицима да је литургијско сабрање израз Цркве као Тела Христовог; • Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа Упознати • моћи да увиди да је молитва разговор са 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва - лична и саборна • Црква је Тело Христово • Божанствена литургија - Проскомидија - Литургија речи (јектенија, мали вход, читања) - Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господња, причешће) • Литургијски простор (делови храма) • Повезивање времена са литургијским доживљајем вечности (дневни, недељни и годишњи богослужбени круг 	<p>моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; • бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; • моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; • моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; • моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; • моћи да препозна неке од елемената моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; • моћи да наведе најважније</p>	<p>Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.</p>	<p>фронтални и индивидуални</p>
----	-------------------------	---	---	--	--	---------------------------------

		<p>Богом; • бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; • моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; • моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; • моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; • моћи да препозна неке од елемената Литургије; • Молитва - лична и саборна</p> <p>• Црква је Тело Христово • Божанствена литургија - Проскомидија - Литургија речи</p>		<p>делове храма и препозна њихову богослужбену намену. • моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; • бити подстакнут да активније учествује у богослужењима; Литургије</p>		
--	--	---	--	---	--	--

		<p>(јектенија, мали вход, читања) - Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господња, причешће) • Литургијски простор (делови храма) • Повезивање времена са литургијским доживљајем вечности (дневни, недељни и годишњи богослужбени Школски програм за 8. разред Основна школа „Лазар Саватић“ Земун 128 ученике са смислом и основним елементима Литургије; • Подстаћи ученике на заједничко</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		учешће у богослужењима; • Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена.				
5.	ЦАРСТВО БОЖИЈЕ	• Објаснити ученицима да је Царство Божије крајњи циљ историје; • Указати ученицима на повезаност између васкрсења мртвих и Царства Божијег; • Објаснити ученицима појам обожења указујући им на библијски опис Преображења Господњег; • Развијање свести ученика да је Литургија	Царство Божије - циљ стварања • Васкрсење мртвих и живот будућег века • Етос хришћана као сведочанство Царства Божијег • Обожење - живот у савршеној заједници с Богом и другима • Знаци присутва Царства Божијег у овом свету (чуда, мошти...) • Икона - прозор у вечнос	• моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; • моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; • моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; препозна да је Литургија икона Царства Божијег; • бити подстакнут да активније	Поседовање вештина и ставова који су потребни свим појединцима за остварење, развој и даље учење.	фронтални и индивидуални дијалогско - демонстративна

				<p>учествује у Светој Литургији. • моћи да преприча догађај Преображења Господњег; • моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа • моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... • моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; • моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; • бити подстакнут да на</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.		
--	--	--	--	---	--	--

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци

Грађанско васпитање у осмом разреду је обавезан изборни програм у другом образовном циклусу. Циљ је проширивање сазнања о дечјим правима, обавезама и развијању квалитетнијег демократског мишљења и развоја демократске личности.

Задаци:

Упознавање и проширивање знања о правима детета

Упознавање са местом, улогом институција које се баве унапређивањем положаја деце у Републици Србији

Разумевање места, улоге и одговорности државе, породице и детета у унапређивању положаја детета у друштву.

Разумевања и улоге медија у савременом друштву.

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	Људска права	4	4											8
2.	Демократско друштво		2	3	4	1	2							12
3.	Процеси у савременом свету						2	4	2	2				10
4.	Грађански активизам								1	2	1			4
УКУПНО		4	6	3	4	1	4	4	3	4	1			34

I	<p>ЉУДСКА ПРАВА (Заједница припадника различитих културних група)</p>	<p>– изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; – образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; – наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; – покаже интересовање за упознавање различитих култура; – наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; – разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продукцима културе на који начин се преносе родни</p>	<p>Припадност држави и нацији: Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање слободе људи: Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница различитих културних група. Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слобода припадника националних мањина.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Активности ученика: - слободно изражавање мишљења и ставова; - разумевање и разматрање мера; - развијање вештине комуникације; - повезивање сопственог искуства са потребама локалне заједнице; - преглед и прикупљање информација; - дискусија; - дебата; - симулација и играње улога.</p> <p>Наставне методе и облици рада: интерактивне и истраживачке методе рада; тимски</p>
---	---	---	--	---	--

		<p>обрасци;</p> <ul style="list-style-type: none"> – указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; – дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; – наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; – препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; – наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; – наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; – образложи значај слободе медија за развој демократије; – у медијима проналази примере предрасуда, 			рад; радионице.
--	--	--	--	--	-----------------

		<p>стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; – препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; – проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; – препозна пример злоупотребе деце у медијима; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада.</p>			
--	--	---	--	--	--

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставе немачког језика

Програмски садржаји немачког језика намијењени су за ученике који први пут почињу да уче немачки језик у основној фази свога образовања. Овакви програмски садржаји омогућавају ученицима да достигну спознајни ниво на коме ће разумети и користити немачки језик у низу стварних и практичних животних потреба и ситуација.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, маоралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавања на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

У VIII разреду тежиште наставе је на разумевању и усменом изражавању. Настава се реализује паралелно у сва четири подручја: слушање и разумевање, усмено изражавање, читање и писмено изражавање. Уџбеници постају извор активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала, а учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан.

Циљ наставе немачког језика у VIII разреду јесте да ученик

- овладава реченичним оквиром;
- правилно употребљава генитивске посесивне фразе;
- учествује у изради анкета на тему послова;
- приређује интервјуе
- користи кратке писане контактне форме;
- приповедање бајки;
- извођење позоришног комада;
- употребљава претерит јаких и слабих глагола -прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице;
- једноставним језичким средствима да информације о себи, својој породици, окружењу, школи, друговима
- увежба дијалог везан за картице
- води разговор о плановима за летњи распуст -изражава допадање или недопадање;
- тражи разјашњења кад нешто не разуме;
- преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације.
- препознаје основне граматичке категорије и може да прави поређења са матерњим језиком.
- идентификује општи садржај текста, важне информације, суштину поруке, говорну намеру и емоционални контекст

Редни број	Тема/област	Обрада	Утврђивање	Остали типови (систематизација, вежбе, и сл.)	Укупно
1.	FITNESS UND SPORT	3	3	3	9
2.	UNSERE FESTE	3	3	4	10
3.	AUSTAUSCH	3	3	5	11
4.	BERLINER LUFT	3,5	2,5	2	8
5.	WELT UND UMWELT	3,5	2,5	4	10
6.	REISEN AM RHEIN	3	3	4	10
7.	EIN ABSCHIED	3	3	4	10
Укупно:		22	20	26	68

1.	Fitness und Sport Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи у прошлости; описивање радњи у садашњости;	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања,	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају: Изразе и речи које се односе на тему; - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.2.1. 3.2.2. 3.3.1. 3.3.3. 3.3.5.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15
----	--	---	---	--	--	---

		<p>збивања</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и 				<p>мин.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
--	--	--	--	--	--	--

		<p>способности у садашњости</p> <ul style="list-style-type: none"> - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости 				
--	--	--	--	--	--	--

Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<p>– објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p> <p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;</p> <p>– именује дијалекте српског језика;</p> <p>– издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;</p> <p>– користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <p>– доследно примени</p>	<p>Грамматика:</p> <p>Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба.</p> <p>Старословенски језик и писма (глаголица и ћирилица). Развој српског књижевног језика:</p> <p>српскословенски, рускословенски, славеносрпски језик.</p> <p>Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа.</p> <p>Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика.</p> <p>Дијалекти српског језика: екавски</p>	<p>CJ.1.3.1.</p> <p>CJ.1.3.2.</p> <p>CJ.1.3.3.</p> <p>CJ.1.3.4.</p> <p>CJ.1.3.6.</p> <p>CJ.1.3.7.</p> <p>CJ.1.3.8.</p> <p>CJ.1.3.9.</p> <p>CJ.1.3.10.</p> <p>CJ.1.3.12.</p> <p>CJ.1.3.13.</p> <p>CJ.1.3.14.</p> <p>CJ.1.3.15.</p> <p>CJ.1.3.16.</p> <p>CJ.1.3.21.</p>	<p>Компетенција за учење,</p> <p>компетенција за сарадњу, дигитална компетенција,</p> <p>компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика:</p> <p>слуша, записује, усваја и примењује основна знања из граматике и правописа.</p> <p>Активности наставника:</p> <p>мотивише за рад и прилагођава наставне методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстративна, - монолошка, - дијалогска, - текстовна; - фронтални и

		<p>правописну норму;</p>	<p>(призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: основни модели: извођење, слагање, префиксација; састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе.</p> <p>Правопис: Спојено и одвојено писање речи (сложенице,</p>			<p>индивидуални рад.</p>
--	--	--------------------------	--	--	--	--------------------------

			полусложенице, синтагме). Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;</p> <p>– издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту;</p> <p>– повеже књижевна дела са историјским или другим</p>	<p>Лирика: Ђура Јакшић: <i>Отаџбина</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Светли гробови</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Ђулићи</i> (избор); Десанка Максимовић: <i>Пролетња песма / Опомена</i>; Момчило Настасијевић: <i>Труба</i>; Иван В. Лалић: <i>Ветар</i>; Марина Цветајева: <i>Месечев сјај</i>; Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Стилска средства: анафора и епифора, апострофа.</p>	<p>CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8. CJ.1.1.9.</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини</p>	<p>Активности ученика: чита, разговара, анализира, закључује, препознаје, усваја; развија способност запажања битних појединости у књижевноуметничком тексту.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава наставне методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - монолошка, - дијалошка метода, - рад на тексту,</p>

		<p>одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничк ог текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа;</p>	<p>Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).</p> <p>Епика: Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића</i> <i>Барјактара</i>; Вук Стефановић Карацић: <i>О народним певачима</i>; Вук Стефановић Карацић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак); Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак); Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак); Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i></p>			<p>- илустративна; - фронтални рад, - индивидуални рад; - истраживачки рад.</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>(одломак „Бадње вече”); Симо Матавуљ: <i>Пилипенда</i>; Лаза Лазаревић: <i>Све ће то народ позлатити</i>; Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> („Пролеће је стигло у Лондон”); Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост”); Дино Буцати: <i>Колумбар</i>; Херман Хесе: <i>Магија књиге</i> / Нил Гејмен: <i>Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења</i> / Милорад Павић: <i>Роман као држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”,</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>„Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Епско-лирске врсте: поема, балада. Мемоари. Биографија.</p> <p>Драма: Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i>; Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак); Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмски спев.</p> <p>Домаћа лектира: Народне епске песме новијих времена (тематски круг о</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...); Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор); Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...); Иво Андрић: <i>Деца</i></p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>(„Деца”, „Књига” и „Панорама”); Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице</i>; Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаест година</i>; Давид Албахари: <i>Мамац</i>. Допунски избор лектире: Милош Црњански: <i>Ја, ти и сви савремени парови</i>; Оскар Давичо: <i>Србија / Детињство</i> (избор); Бранко Ћопић: <i>Мала моја из Босанске Крупе</i>; Станислав Винавер: <i>Ратни другови</i> („Аритон”); Народна приповетка: <i>Усуд</i>; Вук Стефановић Карацић: <i>Српски рјечник</i> (избор, нпр. „Отмица” ...); Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци); Радослав Братић:</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p><i>Мајсторова рука</i> (одломак); Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, одреднице о Ђирилу и Методију (одломци); Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i>; Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i>; Џон Селинџер: <i>Ловац у жити</i>; Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан</i> <i>Ливингстон</i>; Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i>; Џон Бојн: <i>Дечак у пругастој пицами</i>; Сју Таузенд: <i>Дневник Адријана Мола</i>.</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Веселин Чајкановић: <i>О ускршњим обичајима</i>; Милутин</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак); Хилда Дајч: <i>Писма</i> – одломак (обавезна напомена о власнику права: Јеврејски историјски музеј); Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке</i> (избор одломака: „Унутрашња пруга”; „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”); Герман Титов: <i>25 сати у свемиру</i>.</p>		
--	--	--	---	--	--

III	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – уочи разлику између речи и лексеме; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију.</p>	<p>Језичка култура: Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија: једнозначност и вишезначност речи; лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; синонимија, антонимија и хомонимија; застареле речи; нове речи – неологизми; речник, лексикон,</p>	<p>CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.4. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, одговоран однос према околини, компетенција за решавање проблема</p>	<p>Активности ученика: увежбава технике у изради писменог састава и пише побољшане верзије радова; чита и проучава различите типове текстова у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Активности наставника: мотивише за рад и прилагођава наставне методе способностима ученика.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - дијалошка, - монолошка метода, - аналитичко-синтетичка метода; - фронтални рад, - индивидуални</p>
-----	----------------------------	---	--	--	---	---

			<p>енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно- уметничке (изражајно читање, рецитоване). Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у</p>			рад.
--	--	--	--	--	--	------

			<p>тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

1	Teen age	-разумеју краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размењују информације које се односе на догађаје у садашњости; - разумеју сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости;	Colin enjoys cooking and cooks every Sunday. She travels abroad twice a month. (Present Simple Tense). He's making chicken with mushrooms today. (Present Progressive Tense) What time did you get home yesterday? I got home at 7 O'clock. My sister has travelled abroad twice. (Past Simple Tense) (Present Perfect Tense).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2.	1. Комуникација 2. Дигитална компетенција 3. Одговорно учешће у демократском друштву	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених
2	Travel	- разумеју и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разумеју молбе и реагују на њих;	Hello, how can I help you? I'd like to book a flight. How much will it cost? текстове и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.	1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама	Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених

		- изражавају молбе користећи учтива језичка средства;	дијалоге који се односе на тему			<p>садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених облика усменог и писменог изражавања; - Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне
--	--	---	---------------------------------	--	--	---

						активности, - Игре примерене узрасту.
3	Team spirit	<p>- разумеју краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности;</p> <p>- разумеју краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности; - опишу планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа;</p>	<p>If you get lost, ask for directions. Max may be late for work if he doesn't take a taxi. What would you do if you won €100.000? If I were in your shoes I'd call a police. (Conditional Sentences Type 1 and 2), Don't worry, we'll win the race. Look at all those people at the bus stopIt's going to be crowded on the bus. (Future will/going to),.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.2.1. 2.2.2.</p>	<p>1. Рад с подацима и информацијама 2. Дигитална компетенција 3. Решавање проблема 4. Одговорно учешће у демократском друштву 5. Одговоран однос према околини</p>	

4	Action	<p>- разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање предмета, као и краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности;</p> <p>- опишу у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности;</p>	<p>Albert is given an activity gift by his parents every year. The stadium won't be completed in time for the cup final.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4.</p>	<p>1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама 3. Дигитална компетенција 4. Одговорно учешће у демократском друштву 5. Естетичка компетенција</p>	
5	Being human	<p>-разумеју краће текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења;</p> <p>- описују људе, њихове склоности, навике и искуства користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- описују обавезе и задужења.</p>	<p>You mustn't/can't use the equipment in the gym unless you get permission from the instructor. You needn't have told everybody about the mistake I made! You should think carefully about which car</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.</p>	<p>1. Комуникација 2. Естетичка компетенција</p>	

			to buy.			
6	Colour	- разумеју и саопште сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и речи у садашњости и прошлости;	Lillian said that she had to buy some new make-up. (Reported speech - statements) The detective wondered where Jack was going. (Reported speech - questions)The police officer ordered the driver to stop the car. (Reported speech – commands, requests)	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.	1. Комуникација 2. Естетичка компетенција	
7	Consumer society	- опишу предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; - разумеју сложеније	Речи и изразе који се односе на тему; језичке структуре legal –illegal,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6.	1. Комуникација 2. Рад с подацима и информацијама 3. Решавање проблема 4. Сарадња	

		<p>исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих;</p> <p>- пруже одговарајуће информације које се односе на куповину;</p> <p>- разумеју и саопште исказе који се односе на изражавање количина и цена.</p>	<p>satisfaction-dissatisfaction, responsible-irresponsible, lead-mislead (opposites) All the students have studied hard for the final exam. I liked both dresses, but in the end I bought neither of them. Would you like coffee or tea? Either, I don't mind. Neither Ben nor Carmen seem to understand what the problem is. (All/ Both / Neither / None / Either) What a great idea! This is such a great offer! (exclamatory</p>		<p>5. Одговорно учешће у демократском друштву околини</p>	
--	--	--	---	--	---	--

ИСТОРИЈА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке</p>	<p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p>	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.1.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Вештина комуникације</p> <p>- Рад с подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p>	<p>испитивање</p> <p>активност на часу</p> <p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>

		<p>прилике и развој друштва;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на</p>		<p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	--	--	-----------------------------------	--	--

		важне догађаје и личности из историје савременог доба;				
		Компетенција за целоживотно учење; Вештина комуникације; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Вештина сарадње; Вештине за живот у демократском друштву; Брига за здравље; Еколошка компетенција; Естетска компетенција.				
2.	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: ☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; ☐ уочи динамику различитих историјских	Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје

		<p>појава и промена на историјској карти;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог</p>	<p>конференција у Паризу – нова карта Европе и света).</p> <p>Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и</p> <p>носиоци уједињења, међународно признање и границе).</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету</p> <p>(либералне демократије, тоталитарне</p>	<p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p>	<p>компетенција</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p> <p>- Брига за здравље</p> <p>- Еколошка компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p>	<p>знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>
--	--	---	---	--	---	--

		<p>доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности;</p> <p>☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера;</p> <p>☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво;</p> <p>☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p> <p>☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских</p>	<p>идеологије, економске кризе;</p> <p>култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво);</p> <p>конституисање државе, политички живот; међународни положај;</p> <p>економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај II Романов,</p>	<p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	---	--	-----------------------------------	--	--

		<p>права;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере;</p> <p>☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих</p>	<p>Владимир Иљич Лењин,</p> <p>Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт</p> <p>Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини,</p> <p>Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар</p> <p>I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић,</p> <p>Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко</p> <p>Мачек, Слободан</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p>етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ објасни значење појмова геноцид и Холокауст;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се</p>	<p>Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора</p> <p>Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван</p> <p>Мештровић.</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p> <p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
3.	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на</p>	<p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције,</p>	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.5.</p> <p>ИС.1.1.6.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Вештина комуникације</p> <p>- Рад с подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Решавање</p>	<p>испитивање активност на часу</p> <p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена</p>

	<p>историјској карти;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог</p>	<p>покрети</p> <p>еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем,</p> <p>однос власти према политичким противницима, међународни</p> <p>положај, економске и културне прилике, самоуправљање,</p>	<p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС. 1.2.6.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.2.2.5.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p>	<p>проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p>	<p>провера знања</p>
--	---	---	--	---	----------------------

		<p>доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности;</p> <p>☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера;</p> <p>☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво;</p> <p>☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p> <p>☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских</p>	<p>несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције</p> <p>у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p>	<p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.4.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	---	---	--	--	--

		<p>права;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере;</p> <p>☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ препозна</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
4.	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској</p>	<p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе,</p>	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.5.</p> <p>ИС.1.1.6.</p> <p>ИС.1.1.8.</p>	<p>- Компетенциј а за целоживотно учење;</p> <p>- Вештина комуникације;</p>	<p>испитивање активност на часу историјска карта вежбања из</p>

	<p>ленти;</p> <p>☒ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти;</p> <p>☒ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>☒ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☒ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>☒ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>☒ наведе специфичности друштвених појава,</p>	<p>стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти</p> <p>и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта</p> <p>индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене</p> <p>мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ</p> <p>80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког</p> <p>политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање</p>	<p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС. 1.2.6.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.2.2.5.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p>	<p>- Рад с подацима и информацијама;</p> <p>- Дигитална компетенција;</p> <p>- Решавање проблема;</p> <p>- Вештина сарадње;</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву;</p> <p>- Брига за здравље;</p> <p>- Еколошка компетенција;</p> <p>- Естетска компетенција.</p>	<p>уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>
--	---	---	---	--	--

	<p>процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности;</p> <p>☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера;</p> <p>☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво;</p> <p>☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p>	<p>нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији,</p>	<p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.4.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	---	--	--	--

		<p>☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате</p>	<p>култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет</p> <p>Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан</p> <p>Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић,</p> <p>Војислав Коштуница.</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>примере;</p> <p>☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио- визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p> <p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци:

- Боље разумевање и сазнање о природним и и географско-економским одликама Републике Србије
- Постизање бољег општег успеха из предмета

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Увод				Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција	
2.	Географски положај, границе и величина Србије	<ul style="list-style-type: none"> • анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну јединицу и графички их приказује; • одреди географски положај Србије и 	<p>Препознаје: место, границе Србије на карти Европе</p> <p>Зна и уме да: одреди положај, место Србије на карти Балкана, Југоисточној</p>	ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе;	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема,	Метода разговора Самостални рад на карти

		<p>доведе га у везу са географско-историјским развојем;</p> <ul style="list-style-type: none"> описује и објашњава интеграционе и дезинтеграционе процесе; описује и објашњава географско-историјски развој Србије; разликује појмове интеграције и дезинтеграције; <p>излаже и аргументује територијални развој наше земље</p>	Европи		естетска компетенција	
3.	Природне одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну тему и графички их приказује; описује узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; класификује облике рељефа на 	<p>Препознаје: рељефне целине, климатске елементе, типове климе, распоред биљног света, сливове, језера, наброји националне паркове и њихове одлике, основне</p>	<p>ГЕ 1.4.1. именује најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје их на географској карти Србије ГЕ 1.4.2. именује планине, низије, котлине, веће реке бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије ГЕ 1.4.3. наводи типове климе и земљишта заступљене на</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање,</p>

		<p>територији Србије и именује репрезентативне;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; <p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за физичко-географске карактеристике.</p>	<p>одлике и начине очувања животне средине</p>	<p>територији Србије 1.4.4. зна да је Србија јужноевропска, балканска, панонска, подунавска, средњоевропска земља</p> <p>ГЕ 1.4.5. зна државе с којима се Србија граничи</p>	<p>естетска компетенција</p>	<p>задавање домаћих задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>
--	--	--	--	--	------------------------------	--

4.	Становништво и насеља	<ul style="list-style-type: none"> – објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуру становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; 	<p>Познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>Зна и уме да: именује народе, разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко), као и структуру становништва и одлике и типове насеља</p>	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ 1.4.1. препознаје народе и еничке заједнице у Републици Србији</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује главни град и веће градове на територији Србије и зне да их покаже на географској карти</p> <p>ГЕ 1.4.3. разликује врсте и типове насеља у Србији</p>		<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>
----	-----------------------	--	---	---	--	---

5.	Привреда Србије	<ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ карте Србије и других извора информација, анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; <p>препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине.</p>	<p>Дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране, као и њихов територијални распоред</p> <p>Зна и уме да: одреди утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности</p>	<p>ГЕ 1.4.1. дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и секторе привреде</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује гране пољопривреде (земљорадња, сточарство, лов и риболов), описује њихов развој и наводи основне одлике</p> <p>ГЕ 1.4.3. наводи значај шума (огрев, дрвна индустрија, индустрија целулозе и папира, екологија, туризам, здравље, заштита насеља, култура...)</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује енергетске изворе минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, племените метале, ретке и радиоактивне метале</p> <p>ГЕ 1.4.5. именује гране индустрије (рударство, енергетика, црна и обојена металургија, машинска индустрија, електроиндустрија, хемијска индустрија, индустрија грађевинског материјала</p>		<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>

				и неметала и лака индустрија) ГЕ 1.4.6. именује гране лаке индустрије (прехранбена, текстилна, индустрија коже, гуме и обуће, дрвна, индустрија дувана, лака хемијска индустрија), наводи њихове сировине и лоцира територијални размештај производње ГЕ 1.4.7. зна поделу туризма (домаћи, инострани, излетнички, екскурзиони, стационарни, планински, бањски, ловни и риболовни, градски, сеоски) и услове развоја (природне лепоте и реткости, културно-историјско и градитељско наслеђе, саобраћај, смештајни капацитети, угоститељски објекти...		
6.	Завичајна географија	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у завичају; – анализира тематске карте и статистичке податке о завичају и 	Препознаје: границе, место, изглед рељефа, основне одлике климе, распореда биљног света, карактеристике	ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике свог завичаја ГЕ 1.4.1. одређује географски положај краја на географској карти Србије		

		<p>графички их приказује;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одреди географски положај завичаја и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – класификује облике рељефа у завичају и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу завичаја; – класификује и описује својства водних објеката у завичају; – наводи начине коришћења вода у завичају; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у завичају; <p>описује репрезентативне објекте природне и културне баштине у завичају или у близини места у коме живи ученик.</p>	<p>вода, становника и насеља, најзначајније делатности свог краја</p> <p>Зна и уме да:</p> <p>одреди место, границе, опише изглед рељефа, одлике климе, распоред и изглед биљног света, одлике и значај вода, одлике становника и насеља, најзначајније делатности и развој свог краја</p>			<p>Индивидуалн Тимски Истраживачки</p>
--	--	--	--	--	--	--

7.	Срби ван граница Србије	<p>– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за Србе ван Србије;</p> <p>објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.</p>	. Препознаје: појам „дијаспора“, државе где живе Срби	<p>ГЕ 1.4.1. именује суседне државе у којима живе Срби</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује европске и ваневропске државе у којима живе Срби</p> <p>ГЕ 1.4.3. проналази на карти Европе и света државе у којима живе Срби</p>	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
8.	Србија у савременим интеграцијским токовима	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	<p>ГЕ 1.4.1. зна да Србија остварује политичку, економску, културно-просветну и научнотехнолошку сарадњу с другим државама и организацијама у свету</p> <p>ГЕ 1.4.2. користи географску карту за проналажење држава чланица међународних организација и чланица Европске уније</p> <p>ГЕ 1.4.3. прихвата и уважава другог и друге без обзира на расне, националне, верске, родне (полне) и остале разлике</p>	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	– повезује физичке величине које описују осцилације и таласе;	Таласно кретање, математичко и физичко клатно, з.о. енергије	Основни ФИ(1.2.1, 1.7.1, 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	анализира примере одбијања и преламања светлости, тотална – демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и	Светлост, закон одбијања и преламања светлости,	Основни ниво ФИ(1.7.1 1.7.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
3	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; – прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље	Електрично поље, Кулонова сила	Основни ниво ФИ (1.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

4	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика; – наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и	Електрична струја, Омов закон	Основни ниво ФИ(1.3.1,1.4.1,1.4.2)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
---	-------------------	---	-------------------------------	-------------------------------------	--	-------------------------------------

МАТЕМАТИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	СЛИЧНОСТ	-усвоји и разуме појмове размере, пропорционалних дужи -разуме сличност као трансформацију и појам сличности троуглова; – примени сличност троуглова у	Оспособљавање ученика да: – формирају и усвоје појмове размере, пропорционалних дужи; – разумеју сличност као трансформацију и схвате појам сличности	МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема;	Поновити да је сличност троуглова уведена преко једнакости углова. Талесова теорема (без доказа). Поређење троуглова по сличности - коефицијент сличности. Начин рада -фронтални -индивидуални -демонстративни

		једносавнијим задацима	троуглова;		– сарадња.	
1	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	-анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; – представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у једносавнијим захевима.	Оспособљавање ученика да “виде” простор; да посматрањем и користећи моделе, уоче међусобне односе тачака, правих и равни у простору. Развијање способности ученика да уочене међусобне односе тачака, правих и равни знају да прикажу цртежом уз прецизно обележавање. Уочавање и упознавање ортогоналне пројекције тачке и геометријске фигуре на раван. Оспособљавање ученика да научено градиво повезују са практичним проблемима .	МА.1.3.1. МА.1.3.2.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Ученицима поближи градиво о међусобним односима тачака, правих и равни у простору и коришћењем модела и објеката у реалном окружењу и на сликама (цртежима) којима се представљају. Елементе који одређују раван (три неколинеарне тачке, две праве које се секу или су паралелне) и однос двеју равни представљати сликама, и на тај начин развијати ту врсту просторног сагледавања. Посебно посветити пажњу односу равни и на њој нормалне праве. Ортогонална пројекција тачке на раван и ортогонално пројектовање дужи (тачка-по-тачка). Наставник треба да демонстрира ова својства користећи припремљени материјал . Начин рада -фронтални

			Развијање способности изражавања математичким језиком и записивања међусобних односа (тачака, правих и равни) математичком симболиком.			-индивидуални, демонстративни
	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	-решит једносавнију линеарну једначину и неједначину; – решит мање захевне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	Оспособљавање ученика да: схвате основна својства једнакости и неједнакости; – продубе, прошире раније стечена знања о једначинама и неједначинама; решавају линеарне једначине и неједначине на основу еквивалентних трансформација; контролишу исправност сваког корака при решавању	МА.1.1.1. МА.1.2.1. МА.1.2.1.	– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	решавати једноставније примере једначина и неједначина. Два израза су еквивалентна (идентички једнака) ако се један од њих добија из другог применом правила рачунања у коначном броју корака. Начин рада фронтални -индивидуални -рад у пару, демонстративни

			задатака и проверавају добијено решење; анализирају и дискутују решење.			
	ПРИЗМА	израчуна површину и запремину праве призме - разликује врсте призме – примени обрасце за површину и запремину тела у једноставнијим захтевима;	Утврдити основне елементе и својстава призме коришћењем модела, скица и слика. Оспособљавање ученика да умеју да: цртају мрежа разних призми и израђују њихове моделе Оспособљавање ученика да стечена знања о призми као геометријском телу примењују у пракси. На основу општих формула за површину и запремину призме. Даље неговање и развијање:	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.1.3.2.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Користити моделе, мреже, скице и слике. Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима зависних елемената Начин рада фронтални, индивидуални -демонстративни -рад у пару

			радних навика; естетске културе; културе понашања и наставне комуникације;			
	ПИРАМИДА	<p>- разуме пирамиду као геометријско тело и уочава у непосредном окружењу</p> <p>- израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране и</p> <p>– примени обрасце за површину и запремину тела у једноставнијим примерима тамо где су сви елементи непосредно дати</p>	<p>Оспособљавање ученика да стекну основна знања о пирамиди, њеним елементима, врстама; умеју да уоче моделе разних пирамида, цртају њихове мреже, слике и праве моделе уз потребну уредност и прецизност; уоче зависност међу елементима пирамиде; На основу општих формула за површину и запремину пирамиде израчунавају исто.</p>	<p>МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.1.3.2.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– естетичка компетенција;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад с подацима и информацијама;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња.</p>	<p>Наставник користити моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела. Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима зависних елемената .</p> <p>Начин рада</p> <p>-фронтални</p> <p>-индивидуални</p> <p>- демонстративни</p>

	<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</p>	<p>-нацрта и анализира график линеарне функције - на основу графика поставља функцију</p>	<p>Оспособљавање ученика да: на основу раније стечених знања продубе и прошире појам функције детаљним упознавањем линеарне функције и њених својстава; уоче зависност међу величинама; умеју да цртају и читају графике</p>	<p>МА.1.2.4.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему који је обрађиван у седмом разреду. Говорити о линеарној функцији не уводећи општи појам функције. Детаљно обработити линеарну функцију и њена својства и научити ученике да цртају графике и читају њихова својства.</p>
	<p>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p>	<p>решит систем линеарних једначина са две непознате у којима се непознаа појављује само у једном члану и у којима је вредност друге експлицитно дата</p>	<p>Продубљивање и проширивање раније стеченог знања о једначинама. Упознавање линеарне једначине са две непознате и начина изналажења њеног скупа решења. Упознавање и уочавање еквивалентних система</p>	<p>МА.1.2.1.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>Ученици треба да упознају линеарну једначину с две непознате, график једначине с две непознате (права) Решавати једноставније облике система методама замене и супротних коефицијената.</p>

			<p>линеарних једначина са две непознате. Оспособљавање ученика да (на једноставнијим примерима): – препознају систем од две линеарне једначине са две непознате који има јединствено решење: који има бесконачно много решења и који нема решења.</p>			
	<p>ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА</p>	<p>– израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су сви неопходни елементи непосредно дати у захтеву;</p>	<p>Оспособљавање ученика стекну основно знање о ваљку, купе и лопе као обртном геометријском телу и њиховим елементима; скицирају слику, конструишу мрежу и -израчунавање површине и запремине ваљка, купе и лопе;</p>	<p>МА.1.3.3. МА.1.3.5. МА.2.3.5.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица</p>

						приликом решавања задатака. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама).
--	--	--	--	--	--	---

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> – Уочи грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – Уочи однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – разуме регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – наведе примерима везу између физиолошких 	<p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије.</p> <p>Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције.</p> <p>Принцип економичности грађе и функције живих бића</p>	<p>БИ.1.2.1;</p> <p>БИ.1.2.2;</p> <p>БИ.1.2.3;</p> <p>БИ.1.2.4;</p> <p>БИ.1.2.5;</p> <p>БИ.1.2.6;</p> <p>БИ.1.2.7.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околина; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и 	<p>Фронтални рад</p> <p>-рад у пару</p> <p>-индивидуални рад</p> <p>-рад у грпи</p>

		одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.		оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; естетичка компетенција	
2.	Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8; БИ.1.5.9;	- компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос	

		<p>стиловима живота;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – препозна поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та</p>	<p>контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.</p>	<p>БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13</p>	<p>према здрављу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; <p>естетичка компетенција</p>	<p>Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад – -рад у грпи</p>
--	--	---	--	--	--	--

		знања може да примени.				
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; - истражи давно нестале екосистеме; - повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције; - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; - користи ИКТ и другу опрему у 	<p>Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно</p>	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња - естетичка компетенција. - сарадња естетичка компетенција 	<p>Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад -рад у грпи</p>

		истраживању, обради података и приказу резултата;				
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	уочи промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – уочи промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	Упознавање ученика са Улуткавање и пресвлачење инсеката. Проширење знања ученика о пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; естетичка компетенција.	Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад -рад у групи
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	– процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом	Упознавање ученика са особинама Еволуција и развој екосистема. Концепт климатса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O, C,	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; 	Фронтални рад -рад у пару -индивидуални

		<p>карактеристичних врста које насељавају простор Србије;</p> <p>– истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања;</p> <p>– истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању,</p> <p>–</p>	<p>N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања. Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте</p>		<p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>- предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња;</p> <p>естетичка компетенција</p>	<p>рад</p> <p>-рад у грпи</p>
--	--	---	--	--	---	-------------------------------

ХЕМИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Метали, оксиди метала и хидроксиди	- Наведене заступљеност метала у живој	- Алкални метали - Земноалкални метали	ХЕ1.1.2. ХЕ 1.1.3. ХЕ 1.1.4.	Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима	Ученицима

		<ul style="list-style-type: none"> и неживој природи - Опише физичка својства метала - Напише формуле и именује оксиде и хидроксиде - На основном нивоу пише хемијске реакције метала 	<ul style="list-style-type: none"> - Гвожђе, бакар и цинк - Хемијске реакције метала 	<ul style="list-style-type: none"> XE 1.1.6. XE 1.2.1. XE 1.2.2. XE 1.2.4. XE 1.2.5. XE 1.2.6. 		<p>помоћи да на основном нивоу савладају метале.</p>
2	Неметали, оксиди неметала и киселине	<ul style="list-style-type: none"> - Наведите заступљеност неметала у живој и неживој природи - Напише и именује формуле оксида неметала и киселина - На основном нивоу пише хемисјке реакције неметала 	<ul style="list-style-type: none"> - Оксиди неметала и киселине - Азот, фосфор и угљеник - Сумпор и халогени елементи - 	<ul style="list-style-type: none"> XE1.1.2. XE 1.1.3. XE 1.1.4. XE 1.1.6. XE 1.1.8. XE 1.1.9. XE 1.2.1. XE 1.2.2. XE 1.2.4. XE 1.2.5. XE 1.2.6. XE 1.2.7. XE 1.2.8. 	Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима	<p>Ученицима помоћи да на основном нивоу савладају неметале.</p>

3	Соли	- На основном нивоу пише електролитичку дисоцијацију соли	-Соли - Електролитичка дисоцијација соли	XE1.1.2. XE 1.1.3. XE 1.1.4. XE 1.1.6. XE 1.1.8. XE 1.1.9.	Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима	Ученицима помоћи да разликују соли и на основном нивоу пишу електролитичку дисоцијацију соли.
4	Угљоводоници	- Зна општу формулу засићених и незасићених угљоводоника -	- Алкани - Алкени - Алкини	XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.4 XE 1.1. XE 1.1.6 XE 2.1.5 XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2 XE 3.1.1 XE 3.1.2 XE 3.1.3 XE 3.3.2 XE 3.1.8 XE 3.3.2	Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима	Ученицима помоћи да савладају функционалне формуле алкана, алкина и алкена.
5	Органска једињења са кисеоником	- Разликује органска и неорганска једињења и објашњава	- Алкохоли - Карбоксилне киселине - Естри	XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.4 XE 1.1.5 XE 1.1.6	Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима	Ученицима помоћи са савладају писање формула органских

		<p>разлику на основу њихове структуре</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разликује физичке и хемијске промене органских једињења - Пише формуле на основном нивоу 		<p>XE 1.3.1 XE 1.3.2 XE 1.3.3 XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE1.6.1</p>		<p>једињења са кисеоником.</p>
	<p>Биолошки важна једињења</p>	<ul style="list-style-type: none"> - На основном нивоу зна витамине - Зна основне формуле угљених хидрата, масти и уља 	<ul style="list-style-type: none"> - Масти и уља - Витамини - Угљени хидрати 	<p>XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.4 XE 1.1.5 XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.1.12 XE 1.4.1 XE 1.4.2 XE 1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1</p>	<p>Компетенција за учење, сарадњу и рад са подацима</p>	<p>На основном нивоу помоћи ученицима да савладају витамине, масти и уља, као и угљене хидрате.</p>

НЕМАЧКИ

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Fitness und Sport ;	<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи... - извине се користећи мање сложена језичка средства - 	<p>Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <p>Изразе и речи које се односе на тему;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње време 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.2.1. 1.3.1. 1.3.5.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности,

						- Игре примерене узрасту
2.	Unsere Feste	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју позиве на заједничке активности, - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење 	<p>Изразе и речи које се односе на тему;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Презент - Предлози за изражавање времена - Именице - Упитне речи - Модални глаголи 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.2.1. 1.3.1. 1.3.5.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту

3.	Austausch	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору 	<p>Изразе и речи које се односе на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - Именице - Личне заменице - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Упитне речи 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.16. 1.1.18. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
4.	Berliner Luft	<p>разумеју једноставније текстове који се односе на опис места</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - Именице - Одређени и 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња,</p>	<p>Групно и индивидуално решавање</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - опишу места користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговори на њ - разумеју једноставније исказе који се односе на количину и цене - размене информације у вези са количином и ценама 	<p>неодређенеи члан</p> <ul style="list-style-type: none"> - Презент - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Прилози за изражавање просторних односа - Императив - Основни бројеви - Ich hätte gern / Ich möchte bitte... 	1.3.2.	Естетичка	<p>проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама из различитих извора, - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
5.	Ein Abschied	<ul style="list-style-type: none"> - изразе интересовања, осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Презент - Модални глаголи 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потрага за информацијама

		<p>мишљење и реагује на њих</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење - честитају и захвале се користећи мање сложена језичка средства 				<p>из различитих извора</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација на немачком и матерњем језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту
--	--	--	--	--	--	---

**ДОДАТНА НАСТАВА
СРПСКИ ЈЕЗИК**

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I	ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у 	<p>Граматика: Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). Основне језичке групе у Европи и место</p>	<p>CJ.2.3.1. CJ.2.3.3. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11.</p> <p>CJ.3.3.1. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама</p>	<p>Активности ученика: - примењује претходно стечена знања; - овладава новим граматичким и правописним правилима; - уочава на примерима; - упоређује; - изводи закључке.</p> <p>Активности наставника: - презентује наставни садржај; - мотивише за рад, закључивање и</p>

		<p>претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената 	<p>српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: основни модели: извођење, слагање, префиксација; просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); састав твореница: корен,</p>			<p>упоређивање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - оспособљава ученика за практичну примену знања. <p>Наставне методе и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -дијалогска, -монологска метода; - рад на тексту; - рад у групама, - тимски рад, - истраживачки рад; - пројектни задаци.
--	--	---	---	--	--	--

			<p>творбена основа, префикс, суфикс.</p> <p>Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене.</p> <p>Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије.</p> <p>Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p> <p>Правопис: Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.</p> <p>Ортоепија: Краткоузлазни и</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			краткосилазни акцент; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).			
II	КЊИЖЕВНОСТ	<p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p> <p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим</p>	<p>Лирика: Ђура Јакшић: <i>Отаџбина</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Светли гробови</i>; Јован Јовановић Змај: <i>Ђулићи</i> (избор); Десанка Максимовић: <i>Пролетња песма / Опомена</i>; Момчило Настасијевић: <i>Труба</i>; Иван В. Лалић: <i>Ветар</i>; Марина Цветајева: <i>Месечев сјај</i>; Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме,</p>	<p>CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9.</p> <p>CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, компетенција за решавање проблема, рад с подацима и информацијама, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Активности ученика: - чита, промишља, анализира и интерпретира дела по свом избору и избору наставника; - уочава језичке, стилске и естетске особености текста - употребљава књижевне термине и примењује знање о књижевним појмовима.</p> <p>Активности наставника: развија</p>

		<p>искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p>	<p>обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).</p> <p>Епика: Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i>; Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i>; Вук Стефановић Караџић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак); Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак); Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак); Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече”); Симо Матавуљ: <i>Пилипенда</i>; Лаза Лазаревић: <i>Све ће то народ</i></p>			<p>креативан приступ тумачењу књижевних дела и подстиче стваралачко мишљење.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - дијалогска, - монолошка метода; - рад на тексту, - аналитичко-синтетичка; - фронтални рад; - рад у групама, - тимски рад, - индивидуални рад; - истраживачки рад; - пројектни задаци.</p>
--	--	--	--	--	--	--

		<p>– препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа;</p> <p>– учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања</p>	<p><i>позлатити</i>; Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> („Пролеће је стигло у Лондон”); Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост”); Дино Буцати: <i>Колумбар</i>; Херман Хесе: <i>Магија књиге</i> / Нил Гејмен: <i>Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења</i> / Милорад Павић: <i>Роман као држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Књижевни термини и појмови: Епско-лирске врсте: поема, балада. Мемоари. Биографија.</p> <p>Драма: Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i>; Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак); Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак).</p> <p>Књижевни термини и појмови: Драмски спев.</p> <p>Домаћа лектира: Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...); Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>растанак"...); обичајне народне лирске песме (избор); Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...);</p> <p>Иво Андрић: <i>Деца</i> („Деца”, „Књига” и „Панорама”);</p> <p>Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице</i>; Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаест година</i>;</p> <p>Давид Албахари: <i>Мамац</i>.</p> <p>Допунски избор лектире: Милош Црњански: <i>Ја, ти и</i></p>		
--	--	--	--	--	--

			<p><i>сви савремени парови;</i> Оскар Давичо: <i>Србија</i> / <i>Детињство</i> (избор); Бранко Ћопић: <i>Мала</i> <i>моја из Босанске</i> <i>Крупе</i>; Станислав Винавер: <i>Ратни</i> <i>другови</i> („Аритон”); Народна приповетка: <i>Усуд</i>; Вук Стефановић Карацић: <i>Српски</i> <i>рјечник</i> (избор, нпр. „Отмица”...); Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци); Радослав Братић: <i>Мајсторова рука</i> (одломак); Милорад Павић: <i>Хазарски</i> <i>речник</i>, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци); Душан Ковачевић: <i>Ко</i> <i>то тамо пева</i>; Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i>; Џон Селинцер: <i>Ловац у</i> <i>житу</i>; Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан</i></p>		
--	--	--	---	--	--

			<p><i>Ливингстон; Кајо Ритер: Дечко који није био из Ливерпула; Џон Бојн: Дечак у пругастој пиџами; Сју Таузенд: Дневник Адријана Мола.</i></p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови: Веселин Чајкановић: <i>О ускршњим обичајима;</i> Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове (одломак);</i> Хилда Дајч: <i>Писма – одломак (обавезна напомена о власнику права: Јеврејски историјски музеј);</i> Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке (избор одломака: „Унутрашња пруга“: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”</i>,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>„Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”); Герман Титов: 25 сати у свемиру.</p>			
III	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење</p>	<p>Језичка култура: Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета;</p>	<p>CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.3.1.1. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.5.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, компетенција за решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Активности ученика: - разликује и примењује различите форме усменог и писменог изражавања (приказ, расправа, есеј); - обогаћује културу писменог изражавања кроз самосталан стваралачки рад; - анализира значења речи;</p>

		<p>вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>	<p>употреба термина). Лексикологија: једнозначност и вишезначност речи; лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; синонимија, антонимија и хомонимија; застареле речи; нове речи – неологизми; речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара.</p>			<p>- усваја одговарајућу језичку терминологију; - примењује лексичке механизме у свакодневној комуникацији.</p> <p>Активности наставника: - подстиче на креативност ученика у сфери усменог и писменог изражавања; - објашњава, дефинише језичке појмове.</p> <p>Наставне методе и облици рада: - дијалoшка, - монолошка метода; - рад на тексту; - аналитичко-синтетичка метода;</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање</p>			<ul style="list-style-type: none"> - фронтални рад, - индивидуални рад, - рад у групи, - истраживачки рад, - пројектни задаци.
--	--	--	--	--	--	---

			<p>значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>☐ наведе специфичности</p>	<p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова</p>	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.1.</p> <p>ИС.1.2.2.</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Вештина комуникације</p> <p>- Рад с подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p>	<p>испитивање</p> <p>активност на часу</p> <p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје</p>

	<p>друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције</p>	<p>сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p>	<p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>	<p>- Решавање проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p>	<p>знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>
--	--	--	--	--	---

		<p>конфликата;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p>				
		<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>Вештина комуникације;</p> <p>Рад с подацима и информацијама;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Вештина сарадње;</p> <p>Вештине за живот у демократском друштву;</p>				

		Брига за здравље; Еколошка компетенција; Естетска компетенција.				
2.	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; ☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; ☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; ☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; ☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира 	<p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици,</p> <p>одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна</p> <p>конференција у Паризу – нова карта Европе и света).</p> <p>Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и</p>	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.5.</p> <p>ИС.1.1.7.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Вештина комуникације</p> <p>- Рад с подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p> <p>- Брига за здравље</p> <p>- Еколошка компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p>	<p>испитивање</p> <p>активност на часу</p> <p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>

		<p>позицију аутора;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; ☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; ☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; ☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; ☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; ☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на 	<p>носиоци уједињења, међународно признање и границе).</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету</p> <p>(либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе;</p> <p>култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво;</p> <p>конституисање државе, политички живот; међународни положај;</p>	<p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	---	--	---	--	--

		<p>савремено друштво;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; ☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; ☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; ☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; ☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; 	<p>економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин,</p> <p>Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини,</p> <p>Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; ☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; ☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; ☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; ☐ објасни значење појмова геноцид и Холокауст; ☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући 	<p>Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко</p> <p>Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора</p> <p>Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван</p> <p>Мештровић.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

		<p>мишљење саговорника;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; ☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; ☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; ☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; ☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; 				
--	--	---	--	--	--	--

		☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; ☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; ☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.				
3.	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: ☒ смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;	Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама	испитивање активност на часу историјска карта вежбања из

	<p>☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>☐ наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца</p>	<p>и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети</p> <p>еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији,</p> <p>популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња</p> <p>новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем,</p> <p>однос власти према политичким противницима, међународни</p> <p>положај, економске и</p>	<p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС. 1.2.6.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.2.2.5.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p> <p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p>	<p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Вештина сарадње</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву</p>	<p>уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>
--	---	---	---	--	--

	<p>и група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности;</p> <p>☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера;</p> <p>☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво;</p> <p>☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p> <p>☐ препозна на примерима из савремене</p>	<p>културне прилике, самоуправљање,</p> <p>несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције</p> <p>у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Парк, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p>	<p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.4.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>историје, важност поштовања људских права;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере;</p> <p>☐ препозна како су</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;</p> <p>☐ изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>саговорника;</p> <p>☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>личности из историје савременог доба;</p> <p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
4.	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ смешта кључне догађаје, појаве и</p>	Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-	<p>ИС.1.1.3.</p> <p>ИС.1.1.4.</p> <p>ИС.1.1.5.</p>	- Компетенциј а за целоживотно учење;	испитивање активност на часу

	<p>процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>☐ уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти;</p> <p>☐ пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>☐ анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>☐ поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>☐ доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>☐ наведе</p>	<p>а, нова политичка карта Европе,</p> <p>стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти</p> <p>и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта</p> <p>индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене</p> <p>мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције,</p> <p>савремени културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ</p> <p>80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког</p> <p>политичког система, распад СФРЈ,</p>	<p>ИС.1.1.6.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.2.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС. 1.2.6.</p> <p>ИС.1.2.7.</p> <p>ИС.1.2.8.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.3.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.1.5.</p> <p>ИС.2.1.6.</p> <p>ИС.2.2.2.</p> <p>ИС.2.2.3.</p> <p>ИС.2.2.4.</p> <p>ИС.2.2.5.</p> <p>ИС.3.1.1.</p> <p>ИС.3.1.2.</p>	<p>- Вештина комуникације;</p> <p>- Рад с подацима и информацијама;</p> <p>- Дигитална компетенција;</p> <p>- Решавање проблема;</p> <p>- Вештина сарадње;</p> <p>- Вештине за живот у демократском друштву;</p> <p>- Брига за здравље;</p> <p>- Еколошка компетенција;</p> <p>- Естетска компетенција.</p>	<p>историјска карта</p> <p>вежбања из уџбеника</p> <p>„провери своје знање“</p> <p>кратка писмена провера знања</p>
--	--	--	---	---	---

	<p>специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>☐ уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности;</p> <p>☐ изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера;</p> <p>☐ образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво;</p> <p>☐ идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском</p>	<p>грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону,</p>	<p>ИС.3.1.3.</p> <p>ИС.3.1.4.</p> <p>ИС.3.1.5.</p> <p>ИС.3.1.6.</p> <p>ИС.3.2.1.</p> <p>ИС.3.2.2.</p> <p>ИС.3.2.3.</p> <p>ИС.3.2.4.</p> <p>ИС.3.2.5.</p>		
--	---	---	--	--	--

		<p>и савременом контексту;</p> <p>☐ препозна на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права;</p> <p>☐ наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>☐ пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;</p> <p>☐ илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <p>☐ образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи,</p>	<p>процес придруживања Европској унији, култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>анализирајући дате примере;</p> <p>☐ препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>☐ наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;</p> <p>☐ идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>☐ изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;</p> <p>☐ изрази ставове,</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>☐ препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>☐ критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>☐ анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p> <p>☐ осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>☐ образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;</p> <p>☐ истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>☐ покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p> <p>☐ уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p> <p>препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци.

- исказивање заинтересованости за шира знања из предмета,
- истрживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,
- проширивање стечених знања и њихова примена,
- примена савремених технологија –интернет,
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.
  - избор ученика –пријављених у анкети,
  - анализа , израда годишњег плана и усвајање,
  - уређење паноа тематским картама, новинским извештајима,
  - реферати –писање и анализа,
  - употреба рачунара и интернета,
  - читање литературе и штампе,
  - обнављање и проширивање већ стечених знања од петог до осмог разреда,
  - припрема и учешће на такмичењима,
  - припрема , учешће у организовању и извођењу екскурзија,
  - уређење и креирање школског сајта,
  - јавно презентовање и приказивање најбољих постигнућа,
  - анализа рада и постигнућа у додатној настави.

Ове теме чине једну целину и биће обрађиване током школске године, кроз више часова

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Увод			ГЕ 3.1.1. уочава значај географије за опште образовање и културу	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција,	

					одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција	
2.	Географски положај, границе и величина Србије	<ul style="list-style-type: none"> • анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну јединицу и графички их приказује; • одреди географски положај Србије и доведе га у везу са географско-историјским развојем; • описује и објашњава интеграционе и дезинтеграционе процесе; • описује и објашњава географско-историјски развој Србије; 	<p>Препознаје: место, границе Србије на карти Европе</p> <p>Зна и уме да: одреди положај, место Србије на карти Балкана, Југоисточној Европи</p>	<p>ГЕ 3.4.1. разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача</p> <p>ГЕ 3.4.2. уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе</p> <p>ГЕ 3.4.3. упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи</p> <p>ГЕ 3.4.4. разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено-економски и политички развој Србије</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција</p>	<p>Метода разговора Самостални рад на карти</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • разликује појмове интеграције и дезинтеграције; <p>излаже и аргументује територијални развој наше земље</p>				
3.	Природне одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> – анализира тематске карте и статистичке податке везане за наставну тему и графички их приказује; – опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода 	<p>Препознаје: рељефне целине, климатске елементе, типове климе, распоред биљног света, сливове, језера, наброји националне паркове и њихове одлике, основне одлике и начине очувања животне средине</p>	<p>; ГЕ 3.4.1. објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности) ГЕ 3.4.2. уме да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике</p>	<p>Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема и естетска компетенција</p>	<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>

		<p>Србије;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; <p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за физичко-географске карактеристике.</p>				
4.	Становништво и насеља	<ul style="list-style-type: none"> – објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре 	<p>Познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>Зна и уме да: именује народе, разликује и објашњава кретање</p>	<p>ГЕ 3.4.1. зна да објасни појмове наталитет, морталитет и природни прираштај</p> <p>ГЕ 3.4.2. анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке</p> <p>ГЕ 3.4.3. разуме узроке и последице миграционих кретања становништва Србије</p> <p>ГЕ3.4.4. идентификује</p>		<p>Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих</p>

		<p>становништва у нашој земљи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформациј у насеља у нашој земљи; 	<p>становништва (природно и механичко), као и структуру становништва и одлике и типове насеља</p>	<p>историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција</p> <p>ГЕ 3.4.5. објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице</p> <p>ГЕ 3.4.6. уме да анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке</p> <p>ГЕ 3.4.7. уме да повезује географска знања са знањима из других предмета</p> <p>ГЕ 3.4.8. познаје и уважава различитости народа и култура</p>		<p>задатака.</p> <p>Самостални рад на карти</p>
5.	Привреда Србије	<ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ карте Србије и других извора информација, анализира утицај природних и 	<p>Дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране,</p>	<p>ГЕ 3.4.1. објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне</p>		<p>Посматрање ангажованости</p>

		<p>друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи;</p> <p>– доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;</p> <p>препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине.</p>	<p>као и њихов територијални распоред</p> <p>Зна и уме да: одреди утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности</p>	<p>производње у Србији</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме важност одрживог коришћења природних ресурса</p> <p>ГЕ 3.4.3. описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја</p> <p>ГЕ 3.4.4. објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу</p> <p>ГЕ 3.4.5. објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја</p> <p>ГЕ 3.4.6. зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса</p>		<p>ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.</p>
6.	Завичајна географија	<p>– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у</p>	<p>Препознаје: границе, место, изглед рељефа, основне одлике</p>	<p>ГЕ 3.4.1. објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у</p>		

		<p>завичају;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира тематске карте и статистичке податке о завичају и графички их приказује; – одреди географски положај завичаја и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – класификује облике рељефа у завичају и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу завичаја; – класификује и описује својства водних објеката у завичају; – наводи начине коришћења вода у завичају; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у завичају; <p>описује репрезентативне</p>	<p>климе, распореда биљног света, карактеристике вода, становника и насеља, најзначајније делатности свог краја</p> <p>Зна и уме да:</p> <p>одреди место, границе, опише изглед рељефа, одлике климе, распоред и изглед биљног света, одлике и значај вода, одлике становника и насеља , најзначајније делатности и развој свог краја</p>	<p>настанку и развијању краја</p>		<p>Индивидуалн Тимски Истраживачки</p>
--	--	--	---	-----------------------------------	--	--

		објекте природне и културне баштине у завичају или у близини места у коме живи ученик.				
7.	Срби ван граница Србије	– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта везаних за Србе ван Србије; објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.	. Препознаје: појам „дијаспора“, државе где живе Срби	ГЕ 3.4.1. разуме потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших иселјеника и Србије ГЕ 3.4.2. анализира табеле дате у Уџбенику и изводи закључке	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.
8.	Србија у савременим интеграцијским токовима	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	Уме и зна да препозна место Србије у Југоисточној Еврпи, Европи, и у разним организацијама.	ГЕ 3.4.1. објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација ГЕ 3.4.2. разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима ГЕ 3.4.3. разуме значај политичког и економског	Компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, естетска компетенција	Посматрање ангажованости ученика, провера разумевања кроз усмено испитивање, задавање домаћих задатака.

				повезивања држава Европе		
				ГЕ 3.4.4. разуме значај Европске уније у унапређењу економије и социјалног статуса земаља чланица		
	систематизација					

ФИЗИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; – описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; 	Таласно кретање, математичко и физичко клатно, з.о. енергије. Доплеров ефекат	Напредни ниво ФИ(3.2.2,3.2.3,3.2.4,3.2.5,3.7.1)	<p>Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања
2	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	<p>анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп;</p> <ul style="list-style-type: none"> – демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; – демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; – примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу 	Светлост, закон одбијања и преламања светлости, сабирна и расипна сочива. Оптички инструменти	Напредни ниво ФИ(3.2.6,3.7.1)	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	Тестове, смена и писмена испитивања

3	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	<p>демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи;</p> <p>– прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисује и повеже електрични напон и јачину електричног поља</p>	<p>Електрично поље, потенцијал, рад, кондензатори. Кретање у пољу електричног поља</p>	<p>Напредни ниво , ФИ(3.7.1 , 3.7.2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији - - Компетенција за целоживотно учење - - Интерперсоналне и грађанске компетенције - - Дигитална компетенција - Културолошка експресија 	<p>Тестове, смена и писмена испитивања</p>

МАТЕМАТИКА

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	СЛИЧНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; – примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту 	<p>Оспособљавање ученика да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумеју сличност као трансформацију и схвате појам сличности троуглова; – примене сличност у решавању нумеричких и конструктивних задатака. <p>Подстицање оригиналности и развијање интересовања за математику. *</p> <p>Развијање критичности, објективности у процесу вредновања и самовредновања постигнутих резултата и усвајање критеријума вредновања.</p>	<p>МА.3.3.2. МА.3.3.6.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња. 	<p>Применити сличност на правоугли троугао и на тај начин извести Питагорину теорему. Применити стечено знање у конструктивним задацима, при решавању реалног проблема. Начин рада</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -демонстративни
2.	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	<ul style="list-style-type: none"> -анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; – представља 	<p>Оспособљавање ученика да “виде” простор; да посматрањем и користећи моделе, уоче међусобне односе тачака, правих и равни у простору.</p> <p>Развијање способности ученика да уочене</p>	<p>МА.3.3.6.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; 	<p>Примена односа равни и на њој нормалне праве. Ортогонална пројекција тачке на раван и ортогонално пројектовање дужи (тачка-по-тачка).</p> <p>Подстицање ученика на</p>

		<p>цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.</p>	<p>међусобне односе тачака, правих и равни знају да прикажу цртежом уз прецизно обележавање. Примена ортогоналне пројекције тачке и геометријске фигуре на раван. Упознавање геометријских облика (диедар, рогаљ, полиедар), њихових елемената и својстава. Схватање полиедра као геометријског тела (део простора) ограниченог са коначно много многоуглова, појма површи, и појмова унутрашње и спољашње области. Оспособљавање ученика да научено градиво повезују са практичним проблемима . Развијање способности изражавања математичким језиком и записивања међусобних односа (тачака, правих и равни) математичком симболиком. Даље неговање и Даље оспособљавање ученика да примењују</p>		<p>– дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.</p>	<p>мисаону активност и аргументовано извођење закључака. Начин рада -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару, демонстративни</p>
--	--	--	---	--	--	--

			рационалне и ефикасне методе у свом рад.			
3.	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	-решити сложенију линеарну једначину и неједначину; – решити реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	Оспособљавање ученика да: – продубе, прошире и систематизују раније стечена знања о једначинама и неједначинама; решавају линеарне једначине и неједначине на основу еквивалентних трансформација; примењују једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема. Подстицање развоја и примене мисаоних операција при решавању теоријских и практичних проблема. Навикавање ученика да: систематски понављају градиво неопходно за разумевање новог и примењују то градиво у новим ситуацијама; контролишу исправност сваког корака при решавању задатака и проверавају добијено решење; анализирају и дискутују решење. Даље	МА.3.2.1. МА.3.2.5.	– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Решавају се сложенији примери, применом правила којима се једначине и неједначине трансформишу у њима еквивалентне. Зато је потребно обновити појам алгебарског израза са променљивом и основна правила рачунања с бројевима.. Испитивање двају еквивалентних израза једнаке за све допустиве вредности променљивих. Начин рада фронтални -индивидуални -рад у пару, - демонстративни

			неговање и развијање: радних навика; естетске културе; културе понашања и наставне комуникације; сарадничких односа и толеранције; критичности и објективности, уредности и систематичности; одговорности и самосталности у раду.			
4.	ПРИЗМА	- у зависности од геометријске фигуре која се налази у бази призме, примењује и изводи формуле за израчунавање површине и запремине – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;	Даље продубљивање знања о полиедрима и схватање призме као полиедра (део простора). на основу раније стечених знања изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних призми; уочавају везу између запремине, масе и густине тела. Даље подстицање развоја интелектуалних способности као што су: способност стварања просторне представе и примена мисаоних операција. Оспособљавање ученика да стечена знања о призми као	МА.3.3.2. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела. Израчунавати површине и запремине само оних тела која су наведена у програму. Извођење формуле за запремину везивати за прихваћену формулу за запремину квадрата. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима

			геометријском телу примењују у пракси. Навикавање ученика да: контролишу сваки корак при изради задатака и анализирају и дискутују добијено решење; на основу општих формула за површину и запремину призме, изводе појединачне за разне врсте призми; Даље неговање и развијање: радних навика; естетске културе; културе понашања и наставне комуникације; сарадничких односа и толеранције;			зависних елемената .Практично примењивати ова знања кроз различите конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из окружења.ачин рада - фронтални,индивидуални -групни, демонстративни -рад у пару
5.	ПИРАМИДА	- израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; -разликује врсте пирамиде, изводи и примењује	Оспособљавање ученика да: примењују и користе у решавању задатака зависност међу елементима пирамиде; самостално , изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних пирамида; постигну практично примењују стечена знања. и разумеју развоја грађевинарства код старих народа. Развијање	МА.3.3.2. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	– компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња.	Извођење формуле за површину и запремину. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената (датих одговарајућим формулама) као и с њима зависних елемената . Примењивати ова знања кроз различите

		<p>формуле у зависности да ли је призма тространа, четворострана или шестострана</p> <p>- у зависности од геометријске фигуре која се налази у бази или омотачу, примењује и изводи формуле за израчунавање површине и запремине</p> <p>– примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.</p>	<p>способности уочавања просторних веза међу елементима пирамиде</p> <p>.Подстицање развоја способности стварања просторних представа и Навикавање ученика да: контролишу сваки корак при изради задатака резултате; на основу општих формула за површину и запремину пирамиде, изводе самостално формуле за појединачне (тространу, четворострану итд.); систематски понављају градиво и примењују у новим ситуацијама.</p>			<p>конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из непосредног и реалног окружења.</p> <p>Подстицање радозналости истицањем занимљивости из развоја грађевинарства код старих народа (облик грађевина, претпоставке о начину грађења и слично).</p> <p>Начин рада</p> <p>-фронтални</p> <p>-индивидуални</p> <p>-групни</p> <p>-рад у пару,</p> <p>демонстративни</p>
6.	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	<p>-нацрта и анализира график сложеније линеарне функције</p> <p>- на основу графика поставља функцију</p> <p>- решава проблемске ситуације применом наведеног</p>	<p>Оспособљавање ученика да: на основу раније стечених знања продубе и прошире појам функције.Анализа линеарне функције и њених својстава; манипулишу зависношћу међу величинама; умеју да цртају и читају графике сложенијих функција; умеју да</p>	<p>МА.3.5.1.</p> <p>МА.3.5.2.</p> <p>МА.3.2.4</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад с подацима и информацијама;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња.</p>	<p>Детаљно обрадити линеарну функцију и њена својства и научити ученике да цртају графике и читају њихова својства.Оспособљавање ученика да посматрају, анализирају, решавају , испиују сложеније линеане функције и закључују.</p>

			<p>одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком; цртају одговарајуће графике (дијаграме) разних стања појава и процеса; знају практично да примењују стечена знања о функцијама. подручјима људске делатности. Формирање општих поступака мишљења. Даље неговање: – радне и естетске културе; – културе понашања и комуникације у наставном раду; – сарадничких односа и толеранције. * Развијање особина личности: критичности и објективности(упорности, систематичности и прецизности, одговорности и самосталности.</p>			
7.	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	<p>решити сложенији систем линеарних једначина са две непознате; – решити реалне проблеме</p>	<p>Решавање еквивалентних система линеарних једначина са две непознате. Оспособљавање ученика да стечена знања о</p>	<p>МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.4.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – комуникација; – рад с подацима и информацијама;</p>	<p>Решавати сложеније облике система методама замене и супротних коефицијената. У изучавању линеарних једначина с једном</p>

		<p>користећи систем линеарних једначина са две непознате.</p>	<p>систему линеарних једначина са две непознате у логички систем математичког знања. Навикавање ученика да контролишу сваки корак при решавању система и да контролишу резултат. Развијање и примењивање мисаоних операција и готовости за интелектуални рад. Оспособљавање ученика за примену метода и техника рационалног учења у самосталном стицању знања. Даље неговање: радне и естетске културе; културе понашања и комуникације у наставном раду; сарадничких односа и толеранције. Развијање особина личности: критичности и објективности (посебно приликом вредновања резултата рада), упорности, систематичности, прецизности.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња. 	<p>непознатом и система линеарних једначина значајну пажњу треба посветити у њиховој примени на решавању разних сложенијих проблема. Неопходно је да се осмишљеним планирањем наставе изврши понављање и повезивање градива наставних садржаја из претходних разреда и "текућег" градива, при чему посебну пажњу треба обратити на усвојене стандарде постигнућа ученика на крају обавезног образовања. Такође, пожељно је повезати наставне садржаје предмета математика са наставним садржајима других предмета у сарадњи са колегама који предају те предмете.</p>
--	--	---	--	--	---	---

8.	ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	<ul style="list-style-type: none"> – израчуна површину и запремину ваљка када неопходни елементи експлицитно дати, купе и лопте; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама. 	Уочавају пресек ваљка са равни која садржи његову осу или са равни која је паралелна са осом тела; на основу раније стечених знања (о геометријским фигурама у равни) самостално изводе формуле за површину и запремину ваљка; постигну потребан ниво увежбаности решавајући разне задатаке везане за израчунавање површине и запремине тела;	МА.3.3.3. МА.3.3.5. МА.3.3.6.	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за целоживотно учење; – естетичка компетенција; – комуникација; – рад с подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – решавање проблема; – сарадња. 	Извођење формула за површину и запремину тела. Погодним примерима из физике показати везу између запремине, масе и густине тела. Рачунати површине и запремине преко основних елемената као и с њима зависних елемената (дужине ивица, бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга,...). Практично примењивати ова знања кроз различите конкретне примере рачунања површина и запремина објеката из окружења.
----	---------------------	--	---	-------------------------------------	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-------------	--------	-------------------	------------------------------	----------------------------	--

1.	<p style="text-align: center;">ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>– повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p>	<p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге.</p>	<p>БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.</p>	<p>– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; естетичка компетенција</p>	<p>Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад -рад у грпи</p>
----	--	--	---	--	--	--

			Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.			
2.	Човек и здравље	<ul style="list-style-type: none"> – одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; 	<p>Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина.</p> <p>Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности).</p> <p>Заштита од полно преносивих болести контрацепција.</p> <p>Одговорност за сопствено здравље.</p>	<p>БИ.3.2.8;</p> <p>БИ.3.5.1;</p> <p>БИ.3.5.2;</p> <p>БИ.3.5.3;</p> <p>БИ.3.5.4;</p> <p>БИ.3.5.5;</p> <p>БИ.3.5.6;</p> <p>БИ.3.5.8.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; <p>естетичка компетенција</p>	<p>Фронтални рад</p> <p>-рад у пару</p> <p>-индивидуални рад</p> <p>– -рад у грпи</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>				
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; - истражи давно нестале екосистеме; - повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем 	<p>Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно</p>	<p>БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; 	<p>Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад -рад у грпи</p>

		<p>природне селекције;</p> <ul style="list-style-type: none"> - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - сарадња - естетичка компетенција. - сарадња естетичка компетенција 	
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног материјала са настанком нових 	<p>Упознавање ученика са Улуткавање и пресвлачење инсеката. Проширење знања ученика о пубертет и адолесценција човека.</p>	. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.3.6.1.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; 	<p>Фронтални рад -рад у пару -индивидуални</p>

		врста путем природне селекције	Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5	- предузимљивости оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; естетичка компетенција.	рад -рад у грпи
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју; 	Упознавање ученика са особинама Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса и одрживи развој. Нестанак врста и фактори	БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; естетичка компетенција	Фронтални рад -рад у пару -индивидуални рад -рад у грпи

		<p>– користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>– табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени</p>	<p>угрожавања. Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте</p>			
--	--	--	--	--	--	--

ХЕМИЈА

Циљеви наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Метали, оксиди метала и хидроксиди	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостално ради стехиометриске задатке из метала на основу хемијских рекација - Зна валенце 	<ul style="list-style-type: none"> • Стехиометријски задаци • Комбиновани задаци 	<p>ХЕ1.1.2. ХЕ 1.1.3. ХЕ 1.1.4. ХЕ 1.1.6. ХЕ 1.2.1. ХЕ 1.2.2. ХЕ 1.2.4. ХЕ 1.2.5. ХЕ 1.2.6.</p>	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Ученике упутити на додатну литературу ради допуне знања о важним металима, ради стехиометријске задатке.

		металима -		XE 1.2.7. XE 1.2.8. XE 1.6.1. XE 1.6.2. XE 2.6.1. XE 2.6.2. XE 2.6.3. XE 3.1.3. XE 3.2.1. XE 3.2.4.		
2.	Неметали, оксиди неметала и киселине	Ученик ће бити у стању да: - Пише хемијске реакције и изједначава - Самостално ради стехиометријске задатке	<ul style="list-style-type: none"> • Халогени елементи • Сумпор, азот, фосфор, угљеник • Оксиди неметала и киселине • Стехиометријски задаци 	XE 1.2.2. XE 1.2.4. XE 1.2.5. XE 1.2.6. XE 1.2.7. XE 1.2.8. XE 1.2.10. XE 1.6.1. XE 1.6.2. XE 2.1.1. XE 2.2.2. XE 2.6.1. XE 2.6.2. XE 2.6.3. XE 3.1.2. XE 3.1.3.	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Ученике упутити на додатну литературу ради допуне знања о важним неметалима, ради стехиометријске задатке.
3.	Соли. Електролитичка дисоцијација	<ul style="list-style-type: none"> - Пише реакције електролитичке дисоцијације - На напредном нивоу разликује катјоне и анјоне - Пише формуле 	<ul style="list-style-type: none"> • Формуле и називи соли • Добијање соли • Комбиновани задаци • Електролитичка дисоцијација 	XE 1.1.4. XE 1.1.6. XE 1.1.8. XE 1.1.9. XE 1.2.1. XE 1.2.2. XE 1.2.4.	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Ученике упутити на везу између оксида, киселина, хидроксида и соли, повезивање

		соли		XE 1.2.5. XE 1.2.6. XE 1.2.7. XE 1.2.8. XE 1.2.10.		киселина и хидроксида са одговарајућим анхидридима. Продубљивање знања о електролитичкој дисоцијацији киселина, база и соли.
4.	Угљоводоници	<ul style="list-style-type: none"> - Зна формуле првих десет чланова алкана, алкена и алкина - Пише рационалне структурне формуле - Номенклатуру алкана, алкена и алкина - Ради стехиометријске задатке 	<ul style="list-style-type: none"> • Алкани, алкени и алкини • Комбинованио задаци 	XE 1.1.1 XE 1.1.2 XE 1.1.3 XE 1.1.4 XE 1.1. XE 1.1.6 XE 1.3.1 XE 1.3.2 XE 1.3.3 XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE 1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1. XE 2.1.5 XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2 XE 3.1.1	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Продубљивање знања о засићеним и незасићеним угљоводоницима као и о ароматичним.

5.	Органска једињења са кисеоником	<ul style="list-style-type: none"> - Пише формуле примарних, секундарних и терцијарних алкохола, алдехида и кетона - Ради стехиометријске задатке - Приказује изомере - Разликује карбоксилне киселине и естре - Пише хемијске реакције 	<ul style="list-style-type: none"> • Алкохоли • Карбоксилне киселине • Естри 	<p>XE 1.1.9 XE 1.1.12 XE 1.6.1 XE 1.6.2 XE 2.1.1. XE 2.1.5 XE 2.1.7 XE 2.1.8 XE 2.3.1 XE 2.6.3 XE 2.1.2</p>	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Продубљивање знања о алкохолима, органским киселинама, њиховој примени.
6.	Биолошки важна једињења	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује моносахариде, дисахариде и полисахариде - Пише хемијске реакције - Разликује масти и уља - 	<ul style="list-style-type: none"> • Масти и уља • Угљени хидрати • Аминокиселине и протеини 	<p>XE 1.1.4 XE 1.1.5 XE 1.1.6 XE 1.3.1</p>	Компетенција за учење, естетска компетенција, рад са подацима.	Продубљивање знања о биолошки важним једињењима, њиховој примени, упућивање на интернет да пронађу информације о намирницама и њиховом саставу.

НЕМАЧКИ

Циљеви додатне наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из немачког језика и да узму учешће на такмичењу у знању страних језика.

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	Fitness und Sport Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи у прошлости; описивање радњи у садашњости;	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају: Изразе и речи које се односе на тему; - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.2.1. 3.2.2. 3.3.1. 3.3.3. 3.3.5.	Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка	- Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене

	<p>једноставније текстове у којима се описују способности и умећа</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у садашњости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости 				узрасту
--	--	--	--	--	---------

		- размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости				
2.	<p>Unsere Feste</p> <p>Описивање радњи у садашњости; описивање места, појава, радњи, стања и збивања; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; изражавање мишљења;</p>	<p>разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <p>- размене појединачне информације и/или некоико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју позиве на</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему;</p> <p>- Презент</p> <p>- Предлози за изражавање времена</p> <p>- Именице</p> <p>- Упитне речи</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Везници за изражавање узрока</p> <p>- Везници dass, w-, ob</p>	<p>3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.18. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.3.1. 3.3.3. 3.3.5.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>- Групно и индивидуално решавање проблема,</p> <p>- Потрага за информацијама из различитих извора,</p> <p>- Пројектни рад,</p> <p>- Комуникација на немачком језику,</p> <p>- Динамично смењивање техника и активности / 15 мин.</p> <p>- Коришћење различитих наставних метода,</p> <p>- Различите мануелне активности,</p> <p>- Игре</p>

		<p>заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење</p> <ul style="list-style-type: none"> - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење 				<p>примерене узрасту</p>
3.	<p>Austausch</p> <p>Описивање места, појава,</p>	<p>- разумеју текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања,</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - Именице - Личне заменице 	<p>2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња,</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема,</p>

	<p>радњи, стања и збивања; изношење предлога, савета; представљање себе и тражење/давање основних информација о себи и другима; исказивање просторних односа; упућивање позива за заједничкој активности и реаговање на њ</p>	<p>збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - представе себе користећи једноставнија језичка средства - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју питања која се односе на положај предмета у</p>	<p>- Одређени и неодређени члан - Модални глаголи - Прилози за време, место, начин -Садашње и прошло време - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Упитне речи</p>	<p>2.2.4. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.10. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.5.</p>	<p>Естетичка</p>	<p>- Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узрасту</p>
--	---	--	---	--	------------------	---

		<p>простору</p> <ul style="list-style-type: none"> - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности 				
4.	<p>Berliner Luft</p> <p>Описивање места; описивање радњи у садашњости; исказивање упутстава за оријентацију у</p>	<p>разумеју текстове који се односе на опис места</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу места - разумеју текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне 	<p>Изразе и речи које се односе на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> - Именице - Одређени и неодређени члан - Презент - Предлози за изражавање положаја и просторних односа 	<p>3.1.10. 3.1.14. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад,</p>

	<p>простору; изражавање количине и цена; исказивање жеља;</p>	<p>информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговори на њих - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања -</p>	<p>- Прилози за изражавање просторних односа - Императив - Основни бројеви - Ich hätte gern / Ich möchte bitte...</p>			<p>- Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање техника и активности / 15 мин. - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст</p>
5.	<p>Welt und Umwelt</p> <p>Исказивање жеља; изражавање допадања и недопадања; описивање радњи у садашњости; изношење предлога и савета; изражавање</p>	<p>- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље - разумеју исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих - изразе допадање/недопадање уз образложење - разумеју текстове у којима се описују</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему - Ich möchte... - Презент - Реченице са weil - Реченице са wenn - Прилог deshalb - Модални глаголи - Sollte за давање савета - Реченице са dass</p>	<p>3.6. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.</p>	<p>Комуникација, Решавање проблема, Сарадња, Естетичка</p>	<p>Групно и индивидуално решавање проблема, - Потрага за информацијама из различитих извора, - Пројектни рад, - Комуникација на немачком језику, - Динамично смењивање</p>

	мишљења;	<p>радње и ситуације у садашњости</p> <ul style="list-style-type: none"> - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају образложење 				<p>техника и активности / 15 мин.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Коришћење различитих наставних метода, - Различите мануелне активности, - Игре примерене узраст
--	----------	--	--	--	--	---

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ

Свакодневни живот у прошлости

Циљеви и задаци:

Циљ наставе изборног предмета свакодневни живот у прошлости јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да прошире знања из области опште културе, да се оспособе кроз упознавање са начином живота људи у прошлости боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорјењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту „другог” да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разубјене и сложене садашњости.

Задаци наставе изборног предмета свакодневни живот у прошлости су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе овог изборног предмета сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе предмета) буду у пуној мери реализовани

Кроз наставу усмерену ка упознавању с различитим елементима свакодневног живота, као што су односи у породици, исхрана, образовање, игре, забава, становање, одевање... ученици уочавају њихову условљеност историјским процесима и догађајима. Концепција наставе овог изборног предмета нагласак ставља на упознавање с основним елементима свакодневног живота у прошлости Србије, Европе и света, с намером да се уоче њихови заједнички именитељи и упознају различитости које постоје у датом историјском контексту, као и у односу на савремено доба у којем ученик живи. Подстицањем радозналости, креативности и истраживачког духа у проучавању овог предмета, ученици треба да се оспособе да формирају јаснију представу о прошлим временима, да овладају елементарним процедурама прикупљања историјске грађе, као и да развију критички однос према тој грађи и другим остацима прошлих времена.

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова провере	Број часова систематизације
1	Појам и значај свакодневног живота у прошлости	1	1	0	0	0
2	Фотографија, филм, радио и телевизија некад и сад	4	3	1	0	0
3	Свакодневни живот у	14	13	1		0

	Европи и свету између два светска рата				0	
4	Свакодневни живот код Срба између два светска рата	15	14	1	0	0
Укупан број часова		34	31	3	0	0

Р. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1	Појам и значај свакодневног живота у прошлости	Уочава разлике између политичке историје, друштвене историје и историје свакодневног живота. Указује на основне тематске области истраживања – исхрана, становање, одевање, образовање, односи у породици и локалној заједници, лечење, религиозност и веровања обичних људи, забава, такмичарске игре и др	Основне одлике појма и значаја свакодневног живота у прошлости од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за свакодневни живот у прошлости од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.8. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.5. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.2.1. ИС.3.2.5.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву	Испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“
2	Фотографија, филм, радио и телевизија некад и сад	Разуме употребу фотографија, филма, радио и телевизије у прошлости и садашњости (као пратиоци свих видова живота савременог човека – њихова	Коришћење фотографија, филма, радио и телевизије у прошлости и садашњости и њихова упредна анализа и сврха коришћења некад и сад	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8.	- Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Рад с подацима и	Испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника

		друштvena функција, употреба и злоупотреба; фотографија, филм, радио и телевизија у тржишној утакмици, економској и политичкој пропаганди).		ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3.	информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву	„провери своје знање“
3	Свакодневни живот у Европи и свету између два светска рата	Разуме временски оквир Савременог доба Схвата промену начина живота људи током развоја и улогу човековог ума у развоју цивилизације у периоду између Два светска рата	Изучава начин исхране, одевање, породичне односе, становање, живот у граду и на селу, образовање и васпитање, верски живот, војску, забаву, спорт и комуникацију у свакодневном животу између Два светска рата	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.4. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6.	Компетенција за целоживотно учење; Вештина комуникације; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Вештина сарадње; Вештине за живот у демократском друштву; Брига за здравље; Еколошка компетенција; Естетска компетенција.	Испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“

				ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.		
4	Свакодневни живот у Србији између два светска рата	Разуме временски оквир Савременог доба Схвата промену начина живота људи у Србији током развоја и улогу човековог ума у развоју цивилизације у периоду између Два светска рата	Изучава начин исхране, одевање, породичне односе, становање, живот у граду и на селу, образовање и васпитање, верски живот, војску, забаву, спорт и комуникацију у свакодневном животу између Два светска рата у Србији	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.4. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5. ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.	Компетенција за целоживотно учење; Вештина комуникације; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Вештина сарадње; Вештине за живот у демократском друштву; Брига за здравље; Еколошка компетенција; Естетска компетенција.	Испитивање активност на часу историјска карта вежбања из уџбеника „провери своје знање“

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САДРЖАЈИ РАДА
СЕПТЕМБАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Упознавање ученика са календаром рада и распоредом часова, Информисање о корона вирусу и мерама заштите. ❖ Избор одењенског руководства ❖ Сада сам ученик осмог разреда (анализа прошлогодишњег успех , разговор о односима у одељењу) ❖ У сусрет екскурзији ученика
ОКТОБАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ У сусрет Дечијој недељи... ❖ Како настаје трач ❖ Како се заштитити од вршњачког насиља? ❖ Мој тип учења ❖ Дискусија са ученицима о професионалној орјентацији
НОВЕМБАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Љубав и заљубљивање ❖ Успех ученика на крају првог класификационог периода ❖ Међународни дан толеранције
ДЕЦЕМБАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Професионално информисање; моје будуће занимање ❖ Ближи се крај првог полугодишта-трудимо се да поправимо оцене ❖ Изражавање властитих осећања и потреба и разумевање других ❖ Сређивање педагошке документације
ЈАНУАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Активно учешће ученика у креирању активности у школи

	поводом школске славе-Дан Светог Саве
ФЕБРУАР	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ризична понашања младих ❖ Интернет-добре и лоше стране ❖ Грађење и јачање личних ставова ❖ Укључивање ученика у такмичења. Информисање ученика о календару такмичења
МАРТ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Разред као вредносни суд ❖ Индивидуални разговори са ученицима ❖ Разговор око реализације пробног завршног испита ❖ Како проводим своје слободно време
АПРИЛ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Информисање ученика о занимањима за која су заинтересовани ❖ Анализа успеха на такмичењима ❖ Успех ученика на крају III класификационог периода
МАЈ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ У очима других, какав сам у тиму ❖ Хуманизација односа међу половима ❖ Дан школе ❖ Договор око реализације мале матуре
ЈУН	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Анализа успеха на крају 8. разреда ❖ Припрема око спровођења полагања завршног испита